

4.3

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

पञ्चतन्त्र (अष्टावक्र) भाग १

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection

रूपप्रभा

[लघुसिद्धान्तकौमुदीस्थसमग्रशब्द-धातुरूपप्रदर्शिका]

सा चेयम्—

चतु०

विश्वविश्रुत-सर्वतन्त्र-स्वतन्त्र-पण्डितराज-श्रीवेङ्क
शास्त्रिणामात्मजेन ‘शास्त्रार्थमहाविद्यालय, मीरघाट-
काशी’ इत्यस्याध्यक्षेण न्यायाद्यनेकशास्त्राचार्येण
शास्त्रार्थ-व्याख्यान-वाचस्पतिना प्रायः
पञ्चाशद्-ग्रन्थ-निर्मात्रा आचार्य-
श्रीराजनारायणशास्त्रिशुक्ल-
महोदयेन सङ्कलिता ।

प्रकाशकः—

मास्टर खेलाड़ीलाल ऐण्ड सन्स,
संस्कृतबुकडिपो,
कचौड़ीगली, बनारस सिटी ।

पञ्चमा

षष्ठी

प्रकाशकः—

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मास्टर खेलाड़ीलाल ऐण्ड सन्स,

संस्कृत बुकडिपो,

कचौड़ीगली, बनारस सिटी ।

मुद्रकः—

गौरीनाथ पाठक,

खगेश प्रेस, बनारस ।

अजन्तपुल्लिङ्गप्रकरणम् ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

सर्वनामा अकारान्तः पुल्लिङ्गः शब्दः (आत्मा, आत्मीय अर्थात् आप या अपने)

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
स्वः	स्वौ	स्वे, स्वाः	प्रथमा
स्वम्	”	स्वान्	द्वि०
स्वेन	स्वाभ्याम्	स्वैः	तृती०
स्वस्मै	”	स्वेभ्यः	चतु०
स्वस्मात्-द् }	”	”	पञ्चमी
स्वात्-द् }	”	”	षष्ठी
स्वस्य	स्वयोः	स्वेषाम्	सप्तमी
स्वस्मिन्, स्वे	”	स्वेषु	सम्बो०
हे स्व	हे स्वौ	हे स्वे, हे स्वाः	

एवमेव, पर, दक्षिण, उत्तर, अपर, अधर, अन्तर,
अवर, शब्दानामपि रूपाणि ।

अकारान्तः पुल्लिङ्गः प्रथमशब्दः (पहला)

प्रथमः	प्रथमौ	प्रथमे प्रथमाः	प्रथमा
प्रथमम्	”	प्रथमान्	द्वि०
प्रथमेन	प्रथमाभ्याम्	प्रथमैः	तृती०
प्रथमाय	”	प्रथमेभ्यः	चतु०
प्रथमात्-द्	”	”	पञ्चमी
प्रथमस्य	”	”	षष्ठी

रूपप्रभायाम्—

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

विभक्तयः

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	
प्रथमे	प्रथमयोः	प्रथमेषु	सप्तमी
हे प्रथम	हे प्रथमौ	हे प्रथमे, हे प्रथमाः	सम्बो०

अकारान्तः पुँल्लिङ्गः चरमशब्दः (आखीरी)

चरमः	चरमौ	चरमे, चरमाः	प्रथमा
चरमम्	,,	चरमान्	द्वि०
चरमेषु	चरमाभ्याम्	चरमैः	तृती०
चरमाय	चरमाभ्याम्	चरमेभ्यः	चतुर्थी
चरमात्-द्	,,	,,	पञ्चमी
चरमस्य	चरमयोः	चरमाणाम्	षष्ठी
चरमे	,,	चरमेषु	सप्तमी
हे चरम	हे चरमौ	हे चरमे, हे चरमाः	सम्बो०

एवमेव द्वितय-त्रितय-कतिपय-चतुष्टय-अल्प-अर्द्ध-

शब्दानामपि रूपाणि ।

अकारान्तः पुँल्लिङ्गः द्वितीयशब्दः (दूसरा)

द्वितीयः	द्वितीयौ	द्वितीयाः	प्रथमा
द्वितीयम्	,,	द्वितीयान्	द्वितीया
द्वितीयेन	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयैः	तृतीया
द्वितीयस्मै	,,	द्वितीयेभ्यः	चतुर्थी
द्वितीयाय	}		
द्वितीयस्मात्-द्			
द्वितीयात्-द्	}		

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
द्वितीयस्य	द्वितीययोः	द्वितीयानाम्	षष्ठी
द्वितीयस्मिन्	"	द्वितीयेषु	सप्तमी
हे द्वितीय	हे द्वितीयौ	हे द्वितीयाः	सम्बो०

अकारान्तः पुल्लिङ्गः तृतीयशब्दः (तीसरा)

तृतीयः	तृतीयौ	तृतीयाः	प्रथमा
तृतीयम्	"	तृतीयान्	द्वितीया
तृतीयेन	तृतीयाभ्याम्	तृतीयैः	तृतीया
तृतीयस्मै, तृती- याय	} "	तृतीयेभ्यः	चतुर्थी

तृतीयस्मात्-द्, } तृतीयात्-द्-	तृतीयाभ्याम्	"	पञ्चमी
-----------------------------------	--------------	---	--------

तृतीयस्य	तृतीययोः	तृतीयानाम्	षष्ठी
तृतीयस्मिन् } तृतीये	"	तृतीयेषु	सप्तमी
हे तृतीय	हे तृतीयौ	हे तृतीयाः	सम्बोधनम्

अकारान्तः पुल्लिङ्गः निर्जरशब्दः (देव)

निर्जरः	निर्जर्सौ } निर्जरौ }	निर्जर्सः } निर्जराः }	प्रथमा
---------	--------------------------	---------------------------	--------

निर्जर्सम् } निर्जरम् }	निर्जर्सौ } निर्जरौ }	निर्जर्सः } निर्जरान् }	द्वितीया
----------------------------	--------------------------	----------------------------	----------

एक व०	द्वि व०	बहु०	विभक्तयः
निर्जरसा निर्जरेण	निर्जराभ्याम्	निर्जरैः	तृतीया
निर्जरसे निर्जराय	”	निर्जरेभ्यः	चतुर्थी
निर्जरसः निर्जरात्-द्	”	”	पञ्चमी
निर्जरसः निर्जरस्य	निर्जरसोः निर्जरयोः	निर्जरसाम् निर्जराणाम्	षष्ठी
निर्जरसि निर्जरे	”	निर्जरेषु	सप्तमी
हे निर्जर	हे निर्जरसौ हे निर्जरौ	हे निर्जरसः हे निर्जरः	सम्बोधनम्

आकारान्ताः—

आकारान्तः पुँलिङ्गो विश्वपाशब्दः (संसार के पालन करनेवाले)

विश्वपाः	विश्वपौ	विश्वपाः	प्रथमा
विश्वपाम्	”	विश्वपः	द्वि०
विश्वपा	विश्वपाभ्याम्	विश्वपाभिः	तृतीया
विश्वपे	”	विश्वपाभ्यः	चतु०
विश्वपः	”	”	पञ्चमी
विश्वपः	विश्वपौ	विश्वपाम्	षष्ठी

एकव०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
विश्वपि	,,	विश्वपासु	सप्तमी
हे विश्वपाः	हे विश्वपौ	हे विश्वपाः	सम्बोधनम्
आकारान्तः पुल्लिङ्गः शङ्खध्माशब्दः (शंख बजाने वाला)			
शङ्खध्माः	शङ्खध्मौ	शङ्खध्माः	प्रथमा
शङ्खध्माम्	,,	शङ्खध्मः	द्वितीया
शङ्खध्मा	शङ्खध्माभ्याम्	शङ्खध्माभिः	तृतीया
शङ्खध्मे	शङ्खध्माभ्याम्	शङ्खध्माभ्यः	चतुर्थी
शङ्खध्मः	,,	,,	पञ्चमी
,,	शङ्खध्मोः	शङ्खध्माम्	षष्ठी
शङ्खध्मि	,,	शङ्खध्मासु	सप्तमी
हे शङ्खध्माः	हे शङ्खध्मौ	हे शङ्खध्माः	सम्बो०

एवमेव पाणिध्मा-मुखध्मा-धनपा-गोपा-वनपा इत्यादीनाम्

आकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानां सर्वेषां रूपाणि बोध्यानि ।

हाहाशब्दे विशेषः ।

आकारान्तः पुल्लिङ्गः हाहाशब्दः (गन्धर्व का नाम है)

हाहाः	हाहौ	हाहाः	प्रथमा
हाहाम्	,,	हाहान्	द्वितीया
हाहा	हाहाभ्याम्	हाहाभिः	तृतीया
हाहे		हाहाभ्यः	चतुर्थी
हाहाः	,,	,,	पञ्चमी

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
हाहौ	हाहौ	हाहाम्	षष्ठी
हाहे	हाहासु	हाहासु	सप्तमी
हे हाहाः	हे हाहौ	हे हाहाः	सम्बो०

इकारान्ताः—

इकारान्तः पुँल्लिङ्गः हरिशब्दः (भगवान्)

हरिः	हरी	हरयः	प्रथमा
हरिम्	हरी	हरीन्	द्वितीया
हरिणा	हरिभ्याम्	हरिभिः	तृतीया
हरये	हरिभ्यः	हरिभ्यः	चतुर्थी
हरेः	हरी	हरयः	पञ्चमी
हरी	हरी	हरी	षष्ठी
हे हरे	हे हरी	हे हरयः	सप्तमी
			सम्बो०

इकारान्तः पुँल्लिङ्गः सखिशब्दः (दोस्त)

सखा	सखायौ	सखायः	प्रथमा
सखायम्	सखी	सखीन्	द्वितीया
सख्या	सखिभ्याम्	सखिभिः	तृतीया
सख्ये	सखिभ्यः	सखिभ्यः	चतुर्थी
सख्योः	सखी	सखी	पञ्चमी
सख्योः	सखी	सखी	षष्ठी
सख्योः	सखी	सखी	सप्तमी
सख्योः	सखी	सखी	सम्बो०

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गः वातप्रमीशब्दः (मृग)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
वातप्रमीः	वातप्रम्यौ	वातप्रम्यः	प्रथमा
वातप्रमीम्	”	वातप्रमीन्	द्वितीया
वातप्रम्या	वातप्रमीभ्याम्	वातप्रमीभिः	तृतीया
वातप्रम्ये	”	वातप्रमीभ्यः	चतुर्थी
वातप्रम्यः	”	”	पञ्चमी
”	वातप्रम्योः	वातप्रम्याम्	षष्ठी
वातप्रमी	”	वातप्रमीषु	सप्तमी
हे वातप्रमीः	हे वातप्रम्यौ	हे वातप्रम्यः	सम्बो०

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गो बहुश्रेयसी शब्दः

(बहुत कल्याणेच्छु स्त्रियों का स्वामी)

बहुश्रेयसी	बहुश्रेयस्यौ	बहुश्रेयस्यः	प्रथमा
बहुश्रेयसीम्	”	बहुश्रेयसीन्	द्वितीया
बहुश्रेयस्या	बहुश्रेयसीभ्याम्	बहुश्रेयसीभिः	तृतीया
बहुश्रेयस्यै	”	बहुश्रेयसीभ्यः	चतुर्थी
बहुश्रेयस्याः	”	”	पञ्चमी
”	बहुश्रेयस्योः	बहुश्रेयसीनाम्	षष्ठी
बहुश्रेयस्याम्	”	बहुश्रेयसीषु	सप्तमी
हे बहुश्रेयसि	हे बहुश्रेयस्यौ	हे बहुश्रेयस्यः	सम्बो०

ईकारान्तः पुल्लिङ्गः अतिलक्ष्मी शब्दः
(लक्ष्मी को भी लांघ जानेवाला पुरुष)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
अतिलक्ष्मीः	अतिलक्ष्म्यौ	अतिलक्ष्म्यः	प्रथमा
अतिलक्ष्मीम्	,,	अतिलक्ष्मीन्	द्वितीया
अतिलक्ष्म्या	अतिलक्ष्मीभ्याम्	अतिलक्ष्मीभिः	तृतीया
अतिलक्ष्म्यै	,,	अतिलक्ष्मीभ्यः	चतु०
अतिलक्ष्म्याः	,,	,,	प०
,,	अतिलक्ष्म्योः	अतिलक्ष्मीनाम्	ष०
अतिलक्ष्म्याम्	,,	अतिलक्ष्मीषु	सप्तमी
हे अतिलक्ष्मि	हे अतिलक्ष्म्यौ	हे अतिलक्ष्म्यः	सम्बो०

पुल्लिङ्ग ईकारान्तः प्रधीशब्दः (श्रेष्ठध्यान करनेवाला)

प्रधीः	प्रध्यौ	प्रध्यः	प्रथमा
प्रध्यम्	,,	,,	द्वितीया
प्रध्या	प्रधीम्याम्	प्रधीभिः	तृतीया
प्रध्ये	,,	प्रधीभ्यः	चतुर्थी
प्रध्यः	,,	,,	पञ्चमी
,,	प्रध्योः	प्रध्याम्	षष्ठी
प्रध्यि	,,	प्रधीषु	सप्तमी
हे प्रधीः	हे प्रध्यौ	हे प्रध्यः	सम्बोधनम्

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गः ग्रामणीशब्दः (गाँव का प्रधान पुरुष)			
एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
ग्रामणीः	ग्रामण्यौ	ग्रामण्यः	प्रथमा
ग्रामण्यम्	„	„	द्वितीया
ग्रामण्या	ग्रामणीभ्याम्	ग्रामणीभिः	तृतीया
ग्रामण्ये	„	ग्रामणीभ्यः	चतुर्थी
ग्रामण्यः	„	„	पञ्च०
„	ग्रामण्योः	ग्रामण्याम्	षष्ठी
ग्रामण्याम्	„	ग्रामणीषु	सप्तमी
हे ग्रामणीः	हे ग्रामण्यौ	हे ग्रामण्यः	सम्बो०

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गः नीशब्दः (ले चलनेवाला)

नीः	नियौ	नियः	प्रथमा
नियम्	„	नियः	द्वितीया
निया	नीभ्याम्	नीभिः	तृतीया
निये	„	नीभ्यः	चतु०
नियः	„	„	पञ्च०
„	नियोः	नियाम्	षष्ठी
नियाम्	„	नीषु	सप्तमी
हे नीः	हे नियौ	हे नियः	सम्बो०

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गः सुश्रीशब्दः (सुन्दर शोभावाला)

सुश्रीः	सुश्रियौ	सुश्रियः	प्रथमा
---------	----------	----------	--------

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
सुश्रियम्	सुश्रियौ	सुश्रियः	द्वितीया
सुश्रिया	सुश्रीभ्याम्	सुश्रीभिः	तृतीया
सुश्रिये	,,	सुश्रीभ्यः	चतुर्थी
सुश्रियः	,,	,,	पञ्चमी
,,	सुश्रियोः	सुश्रियाम्	षष्ठी
सुश्रियि	,,	सुश्रीषु	सप्तमी
हे सुश्रीः	हे सुश्रियौ	हे सुश्रियः	सम्बो०

ईकारान्तः पुल्लिङ्गः शुद्धधीशब्दः (उत्तम बुद्धिवाला)

शुद्धधीः	शुद्धधियौ	शुद्धधियः	प्रथमा
शुद्धधियम्	,,	,,	द्वितीया
शुद्धधिया	शुद्धधीभ्याम्	शुद्धधीभिः	तृतीया
शुद्धधिये	,,	शुद्धधीभ्यः	चतुर्थी
शुद्धधियः	,,	,,	पञ्चमी
,,	शुद्धधियोः	शुद्धधियाम्	षष्ठी
शुद्धधियि	,,	शुद्धधीषु	सप्तमी
हे शुद्धधीः	हे शुद्धधियौ	हे शुद्धधियः	सम्बो०

ईकारान्तः पुल्लिङ्गः सुधीशब्दः (अच्छी बुद्धिवाला)

सुधीः	सुधियौ	सुधियः	प्रथमा
सुधियम्			द्वितीया
सुधिया	सुधीभ्याम्	सुधीभिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
सुधिये	”	सुधीभ्यः	चतुर्थी
सुधियः	”	”	पञ्चमी
”	सुधियोः	सुधियाम्	षष्ठी
सुधियि	”	सुधीषु	सप्तमी
हे सुधीः	हे सुधियौ	हे सुधियः	सम्बोध०

एव धान्यक्री-यवक्रीप्रभृतिशब्दानां रूपाणि ।

ईकारान्तः पुँल्लिङ्गः सुखीशब्दः (सुख चाहनेवाला)

सुखीः	सुख्यौ	सुख्यः	प्रथमा
सुख्यम्	”	”	द्वितीया
सुख्या	सुखीभ्याम्	सुखीभिः	तृतीया
सुख्ये	सुखीभ्याम्	सुखीभ्यः	चतुर्थी
सुख्युः	”	”	पञ्चमी
”	सुख्योः	सुख्याम्	षष्ठी
सुख्यि	”	सुखीषु	सप्तमी
हे सुखीः	हे सुख्यौ	हे सुख्यः	सम्बोध०

एवमेव मखी-मयूखी-सुतीप्रभृतीनां शब्दानां रूपाणि ज्ञेयानि ।

उकारान्ताः—

उकारान्तः पुँल्लिङ्गः शम्भुशब्दः (भगवान् शङ्कर)

शम्भुः	शम्भु	शम्भुः	प्रथमा
शम्भुम्	”	शम्भून्	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
शम्भुना	शम्भुभ्याम्	शम्भुभिः	तृतीया
शम्भवे	,,	शम्भुभ्यः	चतुर्थी
शम्भोः	,,	,,	पञ्चमी
,,	शम्भवोः	शम्भूनाम्	षष्ठी
शम्भौ	,,	शम्भुषु	सप्तमी
हे शम्भो	हे शम्भू	हे शम्भवः	सम्बोध०

एवमेव वायु, विष्णु, भानु, रेणु, गुरु, मह, वेणु, सानु, निद्रालु, अघायु, ईर्ष्यालु, सुमन्तुप्रभृतीनां शब्दानां रूपाणि ज्ञेयानि ।

उकारान्तः पुल्लिङ्गः जन्तुशब्दः (जानवर)

जन्तुः	जन्तू	जन्तवः	प्रथमा
जन्तुम्	,,	जन्तून्	द्वितीया
जन्तुना	जन्तुभ्याम्	जन्तुभिः	तृतीया
जन्तवे	,,	जन्तुभ्यः	चतुर्थी
जन्तोः	,,	,,	पञ्चमी
,,	जन्त्वोः	जन्तूनाम्	षष्ठी
जन्तौ	,,	जन्तुषु	सप्तमी
हे जन्तो	हे जन्तू	हे जन्तवः	सम्बोध०

उकारान्तः पुल्लिङ्गः क्रोष्टुशब्दः (गीदङ्, सियार)

क्रोष्टा	क्रोष्टारः	क्रोष्टारः	प्रथमा
क्रोष्टारम्	,,	क्रोष्टून्	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
क्रोष्टा	क्रोष्टुभ्याम्	क्रोष्टुभिः	तृतीया
क्रोष्टुना			
क्रोष्टे	"	क्रोष्टुभ्यः	चतुर्थी
क्रोष्ट्वे			
क्रोष्टुः	"	"	पञ्चमी
क्रोष्टोः			
क्रोष्टुः	क्रोष्टोः	क्रोष्टूनाम्	षष्ठी
क्रोष्टोः	क्रोष्ट्वोः		
क्रोष्टरि	क्रोष्टोः	क्रोष्टुषु	सप्तमी
क्रोष्टौ	क्रोष्ट्वोः		
हे क्रोष्टो	हे क्रोष्टारौ	हे क्रोष्टारः	सम्बोध०

ऊकारान्ताः—

ऊकारान्तः पुंलिङ्गः ह्रस्वशब्दः (गन्धर्वका नाम है)

ह्रस्वः	ह्रस्वौ	ह्रस्वः	प्रथमा
ह्रस्वम्	"	ह्रस्वन्	द्वितीया
ह्रस्वा	ह्रस्वभ्याम्	ह्रस्वभिः	तृतीया
ह्रस्वे	"	ह्रस्वभ्यः	चतुर्थी
ह्रस्वः	"	"	पञ्चमी
"	ह्रस्वोः	ह्रस्वाम्	षष्ठी
ह्रस्वि	"	ह्रस्वेषु	सप्तमी
हे ह्रस्वः	हे ह्रस्वौ	हे ह्रस्वः	सम्बोध०

ऊकारान्तः पुल्लिङ्गः अतिचमू शब्दः (सेना को लांघनेवाला)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
अतिचमूः	अतिचम्वौ	अतिचम्वः	प्रथमा
अतिचमूम्	,,	अतिचमून्	द्वितीया
अतिचम्व्वा	अतिचमूभ्याम्	अतिचमूभिः	तृतीया
अतिचम्वै	,,	अतिचमूभ्यः	चतुर्थी
अतिचम्व्वाः	,,	,,	पञ्चमी
,,	अतिचम्वोः	अतिचमूनाम्	षष्ठी
अतिचम्व्वाम्	,,	अतिचमूषु	सप्तमी
हे अतिचमु	हे अतिचम्वौ	हे अतिचम्वः	सम्बोध०

ऊकारान्तः पुल्लिङ्गः खलपू शब्दः (खलिहानको साफ करनेवाला)

खलपूः	खलप्वौ	खलप्वः	प्रथमा
खलप्वम्	,,	,,	द्वितीया
खलप्व्वा	खलपूभ्याम्	खलपूभिः	तृतीया
खलप्वे	,,	खलपूभ्यः	चतुर्थी
खलप्वः	,,	,,	पञ्चमी
,,	खलप्वोः	खलप्व्वाम्	षष्ठी
खलप्वि	खलप्वोः	खलपूषु	सप्तमी
हे खलपूः	हे खलप्वौ	खलप्वः	सम्बोध०

सुलू शब्दः ऊकारान्तः पुल्लिङ्गः (सुलू शब्द को साफ करनेवाला)

सुलूः	सुल्वौ	सुल्वः	प्रथमा
-------	--------	--------	--------

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभ०
सुत्वम्	"	"	द्वितीया
सुत्वा	सुलूभ्याम्	सुलूभिः	तृतीया
सुत्वे	"	सुलूभ्यः	चतुर्थी
सुत्वः	"	"	पञ्चमी
"	सुत्वोः	सुत्वाम्	षष्ठी
सुत्वि	"	सुलूषु	सप्तमी
हे सुत्वः	हे सुत्वौ	हे सुत्वः	सम्बो०

एवमेव नखलू-केशलू-धान्यलूप्रभृतयः ऊकारान्ताः ।

पुल्लिङ्गः स्वभूशब्दः (अपने से उत्पन्न होनेवाले, ब्रह्माजी)

स्वभूः	स्वभुवौ	स्वभुवः	प्रथमा
स्वभुवम्	"	"	द्वितीया
स्वभुवा	स्वभूभ्याम्	स्वभूभिः	तृतीया
स्वभुवे	"	स्वभूभ्यः	चतुर्थी
स्वभुवः	"	"	पञ्चमी
"	स्वभुवोः	स्वभुवाम्	षष्ठी
स्वभुवि	"	स्वभूषु	सप्तमी
हे स्वभूः	हे स्वभुवौ	हे स्वभुवः	सम्बो०

ऊकारान्तः पुल्लिङ्गः वर्षाभू शब्दः (दादुर, मेढक)

वर्षाभूः	वर्षाभ्वौ	वर्षाभ्वः	प्रथमा
वर्षाभ्वम्	"	"	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	
वर्षाभ्वा	वर्षाभूभ्याम्	वर्षाभूभिः	तृतीया
वर्षाभ्वे	”	वर्षाभूम्यः	चतुर्थी
वर्षाभ्वः	”	”	पञ्चमी
”	वर्षाभ्वोः	वर्षाभ्वाम्	षष्ठी
वर्षाभ्वि	”	वर्षाभूषु	सप्तमी
हे वर्षाभूः	हे वर्षाभ्वौ	हे वर्षाभ्वः	सम्बो०

ऊकारान्तःपुल्लिङ्गः दन्भूशब्दः (सांप, बानर, सूर्य, वज्र)

दन्भूः	दन्भवौ	दन्भवः	प्रथमा
दन्भवम्	”	”	द्वितीया
दन्भ्वा	दन्भूभ्याम्	दन्भूमिः	तृतीया
दन्भ्वे	”	दन्भूम्यः	चतुर्थी
दन्भवः	”	”	पञ्चमी
”	दन्भवोः	दन्भवाम्	षष्ठी
दन्भ्वि	”	दन्भूषु	सप्तमी
हे दन्भूः	हे दन्भवौ	हे दन्भवः	सम्बो०

एवं करभू-व्रजभू-प्रभृतीनां रूपाणि ।

ऋकारान्ताः—

ऋकारान्तःपुल्लिङ्गो धातृशब्दः (ब्रह्माजी)

धाता	धातारौ	धातारः	प्रथमा
धातारम्	”	धातान्	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभिः	तृतीया
धात्रे	,,	धातृभ्यः	चतुर्थी
धातुः	,,	,,	पञ्चमी
,,	धात्रोः	धातृणाम्	षष्ठी
धातरि	,,	धातृषु	सप्तमी
हे धातः	हे धातारौ	हे धातारः	सम्बो०

एवं विधातृ-पोतृ-प्रशास्त्रप्रभृतयः ।

नप्तृशब्दः ऋकारान्तः पुँल्लिङ्गः (दौहित्र, नाती)

नप्ता	नप्तारौ	नप्तारः	प्रथमा
नप्तास्म	,,	नप्तन्	द्वितीया
नप्त्रा	नप्तृभ्याम्	नप्तृभिः	तृतीया
नप्त्रे	,,	नप्तृभ्यः	चतुर्थी
नप्तुः	नप्तृभ्याम्	,,	पञ्चमी
,,	नप्त्रोः	नप्तृणाम्	षष्ठी
नप्तरि	,,	नप्तृषु	सप्तमी
हे नप्तः	हे नप्तारौ	हे नप्तारः	सम्बो०

ऋकारान्तः पुँल्लिङ्गः पितृशब्दः (पिता)

पिता	पितरौ	पितरः	प्रथमा
पितरम्		पितृन्	द्वितीया
पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः	तृतीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
पित्रे	”	पितृभ्यः	चतुर्थी
पितुः	”	”	पञ्चमी
”	पित्रोः	पितृणाम्	षष्ठी
पितरि	पित्रोः	पितृषु	सप्तमी
हे पितः	हे पितरौ	हे पितरः	सम्बो०

ऋकारान्तः पुल्लिङ्गः भ्रातृशब्दः (भाई)

भ्राता	भ्रातरौ	भ्रातरः	प्रथमा
भ्रातरम्	”	भ्रातन्	द्वितीया
भ्रात्रा	भ्रातृभ्याम्	भ्रातृभिः	तृतीया
भ्रात्रे	”	भ्रातृभ्यः	चतुर्थी
भ्रातुः	”	”	पञ्चमी
”	भ्रात्रोः	भ्रातृणाम्	षष्ठी
भ्रातरि	”	भ्रातृषु	सप्तमी
हे भ्रातः	हे भ्रातरौ	हे भ्रातरः	सम्बो०

ऋकारान्तः पुल्लिङ्गो नृशब्दः (मनुष्य)

ना	नरौ	नरः	प्रथमा
नरम्	”	नन्	द्वितीया
त्रा	नृभ्याम्	नृभिः	तृतीया
त्रे	”	नृभ्यः	चतुर्थी
नुः	”	”	पञ्चम

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
नुः	त्रोः	नृणाम्, नृणाम्	षष्ठी
नरि	”	नृषु	सप्तमी
हे नः	हे नरौ	हे नरः	सम्बो०

ऋकारान्तः पुँल्लिङ्गः कर्तृशब्दः (करने वाला)

कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्रथमा
कर्तारम्	”	कर्तॄन्	द्वितीया
कर्त्रा	कर्तृभ्याम्	कर्तृभिः	तृतीया
कर्त्रे	”	कर्तृभ्यः	चतुर्थी
कर्तुः	”	”	पञ्चमी
”	कर्त्रोः	कर्तॄणाम्	षष्ठी
कर्तरि	”	कर्तृषु	सप्तमी
हे कर्त्तः	हे कर्तारौ	हे कर्तारः	सम्बो०

एवम् अन्येऽपि ऋकारान्ताः शब्दाः शेषाः ।

विशेषः—एकारान्तः पुँल्लिङ्गः प्रायो न भवति अतः स उपेक्षितः ।

ओकारान्ताः—

ओकारान्तः पुँल्लिङ्गः गोशब्दः (गाय)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभ०
गौः	गावौ	गावः	प्रथमा
गाम्	”	गाभ्यः	द्वितीया
गवा	गोभ्याम्	गोभिः	तृतीया

एक०	द्वि०	बहु०	
गवे	गोभ्याम्	गोभ्यः	चतुर्थी
गोः	"	"	पञ्चमी
"	गवोः	गवाम्	षष्ठी
गवि	"	गोषु	सप्तमी
हे गौः	हे गावौ	हे गावः	सम्बो०

ऐकारान्ताः—

ऐकारान्तः पुल्लिङ्गो रैशब्दः (धन, द्रव्य)

राः	रायौ	रायः	प्रथमा
रायम्	"	"	द्वितीया
राया	राभ्याम्	राभिः	तृतीया
राये	"	राभ्यः	चतुर्थी
रायः	"	"	पञ्चमी
"	रायोः	रायाम्	षष्ठी
रायि	"	रासु	सप्तमी
हे राः	हे रायौ	हे रायः	सम्बो०

औकारान्ताः—

औकारान्तः पुल्लिङ्गः ग्लौशब्दः (चन्द्र)

ग्लौः	ग्लावौ	ग्लावः	प्रथमा
ग्लावम्	"	"	द्वितीया
ग्लावा	ग्लौभ्याम्	ग्लौभिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
ग्लावे	"	ग्लौभ्यः	चतुर्थी
ग्लावः	"	"	पञ्चमी
"	ग्लावोः	ग्लावाम्	षष्ठी
ग्लावि	"	ग्लौषु	सप्तमी
हे ग्लौः	हे ग्लावौ	हे ग्लावः	सम्बो०

औकारान्तः पुँल्लिङ्गः सुनौशब्दः (अच्छी नौकावाला)

सुनौः	सुनावौ	सुनावः	प्रथमा
सुनावम्	"	"	द्वितीया
सुनावा	सुनौभ्याम्	सुनौभिः	तृतीया
सुनावे	"	सुनौभ्यः	चतुर्थी
सुनावः	"	"	पञ्चमी
"	सुनावोः	सुनावाम्	षष्ठी
सुनावि	"	सुनौषु	सप्तमी
हे सुनौः	हे सुनावौ	हे सुनावः	सम्बो०

अथाजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् ।

आकारान्ताः—

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः रमा शब्दः (लक्ष्मी)

रमा	रमे	रमाः	प्रथमा
रमाम्	"	"	द्वितीया
रमया	रमाभ्याम्	रमाभिः	तृतीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
रमायै	”	रमाभ्यः	चतुर्थी
रमायाः	”	”	पञ्चमी
”	रमयोः	रमाणाम्	षष्ठी
रमायाम्	”	रमासु	सप्तमी
हे रमे	हेरमे	हे रामाः	सम्बोधनम्

आकारान्तः खोलिङ्गः दुर्गाशब्दः (देवी)

दुर्गा	दुर्गे	दुर्गाः	प्रथमा
दुर्गाम्	”	”	द्वितीया
दुर्गया	दुर्गाभ्याम्	दुर्गाभिः	तृतीया
दुर्गायै	”	दुर्गाभ्यः	चतुर्थी
दुर्गायाः	”	”	पञ्चमी
”	दुर्गयोः	दुर्गाणाम्	षष्ठी
दुर्गायाम्	”	दुर्गासु	सप्तमी
हे दुर्गे	हे दुर्गे	हे दुर्गाः	सम्बोधनम्

एवम् अम्बिका, माला, जाया, छाया, वाला, हाला-
प्रभृतीनाम् आकारान्तखोलिङ्गानाम् रूपाणि ज्ञेयानि ।

आकारान्तः खोलिङ्गः इच्छाशब्दः (अभिलाषा)

इच्छा	इच्छे	इच्छाः	प्रथमा
इच्छाम्	”	”	द्वितीया
इच्छया	इच्छाभ्याम्	इच्छाभिः	तृतीया

एक०	द्विती०	बहु०	विभक्तयः
इच्छायै	"	इच्छाभ्यः	चतुर्थी
इच्छायाः	"	"	पञ्चमी
"	इच्छयोः	इच्छानाम्	षष्ठी
इच्छायाम्	"	इच्छासु	सप्तमी
हे इच्छे	हे इच्छे	हे इच्छाः	सम्बोधनम्

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वनामसंज्ञकः सर्वाशब्दः (सब)

सर्वा	सर्वे	सर्वाः	प्रथमा
सर्वाम्	"	"	द्वितीया
सर्वया	सर्वाभ्याम्	सर्वाभिः	तृतीया
सर्वस्यै	"	सर्वाभ्यः	चतुर्थी
सर्वस्याः	"	"	पञ्चमी
"	सर्वयोः	सर्वासाम्	षष्ठी
सर्वस्याम्	"	सर्वासु	सप्तमी
हे सर्वे	हे सर्वे	हे सर्वाः	सम्बोधनम्

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः विश्वाशब्दः (सब)

विश्वा	विश्वे	विश्वाः	प्रथमा
विश्वाम्	"	"	द्वितीया
विश्वया	विश्वाभ्याम्	विश्वाभिः	तृतीया
विश्वस्यै	"	विश्वाभ्यः	चतुर्थी
विश्वस्याः	विश्वाभ्याम्	विश्वाभ्यः	पञ्चमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
विश्वस्याः	विश्वयोः	विश्वासाम्	षष्ठी
विश्वस्याम्	"	विश्वासु	सप्तमी
हे विश्वे	हे विश्वे	हे विश्वाः	सम्बोधनम्
आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वनामा उत्तरपूर्वा शब्दः (ईशान दिशा)			
उत्तरपूर्वा	उत्तरपूर्वे	उत्तरपूर्वाः	प्रथमा
उत्तरपूर्वाम्	"	"	द्वितीया
उत्तरपूर्वया	उत्तरपूर्वाभ्याम्	उत्तरपूर्वाभिः	तृतीया
उत्तरपूर्वस्यै	"	उत्तरपूर्वाभ्यः	चतुर्थी
उत्तरपूर्वायै	}	}	}
उत्तरपूर्वस्याः			
उत्तरपूर्वायाः			
"	उत्तरपूर्वयोः	उत्तरपूर्वासाम्	}
		उत्तरपूर्वाणाम्	
उत्तरपूर्वस्याम्	}	}	}
उत्तरपूर्वायाम्			
हे उत्तरपूर्वे	हे उत्तरपूर्वे	हे उत्तरपूर्वाः	सम्बोधनम्
यत्र तत्र सर्वनामा आकारान्तः द्वितीयाशब्दः स्त्रीलिङ्गः			
(दूसरी)			

द्वितीया	द्वितीये	द्वितीयाः	प्रथमा
द्वितीयाम्	"	"	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
द्वितीयया	द्वितीयाभ्याम्	द्वितीयाभिः	तृतीया
द्वितीयस्यै	}	द्वितीयाभ्यः	चतुर्थी
द्वितीयायै			
द्वितीयस्याः	}	"	पञ्चमी
द्वितीयायः			
"	द्वितीययोः	द्वितीयानाम्	षष्ठी
द्वितीयस्याम्	"	द्वितीयासु	सप्तमी
हे द्वितीये	हे द्वितीये	हेद्वितीयाः	सम्बोधनम्

आकारान्तः द्वितीयाशब्दवत् तृतीयाशब्दः

तृतीया	तृतीये	तृतीयाः	प्रथमा
तृतीयाम्	"	"	द्वितीया
तृतीयया	तृतीयाभ्याम्	तृतीयाभिः	तृतीया
तृतीयस्यै	}	तृतीयाभ्यः	चतुर्थी
तृतीयायै			
तृतीयस्याः	}	"	पञ्चमी
तृतीयायाः			
"	तृतीययोः	तृतीयानाम्	षष्ठी
तृतीयस्याम्	}	तृतीयासु	सप्तमी
तृतीयायाम्			
हे तृतीये	हे तृतीये	हे तृतीयाः	सम्बोधनम्

एकाशब्दः सर्वनामा स्त्रीलिङ्गः (एक)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
एका	एके	एकाः	प्रथमा
एकाम्	"	"	द्वितीया
एकया	एकाभ्याम्	एकाभिः	तृतीया
एकस्यै	"	एकाभ्यः	चतुर्थी
एकस्याः	"	"	पञ्चमी
"	एकयोः	एकासाम्	षष्ठी
एकस्याम्	"	एकासु	सप्तमी

अनेका शब्दः सर्वनामा स्त्रीलिङ्गः (बहुत)

अनेका	अनेके	अनेकाः	प्रथमा
अनेकाम्	"	"	द्वितीया
अनेकया	अनेकाभ्याम्	अनेकाभिः	तृतीया
अनेकस्यै	"	अनेकाभ्यः	चतुर्थी
अनेकस्याः	"	"	पञ्चमी
"	अनेकयोः	अनेकासाम्	षष्ठी
अनेकस्याम्	"	अनेकासु	सप्तमी

त्यदादेः सम्बोधनं नास्ति ।

पूर्वाशब्दः सर्वनामा स्त्रीलिङ्गः (पूर्वदिशा)

पूर्वा	पूर्वे	पूर्वाः	प्रथमा
पूर्वाम्	"	"	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	
पूर्वया	पूर्वाभ्याम्	पूर्वाभिः	तृतीया
पूर्वस्यै	"	पूर्वाभ्यः	चतुर्थी
पूर्वस्याः	"	"	पञ्चमी
"	पूर्वयोः	पूर्वासाम्	षष्ठी
पूर्वस्याम्	"	पूर्वासु	सप्तमी
हे पूर्वे	हे पूर्वे	हे पूर्वाः	सम्बोधनम्

दक्षिणाशब्दः सर्वनामा स्त्रीलिङ्गः (दक्षिणदिशा)

दक्षिणा	दक्षिणे	दक्षिणाः	प्रथमा
दक्षिणाम्	"	"	द्वितीया
दक्षिण्या	दक्षिणाभ्याम्	दक्षिणाभिः	तृतीया
दक्षिणस्यै	"	दक्षिणाभ्यः	चतुर्थी
दक्षिणस्याः	दक्षिणाभ्याम्	दक्षिणाभ्यः	पञ्चमी
"	दक्षिणयोः	दक्षिणानाम्	षष्ठी
दक्षिणस्याम्	"	दक्षिणासु	सप्तमी
हे दक्षिणे	हे दक्षिणे	हे दक्षिणाः	सम्बोधनम्

एवमेव अपरा उत्तरा प्रभृतयः शब्दा ज्ञेयाः ।

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः अम्बाशब्दः रमावत् । केवलं सम्बोधने
 हे अम्ब CC-0, Panjab University, Chandigarh. eGangotri Maha Vidyalaya Collection. इति विशेषः ।

आकारान्तौ मातृवाचकौ अक्का अल्ला शब्दौ अपि रसाशब्दवन् ।
केवलं सम्बोधने भेदः—

एक०	द्वि०	बहु०
हे अक्क	हे अक्के	हे अक्काः
हे अल्ल	हे अल्ले	हे अल्लाः

आकारान्तः स्त्रीङ्गो जराशब्दः (बुढाई)

जरा	जरसौ } जरे }	जरसः, } जराः }	प्रथमा
जरसम् } जराम् }	"	"	द्वितीया
जरसा } जरया }	जराभ्याम्	जराभिः	तृतीया
जरसे } जरायै }	"	जराभ्यः	चतुर्थी
जरसः } जरायाः }	"	"	पञ्चमी
"	जरसोः } जरयोः }	जरसाम् } जराणाम् }	षष्ठी
जरसि } जरायाम् }	"	जरासु	सप्तमी
हे जरे	हे जरसौ } हे जरे }	हे जरसः } हे जराः }	सम्बोधनम्

आकारान्तः स्त्रीलिङ्गो गोपाशब्दः (अहिरनी)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
गोपाः	गोपौ	गोपाः	प्रथमा
गोपाम्	”	गोपः	द्वितीया
गोपा	गोपाभ्याम्	गोपाभिः	तृतीया
गोपे	”	गोपाभ्यः	चतुर्थी
गोपः	”	”	पञ्चमी
”	गोपोः	गोपाम्	षष्ठी
गोपि	”	गोपासु	सप्तमी
हे गोपाः	हे गोपौ	हे गोपाः	सम्बोधनम्
एवं धेनुपा, लोकपा, गृहपा, सुखपादयः ।			

इकारान्ताः—

इकारान्तः स्त्रीलिङ्गः मतिशब्दः (ज्ञान)

मतिः	मती	मतयः	प्रथमा
मतिम्	”	मतीः	द्वितीया
मत्या	मतिभ्याम्	मतिभिः	तृतीया
मत्यै, मतये	”	मतिभ्यः	चतुर्थी
मत्याः, मतेः	”	”	पञ्चमी
”	मत्योः	मतीनाम्	षष्ठी
मत्याम्, मतौ	”	मतिषु	सप्तमी
हे मते	हे मतौ	हे मतयः	सम्बोधनम्

एवमेव रीति, नीति, गीति, श्रुति, स्मृति, छवि, बुद्धि, गति, वृत्ति, क्रीत्ति, सम्पत्ति, विपत्ति, क्षति, हानि, सन्तति, स्तुति, प्रशस्ति, जाति, ख्याति, ज्ञाति, वेदिप्रभृतयः इकारान्ताः स्त्रीलिङ्गाः शब्दाः बोध्याः ।

संख्यावाचकः इकारान्तः त्रिशब्दः नित्यं बहुवचनान्तः पूर्वमुक्तः पुंसि । इदानीं स्त्रीलिङ्गे तस्य रूपाणि—

अर्थः--(तीन स्त्रियां)

तिस्रः	प्रथमा
तिस्रः	द्वितीया
तिसृभिः	तृतीया
तिसृभ्यः	चतुर्थी
”	पञ्चमी
तिसृणाम्	षष्ठी
तिसृषु	सप्तमी
हे तिस्रः	सम्बोधनम्

इकारान्तः स्त्रीलिङ्गो नित्यं द्विवचनान्तः द्विशब्दः

[दो स्त्रियाँ]

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
	द्वे		प्रथमा
	द्वे		द्वि०
	द्वाभ्याम्		तृती०

द्वि०

प्रथ०

विभक्तयः

द्राभ्याम्

चतु०

”

पञ्च०

द्वयोः

षष्ठी

”

सप्तमी

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो गौरीशब्दः (पार्वती)

गौरी	गौर्यौ	गौर्यः	प्रथमा
गौरीम्	”	गौरीः	द्वितीया
गौर्या	गौरीभ्याम्	गौरीभिः	तृतीया
गौर्यै	”	गौरीभ्यः	चतुर्थी
गौर्याः	”	”	पञ्चमी
”	गौर्योः	गौरीषाम्	षष्ठी
गौर्याम्	”	गौरीषु	सप्तमी
हे गौरि	हे गौर्यौ	हे गौर्यः	सम्बो०

एवमेव, श्रीमती, नदी, कोष्ठी, हस्तिनी, पद्मिनी, नारी, महिषी, पुत्री, महतां, लघ्वी, बह्वी, कामुकी, जान्हवी, काली, चण्डी, वानरी, नारसिंही, मैत्री, श्रौती, स्मार्ती, नर्दिनी, तर्जनी प्रभृतीनां शब्दानां रूपाणि बोध्यानि ।

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गो लक्ष्मीशब्दः (माता रमा)

लक्ष्मीः	लक्ष्म्यौ	लक्ष्म्यः	प्रथमा
लक्ष्मीम्	”	लक्ष्मीः	द्वितीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तय०
लक्ष्म्या	लक्ष्मीभ्याम्	लक्ष्मीभिः	तृतीया
लक्ष्म्यै	"	लक्ष्मीभ्यः	चतुर्थी
लक्ष्म्याः	"	"	पञ्चमी
"	लक्ष्म्योः	लक्ष्मीनाम्	षष्ठी
लक्ष्म्याम्	"	लक्ष्मीषु	सप्तमी
हे लक्ष्मि	हे लक्ष्म्यौ	हे लक्ष्म्यः	सम्बोध०

एवमेव अवी, तन्त्री, तरी प्रभृतीनां शब्दानां रूपाणि ज्ञेयानि ।

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्त्रीशब्दः (औरत)

स्त्री	स्त्रियौ	स्त्रियः	प्रथमा
स्त्रियम् स्त्रीम्	}	स्त्रियः, स्त्रीः	द्वितीया
स्त्रिया			
स्त्रिभ्याम्	स्त्रीभ्याम्	स्त्रीभिः	तृतीया
स्त्रियै	"	स्त्रीभ्यः	चतुर्थी
स्त्रियाः	"	"	पञ्चमी
"	स्त्रियोः	स्त्रीणाम्	षष्ठी
स्त्रियाम्	"	स्त्रीषु	सप्तमी
हे स्त्री	हे स्त्रियौ	हे स्त्रियः	सम्बोधनम्

ईराकान्तः स्त्रीलिङ्गः श्रीशब्दः (शोभा-रमा)

श्रीः	श्रियौ	श्रियः	प्रथमा
श्रियम्	"	"	द्वितीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम् द्विवचनम् बहुवचनम् विभक्तिः

श्रिया श्रीम्याम् श्रीभिः तृतीया

श्रियै
श्रिये } , श्रीभ्यः चतुर्थीश्रियाः
श्रियः } " पञ्चमी

, श्रियोः श्रीणाम् षष्ठी

श्रियि
श्रियाम् } , श्रीषु सप्तमी

हे श्रीः हे श्रियौ हे श्रियः सम्बोधनम्

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भवती शब्दः (आप)

भवती भवत्यौ भवत्यः प्रथमा

भवतीम् भवत्यौ भवतीः द्वितीया

भवत्या भवतीभ्याम् भवतीभिः तृतीया

भवत्यै " भवतीभ्यः चतुर्थी

भवत्याः " " पञ्चमी

" भवत्योः भवतीनाम् षष्ठी

भवत्याम् " भवतीषु सप्तमी

हे भवति हे भवत्यौ हे भवत्यः सम्बोधनम्

ईकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भगवती शब्दः (देवी)

भगवती भगवत्यौ भगवत्यः प्रथमा

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
भगवतीम्	भगवत्यौ	भगवतीः	द्वितीया
भगवत्या	भगवतीभ्याम्	भगवतीभिः	तृतीया
भगवत्यै	"	भगवतीभ्यः	चतुर्थी
भगवत्याः	"	"	पञ्चमी
"	भगवत्योः	भगवतीनाम्	षष्ठी
भगवत्याम्	"	भगवतीषु	सप्तमी
हे भगवति	हे भगवत्यौ	हेभगवत्यः	सम्बोधनम्

एवमेव देवी, परमेश्वरी, सरस्वती, भवानी, शर्वाणी, इन्द्राणी, कल्याणकरी, हानिकरी, नदी, वाराणसी प्रभृतयः शब्दाः चालनीयाः ।

ऊकारान्तः स्त्रीलिङ्गः धेनु शब्दः (गाय)

धेनुः	धेनू	धेनवः	प्रथमा
धेनुम्	"	धेनूः	द्वितीया
धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः	तृतीया
धेन्वै	} "	धेनुभ्यः	चतुर्थी
धेनवे		"	पञ्चमी
धेन्वाः,	} "	"	षष्ठी
धेनोः		धेनूनाम्	सप्तमी
धेन्वाः	धेन्वोः	धेनुषु	सम्बोधनम्
धेन्वाम्	} "	धेनवः	सम्बोधनम्
धेनौ		धेनवः	सम्बोधनम्
हे धेनो	हे धेनू	हे धेनवः	सम्बोधनम्

उकारान्ताः—

उकारान्तः स्त्रीलिङ्गः भ्रूशब्दः (भौह)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
भ्रूः	भ्रुवौ	भ्रुवः	प्रथमा
भ्रुवम्	"	"	द्वितीया
भ्रुवा	भ्रूम्याम्	भ्रूभिः	तृतीया
भ्रुवै }	"	भ्रूम्यः	चतुर्थी
भ्रुवे }	"	"	
भ्रुवाः }	"	"	पञ्चमी
भ्रुवः }	"	"	
"	भ्रुवोः	भ्रूणाम्	षष्ठी
भ्रुवाम् }	"	भ्रुवाम्	
भ्रुवि }	"	भ्रूषु	सप्तमी
हेभ्रूः	हे भ्रुवौ	हे भ्रुवः	सम्बोधनम्

उकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्वयंभूशब्दः

(अपने आप उत्पन्न होने वाली माया)

स्वयम्भूः	स्वयम्भुवौ	स्वयम्भुवः	प्रथमा
स्वयम्भुवम्	"	"	द्वितीया
स्वयम्भुवा	स्वयम्भूम्याम्	स्वयम्भूभिः	तृतीया
स्वयम्भुवे	"	स्वयम्भूम्यः	चतुर्थी
स्वयम्भुवः	"	"	पञ्चमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
स्वयम्भुवः	स्वयम्भुवोः	स्वयम्भुवाम्	षष्ठी
स्वयम्भुवि	,,	स्वयम्भूषु	सप्तमी
हे स्वयम्भूः	हे स्वयम्भुवौ	हे स्वयम्भुवः	सम्बोधनम्

ऋकारान्ताः—

ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः स्वसृशब्दः (बहिन)

स्वसा	स्वसारौ	स्वसारः	प्रथमा
स्वसारम्	,,	स्वसुः	द्वितीया
स्वस्रा	स्वसृभ्याम्	स्वसृभिः	तृतीया
स्वस्रे	,,	स्वसृभ्यः	चतुर्थी
स्वसुः	,,	,,	पञ्चमी
,,	स्वस्रोः	स्वसृणाम्	षष्ठी
स्वसरि	,,	स्वसृषु	सप्तमी
हे स्वसः	हे स्वसारौ	हे स्वसारः	सम्बोधनम्

ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः मातृशब्दः (माता)

माता	मातरौ	मातरः	प्रथमा
मातरम्	,,	मातृः	द्वितीया
मात्रा	मातृभ्याम्	मातृभिः	तृतीया
मात्रे	,,	मातृभ्यः	चतुर्थी
मातुः	,,	,,	पञ्चमी
,,	मात्रोः	मातृणाम्	षष्ठी
मातरि	,,	मातृषु	सप्तमी
हे मातः	हे मातरौ	हे मातरः	सम्बोधनम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

ऋकारान्तः स्त्रीलिङ्गः ननान्दशब्दः (ननद)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
ननान्दा	ननान्दरौ	ननान्दरः	प्रथमा
ननान्दरम्	,,	ननान्दः	द्वितीया
ननान्द्रा	ननान्दभ्याम्	ननान्दभिः	तृतीया
ननान्द्रे	,,	ननान्दभ्यः	चतुर्थी
ननान्दुः	,,	,,	पञ्चमी
,,	ननान्द्रोः	ननान्दणाम्	षष्ठी
ननान्दरि	,,	ननान्दषु	सप्तमी
हे ननान्दः	हे ननान्दरौ	हे ननान्दरः	सम्बोधनम्

एवमेव दुहितृ-यातृ-प्रभृतीनामपि रूपाणि ।

संख्यावाचकः केवलबहुवचनान्तः चतसृशब्दः

स्त्रीलिङ्गः (चार स्त्रियाँ)

चतस्रः	प्रथमा
चतस्रः	द्वितीया
चतस्रभिः	तृतीया
चतस्रभ्यः	चतुर्थी
,,	पञ्चमी
चतस्रणाम्	षष्ठी
चतस्रषु	सप्तमी
हे चतस्रः	सम्बोधनम्

एकारान्तः स्त्रीलिङ्गोऽपि शब्दः नास्ति यथा पुलिङ्गे ।

अतएव एकारान्तः न उदाहृतः ।

ओकारान्तः—

स्त्रीलिङ्गः द्योशब्दः (आकाश)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
द्यौः	द्यावौ	द्यावः	प्रथमा
द्याम्	,,	द्याः	द्वितीया
द्यवा	द्योभ्याम्	द्योभिः	तृतीया
द्यवे	,,	द्योभ्यः	चतुर्थी
द्योः	द्योभ्याम्	द्योभ्यः	पञ्चमी
,,	द्यवोः	द्यवाम्	षष्ठी
द्यवि	,,	द्योषु	सप्तमी
हे द्यौः	हे द्यावौ	हे द्यावः	सम्बोधनम्

ऐकारान्तः—

ऐकारान्तः स्त्रीलिङ्गः रैशब्दः (धन)

राः	रायौ	रायः	प्रथमा
रायम्	,,	,,	द्वितीया
राया	राभ्याम्	राभिः	तृतीया

औकारान्ताः—

औकारान्तः स्त्रीलिङ्गः नौशब्दः (नाव, डोंगी)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
नौः	नावौ	नावः	प्रथमा
नावम्	”	नावः	द्वितीया
नावा	नौभ्याम्	नौभिः	तृतीया
नावे	”	नौभ्यः	चतुर्थी
नावः	”	”	पञ्चमी
”	नावोः	नावाम्	षष्ठी
नावि	”	नौषु	सप्तमी
हे नौः	हे नावौ	हे नावः	सम्बोधनम्

इति अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् ।

— — —

अथ अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् ।

अकारान्ताः—

अकारान्तो नपुंसकः ज्ञानशब्दः (बुद्धि)

ज्ञानम्	ज्ञाने	ज्ञानानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
ज्ञानेन	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानैः	तृतीया
ज्ञानाय	”	ज्ञानेभ्यः	चतुर्थी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
ज्ञानात् द्	ज्ञानाभ्याम्	ज्ञानेभ्यः	पञ्चमी
ज्ञानस्य	ज्ञानयोः	ज्ञानानाम्	षष्ठी
ज्ञाने	ज्ञानयोः	ज्ञानेषु	सप्तमी
हे ज्ञान	हे ज्ञाने	हे ज्ञानानि	सम्बोधनम्

अकारान्तः नपुंसकः फलशब्दः (फल)

फलम्	फले	फलानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
फलेन	फलाभ्याम्	फलैः	तृतीया
फलाय	”	फलेभ्यः	चतुर्थी
फलात्-द्	”	”	पञ्चमी
फलस्य	फलयोः	फलानाम्	षष्ठी
फले	”	फलेषु	सप्तमी

एवम् धन, मुख, सुख, दुःख, वचन, नयन, नमन, जनन,
ग्रहण, वर्जन, धारण, वन, गमनप्रभृतिशब्दानाम् रूपाणि ।

अकारान्तः सर्वनामा कतरशब्दः नपुंसकः (दो में से कौन)

कतरत्-द्	कतरे	कतराणि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
कतरेण	कतराभ्याम्	कतरैः	तृतीया
कतरस्मै	”	कतरेभ्यः	चतुर्थी
कतरस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः०
कतरस्य	कतरयोः	कतरेषाम्	षष्ठी
कतरस्मिन्	"	कतरेषु	सप्तमी
हे कतरत्-द्	हे कतरे	हे कतराणि	सम्बोधनम्
अकारान्तः सर्वनामा नपुंसकः कतमशब्दः । (उनमें से कौन)			
कतमत्-द्	कतमे	कतमानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
कतमेन	कतमाभ्याम्	कतमैः	तृतीया
कतमस्मै	"	कतमेभ्यः	चतुर्थी
कतमस्मात्-द्	"	"	पञ्चमी
कतमस्य	कतमयोः	कतमेषाम्	षष्ठी
हे कतमत्-द्	हे कतमे	हे कतमानि	सम्बोधनम्

एवम् सर्वनामसंज्ञकानाम् नपुंसकानाम् इतर, अन्यतर, अन्य-
प्रभृतिशब्दानां रूपाणि चलन्ति ।

अकारान्तः नपुंसकः असर्वनामा अन्यतमशब्दः
(अन्यो में से एक)

अन्यतमम्	अन्यतमे	अन्यतमानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
अन्यतमेन	अन्यतमाभ्याम्	अन्यतमैः	तृतीया
अन्यतमाय	"	अन्यतमेभ्यः	चतुर्थी

शेषं ज्ञानशब्दवत् बोध्यम् ।

अकारान्तः सर्वनामा नपुंसकः एकतरशब्दः । (दोनों में से एक)

एकवचनम् द्विवचनम् बहुवचनम् विभक्तयः

एकतरम् एकतरे एकतराणि प्रथमा

” ” ” द्वितीया

एकतरेण एकतराभ्याम् एकतरैः तृतीया

एकतरस्मै ” एकतरेभ्यः चतुर्थी

एकतरस्मात्-द् ” ” पञ्चमी

एकतरस्य एकतरयोः एकतरेषाम् षष्ठी

एकतरस्मिन् ” एकतरेषु सप्तमी

हे एकतर हे एकतरे हे एकतराणि सम्बोधनम्

अकारान्तः सर्वनामा नपुंसकः सर्वशब्दः (सब)

सर्वम् सर्वे सर्वाणि प्रथमा

” ” ” द्वितीया

सर्वेण सर्वाभ्याम् सर्वैः तृतीया

सर्वस्मै ” सर्वेभ्यः चतुर्थी

सर्वस्मात्-द् ” ” पञ्चमी

सर्वस्य सर्वयोः सर्वेषाम् षष्ठी

सर्वस्मिन् ” सर्वेषु सप्तमी

हे सर्व हे सर्वे हे सर्वाणि सम्बोधनम्

अकारान्तः सर्वनामा नपुंसकः एकशब्दः (एक)

एकम् एके एकानि प्रथमा

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
एकम्	एके	एकानि	द्वितीया
एकेन	एकाभ्याम्	एकैः	तृतीया
एकस्मै	,,	एकेभ्यः	चतुर्थी
एकस्मात्-द्	,,	,,	पञ्चमी
एकस्य	एकयोः	एकेषाम्	षष्ठी
एकस्मिन्	,,	एकेषु	सप्तमी

अकारान्तः सर्वनामा नपुंसकः अनेकशब्दः (अनेक)

अनेकम्	अनेके	अनेकानि	प्रथमा
,,	,,	,,	द्वितीया
अनेकेन	अनेकाभ्याम्	अनेकैः	तृतीया
अनेकस्मै	,,	अनेकेभ्यः	चतुर्थी
अनेकस्मात्-द्	,,	,,	पञ्चमी
अनेकस्य	अनेकयोः	अनेकेषाम्	षष्ठी
अनेकस्मिन्	,,	अनेकेषु	सप्तमी

आकारान्ताः—

आकारान्तः नपुंसकः श्रीपाशब्दः (लक्ष्मी का रक्षक)

श्रीपम्	श्रीपे	श्रीपाणि	प्रथमा
,,	,,	,,	द्वितीया
श्रीपेण	श्रीपाभ्याम्	श्रीपैः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
श्रीराय	श्रीपाभ्याम्	श्रीपेभ्यः	चतुर्थी
श्रीपात्-द्	"	"	पञ्चमी
श्रीपस्य	श्रीपयोः	श्रीपाणाम्	षष्ठी
श्रीपे	"	श्रीपेषु	सप्तमी
हेश्रीप	हेश्रीपे	हेश्रीपाणि	सम्बोधनम्

इकारान्ताः—

इकारान्तः नपुंसकः वारिशब्दः

(जल)

वारि	वारिणी	वारीणि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः	तृतीया
वारिणे	"	वारिभ्यः	चतुर्थी
वारिणः	"	"	पञ्चमी
"	वारिणोः	वारीणाम्	षष्ठी
वारिणि	"	वारिषु	सप्तमी
हेवारि-हेवारे	हेवारिणी	हे वारीणि	सम्बोधनम्

इकारान्तः नपुंसकः दधिशब्दः (दही)

दधि	दधिनी	दघीनि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
दध्ना	दधिभ्याम्	दधिभिः	तृतीया
दध्ने	"	दधिभ्यः	चतुर्थी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
दध्नः	दधिभ्याम्	दधिभ्यः	पञ्चमी
”	दध्नोः	दध्नाम्	षष्ठी
दध्नि-दधनि	”	दधिषु	सप्तमी
हेदधे-हेदधि	हेदधिनी	हेदधीनि	सम्बोधनम्
एवम्	अस्थि सक्थि-अक्षिशब्दानामपि	रूपाणि	प्रचलन्ति ।
इकारान्तः	संख्यावाचकः	द्विवचनान्तः	द्विशब्दः (दो फल)

द्विवचनम्

द्वे

प्रथमा

द्वे

द्वितीया

द्वाभ्याम्

तृतीया

”

चतुर्थी

”

पञ्चमी

द्वयोः

षष्ठी

”

सप्तमी

इकारान्तः संख्यावाचकः नित्यं बहुवचनान्तः नपुंसकः
 त्रिशब्दः (तीन फल)

बहुवचनम्

त्रीणि

प्रथमा

त्रीणि

द्वितीया

त्रिभिः

तृतीया

त्रिभ्यः

चतुर्थी

”

पञ्चमी

बहुवचनम् विभक्तयः

त्रयाणाम् षष्ठी

त्रिषु सप्तमी

ईकारान्ताः—

ईकारान्तः नपुंसकः सुधीशब्दः (उत्तमध्यानी कुल)

सुधि	सुधिनी	सुधीनि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
सुधिया } सुधिना }	सुधिभ्याम्	सुधिभिः	तृतीया
सुधिये } सुधिने }	”	सुधिभ्यः	चतुर्थी
सुधियः } सुधिनः }	”	”	पञ्चमी
”	सुधियोः } सुधिनोः }	सुधियाम् } सुधीनाम् }	षष्ठी
सुधियि } सुधिनि }	”	सुधिषु	सप्तमी
हेसुधे } हेसुधि }	हेसुधिनी	हेसुधीनि	सम्बोधनम्

उकारान्ताः—

उकारान्तः नपुंसकः मधुशब्दः (मदिरा)

मधु

मधुनी मधूनि प्रथमा

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
मधु	मधुनी	मधूनि	द्वितीया
मधुना	मधुभ्याम्	मधुभिः	तृतीया
मधुने	”	मधुभ्यः	चतुर्थी
मधुनः	”	”	पञ्चमी
”	मधुनोः	मधूनाम्	षष्ठी
मधुनि	”	मधुषु	सप्तमी
हेमधो }	हेमधुनी	हेमधूनि	सम्बोधनम्
हेमधु }			

उकारान्तः क्लीबः वस्तुशब्दः (चीज़)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
वस्तु	वस्तुनी	वस्तूनि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
वस्तुना	वस्तुभ्याम्	वस्तुभिः	तृतीया
वस्तुने	”	वस्तुभ्यः	चतुर्थी
वस्तुनः	”	”	पञ्चमी
”	वस्तुनोः	वस्तूनाम्	षष्ठी
वस्तुनि	”	वस्तुषु	सप्तमी
हे वस्तो }	हेवस्तुनी	हे वस्तूनि	सम्बोधनम्
हे वस्तु }			

ऊकारान्ताः—

ऊकारान्तः नपुंसकः सुलुशब्दः (अञ्छा काटने वाला हथियार)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभ०
सुलु	सुलुनी	सुलूनि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
सुल्वा {	सुलुभ्याम्	सुलुभिः	तृतीया
सुलुना {			
सुल्वे {	”	सुलुभ्यः	चतुर्थी
सुलुने {			
सुल्वः {	”	”	पञ्चमी
सुलनः {			
”	सुल्वोः {	सुल्वाम् {	षष्ठी
	सुलुनोः {	सुलूनाम् {	
सुल्वि {	”	सुलुषु	सप्तमी
सुलुनि {			
हे सुलो {	हे सुलुनी	हे सुलूनि	सम्बोधनम्
हे सुलु {			

ऋकारान्ताः—

ऋकारान्तः नपुंसकः धातृशब्दः (धारण करने वाली वस्तु)

धातृ	धातृणी	धातृणि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
धात्रा } धातृणा ।	धातृभ्याम्	धातृभिः	तृतीया
धात्रे } धातृणे ।	"	धातृभ्यः	चतुर्थी
धातुः } धातृणः ।	"	"	पञ्चमी
धातुः } धातृणः ।	धात्रोः } धातृणोः ।	धातृणाम्	षष्ठी
धातरि } धातृणि ।	"	धातृषु	सप्तमी
हेधातः } हेधातृ ।	हेधातृणी	हेधातृणि	सम्बोधनम्

एवमेव अन्येषामपि ऋकारान्तानाम् नपुंसकानाम्
हर्तृकर्तृप्रभृतीनाम् रूपाणि चलन्ति ।

विशेषः—पुलिङ्गस्त्रीलिङ्गवत् नपुंसकेऽपि एकारान्तशब्दा-
भावेन अतः परम् क्रमप्राप्ताः ओकारान्ताः लिख्यन्ते ।

ओकारान्तः प्रद्योशब्दः नपुंसके (सुन्दर आकाश से संयुक्त)

ओकारान्तः—

प्रद्यु	प्रद्युनी	प्रद्यूनि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
प्रद्युना	प्रद्युभ्याम्	प्रद्युभिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
प्रद्युने	प्रद्युभ्याम्	प्रद्युभ्यः	चतुर्थी
प्रद्युनः	"	"	पञ्चमी
"	प्रद्युनोः	प्रद्यूनाम्	षष्ठी
प्रद्युनि	"	प्रद्युषु	सप्तमी
हे प्रद्यो	हे प्रद्युनी	हे प्रद्यूनि	सम्बोधनम्
हे प्रद्यु			

ऐकारान्तः—

ऐकारान्तः नपुंसकः प्ररै शब्दः (अधिक धनी कुल)

प्ररि	प्ररिणी	प्ररीणि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
प्ररिणा	प्रराभ्याम्	प्रराभिः	तृतीया
प्ररिणे	"	प्रराभ्यः	चतुर्थी
प्ररिणः	"	"	पञ्चमी
"	प्ररिणोः	प्ररीणाम्	षष्ठी
प्ररिणि	"	प्ररासु	सप्तमी
हे प्ररे	हे प्ररिणी	हे प्ररीणि	सम्बोधनम्
हे प्ररि			

औकारान्तः—

औकारान्तः सुनौशब्दः नपुंसकः (अच्छी नाव वाला)

एक०	द्वि०	बहु०	
सुनु	सुनुनी	सुनूनि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
सुनुना	सुनुभ्याम्	सुनुभिः	तृतीया
सुनुने	”	सुनुभ्यः	चतुर्थी
सुनुनः	”	”	पञ्चमी
”	सुनुनोः	सुनुनाम्	षष्ठी
सुनुनि	”	सुनुषु	सप्तमी
हे सुनो } हे सुनु }	हे सुनुनी	हे सुनूनि	सम्बोधनम्

इति अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्

अथ हलन्तपुलिङ्गप्रकरणम् ।

हकारान्ताः—

पुलिङ्गः लिह्शब्दः (चाटनेवाला)

लिट्-ङ्	लिहौ	लिहः	प्रथमा
लिहम्	”	”	द्वितीया
लिहा	लिङ्भ्याम्	लिङ्भिः	तृतीया
लिहे	”	लिङ्भ्यः	चतुर्थी
लिहः	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
लिहः	लिहोः	लिहाम्	षष्ठी
लिहि	”	लिट्सु लिट्सु	सप्तमी
हे लिट्-ङ्	हे लिहौ	हे लिहः	सम्बोधनम्

हकारान्तः पुल्लिङ्गः दुह् शब्दः (दुहनेवाला)

धुक-धुग्	दुहौ	दुहः	प्रथमा
दुहम्	”	”	द्वितीया
दुहा	धुग्भ्याम्	धुग्भिः	तृतीया
दुहे	”	धुग्भ्यः	चतुर्थी
दुहः	”	”	पञ्चमी
”	दुहोः	दुहाम्	षष्ठी
दुहि	”	धुक्षु	सप्तमी
हे धुक-ग्	हे दुहौ	हे दुहः	सम्बोधनम्

हान्तः पुल्लिङ्गो दुह् शब्दः (वैरी)

धुक-ग्	दुहौ	दुहः	प्रथमा
धुट्-ङ्	”	”	द्वितीया
दुहम्	”	”	तृतीया
दुहा	धुग्भ्याम्	धुग्भिः	चतुर्थी
दुहे	धुङ्भ्याम्	धुङ्भिः	पञ्चमी
दुहः	”	धुग्भ्यः	षष्ठी
		धुङ्भ्यः	सप्तमी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
द्रुहः	द्रुहोः	द्रुहाम्	षष्ठी
द्रुहि	”	द्रुक्षु-द्रुट्सु द्रुट्सु	सप्तमी
हे द्रुक्-ग् हे द्रुट्-ङ् }	हे द्रुहौ	हे द्रुहः	सम्बोधनम्

हकारान्तः मुह्शब्दः पुलिङ्गः (मोहित करने वाला)

मुक्-मुग् मुट्-मुङ् }	मुहौ	मुहः	प्रथमा
मुहम्	”	”	द्वितीया
मुहा	मुग्भ्याम् मुङ्भ्याम् }	मुग्भिः मुङ्भिः }	तृतीया
मुहे	मुग्भ्याम् मुङ्भ्याम् }	मुग्भ्यः मुङ्भ्यः }	चतुर्थी
मुहः	”	”	पञ्चमी
”	मुहोः	मुहाम्	षष्ठी
मुहि	”	मुक्षु-मुट्सु मुट्सु	सप्तमी

हे मुक्-ग्
हे मुट्-ङ् }

हे मुहौ

हे मुहः

सम्बोधनम्

हकारान्तः पुल्लिङ्गः स्नुहशब्दः (उल्टी करने वाला)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
स्नुक्-ग् स्नुट्-ङ्	स्नुहौ	स्नुहः	प्रथमा
स्नुहम्	”	”	द्वितीया
स्नुहा	स्नुग्भ्याम् स्नुङ्भ्याम्	स्नुग्भिः स्नुङ्भिः	तृतीया
स्नुहे	”	स्नुग्भ्यः स्नुङ्भ्यः	चतुर्थी
स्नुहः	”	”	पञ्चमी
”	स्नुहोः	स्नुहाम्	षष्ठी
स्नुहि	”	स्नुक्षु-स्नुट्सु स्नुट्सु	सप्तमी
हे स्नुक्-ग् हे स्नुट्-ङ्	हे स्नुहौ	हे स्नुहः	सम्बोधनम्

एवमेव हकारान्तस्य पुल्लिङ्गस्य स्निहशब्दस्यापि रूपाणि चालनीयानि ।

हकारान्तः पुल्लिङ्गः विश्ववाह् शब्दः (भगवान्)

विश्ववाट्-ङ्	विश्ववाहौ	विश्ववाहः	प्रथमा
विश्ववाहम्	”	विश्ववाहः	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
विश्वौहा	विश्ववाङ्भ्याम्	विश्ववाङ्भिः	तृतीया
विश्वौहे	„	विश्ववाङ्भ्यः	चतुर्थी
विश्वौहः	„	„	पञ्चमी
„	विश्वौहोः	विश्वौहाम्	षष्ठी
विश्वौहि	„	विश्ववाट्सु विश्ववाट्सु	सप्तमी
हे विश्ववाट् } हे विश्ववाङ् }	हे विश्ववाहौ	हे विश्ववाहः	सम्बोधनम्

हकारान्तः पुल्लिङ्गो अनडुह्शब्दः (ब्रैल)

अनड्वान्	अनड्वाहौ	अनड्वाहः	प्रथमा
अनड्वाहम्	„	अनडुहः	द्वितीया
अनडुहा	अनडुद्भ्याम्	अनडुद्भिः	तृतीया
अनडुहे	„	अनडुद्भ्यः	चतुर्थी
अनडुहः	„	„	पञ्चमी
„	अनडुहोः	अनडुहाम्	षष्ठी
अनडुहि	„	अनडुत्सु	सप्तमी
हे अनड्वन्	हे अनड्वाहौ	अनड्वाहः	सम्बोधनम्

हकारान्तः पुल्लिङ्गः तुरासाह्शब्दः (इन्द्र)

तुरासाट्-ड्	तुरासाहौ	तुरासाहः	प्रथमा
तुरासाहम्	„	„	द्वितीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
तुरासाहा	तुराषाड्भ्याम्	तुराषाड्भिः	तृतीया
तुरासाहे	"	तुराषाड्भ्यः	चतुर्थी
तुरासाहः	"	"	पञ्चमी
"	तुरासाहोः	तुरासाहाम्	षष्ठी
तुरासाहि	"	तुराषाट्सु तुराषाट्सु	सप्तमी
हे तुराषाट् हे तुराषाड्	हे तुरासाहौ	हे तुरासाहः	सम्बोधनम्

वकारान्तः--

पुल्लिङ्गः सुदिव्शब्दः (निर्मलान्नाश दिवस)

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
सुद्यौः	सुदिवौ	सुदिवः	प्रथमा
सुदिवम्	"	"	द्वितीया
सुदिवा	सुद्युभ्याम्	सुद्युभिः	तृतीया
सुदिवे	"	सुद्युभ्यः	चतुर्थी
सुदिवः	"	"	पञ्चमी
"	सुदिवोः	सुदिवाम्	षष्ठी
सुदिवि	"	सुद्युषु	सप्तमी
हे सुद्यौः	हे सुदिवौ	हे सुदिवः	सम्बोधनम्

रेफान्ताः—

नित्यं बहुवचनान्तः रेफान्तः चतुर्शब्दः पुल्लिङ्गः

(चार मनुष्य)

बहु०	विभ०
चत्वारः	प्रथमा
चतुरः	द्वितीया
चतुर्भिः	तृतीया
चतुर्भ्यः	चतुर्थी
”	पञ्चमी
चतुर्णाम्	षष्ठी
चतुर्षु	सप्तमी
हे चत्वारः	सम्बोधनम्

मकारान्ताः—

मकारान्तः पुल्लिङ्गः सर्वनामा किम्शब्दः (कौन)

कः	कौ	के	प्रथमा
कम्	”	कान्	द्वितीया
केन	काभ्याम्	कैः	तृतीया
कस्मै	”	केभ्यः	चतुर्थी
कस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी
कस्य	कयोः	केषाम्	षष्ठी
कस्मिन्	”	केषु	सप्तमी

[त्यदादिः सम्बोधनम् स्वभावितः एव न भवति । त्यद्-

तद्-यत्-एतद्-इदम्-अदस्-एक-द्वि-युष्मद्-अस्मद्-भवतु-किम्
एते त्यदादयः । एतेषां सम्बोधनाभावः]

मकारान्तः पुल्लिङ्गः इदमशब्दः (यह)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
अयम्	इमौ	इमे	प्रथमा
इमम्	} इमौ }	} इमान् }	द्वितीया
एनम्			
अनेन	} आभ्याम् }	} एभिः }	तृतीया
एनेन			
अस्मै	} अनयोः }	} एभ्यः }	चतुर्थी
अस्मात्-द्			
अस्य	} एनयोः }	} एषाम् }	षष्ठी
अस्मिन्			
	”	एषु	सप्तमी

नकारान्ताः—

नकारान्तः पुल्लिङ्गो राजन् शब्दः (राजा)

राजा	राजानौ	राजानः	प्रथमा
राजानम्	”	राजः	द्वितीया
राज्ञा	राजभ्याम्	राजभिः	तृतीया
राज्ञे	”	राजभ्यः	चतुर्थी
राज्ञः	”	”	षष्ठी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
राज्ञः	राज्ञोः	राज्ञाम्	षष्ठी
राज्ञि राजनि	”	राजसु	सप्तमी
हे राजन्	हे राजानौ	हे राजानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः आत्मन् शब्दः (आत्मा)

आत्मा	आत्मानौ	आत्मानः	प्रथमा
आत्मानम्	आत्मानौ	आत्मनः	द्वितीया
आत्मना	आत्मभ्याम्	आत्मभिः	तृतीया
आत्मने	”	आत्मभ्यः	चतुर्थी
आत्मनः	”	”	पञ्चमी
”	आत्मनोः	आत्मनाम्	षष्ठी
आत्मनि	”	आत्मसु	सप्तमी
हे आत्मन्	हे आत्मानौ	हे आत्मानः	सम्बोधनम्

एवमेव परमात्मन्-महात्मन्-विश्वात्मन् दुरात्मन् इत्या-
दयः शब्दाः चालनीयाः ।

नकारान्तः पुल्लिङ्गः यज्वन् शब्दः (वह यजमान जो विधि-
पूर्वक यज्ञ कर चुका हो)

यज्वा	यज्वानौ	यज्वानः	प्रथमा
यज्वानम्	”	यज्वनः	द्वितीया
यज्वना	यज्वभ्याम्	यज्वभिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
यज्वने	यज्वभ्याम्	यज्वभ्यः	चतुर्थी
यज्वनः	”	”	पञ्चमी
यज्वनः	यज्वनोः	यज्वनाम्	षष्ठी
यज्वनि	”	यज्वसु	सप्तमी
हे यज्वन्	हे यज्वानौ	हे यज्वानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गो ब्रह्मन् शब्दः (ब्रह्माजी)

ब्रह्मा	ब्रह्माणौ	ब्रह्माणः	प्रथमा
ब्रह्माणम्	”	ब्रह्मणः	द्वितीया
ब्रह्मणा	ब्रह्मभ्याम्	ब्रह्मभिः	तृतीया
ब्रह्मणे	”	ब्रह्मभ्यः	चतुर्थी
ब्रह्मणः	”	”	पञ्चमी
”	ब्रह्मणोः	ब्रह्मणाम्	षष्ठी
ब्रह्मणि	”	ब्रह्मसु	सप्तमी
हे ब्रह्मन्	हे ब्रह्माणौ	हे ब्रह्माणः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः वृत्रहन् शब्दः (इन्द्र भगवान्)

वृत्रहा	वृत्रहणौ	वृत्रहणः	प्रथमा
वृत्रहणम्	”	वृत्रघ्नः	द्वितीया
वृत्रघ्ना	वृत्रहभ्याम्	वृत्रहभिः	तृतीया
वृत्रघ्ने	”	वृत्रहभ्यः	चतुर्थी
वृत्रघ्नः	”	”	पञ्चमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
वृत्रघ्नः	वृत्रघ्नोः	वृत्रघ्नान्	षष्ठी
वृत्रघ्नि	"	वृत्रघ्नु	सप्तमी
हे वृत्रघ्न	हे वृत्रघ्नौ	हे वृत्रघ्णः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः यशस्विन् शब्दः (कीर्त्तिमान्)

यशस्वी	यशस्विनौ	यशस्विनः	प्रथमा
यशस्विनम्	यशस्विनौ	यशस्विनः	द्वितीया
यशस्विना	यशस्विभ्याम्	यशस्विभिः	तृतीया
यशस्विने	"	यशस्विभ्यः	चतुर्थी
यशस्विनः	"	"	पञ्चमी
"	यशस्विनोः	यशस्विनाम्	षष्ठी
यशस्विनि	"	यशस्विषु	सप्तमी
हे यशस्विन्	हे यशस्विनौ	हे यशस्विनः	सम्बोधनम्

एवं शार्ङ्गिन्-पूषन्-अर्यमन् प्रभृतयो नकारान्ताः ।

तकारान्तः—

तकारान्तः पुल्लिङ्गः मघवत् शब्दः (इन्द्र)

मघवान्	मघवन्तौ	मघवन्तः	प्रथमा
मघवन्तम्	"	मघवतः	द्वितीया
मघवता	मघवद्भ्याम्	मघवद्भिः	तृतीया
मघवते	"	मघवद्भ्यः	चतुर्थी
मघवतः	"	"	पञ्चमी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
मघवतः	मघवतोः	मघवताम्	षष्ठी
मघवति	"	मघवत्सु	सप्तमी
हे मघवन्	हे मघवन्तौ	हे मघवन्तः	सम्बोधनम्

नकारान्तः—

नकारान्तः पुल्लिङ्गः मघवन् शब्दः ।

मघवा	मघवानौ	मघवानः	प्रथमा
मघवानम्	"	मघोनः	द्वितीया
मघोना	मघवभ्याम्	मघवभिः	तृतीया
मघोने	"	मघवभ्यः	चतुर्थी
मघोनः	"	"	पञ्चमी
"	मघोनोः	मघोनाम्	षष्ठी
मघोनि	"	मघवसु	सप्तमी
हे मघवन्	हे मघवानौ	हे मघवानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः श्वन् शब्दः (कुक्कुर)

शवा	शवानौ	शवानः	प्रथमा
शवानम्	"	शुनः	द्वितीया
शुना	श्वभ्याम्	श्वभिः	तृतीया
शुने	"	श्वभ्यः	चतुर्थी
शुनः			पञ्चमी
शुनः	शुनोः	शुनाम्	षष्ठी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
शुनि	शुनोः	श्वसु	सप्तमी
हे श्वन्	हे श्वानौ	हे श्वानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः युवन् शब्दः (युवक)

युवा	युवानौ	युवानः	प्रथमा
युवानम्	"	यूनः	द्वितीया
यूना	युवभ्याम्	युवभिः	तृतीया
यूने	"	युवभ्यः	चतुर्थी
यूनः	"	"	पञ्चमी
"	यूनोः	यूनाम्	षष्ठी
यूनि	"	युवसु	सप्तमी
हे युवन्	हे युवानौ	हे युवानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः अर्वन् शब्दः (घोडा)

अर्वा	अर्वन्तौ	अर्वन्तः	प्रथमा
अर्वन्तम्	"	अर्वतः	द्वितीया
अर्वता	अर्वद्भ्याम्	अर्वद्भिः	तृतीया
अर्वते	"	अर्वद्भ्यः	चतुर्थी
अर्वतः	"	"	पञ्चमी
"	अर्वतोः	अर्वताम्	षष्ठी
अर्वति	"	अर्वत्सु	सप्तमी
हे अर्वन्	हे अर्वन्तौ	हे अर्वन्तः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गः पथिन्शब्दः (मार्ग)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
पन्थाः	पन्थानौ	पन्थानः	प्रथमा
पन्थानम्	”	पथः	द्वितीया
पथा	पथिभ्याम्	पथिभिः	तृतीया
पथे	”	पथिभ्यः	चतुर्थी
पथः	”	”	पञ्चमी
”	पथोः	पथाम्	षष्ठी
पथि	”	पथिषु	सप्तमी
हे पन्थाः	हे पन्थानौ	हे पन्थानः	सम्बोधनम्

नकारान्तः पुल्लिङ्गो मथिन् शब्दः (मथानी)

मन्थाः	मन्थानौ	मन्थानः	प्रथमा
मन्थानम्	”	मथः	द्वितीया
मथा	मथिभ्याम्	मथिभिः	तृतीया
मथे	”	मथिभ्यः	चतुर्थी
मथः	”	”	पञ्चमी
”	मथोः	मथाम्	षष्ठी
मथि	”	मथिषु	सप्तमी
हे मन्थाः	हे मन्थानौ	हे मन्थानः	सम्बोधनम्

त्रिषु लिङ्गेषु समानः संख्यावाचकः नकारान्तः नित्यं
बहुवचनान्तः पञ्चन् शब्दः (पांच)

बहु०	विभ०
पञ्च	प्रथमा
पञ्च	द्वितीया
पञ्चभिः	तृतीया
पञ्चभ्यः	चतुर्थी
”	पञ्चमी
पञ्चानाम्	षष्ठी
पञ्चसु	सप्तमी
हे पञ्च	सम्बोधनम्

नकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु समानः संख्यावाचकः नित्यं
बहुवचनान्तः सप्तन् शब्दः (सात)

सप्त	प्रथमा
सप्त	द्वितीया
सप्तभिः	तृतीया
सप्तभ्यः	चतुर्थी
”	पञ्चमी
सप्तानाम्	षष्ठी
सप्तसु	सप्तमी
हे सप्त	सम्बोधनम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एवमेव नवन्-दशन्-इत्यादयः नकारान्ताः नित्यं बहु-
वचनान्ताः संख्यावाचकाः त्रिषु लिङ्गेषु समानरूपाः
अन्येऽपि शब्दाः ज्ञेयाः ।

नकारान्तः नित्यं बहुवचनान्तः संख्यावाचकः त्रिषु
लिङ्गेषु समः अष्टन् शब्दः (आठ)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभ०
		अष्टौ }	प्रथमा
		अष्ट }	
		”	द्वितीया
		अष्टाभिः }	तृतीया
		अष्टभिः }	
		अष्टाभ्यः }	चतुर्थी
		अष्टभ्यः }	
		”	पञ्चमी
		अष्टानाम्	षष्ठी
		अष्टासु }	सप्तमी
		अष्टसु }	
		हे अष्टौ }	सम्बोधनम्
		हे अष्ट }	

जकारान्ताः—

जकारान्तः पुल्लिङ्गः ऋत्विज् शब्दः (होम करनेवाला)

ऋत्विक्-ग् ऋत्विजौ ऋत्विजः प्रथमा

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
ऋत्विजम्	ऋत्विजौ	ऋत्विजः	द्वितीया
ऋत्विजा	ऋत्विग्भ्याम्	ऋत्विग्भिः	तृतीया
ऋत्विजे	"	ऋत्विग्भ्यः	चतुर्थी
ऋत्विजः	"	"	पञ्चमी
"	ऋत्विजोः	ऋत्विजाम्	षष्ठी
ऋत्विजि	"	ऋत्विक्षु	सप्तमी
हे ऋत्विक् ग्	हे ऋत्विजौ	हे ऋत्विजः	सम्बोधनम्

जकारान्तः पुल्लिङ्गः युज् शब्दः (योगी)

युङ्	युञ्जौ	युञ्जः	प्रथमा
युञ्जम्	"	युजः	द्वितीया
युजा	युग्भ्याम्	युग्भिः	तृतीया
युजे	"	युग्भ्यः	चतुर्थी
युजः	"	"	पञ्चमी
"	युजोः	युजाम्	षष्ठी
युजि	"	युक्षु	सप्तमी
हे युङ्	हे युञ्जौ	हे युञ्जः	सम्बोधनम्

जकारान्तः पुल्लिङ्गः सुयुज् शब्दः (उत्तम योगी)

सुयुक् ग्	सुयुजौ	सुयुजः	प्रथमा
सुयुजम्	"	"	द्वितीया
सुयुजा	सुयुग्भ्याम्	सुयुग्भिः	तृतीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	अधुवचनम्	विभक्तयः
सुयुजे	सुयुग्भ्याम्	सुयुग्भ्यः	चतुर्थी
सुयुजः	”	”	पञ्चमी
”	सुयुजोः	सुयुजाम्	षष्ठी
सुयुजि	”	सुयुक्षु	सप्तमी
हे सुयुक्-ग्	हे सुयुजौ	हे सुयुजः	सम्बोधनम्

जान्तः पुल्लिङ्गः खञ् शब्दः (लङ्गदा)

खन्	खञौ	खञः	प्रथमा
खञ्जम्	”	”	द्वितीया
खञ्जा	खन्भ्याम्	खन्भिः	तृतीया
खञ्जे	”	खन्भ्यः	चतुर्थी
खञः	”	”	पञ्चमी
”	खञोः	खञाम्	षष्ठी
खञ्जि	”	खन्सु-खन्सु	सप्तमी
हे खन्	हे खञौ	हे खञः	सम्बोधनम्

जकारान्तः पुल्लिङ्गः राज् शब्दः (नृप)

राट्-ङ्	राजौ	राजः	प्रथमा
राजम्	”	”	द्वितीया
राजा	राड्भ्याम्	राड्भिः	तृतीया
राजे	”	राड्भ्यः	चतुर्थी
राजः	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
राजः	राजोः	राजाम्	षष्ठी
राजि	”	राट्सु राट्सु	सप्तमी
हे राट्-ङ्	हे राजौ	हे राजः	सम्बोधनम्

जकारान्तः पुलिङ्गः विश्वसृट् शब्दः (ब्रह्मा)

विश्वसृट्-ङ्	विश्वसृजौ	विश्वसृजः	प्रथमा
विश्वसृजम्	”	”	द्वितीया
विश्वसृजां	विश्वसृङ्भ्याम्	विश्वसृङ्भिः	तृतीया
विश्वसृजे	विश्वसृङ्भ्याम्	विश्वसृङ्भ्यः	चतुर्थी
विश्वसृजः	”	”	पञ्चमी
”	विश्वसृजोः	विश्वसृजाम्	षष्ठी
विश्वसृजि	”	विश्वसृट्सु विश्वसृट्सु	सप्तमी
हे विश्वसृट्-ङ्	हे विश्वसृजौ	हे विश्वसृजः	सम्बोधनम्

एवम् विभ्राज्-देवेज् शब्दौ अपि ।

जकारान्तः पुलिङ्गो विश्वराज् शब्दः (विश्वनाथ)

विश्वाराट्-ङ्	विश्वराजौ	विश्वराजः	प्रथमा
विश्वराजम्	”	”	द्वितीया
विश्वराजां	विश्वाराङ्भ्याम्	विश्वाराङ्भिः	तृतीया
विश्वराजे	”	विश्वाराङ्भ्यः	चतुर्थी
विश्वराजः	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
	विश्वराजोः	विश्वराजाम्	षष्ठी
”		विश्वाराट्सु	} सप्तमी
विश्वराजि	”	विश्वाराट्सु	

हे विश्वाराट् } हे विश्वराजौ हे विश्वराजः सम्बोधनम्
हे विश्वाराड् }

जान्तः पुल्लिङ्गः परिव्राज् शब्दः (सन्न्यासी-विरक्त)

परिव्राट् ड्	परिव्राजौ	परिव्राजः	प्रथमा
परिव्राजम्	”	”	द्वितीया
परिव्राजा	परिव्राड्भ्याम्	परिव्राड्भिः	तृतीया
परिव्राजे	”	परिव्राड्भ्यः	चतुर्थी
परिव्राजः	”	”	पञ्चमी
”	परिव्राजोः	परिव्राजाम्	षष्ठी
परिव्राजि	”	परिव्राट्सु परिव्राट्सु	} सप्तमी

हे परिव्राट् } हे परिव्राजौ हे परिव्राजः सम्बोधनम्
हे परिव्राड् }

जकारान्तः पुल्लिङ्गः भृज् शब्दः (भूजनेवाला)

भृट्-भृड्	भृजौ	भृजः	प्रथमा
भृजम्	भृजौ	भृजः	द्वितीया
भृजा	भृज्भ्याम्	भृज्भिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
भृज्जे	भृङ्भ्याम्	भृङ्भ्यः	चतुर्थी
भृजः	”	”	पञ्चमी
”	भृजोः	भृजाम्	षष्ठी
भृजि	”	भृट्सु भृट्सु	सप्तमी
हे भृट्-हेभृट्	हे भृजौ	हे भृजः	सम्बोधनम्

दकारान्तः—

दकारान्तः त्यदादिगणारम्भकः पुल्लिङ्गः सर्वनामा त्यद्शब्दः ।

(वह)

स्यः	त्यौ	त्ये	प्रथमा
त्यम्	”	त्यान्	द्वितीया
त्येन	त्याभ्याम्	त्यैः	तृतीया
त्यस्मै	”	त्येभ्यः	चतुर्थी
त्यस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी
त्यस्य	त्ययोः	त्येषाम्	षष्ठी
त्यस्मिन्	त्ययोः	त्येषु	सप्तमी

दकारान्तः पुल्लिङ्गः सर्वनामा तद्शब्दः (वह)

सः	तौ	ते	प्रथमा
तम्	”	तान्	द्वितीया
तेन	ताभ्याम्	तैः	तृतीया
तस्मै	”	”	चतुर्थी

एक०	द्वि०	चहु०	विभ०
तस्मात्-द्	ताभ्याम्	तेभ्यः	पञ्चमी
तस्य	तयोः	तेषाम्	षष्ठी
तस्मिन्	”	तेषु	सप्तमी

दकारान्तः पुल्लिङ्गः सर्वनामा यत् शब्दः (जो)

यः	यौ	ये	प्रथमा
यम्	”	यान्	द्वितीया
येन	याभ्याम्	यैः	तृतीया
यस्मै	”	येभ्यः	चतुर्थी
यस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी
यस्य	ययोः	येषाम्	षष्ठी
यस्मिन्	”	येषु	सप्तमी

दकारान्तः पुल्लिङ्गः सर्वनामा एतद् शब्दः (यह)

एषः	एतौ	एते	प्रथमा
एतम् }	एतौ }	एतान् }	द्वितीया
एनम् }	एनौ }	एनान् }	
एतेन }	एताभ्याम्	एतैः	तृतीया
एनेन }			
एतस्मै	”	एतेभ्यः	चतुर्थी
एतस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
एतस्य	एतयोः } एनयोः }	एतेषाम्	षष्ठी

एतस्मिन्	„	एतेषु	सप्तमी
----------	---	-------	--------

दकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु समानः सर्वनामा युष्मद् शब्दः (तुम)

त्वम्	युवाम्	यूयम्	प्रथमा
त्वाम्	युवाम्	युष्मान्	द्वितीया
त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः	तृतीया
तुभ्यम्	„	युष्मभ्यम्	चतुर्थी
त्वत्-द्	„	युष्मत्	पञ्चमी
तव	युवयोः	युष्माकम्	षष्ठी
त्वयि	„	युष्मासु	सप्तमी

दकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु सरूपः सर्वनामा अस्मद् शब्दः (मैं)

अहम्	आवाम्	वयम्	प्रथमा
माम्	„	अस्मान्	द्वितीया
मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः	तृतीया
मह्यम्	„	अस्मभ्यम्	चतुर्थी
मत्-द्	„	अस्मत्	पञ्चमी
मम	आवयोः	अस्माकम्	षष्ठी
मयि	„	अस्मासु	सप्तमी

दकारान्तः पुल्लिङ्गः सुपाद् शब्दः (अच्छे पर वाला)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
सुपात्-द्	सुपादौ	सुपादः	प्रथमा
सुपादम्	"	सुपादः	द्वितीया
सुपदा	सुपाद्भ्याम्	सुपाद्भिः	तृतीया
सुपदे	"	सुपाद्भ्यः	चतुर्थी
सुपदः	"	"	पञ्चमी
सुपदः	सुपदोः	सुपदाम्	षष्ठी
सुपदि	"	सुपात्सु	सप्तमी
हे सुपात् द्	हे सुपादौ	हे सुपादः	सम्बोधनम्

थकारान्ताः—

थकारान्तः पुल्लिङ्गः अग्निमथ् शब्दः (अग्नि को मथने वाले)

अग्निमत्-द्	अग्निमथौ	अग्निमथः	प्रथमा
अग्निमथम्	"	"	द्वितीया
अग्निमथा	अग्निमद्भ्याम्	अग्निमद्भिः	तृतीया
अग्निमथे	"	अग्निमद्भ्यः	चतुर्थी
अग्निमथः	"	"	पञ्चमी
"	अग्निमथोः	अग्निमथाम्	षष्ठी
अग्निमथि	"	अग्निमत्सु	सप्तमी
हे अग्निमत्-द्	हे अग्निमथौ	हे अग्निमथः	सम्बोधनम्

चकारान्ताः—

गत्यर्थे चकारान्तः पुल्लिङ्गः प्राञ्च् शब्दः (पूर्वदिशा)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः	प्रथमा
प्राञ्चम्	,,	प्राचः	द्वितीया
प्राचा	प्राग्भ्याम्	प्राग्भिः	तृतीया
प्राचे	,,	प्राग्भ्यः	चतुर्थी
प्राचः	,,	,,	पञ्चमी
,,	प्राचोः	प्राचाम्	षष्ठी
प्राचि	,,	प्राक्षु	सप्तमी
हे प्राङ्	हे प्राञ्चौ	हे प्राञ्चः	सम्बोधनम्

गत्यर्थे चकारान्तः पुल्लिङ्गः प्रत्यञ्च् शब्दः (पश्चिम)

प्रत्यङ्	प्रत्यञ्चौ	प्रत्यञ्चः	प्रथमा
प्रत्यञ्चम्	,,	प्रतीचः	द्वितीया
प्रतीचा	प्रत्यग्भ्याम्	प्रत्यग्भिः	तृतीया
प्रतीचे	,,	प्रत्यग्भ्यः	चतुर्थी
प्रतीचः	,,	,,	पञ्चमी
,,	प्रतीचोः	प्रतीचाम्	षष्ठी
प्रतीचि	प्रतीचोः	प्रत्यक्षु	सप्तमी
हे प्रत्यङ्	हे प्रत्यञ्चौ	हे प्रत्यञ्चः	सम्बोधनम्

गत्यर्थे पुल्लिङ्गः चकारान्तः उदञ्च् शब्दः (उत्तर)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
उदङ्	उदञ्चौ	उदञ्चः	प्रथमा
उदञ्चम्	”	उदीचः	द्वितीया
उदीचा	उदग्भ्याम्	उदग्भिः	तृतीया
उदीचे	”	उदग्भ्यः	चतुर्थी
उदीचः	”	”	पञ्चमी
”	उदीचोः	उदीचाम्	षष्ठी
उदीचि	”	उदक्षु	सप्तमी
हे उदङ्	हे उदञ्चौ	हे उदञ्चः	सम्बोधनम्

चकारान्तः पुल्लिङ्गः सम्यञ्च् शब्दः (ठीक ठीक)

सम्यक्	सम्यञ्चौ	सम्यञ्चः	प्रथमा
सम्यञ्चम्	”	समीचः	द्वितीया
समीचा	सम्यग्भ्याम्	सम्यग्भिः	तृतीया
समीचे	”	सम्यग्भ्यः	चतुर्थी
समीचः	”	”	पञ्चमी
”	समीचोः	समीचाम्	षष्ठी
समीचि	”	सम्यक्षु	सप्तमी
हे सम्यङ्	हे सम्यञ्चौ	हे सम्यञ्चः	सम्बोधनम्

गत्यर्थे चकारान्तः पुल्लिङ्गः सध्यञ्च् शब्दः (साथी)

सध्यङ्	सध्यञ्चौ	सध्यञ्चः	प्रथमा
--------	----------	----------	--------

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
सध्यञ्चम्	सध्यञ्चौ	सध्रीचः	द्वितीया
सध्रीचा	सध्यग्भ्याम्	सध्यग्भिः	तृतीया
सध्रीचे	"	सध्यग्भ्यः	चतुर्थी
सध्रीचः	"	"	पञ्चमी
"	सध्रीचोः	सध्रीचाम्	षष्ठी
सध्रीचि	"	सध्यक्षु	सप्तमी
हे सध्यङ्	हे सध्यञ्चौ	हे सध्यञ्चः	सम्बोधनम्

गत्यर्थे चकारान्तः पुल्लिङ्गः तिर्यञ्च् शब्दः (पक्षी)

तिर्यङ्	तिर्यञ्चौ	तिर्यञ्चः	प्रथमा
तिर्यञ्चम्	"	तिरश्चः	द्वितीया
तिरश्चा	तिर्यग्भ्याम्	तिर्यग्भिः	तृतीया
तिरश्चे	"	तिर्यग्भ्यः	चतुर्थी
तिरश्चः	"	"	पञ्चमी
"	तिरश्चोः	तिरश्चाम्	षष्ठी
तिरश्चि	तिरश्चोः	तिर्यक्षु	सप्तमी
हे तिर्यङ्	हे तिर्यञ्चौ	हे तिर्यञ्चः	सम्बोधनम्

पूजार्थे चकारान्तः पुल्लिङ्गः प्राञ्च् शब्दः (अच्छी पूजा करने वाला)

प्राङ्	प्राञ्चौ	प्राञ्चः	प्रथमा
प्राञ्चम्	"	"	द्वितीया

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
प्राञ्चा	प्राङ्भ्याम्	प्राङ्भिः	तृतीया
प्राञ्चे	"	प्राङ्भ्यः	चतुर्थी
प्राञ्चः	"	"	पञ्चमी
"	प्राञ्चोः	प्राञ्चाम्	षष्ठी
प्राञ्चि	"	प्राङ्क्षु-प्राङ्षु	सप्तमी
हे प्राङ्	हे प्राञ्चौ	हे प्राञ्चः	सम्बोधनम्

एवमेव पूर्वोक्तानां प्रत्यञ्च्-उदञ्च्-सम्यञ्च्-इत्यादि-शब्दानाम् पूजार्थं रूपाणि परिवर्तनीयानि ।

चकारान्तः पुल्लिङ्गः कुञ्च् शब्दः (एक पत्नी का नाम है)

कुङ्	कुञ्चौ	कुञ्चः	प्रथमा
कुञ्चम्	"	"	द्वितीया
कुञ्चा	कुङ्भ्याम्	कुङ्भिः	तृतीया
कुञ्चे	"	कुङ्भ्यः	चतुर्थी
कुञ्चः	"	"	पञ्चमी
"	कुञ्चोः	कुञ्चाम्	षष्ठी
कुञ्चि	"	कुङ्क्षु कुङ्षु }	सप्तमी
हे कुङ्	हे कुञ्चौ	कुञ्चः	सम्बोधनम्

चकारान्तः पुल्लिङ्गः पयोमुच् शब्दः (बादल)

पयोमुक्	}	पयोमुचौ	पयोमुचः	प्रथमा
पयोमुग्				

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
पयोमुचम्	पयोमुचौ	पयोमुचः	द्वितीया
पयोमुचा	पयोमुग्भ्याम्	पयोमुग्भिः	तृतीया
पयोमुचे	”	पयोमुग्भ्यः	चतुर्थी
पयोमुचः	पयोमुग्भ्याम्	पयोमुग्भ्यः	पञ्चमी
”	पयोमुचोः	पयोमुचाम्	षष्ठी
पयोमुचि	”	पयोमुक्षु	सप्तमी
हे पयोमुक्-ग	हे पयोमुचौ	हे पयोमुचः	सम्बोधनम्

तकारान्ताः—

तकारान्तः पुल्लिङ्गो महच्छब्दः (बद्धा, श्रेष्ठ)

महान्	महान्तौ	महान्तः	प्रथमा
महान्तम्	”	महतः	द्वितीया
महता	महद्भ्याम्	महद्भिः	तृतीया
महते	”	महद्भ्यः	चतुर्थी
महतः	”	”	पञ्चमी
”	महतोः	महताम्	षष्ठी
महति	”	महत्सु	सप्तमी
हे महन्	हे महान्तौ	हे महान्तः	सम्बोधनम्

पुल्लिङ्गः अत्वन्तः धीमत् शब्दः (बुद्धिमान्)

धीमान्	धीमन्तौ	धीमन्तः	प्रथमा
धीमन्तम्	”	धीमतः	द्वितीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
धीमता	धीमद्भ्याम्	धीमद्भिः	तृतीया
धीमते	"	धीमद्भ्यः	चतुर्थी
धीमतः	"	"	पञ्चमी
"	धीमतोः	धीमताम्	षष्ठी
धीमति	"	धीमत्सु	सप्तमी
हे धीमन्	हे धीमन्तौ	हे धीमन्तः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गो भवत् शब्दः (आप)

भवान्	भवन्तौ	भवन्तः	प्रथमा
भवन्तम्	"	भवतः	द्वितीया
भवता	भवद्भ्याम्	भवद्भिः	तृतीया
भवते	"	भवद्भ्यः	चतुर्थी
भवतः	"	"	पञ्चमी
"	भवतोः	भवताम्	षष्ठी
भवति	"	भवत्सु	सप्तमी
हे भवन्	हे भवन्तौ	हे भवन्तः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः भगवत् शब्दः (परमेश्वर)

भगवान्	भगवन्तौ	भगवन्तः	प्रथमा
भगवन्तम्	"	भगवतः	द्वितीया
भगवता	भगवद्भ्याम्	भगवद्भिः	तृतीया
भगवते	"	भगवद्भ्यः	चतुर्थी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
भगवतः	भगवद्भ्याम्	भगवद्भ्यः	पञ्चमी
”	भगवतोः	भगवताम्	षष्ठी
भगवति	”	भगवत्सु	सप्तमी
हे भगवन्	हे भगवन्तौ	हे भगवन्तः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः ददत् शब्दः (दाता)

ददत्-द्	ददतौ	ददतः	प्रथमा
ददतम्	ददतौ	ददतः	द्वितीया
ददता	ददद्भ्याम्	ददद्भिः	तृतीया
ददते	”	ददद्भ्यः	चतुर्थी
ददतः	”	”	पञ्चमी
ददतः	ददतोः	ददताम्	षष्ठी
ददति	”	ददत्सु	सप्तमी
हे ददत्-द्	हे ददतौ	हे ददतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः जक्षत् शब्दः (भोजन भट्ट)

जक्षत्-द्	जक्षतौ	जक्षतः	प्रथमा
जक्षतम्	”	जक्षतः	द्वितीया
जक्षता	जक्षद्भ्याम्	जक्षद्भिः	तृतीया
जक्षते	”	जक्षद्भ्यः	चतुर्थी
जक्षतः	”	”	पञ्चमी
”	जक्षतोः	जक्षताम्	षष्ठी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
जक्षति	जक्षतोः	जक्षत्सु	सप्तमी
हे जक्षत्-द्	हे जक्षतौ	हे जक्षतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः जाग्रत् शब्दः (जागने वाला)

जाग्रत्-द्	जाग्रतौ	जाग्रतः	प्रथमा
जाग्रतम्	"	"	द्वितीया
जाग्रता	जाग्रद्भ्याम्	जाग्रद्भिः	तृतीया
जाग्रते	"	जाग्रद्भ्यः	चतुर्थी
जाग्रतः	"	"	पञ्चमी
"	जाग्रतोः	जाग्रताम्	षष्ठी
जाग्रति	"	जाग्रत्सु	सप्तमी
हे जाग्रत् द्	हे जाग्रतौ	हे जाग्रतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः दरिद्रत् शब्दः (दरिद्र होने वाला)

दरिद्रत्-द्	दरिद्रतौ	दरिद्रतः	प्रथमा
दरिद्रतम्	"	"	द्वितीया
दरिद्रता	दरिद्र्भ्याम्	दरिद्रद्भिः	तृतीया
दरिद्रते	"	दरिद्रद्भ्यः	चतुर्थी
दरिद्रतः	"	"	पञ्चमी
"	दरिद्रतोः	दरिद्रताम्	षष्ठी
दरिद्रति	"	दरिद्रत्सु	सप्तमी
हे दरिद्रत् द्	हे दरिद्रतौ	हे दरिद्रतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः शासत् शब्दः (शासक)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
शासत् द्	शासतौ	शासतः	प्रथमा
शासतम्	”	”	द्वितीया
शासता	शासद्भ्याम्	शासद्भिः	तृतीया
शासते	”	शासद्भ्यः	चतुर्थी
शासतः	”	”	पञ्चमी
”	शासतोः	शासताम्	षष्ठी
शासति	”	शासत्सु	सप्तमी
हे शासत् द्	हे शासतौ	हे शासतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः चकासत् शब्दः (चमकता हुआ)

चकासत्	चकासतौ	चकासतः	प्रथमा
चकासतम्	”	”	द्वितीया
चकासता	चकासद्भ्याम्	चकासद्भिः	तृतीया
चकासते	”	चकासद्भ्यः	चतुर्थी
चकासतः	”	”	पञ्चमी
”	चकासतोः	चकासताम्	षष्ठी
चकासति	”	चकासत्सु	सप्तमी
हे चकासत् द्	हे चकासतौ	हे चकासतः	सम्बोधनम्

तकारान्तः पुल्लिङ्गः भूभृत् शब्दः (राजा, पर्वत)

भूभृत् द्	भूभृतौ	भूभृतः	प्रथमा
-----------	--------	--------	--------

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
भूभृतम्	भूभृतौ	भूभृतः	द्वितीया
भूभृता	भूभृद्भ्याम्	भूभृद्भिः	तृतीया
भूभृते	"	भूभृद्भ्यः	चतुर्थी
भूभृतः	"	"	पञ्चमी
"	भूभृतोः	भूभृताम्	षष्ठी
भूभृति	"	भूभृत्सु	सप्तमी
हे भूभृत्-द्	हे भूभृतौ	हे भूभृतः	सम्बोधनम्

एवमेव महीभृत्-पशुभृत्-बलभृत्-देहभृत्-प्राणभृत्-शस्त्र-
भृत्प्रभृतयः शब्दाः चालनीयाः ।

पकारान्ताः—

पकारान्तः पुल्लिङ्गः गुप् शब्दः (रक्षा करने वाला)

गुप् ब्	गुपौ	गुपः	प्रथमा
गुपम्	"	"	द्वितीया
गुपा	गुब्भ्याम्	गुब्भिः	तृतीया
गुपे	"	गुब्भ्यः	चतुर्थी
गुपः	"	"	पञ्चमी
"	गुपोः	गुपाम्	षष्ठी
गुपि	"	गुप्सु	सप्तमी
हे गुप् ब्	हे गुपौ	हे गुपः	सम्बोधनम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

शकारान्ताः—

शकारान्तः विश् शब्दः पुल्लिङ्गः (वनियौ)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
विट् ड्	विशौ	विशः	प्रथमा
विशम्	"	"	द्वितीया
विशा	विड्भ्याम्	विड्भिः	तृतीया
विशे	"	विड्भ्यः	चतुर्थी
विशः	"	"	पञ्चमी
विशः	विशोः	विशाम्	षष्ठी
विशि	"	विट्सु विट्सु }	सप्तमी
हे विट् ड्	हे विशौ	हे विशः	सम्बोधनम्

शकारान्तः पुल्लिङ्गः तादृश् शब्दः (वैया)

तादृक् ग्	तादृशौ	तादृशः	प्रथमा
तादृशम्	"	"	द्वितीया
तादृशा	तादृग्भ्याम्	तादृग्भिः	तृतीया
तादृशे	"	तादृग्भ्यः	चतुर्थी
तादृशः	"	"	पञ्चमी
"	तादृशोः	तादृशाम्	षष्ठी
तादृशि	"	तादृक्षु	सप्तमी
हे तादृक् ग्	हे तादृशौ	हे तादृशः	सम्बोधनम्

शकारान्तः पुलिङ्गः नश् शब्दः (नष्ट होने वाला)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
नक्ग् नट्-ङ् }	नशौ	नशः	प्रथमा
नशम् नशा	नग्भ्याम् नङ्भ्याम् }	नग्भिः नङ्भिः }	द्वितीया तृतीया
नशे	”	नग्भ्यः नङ्भ्यः }	चतुर्थी
नशः ”	” नशोः	” नशाम्	पञ्चमी षष्ठी
नशि	”	नक्षु नट्सु नट्सु }	सप्तमी
हे नक्ग् हे नट्-ङ् }	हे नशौ	हे नशः	सम्बोधनम्

शकारान्तः घृतस्पृश् शब्दः पुलिङ्गः (घी को छूने वाला)

घृतस्पृक्	घृतस्पृशौ	घृतस्पृशः	प्रथमा
घृतस्पृग् }			
घृतस्पृशम्	”	”	द्वितीया
घृतस्पृशा	घृतस्पृग्भ्याम्	घृतस्पृग्भिः	तृतीया
घृतस्पृशे	”	घृतस्पृग्भ्यः	चतुर्थी
घृतस्पृशः	”	”	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
घृतस्पृशः	घृतस्पृशोः	घृतस्पृशाम्	षष्ठी
घृतस्पृशि	"	घृतस्पृक्षु	सप्तमी
हे घृतस्पृक् }	हे घृतस्पृशौ	हे घृतस्पृशः	सम्बोधनम्
हे घृतस्पृग् }			

षकारान्ताः—

षकारान्तः पुल्लिङ्गः दधृष् शब्दः (अपमान करने वाला)

दधृक्-ग्	दधृषौ	दधृषः	प्रथमा
दधृषम्	"	"	द्वितीया
दधृषा	दधृग्भ्याम्	दधृग्भिः	तृतीया
दधृषे	"	दधृग्भ्यः	चतुर्थी
दधृषः	"	"	पञ्चमी
"	दधृषोः	दधृषाम्	षष्ठी
दधृषि	"	दधृक्षु	सप्तमी
हे दधृक्-ग्	हे दधृषौ	हे दधृषः	सम्बोधनम्

षकारान्तः पुल्लिङ्गः रत्नमुष् शब्दः (रत्नों का चोर)

रत्नमुट्-ङ्	रत्नमुषौ	रत्नमुषः	प्रथमा
रत्नमुषम्	"	"	द्वितीया
रत्नमुषा	रत्नमुङ्भ्याम्	रत्नमुङ्भिः	तृतीया
रत्नमुषे	"	रत्नमुङ्भ्यः	चतुर्थी
रत्नमुषः	"	"	पञ्चमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
रत्नमुषः	रत्नमुषोः	रत्नमुषाम्	षष्ठी
रत्नमुषि	"	रत्नमुट्सु रत्नमुट्सु	सप्तमी

हे रत्नमुट्-ङ् हे रत्नमुषौ हे रत्नमुषः सम्बोधनम्
 षकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु समानः संख्यावाचकः नित्यं
 बहुवचनान्तः षष्शब्दः (छ)

षट्-ङ्	प्रथमा
"	द्वितीया
षड्भिः	तृतीया
षड्भ्यः	चतुर्थी
"	पञ्चमी
षण्णाम्	षष्ठी
षट्सु षट्सु	सप्तमी
हे षट्-हे षड्	सम्बोधनम्

षकारान्तः पुल्लिङ्गः पिपठिष् शब्दः (पदनेकी इच्छा रखनेवाला)

पिपठीः	पिपठिषौ	पिपठिषः	प्रथमा
पिपठिषम्	पिपठिषौ	पिपठिषः	द्वितीया
पिपठिषा	पिपठिभ्याम्	पिपठीभिः	तृतीया
पिपठिषे	"	पिपठीभ्यः	चतुर्थी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभक्तयः
पिपठिषः	पिपठीभ्याम्	पिपठीभ्यः	पञ्चमी
"	पिपठिषोः	पिपठिषाम्	षष्ठी
पिपठिषि	"	पिपठीषु पिपठीःषु }	सप्तमी
हे पिपठीः	हे पिपठिषौ	हे पिपठिषः	सम्बोधनम्

षकारान्तः पुल्लिङ्गः चिकीर्ष् शब्दः (करना चाहता है)

चिकीः	चिकीषौ	चिकीर्षः	प्रथमा
चिकीर्षम्	"	"	द्वितीया
चिकीर्षा	चिकीर्ष्याम्	चिकीर्भिः	तृतीया
चिकीर्षे	"	चिकीर्भ्यः	चतुर्थी
चिकीर्षः	"	"	पञ्चमी
"	चिकीर्षोः	चिकीर्षाम्	षष्ठी
चिकीर्षि	"	चिकीर्षु	सप्तमी
हे चिकीः	हे चिकीषौ	हे चिकीर्षः	सम्बोधनम्

सकारान्तः—

सकारान्तः पुल्लिङ्गः पुम्स् शब्दः (पुरुष)

पुमान्	पुमांसौ	पुमांसः	प्रथमा
पुमांसम्	"	पुंसः	द्वितीया
पुंसा	पुम्भ्याम्	पुम्भिः	तृतीया
पुंसे	"	पुम्भ्यः	चतुर्थी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
पुंसः	पुंभ्याम्	पुंभ्यः	पञ्चमी
"	पुंसोः	पुंसाम्	षष्ठी
पुंसि	"	पुंसु	सप्तमी
हे पुमन्	हे पुमांसौ	हे पुमांसः	सम्बोधनम्

सकारान्तः पुल्लिङ्गः विद्वस् शब्दः (ज्ञानवाला)

विद्वान्	विद्वांसौ	विद्वांसः	प्रथमा
विद्वांसम्	"	विदुषः	द्वितीया
विदुषा	विद्वद्भ्याम्	विद्वद्भिः	तृतीया
विदुषे	"	विद्वद्भ्यः	चतुर्थी
विदुषः	"	"	पञ्चमी
विदुषः	विदुषोः	विदुषाम्	षष्ठी
विदुषि	"	विद्वत्सु	सप्तमी
हे विद्वन्	हे विद्वांसौ	हे विद्वांसः	सम्बोधनम्

सकारान्तः उशनस् शब्दः पुल्लिङ्गः (शुक्राचार्य)

उशनाः	उशनसौ	उशनसः	प्रथमा
उशनसम्	"	उशनसः	द्वितीया
उशनसा	उशनोभ्याम्	उशनोभिः	तृतीया
उशनसे	"	उशनोभ्यः	चतुर्थी
उशनसः	"	"	पञ्चमी
"	उशनसोः	उशनसाम्	षष्ठी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
उशनसि	उशनसोः	उशनस्सु उशनःसु }	सप्तमी
हे उशनन् हे उशन हे उशनः }	हे उशनसौ	हे उशनसः	सम्बोधनम्

सकारान्तः पुलिङ्गः अनेहस् शब्दः (काल)

अनेहाः	अनेहसौ	अनेहसः	प्रथमा
अनेहसम्	”	”	द्वितीया
अनेहसा	अनेहोभ्याम्	अनेहोभिः	तृतीया
अनेहसे	”	अनेहोभ्यः	चतुर्थी
अनेहसः	”	”	पञ्चमी
”	अनेहसोः	अनेहसाम्	षष्ठी
अनेहसि	”	अनेहस्सु अनेहःसु }	सप्तमी
हे अनेहः	हे अनेहसौ	हे अनेहसः	सम्बोधनम्

सकारान्तः पुलिङ्गो वेधस् शब्दः (ब्रह्मा जी)

वेधाः	वेधसौ	वेधसः	प्रथमा
वेधसम्	वेधसौ	”	द्वितीया
वेधसा	वेधोभ्याम्	वेधोभिः	तृतीया
वेधसे	”	वेधोभ्यः	चतुर्थी
वेधसः	”	”	पञ्चमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
वेधसः	वेधसोः	वेधसाम्	षष्ठी
वेधसि	"	वेधस्सु-वेधःसु	सप्तमी
हे वेधः	हे वेधसौ	हे वेधसः	सम्बोधनम्

सकारान्तः पुल्लिङ्गः अदस् शब्दः (वह)

असौ	अमू	अमी	प्रथमा
अमुम्	"	अमून्	द्वितीया
अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः	तृतीया
अमुष्मै	"	अमीभ्यः	चतुर्थी
अमुष्मात्	"	"	पञ्चमी
अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्	षष्ठी
अमुष्मिन्	"	अमीषु	सप्तमी

इति हलन्तपुल्लिङ्गप्रकरणम्

अथ हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् ।

हकारान्तः —

स्त्रीलिङ्गः उपानह् शब्दः (जूता)

उपानत्-द्	उपानहौ	उपानहः	प्रथमा
उपानहम्	"	"	द्वितीया
उपानहा	उपानह्याम्	उपानह्यभिः	तृतीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
उपानहे	उपानद्भ्याम्	उपानद्भ्यः	चतुर्थी
उपानहः	"	"	पञ्चमी
"	उपानहोः	उपानहाम्	षष्ठी
उपानहि	"	उपानत्सु	सप्तमी
हे उपानत्-द्	हे उपानहौ	हे उपानहः	सम्बोधनम्
हकारान्तः स्त्रीलिङ्गः उष्णिह् शब्दः (एक छन्द की जाति है)			
उष्णिक् -ग्	उष्णिहौ	उष्णिहः	प्रथमा
उष्णिहम्	"	"	द्वितीया
उष्णिहा	उष्णिग्भ्याम्	उष्णिग्भिः	तृतीया
उष्णिहे	"	उष्णिग्भ्यः	चतुर्थी
उष्णिहः	"	"	पञ्चमी
"	उष्णिहोः	उष्णिहाम्	षष्ठी
उष्णिहि	"	उष्णिक्षु	सप्तमी
हे उष्णिक् ग्	हे उष्णिहौ	हे उष्णिहः	सम्बोधनम्

वकारान्तः—

वकारान्तः स्त्रीलिङ्गः दिव् शब्दः (आकाश)

द्यौः	दिवौ	दिवः	प्रथमा
दिवम्	"	"	द्वितीया
दिवा	द्युभ्याम्	द्युभिः	तृतीया
दिवे	"	"	चतुर्थी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
दिवः	द्युभ्याम्	द्युभ्यः	पञ्चमी
"	दिवोः	दिवाम्	षष्ठी
दिवि	"	द्युषु	सप्तमी
हे द्यौः	हे दिवौ	हे दिवः	सम्बोधनम्

रेफान्ताः—

रेफान्तः स्त्रीलिङ्गः गिर शब्दः (वचन)

गीः	गिरौ	गिरः	प्रथमा
गिरम्	"	"	द्वितीया
गिरा	गीर्भ्याम्	गीर्भिः	तृतीया
गिरे	"	गीर्भ्यः	चतुर्थी
गिरः	"	"	पञ्चमी
"	गिरोः	गिराम्	षष्ठी
गिरि	गिरोः	गीर्षु	सप्तमी
हे गीः	हे गिरौ	हे गिरः	सम्बोधनम्

रेफान्तः स्त्रीलिङ्गः पुर शब्दः (नगर)

पूः	पुरौ	पुरः	प्रथमा
पुरम्	"	"	द्वितीया
पुरा	पूर्याम्	पूरिभिः	तृतीया
पुरे	"	पूर्य्यः	चतुर्थी
पुरः	"	"	पञ्चमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
पुरः	पुरोः	पुराम्	षष्ठी
पुरि	”	पूर्षु	सप्तमी
हे पूः	हे पुरौ	हे पुरः	सम्बोधनम्

रेफाम्तः स्त्रीलिङ्गः संख्यावाचकः नित्यं बहुवचनान्तः
चतुर् शब्दः (चार स्त्रियाँ)

चतस्रः	प्रथमा
”	द्वितीया
चतसृभिः	तृतीया
चतसृभ्यः	चतुर्थी
”	पञ्चमी
चतसृणाम्	षष्ठी
चतसृषु	सप्तमी
हे चतस्रः	सम्बोधनम्

मकारान्ताः—

मकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वनामां किम् शब्दः (कौन ?)

का	के	काः	प्रथमा
काम्	”	”	द्वितीया
कया	काभ्याम्	काभिः	तृतीया
कस्यै	”	काभ्यः	चतुर्थी
कस्याः	”	”	पञ्चमी

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
कस्याः	कयोः	कासाम्	षष्ठी
कस्याम्	”	कासु	सप्तमी
मकारान्तः खीलिङ्गः सर्वनामा इदम् शब्दः (यह स्त्री)			
इयम्	इमे	इमाः	प्रथमा
इमाम्	”	”	द्वितीया
अनया	आभ्याम्	आभिः	तृतीया
अस्यै	”	आभ्यः	चतुर्थी
अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः	पञ्चमी
”	अनयोः	आसाम्	षष्ठी
अस्याम्	”	आसु	सप्तमी

दकारान्ताः—

दकारान्तः खीलिङ्गः सर्वनामा तद्शब्दः (वह स्त्री)

सा	तै	ताः	प्रथमा
ताम्	”	”	द्वितीया
तया	ताभ्याम्	ताभिः	तृतीया
तस्यै	”	ताभ्यः	चतुर्थी
तस्याः	”	”	पञ्चमी
तस्याः	तयोः	तासाम्	षष्ठी
तस्याम्	”	तासु	सप्तमी

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

दकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वनामा एतद् शब्दः (यह स्त्री)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
एषा	एते	एताः	प्रथमा
एताम्	”	”	द्वितीया
एतया	एताभ्याम्	एताभिः	तृतीया
एतस्यै	”	एताभ्यः	चतुर्थी
एतस्याः	”	”	पञ्चमी
”	एतयोः	एतासाम्	षष्ठी
एतस्याम्	”	एतासु	सप्तमी

तकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सरित् शब्दः (नदी)

सरित्-द्	सरितौ	सरितः	प्रथमा
सरितम्	”	”	द्वितीया
सरिता	सरिद्भ्याम्	सरिद्भिः	तृतीया
सरिते	”	सरिद्भ्यः	चतुर्थी
सरितः	”	”	पञ्चमी
”	सरितोः	सरिताम्	षष्ठी
सरिति	”	सरित्सु	सप्तमी
हे सरित्-द्	हे सरितौ	हे सरितः	सम्बोधनम्
एवमेव	हरित्-उपनिषद्-परिषद्-इत्यादयः		शब्दाः

चकारान्तः—

चकारान्तः हलन्तः स्त्रीलिङ्गः वाचशब्दः (वात)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
वाक्ग्	वाचौ	वाचः	प्रथमा
वाचम्	”	”	द्वितीया
वाचा	वाग्भ्याम्	वाग्भिः	तृतीया
वाचे	”	वाग्भ्यः	चतुर्थी
वाचः	”	”	पञ्चमी
”	वाचोः	वाचाम्	षष्ठी
वाचि	”	वाक्षु	सप्तमी
हे वाक्ग्	हे वाचौ	हे वाचः	सम्बोधनम्

पकारान्तः—

पकारान्तः स्त्रीलिङ्गः नित्यं बहुवचनान्तः अपशब्दः (जल)

आपः	प्रथमा
अपः	द्वितीया
अद्भिः	तृतीया
अद्भ्यः	चतुर्थी
अद्भ्यः	पञ्चमी
अपाम्	षष्ठी
अप्सु	सप्तमी
हे आपः	सम्बोधनम्

शकारान्ताः—

शकारान्तः खोलिङ्गः दिश्शब्दः (दिशा)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
दिक् ग्	दिशौ	दिशः	प्रथमा
दिशम्	”	”	द्वितीया
दिशा	दिग्भ्याम्	दिग्भिः	तृतीया
दिशे	”	दिग्भ्यः	चतुर्थी
दिशः	”	”	पञ्चमी
”	दिशोः	दिशाम्	षष्ठी
दिशि	”	दिक्षु	सप्तमी
हे दिक् ग्	हे दिशौ	हे दिशः	सम्बोधनम्

शकारान्तः दृश् शब्दः खोलिङ्गः (नयन)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
दृक् ग्	दृशौ	दृशः	प्रथमा
दृशम्	”	”	द्वितीया
दृशा	दृग्भ्याम्	दृग्भिः	तृतीया
दृशे	”	दृग्भ्यः	चतुर्थी
दृशः	”	”	पञ्चमी
”	दृशोः	दृशाम्	षष्ठी
दृशि	”	दृक्षु	सप्तमी
हे दृक् ग्	हे दृशौ	हे दृशः	सम्बोधनम्

षकारान्ताः--

षकारान्तः स्त्रीलिङ्गः त्विष्शब्दः (कान्ति)

एक०	द्वि०	बहु०	विभ०
त्विट्-ङ्	त्विषौ	त्विषः	प्रथमा
त्विषम्	”	”	द्वितीया
त्विषा	त्विङ्भ्याम्	त्विङ्भिः	तृतीया
त्विषे	”	त्विङ्भ्यः	चतुर्थी
त्विषः	”	”	पञ्चमी
”	त्विषोः	त्विषाम्	षष्ठी
त्विषि	”	त्विट्सु-त्विट्सु	सप्तमी
हे त्विट्-हे त्विङ् हे त्विषौ		हे त्विषः	सम्बोधनम्

षकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सजुष् शब्दः (दोस्त)

सजूः	सजुषौ	सजुषः	प्रथमा
सजुषम्	सजुषौ	सजुषः	द्वितीया
सजुषा	सजूभ्याम्	सजूभिः	तृतीया
सजुषे	”	सजूभ्यः	चतुर्थी
सजुषः	”	”	पञ्चमी
”	सजुषोः	सजुषाम्	षष्ठी
सजुषि	”	सजूष्णु-सजूःषु	सप्तमी
हे सजूः	हे सजुषौ	हे सजुषः	सम्बोधनम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

षकारान्तः स्त्रीलिङ्गः आशिष् शब्दः (आशीर्वाद)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
आशीः	आशिषौ	आशिषः	प्रथमा
आशिषम्	"	"	द्वितीया
आशिषा	आशीर्भ्याम्	आशीर्मिः	तृतीया
आशिषे	"	आशीर्भ्यः	चतुर्थी
आशिषः	"	"	पञ्चमी
"	आशिषोः	आशिषाम्	षष्ठी
आशिषि	"	आशीष्णु आशीःषु }	सप्तमी
हे आशीः	हे आशिषौ	हे आशिषः	सम्बोधनम्

सकारान्ताः—

सकारान्तः स्त्रीलिङ्गः सर्वनामा अदस् शब्दः (वह)

असौ	अमू	अमूः	प्रथमा
अमुम्	"	"	द्वितीया
अमुया	अमूभ्याम्	अमूभिः	तृतीया
अमुष्यै	"	अमूभ्यः	चतुर्थी
अमुष्याः	"	"	पञ्चमी
"	अमुयोः	अमूषाम्	षष्ठी
अमुष्याम्	"	अमूषु	सप्तमी

इति हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् ।

अथ हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् ।

हकारान्तः--

हकारान्तः नपुंसकः स्वनडुह् शब्दः (अच्छे वैलवाला यान)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
स्वनडुत् -द्	स्वनडुही	स्वनड्वांहि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
स्वनडुहा	स्वनडुद्भ्याम्	स्वनडुद्भिः	तृतीया
स्वनडुहे	"	स्वनडुद्भ्यः	चतुर्थी
स्वनडुहः	"	"	पञ्चमी
"	स्वनडुहोः	स्वनडुहाम्	षष्ठी
स्वनडुहि	"	स्वनडुत्सु	सप्तमी
हे स्वनडुत् -द्	हे स्वनडुही	हे स्वनड्वांहि	सम्बोधनम्

रेफान्ताः--

रेफान्तः नपुंसकलिङ्गः वार्शब्दः (पानी)

वाः	वारी	वारि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
वारा	वाभ्याम्	वाभिः	तृतीया
वारे	"	वाभ्यः	चतुर्थी
वारः	"	"	पञ्चमी
"	वारोः	वाराम्	षष्ठी
वारि	"	वातु	सप्तमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
हे वाः	हे वारी	हे वारि	सम्बोधनम्
रेफान्तः संख्यावाचकः नित्यं बहुवचनान्तः चतुर् शब्दः			
			(चार वस्तु)
		चत्वारि	प्रथमा
		”	द्वितीया
		चतुर्भिः	तृतीया
		चतुर्भ्यः	चतुर्थी
		”	पञ्चमी
		चतुर्णाम्	षष्ठी
		चतुर्षु	सप्तमी
		हे चत्वारि	सम्बोधनम्

मकारान्ताः—

मकारान्तः नपुंसकः सर्वनामा किंशब्दः (कौन वस्तु)

किम्	के	कानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
केन	काभ्याम्	कैः	तृतीया
कस्मै	”	केभ्यः	चतुर्थी
कस्मात्	”	”	पञ्चमी
कस्य	कयोः	केषाम्	षष्ठी
कस्मिन्	”	केषु	सप्तमी

मकारान्तः सर्वनामा इदमशब्दः नपुंसकः (यह वस्तु)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
इदम्	इमे	इमानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
अनेन	आभ्याम्	एभिः	तृतीया
अस्मै	”	एभ्यः	चतुर्थी
अस्मात्-द्	”	”	पञ्चमी
अस्य	अनयोः	एषाम्	षष्ठी
अस्मिन्	”	एषु	सप्तमी
अन्वादेशे तु—			
एनत् द्	एने	एनानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
एनेन			तृतीया
एनयोः			षष्ठी
”			सप्तमी

नकारान्ताः—

नकारान्तः नित्यक्तीवः अहन्शब्दः (दिन)

अहः	अहो-अहनी	अहानि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
अह्ना	अहोभ्याम्	अहोभिः	तृतीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
अहो	अहोभ्याम्	अहोभ्यः	चतुर्थी
अहः	"	"	पञ्चमी
"	अहोः	अहाम्	षष्ठी
अहि अहनि	"	अहस्तु अहःसु }	सप्तमी
हे अहः	हे अहो हे अहनी }	हे अहानि	सम्बोधनम्

नकारान्तः क्लीबः दण्डिन् शब्दः (दण्डवाला बाहन)

दण्डि	दण्डिनी	दण्डीनि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
दण्डिना	दण्डिभ्याम्	दण्डिभिः	तृतीया
दण्डिने	दण्डिभ्याम्	दण्डिभ्यः	चतुर्थी
दण्डिनः	"	"	पञ्चमी
"	दण्डिनोः	दण्डिनाम्	षष्ठी
दण्डिनि	"	दण्डिषु	सप्तमी
हे दण्डिन्	हे दण्डिनी	हे दण्डीनि	सम्बोधनम्

नकारान्तः क्लीबः सुपथिन् शब्दः (उत्तम मार्गवाला नगर)

सुपथि	सुपथी	सुपन्थानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
सुपथा	सुपथिभ्याम्	सुपथिभिः	तृतीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
सुपथे	सुपथिभ्याम्	सुपथिभ्यः	चतुर्थी
सुपथः	"	"	पञ्चमी
"	सुपथोः	सुपथाम्	षष्ठी
सुपथि	"	सुपथिषु	सप्तमी
हे सुपथिन्	हे सुपथी	हे सुपन्थानि	सम्बोधनम्

जकारान्ताः—

जकारान्तः क्लीबः ऊर्ज् शब्दः (प्रताप)

ऊर्क-ग्	ऊर्जो	ऊर्जि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
ऊर्जा	ऊर्ग्भ्याम्	ऊर्ग्भिः	तृतीया
ऊर्जे	"	ऊर्ग्भ्यः	चतुर्थी
ऊर्जः	"	"	पञ्चमी
"	ऊर्जोः	ऊर्जाम्	षष्ठी
ऊर्जि	"	ऊर्क्षु	सप्तमी
हे ऊर्क-ग्	हे ऊर्जो	हे ऊर्जि	सम्बोधनम्

दकारान्ताः—

दकारान्तः क्लीबः सर्वनामा तद् शब्दः (वह पुस्तक)

तत्-द्	ते	तानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
तेन	ताभ्याम्	तैः	तृतीया

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः	चतुर्थी
तस्मात् द्	"	"	पञ्चमी
तस्य	तयोः	तेषाम्	षष्ठी
तस्मिन्	"	तेषु	सप्तमी

दकारान्तः क्लीबः सर्वनामा यद् शब्दः (जो कुल)

यत्-द्	ये	यानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
येन	याभ्याम्	यैः	तृतीया
यस्मै	"	येभ्यः	चतुर्थी
यस्मात्-द्	याभ्याम्	येभ्यः	पञ्चमी
यस्य	ययोः	येषाम्	षष्ठी
यस्मिन्	"	येषु	सप्तमी

दकारान्तः क्लीबः सर्वनामा एतद् शब्दः (यह वस्तु)

एतत् द्	एते	एतानि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
एतेन	एताभ्याम्	एतैः	तृतीया
एतस्मै	"	एतेभ्यः	चतुर्थी
एतस्मात्-द्	"	"	पञ्चमी
एतस्य	एतयोः	एतेषाम्	षष्ठी
एतस्मिन्	"	एतेषु	सप्तमी

चकारान्तः क्लीबः गवाच् शब्दः (गोपूजक अथवा अहीर)

एकवचनम् द्विवचनम् बहुवचनम् विभक्तयः

गत्यर्थे	गोची	गवाञ्चि	} प्रथमा
गवाक्-ग	गवाञ्ची	गोअञ्चि	
गोअक्-ग	गो अञ्ची	गोऽञ्चि	
गोऽक्-ग	गोऽञ्ची		

पूजार्थे—

गवाङ्	}
गो अङ्	
गोऽङ्	

”

”

”

द्वितीया

गत्यर्थे—

गत्यर्थे—

गोचा	}	गवाग्भ्याम्	}	गवाग्भिः	}	तृतीया
गवाञ्चा		गोअग्भ्याम्		गोअग्भिः		
गोअञ्चा		गोऽग्भ्याम्		गोऽग्भिः		
गोऽञ्चा						

पूजार्थे—

पूजार्थे—

गवाङ्भ्याम्	}	गवाङ्भिः	}
गोअङ्भ्याम्		गोअङ्भिः	
गोऽङ्भ्याम्		गोऽङ्भिः	

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

विभक्तयः

गत्यर्थे—

गत्यर्थे—

गोचे
गवाञ्च
गोअञ्च
गोऽञ्च

गवाग्भ्याम्
गो अग्भ्याम्
गोऽग्भ्याम्

गवाग्भ्यः
गोअग्भ्यः
गोऽग्भ्यः

चतुर्थी

पूजार्थे --

पूजार्थे—

गवाङ्भ्याम्
गोअङ्भ्याम्
गोऽङ्भ्याम्

गवाङ्भ्यः
गोअङ्भ्यः
गोऽङ्भ्यः

गोचः
गवाञ्च
गोअञ्च
गोऽञ्च

”

”

पञ्चमी

गोचः
गवाञ्च
गोअञ्च
गोऽञ्च

गोचोः
गवाञ्चोः
गोअञ्चोः
गोऽञ्चोः

गोचाम्
गवाञ्चाम्
गोअञ्चाम्
गोऽञ्चाम्

षष्ठी

गोचि
गवाञ्चि
गोअञ्चि
गोऽञ्चि

गोचोः
गवाञ्चोः
गोअञ्चोः
गोऽञ्चोः

गत्यर्थे
गवाक्षु
गोअक्षु
गोऽक्षु

सप्तमी

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
		पूजार्थे—	
		गवाङ्क्षु	}
		गोअङ्क्षु	
		गोऽङ्क्षु	
		गवाङ्क्षु	
		गोअङ्क्षु	
		गोऽङ्क्षु	

तकारान्ताः—

तकारान्तः क्लीबः शकृत् शब्दः (पाखाना)

शकृत्-द्	शकृती	शकृन्ति	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
शकृता	शकृद्भ्याम्	शकृद्भिः	तृतीया
शकृते	”	शकृद्भ्यः	चतुर्थी
शकृतः	”	”	पञ्चमी
”	शकृतोः	शकृताम्	षष्ठी
शकृति	”	शकृत्सु	सप्तमी
हे शकृत्-द्	हे शकृती	हे शकृन्ति	सम्बोधनम्

तकारान्तः क्लीबः ददत् शब्दः (दाता)

ददत्-द्	ददती	ददति	प्रथमा
		ददन्ति	

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
ददत्-द्	ददती	ददन्ति	द्वितीया
ददता	ददद्भ्याम्	ददद्भिः	तृतीया
ददते	„	ददद्भ्यः	चतुर्थी
ददतः	„	„	पञ्चमी
„	ददतोः	ददताम्	षष्ठी
ददति	„	ददत्सु	सप्तमी
हे ददत् द्	हे ददती	हे ददति हे ददन्ति	सम्बोधनम्

तकारान्तः क्लोबः तुदत् शब्दः (दुःखद)

तुदत्-द्	तुदन्ती तुदती	तुदन्ति	प्रथमा
„	„	„	द्वितीया
तुदता	तुदद्भ्याम्	तुदद्भिः	तृतीया
तुदते	„	तुदद्भ्यः	चतुर्थी
तुदतः	„	„	पञ्चमी
„	तुदतोः	तुदताम्	षष्ठी
तुदति	„	तुदत्सु	सप्तमी
हे तुदत्-द्	हे तुदन्ती हे तुदती	हे तुदन्ति	सम्बोधनम्

तकारान्तः क्लीबः पचत् शब्दः (पकाने वाला)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
पचत् द्	पचन्ती	पचन्ति	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
पचता	पचद्भ्याम्	पचद्भिः	तृतीया
पचते	”	पचद्भ्यः	चतुर्थी
पचतः	”	”	पञ्चमी
”	पचतोः	पचताम्	षष्ठी
पचति	”	पचत्सु	सप्तमी
हे पचत्-द्	हे पचन्ती	हे पचन्ति	सम्बोधनम्

तकारान्तः क्लीबः दीव्यत् शब्दः (खिलाड़ी)

दीव्यत्-द्	दीव्यन्ती	दीव्यन्ति	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
दीव्यता	दीव्यद्भ्याम्	दीव्यद्भिः	तृतीया
दीव्यते	”	दीव्यद्भ्यः	चतुर्थी

इत्यादि ।

षकारान्ताः—

षकारान्तः क्लीबः चक्षुष् शब्दः (नेत्र)

चक्षुः	चक्षुषी	चक्षुषि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
चक्षुषा	चक्षुभ्याम्	चक्षुर्भिः	तृतीया
चक्षुषे	"	चक्षुर्भ्यः	चतुर्थी
चक्षुषः	"	"	पञ्चमी
"	चक्षुषोः	चक्षुषाम्	षष्ठी
चक्षुषि	"	चक्षुःषु चक्षुष्णु }	सप्तमी

हे चक्षुः	हे चक्षुषी	हे चक्षुंषि	सम्बोधनम्
-----------	------------	-------------	-----------

एवमेव षकारान्तः क्लोबः धनुष् शब्दोऽपि ।

षकारान्तः क्लोबः हविष् शब्दः (हवनीय द्रव्य)

हविः	हविषी	हवींषि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
हविषा	हविर्भ्याम्	हविर्भिः	तृतीया
हविषे	"	हविर्भ्यः	चतुर्थी
हविषः	"	"	पञ्चमी
"	हविषोः	हविषाम्	षष्ठी
हविषि	"	हविष्णु हविःषु }	सप्तमी
हे हविः	हे हविषी	हे हवींषि	सम्बोधनम्

सकारान्ताः—

सकारान्तः क्लोबः पयस्शब्दः (दूध या पानी)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
पयः	पयसी	पयांसि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
पयसा	पयोभ्याम्	पयोभिः	तृतीया
पयसे	”	पयोभ्यः	चतुर्थी
पयसः	”	”	पञ्चमी
”	पयसोः	पयसाम्	षष्ठी
पयसि	”	पयस्तु } पयःसु }	सप्तमी
हे पयः	हे पयसी	हे पयांसि	सम्बोधनम्

एवम् अम्भस्-यशस्-वयस्-प्रभृतयः शब्दाः ।

सकारान्तः क्लोबः मनस् शब्दः (मन)

मनः	मनसी	मनांसि	प्रथमा
”	”	”	द्वितीया
मनसा	मनोभ्याम्	मनोभिः	तृतीया
मनसे	”	मनोभ्यः	चतुर्थी
मनसः	”	”	पञ्चमी
”	मनसोः	मनसाम्	षष्ठी
मनसि	”	मनस्तु } मनःसु }	सप्तमी
हे मनः	हे मनसी	हे मनांसि	सम्बोधनम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

सकारान्तः क्लीबः सुपुम्स् शब्दः (अच्छे मनुष्यों का गृह)

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्	विभक्तयः
सुपुम्	सुपुंसी	सुपुमांसि	प्रथमा
सुपुम्	सुपुंसी	सुपुमांसि	द्वितीया
सुपुंषा	सुपुम्भ्याम्	सुपुम्भिः	तृतीया
सुपुसे	"	सुपुम्भ्यः	चतुर्थी
सुपुंसः	"	"	पञ्चमी
"	सुपुंसोः	सुपुंसाम्	षष्ठी
सुपुंसि	"	सुपुंसु	सप्तमी
हे सुपुम्	हे सुपुंसी	हे सुपुमांसि	सम्बोधनम्

सकारान्तः क्लीबः सर्वनामा अदस् शब्दः (यह)

अदः	अम्	अमूनि	प्रथमा
"	"	"	द्वितीया
अमुना	अमूभ्याम्	अमीभिः	तृतीया
अमुष्मै	"	अमीभ्यः	चतुर्थी
अमुष्माद्	"	"	पञ्चमी
अमुष्य	अमुयोः	अमीषाम्	षष्ठी
अमुष्मिन्	"	अमीषु	सप्तमी

इति हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् ।

इति श्रीराजनारायणशुक्लशास्त्रिसङ्कलितरूपप्रभायाः

शब्दरत्नात्मकः प्रथमो भागः ।

CC-0. Mumukshu Bhawan Varanasi Collection.

रूपप्रभाषाः

द्वितीयो भागः

अथ धातुरूपावला ।

धातवः त्रिविधाः, परस्मैपदिनः आत्मनेपदिनः, उभयपदिनश्च ।
तत्रकेचित् केवलम् परस्मैपदिनः, केचित् केवलम् आत्मनेपदिनः
केचिच्च उभयपदिनः । तान् एतान् सर्वान् प्रदर्शयितुम् १-भ्वादि-
प्रकरणम् २-अदादिप्रकरणम् ३-जुहोत्यादिप्रकरणम् ४-दिवादि-
प्रकरणम् ५-स्वादिप्रकरणम् ६-तुदादिप्रकरणम् ७-रुधादिप्रकरणम्
८-तनादिप्रकरणम् ९-त्रयादिप्रकरणम् १०-चुरादिप्रकरणम् इत्येवं
दशगणाः कल्पिता वृद्धैः । क्रमतः तत्तत्प्रकरणस्य धातूनां रूपाणि
प्रदर्शयिष्यामः ।

सामान्यतः कालः त्रिधा भूत-भविष्यत्-वर्त्तमानभेदात् । तेषु
एतेषु दशलकाराः कल्पिताः भगवता पाणिनिना ।

१-लट् २-लिट् ३-लुट् ४-लृट् ५-लेट् लोट् ६-लङ्
७-लिङ् (विधिलिङ्-आशिषिलिङ्) ८-लुङ् ९-लृङ् १०-लृङ् इति ।
एषु पञ्चमः लेट् लकारः केवलं वेदेषु एव प्रवर्त्तते इति तस्य रूपाणि
नेह दर्शनीयानि ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अद्यतन—बीती हुई रात के अन्तिम प्रहर से लेकर आने वाली रात के प्रथम अर्द्धांश (१२ बजे तक) के समय को अद्यतन कहते हैं ।

अनद्यतन—बीती हुई रात के अन्तिम प्रहर से आगामिनी रात्रि के अर्द्धपूर्वाद्ध को छोड़कर बचे हुए पहले तथा बादवाले दोनों समय को अनद्यतन कहते हैं । इतना भेद अवश्य है कि बीती हुई रात्रि के अन्तिम प्रहर के पूर्व बीते हुए समय को भूतानद्यतन तथा आनेवाली रात्रि के १२ बजे के बाद आनेवाले समय को भविष्यत् अनद्यतन कहते हैं ।

लकारों के अर्थ हिन्दी में--

१-लट्-(वर्तमान काल में होता है)

२-लिट्-परोक्ष (भूत अनद्यतन) में होता है ।

३-लुट्-भविष्यत् अनद्यतन काल में होता है ।

४-लृट्-सामान्यतः भविष्यत् अर्थवाले धातु से होता है ।

५-लेट्-यह तो वेद में ही प्रयुक्त होता है । इसलिए यहाँ उसका कालविचार अनावश्यक है ।

६-लोट्-हुक्म देना, न्यौता देना, मनमानी चलने-सत्कार करने तथा प्रार्थना में प्रयुक्त होता है ।

७-लङ्-भूत अनद्यतन अर्थ में प्रयुक्त होता है ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

८-लिङ् (विधि) लोट् लकारवाले अर्थों में प्रयुक्त होता है ।

(आशिष्) केवल आशीर्वाद देने अर्थ में प्रयुक्त होता है ।

९-लुङ्-सामान्यभूतकाल में प्रयुक्त होता है ।

१०-लृङ्-हेतुहेतुमद्भाव इत्यादि लिङ् लकार के निमित्त में भविष्यत् अर्थ में होता है । परन्तु क्रिया की असिद्धि भूलकती हो तत्र ।

सारांशः—

इस तरह सामान्य वर्तमानकाल में लट्, सामान्य भविष्यत्-काल में लृट् तथा सामान्य भूतकाल में लुङ्लकार का प्रयोग करना अच्छा होता है ।

अथ भवादिप्रकरणम् ।

परस्मैपदिनः (२० धातवः)

(१) भूसत्तायाम् (होना)

लट्—

भवति	भवतः	भवन्ति	प्रथमपुरुषः
भवसि	भवथः	भवथ	मध्यमपुरुषः
भवामि	भवावः	भवामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	प्रथमपुरुषः
------	---------	--------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	मध्यमपुरुषः
बभूव	बभूविव	बभूविम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

भविता	भवितारौ	भवितारः	प्रथमपुरुषः
भवितासि	भवितास्थः	भवितास्थ	मध्यमपुरुषः
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ	मध्यमपुरुषः
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यावः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

भवतु-भवतात्	भवताम्	भवन्तु	प्रथमपुरुषः
भव-भवतात्	भवतम्	भवत	मध्यमपुरुषः
भवानि	भवाव	भवाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अभवत्	अभवताम्	अभवन्	प्रथमपुरुषः
अभवः	अभवतम्	अभवत	मध्यमपुरुषः
अभवम्	अभवाव	अभवाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

भवेत्	भवेताम्	भवेयुः	प्रथमपुरुषः
भवेः	भवेतम्	भवेत	मध्यमपुरुषः

भवेयम्

Digitized by eGangotri Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

उत्तमपुरुषः

आशीर्लिङ्—

भूयात्

भूयास्ताम्

भूयासुः

प्रथमपुरुषः

भूयाः

भूयास्तम्

भूयास्त

मध्यमपुरुषः

भूयासम्

भूयास्व

भूयास्म

उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अभूत्

अभूताम्

अभूवन्

प्रथमपुरुषः

अभूः

अभूतम्

अभूत

मध्यमपुरुषः

अभूवम्

अभूव

अभूम

उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अभविष्यत्

अभविष्यताम्

अभविष्यन्

प्रथमपुरुषः

अभविष्यः

अभविष्यतम्

अभविष्यत

मध्यमपुरुषः

अभविष्यम्

अभविष्याव

अभविष्याम

उत्तमपुरुषः

(२) अत सातत्यगमने (निरन्तर जाना)

लट्—

अतति

अततः

अतन्ति

प्रथमपुरुषः

अतसि

अतथः

अतथ

मध्यमपुरुषः

अतामि

अतावः

अतामः

उत्तमपुरुषः

लिट्—

अत

CC-0, Kanya Mahavidyalaya Collection

प्रथमपुरुषः

आतिथ
आन

आतथुः
आतिव

आति
आतिम

उत्तमपुरुषः

लुट्—

अतिता
अतिनासि
अतितास्मि

अतितारौ
अतितास्थः
अतितास्वः

अतितारः
अतितास्थ
अतितास्मः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लृट्—

अतिष्यति
अतिष्यसि
अतिष्यामि

अतिष्यतः
अतिष्यथः
अतिष्यावः

अतिष्यन्ति
अतिष्यथं
अतिष्यामः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लोट्—

अततु अततात्
अत-अतनात्
अतानि

अतताम्
अततम्
अताव

अतन्तु
अतत
अताम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लङ्—

आतत्
आतः
आतम्

आतताम्
आततम्
आताव

आतन्
आतत
आताम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

अतेत्
अतेः

अतेताम्
अतेतम्

अतेयुः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Prakashan

अतएव

अतएव

उत्तमपुरुषः

आशीलिङ्—

अत्यात्
अत्याः
अत्यासम्

अत्यास्ताम्
अत्यास्तम्
अत्यास्व

अत्यासुः
अत्यास्त
अत्यास्म

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लुङ्—

आतीत्
आतीः
आतिषम्

आतिष्ठाम्
आतिष्टम्
आतिष्वा

आतिषुः
आतिष्ट
आतिष्म

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लृङ्—

आतिष्यत्
आतिष्यः
आतिष्यम्

आतिष्यताम्
आतिष्यतम्
आतिष्याव

आतिष्यन्
आतिष्यत
आतिष्याम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

(३) षिध गत्याम् (जाना)

लट्—

सेधति
सेधसि
सेधामि

सेधतः
सेधयः
सेधावः

सेधान्त
सेधथ
सेधामः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लिट्—

सिषेध

सिषेधतुः

सिषेधुः

प्रथमपुरुषः

सिधेधिथ	सिधिधुः	सिधेध	मध्यमपुरुषः
सिधेघ	सिधिधिव	सिधिधिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

सेधिता	सेधितारौ	सेधितारः	प्रथमपुरुषः
सेधितासि	सेधितास्थः	सेधितास्थ	मध्यमपुरुषः
सेधितास्मि	सेधितास्वः	सेधितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

सेधिष्यति	सेधिष्यतः	सेधिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
सेधिष्यसि	सेधिष्यथः	सेधिष्यथ	मध्यमपुरुषः
सेधिष्यामि	सेधिष्यावः	सेधिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

सेधतु } सेधतात् }	सेधताम्	सेधन्तु	प्रथमपुरुषः
सेध-सेधतात्	सेधतम्	सेधत	मध्यमपुरुषः
सेधानि	सेधाव	सेधाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

असेधत्	असेधताम्	असेधन्	प्रथमपुरुषः
असेधः	असेधतम्	असेधत	मध्यमपुरुषः
असेधम्	असेधाव	असेधाम	उत्तमपुरुषः

विधि लिङ्—

सेधेत्	सेधेताम्	सेधेयुः	प्रथमपुरुषः
--------	----------	---------	-------------

सेधेः	सेधेतम्	सेधेत	मध्यमपुरुषः
सेधेयम्	सेधेव	सेधेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्

सिध्यात्	सिध्यास्ताम्	सिध्यासुः	प्रथमपुरुषः
सिध्याः	सिध्यास्तम्	सिध्यास्त	मध्यमपुरुषः
सिध्यासम्	सिध्यास्व	सिध्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

असेधीत्	असेधिष्टाम्	असेधिषुः	प्रथमपुरुषः
असेधीः	असेधिष्टम्	असेधिष्ट	मध्यमपुरुषः
असेधिषम्	असेधिष्व	असेधिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

असेधिष्यत्	असेधिष्यताम्	असेधिष्यन्	प्रथमपुरुषः
असेधिष्यः	असेधिष्यतम्	असेधिष्यत	मध्यमपुरुषः
असेधिष्यम्	असेधिष्याव	असेधिष्याम	उत्तमपुरुषः

(४) चित्ती संज्ञाने (समभूना) अकर्मकः

लट्—

चेतति	चेततः	चेतन्ति	प्रथमपुरुषः
चेतसि	चेतथः	चेतथ	मध्यमपुरुषः
चेतामि	चेतावः	चेतामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

चिचेत	चिचितम्	चिचितुः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	---------	-------------

चिचेतिथ	चिचितथुः	चिचित	मध्यमपुरुषः
चिचेय	चिचितिव	चिचितम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

चेतिता	चेतितारौ	चेतितारः	प्रथमपुरुषः
चेतितासि	चेतितास्थः	चेतितास्थ	मध्यमपुरुषः
चेतितास्मि	चेतितास्वः	चेतितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

चेतिष्यति	चेतिष्यतः	चेतिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
चेतिष्यसि	चेतिष्यथः	चेतिष्यथ	मध्यमपुरुषः
चेतिष्यामि	चेतिष्यावः	चेतिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

चेतनु-चेततात्	चेतताम्	चेतन्तु	प्रथमपुरुषः
चेत, चेततात्	चेततम्	चेतत	मध्यमपुरुषः
चेतानि	चेताव	चेताम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अचेतत्	अचेतताम्	अचेतन्	प्रथमपुरुषः
अचेतः	अचेततम्	अचेतत	मध्यमपुरुषः
अचेतम्	अचेताव	अचेताम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

चेतेत्	चेतेताम्	चेतेयुः	प्रथमपुरुषः
चेतेः	चेतेतम्	चेतेत	मध्यमपुरुषः

चेतेयम्   चेतेव   चेतेम   उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

चित्यात्	चित्यास्ताम्	चित्यासुः	प्रथमपुरुषः
चित्याः	चित्यास्तम्	चित्यास्त	मध्यमपुरुषः
चित्यासम्	चित्यास्व	चित्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अचेतं त्	अचेतिष्टाम्	अचेतिषुः	प्रथमपुरुषः
अचेतीः	अचेतिष्टम्	अचेतिष्ट	मध्यमपुरुषः
अचेतिषम्	अचेतिष्व	अचेतिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अचेतिष्यत्	अचेतिष्यताम्	अचेतिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अचेतिष्यः	अचेतिष्यतम्	अचेतिष्यत	मध्यमपुरुषः
अचेतिष्यम्	अचेतिष्याव	अचेतिष्याम	उत्तमपुरुषः

(५) शुच शोके (शोक करना) अकर्मकः

लट्—

शोचति	शोचतः	शोचन्ति	प्रथमपुरुषः
शोचसि	शोचथः	शोचथ	मध्यमपुरुषः
शोचामि	शोचावः	शोचामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

शुशोच	शुशुचतुः	शुशुचुः	प्रथमपुरुषः
शुशोचिथ	शुशुचुथः	शुशुचुथ	मध्यमपुरुषः

शुशोच	शुशुचिव	शुशुचिम	उत्तमपुरुषः
-------	---------	---------	-------------

लुट्—

शोचिता	शोचितारौ	शोचितारः	प्रथमपुरुषः
शोचितासि	शोचितास्थः	शोचितास्थ	मध्यमपुरुषः
शोचितास्मि	शोचितास्वः	शोचितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

शोचिष्यति	शोचिष्यतः	शोचिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
शोचिष्यसि	शोचिष्यथः	शोचिष्यथ	मध्यमपुरुषः
शोचिष्यामि	शोचिष्यावः	शोचिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

शोचतु	शोचतात्	शोचताम्	शोचन्तु	प्रथमपुरुषः
शोच	”	शोचतम्	शोचत	मध्यमपुरुषः
शोचानि		शोचाव	शोचाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अशोचत्	अशोचताम्	अशोचन्	प्रथमपुरुषः
अशोचः	अशोचतम्	अशोचत	मध्यमपुरुषः
अशोचम्	अशोचाव	अशोचाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

शोचेत्	शोचेताम्	शोचेयुः	प्रथमपुरुषः
शोचं	शोचेतम्	शोचेत	मध्यमपुरुषः
शोचेयम्	शोचेव	शोचेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

शुच्यात्	शुच्यास्ताम्	शुच्यासुः	प्रथमपुरुषः
शुच्याः	शुच्यास्तम्	शुच्यास्त	मध्यमपुरुषः
शुच्यासम्	शुच्यास्व	शुच्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अशोचीत्	अशोचिष्टाम्	अशोचिषुः	प्रथमपुरुषः
अशोचीः	अशोचिष्टम्	अशोचिष्ट	मध्यमपुरुषः
अशोचिषम्	अशोचिष्व	अशोचिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अशोचिष्यत्	अशोचिष्यताम्	अशोचिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अशोचिष्यः	अशोचिष्यतम्	अशोचिष्यत	मध्यमपुरुषः
अशोचिष्यम्	अशोचिष्याव	अशोचिष्याम	उत्तमपुरुषः

(६) गद व्यक्तायां वाचि (साफ बोलना) सकर्मकः

लट्—

गदति	गदतः	गदन्ति	प्रथमपुरुषः
गदसि	गदथः	गदथ	मध्यमपुरुषः
गदामि	गदावः	गदामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जगाद	जगदतुः	जगदुः	प्रथमपुरुषः
जगदित्थ	जगदथुः	जगदथ	मध्यमपुरुषः
जगाद-जगद	जगदिव	जगदिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

गदिता	गदितारौ	गदितारः	प्रथमपुरुषः
गदितासि	गदितास्थः	गदितास्थ	मध्यमपुरुषः
गदितास्मि	गदितास्वः	गदितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

गदिष्यति	गदिष्यतः	गदिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
गदिष्यसि	गदिष्यथः	गदिष्यथ	मध्यमपुरुषः
गदिष्यामि	गदिष्यावः	गदिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

गदतु गदतात्	गदताम्	गदन्तु	प्रथमपुरुषः
गद-गदतात्	गदतम्	गदत	मध्यमपुरुषः
गदानि	गदाव	गदाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अगदत्	अगदताम्	अगदन्	प्रथमपुरुषः
अगदः	अगदतम्	अगदत	मध्यमपुरुषः
अगदम्	अगदाव	अगदाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

गदेत्	गदेताम्	गदेयुः	प्रथमपुरुषः
गदेः	गदेतम्	गदेत	मध्यमपुरुषः
गदेयम्	गदेव	गदेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

CC-0, Panini Kariya Maha Vidyalyaya Collection.

गद्यात्	गद्यास्ताम्	गद्यासुः	प्रथमपुरुषः
---------	-------------	----------	-------------

गद्याः	गद्यास्तम्	गद्यास्त	मध्यमपुरुषः
गद्यासम्	गद्यास्व	गद्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अगादीत्	अगादिष्टाम्	अगादिषुः	प्रथमपुरुषः
अगादीः	अगादिष्टम्	अगादिष्ट	मध्यमपुरुषः
अगादिषम्	अगादिष्व	अगादिष्म	उत्तमपुरुषः

वृद्धिविकल्पेतु—

अगदीत्	अगदिष्टाम्	अगदिषुः	प्रथमपुरुषः
अगदीः	अगदिष्टम्	अगदिष्ट	मध्यमपुरुषः
अगदिषम्	अगदिष्व	अगदिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अगदिष्यत्	अगदिष्यताम्	अगदिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अगदिष्यः	अगदिष्यतम्	अगदिष्यत	मध्यमपुरुषः
अगदिष्यम्	अगदिष्याव	अगदिष्याम	उत्तमपुरुषः

(७) णद् अव्यक्ते शब्दे (साफ न बोलना) अकर्मकः

लट्—

नदति	नदतः	नदन्ति	प्रथमपुरुषः
नदसि	नदथः	नदथ	मध्यमपुरुषः
नदामि	नदावः	नदामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

ननाद्	नेदतुः	नेदुः	प्रथमपुरुषः
-------	--------	-------	-------------

नेदिथ	नेदथुः	नेद्	मध्यमपुरुषः
ननाद्-ननद्	नेदिव	नेदिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

नदिता	नदितारौ	नदितारः	प्रथमपुरुषः
नदितासि	नदितास्थः	नदितास्थ	मध्यमपुरुषः
नदितास्मि	नदितास्वः	नदितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

नदिष्यति	नदिष्यतः	नदिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नदिष्यसि	नदिष्यथः	नदिष्यथ	मध्यमपुरुषः
नदिष्यामि	नदिष्यावः	नदिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

नदतु-नदतात्	नदताम्	नदन्तु	प्रथमपुरुषः
नद्-नदतात्	नदतम्	नदत	प्रथमपुरुषः
नदानि	नदाव	नदाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अनदत्	अनदताम्	अनदन्	प्रथमपुरुषः
अनदः	अनदतम्	अनदत	मध्यमपुरुषः
अनदम्	अनदाव	अनदाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

नदेत्	नदेताम्	नदेयुः	प्रथमपुरुषः
नदेः	नदेतम्	नदेत	मध्यमपुरुषः

नदेयम् नदेव नदेम उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

नद्यात्	नद्यास्ताम्	नद्यासुः	प्रथमपुरुषः
नद्याः	नद्यास्तम्	नद्यास्त	मध्यमपुरुषः
नद्यासम्	नद्यास्व	नद्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अनादीत्	अनादिष्टाम्	अनादिषुः	प्रथमपुरुषः
अनादीः	अनादिष्टम्	अनादिष्ट	मध्यमपुरुषः
अनादिषम्	अनादिष्व	अनादिष्म	उत्तमपुरुषः

वृद्धयभावपक्षे तु—

अनदीत्	अनदिष्टाम्	अनदिषुः	प्रथमपुरुषः
अनदीः	अनदिष्टम्	अनदिष्ट	मध्यमपुरुषः
अनदिषम्	अनदिष्व	अनदिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अनदिष्यत्	अनदिष्यताम्	अनदिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनदिष्यः	अनदिष्यतम्	अनदिष्यत	मध्यमपुरुषः
अनदिष्यम्	अनदिष्याव	अनदिष्याम	उत्तमपुरुषः

(८) टुनदि समृद्धौ (बहना या प्रसन्नता) अकर्मकः

लट्—

नन्दति	नन्दतः	नन्दन्ति	प्रथमपुरुषः
नन्दसि	नन्दथः	नन्दथ्व	मध्यमपुरुषः

नन्दामि	नन्दावः	नन्दामः	उत्तमपुरुषः
---------	---------	---------	-------------

लिट्—

ननन्द	ननन्दतुः	ननन्दुः	प्रथमपुरुषः
ननन्दिथ	ननन्दथुः	ननन्द	मध्यमपुरुषः
ननन्द	ननन्दिव	ननन्दिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

नन्दिता	नन्दितारौ	नन्दितारः	प्रथमपुरुषः
नन्दितासि	नन्दितास्थः	नन्दितास्थ	मध्यमपुरुषः
नन्दितास्मि	नन्दितास्वः	नन्दितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

नन्दिष्यति	नन्दिष्यतः	नन्दिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नन्दिष्यसि	नान्दिष्यथः	नन्दिष्यथ	मध्यमपुरुषः
नन्दिष्यामि	नन्दिष्यावः	नन्दिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

नन्दतु-नन्दतात्	नन्दताम्	नन्दन्तु	प्रथमपुरुषः
नन्द-नन्दतात्	नन्दतम्	नन्दत	मध्यमपुरुषः
नन्दानि	नन्दाव	नन्दाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अनन्दत्	अनन्दताम्	अनन्दन्	प्रथमपुरुषः
अनन्दः	अनन्दतम्	अनन्दत	मध्यमपुरुषः
अनन्दम्	अनन्दाव	अनन्दाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् —

ब्रजेत्	ब्रजेताम्	ब्रजेयुः	प्रथमपुरुषः
ब्रजेः	ब्रजेतम्	ब्रजेत	मध्यमपुरुषः
ब्रजेयम्	ब्रजेव	ब्रजेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् —

ब्रज्यात्	ब्रज्यास्ताम्	ब्रज्यासुः	प्रथमपुरुषः
ब्रज्याः	ब्रज्यास्तम्	ब्रज्यास्त	मध्यमपुरुषः
ब्रज्यासम्	ब्रज्यास्व	ब्रज्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ् —

अब्राजीत्	अब्राजिष्टाम्	अब्राजिषुः	प्रथमपुरुषः
अब्राजीः	अब्राजिष्टम्	अब्राजिष्ट	मध्यमपुरुषः
अब्राजिषम्	अब्राजिष्ट्व	अब्राजिष्टम	उत्तमपुरुषः

लृङ् —

अब्रजिष्यत्	अब्रजिष्यताम्	अब्रजिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अब्रजिष्यः	अब्रजिष्यतम्	अब्रजिष्यत	मध्यमपुरुषः
अब्रजिष्यम्	अब्रजिष्याव	अब्रजिष्याम	उत्तमपुरुषः

(११) कटे वर्षावरणयोः (बरसना, ढाकना) सकर्मकः

लट् —

कटति	कटतः	कटन्ति	प्रथमपुरुषः
कटसि	कटावः	कटामः	मध्यमपुरुषः
कटामि			उत्तमपुरुषः

लिट्—

चकाट	चकटतुः	चकटुः	प्रथमपुरुषः
चकटिथ	चकटथुः	चकट	मध्यमपुरुषः
चकाट, चकट	चकटिव	चकटिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

कटिता	कटितारौ	कटितारः	प्रथमपुरुषः
कटितासि	कटितास्थः	कटितास्थ	मध्यमपुरुषः
कटितासिम	कटितास्वः	कटितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

कटिष्यति	कटिष्यतः	कटिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
कटिष्यसि	कटिष्यथः	कटिष्यथ	मध्यमपुरुषः
कटिष्यामि	कटिष्यावः	कटिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

कटतु, कटतात्	कटताम्	कटन्तु	प्रथमपुरुषः
कट, कटतात्	कटतम्	कटत	मध्यमपुरुषः
कटानि	कटाव	कटाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अकटत्	अकटताम्	अकटन्	प्रथमपुरुषः
अकटः	अकटतम्	अकटत	मध्यमपुरुषः
अकटम्	अकटाव	अकटाम	उत्तमपुरुषः

कटेत्	कटेताम्	कटेयुः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	--------	-------------

कटेः	कटेतम्	कटेत	मध्यमपुरुषः
कटेयम्	कटेव	कटेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

कट्यात्	कट्यास्ताम्	कट्यासुः	प्रथमपुरुषः
कट्याः	कट्यास्तम्	कट्यास्त	मध्यमपुरुषः
कट्यासम्	कट्यास्व	कट्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अकटीत्	अकटिष्टाम्	अकटिषुः	प्रथमपुरुषः
अकटीः	अकटिष्टम्	अकटिष्ट	मध्यमपुरुषः
अकटिषम्	अकटिष्व	अकटिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अकटिष्यत्	अकटिष्यताम्	अकटिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अकटिष्यः	अकटिष्यतम्	अकटिष्यत	मध्यमपुरुषः
अकटिष्यम्	अकटिष्याव	अकटिष्याम	उत्तमपुरुषः

(१२) गुप् रक्षणे (रक्षा) सकर्मकः

लट्—

गोपायति	गोपायतः	गोपायन्ति	प्रथमपुरुषः
गोपायसि	गोपायथः	गोपायथ	मध्यमपुरुषः
गोपायामि	गोपायावः	गोपायामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

गोपायाञ्च कार	गोपायाञ्च कर्तुः	गोपायाञ्च कुः	प्रथमपुरुषः
---------------	------------------	---------------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

गोपायाञ्चकथं	गोपायाञ्चकथुः	गोपायाञ्चक	मध्यमपुरुषः
गोपायाञ्चकार	गोपायाञ्चकृव	गोपायाञ्चकृम	उत्तमपुरुषः
गोपायाञ्चकर }			

एवमेव—

गोपायामास	गोपायामासतुः	गोपायामासुः	प्रथमपुरुषः
गोपायामासिथ	गोपायामासथुः	गोपायामास	मध्यमपुरुषः
गोपायामास	गोपायामासिव	गोपायामासिम	उत्तमपुरुषः

एवमेव—

गोपायाम्बभूव	गोपायाम्बभूवतुः	गोपायाम्बभूवुः	प्रथमपुरुषः
गोपायाम्बभूविथ	गोपायाम्बभूवथुः	गोपायाम्बभूव	मध्यमपुरुषः
गोपायाम्बभूव	गोपायाम्बभूवित्र	गोपायाम्बभूविम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

जुगोप	जुगुपतुः	जुगुपुः	प्रथमपुरुषः
जुगोपिथ }	जुगुपथुः	जुगोप	मध्यमपुरुषः
जुगोप्थ }			
जुगोप	जुगुपिव }	जुगुपिम }	उत्तमपुरुषः
	जुगुप्व }	जुगुप्म }	

लुट्—

गोपायिता	गोपायितारौ	गोपायितारः	प्रथमपुरुषः
गोपायितासि	गोपायितास्थः	गोपायितास्थ	मध्यमपुरुषः
गोपायितास्मि	गोपायितास्वः	गोपायितास्मः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

गोपिता	गोपितारौ	गोपितारः	प्रथमपुरुषः
गोपितासि	गोपितास्थः	गोपितास्थ	मध्यमपुरुषः
गोपितास्मि	गोपितास्वः	गोपितास्मः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

गोप्ता	गोप्तारौ	गोप्तारः	प्रथमपुरुषः
गोप्तासि	गोप्तास्थः	गोप्तास्थ	मध्यमपुरुषः
गोप्तास्मि	गोप्तास्वः	गोप्तास्मः	उत्तमपुरुषः

लट्—

गोपायिष्यति	गोपायिष्यतः	गोपायिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
गोपायिष्यसि	गोपायिष्यथः	गोपायिष्यथ	मध्यमपुरुषः
गोपायिष्यामि	गोपायिष्यावः	गोपायिष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

गोपिष्यति	गोपिष्यतः	गोपिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
गोपिष्यसि	गोपिष्यथः	गोपिष्यथ	मध्यमपुरुषः
गोपिष्यामि	गोपिष्यावः	गोपिष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

गोप्स्यति	गोप्स्यतः	गोप्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
गोप्स्यसि	गोप्स्यथः	गोप्स्यथ	मध्यमपुरुषः
गोप्स्यामि	गोप्स्यावः	गोप्स्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

गोपायतु	}	गोपायताम्	गोपायन्तु	प्रथमपुरुषः
गोपायतात्				
गोपाय	}	गोपायतम्	गोपायत	मध्यमपुरुषः
गोपायतात्				
गोपायानि		गोपायाव	गोपायाम	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अगोपायत्	अगोपायताम्	अगोपायन्	प्रथमपुरुषः
अगोपायः	अगोपायतम्	अगोपायत	मध्यमपुरुषः
अगोपायम्	अगोपायाव	अगोपायाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

गोपायेत्	गोपायेताम्	गोपायेयुः	प्रथमपुरुषः
गोपायेः	गोपायेतम्	गोपायेत	मध्यमपुरुषः
गोपायेयम्	गोपायेव	गोपायेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

गोपाय्यात्	गोपाय्यास्ताम्	गोपाय्यासुः	प्रथमपुरुषः
गोपाय्याः	गोपाय्यास्तम्	गोपाय्यास्त	मध्यमपुरुषः
गोपाय्यासम्	गोपाय्यास्व	गोपाय्यास्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

गुप्यात्	गुप्यास्ताम्	गुप्यासुः	प्रथमपुरुषः
गुप्याः	गुप्यास्तम्	गुप्यास्त	मध्यमपुरुषः

गुप्यासम्	गुप्यास्व	गुप्यास्म	उत्तमपुरुषः
-----------	-----------	-----------	-------------

लुङ् --

अगोपायीत्	अगोपायिष्टाम्	अगोपायिषुः	प्रथमपुरुषः
अगोपायीः	अगोपायिष्टम्	अगोपायिष्ट	मध्यमपुरुषः
अगोपायिषम्	अगोपायिष्व	अगोपायिष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे--

अगोपीत्	अगोपिष्टाम्	अगोपिषुः	प्रथमपुरुषः
अगोपीः	अगोपिष्टम्	अगोपिष्ट	मध्यमपुरुषः
अगोपिषम्	अगोपिष्व	अगोपिष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे--

अगौप्सीत्	अगौप्ताम्	अगौप्सुः	प्रथमपुरुषः
अगौप्सीः	अगौप्सम्	अगौप्स	मध्यमपुरुषः
अगौप्सम्	अगौप्स्व	अगौप्स्म	उत्तमपुरुषः

लृङ् --

अगोपायिष्यत्	अगोपायिष्यताम्	अगोपायिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अगोपायिष्यः	अगोपायिष्यतम्	अगोपायिष्यत	मध्यमपुरुषः
अगोपायिष्यम्	अगोपायिष्याव	अगोपायिष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे--

अगोप्स्यत्	अगोप्स्यताम्	अगोप्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अगोप्स्यः	अगोप्स्यतम्	अगोप्स्यत	मध्यमपुरुषः
अगोप्स्यम्	अगोप्स्याव	अगोप्स्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अगोपिष्यत्	अगोपिष्यताम्	अगोपिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अगोपिष्यः	अगोपिष्यतम्	अगोपिष्यत	मध्यमपुरुषः
अगोपिष्यम्	अगोपिष्याव	अगोपिष्याम	उत्तमपुरुषः

(१३) क्षिक्षये (नाश) अकर्मकः

क्षयति	क्षयतः	क्षयन्ति	प्रथमपुरुषः
क्षयसि	क्षयथः	क्षयथ	मध्यमपुरुषः
क्षयामि	क्षयावः	क्षयामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

चिक्षाय	चिक्षियतुः	चिक्षियुः	प्रथमपुरुषः
चिक्षयिथ }	चिक्षियथुः	चिक्षिय	मध्यमपुरुषः
चिक्षेथ }			
चिक्षाय }	चिक्षियिव	चिक्षियिम	उत्तमपुरुषः
चिक्षय }			

लुट्—

क्षेता	क्षेतारौ	क्षेतारः	प्रथमपुरुषः
क्षेतासि	क्षेतास्थः	क्षेतास्थ	मध्यमपुरुषः
क्षेतास्मि	क्षेतास्वः	क्षेतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

क्षेक्ष्यति	क्षेक्ष्यतः	क्षेक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
क्षेक्ष्यसि	क्षेक्ष्यथः	क्षेक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः

क्षेप्यामि	क्षेप्यावः	क्षेप्यामः	उत्तमपुरुषः
------------	------------	------------	-------------

लोट्—

क्षयतु } क्षयतात् }	क्षयताम्	क्षयन्तु	प्रथमपुरुषः
------------------------	----------	----------	-------------

क्षय-क्षयतात् क्षयाणि	क्षयतम् क्षयाव	क्षयत क्षयाम	मध्यमपुरुषः उत्तमपुरुषः
--------------------------	-------------------	-----------------	----------------------------

लङ्—

अक्षयत् अक्षयः अक्षयम्	अक्षयताम् अक्षयतम् अक्षयाव	अक्षयन् अक्षयत अक्षयाम	प्रथमपुरुषः मध्यमपुरुषः उत्तमपुरुषः
------------------------------	----------------------------------	------------------------------	---

विधिलिङ्—

क्षयेत् क्षयेः क्षयेयम्	क्षयेताम् क्षयेतम् क्षयेव	क्षयेयुः क्षयेत क्षयेम	प्रथमपुरुषः मध्यमपुरुषः उत्तमपुरुषः
-------------------------------	---------------------------------	------------------------------	---

आशिषि लिङ्

क्षीयात् क्षीयाः क्षीयासम्	क्षीयास्ताम् क्षीयास्तम् क्षीयास्व	क्षीयासुः क्षीयास्त क्षीयास्म	प्रथमपुरुषः मध्यमपुरुषः उत्तमपुरुषः
----------------------------------	--	-------------------------------------	---

लुङ्—

अक्षैषीत् अक्षैषीः	अक्षैषाम् अक्षैष्टम्	अक्षैषुः अक्षैष्ट	प्रथमपुरुषः मध्यमपुरुषः
-----------------------	-------------------------	----------------------	----------------------------

अक्षैषम्	अक्षैष्व	अक्षैष्म	उत्तमपुरुषः
----------	----------	----------	-------------

लृट्—

अक्षेप्यत्	अक्षेप्यताम्	अक्षेप्यन्	प्रथमपुरुषः
अक्षेप्यः	अक्षेप्यतम्	अक्षेप्यत	मध्यमपुरुषः
अक्षेप्यम्	अक्षेप्याव	अक्षेप्याम	उत्तमपुरुषः

(१४) तप सन्तापे (दुःख) अकर्मक

लृट्—

तपति	तपतः	तपन्ति	प्रथमपुरुषः
तपसि	तपथः	तपथ	मध्यमपुरुषः
तपामि	तपावः	तपामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

तताप	तेपतुः	तेपुः	प्रथमपुरुषः
तेपिथ-ततप्य	तेपतुः	तेप	मध्यमपुरुषः
तताप-तताप	तेपिव	तेपिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

तप्ता	तप्तारौ	तप्तारः	प्रथमपुरुषः
तप्तासि	तप्तास्थः	तप्तास्थ	मध्यमपुरुषः
तप्तास्मि	तप्तास्वः	तप्तास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

तप्स्यति	तप्स्यतः	तप्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
तप्स्यसि	तप्स्यथः	तप्स्यथ	मध्यमपुरुषः

तप्स्यामि तप्स्यावः तप्स्यामः उत्तमपुरुषः

लोट्—

तपतु-तपतात्	तपताम्	तपन्तु	प्रथमपुरुषः
तप-तपतात्	तपतम्	तपत	मध्यमपुरुषः
तपानि	तपाव	तपाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अतपत्	अतपताम्	अतपन्	प्रथमपुरुषः
अतपः	अतपतम्	अतपत	मध्यमपुरुषः
अतपम्	अतपाव	अतपाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

तपेत्	तपेताम्	तपेयुः	प्रथमपुरुषः
तपेः	तपेतम्	तपेत	मध्यमपुरुषः
तपेयम्	तपेव	तपेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

तप्यात्	तप्यास्ताम्	तप्यासुः	प्रथमपुरुषः
तप्याः	तप्यास्तम्	तप्यास्त	मध्यमपुरुषः
तप्यासम्	तप्यास्व	तप्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अताप्सीत्	अताप्ताम्	अताप्सुः	प्रथमपुरुषः
अताप्सी	अताप्तम्	अताप्त	मध्यमपुरुषः
अताप्सम्	अताप्स्व	अताप्स्म	उत्तमपुरुषः

लट्—

अतप्स्यत्	अतप्स्यताम्	अतप्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अतप्स्यः	अतप्स्यतम्	अतप्स्यत	मध्यमपुरुषः
अतप्स्यम्	अतप्स्याव	अतप्स्याम	उत्तमपुरुषः
(१५) क्रमु पादविक्षेपे (पैर फेकना-चलना) सकर्मक			

लट्—

क्राम्यति	क्राम्यतः	क्राम्यन्ति	प्रथमपुरुषः
क्राम्यसि	क्राम्यथः	क्राम्यथ	मध्यमपुरुषः
क्राम्यामि	क्राम्यावः	क्राम्यामः	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
क्रामति	क्रामतः	क्रामन्ति	प्रथमपुरुषः
क्रामसि	क्रामथः	क्रामथ	मध्यमपुरुषः
क्रामामि	क्रामावः	क्रामामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

चक्राम	चक्रमतुः	चक्रमुः	प्रथमपुरुषः
चक्रमिथ	चक्रमथुः	चक्रम	मध्यमपुरुषः
चक्राम-चक्रम	चक्रमिव	चक्रमिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

क्रमिता	क्रमितारौ	क्रमितारः	प्रथमपुरुषः
क्रमितासि	क्रमितास्थः	क्रमितास्थ	मध्यमपुरुषः
क्रमितास्मि	क्रमितास्वः	क्रमितास्मः	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लोट्—

क्रमिष्यति	क्रमिष्यतः	क्रमिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
क्रमिष्यसि	क्रमिष्यथः	क्रमिष्यथ	मध्यमपुरुषः
क्रमिष्यामि	क्रमिष्यावः	क्रमिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

क्राम्यतु	क्राम्यताम्	क्राम्यन्तु	प्रथमपुरुषः
क्राम्यतात्			
क्राम्य-क्राम्यतात्	क्राम्यतम्	क्राम्यत	मध्यमपुरुषः
क्राम्याणि	क्राम्याव	क्राम्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

क्रामतु	क्रामताम्	क्रामन्तु	प्रथमपुरुषः
क्रामतात्			
क्राम-क्रामतात्	क्रामतम्	क्रामत	मध्यमपुरुषः
क्रामाणि	क्रामाव	क्रामाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अक्राम्यत्	अक्राम्यताम्	अक्राम्यन्	प्रथमपुरुषः
अक्राम्यः	अक्राम्यतम्	अक्राम्यत	मध्यमपुरुषः
अक्राम्यम्	अक्राम्याव	अक्राम्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अक्रामत्	अक्रामताम्	अक्रामन्	प्रथमपुरुषः
अक्रामः	अक्रामतम्	अक्रामत	मध्यमपुरुषः
अक्रामम्	अक्रामाव	अक्रामाम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

विधिलिङ्—

क्राम्येत्	क्राम्येताम्	क्राम्येयुः	प्रथमपुरुषः
क्राम्येः	क्राम्येतम्	क्राम्येत	मध्यमपुरुषः
क्राम्येयम्	क्राम्येव	क्राम्येम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

क्रामेत्	क्रामेताम्	क्रामेयुः	प्रथमपुरुषः
क्रामेः	क्रामेतम्	क्रामेत	मध्यमपुरुषः
क्रामेयम्	क्रामेव	क्रामेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

कम्यात्	कम्यास्ताम्	कम्यासुः	प्रथमपुरुषः
कम्याः	कम्यास्तम्	कम्यास्त	मध्यमपुरुषः
कम्यासम्	कम्यास्व	कम्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अक्रमीत्	अक्रमिष्टाम्	अक्रमिषुः	प्रथमपुरुषः
अक्रमीः	अक्रमिष्टम्	अक्रमिष्ट	मध्यमपुरुषः
अक्रमिषम्	अक्रमिष्व	अक्रमिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अक्रमिष्यत्	अक्रमिष्यताम्	अक्रमिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अक्रमिष्यः	अक्रमिष्यतम्	अक्रमिष्यत	मध्यमपुरुषः
अक्रमिष्यम्	अक्रमिष्यव	अक्रमिष्यम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha
(१६) पाणिनि (पाणि) सकर्मकः

लट्—

पिबति

पिबतः

पिबन्ति

पिबसि

पिबथः

पिबथ

पिबामि

पिबावः

पिबामः

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लिट्—

पपौ

पपतुः

पपुः

पपिथ-पपाथ

पपथुः

पप

पपौ

पपिव

पपिम

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लुट्—

पाता

पातारौ

पातारः

पातासि

पातास्थः

पातास्थ

पातास्मि

पातास्वः

पातास्मः

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लृट्—

पास्यति

पास्यतः

पास्यन्ति

पास्यसि

पास्यथः

पास्यथ

पास्यामि

पास्यावः

पास्यामः

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लोट्—

पिबतु

पिबताम्

पिबन्तु

पिबतात् }

पिब-पिबतात्

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

पिबतम्

पिबत

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

पित्रानि

पित्राव

पित्राम

उत्तमपुरुषः

लङ्—

अपित्रत्

अपित्रताम्

अपित्रन्

प्रथमपुरुषः

अपित्रः

अपित्रतम्

अपित्रत

मध्यमपुरुषः

अपित्रम्

अपित्राव

अपित्राम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

पिवेत्

पिवेताम्

पिवेयुः

प्रथमपुरुषः

पिवेः

पिवेतम्

पिवेत

मध्यमपुरुषः

पिवेयम्

पिवेव

पिवेम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

पेयात्

पेयास्ताम्

पेयासुः

प्रथमपुरुषः

पेयाः

पेयास्तम्

पेयास्त

मध्यमपुरुषः

पेयासम्

पेयास्व

पेयास्म

उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अपात्

अपाताम्

अपुः

प्रथमपुरुषः

अपाः

अपातम्

अपात

मध्यमपुरुषः

अपाम्

अपाव

अपाम

उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अपास्यत्

अपास्यताम्

अपास्यन्

प्रथमपुरुषः

अपास्यः

अपास्यतम्

अपास्यत

मध्यमपुरुषः

अपास्यम्

अपास्याव

अपास्याम

उत्तमपुरुषः

(१७) ग्ले ह्रस्वस्य (ग्लुक्सीलता, उदासी) अकर्मकः

लट्—

ग्लायति	ग्लायतः	ग्लायन्ति	प्रथमपुरुषः
ग्लायसि	ग्लायथः	ग्लायथ	मध्यमपुरुषः
ग्लायामि	ग्लायामः	ग्लायामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जग्लौ	जग्लतुः	जग्लुः	प्रथमपुरुषः
जग्लिथ	जग्लथुः	जग्ल	मध्यमपुरुषः
जग्लाथ			
जग्लौ	जग्लिव	जग्लिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

ग्लाता	ग्लातारौ	ग्लातारः	प्रथमपुरुषः
ग्लातासि	ग्लातास्थः	ग्लातास्थ	मध्यमपुरुषः
ग्लातास्मि	ग्लातास्वः	ग्लातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

ग्लास्यति	ग्लास्यतः	ग्लास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
ग्लास्यसि	ग्लास्यथः	ग्लास्यथ	मध्यमपुरुषः
ग्लास्यामि	ग्लास्यावः	ग्लास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

ग्लायतु	ग्लायताम्	ग्लायन्तु	प्रथमपुरुषः
ग्लायतात्			

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

ग्लाय, ग्लायतात्	ग्लायतम्	ग्लायित	मध्यमपुरुषः
ग्लायानि	ग्लायव	ग्लायाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अग्लायत्	अग्लायताम्	अग्लायन्	प्रथमपुरुषः
अग्लायः	अग्लायतम्	अग्लायत	मध्यमपुरुषः
अग्लायम्	अग्लायव	अग्लायाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

ग्लायेत्	ग्लायेताम्	ग्लायेयुः	प्रथमपुरुषः
ग्लायैः	ग्लायेतम्	ग्लायेत	मध्यमपुरुषः
ग्लायेयम्	ग्लायेव	ग्लायेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

ग्लेयात्	ग्लेयास्ताम्	ग्लेयासुः	प्रथमपुरुषः
ग्लेयाः	ग्लेयास्तम्	ग्लेयास्त	मध्यमपुरुषः
ग्लेयासम्	ग्लेयास्व	ग्लेयास्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

ग्लायत्	ग्लायस्ताम्	ग्लयासुः	प्रथमपुरुषः
ग्लयाः	ग्लयास्तम्	ग्लयास्त	मध्यमपुरुषः
ग्लयासम्	ग्लयास्व	ग्लयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अग्लासीत्	अग्लासिष्टाम्	अग्लासिषुः	प्रथमपुरुषः
अग्लासीः	अग्लासिष्टम्	अग्लासिष्ट	मध्यमपुरुषः

अग्लासिप्रम्   अग्लामिध्व   अग्लासिष्म   उत्तमपुरुषः

लङ्—

अग्लास्यत्	अग्लास्यताम्	अग्लास्यन्	प्रथमपुरुषः
अग्लास्यः	अग्लास्यतम्	अग्लास्यत	मध्यमपुरुषः
अग्लास्यम्	अग्लास्याव	अग्लास्याम	उत्तमपुरुषः

(१८) हृवृ कौटिल्ये (टेढापन) अकर्मकः

लट्—

हरति	हरतः	हरन्ति	प्रथमपुरुषः
हरसि	हरथः	हरथ	मध्यमपुरुषः
हरामि	हरावः	हरावः	उत्तमपुरुषः

लिट्

जह्वार	जह्वरतुः	जह्वरुः	प्रथमपुरुषः
जह्वर्थ	जह्वरथुः	जह्वर	मध्यमपुरुषः
जह्वार	जह्वरिव	जह्वरिम	उत्तमपुरुषः
जह्वर			

लुट्—

हर्त्ता	हर्त्तारौ	हर्त्तारः	प्रथमपुरुषः
हर्त्तासि	हर्त्तास्थः	हर्त्तास्थ	मध्यमपुरुषः
हर्त्तास्मि	हर्त्तास्वः	हर्त्तास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

हरिष्यति	हरिष्यतः	हरिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
----------	----------	------------	-------------

हरिष्यसि	हरिष्यथः	हरिष्यथ	मध्यमपुरुषः
हरिष्यामि	हरिष्यावः	हरिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

हरतु-हरतात्	हरताम्	हरन्तु	प्रथमपुरुषः
हर-हरतात्	हरतम्	हरत	मध्यमपुरुषः
हराणि	हराव	हराम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अहरत्	अहरताम्	अहरन्	प्रथमपुरुषः
अहरः	अहरतम्	अहरत	मध्यमपुरुषः
अहरम्	अहराव	अहराम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

हरेत्	हरेताम्	हरेयुः	प्रथमपुरुषः
हरेः	हरेतम्	हरेत	मध्यमपुरुषः
हरेयम्	हरेव	हरेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

हर्यात्	हर्यास्ताम्	हर्यासुः	प्रथमपुरुषः
हर्याः	हर्यास्तम्	हर्यास्त	मध्यमपुरुषः
हर्यासम्	हर्यास्व	हर्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अहार्षात्	अहार्षात्	अहार्षुः	प्रथमपुरुषः
अहार्षाः	अहार्षम्	अहार्ष	मध्यमपुरुषः

अहार्षम्

अहार्ष

अहार्षम्

उत्तमपुरुषः

लङ्—

अहरिष्यत्

अहरिष्यताम्

अहरिष्यन्

प्रथमपुरुषः

अहरिष्यः

अहरिष्यतम्

अह्वरिष्यत

मध्यमपुरुषः

अहरिष्यम्

अहरिष्याव

अह्वरिष्याम

उत्तमपुरुषः

(१९) श्रु श्रवणे (सुनना) सकर्मकः

लट्—

शृणोति

शृणुतः

शृण्वन्ति

प्रथमपुरुषः

शृणोषि

शृणुथः

शृणुथ

मध्यमपुरुषः

शृणोमि

शृणुवः, शृण्वः

शृणुमः, शृण्वमः

उत्तमपुरुषः

लिट्—

शुश्राव

शुश्रुवतुः

शुश्रुवुः

प्रथमपुरुषः

शुश्रोथ

शुश्रुवथुः

शुश्रुव

मध्यमपुरुषः

शुश्राव

शुश्रुव

शुश्रुम

उत्तमपुरुषः

शुश्रव

लुङ्—

श्रोता

श्रोतारौ

श्रोतारः

प्रथमपुरुषः

श्रोतासि

श्रोतास्थः

श्रोतास्थ

मध्यमपुरुषः

श्रोतास्मि

श्रोतास्वः

श्रोतास्मः

उत्तमपुरुषः

लृट्—

श्रोष्यति

श्रोष्यतः

श्रोष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

श्रोष्यसि	श्रोष्यथः	श्रोष्यथ	मध्यमपुरुषः
श्रोष्यामि	श्रोष्यावः	श्रोष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

शृणोतु } शृणुतात् }	शृणुताम्	शृण्वन्तु	प्रथमपुरुषः
शृणु, शृणुतात्	शृणुतम्	शृणुत	मध्यमपुरुषः
शृण्वानि	शृण्वाव	शृण्वाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अशृणोत्	अशृणुताम्	अशृण्वन्	प्रथमपुरुषः
अशृणोः	अशृणुतम्	अशृणुत	मध्यमपुरुषः
अशृणवम्	अशृणुव { अशृण्व	अशृणुम } अशृणम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

शृणुयात्	शृणुयाताम्	शृणुयुः	प्रथमपुरुषः
शृणुयाः	शृणुयातम्	शृणुयात	मध्यमपुरुषः
शृणुयाम्	शृणुयाव	शृणुयाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

श्रूयात्	श्रूयास्ताम्	श्रूयासुः	प्रथमपुरुषः
श्रूयाः	श्रूयास्तम्	श्रूयास्त	मध्यमपुरुषः
श्रूयासम्	श्रूयास्व	श्रूयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अश्रौषीत्	अश्रौषीताम्	अश्रौषुः	प्रथमपुरुषः
-----------	-------------	----------	-------------

अश्रौषीः	अश्रौष्टम्	अश्रौष्ट	मध्यमपुरुषः
अश्रौषम्	अश्रौष्व	अश्रौष्म	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अश्रोष्यत्	अश्रोष्यताम्	अश्रोष्यन्	प्रथमपुरुषः
अश्रोष्यः	अश्रोष्यतम्	अश्रोष्यत	मध्यमपुरुषः
अश्रोष्यम्	अश्रोष्याव	अश्रोष्याम	उत्तमपुरुषः

(२०) गम्ल् गतौ (जाना) सकर्मकः

लट्—

गच्छति	गच्छतः	गच्छन्ति	प्रथमपुरुषः
गच्छसि	गच्छथः	गच्छथ	मध्यमपुरुषः
गच्छामि	गच्छावः	गच्छामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जगाम	जगमतुः	जगमुः	प्रथमपुरुषः
जगमिथ } जगन्थ }	जगमथुः	जगम	मध्यमपुरुषः
जगाम } जगम }	जगमिव	जगिमम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

गन्ता	गन्तारौ	गन्तारः	प्रथमपुरुषः
गन्तासि	गन्तास्वः	गन्तास्म	मध्यमपुरुषः
गन्तास्मि	गन्तास्वः	गन्तास्मः	उत्तमपुरुषः

लट्—

गमिष्यति	गमिष्यतः	गमिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
गमिष्यसि	गमिष्यथः	गमिष्यथ	मध्यमपुरुषः
गमिष्यामि	गमिष्यावः	गमिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

गच्छतु-गच्छतात्	गच्छताम्	गच्छन्तु	प्रथमपुरुषः
गच्छ-गच्छतात्	गच्छतम्	गच्छत	मध्यमपुरुषः
गच्छानि	गच्छाव	गच्छाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अगच्छत्	अगच्छताम्	अगच्छन्	प्रथमपुरुषः
अगच्छः	अगच्छतम्	अगच्छत	मध्यमपुरुषः
अगच्छम्	अगच्छाव	अगच्छाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

गच्छेत्	गच्छेताम्	गच्छेयुः	प्रथमपुरुषः
गच्छेः	गच्छेतम्	गच्छेत	मध्यमपुरुषः
गच्छेयम्	गच्छेव	गच्छेम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

गम्यात्	गम्यास्ताम्	गम्यासुः	प्रथमपुरुषः
गम्याः	गम्यास्तम्	गम्यास्त	मध्यमपुरुषः
गम्यासम्	गम्यास्व	गम्यास्म	उत्तमपुरुषः

लृट्—

अगमताम्	अगमन	प्रथमपुरुषः
---------	------	-------------

अगमः	अगमतम्	अगमत	मध्यमपुरुषः
अगमम्	अगमाव	अगमाम	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अगमिष्यत्	अगमिष्यताम्	अगीमिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अगमिष्यः	अगमिष्यतम्	अगमिष्यत	मध्यमपुरुषः
अगमिष्यम्	अगमिष्याव	अगमिष्याम	उत्तमपुरुषः

इति परस्मैपदिनः ।

अथ भ्वादिषु आत्मनेपदिनः (१ट धातवः)

(१) एध वृद्धौ (बढ़ना) अकर्मकः

लट्—

एधते	एधेते	एधन्ते	प्रथमपुरुषः
एधसे	एधेथे	एधध्वे	मध्यमपुरुषः
एधे	एधावहे	एधामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

एधाञ्चक्रे	एधाञ्चकाते	एधाञ्चकिरे	प्रथमपुरुषः
एधाञ्चकृषे	एधाञ्चकाथे	एधाञ्चकृद्वे	मध्यमपुरुषः
एधाञ्चक्रे	एधाञ्चकृवहे	एधाञ्चकृमहे	उत्तमपुरुषः

एवम्, एधामास, एधाम्भूव, इत्यादि

एधितासे	एधितासाथे	एधिताध्वे	मध्यमपुरुषः
एधिताहे	एधितास्वहे	एधितास्महे	उत्तमपुरुषः

लट्—

एधिष्यते	एधिष्येते	एधिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
एधिष्यसे	एधिष्येथे	एधिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
एधिष्ये	एधिष्यावहे	एधिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

एधताम्	एधेताम्	एधन्ताम्	प्रथमपुरुषः
एधस्व	एधेथाम्	एधध्वम्	मध्यमपुरुषः
एधै	एधावहै	एधामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

एधत	एधेताम्	एधन्त	प्रथमपुरुषः
एधथाः	एधेथाम्	एधध्वम्	मध्यमपुरुषः
एधे	एधावहि	एधामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

एधेत	एधेयाताम्	एधेरन्	प्रथमपुरुषः
एधेथाः	एधेयाथाम्	एधेध्वम्	मध्यमपुरुषः
एधेद	एधेवहि	एधेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

एधिषीष्ट	एधिषीयास्ताम्	एधिषीरन्	प्रथमपुरुषः
एधिषीष्टाः	एधिषीयास्थाम्	एधिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः

एधिषीय एधिषीवहि एधिषीमहि उत्तमपुरुषः

लुङ्—

ऐधिष्ठ	ऐधिष्ठाताम्	ऐधिष्ठत	प्रथमपुरुषः
ऐधिष्ठाः	ऐधिष्ठाथाम्	ऐधिद्वम्	मध्यमपुरुषः
ऐधिषि	ऐधिष्वहि	ऐधिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

ऐधिष्यत	ऐधिष्येताम्	ऐधिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
ऐधिष्यथाः	ऐधिष्येथाम्	ऐधिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
ऐधिष्वे	ऐधिष्यावहि	ऐधिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) कमु कान्तौ (इच्छा) सकर्मकः

लट्—

कामयते	कामयेते	कामयन्ते	प्रथमपुरुषः
कामयसे	कामयेथे	कामयध्वे	मध्यमपुरुषः
कामये	कामयावहे	कामयामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

कामयाञ्चक्रे	कामयाञ्चक्राते	कामयाञ्चक्रिरे	प्रथमपुरुषः
कामयाञ्चकृषे	कामयाञ्चकृथे	कामयाञ्चकृद्वे	मध्यमपुरुषः
कामयाञ्चक्रे	कामयाञ्चकृवहे	कामयाञ्चकृमहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

चकमे	चकमाते	चकमिरे	प्रथमपुरुषः
चकमिषे	चकमाथे	चकमिद्वे	मध्यमपुरुषः

चकमे

चकमिवहे

चकमिमहे

उत्तमपुरुषः

लुट्—

कामयिता

कामयितारौ

कामयितारः

प्रथमपुरुषः

कामयितासे

कामयितासाथे

कामयिताध्वे

मध्यमपुरुषः

कामयिताहे

कामयितास्वहे

कामयितास्महे

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कमिता

कमितारौ

कमितारः

प्रथमपुरुषः

कमितासे

कमितासाथे

कमिताध्वे

मध्यमपुरुषः

कमिताहे

कमितास्वहे

कमितास्महे

उत्तमपुरुषः

लृट्—

कामयिष्यते

कामयिष्येते

कामयिष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

कामयिष्यसे

कामयिष्येथे

कामयिष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

कामयिष्ये

कामयिष्यावहे

कामयिष्यामहे

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कमिष्यते

कमिष्येते

कमिष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

कमिष्यसे

कमिष्येथे

कमिष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

कमिष्ये

कमिष्यावहे

कमिष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोट्—

कामयेताम्

कामयेताम्

कामयन्ताम्

प्रथमपुरुषः

कामयेत्स्व

कामयेथाम्

कामयध्वम्

मध्यमपुरुषः

कामये

कामयावहे

कामयामहे

उत्तमपुरुषः

लङ्—

अकामयत	अकामयेताम्	अकामयन्त	प्रथमपुरुषः
अकामयथाः	अकामयेथाम्	अकामयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अकामये	अकामयावहि	अकामयामहि	उत्तमपुरुषः

✓ विधिलिङ्—

कामयेत	कामयेयाताम्	कामयेरन्	प्रथमपुरुषः
कामयेथाः	कामयेयाथाम्	कामयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
कामयेय	कामयेवहि	कामयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

कामयिषीष्ट	कामयिषीयास्ताम्	कामयिषीरन्	प्रथमपुरुषः
कामयिषीष्ठाः	कामयिषीयास्थाम्	कामयिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
कामयिषीय	कामयिषीवहि	कामयिषीमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कमिषीष्ट	कमिषीयास्ताम्	कमिषीरन्	प्रथमपुरुषः
कमिषीष्ठाः	कमिषीयास्थाम्	कमिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
कमिषीय	कमिषीवहि	कमिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अचीकमत	अचीकमेताम्	अचीकमन्त	प्रथमपुरुषः
अचीकमथाः	अचीकमेथाम्	अचीकमध्वम्	मध्यमपुरुषः
अचीकमे	अचीकमावहि	अचीकमामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अचकमत	अचकमेताम्	अचकमन्त	प्रथमपुरुषः
-------	-----------	---------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अचकमथाः	अचकमेथाम्	अचकमध्वम्	मध्यमपुरुषः
अचकमे	अचकमावहि	अचकमामहि	उत्तमपुरुषः

लट्—

अकामयिष्यत	अकामयिष्येताम्	अकामयिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अकामयिष्यथाः	अकामयिष्येथाम्	अकामयिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अकामयिष्ये	अकामयिष्यावहि	अकामयिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अकमिष्यत	अकमिष्येताम्	अकमिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अकमिष्यथाः	अकमिष्येथाम्	अकमिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अकमिष्ये	अकमिष्यावहि	अकमिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(३) अय गतौ (जाना) सकर्मकः

लट्—

अयते	अयेते	अयन्ते	प्रथमपुरुषः
अयसे	अयेये	अयध्वे	मध्यमपुरुषः
अये	अयावहे	अयामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

अयाञ्चक्	अयाञ्चकृते	अयाञ्चकिरे	प्रथमपुरुषः
अयाञ्चकृषे	अयाञ्चकृथे	अयाञ्चकृध्वे	मध्यमपुरुषः
अयाञ्चक्	अयाञ्चकृवहे	अयाञ्चकृमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

कमिता

CC-0, Panini Ganga Maha Vidyalaya Collection.

अयितारो

अयितारः

प्रथमपुरुषः

अयितासे	अयितासाथे	अयिताध्वे	मध्यमपुरुषः
अयिताहे	अयितास्वहे	अयितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

अयिष्यते	अयिष्येते	अयिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
अयिष्यसे	अयिष्येथे	अयिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
अयिष्ये	अयिष्यावहे	अयिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

अयताम्	अयेताम्	अयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
अयस्व	अयेथाम्	अयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयै	अयावहे	अयामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

आयत	आयेताम्	आयन्त	प्रथमपुरुषः
आयथाः	आयेथाम्	आयध्वम्	मध्यमपुरुषः
आये	आयावहि	आयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

अयेत	अयेयाताम्	अयेरन्	प्रथमपुरुषः
अयेथाः	अयेयाथाम्	अयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयेय	अयेवहि	अयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

अयिषीष्ट	अयिषीयास्ताम्	अयिषीरन्	प्रथमपुरुषः
अयिषीष्ठाः	अयिषीयास्थाम्	अयिषीध्वम्, ध्वम्	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अयिषीय	अयिषीवहि	अयिषीमहि	उत्तमपुरुषः
--------	----------	----------	-------------

लुङ्—

आयिष्ट	आयिषाताम्	आयिषत	प्रथमपुरुषः
आयिष्टाः	आयिषाथाम्	आयिष्ट्वम्-ध्वम्	मध्यमपुरुषः
आयिषि	आयिष्वहि	आयिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

आयिष्यत,	आयिष्येताम्	आयिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
आयिष्यथाः	आयिष्येथाम्	आयिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
आयिष्ये	आयिष्यावहि	आयिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) द्युत दीप्तौ (शोभा) अकर्मकः

लट्—

द्योतते	द्योतते	द्योतन्ते	प्रथमपुरुषः
द्योतसे	द्योतेथे	द्योतध्वे	मध्यमपुरुषः
द्योते	द्योतावहे	द्योतामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

दिद्युते	दिद्युताते	दिद्युतिरे	मध्यमपुरुषः
दिद्युतिषे	दिद्युताथे	दिद्युतिध्वे	मध्यमपुरुषः
दिद्युते	दिद्युतिवहे	दिद्युतिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

द्योतिता	द्योतितारौ	द्योतितारः	प्रथमपुरुषः
द्योतितासे	द्योतितासाथे	द्योतिताध्वे	मध्यमपुरुषः

द्योतिताहे	द्योतितास्त्रहे	द्योतितास्महे	उत्तमपुरुषः
------------	-----------------	---------------	-------------

लट्—

द्योतिष्यते	द्योतिष्येते	द्योतिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
द्योतिष्यसे	द्योतिष्येथे	द्योतिष्वध्वे	मध्यमपुरुषः
द्योतिष्ये	द्योतिष्यावहे	द्योतिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

द्योतताम्	द्योतेताम्	द्योतन्ताम्	प्रथमपुरुषः
द्योतस्व	द्योतेथाम्	द्योतध्वम्	मध्यमपुरुषः
द्योतै	द्योतावहै	द्योतामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अद्योतत	अद्योतेताम्	अद्योतन्त	प्रथमपुरुषः
अद्योतथाः	अद्योतेथाम्	अद्योतध्वम्	मध्यमपुरुषः
अद्योते	अद्योतावहि	अद्योतामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

द्योतेत	द्योतेयाताम्	द्योतेरन्	प्रथमपुरुषः
द्योतेथाः	द्योतेयाथाम्	द्योतेध्वम्	मध्यमपुरुषः
द्योतेय	द्योतेवहि	द्योतेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

द्योतिषीष्ट	द्योतिषीयास्ताम्	द्योतिषीरन्	प्रथमपुरुषः
द्योतिषीष्ठाः	द्योतिषीयाथाम्	द्योतिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
द्योतिषीय	द्योतिषीवहि	द्योतिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अद्युतत्	अद्युतताम्	अद्युतन्	प्रथमपुरुषः
अद्युतः	अद्युततम्	अद्युतत	मध्यमपुरुषः
अद्युतम्	अद्युताव	अद्युताम	उत्तमपुरुषः
पदे—			
अद्योतिष्ट	अद्योतिषाताम्	अद्योतिषत	प्रथमपुरुषः
अद्योतिष्ठाः	अद्योतिषाथाम्	अद्योतिट्वम्	मध्यमपुरुषः
अद्योतिषि	अद्योतिष्वहि	अद्योतिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अद्योतिष्यत	अद्योतिष्येताम्	अद्योतिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अद्योतिष्यथाः	अद्योतिष्येथाम्	अद्योतिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अद्योतिष्ये	अद्योतिष्यावहि	अद्योतिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(५) शिवता वर्णे (सफेद होना) अकर्मकः

लट्—

श्वेतते	श्वेतेते	श्वेतन्ते	प्रथमपुरुषः
श्वेतसे	श्वेतेथे	श्वेतध्वे	मध्यमपुरुषः
श्वेते	श्वेतावहे	श्वेतामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

शिश्विते	शिश्विताते	शिश्वितिरे	प्रथमपुरुषः
शिश्वितिषे	शिश्विताथे	शिश्वितिध्वे	मध्यमपुरुषः
शिश्विते	शिश्वितिवाहे	शिश्वितिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

श्वेतिता	श्वेतितारौ	श्वेतितारः	प्रथमपुरुषः
श्वेतितासे	श्वेतितासाथे	श्वेतिताध्वे	मध्यमपुरुषः
श्वेतिताहे	श्वेतितास्वहे	श्वेतितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

श्वेतिष्यते	श्वेतिष्येते	श्वेतिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
श्वेतिष्यसे	श्वेतिष्येथे	श्वेतिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
श्वेतिष्ये	श्वेतिष्यावहे	श्वेतिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लाट्—

श्वेतताम्	श्वेतेताम्	श्वेतन्ताम्	प्रथमपुरुषः
श्वेतस्व	श्वेतेथाम्	श्वेतध्वम्	मध्यमपुरुषः
श्वेतै	श्वेतावहै	श्वेतामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अश्वेतत	अश्वेतेताम्	अश्वेतन्त	प्रथमपुरुषः
अश्वेतथाः	अश्वेतेथाम्	अश्वेतध्वम्	मध्यमपुरुषः
अश्वेते	अश्वेतावहि	अश्वेतामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

श्वेतेत	श्वेतेथाताम्	श्वेतेरन्	प्रथमपुरुषः
श्वेतेथाः	श्वेतेथाथाम्	श्वेतेध्वम्	मध्यमपुरुषः
श्वेतेय	श्वेतेवहि	श्वेतेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

श्वेतिषीष्ट	श्वेतिषीयास्ताम्	श्वेतिषीरन्	प्रथमपुरुषः
श्वेतिषीष्ठाः	श्वेतिषीयास्थाम्	श्वेतिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
श्वेतिषीय	श्वेतिषीवहि	श्वेतिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अश्वितत्	अश्वितताम्	अश्वितन्	प्रथमपुरुषः
अश्वितः	अश्विततम्	अश्वितत	मध्यमपुरुषः
अश्वितम्	अश्विताव	अश्विताम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अश्वेतिष्ट	अश्वेतिषाताम्	अश्वेतिषत	प्रथमपुरुषः
अश्वेतिष्ठाः	अश्वेतिषाथाम्	अश्वेतिद्वम्	मध्यमपुरुषः
अश्वेतिषि	अश्वेतिष्वहि	अश्वेतिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अश्वेतिष्यत	अश्वेतिष्येताम्	अश्वेतिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अश्वेतिष्यथाः	अश्वेतिष्येथाम्	अश्वेतिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अश्वेतिष्ये	अश्वेतिष्यावहि	अश्वेतिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(६) निमिदा 'मिद' स्नेहने (चिकनाहट) सकर्मकः

लट्—

मेदते	मेदेते	मेदन्ते	प्रथमपुरुषः
मेदसे	मेदेथे	मेदध्वे	मध्यमपुरुषः
मेदे	मेदध्वे	मेदामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

मिमिदे	मिमिदाते	मिमिदिरे	प्रथमपुरुषः
मिमिदिषे	मिमिदाथे	मिमिदिध्वे	मध्यमपुरुषः
मिमिदे	मिमिदिवहे	मिमिदिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

मेदिता	मेदितारौ	मेदितारः	प्रथमपुरुषः
मेदितासे	मेदितासाथे	मेदिताध्वे	मध्यमपुरुषः
मेदिताहे	मेदितास्वहे	मेदितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

मेदिष्यते	मेदिष्येते	मेदिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मेदिष्यसे	मेदिष्येथे	मेदिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मेदिष्ये	मेदिष्यावहे	मेदिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

मेदताम्	मेदेताम्	मेदन्ताम्	प्रथमपुरुषः
मेदस्व	मेदेथाम्	मेदध्वम्	मध्यमपुरुषः
मेदै	मेदावहै	मेदामहै	उत्तमपुरुषः

लिट्—

मेदेत	मेदेयाताम्	मेदेरन्	प्रथमपुरुषः
मेदेथाः	मेदेयाथाम्	मेदेध्वम्	मध्यमपुरुषः
मेदेय	मेदेवहि	मेदेमहि	उत्तमपुरुषः

भ्वादिप्रकरणम् ।

मेदिषीष्ट	मेदिषीयस्ताम्	मेदिषीरन्	प्रथमपुरुषः
-----------	---------------	-----------	-------------

मेदिषीष्ठाः	मेदिषीयास्थाम्	मेदिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मेदिषीय	मेदिषीवहि	मेदिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अमिदत	अमिदताम्	अमिदन्	प्रथमपुरुषः
अमिदः	अमिदतम्	अमिदत	मध्यमपुरुषः
अमिदम्	अमिदाव	अमिदाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अमेदिष्ट	अमेदिषाताम्	अमेदिषत	प्रथमपुरुषः
अमेदिष्ठाः	अमेदिषाथाम्	अमेदिद्वम्	मध्यमपुरुषः
अमेदिषि	अमेदिष्वहि	अमेदिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अमेदिष्यत	अमेदिष्येताम्	अमेदिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमेदिष्यथाः	अमेदिष्येथाम्	अमेदिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमेदिष्ये	अमेदिष्यावहि	अमेदिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(७) रुच दीप्तौ अभिप्रीतौ च (शोभा-रुचना)

लट्—

रोचते	रोचेते	रोचन्ते	प्रथमपुरुषः
रोचसे	रोचेथे	रोचध्वे	मध्यमपुरुषः
रोचे	रोचावहे	रोचामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

रुरुचे	रुरुचाते	रुरुचिरे	प्रथमपुरुषः
--------	----------	----------	-------------

रुरुचिषे	रुरुचाथे	रुरुचिध्वे	मध्यमपुरुषः
रुरुचे	रुरुचिवहे	रुरुचिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

रोचिता	रोचितारौ	रोचितारः	प्रथमपुरुषः
रोचितासे	रोचितासाथे	रोचिताध्वे	मध्यमपुरुषः
रोचिताहे	रोचितास्वहे	रोचितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

रोचिष्यते	रोचिष्येते	रोचिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
रोचिष्यसे	रोचिष्येथे	रोचिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
रोचिष्ये	रोचिष्यावहे	रोचिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

रोचताम्	रोचेताम्	रोचन्ताम्	प्रथमपुरुषः
रोचस्व	रोचेथाम्	रोचध्वम्	मध्यमपुरुषः
रोचै	रोचावहै	रोचामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अरोचत	अरोचेताम्	अरोचन्त	प्रथमपुरुषः
अरोचथाः	अरोचेथाम्	अरोचध्वम्	मध्यमपुरुषः
अरोचे	अरोचावहि	अरोचामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

रोचेत	रोचेयाताम्	रोचेरन्	प्रथमपुरुषः
रोचेथाः	रोचेयाथाम्	रोचेध्वम्	मध्यमपुरुषः

रोचेय

रोचेवहि

रोचेमहि

उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

रोचिषीष्ट

रोचिषीयास्ताम्

रोचिषीरन्

प्रथमपुरुषः

रोचिषीष्ठाः

रोचिषीयास्थाम्

रोचिषीध्वम्

मध्यमपुरुषः

रोचिषीय

रोचिषीवहि

रोचिषीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अरोचिष्ट

अरोचिषाताम्

अरोचिषत

प्रथमपुरुषः

अरोचिष्ठाः

अरोचिषाथाम्,

अरोचिद्वम्

मध्यमपुरुषः

अरोचिषि

अरोचिष्वहि

अरोचिष्महि

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अरोचत

अरोचताम्

अरोचन्

प्रथमपुरुषः

अरोचः

अरोचतम्

अरोचत

मध्यमपुरुषः

अरोचम्

अरोचाव

अरोचाम

उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अरोचिष्यत

अरोचिष्येताम्

अरोचिष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अरोचिष्यथाः

अरोचिष्येथाम्

अरोचिष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अरोचिष्ये

अरोचिष्यावहि

अरोचिष्यामहि

उत्तमपुरुषः

(८) घुट परिवर्तने (घोटना) सकर्मकः

लट्—

घोटते

घोटते

घोटन्ते

प्रथमपुरुषः

घोटसे

घोटथे

घोटध्वे

मध्यमपुरुषः

घोटे	घोटावहे	घोटावहे	उत्तमपुरुषः
------	---------	---------	-------------

लिट्—

जुघुटे	जुघुटाते	जुघुटिरे	प्रथमपुरुषः
जुघुटिषे	जुघुटाथे	जुघुटिध्वे	मध्यमपुरुषः
जुघुटे	जुघुटिवहे	जुघुटिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

घोटिता	घोटितारौ	घोटितारः	प्रथमपुरुषः
घोटितासे	घोटितासाथे	घोटिताध्वे	मध्यमपुरुषः
घोटिताहे	घोटितास्वहे	घोटितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

घोटिष्यते	घोटिष्येते	घोटिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
घोटिष्यसे	घोटिष्येथे	घोटिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
घोटिष्ये	घोटिष्यावहे	घोटिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

घोटताम्	घोटेताम्	घोटन्ताम्	प्रथमपुरुषः
घोटस्व	घोटेथाम्	घोटध्वम्	मध्यमपुरुषः
घोटै	घोटावहै	घोटामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अघोटत्	अघोटताम्	अघोटन्त	प्रथमपुरुषः
अघोटथाः	अघोटेथाम्	अघोटध्वम्	मध्यमपुरुषः
अघोटे	अघोटावहि	अघोटामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

घोटेत	घोटैयाताम्	घोटेरन्	प्रथमपुरुषः
घोटेथाः	घोटैयाथाम्	घोटेध्वम्	मध्यमपुरुषः
घोटेय	घोटेवहि	घोटेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

घोटिषीष्ट	घोटिषीयास्ताम्	घोटिषीरन्	प्रथमपुरुषः
घोटिषीष्ठाः	घोटिषीयास्थाम्	घोटिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
घोटिषीय	घोटिषीवहि	घोटिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अघुटत्	अघुटताम्	अघुटन्	प्रथमपुरुषः
अघुटः	अघुटतम्	अघुटत	मध्यमपुरुषः
अघुटम्	अघुटाव	अघुटाम	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			

अघोटिष्ट	अघोटिषाताम्	अघोटिषत	प्रथमपुरुषः
अघोटिष्ठाः	अघोटिषाथाम्	अघोटिष्वम्	मध्यमपुरुषः
अघोटिषि	अघोटिष्वहि	अघोटिष्वमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अघोटिष्यत	अघोटिष्येताम्	अघोटिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अघोटिष्यथाः	अघोटिष्येथाम्	अघोटिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अघोटिष्ये	अघोटिष्यवहि	अघोटिष्यमहि	उत्तमपुरुषः

(९) शुभ दीप्तौ (शोभा) सकर्मकः

लट्—

शोभते	शोभेते	शोभन्ते	प्रथमपुरुषः
शोभसे	शोभेथे	शोभध्वे	मध्यमपुरुषः
शोभे	शोभावहे	शोभामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

शुशुभे	शुशुभाते	शुशुभिरे	प्रथमपुरुषः
शुशुभिषे	शुशुभाथे	शुशुभिध्वे	मध्यमपुरुषः
शुशुभे	शुशुभिवहे	शुशुभिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

शोभिता	शोभितारौ	शोभितारः	प्रथमपुरुषः
शोभितासे	शोभितासाथे	शोभिताध्वे	मध्यमपुरुषः
शोभिताहे	शोभितास्वहे	शोभितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

शोभिष्यते	शोभिष्येते	शोभिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
शोभिष्यसे	शोभिष्येथे	शोभिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
शोभिष्ये	शोभिष्यावहे	शोभिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

शोभताम्	शोभेताम्	शोभन्ताम्	प्रथमपुरुषः
शोभस्व	शोभेथाम्	शोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
शोभै	शोभावहे	शोभामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अशोभत	अशोभेताम्	अशोभन्त	प्रथमपुरुषः
अशोभथाः	अशोभेथाम्	अशोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
अशोभे	अशोभावहि	अशोभामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

शोभेत	शोभेयाताम्	शोभेरन्	प्रथमपुरुषः
शोभेथाः	शोभेयाथाम्	शोभेध्वम्	मध्यमपुरुषः
शोभेय	शोभेवहि	शोभेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

शोभिषीष्ट	शोभिषीयास्ताम्	शोभिषीरन्	प्रथमपुरुषः
शोभिषीष्ठाः	शोभिषीयास्थाम्	शोभिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
शोभिषीय	शोभिषीवहि	शोभिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अशुभत्	अशुभताम्	अशुभन्	प्रथमपुरुषः
अशुभः	अशुभतम्	अशुभत	मध्यमपुरुषः
अशुभम्	अशुभाव	अशुभाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अशोभिष्ट	अशोभिषाताम्	अशोभिषत	प्रथमपुरुषः
अशोभिष्ठाः	अशोभिषाथाम्	अशोभिषध्वम्	मध्यमपुरुषः
अशोभिषि	अशोभिष्वहि	अशोभिषमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अशोभिष्यत	अशोभिष्येताम्	अशोभिष्यन्तम्	प्रथमपुरुषः
-----------	---------------	---------------	-------------

अशोभिष्यथाः अशोभिष्येथाम् अशोभिष्यध्वम् मध्यमपुरुषः

अशोभिष्ये अशोभिष्यावहि अशोभिष्यामहि उत्तमपुरुषः

(१०) लुभ संचलने (क्षोभ) अकर्मकः

लट्—

क्षोभते	क्षोभेते	क्षोभन्ते	प्रथमपुरुषः
क्षोभसे	क्षोभेथे	क्षोभध्वे	मध्यमपुरुषः
क्षोभे	क्षोभावहे	क्षोभामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

चुक्षुमे	चुक्षुभाते	चुक्षुभिरे	प्रथमपुरुषः
चुक्षुमिषे	चक्षुमाथे	चुक्षुमिध्वे	मध्यमपुरुषः
चुक्षुमे	चुक्षुमिवहे	चुक्षुमिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

क्षोमिता	क्षोमितारौ	क्षोमितारः	प्रथमपुरुषः
क्षोमितासे	क्षोमितासाथे	क्षोमिताध्वे	मध्यमपुरुषः
क्षोमिताहे	क्षोमितास्वहे	क्षोमितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

क्षोभिष्यते	क्षोभिष्येते	क्षोभिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
क्षोभिष्यसे	क्षोभिष्येथे	क्षोभिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
क्षोभिष्ये	क्षोभिष्यावहे	क्षोभिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

क्षोभताम्	क्षोमेताम्	क्षोभन्ताम्	प्रथमपुरुषः
-----------	------------	-------------	-------------

क्षोभस्व	क्षोमेयाम्	क्षोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
क्षोभै	क्षोभावहै	क्षोभामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अक्षोभत	अक्षोभेताम्	अक्षोभन्त	प्रथमपुरुषः
अक्षोभयाः	अक्षोमेयाम्	अक्षोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
अक्षोभे	अक्षोभावहि	अक्षोभामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

क्षोभेत	क्षोमेयाताम्	क्षोभेरन्	प्रथमपुरुषः
क्षोभेयाः	क्षोमेयाथाम्	क्षोभेध्वम्	मध्यमपुरुषः
क्षोमेय	क्षोमेवहि	क्षोमेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

क्षोभिषीष्ट	क्षोभिषीयास्ताम्	क्षोभिषीरन्	प्रथमपुरुषः
क्षोभिषीष्ठाः	क्षोभिषीयास्थाम्	क्षोभिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
क्षोभिषीय	क्षोभिषीवहि	क्षोभिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अक्षुभत्	अक्षुभताम्	अक्षुभन्	प्रथमपुरुषः
अक्षुभः	अक्षुभतम्	अक्षुभत	मध्यमपुरुषः
अक्षुभम्	अक्षुभाव	अक्षुभाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अक्षोभिष्ट	अक्षोभिषाताम्	अक्षोभिषन्त	प्रथमपुरुषः
अक्षोभिष्ठाः	अक्षोभिषाथाम्	अक्षोभिषध्वम्	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अक्षोभिषि अक्षोभिष्वहि अक्षोभिष्महि उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अक्षोभिष्यत अक्षोभिष्येताम् अक्षोभिष्यन्त प्रथमपुरुषः
अक्षोभिष्यथाः अक्षोभिष्येथाम् अक्षोभिष्यध्वम् मध्यमपुरुषः
अक्षोभिष्ये अक्षोभिष्यावहि अक्षोभिष्यामहि उत्तमपुरुषः

(११) णभ 'नभ' हिंसायाम् (कष्टदेना) सकर्मकः

लट्—

नभते नभेते नभन्ते प्रथमपुरुषः
नभसे नभेथे नभध्वे मध्यमपुरुषः
नभे नभावहे नभामहे उत्तमपुरुषः

लिट्—

नेभे नेभाते नेभिरे प्रथमपुरुषः
नेभिषे नेभाथे नेभिध्वे मध्यमपुरुषः
नेभे नेभिवहे नेभिमहे उत्तमपुरुषः

लुट्—

नभिता नभितारौ नभितारः प्रथमपुरुषः
नभितासे नभितासाथे नभिताध्वे मध्यमपुरुषः
नभिताहे नभितास्वहे नभितास्महे उत्तमपुरुषः

लृट्—

नभिष्यते नभिष्येते नभिष्यन्ते प्रथमपुरुषः
नभिष्यसे नभिष्येथे नभिष्यध्वे मध्यमपुरुषः

CC-0, Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

नभिष्ये	नभिष्यावहे	नभिष्यामहे	उत्तमपुरुषः
---------	------------	------------	-------------

लोट्—

नभताम्	नभेताम्	नभन्ताम्	प्रथमपुरुषः
नभस्व	नभेथाम्	नभध्वम्	मध्यमपुरुषः
नभै	नभावहै	नभामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अनभत्	अनभेताम्	अनभन्त	प्रथमपुरुषः
अनभथाः	अनभेथाम्	अनभध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनभे	अनभावहि	अनभामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

नभेत	नभेयाताम्	नभेरन्	प्रथमपुरुषः
नभेथाः	नभेयाथाम्	नभेध्वम्	मध्यमपुरुषः
नभेय	नभेवहि	नभेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

नभिषीष्ट	नभिषीयास्ताम्	नभिषीरन्	प्रथमपुरुषः
नभिषीष्ठाः	नभिषीयास्थाम्	नभिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
नभिषीय	नभिषीवहि	नभिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अनभत्	अनभताम्	अनभन्	प्रथमपुरुषः
अनभः	अनभतम्	अनभत	मध्यमपुरुषः
अनभम्	अनभाव	अनभाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे--

अनभिष्ट	अनभिप्राताम्	अनभिषत	प्रथमपुरुषः
अनभिष्टाः	अनभिषाथाम्	अनभिष्ट्वम्	मध्यमपुरुषः
अनभिषि	अनभिष्वहि	अनभिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्--

अनभिष्यत	अनभिष्येताम्	अनभिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अनभिष्यथाः	अनभिष्येथाम्	अनभिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनभिष्ये	अनभिष्यावहि	अनभिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१२) तुभ हिंसायाम् (हिंसा) सकर्मकः

लट्--

तोभते	तोभेते	तोभन्ते	प्रथमपुरुषः
तोभसे	तोभेथे	तोभध्वे	मध्यमपुरुषः
तोभे	तोभावहे	तोभामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्--

तुतुभे	तुतुभाते	तुतुभिरे	प्रथमपुरुषः
तुतुभिषे	तुतुभाथे	तुतुभिध्वे	मध्यमपुरुषः
तुतुभे	तुतुभिवहे	तुतुभिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्--

तोभिता	तोभितारौ	तोभितारः	प्रथमपुरुषः
तोभितासे	तोभितासाथे	तोभिताध्वे	मध्यमपुरुषः
तोभिताहे	तोभितास्वहे	तोभितास्महे	उत्तमपुरुषः

लट्—

तोभिष्यते	तोभिष्येते	तोभिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
तोभिष्यसे	तोभिष्येथे	तोभिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
तोभिष्ये	तोभिष्यावहे	तोभिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

तोभताम्	तोभेताम्	तोभन्ताम्	प्रथमपुरुषः
तोभस्व	तोभेथाम्	तोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
तोभै	तोभावहै	तोभामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अतोभत	अतोभेताम्	अतोभन्त	प्रथमपुरुषः
अतोभथाः	अतोभेथाम्	अतोभध्वम्	मध्यमपुरुषः
अतोभे	अतोभावहि	अतोभामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

तोभेत	तोभेयाताम्	तोभेरन्	प्रथमपुरुषः
तोभेथाः	तोभेयाथाम्	तोभेध्वम्	मध्यमपुरुषः
तोभेय	तोभेवहि	तोभेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

तोभिषीष्ट	तोभिषीयास्ताम्	तोभिषीरन्	प्रथमपुरुषः
तोभिषीष्ठाः	तोभिषीयास्याम्	तोभिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
तोभिषीय	तोभिषीवहि	तोभिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अतुभत्	अतुभताम्	अतुभन्	प्रथमपुरुषः
अतुभः	अतुभतम्	अतुभत	मध्यमपुरुषः
अतुभम्	अतुभाव	अतुभाम	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			

अतोमिष्ट	अतोमिष्टाताम्	अतोमिष्टत	प्रथमपुरुषः
अतोमिष्टाः	अतोमिष्टायाम्	अतोमिष्ट्वम्	मध्यमपुरुषः
अतोमिषि	अतोमिष्वहि	अतोमिष्वमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अतोमिष्यत	अतोमिष्येताम्	अतोमिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अतोमिष्यथाः	अतोमिष्येथाम्	अतोमिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अतोमिष्ये	अतोमिष्यावहि	अतोमिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१३) खंसु 'खंस्' अवखंसने (अधःपात, नीचे गिरना)

अकर्मकः—

लट्—

खंसते	खंसते	खंसन्ते	प्रथमपुरुषः
खंससे	खंसेथे	खंसध्वे	मध्यमपुरुषः
खंसे	खंसावहे	खंसा महे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

खंसंसे	खंसंसाते	खंसंसिरे	प्रथमपुरुषः
खंसंसिपे	खंसंसाथे	खंसंसिध्वे	मध्यमपुरुषः

सखंसे	सखं सिवहे	सखंसिमहे	उत्तमपुरुषः
-------	-----------	----------	-------------

लुट्—

खंसिता	खंसितारौ	खंसितारः	प्रथमपुरुषः
खंसितासे	खंसितासाये	खंसिताध्वे	मध्यमपुरुषः
खंसिताहे	खंसितास्वहे	खंसितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

खंसिष्यते	खंसिष्येते	खंसिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
खंसिष्यसे	खंसिष्येथे	खंसिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
खंसिष्ये	खंसिष्यावहे	खंसिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

खंसताम्	खंसेताम्	खंसन्ताम्	प्रथमपुरुषः
खंसस्व	खंसेथाम्	खंसध्वम्	मध्यमपुरुषः
खंसै	खंसावहै	खंसामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अखंसत	अखंसेताम्	अखंसन्त	प्रथमपुरुषः
अखंसथाः	अखंसेथाम्	अखंसध्वम्	मध्यमपुरुषः
अखंसै	अखंसावहि	अखंसामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

खंसेत	खंसेयाताम्	खंसेरन्	प्रथमपुरुषः
खंसेथाः	खंसेयाथाम्	खंसेध्वम्	मध्यमपुरुषः
खंसेय	खंसेवाहि	खंसेमाहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्--

संशिषीष्ट	संशिषीयास्ताम्	संशिषीरन्	प्रथमपुरुषः
संशिषीष्टाः	संशिषीयास्थाम्	संशिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
संशिषीय	संशिषीवहि	संशिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्--

अससत्	अससताम्	अससन्	प्रथमपुरुषः
अससः	अससतम्	अससत	मध्यमपुरुषः
अससम्	अससाव	अससाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे--

असंसिष्ट,	असंसिषाताम्	असंसिषत	प्रथमपुरुषः
असंसिष्टाः	असंसिषाथाम्	असंसिष्वम्	मध्यमपुरुषः
असंसिषि	असंसिष्वहि	असंसिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्--

असंसिष्यत	असंसिष्येताम्	असंसिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असंसिष्यथाः	असंसिष्येथाम्	असंसिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असंसिष्ये	असंसिष्यावहि	असंसिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१४) भंसु (भंस्) अवसंसने (गिरना) अकर्मकः

लट्--

भंसते	भंसते	भंसन्ते	प्रथमपुरुषः
भंससे	भंससे	भंसन्ते	मध्यमपुरुषः
भंसे	भंसावहे	भंसामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

बभ्रंसे	बभ्रंसाते	बभ्रंसिरे	प्रथमपुरुषः
बभ्रंसिषे	बभ्रंसाथे	बभ्रंसिध्वे	मध्यमपुरुषः
बभ्रंसे	बभ्रंसिवहे	बभ्रंसिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

अंसिता	अंसितारौ	अंसितारः	प्रथमपुरुषः
अंसितासे	अंसितासाथे	अंसिताध्वे	मध्यमपुरुषः
अंसिताहे	अंसितास्वहे	अंसितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

अंसिष्यते	अंसिष्येते	अंसिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
अंसिष्यसे	अंसिष्येथे	अंसिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
अंसिष्ये	अंसिष्यावहे	अंसिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

अंसताम्	अंसेताम्	अंसन्ताम्	प्रथमपुरुषः
अंसस्व	अंसेथाम्	अंसध्वम्	मध्यमपुरुषः
अंसै	अंसावहे	अंसामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अभ्रंसत	अभ्रंसेताम्	अभ्रंसन्त	प्रथमपुरुषः
अभ्रंसथाः	अभ्रंसेथाम्	अभ्रंसध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रंसे	अभ्रंसावहि	अभ्रंसामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

अंसेत	अंसेयाताम्	अंसेरन्	प्रथमपुरुषः
-------	------------	---------	-------------

अंसेथाः	अंसेयाथाम्	अंसेध्वम्	मध्यमपुरुषः
अंसेय	अंसेवहि	अंसेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

अंशिषीष्ट	अंशिषीयास्ताम्	अंशिषीरन्	प्रथमपुरुषः
अंशिषीष्टाः	अंशिषीयास्थाम्	अंशिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
अंशिषीय	अंशिषीवहि	अंशिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अभ्रसत्	अभ्रसताम्	अभ्रसन्	प्रथमपुरुषः
अभ्रसः	अभ्रसतम्	अभ्रसत	मध्यमपुरुषः
अभ्रसम्	अभ्रसाव	अभ्रसाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अभ्रंसिष्ट	अभ्रंसिषाताम्	अभ्रंसिषत	प्रथमपुरुषः
अभ्रंसिष्टाः	अभ्रंसिषायाम्	अभ्रंसिष्ट्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रंसिषि	अभ्रंसिष्वहि	अभ्रंसिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अभ्रंसिष्यत	अभ्रंसिष्येताम्	अभ्रंसिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभ्रंसिष्यथाः	अभ्रंसिष्येथाम्	अभ्रंसिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रंसिष्ये	अभ्रंसिष्यावहि	अभ्रंसिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१५) ध्वंसु (ध्वस्) अवसंसने (नष्ट होना) अकर्मकः

लृङ्—

ध्वंसते	ध्वंसेते	ध्वंसन्ते	प्रथमपुरुषः
---------	----------	-----------	-------------

ध्वंससे	ध्वंसेथे	ध्वंसध्वे	मध्यमपुरुषः
ध्वंसे	ध्वंसावहे	ध्वंसामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

दध्वंसे	दध्वंसाते	दध्वंसिरे	प्रथमपुरुषः
दध्वंसिषे	दध्वंसाथे	दध्वंसिध्वे	मध्यमपुरुषः
दध्वंसे	दध्वंसिवहे	दध्वंसिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

ध्वंसिता	ध्वंसितारौ	ध्वंसितारः	प्रथमपुरुषः
ध्वंसितासे	ध्वंसितासाथे	ध्वंसिताध्वे	मध्यमपुरुषः
ध्वंसिताहे	ध्वंसितास्वहे	ध्वंसितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

ध्वंसिष्यते	ध्वंसिष्येते	ध्वंसिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
ध्वंसिष्यसे	ध्वंसिष्येथे	ध्वंसिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
ध्वंसिष्ये	ध्वंसिष्यावहे	ध्वंसिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

ध्वंसताम्	ध्वंसेताम्	ध्वंसन्ताम्	प्रथमपुरुषः
ध्वंसस्व	ध्वंसेथाम्	ध्वंसध्वम्	मध्यमपुरुषः
ध्वंसै	ध्वंसावहै	ध्वंसामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अध्वंसत	अध्वंसेताम्	अध्वंसन्त	प्रथमपुरुषः
अध्वंसथाः	अध्वंसेथाम्	अध्वंसध्वम्	मध्यमपुरुषः

अध्वंसे	अध्वंसावहि	अध्वंतामहि	प्रथमपुरुषः
---------	------------	------------	-------------

विधिलिङ्—

ध्वंसेत	ध्वंसेयाताम्	ध्वंसेरन्	प्रथमपुरुषः
ध्वंसेथाः	ध्वंसेयाथाम्	ध्वंसेध्वम्	मध्यमपुरुषः
ध्वंसेय	ध्वंसेवहि	ध्वंसेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

ध्वंसिषीष्ट	ध्वंसिषीयास्ताम्	ध्वंसिषीरन्	प्रथमपुरुषः
ध्वंसिषीष्ठाः	ध्वंसिषीयास्थाम्	ध्वंसिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
ध्वंसिषीय	ध्वंसिषीवहि	ध्वंसिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि पाक्षिके परस्मैपदे—

अध्वसत्	अध्वसताम्	अध्वसन्	प्रथमपुरुषः
अध्वसः	अध्वसतम्	अध्वसत	मध्यमपुरुषः
अध्वसम्	अध्वसाव	अध्वसाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अध्वंसिष्ट	अध्वंसिषाताम्	अध्वंसिषत	प्रथमपुरुषः
अध्वंसिष्ठाः	अध्वंसिषाथाम्	अध्वंसिषध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्वंसिषि	अध्वंसिष्वहि	अध्वंसिषमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अध्वंसिष्यत	अध्वंसिष्येताम्	अध्वंसिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अध्वंसिष्यथाः	अध्वंसिष्येथाम्	अध्वंसिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्वंसिष्ये	अध्वंसिष्यावहि	अध्वंसिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१६) वृत्तु वर्त्तने (वर्तना-व्यवहार) अकर्मकः

लट्—

वर्तते	वर्तेते	वर्तन्ते	प्रथमपुरुषः
वर्तसे	वर्तथे	वर्तध्वे	मध्यमपुरुषः
वर्त	वर्तावहे	वर्तामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

ववृते	ववृताते	ववृतिरे	प्रथमपुरुषः
ववृतिषे	ववृताथे	ववृतिध्वे	मध्यमपुरुषः
ववृते	ववृतिवहे	ववृतिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

वर्तिता	वर्तितारौ	वर्तितारः	प्रथमपुरुषः
वर्तितासे	वर्तितासाथे	वर्तिताध्वे	मध्यमपुरुषः
वर्तिताहे	वर्तितास्वहे	वर्तितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—पाक्षिके परस्मैपदे—

वत्स्यन्ति	वत्स्यन्तः	वत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वत्स्यसि	वत्स्यथः	वत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
वत्स्यामि	वत्स्यावः	वत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

वर्तिष्यते	वर्तिष्येते	वर्तिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
वर्तिष्यसे	वर्तिष्येथे	वर्तिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
वर्तिष्ये	वर्तिष्यावहे	वर्तिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

वर्तताम्	वर्तेताम्	वर्तन्ताम्	प्रथमपुरुषः
वर्तस्व	वर्तेथाम्	वर्तध्वम्	मध्यमपुरुषः
वर्ते	वर्तावहे	वर्तामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अवर्तत	अवर्तेताम्	अवर्तन्त	प्रथमपुरुषः
अवर्ततथाः	अवर्तेथाम्	अवर्तध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवर्ते	अवर्तावहि	अवर्तामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

वर्तेत	वर्तेयाताम्	वर्तेरन्	प्रथमपुरुषः
वर्तेथाः	वर्तेयाथाम्	वर्तेध्वम्	मध्यमपुरुषः
वर्तेय	वर्तेवहि	वर्तेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

वर्त्तिषीष्ट	वर्त्तिषीयास्ताम्	वर्त्तिषीरन्	प्रथमपुरुषः
वर्त्तिषीष्ठाः	वर्त्तिषीयास्थाम्	वर्त्तिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
वर्त्तिषीय	वर्त्तिषीवहि	वर्त्तिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—पाक्षिके परस्मैपदे—

अवृतत्	अवृतताम्	अवृतन्	प्रथमपुरुषः
अवृतः	अवृततम्	अवृतत	मध्यमपुरुषः
अवृतम्	अवृताव	अवृताम	उत्तमपुरुषः

पक्षे-आत्मनेपदे—

अवर्त्तिष्ट	अवर्त्तिषाताम्	अवर्त्तिषत	प्रथमपुरुषः
अवर्त्तिष्ठाः	अवर्त्तिषाथम्	अवर्त्तिद्वम्	मध्यमपुरुषः
अवर्त्तिषि	अवर्त्तिष्वहि	अवर्त्तिष्महि	उत्तमपुरुषः

लङ्-पाक्षिके परस्मैपदे—

अवर्त्स्यत्	अवर्त्स्यताम्	अवर्त्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अवर्त्स्यः	अवर्त्स्यतम्	अवर्त्स्यत	मध्यमपुरुषः
अवर्त्स्यम्	अवर्त्स्याव	अवर्त्स्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे-आत्मनेपदे—

अवर्त्तिष्यत	अवर्त्तिष्येताम्	अवर्त्तिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अवर्त्तिष्यथाः	अवर्त्तिष्येथाम्	अवर्त्तिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवर्त्तिष्ये	अवर्त्तिष्यावहि	अवर्त्तिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१७) दद दाने (दान करना) सकर्मकः

लट्—

ददते	ददेते	ददन्ते	प्रथमपुरुषः
ददसे	ददाथे	ददध्वे	मध्यमपुरुषः
ददे	ददावहे	ददामहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

दददे	दददाते	दददिरे	प्रथमपुरुषः
दददिषे	दददाथे	दददिध्वे	मध्यमपुरुषः
दददे	दददावहे	दददामहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

ददिता	ददितारौ	ददितारः	प्रथमपुरुषः
ददितासे	ददितासाथे	ददिताध्वे	मध्यमपुरुषः
ददिताहे	ददितास्वहे	ददितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

ददिष्यते	ददिष्येते	ददिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
ददिष्यसे	ददिष्येथे	ददिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
ददिष्ये	ददिष्यावहे	ददिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

ददताम्	ददेताम्	ददन्ताम्	प्रथमपुरुषः
ददस्व	ददेथाम्	ददध्वम्	मध्यमपुरुषः
ददे	ददावहे	ददामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अददत	अददेताम्	अददन्त	प्रथमपुरुषः
अददथाः	अददेथाम्	अददध्वम्	मध्यमपुरुषः
अददे	अददावहि	अददामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

ददेत	ददेयाताम्	ददेरन्	प्रथमपुरुषः
ददेथाः	ददेयाथाम्	ददेध्वम्	मध्यमपुरुषः
ददेय	ददेवहि	ददेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ्—

ददिषीष्ट	ददिषीयास्ताम्	ददिषीरन्	प्रथमपुरुषः
----------	---------------	----------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

ददिषीष्ठाः	ददिषीयास्थाम्	ददिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
ददिषीय	ददिषीवहि	ददिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अददिष्ट	अददिषाताम्	अददिषत	प्रथमपुरुषः
अददिष्टाः	अददिषाथाम्	अददिध्वम्	मध्यमपुरुषः
अददिषि	अददिष्वहि	अददिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अददिष्यत	अददिष्येताम्	अददिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अददिष्यथाः	अददिष्येथाम्	अददिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अददिष्ये	अददिष्यावहि	अददिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१८) त्रपूष् (त्रप्) लज्जायाम् (शर्म करना) अकर्मकः

लट्—

त्रपते	त्रपेते	त्रपन्ते	प्रथमपुरुषः
त्रपसे	त्रपेथे	त्रपध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रपे	त्रपावहे	त्रपामहै	उत्तमपुरुषः

लिट्—

त्रेपे	त्रेपाते	त्रेपिरे	प्रथमपुरुषः
त्रेपिषे	त्रेपाथे	त्रेपिध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रेपे	त्रेपिवहे	त्रेपिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

त्रपिता	त्रपितारौ	त्रपिताय	प्रथमपुरुषः
---------	-----------	----------	-------------

त्रपितासे	त्रपितासाथे	त्रपिताध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रपिताहे	त्रपितास्वहे	त्रपितास्महे	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
त्रप्ता	त्रप्तारौ	त्रप्तारः	प्रथमपुरुषः
त्रप्तासे	त्रप्तासाथे	त्रप्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रप्ताहे	त्रप्तास्वहे	त्रप्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

त्रपिष्यते	त्रपिष्येते	त्रपिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
त्रपिष्यसे	त्रपिष्येथे	त्रपिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रपिष्ये	त्रपिष्यावहे	त्रपिष्यामहे	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
त्रप्स्यते	त्रप्स्येते	त्रप्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
त्रप्स्यसे	त्रप्स्येथे	त्रप्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
त्रप्स्ये	त्रप्स्यावहे	त्रप्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

त्रपताम्	त्रपेताम्	त्रपन्ताम्	प्रथमपुरुषः
त्रपस्व	त्रपेथाम्	त्रपध्वम्	मध्यमपुरुषः
त्रपै	त्रपावहे	त्रपामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अत्रपत	अत्रपेताम्	अत्रपन्त	प्रथमपुरुषः
अत्रपथाः	अत्रपेथाम्	अत्रपध्वम्	मध्यमपुरुषः

अत्रपे	अत्रपावहि	अत्रपामहि	उत्तमपुरुषः
विधिलिङ् —			
त्रपेत	त्रपेयाताम्	त्रपेरन्	प्रथमपुरुषः
त्रपेथाः	त्रपेयाथाम्	त्रपेध्वम्	मध्यमपुरुषः
त्रपेय	त्रपेवहि	त्रपेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्

त्रपिषीष्ट	त्रपिषीयास्ताम्	त्रपिषीरन्	प्रथमपुरुषः
त्रपिषीष्ठाः	त्रपिषीयास्थाम्	त्रपिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
त्रपिषीय	त्रपिषीवहि	त्रपिषीमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

त्रप्सीष्ट	त्रप्सीयास्ताम्	त्रप्सीरन्	प्रथमपुरुषः
त्रप्सीष्ठाः	त्रप्सीयास्थाम्	त्रप्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
त्रप्सीय	त्रप्सीवहि	त्रप्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् —

अत्रपिष्ट	अत्रपिषाताम्	अत्रपिषत	प्रथमपुरुषः
अत्रपिष्ठाः	अत्रपिषाथाम्	अत्रपिध्वम्	मध्यमपुरुषः
अत्रपिषि	अत्रपिष्वहि	अत्रपिष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अत्रप्त	अत्रप्साताम्	अत्रप्सत	प्रथमपुरुषः
अत्रप्थाः	अत्रप्साथाम्	अत्रप्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अत्रप्ति	अत्रप्स्वहि	अत्रप्स्महि	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अत्रपिष्यत	अत्रपिष्येताम्	अत्रपिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अत्रपिष्यथाः	अत्रपिष्येथाम्	अत्रपिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अत्रपिष्ये	अत्रपिष्यावहि	अत्रपिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अत्रप्स्यत	अत्रप्स्येताम्	अत्रप्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अत्रप्स्यथाः	अत्रप्स्येथाम्	अत्रप्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अत्रप्स्ये	अत्रप्स्यावहि	अत्रप्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

इति भवादिषु आत्मनेपदिनः ।

अथ भवादिषु उभयपदिनः (९ धातवः)

(१) शिन् सेवायाम् (सेवा) सकर्मक

लट् (परस्मैपदे)

अयति	अयतः	अयन्ति	प्रथमपुरुषः
अयसि	अयथः	अयथ	मध्यमपुरुषः
अयामि	अयावः	अयामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयेते	अयेते	अयन्ते	प्रथमपुरुषः
अयसे	अयेथे	अयध्वे	मध्यमपुरुषः
अये	अयावहे	अयामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

शिश्नाय	शिश्नियतुः	शिश्नियुः	प्रथमपुरुषः
शिश्नियथ	शिश्नियथुः	शिश्निय	मध्यमपुरुषः
शिश्नाय	शिश्नियिव	शिश्नियिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

शिश्निये	शिश्नियाते	शिश्नियिरे	प्रथमपुरुषः
शिश्नियिषे	शिश्नियाथे	शिश्नियिध्वे (द्वे)	मध्यमपुरुषः
शिश्निये	शिश्नियिवहे	शिश्नियिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

श्रियिता	श्रियितारौ	श्रियितारः	प्रथमपुरुषः
श्रियितासि	श्रियितास्थः	श्रियितास्थ	मध्यमपुरुषः
श्रियितास्मि	श्रियितास्वः	श्रियितास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

श्रियिता	श्रियितारौ	श्रियितारः	प्रथमपुरुषः
श्रियितासे	श्रियितासाथे	श्रियिताध्वे	मध्यमपुरुषः
श्रियिताहे	श्रियितास्वहे	श्रियितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

श्रियिष्यति	श्रियिष्यतः	श्रियिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
श्रियिष्यसि	श्रियिष्यथः	श्रियिष्यथ	मध्यमपुरुषः
श्रियिष्यामि	श्रियिष्यावः	श्रियिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

श्रियिष्यते	श्रियिष्येते	श्रियिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
-------------	--------------	---------------	-------------

अयिष्यसे	अयिष्येथे	अयिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
अयिष्ये	अयिष्यावहे	अयिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

अयतु	अयताम्	अयन्तु	प्रथमपुरुषः
अयतात्			
अय अयतात्	अयतम्	अयत	मध्यमपुरुषः
अयाणि	अयाव	अयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयताम्	अयेताम्	अयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
अयस्व	अयेथाम्	अयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयै	अयावहै	अयामहै	उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अश्रयत्	अश्रयताम्	अश्रयन्	प्रथमपुरुषः
अश्रयः	अश्रयतम्	अश्रयत	मध्यमपुरुषः
अश्रयम्	अश्रयाव	अश्रयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अश्रयत	अश्रयेताम्	अश्रयन्त	प्रथमपुरुषः
अश्रयथाः	अश्रयेथाम्	अश्रयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अश्रये	अश्रयावहि	अश्रयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

अयेत्	अयेताम्	अयेयुः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	--------	-------------

अयेः	अयेतम्	अयेत	मध्यमपुरुषः
अयेयम्	अयेव	अयेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयेत	अयेयाताम्	अयेरन्	प्रथमपुरुषः
अयेथाः	अयेयाथाम्	अयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयेय	अयेवहि	अयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

श्रीयात्	श्रीयास्ताम्	श्रीयासुः	प्रथमपुरुषः
श्रीयाः	श्रीयास्तम्	श्रीयास्त	मध्यमपुरुषः
श्रीयासम्	श्रीयास्व	श्रीयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयिषीष्ट	अयिषीयास्ताम्	अयिषीरन्	प्रथमपुरुषः
अयिषीष्ठाः	अयिषीयास्थाम्	अयिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयिषीय	अयिषीवहि	अयिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अशिश्नयत्	अशिश्नयताम्	अशिश्नयन्	प्रथमपुरुषः
अशिश्नयः	अशिश्नयतम्	अशिश्नयत	मध्यमपुरुषः
अशिश्नयम्	अशिश्नयाव	अशिश्नयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अशिश्नयत	अशिश्नयेताम्	अशिश्नयन्त	प्रथमपुरुषः
अशिश्नयथाः	अशिश्नयेथाम्	अशिश्नयध्वम्	मध्यमपुरुषः

अशिञ्चये अशिञ्चयावहि अशिञ्चयामहि उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अश्रयिष्यत्	अश्रयिष्यताम्	अश्रयिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अश्रयिष्यः	अश्रयिष्यतम्	अश्रयिष्यत	मध्यमपुरुषः
अश्रयिष्यम्	अश्रयिष्याव	अश्रयिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मने पदे—

अश्रयिष्यत	अश्रयिष्येताम्	अश्रयिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अश्रयिष्यथाः	अश्रयिष्येथाम्	अश्रयिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अश्रयिष्ये	अश्रयिष्यावहि	अश्रयिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) भृञ् भरणे (पालन करना)

लट् (परस्मैपदे)

भरति	भरतः	भरन्ति	प्रथमपुरुषः
भरसि	भरथः	भरथ	मध्यमपुरुषः
भरामि	भरावः	भरामः	उत्तमपुरुषः

आत्मने पदे—

भरते	भरेते	भरन्ते	प्रथमपुरुषः
भरसे	भरेथे	भरध्वे	मध्यमपुरुषः
भरे	भरावहे	भरामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

बभार	बभ्रतुः	बभ्रुः	प्रथमपुरुषः
बभर्थ	बभ्रथुः	बभ्र	मध्यमपुरुषः

वभार-वभर Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

बभृवे

बभृम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

बभ्रौ

बभ्राते

बभ्रिरे

प्रथमपुरुषः

बभृषे

बभ्राथे

बभृद्वे

मध्यमपुरुषः

बभ्रौ

बभृवहे

बभृमहे

उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

भर्ता

भर्तारौ

भर्तारः

प्रथमपुरुषः

भर्तासि

भर्तास्थः

भर्तास्थ

मध्यमपुरुषः

भर्तास्मि

भर्तास्वः

भर्तास्मः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भर्ता

भर्तारौ

भर्तारः

प्रथमपुरुषः

भर्तासे

भर्तासाथे

भर्ताध्वे

मध्यमपुरुषः

भर्ताहे

भर्तास्वहे

भर्तास्महे

उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

भरिष्यति

भरिष्यतः

भरिष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

भरिष्यसि

भरिष्यथः

भरिष्यथ

मध्यमपुरुषः

भरिष्यामि

भरिष्यावः

भरिष्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भरिष्यते

भरिष्येते

भरिष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

भरिष्यसे

भरिष्येथे

भरिष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

भरिष्ये

भरिष्यावहे

भरिष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

भरतु-भरतात्	भरताम्	भरन्तु	प्रथमपुरुषः
भर-भरतात्	भरतम्	भरत	मध्यमपुरुषः
भराणि	भराव	भराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भरताम्	भरेताम्	भरन्ताम्	प्रथमपुरुषः
भरस्व	भरेथाम्	भरध्वम्	मध्यमपुरुषः
भरै	भरावहै	भरामहै	उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अभरत्	अभरताम्	अभरन्	प्रथमपुरुषः
अभरः	अभरतम्	अभरत	मध्यमपुरुषः
अभरम्	अभराव	अभराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभरत	अभरेताम्	अभरन्त	प्रथमपुरुषः
अभरथाः	अभरेथाम्	अभरध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभरे	अभरावहि	अभरामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

भरेत्	भरेताम्	भरेयुः	प्रथमपुरुषः
भरेः	भरेतम्	भरेत	मध्यमपुरुषः
भरेयम्	भरेव	भरेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भरेत	भरेयाताम्	भरेरन्	प्रथमपुरुषः
------	-----------	--------	-------------

भरेयाः	भरेयाथाम्	भरेध्वम्	मध्यमपुरुषः
भरेय	भरेवहि	भरेमहि	उत्तमपुरुषः
	आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)		
भ्रियात्	भ्रियास्ताम्	भ्रियासुः	प्रथमपुरुषः
भ्रियाः	भ्रियास्तम्	भ्रियास्त	मध्यमपुरुषः
भ्रियासम्	भ्रियास्व	भ्रियास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भृषीष्ट	भृषीयास्ताम्	भृषीरन्	प्रथमपुरुषः
भृषीष्ठाः	भृषीयास्थाम्	भृषीढ्वम्	मध्यमपुरुषः
भृषीय	भृषीवहि	भृषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अभार्षात्	अभार्षाम्	अभार्षुः	प्रथमपुरुषः
अभार्षाः	अभार्षम्	अभार्ष्ट	मध्यमपुरुषः
अभार्षम्	अभार्ष्व	अभार्ष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभृत	अभृषाताम्	अभृषत	प्रथमपुरुषः
अभृथाः	अभृषाथाम्	अभृढ्वम्	मध्यमपुरुषः
अभृषि	अभृष्वहि	अभृष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अभरिष्यत्	अभरिष्यताम्	अभरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभरिष्यः	अभरिष्यतम्	अभरिष्यत	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अभरिष्यम्   अभरिष्याव   अभरिष्याम   उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभरिष्यत	अभरिष्येताम्	अभरिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभरिष्यथाः	अभरिष्येथाम्	अभरिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभरिष्ये	अभरिष्यावहि	अभरिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(३) हृच् हरणे (हरना) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

हरति	हरतः	हरन्ति	प्रथमपुरुषः
हरसि	हरथः	हरथ	मध्यमपुरुषः
हरामि	हरावः	हरामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

हरते	हरेते	हरन्ते	प्रथमपुरुषः
हरसे	हरेथे	हरध्वे	मध्यमपुरुषः
हरे	हरावहे	हरामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

जहार	जहतुः	जहुः	प्रथमपुरुषः
जहर्थ	जहथुः	जह	मध्यमपुरुषः
जहार-जहर	जहिव	जहिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

जहे	जहाते	जहिरे	प्रथमपुरुषः
जहिषे	जहाथे	जहिध्वे-ह्वे	मध्यमपुरुषः

जहे	जहिवहे	जहिमहे	उत्तमपुरुषः
-----	--------	--------	-------------

लुट् (परस्मैपदे)

हर्ता	हर्तारौ	हर्तारः	प्रथमपुरुषः
हर्तासि	हर्तास्थः	हर्तास्थ	मध्यमपुरुषः
हर्तास्मि	हर्तास्वः	हर्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

हर्ता	हर्तारौ	हर्तारः	प्रथमपुरुषः
हर्तासे	हर्तासाथे	हर्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
हर्ताहे	हर्तास्वहे	हर्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

हरिष्यति	हरिष्यतः	हरिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
हरिष्यसि	हरिष्यथः	हरिष्यथ	मध्यमपुरुषः
हरिष्यामि	हरिष्यावः	हरिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

हरिष्यते	हरिष्येते	हरिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
हरिष्यसे	हरिष्येथे	हरिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
हरिष्ये	हरिष्यावहे	हरिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

हरतु }	हरताम्	हरन्तु	प्रथमपुरुषः
हरतात् }			

हर-हरतात्	हरताम्	हरन्तु	मध्यमपुरुषः
-----------	--------	--------	-------------

हराणि	हराव	हराम	उत्तमपुरुषः
-------	------	------	-------------

आत्मनेपदे—

हरताम्	हरेताम्	हरन्ताम्	प्रथमपुरुषः
हरस्व	हरेथाम्	हरध्वम्	मध्यमपुरुषः
हरै	हरावहै	हरामहै	उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अहरत्	अहरताम्	अहरन्	प्रथमपुरुषः
अहरः	अहरतम्	अहरत	मध्यमपुरुषः
अहरम्	अहराव	अहराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अहरत	अहरेताम्	अहरन्त	प्रथमपुरुषः
अहरथाः	अहरेथाम्	अहरध्वम्	मध्यमपुरुषः
अहरे	अहरावहि	अहरामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

हरेत्	हरेताम्	हरेयुः	प्रथमपुरुषः
हरेः	हरेतम्	हरेत	मध्यमपुरुषः
हरेयम्	हरेव	हरेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

हरेत	हरेयाताम्	हरेरन्	प्रथमपुरुषः
हरेथाः	हरेयाथाम्	हरेध्वम्	मध्यमपुरुषः
हरेयम्	हरेवहि	हरेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ् (परमैपदे)

हियात्	हियास्ताम्	हियासुः	प्रथमपुरुषः
हियाः	हियास्तम्	हियास्त	मध्यमपुरुषः
हियासम्	हियास्व	हियास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

हृषीष्ट	हृषीयास्ताम्	हृषीरन्	प्रथमपुरुषः
हृषीष्ठाः	हृषीयास्थाम्	हृषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
हृषीय	हृषीवहि	हृषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अहार्षीत्	अहार्षाम्	अहार्षुः	प्रथमपुरुषः
अहार्षीः	अहार्षम्	अहार्ष्ट	मध्यमपुरुषः
अहार्षम्	अहार्ष्व	अहार्ष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अहृत	अहृषाताम्	अहृषत	प्रथमपुरुषः
अहृथाः	अहृषाथाम्	अहृद्वम्	मध्यमपुरुषः
अहृषि	अहृष्वहि	अहृष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अहरिष्यत्	अहरिष्यताम्	अहरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अहरिष्यः	अहरिष्यतम्	अहरिष्यत	मध्यमपुरुषः
अहरिष्यम्	अहरिष्याव	अहरिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अहरिष्यत	अहरिष्यताम्	अहरिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
----------	-------------	------------	-------------

अहरिष्यथाः	अहरिष्येथाम्	अहरिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अहरिष्ये	अहरिष्यावहि	अहरिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) धृञ् (धारण करना) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

धरति	धरतः	धरन्ति	प्रथमपुरुषः
धरसि	धरथः	धरथ	मध्यमपुरुषः
धरामि	धरावः	धरामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धरते	धरेते	धरन्ते	प्रथमपुरुषः
धरसे	धरेथे	धरध्वे	मध्यमपुरुषः
धरे	धरावहे	धरामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

दधार	दध्रतुः	दधुः	प्रथमपुरुषः
दधर्थ	दध्रथुः	दध्र	मध्यमपुरुषः
दधार-दधर	दध्रिव	दध्रिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दध्रे	दध्राते	दध्रिरे	प्रथमपुरुषः
दध्रिषे	दध्राथे	दध्रिद्वे	मध्यमपुरुषः
दध्रे	दध्रिवहे	दध्रिमहे	उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

धर्ता	धर्तारौ	धर्तारः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	---------	-------------

घर्तासि	घर्तास्थः	घर्तास्थ	मध्यमपुरुषः
घर्तास्मि	घर्तास्वः	घर्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घर्ता	घर्तारौ	घर्तारः	प्रथमपुरुषः
घर्तासे	घर्तासाथे	घर्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
घर्ताहे	घर्तास्वहे	घर्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

घरिष्यति	घरिष्यतः	घरिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
घरिष्यसि	घरिष्यथः	घरिष्यथ	मध्यमपुरुषः
घरिष्यामि	घरिष्यावः	घरिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घरिष्यते	घरिष्येते	घरिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
घरिष्यसे	घरिष्येथे	घरिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
घरिष्ये	घरिष्यावहे	घरिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

घरतु घरतात्	घरताम्	घरन्तु	प्रथमपुरुषः
घर-घरतात्	घरतम्	घरत	मध्यमपुरुषः
घराणि	घराव	घराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घरताम्	घरेताम्	घरन्ताम्	प्रथमपुरुषः
घरस्व	घरथाम्	घरध्वम्	मध्यमपुरुषः

घरे घरावहे घरामहे उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अघरत्	अघरताम्	अघरन्	प्रथमपुरुषः
अघरः	अघरतम्	अघरत	मध्यमपुरुषः
अघरम्	अघराव	अघराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अघरत	अघरेताम्	अघरन्त	प्रथमपुरुषः
अघरथाः	अघरेथाम्	अघरध्वम्	मध्यमपुरुषः
अघरे	अघरावहि	अघरामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

घरेत्	घरेताम्	घरेयुः	प्रथमपुरुषः
घरेः	घरेतम्	घरेत	मध्यमपुरुषः
घरेयम्	घरेव	घरेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घरेत	घरेयाताम्	घरेरन्	प्रथमपुरुषः
घरेथाः	घरेयाथाम्	घरेध्वम्	मध्यमपुरुषः
घरेय	घरेवहि	घरेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

घ्रियात्	घ्रियास्ताम्	घ्रियासुः	प्रथमपुरुषः
घ्रियाः	घ्रियास्तम्	घ्रियास्त	मध्यमपुरुषः
घ्रियासम्	घ्रियास्व	घ्रियास्व	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धृषीष्ट	धृषीयास्ताम्	धृषीरन्	प्रथमपुरुषः
धृषीष्ठाः	धृषीयास्थाम्	धृषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
धृषीय	धृषीवहि	धृषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अघार्षीत्	अघार्ष्टाम्	अघार्षुः	प्रथमपुरुषः
अघार्षीः	अघार्ष्टम्	अघार्ष्ट	मध्यमपुरुषः
अघार्षम्	अघार्ष्व	अघार्ष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधृत	अधृषाताम्	अधृषत	प्रथमपुरुषः
अधृष्ठाः	अधृषाथाम्	अधृढ्वम्	मध्यमपुरुषः
अधृषि	अधृष्वहि	अधृषमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अघरिष्यत्	अघरिष्याताम्	अघरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अघरिष्यः	अघरिष्यतम्	अघरिष्यत	मध्यमपुरुषः
अघरिष्यम्	अघरिष्याव	अघरिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अघरिष्यत	अघरिष्येताम्	अघरिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अघरिष्यथाः	अघरिष्येथाम्	अघरिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अघरिष्ये	अघरिष्यावहि	अघरिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha
(५) जीब् प्रापणे (लै जाना) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

नयति	नयतः	नयन्ति	प्रथमपुरुषः
नयसि	नयथः	नयथ	मध्यमपुरुषः
नयामि	नयावः	नयामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नयते	नयेते	नयन्ते	प्रथमपुरुषः
नयसे	नयेथे	नयध्वे	मध्यमपुरुषः
नये	नयावहे	नयामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

निनाय	निन्यतुः	निन्युः	प्रथमपुरुषः
निनयिथ }	निन्यथुः	निन्य	मध्यमपुरुषः
निनेथ }			
निनाय }	निन्यिव	निन्यिम	उत्तमपुरुषः
निनय }			

आत्मनेपदे—

निन्ये	निन्याते	निन्यिरे	प्रथमपुरुषः
निन्यिषे	निन्याथे	निन्यिध्वे-द्ध्वे	मध्यमपुरुषः
निन्ये	निन्यिवहे	निन्यिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

नेता	नेतारौ	नेतारः	प्रथमपुरुषः
------	--------	--------	-------------

नेतासि	नेतास्थः	नेतास्थ	मध्यमपुरुषः
नेतास्मि	नेतास्वः	नेतास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेता	नेतारौ	नेतारः	प्रथमपुरुषः
नेतासे	नेतासाथे	नेताध्वे	मध्यमपुरुषः
नेताहे	नेतास्वहे	नेतास्महे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

नेष्यति	नेष्यतः	नेष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नेष्यसि	नेष्यथः	नेष्यथ	मध्यमपुरुषः
नेष्यामि	नेष्यावः	नेष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेष्यते	नेष्येते	नेष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
नेष्यसे	नेष्येथे	नेष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
नेष्ये	नेष्यावहे	नेष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

नयतु नयतात्	नयताम्	नयन्तु	प्रथमपुरुषः
नय-नयतात्	नयतम्	नयत	मध्यमपुरुषः
नयानि	नयाव	नयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नयताम्	नयेताम्	नयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
नयस्व	नयेथाम्	नयध्वाम्	मध्यमपुरुषः

नयै	नयावहै	नयामहै	उत्तमपुरुषः
लङ् (परस्मैपदे)			

अनयत्	अनयताम्	अनयन्	प्रथमपुरुषः
अनयः	अनयतम्	अनयत	मध्यमपुरुषः
अनयम्	अनयाव	अनयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनयत	अनयेताम्	अनयन्त	प्रथमपुरुषः
अनयथाः	अनयेथाम्	अनयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनये	अनयावहि	अनयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

नयेत्	नयेताम्	नयेयुः	प्रथमपुरुषः
नयेः	नयेतम्	नयेत	मध्यमपुरुषः
नयेथम्	नयेव	नयेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नयेत	नयेयाताम्	नयेरन्	प्रथमपुरुषः
नयेथाः	नयेयाथाम्	नयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
नयेय	नयेवहि	नयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङ् (परस्मैपदे)

नीयात्	नीयास्ताम्	नीयासुः	प्रथमपुरुषः
नीयाः	नीयास्तम्	नीयास्त	मध्यमपुरुषः
नीयासम्	नीयास्व	नीयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेषीष्ट	नेषीयास्ताम्	नेषीरन्	प्रथमपुरुषः
नेषीष्ठाः	नेषीयास्थाम्	नेषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
नेषीय	नेषीवहि	नेषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अनैषीत्	अनैष्टाम्	अनैषुः	प्रथमपुरुषः
अनैषीः	अनैष्टम्	अनैष्ट	मध्यमपुरुषः
अनैषम्	अनैष्टव	अनैष्टम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनेष्ट	अनेषाताम्	अनेषत	प्रथमपुरुषः
अनेष्ठाः	अनेषाथाम्	अनेद्वम्	मध्यमपुरुषः
अनेषि	अनेष्वहि	अनेष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अनेष्यत्	अनेष्यताम्	अनेष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनेष्यः	अनेष्यतम्	अनेष्यत	मध्यमपुरुषः
अनेष्यम्	अनेष्याव	अनेष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनेष्यत	अनेष्येताम्	अनेष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अनेष्यथाः	अनेष्येथाम्	अनेष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनेष्ये	अनेष्यावहि	अनेष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(६) डुपचष् (पच्) पाके (पकाना) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

पचति	पचतः	पचन्ति	प्रथमपुरुषः
पचसि	पचथः	पचथ	मध्यमपुरुषः
पचामि	पचावः	पचामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पचते	पचेते	पचन्ते	प्रथमपुरुषः
पचसे	पचेथे	पचध्वे	मध्यमपुरुषः
पचै	पचावहे	पचामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

पपाच	पेचतुः	पेचुः	प्रथमपुरुषः
पेचिथ }	पेचथुः	पेच	मध्यमपुरुषः
पपक्थ }			
पपाच }	पेचिव	पेचिम	उत्तमपुरुषः
पपच }			

आत्मनेपदे—

पेचे	पेचाते	पेचिरे	प्रथमपुरुषः
पेचिषे	पेचाथे	पेचिध्वे	मध्यमपुरुषः
पेचै	पेचिवहे	पेचिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

पक्ता	पक्तारौ	पक्ताः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	--------	-------------

पक्तासि	पक्तास्थः	पक्तास्थ	मध्यमपुरुषः
पक्तास्मि	पक्तास्वः	पक्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पक्ता	पक्तारौ	पक्ताः	प्रथमपुरुषः
पक्तासे	पक्तासाथे	पक्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
पक्ताहे	पक्तास्वहे	पक्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लट् (परस्मैपदे)

पक्ष्यति	पक्ष्यतः	पक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
पक्ष्यसि	पक्ष्यथः	पक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
पक्ष्यामि	पक्ष्यावः	पक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पक्ष्यते	पक्ष्येते	पक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
पक्ष्यसे	पक्ष्येथे	पक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
पक्ष्ये	पक्ष्यावहे	पक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

पचतु-पचतात्	पचताम्	पचन्तु	प्रथमपुरुषः
पच-पचतात्	पचतम्	पचत	मध्यमपुरुषः
पचानि	पचाव	पचाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पचताम्	पचेताम्	पचन्ताम्	प्रथमपुरुषः
पचस्व	पचेष्वाम्	पचस्वाम्	मध्यमपुरुषः

पचै	पचावहि	पचामहि	उत्तमपुरुषः
-----	--------	--------	-------------

लङ् (परस्मैपदे)

अपचत्	अपचताम्	अपचन्	प्रथमपुरुषः
अपचः	अपचतम्	अपचत	मध्यमपुरुषः
अपचम्	अपचाव	अपचाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अपचत	अपचेताम्	अपचन्त	प्रथमपुरुषः
अपचथाः	अपचेथाम्	अपचध्वम्	मध्यमपुरुषः
अपचे	अपचावहि	अपचामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

पचेत्	पचेताम्	पचेयुः	प्रथमपुरुषः
पचेः	पचेतम्	पचेत	मध्यमपुरुषः
पचेयम्	पचेव	पचेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पचेत	पचेयाताम्	पचेरन्	प्रथमपुरुषः
पचेथाः	पचेयाथाम्	पचेध्वम्	मध्यमपुरुषः
पचेय	पचेवहि	पचेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

पच्यात्	पच्यास्ताम्	पच्यासुः	प्रथमपुरुषः
पच्याः	पच्यास्तम्	पच्यास्त	मध्यमपुरुषः
पच्यासम्	पच्यास्व	पच्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

पक्षीष्ट	पक्षीयास्ताम्	पक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
पक्षीष्ठाः	पक्षीयास्थाम्	पक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
पक्षीय	पक्षीवहि	पक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अपाक्षीत्	अपाक्ताम्	अपाक्षुः	प्रथमपुरुषः
अपाक्षीः	अपाक्तम्	अपाक्त	मध्यमपुरुषः
अपाक्षम्	अपाक्षन्	अपाक्षम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अपक्त	अपक्षाताम्	अपक्षत	प्रथमपुरुषः
अपक्थाः	अपक्षाताम्	अपक्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अपक्षि	अपक्ष्वहि	अपक्षमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अपक्ष्यत्	अपक्ष्यताम्	अपक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपक्ष्यः	अपक्ष्यतम्	अपक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अपक्ष्यम्	अपक्ष्याव	अपक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अपक्ष्यत	अपक्ष्येताम्	अपक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अपक्ष्यथाः	अपक्ष्येथाम्	अपक्ष्यन्वम्	मध्यमपुरुषः
अपक्ष्ये	अपक्ष्यावहि	अपक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha
(७) भज सेवायाम् (भजन, सेवा) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

भजति	भजतः	भजन्ति	प्रथमपुरुषः
भजसि	भजथः	भजथ	मध्यमपुरुषः
भजामि	भजावः	भजामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भजते	भजेते	भजन्ते	प्रथमपुरुषः
भजसे	भजेथे	भजध्वे	मध्यमपुरुषः
भजे	भजावहे	भजामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

बभाज	भेजतुः	भेजुः	प्रथमपुरुषः
भेजिथ } बभक्थ }	भेजथुः	भेज	मध्यमपुरुषः
बभाज } बभज }	भेजिव	भेजिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भेजे	भेजाते	भेजिरे	प्रथमपुरुषः
भेजिषे	भेजथि	भेजिध्वे	मध्यमपुरुषः
भेजे	भेजिवहे	भेजिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

भक्ता	भक्तारौ	भक्तारः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	---------	-------------

भक्तासि	भक्तास्थः	भक्तास्थ	मध्यमपुरुषः
भक्तास्मि	भक्तास्वः	भक्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भक्ता	भक्तारौ	भक्ताः	प्रथमपुरुषः
भक्तासे	भक्तासाथे	भक्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
भक्ताहे	भक्तास्वहे	भक्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लट् (परस्मैपदे)

भक्ष्यति	भक्ष्यतः	भक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भक्ष्यसि	भक्ष्यथः	भक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
भक्ष्यामि	भक्ष्यावः	भक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भक्ष्यते	भक्ष्येते	भक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
भक्ष्यसे	भक्ष्येथे	भक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
भक्ष्ये	भक्ष्यावहे	भक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

भजतु-भजतात्	भजताम्	भजन्तु	प्रथमपुरुषः
भज-भजतात्	भजतम्	भजत	मध्यमपुरुषः
भजानि	भजाव	भजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भजताम्.	भजेताम्	भजन्ताम्	प्रथमपुरुषः
भजस्व	भजेथाम्	भजध्वम्	मध्यमपुरुषः

भजै भजोवहि भजामहि उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अभजत्	अभजताम्	अभजन्	प्रथमपुरुषः
अभजः	अभजतम्	अभजत	मध्यमपुरुषः
अभजम्	अभजाव	अभजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभजत	अभजेताम्	अभजन्त	प्रथमपुरुषः
अभजथाः	अभजेथाम्	अभजध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभजे	अभजावहि	अभजामहि	उत्तमपुरुषः

बिधिलिङ् (परस्मैपदे)

भजेत्	भजेताम्	भजेषुः	प्रथमपुरुषः
भजेः	भजेतम्	भजेत	मध्यमपुरुषः
भजेयम्	भजेव	भजेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भजेत	भजेयाताम्	भजेरन्	प्रथमपुरुषः
भजेथाः	भजेयाथाम्	भजेध्वम्	मध्यमपुरुषः
भजेय	भजेवहि	भजेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

भज्यात्	भज्याताम्	भज्यासुः	प्रथमपुरुषः
भज्याः	भज्यास्तम्	भज्यास्त	मध्यमपुरुषः
भज्यासम्	भज्यास्व	भज्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भक्षीष्ट	भक्षीयास्ताम्	भक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
भक्षीष्ठाः	भक्षीयास्थाम्	भक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
भक्षीय	भक्षीवहि	भक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अभाक्षीत्	अभाक्ताम्	अभाक्षुः	प्रथमपुरुषः
अभाक्षीः	अभाक्तम्	अभाक्त	मध्यमपुरुषः
अभाक्षम्	अभाक्ष्व	अभाक्षम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभक्त	अभक्ताताम्	अभक्त	प्रथमपुरुषः
अभक्थाः	अभक्ताथाम्	अभग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभक्षि	अभक्ष्वहि	अभक्षमहि	उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अभक्ष्यत्	अभक्ष्यताम्	अभक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभक्ष्यः	अभक्ष्यतम्	अभक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अभक्ष्यम्	अभक्ष्याव	अभक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभक्ष्यत	अभक्ष्येताम्	अभक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभक्ष्यथाः	अभक्ष्येथाम्	अभक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभक्ष्ये	अभक्ष्यावहि	अभक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(८) यज् द्विपूजासंगतिकरणे इतिपु (यज् इत्यादि)

लट् (परस्मैपदे)

यजति	यजतः	यजन्ति	प्रथमपुरुषः
यजसि	यजथः	यजथ	मध्यमपुरुषः
यजामि	यजावः	यजामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यजते	यजेते	यजन्ते	प्रथमपुरुषः
यजसे	यजेथे	यजध्वे	मध्यमपुरुषः
यजे	यजावहे	यजामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

इयाज	ईजतुः	ईजुः	प्रथमपुरुषः
इयजिथ }	ईजथुः	ईज	मध्यमपुरुषः
इयष्ठ }			
इयाज }	ईजिव	ईजिम	उत्तमपुरुषः
इयज }			

आत्मनेपदे—

ईजे	ईजाते	ईजिरे	प्रथमपुरुषः
ईजिषे	ईजाथे	ईजिध्वे	मध्यमपुरुषः
ईजे	ईजिवहे	ईजिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

यष्टा	यष्टारौ	यष्टारः	प्रथमपुरुषः
यष्टासि	यष्टास्थः	यष्टास्थ	मध्यमपुरुषः

यष्टास्मि यष्टास्वः यष्टास्मिः उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यष्टा	यष्टारौ	यष्टारः	प्रथमपुरुषः
यष्टासे	यष्टासाये	यष्टाध्वे	मध्यमपुरुषः
यष्टाहे	यष्टास्वहे	यष्टास्महे	उत्तमपुरुषः

लट् (परस्मैपदे)

यक्ष्यति	यक्ष्यतः	यक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
यक्ष्यसि	यक्ष्यथः	यक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
यक्ष्यामि	यक्ष्यावः	यक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यक्ष्यते	यक्ष्येते	यक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
यक्ष्यसे	यक्ष्येथे	यक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
यक्ष्ये	यक्ष्यावहे	यक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

यजतु-यजतात्	यजताम्	यजन्तु	प्रथमपुरुषः
यज-यजतात्	यजतम्	यजत	मध्यमपुरुषः
यजानि	यजाव	यजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यजताम्	यजेताम्	यजन्ताम्	प्रथमपुरुषः
यजस्व	यजेथाम्	यजध्वम्	मध्यमपुरुषः
यजै	यजावहे	यजामहे	उत्तमपुरुषः

लिङ् (परस्मैपदे)

अयजत्	अयजताम्	अयजन्	प्रथमपुरुषः
अयजः	अयजतम्	अयजत	मध्यमपुरुषः
अयजम्	अयजाव	अयजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयजत	अयजेताम्	अयजन्त	प्रथमपुरुषः
अयजथाः	अयजेथाम्	अयजध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयजे	अयजावहि	अयजामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

यजेत्	यजेताम्	यजेयुः	प्रथमपुरुषः
यजेः	यजेतम्	यजेत	मध्यमपुरुषः
यजेयम्	यजेव	यजेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यजेत	यजेयाताम्	यजेरन्	प्रथमपुरुषः
यजेथाः	यजेयाथाम्	यजेध्वम्	मध्यमपुरुषः
यजेय	यजेवहि	यजेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

इज्यात्	इज्यास्ताम्	इज्यासुः	प्रथमपुरुषः
इज्याः	इज्यास्तम्	इज्यास्त	मध्यमपुरुषः
इज्यासम्	इज्यास्व	इज्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

यक्षीष्ट	यक्षीयास्ताम्	यक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
----------	---------------	----------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

यक्षीष्ठाः	यक्षीयास्थाम्	यक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
यक्षीय	यक्षीवहि	यक्षीमहि	उत्तमपुरुषः
लुङ् (परस्मैपदे)			
अयाक्षीत्	अयाष्टाम्	अयाक्षुः	प्रथमपुरुषः
अयाक्षीः	अयाष्टम्	अयाष्ट	मध्यमपुरुषः
अयाक्षम्	अयाक्ष्व	अयाक्षम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयष्ट	अयक्षाताम्	अयक्षत	प्रथमपुरुषः
अयष्टाः	अयक्ष्ताथाम्	अयग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयक्षि	अयक्ष्वहि	अयक्ष्महि	उत्तमपुरुषः
लृङ् (परस्मैपदे)			
अयक्ष्यत्	अयक्ष्यताम्	अयक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अयक्ष्यः	अयक्ष्यतम्	अयक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अयक्ष्यम्	अयक्ष्याव	अयक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अयक्ष्यत	अयक्ष्येताम्	अयक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अयक्ष्यथाः	अयक्ष्येथाम्	अयक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयक्ष्ये	अयक्ष्यावहि	अयक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(९) वह प्रापणे (दोना) सकर्मकः

लट् (परस्मैपदे)

वहति

CC-0, Paninibhaskara Maha Vidyalaya Collection.

वहति

वहति

प्रथमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosh

वहसि	वहयः	वहय	मध्यमपुरुषः
वहामि	वहावः	वहामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वहते	वहाते	वहन्ते	प्रथमपुरुषः
वहसे	वहाथे	वहध्वे	मध्यमपुरुषः
वहे	वहानहे	वहामहे	उत्तमपुरुषः

लिट् (परस्मैपदे)

उवाह	ऊहतुः	ऊहुः	प्रथमपुरुषः
उवहिथ }	ऊहथुः	ऊह	मध्यमपुरुषः
उवोढ }			
उवाह }	ऊहिव	ऊहिम	उत्तमपुरुषः
उवोढ }			

आत्मनेपदे—

ऊहे	ऊहाते	ऊहिरे	प्रथमपुरुषः
ऊहिषे	ऊहाथे	ऊहिध्वे	मध्यमपुरुषः
ऊहे	ऊहिवहे	ऊहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट् (परस्मैपदे)

वोढा	वोढारौ	वोढारः	प्रथमपुरुषः
वोढासि	वोढास्थः	वोढास्थ	मध्यमपुरुषः
वोढास्मि	वोढास्वः	वोढास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वोढा	वोढारौ	वोढारः	प्रथमपुरुषः
------	--------	--------	-------------

वोडासि

वोडासाथे

वोडाध्वे

मध्यमपुरुषः

वोडाहे

वोडास्वहे

वोडास्महे

उत्तमपुरुषः

लृट् (परस्मैपदे)

वक्ष्यति

वक्ष्यतः

वक्ष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

वक्ष्यसि

वक्ष्यथः

वक्ष्यथ

मध्यमपुरुषः

वक्ष्यामि

वक्ष्यावः

वक्ष्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वक्ष्यते

वक्ष्येते

वक्ष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

वक्ष्यसे

वक्ष्येथे

वक्ष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

वक्ष्ये

वक्ष्यावहे

वक्ष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोट् (परस्मैपदे)

वहतु-वहतात्

वहताम्

वहन्तु

प्रथमपुरुषः

वह-वहतात्

वहतम्

वहत

मध्यमपुरुषः

वहानि

वहाव

वहाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वहताम्

वहेताम्

वहन्ताम्

प्रथमपुरुषः

वहस्व

वहेथाम्

वहध्वम्

मध्यमपुरुषः

वहै

वहावहै

वहामहै

उत्तमपुरुषः

लङ् (परस्मैपदे)

अवहतु

अवहताम्

अवहन्

प्रथमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अवहः	अवहतम्	अवहत	मध्यमपुरुषः
अवहम्	अवहाव	अवहाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवहत	अवहताम्	अवहन्त	प्रथमपुरुषः
अवहथाः	अवहेथाम्	अवहध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवहै	अवहावहि	अवहामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् (परस्मैपदे)

वहेत्	वहेताम्	वहेयुः	प्रथमपुरुषः
वहेः	वहेतम्	वहेत	मध्यमपुरुषः
वहेयम्	वहेव	वहेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वहेत	वहेयाताम्	वहेरन्	प्रथमपुरुषः
वहेथाः	वहेयाथाम्	वहेध्वम्	मध्यमपुरुषः
वहेय	वहेवहि	वहेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् (परस्मैपदे)

उह्यात्	उह्यास्ताम्	उह्यासुः	प्रथमपुरुषः
उह्याः	उह्यास्तम्	उह्यास्त	मध्यमपुरुषः
उह्यासम्	उह्यास्व	उह्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वक्षीष्ट	वक्षीयास्ताम्	वक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
वक्षीष्ठाः	वक्षीयास्थाम्	वक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः

वक्षीय

वक्षीवहि

वक्षीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङ् (परस्मैपदे)

अवाक्षीत्

अवोढाम्

अवाक्षुः

प्रथमपुरुषः

अवाक्षीः

अवोढम्

अवोढ

मध्यमपुरुषः

अवाक्षम्

अवाक्ष्व

अवाक्ष्म

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवोढ

अवक्षाताम्

अवक्षत

प्रथमपुरुषः

अवोढाः

अवक्षाथाम्

अवोढ्वम्

मध्यमपुरुषः

अवक्षि

अवक्ष्वहि

अवक्ष्महि

उत्तमपुरुषः

लृङ् (परस्मैपदे)

अवक्ष्यत्

अवक्ष्यताम्

अवक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अवक्ष्यः

अवक्ष्यतम्

अवक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अवक्ष्यम्

अवक्ष्याव

अवक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवक्ष्यत

अवक्ष्येताम्

अवक्ष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अवक्ष्यथाः

अवक्ष्येथाम्

अवक्ष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अवक्ष्ये

अवक्ष्यावहि

अवक्ष्यामहि

उत्तमपुरुषः

इति भ्वादिषु उभयपदिनः ।

समाप्तं च रूपप्रभायाः शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रि-
रचितायाः द्वितीयभागे भ्वादिप्रकरणम् ।

अथ अदादिप्रकरणम् ।

(परस्मैपदिनः १८ धातवः)

(१) अद भक्षणे (खाना) सकर्मकः

लट्—

अत्ति	अत्तः	अदन्ति	प्रथमपुरुषः
अत्ति	अत्थः	अत्थ	मध्यमपुरुषः
अभि	अद्वः	अद्वः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जघास	जक्षतुः	जक्षुः	प्रथमपुरुषः
जघसिथ	जक्षथुः	जक्ष	मध्यमपुरुषः
जघास-जघस	जक्षिव	जक्षिम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

आद	आदतुः	आदुः	प्रथमपुरुषः
आदिथ	आदथुः	आद	मध्यमपुरुषः
आद	आदिव	आदिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

अत्ता	अत्तारौ	अत्तारः	प्रथमपुरुषः
अत्तासि	अत्तास्थः	अत्तास्थ	मध्यमपुरुषः
अत्तास्मि	अत्तास्वः	अत्तास्मः	उत्तमपुरुषः

अत्स्यसि
अत्स्यामि

अत्स्यथः
अत्स्यावः

अत्स्यथ
अत्स्यामः

मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लोट्—

अत्तु-अत्तात्
अद्धि-अत्तात्
अदानि

अत्ताम्
अत्तम्
अदाव

अदन्तु
अत्त
अदाम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लङ्—

आदत्
आदः
आदम्

आत्ताम्
आत्तम्
आद्व

आदन्
आत्त
आद्व

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

अद्यात्
अद्याः
अद्याम्

अद्याताम्
अद्यातम्
अद्याव

अद्युः
अद्यात
अद्याम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

अद्यात्
अद्याः
अद्यासम्

अद्यास्ताम्
अद्यास्तम्
अद्यास्व

अद्यासुः
अद्यास्त
अद्यास्म

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अघसत्
अघसः

अघसताम्

अघसन्
अघसत

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः

अघसम्	अघसाव	अघसाम	उत्तमपुरुषः
-------	-------	-------	-------------

लृङ्—

आत्स्यत्	आत्स्यताम्	आत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
आत्स्यः	आत्स्यतम्	आत्स्यत	मध्यमपुरुषः
आत्स्यम्	आत्स्याव	आत्स्याम	उत्तमपुरुषः

(२) हन हिंसा-गत्योः (मारना, जाना) सकर्मकः

लट्—

हन्ति	हतः	घ्नन्ति	प्रथमपुरुषः
हंसि	हथः	हथ	मध्यमपुरुषः
हन्मि	हन्वः	हन्मः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जघान	जघ्नतुः	जघ्नुः	प्रथमपुरुषः
जघनिथ-जघन्थ	जघ्नुथुः	जघ्न	मध्यमपुरुषः
जघान-जघन	जघ्निव	जघ्निम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

हन्ता	हन्तारौ	हन्तारः	प्रथमपुरुषः
हन्तासि	हन्तास्थः	हन्तास्थ	मध्यमपुरुषः
हन्तास्मि	हन्तास्वः	हन्तास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

हनिष्यति	हनिष्यताम्	हनिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
हनिष्यसि	हनिष्यथः	हनिष्यथ	मध्यमपुरुषः

हनिष्यामि

Digitized by Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

हनिष्याधः

हनिष्यामः

उत्तमपुरुषः

लोट्—

हन्तु-हतात्

हताम्

धन्तु

प्रथमपुरुषः

जहि-हतात्

हतम्

हत

मध्यमपुरुषः

हनानि

हनाव

हनाम

उत्तमपुरुषः

लङ्—

अहन्

अहताम्

अधन्

प्रथमपुरुषः

अहन्

अहतम्

अहत

मध्यमपुरुषः

अहनम्

अहन्व

अहन्म

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

हन्यात्

हन्याताम्

हन्त्युः

प्रथमपुरुषः

हन्याः

हन्यातम्

हन्यात

मध्यमपुरुषः

हन्याम्

हन्याव

हन्याम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

वध्यात्

वध्यास्ताम्

वध्यासुः

प्रथमपुरुषः

वध्याः

वध्यास्तम्

वध्यास्त

मध्यमपुरुषः

वध्यासम्

वध्यास्व

वध्यात्म

उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अवधीत्

अवधिष्टाम्

अवधिषुः

प्रथमपुरुषः

अवधीः

अवधिष्टम्

अवधिष्ट

मध्यमपुरुषः

अवधिषम्

अवधिष्व

अवधिष्म

उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अहनिष्यत्	अहनिष्यताम्	अहनिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अहनिष्यः	अहनिष्यतम्	अहनिष्यत	मध्यमपुरुषः
अहनिष्यम्	अहनिष्याव	अहनिष्याम	उत्तमपुरुषः
(३) यु मिश्रणाऽमिश्रणयोः (मिलाना, अलग करना) सकर्मकः			

लटि—

यौति	युतः	युवन्ति	प्रथमपुरुषः
यौषि	युथः	युथ	मध्यमपुरुषः
यौमि	युवः	युमः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

युयाव	युयुवतुः	युयुवुः	प्रथमपुरुषः
युयविथ	युयुवथुः	युयुव	मध्यमपुरुषः
युयाव-युयव	युयुविव	युयुविम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

यविता	यवितारौ	यवितारः	प्रथमपुरुषः
यवितासि	यवितास्थः	यवितास्थ	मध्यमपुरुषः
यवितास्मि	यवितास्वः	यवितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

यविष्यति	यविष्यतः	यविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
यविष्यसि	यविष्यथः	यविष्यथ	मध्यमपुरुषः
यविष्यामि	यविष्यावः	यविष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोडि—

यौतु-युतात्	युताम्	युवन्तु	प्रथमपुरुषः
युहि, युतात्	युतम्	युत	मध्यमपुरुषः
यवानि	यवाव	यवाम	उत्तमपुरुषः

लडि—

अयौत्	अयुताम्	अयुवन्	प्रथमपुरुषः
अयौः	अयुतम्	अयुत	मध्यमपुरुषः
अयवम्	अयुव	अयुम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

युयात्	युयाताम्	युयुः	प्रथमपुरुषः
युयाः	युयातम्	युयात	मध्यमपुरुषः
युयाम्	युयाव	युयाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

यूयात्	यूयास्ताम्	यूयासुः	प्रथमपुरुषः
यूयाः	यूयास्तम्	यूयास्त	मध्यमपुरुषः
यूयासम्	यूयास्व	यूयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अयावीत्	अयाविष्टाम्	अयाविषुः	प्रथमपुरुषः
अयावीः	अयाविष्टम्	अयाविष्ट	मध्यमपुरुषः
अयाविषम्	अयाविष्टव	अयाविष्टम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अयविष्यत्	अयविष्यताम्	अयविष्यन्	प्रथमपुरुषः
-----------	-------------	-----------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अयविष्यः	अयविष्यतम्	अयविष्यत	मध्यमपुरुषः
अयविष्यम्	अयविष्याव	अयविष्याम	उत्तमपुरुषः

(४) या प्रापणे (जाना) सकर्मकः

लटि—

याति	यातः	यान्ति	प्रथमपुरुषः
यासि	याथः	याथ	मध्यमपुरुषः
यामि	यावः	यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ययौ	ययतुः	ययुः	प्रथमपुरुषः
ययिथ-ययाथ	ययथुः	यय	मध्यमपुरुषः
ययौ	ययिव	ययिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

याता	यातारौ	यातारः	प्रथमपुरुषः
यातासि	यातास्थः	यातास्थ	मध्यमपुरुषः
यातास्मि	यातास्वः	यातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

यास्यति	यास्यतः	यास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
यास्यसि	यास्यथः	यास्यथ	मध्यमपुरुषः
यास्यामि	यास्यावः	यास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

यातु-यातात्	याताम्	यान्तु	प्रथमपुरुषः
-------------	--------	--------	-------------

याहि-याताम्	यातिम्	याति	मध्यमपुरुषः
यानि	याव	याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अयात्	अयाताम्	अयुः-अयान्	प्रथमपुरुषः
अयाः	अयातम्	अयात	मध्यमपुरुषः
अयाम्	अयाव	अयाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

यायात्	यायाताम्	यायुः	प्रथमपुरुषः
यायाः	यायातम्	यायात	मध्यमपुरुषः
यायाम्	यायाव	यायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

यायात्	यायास्ताम्	यायासुः	प्रथमपुरुषः
यायाः	यायास्तम्	यायास्त	मध्यमपुरुषः
यायासम्	यायास्व	यायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अयासीत्	अयासिष्टाम्	अयासिषुः	प्रथमपुरुष
अयासीः	अयासिष्टम्	अयासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अयासिषम्	अयासिष्व	अयासिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अयास्यत्	अयास्यताम्	अयास्यन्	प्रथमपुरुषः
अयास्यः	अयास्यतम्	अयास्यत	मध्यमपुरुषः

Digitized By Slddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अयास्यम्   अयास्याव   अयास्याम   उत्तमपुरुषः

(५) वा गतिगन्धनयोः (जाना और बताना) अकर्मकः

लटि—

वाति	वातः	वान्ति	प्रथमपुरुषः
वासि	वाथः	वाथ	मध्यमपुरुषः
वामि	वावः	वामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ववौ	ववतुः	ववुः	प्रथमपुरुषः
वविथ-ववाथ	ववथुः	वव	मध्यमपुरुषः
ववौ	वविव	वविम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

वाता	वातारौ	वातारः	प्रथमपुरुषः
वातासि	वातास्थः	वातास्थ	मध्यमपुरुषः
वातास्मि	वातास्वः	वातास्मः	उत्तमपुरुषः

लटि—

वास्यति	वास्यतः	वास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वास्यसि	वास्यथः	वास्यथ	मध्यमपुरुषः
वास्यामि	वास्यावः	वास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोडि—

वातु-वातात् ०, Paninīya Mahavidyā Collection. प्रथमपुरुषः
 वाहि-वातात् वातम् वात मध्यमपुरुषः

वानि

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

वावे

वामि

उत्तमपुरुषः

लङि—

अवात्

अवाताम्

अवुः-अवान्

प्रथमपुरुषः

अवाः

अवातम्

अवात

मध्यमपुरुषः

अवाम्

अवाव

अवाम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

वायात्

वायाताम्

वायुः

प्रथमपुरुषः

वायाः

वायातम्

वायात

मध्यमपुरुषः

वायाम्

वायाव

वायाम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

वायात्

वायास्ताम्

वायासुः

प्रथमपुरुषः

वायाः

वायास्तम्

वायास्त

मध्यमपुरुषः

वायासम्

वायास्व

वायास्म

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अवासीत्

अवासिष्टाम्

अवासिषुः

प्रथमपुरुषः

अवासीः

अवासिष्टम्

अवासिष्ट

मध्यमपुरुषः

अवासिषम्

अवासिष्वा

अवासिष्म

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अवास्थत्

अवास्थताम्

अवास्थन्

प्रथमपुरुषः

अवास्थः

अवास्थतम्

अवास्थत

मध्यमपुरुषः

अवास्थम्

अवास्थान्

अवास्थाम

उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha
(६) भा दाप्ता (शाभित हीना) अकर्मकः ✓

लटि—

भाति	भातः	भान्ति	प्रथमपुरुषः
भासि	भाथः	भाथ	मध्यमपुरुषः
भामि	भावः	भामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

बभौ	बभतुः	बभुः	प्रथमपुरुषः
बभित्-बभाथ	बभथुः	बभ	मध्यमपुरुषः
बभौ	बभिव	बभिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

भाता	भातारौ	भातारः	प्रथमपुरुषः
भातासि	भातास्थः	भातास्थ	मध्यमपुरुषः
भातास्मि	भातास्वः	भातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

भास्यति	भास्यतः	भास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भास्यसि	भास्यथः	भास्यथ	मध्यमपुरुषः
भास्यामि	भास्यावः	भास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

भातु-भातात्	भाताम्	भान्तु	प्रथमपुरुषः
भाहि-भातात्	भातम्	भात	मध्यमपुरुषः
भानि	भाव	भाम	उत्तमपुरुषः

लिङ्—

अभात्	अभाताम्	अभुः-अभान्	प्रथमपुरुषः
अभाः	अभातम्	अभात	मध्यमपुरुषः
अभाम्	अभाव	अभाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

भायात्	भायाताम्	भायुः	प्रथमपुरुषः
भायाः	भायातम्	भायात	मध्यमपुरुषः
भायाम्	भायाव	भायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

भायात्	भायास्ताम्	भायासुः	प्रथमपुरुषः
भायाः	भायास्तम्	भायास्त	मध्यमपुरुषः
भायासम्	भायास्व	भायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अभासीत्	अभासिष्टाम्	अभासिषुः	प्रथमपुरुषः
अभासीः	अभासिष्टम्	अभासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अभासिषम्	अभासिष्व	अभासिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अभास्यत्	अभास्यताम्	अभास्यन्	प्रथमपुरुषः
अभास्यः	अभास्यतम्	अभास्यत	मध्यमपुरुषः
अभास्यम्	अभास्यव	अभास्याम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri, Gurukul Kosha

(७) स्ना शौच (नहाना) अकर्मकः

लटि—

स्नाति	स्नातः	स्नान्ति	प्रथमपुरुषः
स्नासि	स्नाथः	स्नाथ	मध्यमपुरुषः
स्नामि	स्नावः	स्नामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

सस्नौ	सस्नतुः	सस्तुः	प्रथमपुरुषः
सस्निथ सस्नाथ	सस्नथुः	सस्न	मध्यमपुरुषः
सस्नौ	सस्निव	सस्निम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

स्नाता	स्नातारौ	स्नातारः	प्रथमपुरुषः
स्नातासि	स्नातास्थः	स्नातास्थ	मध्यमपुरुषः
स्नातास्मि	स्नातास्वः	स्नातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

स्नास्यति	स्नास्यतः	स्नास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
स्नास्यसि	स्नास्यथः	स्नास्यथ	मध्यमपुरुषः
स्नास्यामि	स्नास्यावः	स्नास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

स्नातु-स्नातात्	स्नाताम्	स्नान्तु	प्रथमपुरुषः
स्नाहि-स्नातात्	स्नातम्	स्नात	मध्यमपुरुषः
स्नानि	स्नाव	स्नाम	उत्तमपुरुषः

लिङि—

अस्नात्	अस्नाताम्	अस्तुः-अस्नान्	प्रथमपुरुषः
अस्नाः	अस्नातम्	अस्नात	मध्यमपुरुषः
अस्नाम्	अस्नाव	अस्नाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

स्नायात्	स्नायाताम्	स्नायुः	प्रथमपुरुषः
स्नायाः	स्नायातम्	स्नायात	मध्यमपुरुषः
स्नायाम्	स्नायाव	स्नायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

स्नेयात्	स्नेयास्ताम्	स्नेयासुः	प्रथमपुरुषः
स्नेयाः	स्नेयास्तम्	स्नेयास्त	मध्यमपुरुषः
स्नेयासम्	स्नेयास्व	स्नेयास्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

स्नायात्	स्नायास्ताम्	स्नायासुः	प्रथमपुरुषः
स्नायाः	स्नायास्तम्	स्नायास्त	मध्यमपुरुषः
स्नायासम्	स्नायास्व	स्नायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अस्नासीत्	अस्नासिष्टाम्	अस्नासिषुः	प्रथमपुरुषः
अस्नासीः	अस्नासिष्टम्	अस्नासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अस्नासिषम्	अस्नासिष्व	अस्नासिष्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अस्नास्यत्	अस्नास्यताम्	अस्नास्यन्	प्रथमपुरुषः
------------	--------------	------------	-------------

अस्नास्यः	अस्नास्यतम्	अस्नास्यत	मध्यमपुरुषः
अस्नास्यम्	अस्नास्याव	अस्नास्याम	उत्तमपुरुषः

(८) आ पाके (पकाना, सिक्काना) सकर्मकः

लटि—

आति	आतः	आन्ति	प्रथमपुरुषः
आसि	आथः	आथ	मध्यमपुरुषः
आमि	आवः	आमः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

शश्रौ	शश्रुतुः	शश्रुः	प्रथमपुरुषः
शश्रिय-शश्राथ	शश्रथुः	शश्र	मध्यमपुरुषः
शश्रौ	शश्रिव	शश्रिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

आता	आतारौ	आतारः	प्रथमपुरुषः
आतासि	आतास्थः	आतास्थ	मध्यमपुरुषः
आतास्मि	आतास्वः	आतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

आस्यति	आस्यतः	आस्यन्ति	प्रथमपुरुषः
आस्यसि	आस्यथः	आस्यथ	मध्यमपुरुषः
आस्यामि	आस्यावः	आस्यामः	उत्तमपुरुषः

आहि-आतात्	आतम्	आत	मध्यमपुरुषः
आणि	आव	आम	उत्तमपुरुषः

लिङि—

अआत्	अआताम्	अश्रुः अश्रान्	प्रथमपुरुषः
अआः	अआतम्	अआत	मध्यमपुरुषः
अआम्	अआव	अआम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

आयात्	आयाताम्	आयुः	प्रथमपुरुषः
आयाः	आयातम्	आयात	मध्यमपुरुषः
आयाम्	आयाव	आयाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

श्रेयात्	श्रेयास्ताम्	श्रेयासुः	प्रथमपुरुषः
श्रेयाः	श्रेयास्तम्	श्रेयास्त	मध्यमपुरुषः
श्रेयासम्	श्रेयास्व	श्रेयास्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

आयात्	आयास्ताम्	आयासुः	प्रथमपुरुषः
आयाः	आयास्तम्	आयास्त	मध्यमपुरुषः
आयासम्	आयास्व	आयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अआसीत्	अआसिष्टाम्	अआसिषुः	प्रथमपुरुषः
अआसीः	अआसिष्टम्	अआसिष्ट	मध्यमपुरुषः

अश्रासिषम्   अश्रासिष्व   अश्रासिष्म   उत्तमपुरुषः

लृङि—

अश्रास्यत्	अश्रास्यताम्	अश्रास्यन्	प्रथमपुरुषः
अश्रास्यः	अश्रास्यतम्	अश्रास्यत	मध्यमपुरुषः
अश्रास्यम्	अश्रास्याव	अश्रास्याम	उत्तमपुरुषः

(९) द्रा कुत्सायां गतौ (खरात्र चाल चलना) अकर्मकः

लटि—

द्राति	द्रातः	द्रान्ति	प्रथमपुरुषः
द्रासि	द्राथः	द्राथ	मध्यमपुरुषः
द्रामि	द्रावः	द्रामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

दद्रौ	दद्रतुः	दद्रुः	प्रथमपुरुषः
दद्रिथ-दद्राथ	दद्रथुः	दद्र	मध्यमपुरुषः
दद्रौ	दद्रिव	दद्रिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

द्राता	द्रातारौ	द्रातारः	प्रथमपुरुषः
द्रातासि	द्रातास्थः	द्रातास्थ	मध्यमपुरुषः
द्रातास्मि	द्रातास्वः	द्रातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

द्रास्यति	द्रास्यताम्	द्रास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
द्रास्यसि	द्रास्यथः	द्रास्यथ	मध्यमपुरुषः

द्रास्यामि

द्रास्यावः

द्रास्यामः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

द्रातु-द्रातात्

द्राताम्

द्रान्तु

प्रथमपुरुषः

द्राहि-द्रातात्

द्रातम्

द्रात

मध्यमपुरुषः

द्राणि

द्राव

द्राम

उत्तमपुरुषः

लङि—

अद्रात्

अद्राताम्

अदुः-अद्रान्

प्रथमपुरुषः

अद्राः

अद्रातम्

अद्रात

मध्यमपुरुषः

अद्राम्

अद्राव

अद्राम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

द्रायात्

द्रायाताम्

द्रायुः

प्रथमपुरुषः

द्रायाः

द्रायातम्

द्रायात

मध्यमपुरुषः

द्रायाम्

द्रायाव

द्रायाम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

द्रेयात्

द्रेयास्ताम्

द्रेयासुः

प्रथमपुरुषः

द्रेयाः

द्रेयास्तम्

द्रेयास्त

मध्यमपुरुषः

द्रेयासम्

द्रेयास्व

द्रेयास्म

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

द्रायात्

द्रायास्ताम्

द्रायासुः

प्रथमपुरुषः

द्रायाः

द्रायास्तम्

द्रायास्त

मध्यमपुरुषः

द्रायासम्

द्रायास्व

द्रायास्म

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अद्रासीत्	अद्रासिष्टाम्	अद्रासिषुः	प्रथमपुरुषः
अद्रासीः	अद्रासिष्टम्	अद्रासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अद्रासिषम्	अद्रासिष्व	अद्रासिषम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अद्रास्यत्	अद्रास्यताम्	अद्रास्यन्	प्रथमपुरुषः
अद्रास्यः	अद्रास्यतम्	अद्रास्यत	मध्यमपुरुषः
अद्रास्यम्	अद्रास्याव	अद्रास्याम	उत्तमपुरुषः

(१०) प्सा भक्षणे (खाना) सकर्मकः

लटि—

प्साति	प्सातः	प्सान्ति	प्रथमपुरुषः
प्सासि	प्साथः	प्साथ	मध्यमपुरुषः
प्सामि	प्सावः	प्सामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

पप्सौ	पप्सतुः	पप्सुः	प्रथमपुरुषः
पप्सिथ-पप्साथ	पप्सथुः	पप्स	मध्यमपुरुषः
पप्सौ	पप्सिव	पप्सिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

प्साता	प्सातारौ	प्सातारः	प्रथमपुरुषः
प्सातासि	प्सातास्व	प्सातास्व	मध्यमपुरुषः
प्सातास्मि	प्सातास्वः	प्सातास्मः	उत्तमपुरुषः

लटि—

प्सास्यति	प्सास्यतः	प्सास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
प्सास्यसि	प्सास्यथः	प्सास्यथ	मध्यमपुरुषः
प्सास्यामि	प्सास्यावः	प्सास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

प्सातु-प्सातात्	प्साताम्	प्सान्तु	प्रथमपुरुषः
प्साहि-प्सातात्	प्सातम्	प्सात	मध्यमपुरुषः
प्सानि	प्साव	प्साम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अप्सात्	अप्साताम्	अप्सुः अप्सान्	प्रथमपुरुषः
अप्साः	अप्सातम्	अप्सात	मध्यमपुरुषः
अप्साम्	अप्साव	अप्साम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

प्सायात्	प्सायाताम्	प्सायुः	प्रथमपुरुषः
प्सायाः	प्सायातम्	प्सायात	मध्यमपुरुषः
प्सायाम्	प्सायाव	प्सायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

प्सेयात्	प्सेयास्ताम्	प्सेयासुः	प्रथमपुरुषः
प्सेयाः	प्सेयास्तम्	प्सेयास्त	मध्यमपुरुषः
प्सेयासम्	प्सेयास्व	प्सेयास्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

प्सायात्	प्सायास्ताम्	प्सायासुः	प्रथमपुरुषः
----------	--------------	-----------	-------------

प्सायाः	प्सायास्तम्	प्सायासुः	मध्यमपुरुषः
प्सायासम्	प्सायास्व	प्सायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अप्सासीत्	अप्सासिष्टाम्	अप्सासिषुः	प्रथमपुरुषः
अप्सासीः	अप्सासिष्टम्	अप्सासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अप्सासिषम्	अप्सासिष्व	अप्सासिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अप्सास्यत्	अप्सास्यताम्	अप्सास्यन्	प्रथमपुरुषः
अप्सास्यः	अप्सास्यतम्	अप्सास्यत	मध्यमपुरुषः
अप्सास्यम्	अप्सास्याव	अप्सास्याम	उत्तमपुरुषः

(११) पा रक्षणे (रक्षा करना) सकर्मकः—

लटि—

पाति	पातः	पान्ति	प्रथमपुरुषः
पासि	पाथः	पाथ	मध्यमपुरुषः
पामि	पावः	पामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

पपौ	पपतुः	पपुः	प्रथमपुरुषः
पपिथ पपाथ	पपथुः	पप	मध्यमपुरुषः
पपौ	पपिव	पपिम	उत्तमपुरुषः

लृटि—

पाता	पातारौ	पातारः	प्रथमपुरुषः
------	--------	--------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

पातासि	पातास्थः	पातास्थ	मध्यमपुरुषः
पातास्मि	पातास्वः	पातास्मः	उत्तमपुरुषः

लटि—

पास्यति	पास्यतः	पास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
पास्यसि	पास्यथः	पास्यथ	मध्यमपुरुषः
पास्यामि	पास्यावः	पास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

पातु-पातात्	पाताम्	पान्तु	प्रथमपुरुषः
पाहि-पातात्	पातम्	पात	मध्यमपुरुषः
पानि	पाव	पाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अपात्	अपाताम्	अपुः-अपान्	प्रथमपुरुषः
अपाः	अपातम्	अपात	मध्यमपुरुषः
अपाम्	अपाव	अपाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

पायात्	पायाताम्	पायुः	प्रथमपुरुषः
पायाः	पायातम्	पायात	मध्यमपुरुषः
पायाम्	पायाव	पायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङि—

पायात्	पायास्ताम्	पायास्तुः	प्रथमपुरुषः
पायाः	पायास्तम्	पायास्त	मध्यमपुरुषः

पायासम्

पायास्व

पायास्मि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अपासीत्

अपासिष्टाम्

अपासिषुः

प्रथमपुरुषः

अपासीः

अपासिष्टम्

अपासिष्ट

मध्यमपुरुषः

अपासिषम्

अपासिष्व

अपासिष्म

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अपास्यत्

अपास्यताम्

अपास्यन्

प्रथमपुरुषः

अपास्यः

अपास्यतम्

अपास्यत

मध्यमपुरुषः

अपास्यम्

अपास्याव

अपास्याम

उत्तमपुरुषः

(१२) रा दाने (देना) सकर्मकः

लटि—

राति

रातः

रान्ति

प्रथमपुरुषः

रासि

राथः

राथ

मध्यमपुरुषः

रामि

रावः

रामः

उत्तमपुरुषः

लिटि—

ररौ

ररतुः

ररुः

प्रथमपुरुषः

ररिथ-रराथ

ररथुः

रर

मध्यमपुरुषः

ररौ

ररिव

ररिम

उत्तमपुरुषः

लुटि—

राता

रातारौ

रातारः

प्रथमपुरुषः

रातासि

रातास्थिः

रातास्थि

मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

रातास्मि रातास्वः रातास्मः उत्तमपुरुषः

लटि—

रास्यति	रास्यतः	रास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
रास्यसि	रास्यथः	रास्यथ	मध्यमपुरुषः
रास्यामि	रास्यावः	रास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

रातु-रातात्	राताम्	रान्तु	प्रथमपुरुषः
राहि-रातात्	रातम्	रात	मध्यमपुरुषः
राणि	राव	राम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अरात्	अराताम्	अरुः-अरान्	प्रथमपुरुषः
अराः	अरातम्	अरात	मध्यमपुरुषः
अराम्	अराव	अराम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

रायात्	रायाताम्	रायुः	प्रथमपुरुषः
रायाः	रायातम्	रायात	मध्यमपुरुषः
रायाम्	रायाव	रायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

रायात्	रायास्ताम्	रायासुः	प्रथमपुरुषः
रायाः	रायास्तम्	रायास्त	मध्यमपुरुषः
रायासम्	रायास्व	रायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अरासीत्	अरासिष्टाम्	अरासिषुः	प्रथमपुरुषः
अरासीः	अरासिष्टम्	अरासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अरासिषम्	अरासिष्व	अरासिष्म	उत्तमपुरुषः

लङि—

अरास्यत्	अरास्यताम्	अरास्यन्	प्रथमपुरुषः
अरास्यः	अरास्यतम्	अरास्यतम्	मध्यमपुरुषः
अरास्यम्	अरास्याव	अरास्याम	उत्तमपुरुषः

(१३) ला आदाने (लेना) सकर्मकः

लटि—

लाति	लातः	लान्ति	प्रथमपुरुषः
लासि	लाथः	लाथ	मध्यमपुरुषः
लामि	लावः	लामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ललौ	ललवुः	ललुः	प्रथमपुरुषः
ललित्थ-ललाथ	ललथुः	लल	मध्यमपुरुषः
ललौ	ललिव	ललिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

लाता	लातारौ	लातारः	प्रथमपुरुषः
लातासि	लातास्थः	लातास्थ	मध्यमपुरुषः
लातास्मि	लातास्वः	लातास्मि	उत्तमपुरुषः

लटि—

लास्यति	लास्यतः	लास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
लास्यसि	लास्यथः	लास्यथ	मध्यमपुरुषः
लास्यामि	लास्यावः	लास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

लावु-लातात्	लाताम्	लान्तु	प्रथमपुरुषः
लाहि-लातात्	लातम्	लात	मध्यमपुरुषः
लानि	लाव	लाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अलात्	अलाताम्	अलुः-अलान्	प्रथमपुरुषः
अलाः	अलातम्	अलात	मध्यमपुरुषः
अलाम्	अलाव	अलाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

लायात्	लायाताम्	लायुः	प्रथमपुरुषः
लायाः	लायातम्	लायात	मध्यमपुरुषः
लायाम्	लायाव	लायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

लायात्	लायास्ताम्	लायासुः	प्रथमपुरुषः
लायाः	लायास्तम्	लायास्त	मध्यमपुरुषः
लायासम्	लायास्व	लायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अलासीत्	अलासिष्टाम्	अलासिषुः	प्रथमपुरुषः
अलासीः	अलासिष्टम्	अलासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अलासिषम्	अलासिष्व	अलासिष्व	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अलास्यत्	अलास्यताम्	अलास्यन्	प्रथमपुरुषः
अलास्यः	अलास्यतम्	अलास्यत	मध्यमपुरुषः
अलास्यम्	अलास्याव	अलास्याम	उत्तमपुरुषः

(१४) दाप् लवने (काटना) सकर्मकः

लटि—

दाति	दातः	दान्ति	प्रथमपुरुषः
दासि	दाथः	दाथ	मध्यमपुरुषः
दामि	दात्रः	दामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ददौ	ददतुः	ददुः	प्रथमपुरुषः
ददित्थ-ददाथ	ददथुः	दद	मध्यमपुरुषः
ददौ	ददिव	ददिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

दाता	दातारौ	दातारः	प्रथमपुरुषः
दातासि	दातास्थः	दातास्थ	मध्यमपुरुषः
दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

दास्यति	दास्यतः	दास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
दास्यसि	दास्यथः	दास्यथ	मध्यमपुरुषः
दास्यामि	दास्यावः	दास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

दातु-दातात्	दाताम्	दान्तु	प्रथमपुरुषः
दाहि-दातात्	दातम्	दात	मध्यमपुरुषः
दानि	दाव	दाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अदात्	अदाताम्	अदुः-अदान्	प्रथमपुरुषः
अदाः	अदातम्	अदात	मध्यमपुरुषः
अदाम्	अदाव	अदाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

दायात्	दायाताम्	दायुः	प्रथमपुरुषः
दायाः	दायातम्	दायात	मध्यमपुरुषः
दायाम्	दायाव	दायाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दायात्	दायास्ताम्	दायासुः	प्रथमपुरुषः
दायाः	दायास्तम्	दायास्त	मध्यमपुरुषः
दायासम्	दायास्व	दायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अदासीत्	अदासिष्टाम्	अदासिषुः	प्रथमपुरुषः
अदासीः	अदासिष्टम्	अदासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अदासिषम्	अदासिष्व	अदासिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अदास्यत्	अदास्यताम्	अदास्यन्	प्रथमपुरुषः
अदास्यः	अदास्यतम्	अदास्यत	मध्यमपुरुषः
अदास्यम्	अदास्याव	अदास्याम	उत्तमपुरुषः

(१५) ख्या प्रकथने (कहना) सकर्मकः .

[अयं सार्वधातुके एव प्रयोक्तव्यः]

लटि—

ख्याति	ख्यातः	ख्यान्ति	प्रथमपुरुषः
ख्यासि	ख्याथः	ख्याथ	मध्यमपुरुषः
ख्यामि	ख्यावः	ख्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

ख्यातु-ख्यातात्	ख्याताम्	ख्यान्तु	प्रथमपुरुषः
ख्याहि-ख्यातात्	ख्यातम्	ख्यात	मध्यमपुरुषः
ख्यानि	ख्याव	ख्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अख्यात्	अख्याताम्	अख्यान्तु	प्रथमपुरुषः
अख्याः	अख्यातम्	अख्यात	मध्यमपुरुषः

अख्याम्	अख्याव	अख्याम	उत्तमपुरुषः
---------	--------	--------	-------------

विधिलिङि—

ख्यायात्	ख्यायाताम्	ख्यायुः	प्रथमपुरुषः
ख्यायाः	ख्यायातम्	ख्यायात	मध्यमपुरुषः
ख्यायाम्	ख्यायाव	ख्यायाम	उत्तमपुरुषः

(१६) विद् ज्ञाने (जानना) सकर्मकः

लटि—

वेद	विदतुः	विदुः	प्रथमपुरुषः
वेत्थ	विदथुः	विद	मध्यमपुरुषः
वेद	विद्व	विद्व	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

वेत्ति	विदतः	विदन्ति	प्रथमपुरुषः
वेत्सि	विदथः	विदथ	मध्यमपुरुषः
वेद्मि	विद्वः	विद्वः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

विदाञ्चकार	विदाञ्चक्रतुः	विदाञ्चक्रुः	प्रथमपुरुषः
विदाञ्चकर्थ	विदाञ्चक्रथुः	विदाञ्चक्र	मध्यमपुरुषः
विदाञ्चकार } विदाञ्चकर }	विदाञ्चकृव	विदाञ्चक्रम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

विवेद	विविदतुः	विविदुः	प्रथमपुरुषः
-------	----------	---------	-------------

विवेदिथ	विविदिथु	विविदिष	मध्यमपुरुषः
विवेद	विविदिव	विविदिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

वेदिता	वेदितारौ	वेदितारः	प्रथमपुरुषः
वेदितासि	वेदितास्थः	वेदितास्थ	मध्यमपुरुषः
वेदितास्मि	वेदितास्वः	वेदितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

वेदिष्यति	वेदिष्यतः	वेदिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वेदिष्यसि	वेदिष्यथः	वेदिष्यथ	मध्यमपुरुषः
वेदिष्यामि	वेदिष्यावः	वेदिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

विदाङ्करोतु	}	विदाङ्कुरुताम्	विदाङ्कुर्वन्तु	प्रथमपुरुषः
विदाङ्कुरुतात्				
विदाङ्कुरु	}	विदाङ्कुरुतम्	विदाङ्कुरुत	मध्यमपुरुषः
विदाङ्कुरुतात्				
विदाङ्करवाणि		विदाङ्करवाव	विदाङ्करवाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अवेत्	अवित्ताम्	अविदुः	प्रथमपुरुषः
अवेः-अवेत्	अवित्तम्	अवित्त	मध्यमपुरुषः
अवेदम्	अविद्व	अविद्व	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

विद्यात्	विद्याताम्	विद्युः	प्रथमपुरुषः
----------	------------	---------	-------------

विद्याः	विद्यास्तम्	विद्यास्तम्	मध्यमपुरुषः
विद्याम्	विद्याव	विद्याम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

विद्यात्	विद्यास्ताम्	विद्यासुः	प्रथमपुरुषः
विद्याः	विद्यास्तम्	विद्यास्त	मध्यमपुरुषः
विद्यासम्	विद्यास्व	विद्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अवेदीत्	अवेदिष्टाम्	अवेदिषुः	प्रथमपुरुषः
अवेदीः	अवेदिष्टम्	अवेदिष्ट	मध्यमपुरुषः
अवेदिषम्	अवेदिष्व	अवेदिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अवेदिष्यत्	अवेदिष्यताम्	अवेदिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अवेदिष्यः	अवेदिष्यतम्	अवेदिष्यत	मध्यमपुरुषः
अवेदिष्यम्	अवेदिष्याव	अवेदिष्याम	उत्तमपुरुषः

(१७) असू भुवि (सत्ता, होना) अकर्मकः ✓

लटि—

अस्ति	स्तः	सन्ति	प्रथमपुरुषः
असि	स्थः	स्थ	मध्यमपुरुषः
अस्मि	स्वः	स्मः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	प्रथमपुरुषः
------	---------	--------	-------------

बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	मध्यमपुरुषः
बभूव	बभूविव	बभूविम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

भविता	भवितारौ	भवितारः	प्रथमपुरुषः
भवितासि	भवितास्थः	भवितास्थ	मध्यमपुरुषः
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ	मध्यमपुरुषः
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

अस्तु-स्तात्	स्ताम्	सन्तु	प्रथमपुरुषः
एधि-स्तात्	स्तम्	स्त	मध्यमपुरुषः
असानि	असाव	असाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

आसीत्	आस्ताम्	आसन्	प्रथमपुरुषः
आसीः	आस्तम्	आस्त	मध्यमपुरुषः
आसम्	आस्व	आस्म	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

स्यात्	स्याताम्	स्युः	प्रथमपुरुषः
स्याः	स्यातम्	स्याति	मध्यमपुरुषः

स्याम्

स्याव

स्याम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

भूयात्

भूयास्ताम्

भूयासुः

प्रथमपुरुषः

भूयाः

भूयास्तम्

भूयास्त

मध्यमपुरुषः

भूयासम्

भूयास्व

भूयास्म

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अभूत्

अभूताम्

अभूवन्

प्रथमपुरुषः

अभूः

अभूतम्

अभूत

मध्यमपुरुषः

अभूवम्

अभूव

अभूम

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अभविष्यत्

अभविष्यताम्

अभविष्यन्

प्रथमपुरुषः

अभविष्यः

अभविष्यतम्

अभविष्यत

मध्यमपुरुषः

अभविष्यम्

अभविष्याव

अभविष्याम

उत्तमपुरुषः

(१८) इण् गतौ (जाना) सकर्मकः

लटि—

एति

इतः

यन्ति

प्रथमपुरुषः

एषि

इथः

इथ

मध्यमपुरुषः

एमि

इवः

इमः

उत्तमपुरुषः

लिटि—

इया य

ईयतुः

ईयुः

प्रथमपुरुषः

इययिथ-इयेथ

ईयथुः

ईय

मध्यमपुरुषः

इयाय-इयथ इयिव इयिष्य इयिष्य उत्तमपुरुषः

लुटि—

एता	एतारौ	एतारः	प्रथमपुरुषः
एतासि	एतास्थः	एतास्थ	मध्यमपुरुषः
एतास्मि	एतास्वः	एतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

एष्यति	एष्यतः	एष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
एष्यसि	एष्यथः	एष्यथ	मध्यमपुरुषः
एष्यामि	एष्यावः	एष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

एतु-इतात्	इताम्	यन्तु	प्रथमपुरुषः
इहि-इतात्	इतम्	इत	मध्यमपुरुषः
अयानि	अयाव	अयाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

ऐत्	ऐताम्	आयन्	प्रथमपुरुषः
ऐः	ऐतम्	ऐत	मध्यमपुरुषः
आयम्	ऐव	ऐम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

इयात्	इयाताम्	इयुः	प्रथमपुरुषः
इयाः	इयातम्	इयात	मध्यमपुरुषः
इयाम्	इयाव	इयाम	उत्तमपुरुषः

आशीषि लिङि—

ईयात्	ईयास्ताम्	ईयासुः	प्रथमपुरुषः
ईयाः	ईयास्तम्	ईयास्त	मध्यमपुरुषः
ईयासम्	ईयास्व	ईयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अगात्	अगाताम्	अगुः	प्रथमपुरुषः
अगाः	अगातम्	अगात	मध्यमपुरुषः
अगाम्	अगाव	अगाम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

ऐष्यत्	ऐष्यताम्	ऐष्यन्	प्रथमपुरुषः
ऐष्यः	ऐष्यतम्	ऐष्यत	मध्यमपुरुषः
ऐष्यम्	ऐष्याव	ऐष्याम	उत्तमपुरुषः

(आत्मनेपदिनौ २ वातुद्वयम्)

(१९) शीङ् स्वप्ने (सोना) अकर्मकः

लटि—

शेते	शयाते	शेरते	प्रथमपुरुषः
शेषे	शयाथे	शेध्वे	मध्यमपुरुषः
शये	शेवहे	शेमहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

शिश्ये	शिश्याते	शिश्यरे	प्रथमपुरुषः
शिश्येषे	शिश्याथे	शिश्यध्वे.द्वे	मध्यमपुरुषः

शिश्ये शिश्यवहे शिश्यमहे उत्तमपुरुषः

लुटि—

शयिता शयितारौ शयितारः प्रथमपुरुषः
शयितासे शयितासाथे शयिताध्वे मध्यमपुरुषः
शयिताहे शयितास्वहे शयितास्महे उत्तमपुरुषः

लटि—

शयिष्यते शयिष्येते शयिष्यन्ते प्रथमपुरुषः
शयिष्यसे शयिष्येथे शयिष्यध्वे मध्यमपुरुषः
शयिष्ये शयिष्यावहे शयिष्यामहे उत्तमपुरुषः

लोटि—

शेताम् शयाताम् शेरताम् प्रथमपुरुषः
शेध्व शयाथाम् शेध्वम् मध्यमपुरुषः
शयै शयानहै शयामहै उत्तमपुरुषः

लङि—

अशेत अशयाताम् अशेरत प्रथमपुरुषः
अशेथाः अशयाथाम् अशेध्वम् मध्यमपुरुषः
अशयि अशेवहि अशेमहि उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

शयीत शयीयाताम् शयीरन् प्रथमपुरुषः
शयीथाः शयीयाथाम् शयीध्वम् मध्यमपुरुषः
शयीय शयीवहि शयीमहि उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

शयिषीष्ट	शयिषीयास्ताम्	शयिषीरन्	प्रथमपुरुषः
शयिषीष्ठाः	शयिषीयास्याम्	शयिषीध्वं-द्वं	मध्यमपुरुषः
शयिषीय	शयिषीवहि	शयिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अशयिष्ट	अशयिषाताम्	अशयिषत	प्रथमपुरुषः
अशयिष्ठाः	अशयिषाथाम्	अशयिध्वं-द्वं	मध्यमपुरुषः
अशयिषि	अशयिष्वहि	अशयिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अशयिष्यत	अशयिष्येताम्	अशयिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अशयिष्यथाः	अशयिष्येथाम्	अशयिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अशयिष्ये	अशयिष्यावहि	अशयिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२०) इङ् अध्ययने (पढ़ना) सकर्मकः

लटि—

अधीते	अधीयाते	अधीयते	प्रथमपुरुषः
अधीषे	अधीयाथे	अधीध्वे	मध्यमपुरुषः
अधीये	अधीवहे	अधीमहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

अधिजगे	अधिजगाते	अधिजगिरे	प्रथमपुरुषः
अधिजगिषे	अधिजगाथे	अधिजगिध्वे	मध्यमपुरुषः
अधिजगे	अधिजगिवहे	अधिजगिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

अध्येता	अध्येतारौ	अध्येतारः	प्रथमपुरुषः
अध्येतासे	अध्येतासाथे	अध्येताध्वे	मध्यमपुरुषः
अध्येताहे	अध्येतास्वहे	अध्येतास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

अध्येष्यते	अध्येष्येते	अध्येष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
अध्येष्यसे	अध्येष्येथे	अध्येष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
अध्येष्ये	अध्येष्यावहे	अध्येष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

अधीताम्	अधीयाताम्	अधीयताम्	प्रथमपुरुषः
अधीष्व	अधीयाथाम्	अधीध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्ययै	अध्ययावहै	अध्ययामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अध्यैत	अध्यैयाताम्	अध्यैयत	प्रथमपुरुषः
अध्यैथाः	अध्यैयाथाम्	अध्यैध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्यैयि	अध्यैवहि	अध्यैमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

अधीयीत	अधीयीयाताम्	अधीयीरन्	प्रथमपुरुषः
अधीयीथाः	अधीयीयाथाम्	अधीयीध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधीयीय	अधीयीवहि	अधीयीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

अध्येषीष्ट	अध्येषीयास्ताम्	अध्येषीरन्	प्रथमपुरुषः
------------	-----------------	------------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अध्येषीष्ठाः	अध्येषीयास्थाम्	अध्येषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्येषीय	अध्येषीवहि	अध्येषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अध्यगीष्ट	अध्यगीषाताम्	अध्यगीषत	प्रथमपुरुषः
अध्यगीष्ठाः	अध्यगीषाथाम्	अध्यगीद्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्यगीषि	अध्यगीष्वहि	अध्यगीष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अध्यैष्ट	अध्यैषाताम्	अध्यैषत	प्रथमपुरुषः
अध्यैष्ठाः	अध्यैषाथाम्	अध्यैद्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्यैषि	अध्यैष्वहि	अध्यैष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अध्यगीष्यत	अध्यगीष्येताम्	अध्यगीष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अध्यगीष्यथाः	अध्यगीष्येथाम्	अध्यगीष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्यगीष्ये	अध्यगीष्यावहि	अध्यगीष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अध्यैष्यत	अध्यैष्येताम्	अध्यैष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अध्यैष्यथाः	अध्यैष्येथाम्	अध्यैष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अध्यैष्ये	अध्यैष्यावहि	अध्यैष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(उभयपदिनः ५ घातवः)

(१) दुह प्रपूरणे (दुहना) सकर्मकः

लृटि (प्रारम्भप्रदे)—

CC-0, Panini Kavya Mahavidyalaya Collection.

दोग्धि

दुग्धः

दुहन्ति

प्रथमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

धोक्षि	दुग्धः	दुग्ध	मध्यमपुरुषः
दोह्नि	दुहः	दुहः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दुग्धे	दुहाते	दुहते	प्रथमपुरुषः
धुक्षे	दुहाथे	धुग्ध्वे	मध्यमपुरुषः
दुहे	दुहहे	दुहहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

दुदोह	दुदुहत्तुः	दुदुहुः	प्रथमपुरुषः
दुदोहिथ	दुदुहथुः	दुदुह	मध्यमपुरुषः
दुदोह	दुदुहिव	दुदुहिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दुदुहे	दुदुहाते	दुदुहिरे	प्रथमपुरुषः
दुदुहिषे	दुदुहाथे	दुदुहिध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
दुदुहे	दुदुहिवहे	दुदुहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

दोग्धा	दोग्धारौ	दोग्धारः	प्रथमपुरुषः
दोग्धासि	दोग्धास्थः	दोग्धास्थ	मध्यमपुरुषः
दोग्धास्मि	दोग्धास्वः	दोग्धास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दोग्धा	दोग्धारौ	दोग्धारः	प्रथमपुरुषः
दोग्धासे	दोग्धासाथे	दोग्धाध्वे	मध्यमपुरुषः

दोग्धाहे

दोग्धास्वहे

दोग्धास्महे

उत्तमपुरुषः

लटि—

घोक्ष्यति

घोक्ष्यतः

घोक्ष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

घोक्ष्यसि

घोक्ष्यथः

घोक्ष्यथ

मध्यमपुरुषः

घोक्ष्यामि

घोक्ष्यावः

घोक्ष्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घोक्ष्यते

घोक्ष्येते

घोक्ष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

घोक्ष्यसे

घोक्ष्येथे

घोक्ष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

घोक्ष्ये

घोक्ष्यावहे

घोक्ष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

दुग्धु-दुग्धात्

दुग्धाम्

दुहन्तु

प्रथमपुरुषः

दुग्धि-दुग्धात्

दुग्धम्

दुग्ध

मध्यमपुरुषः

दोहानि

दोहाव

दोहाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दुग्धाम्

दुहाताम्

दुहताम्

प्रथमपुरुषः

धुक्ष्व

दुहाथाम्

दुग्ध्वम्

मध्यमपुरुषः

दोहै

दोहावहे

दोहामहे

उत्तमपुरुषः

लङि—

अघोक्-अघोग्

अदुग्धाम्

अदुहन्

प्रथमपुरुषः

अघोक-अघोग्

अदुग्धम्

अदुग्ध

मध्यमपुरुषः

अदोहम्

अदुह

अदुह

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदुग्ध	अदुहाताम्	अदुहत	प्रथमपुरुषः
अदुग्धाः	अदुहाथाम्	अधुग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदुहि	अदुहहि	अदुहमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

दुह्यात्	दुह्याताम्	दुह्युः	प्रथमपुरुषः
दुह्याः	दुह्यातम्	दुह्यात	मध्यमपुरुषः
दुह्याम्	दुह्याव	दुह्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दुहीत	दुहीयाताम्	दुहीरन्	प्रथमपुरुषः
दुहीथाः	दुहीयाथाम्	दुहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
दुहीय	दुहीवहि	दुहीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दुह्यात्	दुह्यास्ताम्	दुह्यासुः	प्रथमपुरुषः
दुह्याः	दुह्यास्तम्	दुह्यास्त	मध्यमपुरुषः
दुह्यासम्	दुह्यास्व	दुह्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धुक्षीष्ट	धुक्षीयास्ताम्	धुक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
धुक्षीष्ठाः	धुक्षीयास्थाम्	धुक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
धुक्षीय	धुक्षीवहि	धुक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अधुक्षत्	अधुक्षताम्	अधुक्षन्	प्रथमपुरुषः
----------	------------	----------	-------------

अधुक्षः	अधुक्षतम्	अधुक्षत	मध्यमपुरुषः
अधुक्षम्	अधुक्षाव	अधुक्षाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदुग्ध-अधुक्षत	अधुक्षाताम्	अधुक्षन्त	प्रथमपुरुषः
अदुग्धाः } अधुक्षथाः }	अधुक्षायाम्	अधुक्षध्वम् } अधुक्षध्वम् }	मध्यमपुरुषः
अधुक्षि	अदुहहि } अधुक्षावहि }	अधुक्षामहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अघोक्ष्यत्	अघोक्ष्यताम्	अघोक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अघोक्ष्यः	अघोक्ष्यतम्	अघोक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अघोक्ष्यम्	अघोक्ष्याव	अघोक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अघोक्ष्यत	अघोक्ष्येताम्	अघोक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अघोक्ष्यथाः	अघोक्ष्येथाम्	अघोक्ष्यध्वम्	उत्तमपुरुषः
अघोक्ष्ये	अघोक्ष्यावहि	अघोक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) दिह उपचये (बढ़ना, मोटा होना) अकर्मकः

लटि—

देक्षि	दिग्धः	दिहन्ति	प्रथमपुरुषः
धेक्षि	दिग्धिः	दिग्धि	मध्यमपुरुषः
देक्षि	दिहः	दिहः	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

आत्मनेपदे—

दिग्धे	दिहाते	दिहते	प्रथमपुरुषः
धिक्वे	दिहाथे	धिग्ध्वे	मध्यमपुरुषः
दिहे	दिह्वहे	दिह्वहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

दिदेह	दिदिहतुः	दिदिहुः	प्रथमपुरुषः
दिदेहिथ	दिदिहथुः	दिदिह	मध्यमपुरुषः
दिदेह	दिदिहिव	दिदिहिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दिदिहे	दिदिहाते	दिदिहिरे	प्रथमपुरुषः
दिदिहिषे	दिदिहाथे	दिदिहिध्वे-ट्वे	मध्यमपुरुषः
दिदिहे	दिदिहिवहे	दिदिहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

देग्धा	देग्धारौ	देग्धारः	प्रथमपुरुषः
देग्धासि	देग्धास्थः	देग्धास्थ	मध्यमपुरुषः
देग्धास्मि	देग्धास्वः	देग्धास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

देग्धा	देग्धारौ	देग्धारः	प्रथमपुरुषः
देग्धासे	देग्धासाथे	देग्धाध्वे	मध्यमपुरुषः
देग्धाहे	देग्धास्वहे	देग्धास्महे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

घेक्ष्यति	घेक्ष्यतः	घेक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
-----------	-----------	-------------	-------------

धेक्ष्यति

धेक्ष्यथः

धेक्ष्यथ

मध्यमपुरुषः

धेक्ष्यामि

धेक्ष्यावः

धेक्ष्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धेक्ष्यते

धेक्ष्येते

धेक्ष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

धेक्ष्यसे

धेक्ष्येथे

धेक्ष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

धेक्ष्ये

धेक्ष्यावहे

धेक्ष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

देग्धु-दिग्धात्

दिग्धाम्

दिहन्तु

प्रथमपुरुषः

देग्धि-दिग्धात्

दिग्धम्

दिग्ध

मध्यमपुरुषः

देहानि

देहाव

देहाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दिग्धाम्

दिहाताम्

दिहताम्

प्रथमपुरुषः

धिक्व

दिहाथाम्

धिक्वम्

मध्यमपुरुषः

देहै

देहावहै

देहामहै

उत्तमपुरुषः

लङि—

अधेक् अधेग्

अदिग्धाम्

अदिहन्

प्रथमपुरुषः

अधेक् अधेग्

अदिग्धम्

अदिग्ध

मध्यमपुरुषः

अदेहम्

अदिह्व

अदिह्व

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदिग्ध

अदिहाताम्

अदिहन्त

प्रथमपुरुषः

अदिग्धाः

अदिहाथाम्

अधिक्वम्

मध्यमपुरुषः

अदिहि

Digitized by eGangotri Gyaan Collection

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

दिह्यात्	दिह्याताम्	दिह्युः	प्रथमपुरुषः
दिह्याः	दिह्यातम्	दिह्यात	मध्यमपुरुषः
दिह्याम्	दिह्याव	दिह्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दिहीत	दिहीयाताम्	दिहीरन्	प्रथमपुरुषः
दिहीथाः	दिहीयाथाम्	दिहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
दिहीय	दिहीवहि	दिहीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दिह्यात्	दिह्यास्ताम्	दिह्यासुः	प्रथमपुरुषः
दिह्याः	दिह्यास्तम्	दिह्यास्त	मध्यमपुरुषः
दिह्यासम्	दिह्यास्व	दिह्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धिक्षीष्ट	धिक्षीयास्ताम्	धिक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
धिक्षीष्ठाः	धिक्षीयाथाम्	धिक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
धिक्षीय	धिक्षीवहि	धिक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अधिक्षत्	अधिक्षताम्	अधिक्षन्	प्रथमपुरुषः
अधिक्षः	अधिक्षतम्	अधिक्षत	मध्यमपुरुषः
अधिक्षम्	अधिक्षाव	अधिक्षाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदिग्ध अधिन्त }	अधिक्षाताम्	अधिक्षन्त	प्रथमपुरुषः
अदिग्धाः अधिक्षयाः }	अधिक्षाथाम्	{ अधिग्ध्वम् अधिक्षध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधिक्षि	अदिहहि अधिक्षावहि }	अधिक्षामहि	उत्तमपुरुषः

लटि—

अधेक्ष्यत्	अधेक्ष्यताम्	अधेक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अधेक्ष्यः	अधेक्ष्यतम्	अधेक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अधेक्ष्यम्	अधेक्ष्याव	अधेक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधेक्ष्यत	अधेक्ष्येताम्	अधेक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अधेक्ष्यथाः	अधेक्ष्येथाम्	अधेक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधेक्ष्ये	अधेक्ष्यावहि	अधेक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(३) लिह आस्वादने (चाटना) सकर्मकः

लटि—

लेटि	लीढः	लिहन्ति	प्रथमपुरुषः
लेक्षि	लीढः	लीढ	मध्यमपुरुषः
लेहि	लिहः	लिहः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लीढे	लिहाते	लिहते	प्रथमपुरुषः
------	--------	-------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Karyam

लिक्षे	लिह्ये	लिह्ये	प्रथमपुरुषः
लिहे	लिह्यहे	लिह्यहे	उत्तमपुरुषः

लिटि --

लिलेह	लिलिह्यतुः	लिलिह्युः	प्रथमपुरुषः
लिलेहिय	लिलिह्यथुः	लिलिह्य	मध्यमपुरुषः
लिलेह	लिलिह्यिव	लिलिह्यिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे--

लिलिहे	लिलिहाते	लिलिहिरे	प्रथमपुरुषः
लिलिहिषे	लिलिहाथे	लिलिहिध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
लिलिहे	लिलिहिवहे	लिलिहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

लेढा	लेढारौ	लेढारः	प्रथमपुरुषः
लेढासि	लेढास्थः	लेढास्थ	मध्यमपुरुषः
लेढास्मि	लेढास्वः	लेढास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे--

लेढा	लेढारौ	लेढारः	प्रथमपुरुषः
लेढासे	लेढासाथे	लेढाध्वे	मध्यमपुरुषः
लेढाहे	लेढास्वहे	लेढास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

लेक्ष्यति	लेक्ष्यतः	लेक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
लेक्ष्यसि	लेक्ष्यथः	लेक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः

लेक्ष्यामि

Digitized by eGangotri Gyaan Kosha

लेक्ष्यामि

लेक्ष्यामि

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लेक्ष्यते

लेक्ष्येते

लेक्ष्यन्ते

प्रथमपुरुषः

लेक्ष्यसे

लेक्ष्येथे

लेक्ष्यध्वे

मध्यमपुरुषः

लेक्ष्ये

लेक्ष्यावहे

लेक्ष्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

लेढु-लीढात्

लीढाम्

लिहन्तु

प्रथमपुरुषः

लीढि-लीढात्

लीढम्

लीढ

मध्यमपुरुषः

लेहानि

लेहाव

लेहाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लीढाम्

लिहाताम्

लिहताम्

प्रथमपुरुषः

लिह्व

लिहाथाम्

लीढ्वम्

मध्यमपुरुषः

लेहै

लेहावहै

लेहामहै

उत्तमपुरुषः

लङि—

अलेट्-ङ्

अलीढाम्

अलिहन्

प्रथमपुरुषः

अलेट्-ङ्

अलीढम्

अलीढ

मध्यमपुरुषः

अलेहम्

अलिह्व

अलिह्व

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलीढ

अलिहाताम्

अलिहत

प्रथमपुरुषः

अलीढाः

अलिहाथाम्

अलीढ्वम्

मध्यमपुरुषः

अलिहि

अलिह्वहि

अलिह्वहि

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

लिङ्यात्	लिङ्याताम्	लिङ्युः	प्रथमपुरुषः
लिङ्याः	लिङ्यातम्	लिङ्यात	मध्यमपुरुषः
लिङ्याम्	लिङ्याव	लिङ्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिहीत	लिहीयाताम्	लिहीरन्	प्रथमपुरुषः
लिहीथाः	लिहीयाथाम्	लिहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
लिहीय	लिहीवहि	लिहीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

लिङ्यात्	लिङ्यास्ताम्	लिङ्यासुः	प्रथमपुरुषः
लिङ्याः	लिङ्यास्तम्	लिङ्यास्त	मध्यमपुरुषः
लिङ्यासम्	लिङ्यास्व	लिङ्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिक्षीष्ट	लिक्षीयास्ताम्	लिक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
लिक्षीष्ठाः	लिक्षीयास्थाम्	लिक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
लिक्षीय	लिक्षीवहि	लिक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अलिङ्गत्	अलिङ्गताम्	अलिङ्गन्	प्रथमपुरुषः
अलिङ्गः	अलिङ्गतम्	अलिङ्गत	मध्यमपुरुषः
अलिङ्गम्	अलिङ्गाव	अलिङ्गाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलीढ } अलिक्षत }	अलिक्षाताम्	अलिक्षन्त	प्रथमपुरुषः
अलीढाः } अलिक्षथाः }	अलिक्षाथाम्	अलीढवम् अलिक्षध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलिक्षि	अलिह्वहि अलिक्षावहि	अलिक्षामहि	उत्तमपुरुषः

लटि—

अलेक्ष्यत्	अलेक्ष्यताम्	अलेक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अलेक्ष्यः	अलेक्ष्यतम्	अलेक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अलेक्ष्यम्	अलेक्ष्याव	अलेक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलेक्ष्यत	अलेक्ष्येताम्	अलेक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अलेक्ष्यथाः	अलेक्ष्येथाम्	अलेक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलेक्ष्ये	अलेक्ष्यावहि	अलेक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) ब्रून् व्यक्तायां वाचि (स्पष्ट बोलना) सकर्मकः

लटि—(परस्मैपदे)

आह	आहतुः	आहुः	प्रथमपुरुषः
आत्थ	आहथुः	०	मध्यमपुरुषः

पक्षे—(पञ्चसु वचनेषु)

ब्रवीति	ब्रूतः	ब्रूवन्ति	प्रथमपुरुषः
ब्रवीषि	ब्रूथः	ब्रूथ	मध्यमपुरुषः

ब्रवीमि

ब्रूवः

ब्रूमः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ब्रूते

ब्रुवाते

ब्रुवते

प्रथमपुरुषः

ब्रूषे

ब्रुवाथे

ब्रूध्वे

मध्यमपुरुषः

ब्रूवे

ब्रूवहे

ब्रूमहे

उत्तमपुरुषः

लिटि—

उवाच

ऊचतुः

ऊचुः

प्रथमपुरुषः

उवचिथ-उवकथ

ऊचथुः

ऊच

मध्यमपुरुषः

उवाच-उवच

ऊचिव

ऊचिम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ऊचे

ऊचाते

ऊचिरे

प्रथमपुरुषः

ऊचिषे

ऊचाथे

ऊचिध्वे

मध्यमपुरुषः

ऊचे

ऊचिवहे

ऊचिमहे

उत्तमपुरुषः

लुटि—

वक्ता

वक्तारौ

वक्तारः

प्रथमपुरुषः

वक्तासि

वक्तास्थः

वक्तास्थ

मध्यमपुरुषः

वक्तास्मि

वक्तास्वः

वक्तास्मः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वक्ता

वक्तारौ

वक्तारः

प्रथमपुरुषः

वक्तासे

वक्तासाथे

वक्ताध्वे

मध्यमपुरुषः

वक्ताहे

वक्तास्वहे

वक्तास्महे

उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लोटि—

वक्ष्यति	वक्ष्यतः	वक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वक्ष्यसि	वक्ष्यथः	वक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
वक्ष्यामि	वक्ष्यावः	वक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वक्ष्यते	वक्ष्येते	वक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
वक्ष्यसे	वक्ष्येथे	वक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
वक्ष्ये	वक्ष्यावहे	वक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

ब्रवीतु-ब्रूतात्	ब्रूताम्	ब्रुवन्तु	प्रथमपुरुषः
ब्रूहि-ब्रूतात्	ब्रूतम्	ब्रूत	मध्यमपुरुषः
ब्रवाणि	ब्रवाव	ब्रवाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ब्रूताम्	ब्रुवाताम्	ब्रुवताम्	प्रथमपुरुषः
ब्रूष्व	ब्रुवाथाम्	ब्रूध्वम्	मध्यमपुरुषः
ब्रवै	ब्रवावहै	ब्रवामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अब्रवीत्	अब्रूताम्	अब्रुवन्	प्रथमपुरुषः
अब्रवीः	अब्रूतम्	अब्रूत	मध्यमपुरुषः
अब्रवम्	अब्रूव	अब्रूम्	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अब्रूत	अब्रुवाताम्	अब्रुवत	प्रथमपुरुषः
--------	-------------	---------	-------------

अब्रूथाः	अब्रूवाथाम्	अब्रूध्वम्	मध्यमपुरुषः
अब्रूवि	अब्रूवहि	अब्रूमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

ब्रूयात्	ब्रूयाताम्	ब्रूयुः	प्रथमपुरुषः
ब्रूयाः	ब्रूयातम्	ब्रूयात	मध्यमपुरुषः
ब्रूयाम्	ब्रूयाव	ब्रूयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ब्रुवीत	ब्रुवीयाताम्	ब्रुवीरन्	प्रथमपुरुषः
ब्रुवीथाः	ब्रुवीयाथाम्	ब्रुवीध्वम्	मध्यमपुरुषः
ब्रुवीय	ब्रुवीवहि	ब्रुवीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

उच्यात्	उच्यास्ताम्	उच्यासुः	प्रथमपुरुषः
उच्याः	उच्यास्तम्	उच्यास्त	मध्यमपुरुषः
उच्यासम्	उच्यास्व	उच्यास्म	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

वक्षीष्ट	वक्षीयास्ताम्	वक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
वक्षीष्ठाः	वक्षीयास्थाम्	वक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
वक्षीय	वक्षीवहि	वक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अवोचत्	अवोचताम्	अवोचन्	प्रथमपुरुषः
अवोचः	अवोचतम्	अवोचत	मध्यमपुरुषः

अवोचम् Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अवोचिव

अवोचाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवोचत

अवोचेताम्

अवोचन्त

प्रथमपुरुषः

अवोचथाः

अवोचेथाम्

अवोचध्वम्

मध्यमपुरुषः

अवोचि

अवोचावहि

अवोचामहि

उत्तमपुरुषः

लटि—

अवक्ष्यत्

अवक्ष्यताम्

अवक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अवक्ष्यः

अवक्ष्यतम्

अवक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अवक्ष्यम्

अवक्ष्याव

अवक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवक्ष्यत

अवक्ष्येताम्

अवक्ष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अवक्ष्यथाः

अवक्ष्येथाम्

अवक्ष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अवक्ष्ये

अवक्ष्यावहि

अवक्ष्यामहि

उत्तमपुरुषः

(५) ऊर्णुब् आच्छादने (ढकना) सकर्मकः

लटि—

ऊर्णौति-ऊर्णौति

ऊर्णुतः

ऊर्णुवन्ति

प्रथमपुरुषः

ऊर्णौषि-ऊर्णौषि

ऊर्णुथः

ऊर्णुथ

मध्यमपुरुषः

ऊर्णौमि-ऊर्णौमि

ऊर्णुवः

ऊर्णुमः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ऊर्णुते

ऊर्णुवाते

ऊर्णुवाते

प्रथमपुरुषः

ऊर्णुषे

ऊर्णुवाथे

ऊर्णुध्वे

मध्यमपुरुषः

ऊर्णुवे   ऊर्णुवहे   ऊर्णुमहे   उत्तमपुरुषः

लिटि—

ऊर्णुनाव	ऊर्णुनवतुः	ऊर्णुनुबुः	प्रथमपुरुषः
ऊर्णुनुविथ } ऊर्णुनविथ }	ऊर्णुनुवथुः	ऊर्णुनुव	मध्यमपुरुषः

ऊर्णुनाव } ऊर्णुनव }	ऊर्णुनुविव	ऊर्णुनुविम	उत्तमपुरुषः
-------------------------	------------	------------	-------------

आत्मनेपदे—

ऊर्णुनुवे	ऊर्णुनुवाते	ऊर्णुनुविरे	प्रथमपुरुषः
ऊर्णुनुविषे	ऊर्णुनुवाथे	ऊर्णुनुविध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
ऊर्णुनुवे	ऊर्णुनुविबहे	ऊर्णुनुविमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि क्तिवपदे—

ऊर्णुविता	ऊर्णुवितारौ	ऊर्णुवितारः	प्रथमपुरुषः
ऊर्णुवितासि	ऊर्णुवितास्थः	ऊर्णुवितास्थ	मध्यमपुरुषः
ऊर्णुवितास्मि	ऊर्णुवितास्वः	ऊर्णुवितास्मः	उत्तमपुरुषः

क्तिवाऽभावपदे—

ऊर्णुविता	ऊर्णुवितारौ	ऊर्णुवितारः	प्रथमपुरुषः
ऊर्णुवितासि	ऊर्णुवितास्थः	ऊर्णुवितास्थ	मध्यमपुरुषः
ऊर्णुवितास्मि	ऊर्णुवितास्वः	ऊर्णुवितास्मः	उत्तमपुरुषः

लुटि आत्मनेपदे—

ऊर्णुविता	ऊर्णुवितारौ	ऊर्णुवितारः	प्रथमपुरुषः
-----------	-------------	-------------	-------------

ऊर्णवितासे	ऊर्णवितासि	ऊर्णविताध्वे	मध्यमपुरुषः
ऊर्णविताहे	ऊर्णवितास्वहे	ऊर्णवितास्महे	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			

ऊर्णविता	ऊर्णवितारौ	ऊर्णवितारः	प्रथमपुरुषः
ऊर्णवितासे	ऊर्णवितासाथे	ऊर्णविताध्वे	मध्यमपुरुषः
ऊर्णविताहे	ऊर्णवितास्वहे	ऊर्णवितास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि (परस्मैपदे)

ऊर्णविष्यति	ऊर्णविष्यतः	ऊर्णविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
ऊर्णविष्यसि	ऊर्णविष्यथः	ऊर्णविष्यथ	मध्यमपुरुषः
ऊर्णविष्यामि	ऊर्णविष्यावः	ऊर्णविष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

ऊर्णविष्यति	ऊर्णविष्यतः	ऊर्णविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
ऊर्णविष्यसि	ऊर्णविष्यथः	ऊर्णविष्यथ	मध्यमपुरुषः
ऊर्णविष्यामि	ऊर्णविष्यावः	ऊर्णविष्यामः	उत्तमपुरुषः

लटि आत्मनेपदे—

ऊर्णविष्यते	ऊर्णविष्येते	ऊर्णविष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
ऊर्णविष्यसे	ऊर्णविष्येथे	ऊर्णविष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
ऊर्णविष्ये	ऊर्णविष्यावहे	ऊर्णविष्यामहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

ऊर्णविष्यते	ऊर्णविष्येते	ऊर्णविष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
ऊर्णविष्यसे	ऊर्णविष्येथे	ऊर्णविष्यध्वे	मध्यमपुरुषः

ऊर्णविध्यै ऊर्णविध्यावहै ऊर्णविध्यामहै उत्तमपुरुषः

लोटि (परस्मैपदे)

ऊर्णोतु-ऊर्णोतु ऊर्णतात्	}	ऊर्णताम्	ऊर्णवन्तु	प्रथमपुरुषः
ऊर्णहि-ऊर्णतात्		ऊर्णतम्	ऊर्णत	मध्यमपुरुषः
ऊर्णवानि		ऊर्णवाव	ऊर्णवाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ऊर्णताम्	ऊर्णवाताम्	ऊर्णवताम्	प्रथमपुरुषः
ऊर्णष्व	ऊर्णवाथाम्	ऊर्णध्वम्	मध्यमपुरुषः
ऊर्णवै	ऊर्णवावहै	ऊर्णवामहै	उत्तमपुरुषः

लङि (परस्मैपदे)

और्णोत्	और्णताम्	और्णवन्	प्रथमपुरुषः
और्णोः	और्णतम्	और्णत	मध्यमपुरुषः
और्णवम्	और्णव	और्णम	उत्तमपुरुषः

लङि आत्मनेपदे—

और्णुत	और्णुवाताम्	और्णुवत	प्रथमपुरुषः
और्णुथाः	और्णुवाथाम्	और्णुध्वम्	मध्यमपुरुषः
और्णुवि	और्णुवहि	और्णुमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि (परस्मैपदे)—

ऊर्णुयात्	ऊर्णुयाताम्	ऊर्णुयुः	प्रथमपुरुषः
ऊर्णुयाः	ऊर्णुयातम्	ऊर्णुयात	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

ऊर्णुयाम्

ऊर्णुयाव

ऊर्णुयाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ऊर्णुवीत्

ऊर्णुवीयाताम्

ऊर्णुवीरन्

प्रथमपुरुषः

ऊर्णुवीथाः

ऊर्णुवीयाथाम्

ऊर्णुवीध्वम्

मध्यमपुरुषः

ऊर्णुवीय

ऊर्णुवीवहि

ऊर्णुवीमहि

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि परस्मैपदे—

ऊर्णूयात्

ऊर्णूयास्ताम्

ऊर्णूयासुः

प्रथमपुरुषः

ऊर्णूयाः

ऊर्णूयास्तम्

ऊर्णूयास्त

मध्यमपुरुषः

ऊर्णूयासम्

ऊर्णूयास्व

ऊर्णूयास्म

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ऊर्णुविषीष्ट

ऊर्णुविषीयास्ताम्

ऊर्णुविषीरन्

प्रथमपुरुषः

ऊर्णुविषीष्ठाः

ऊर्णुविषीयास्थाम्

ऊर्णुविषीध्वं, द्वम्

मध्यमपुरुषः

ऊर्णुविषीय

ऊर्णुविषीवहि

ऊर्णुविषीमहि

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

ऊर्णविषीष्ट

ऊर्णविषीयास्ताम्

ऊर्णविषीरन्

प्रथमपुरुषः

ऊर्णविषीष्ठाः

ऊर्णविषीयास्थाम्

ऊर्णविषीध्वं, द्वं

मध्यमपुरुषः

ऊर्णविषीय

ऊर्णविषीवहि

ऊर्णविषीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

और्णुवीत्

और्णुवीष्टाम्

और्णुविषुः

प्रथमपुरुषः

और्णुवीः

और्णुविष्टम्

और्णुविष्ट

मध्यमपुरुषः

और्णुविषम्

और्णुविष्व

और्णुविष्म

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

और्णावीत्	और्णाविष्टाम्	और्णाविष्टुः	प्रथमपुरुषः
और्णावीः	और्णाविष्टम्	और्णाविष्ट	मध्यमपुरुषः
और्णाविषम्	और्णाविष्व	और्णाविष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

और्णावीत्	और्णाविष्टाम्	और्णाविष्टुः	प्रथमपुरुषः
और्णावीः	और्णाविष्टम्	और्णाविष्ट	मध्यमपुरुषः
और्णाविषम्	और्णाविष्व	और्णाविष्म	उत्तमपुरुषः

लुङिआत्मनेपदे (परस्मैपदे)

और्णुविष्ट	और्णुविषाताम्	और्णुविषत	प्रथमपुरुषः
और्णुविष्टाः	और्णुविषाथाम्	और्णुविष्वं, द्वं	मध्यमपुरुषः
और्णुविषि	और्णुविष्वहि	और्णुविष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

और्णुविष्ट	और्णुविषाताम्	और्णुविषत	प्रथमपुरुषः
और्णुविष्टाः	और्णुविषाथाम्	और्णुविष्वम्-द्वम्	मध्यमपुरुषः
और्णुविषि	और्णुविष्वहि	और्णुविष्महि	उत्तमपुरुषः

लङि—

और्णुविष्यत्	और्णुविष्यताम्	और्णुविष्यन्	प्रथमपुरुषः
और्णुविष्युः	और्णुविष्यताम्	और्णुविष्यन्	मध्यमपुरुषः
और्णुविष्यम्	और्णुविष्याव	और्णुविष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

और्णविष्यत्	और्णविष्यताम्	और्णविष्यन्	प्रथमपुरुषः
और्णविष्यः	और्णविष्यतम्	और्णविष्यत	मध्यमपुरुषः
और्णविष्यम्	और्णविष्याव	और्णविष्याम	उत्तमपुरुषः

लङि आत्मनेपदे—

और्णुविष्यत्	और्णुविष्येताम्	और्णुविष्यन्त	प्रथमपुरुषः
और्णुविष्यथाः	और्णुविष्येथाम्	और्णुविष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
और्णुविष्ये	और्णुविष्यावहि	और्णुविष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

और्णविष्यत्	और्णविष्येताम्	और्णविष्यन्त	प्रथमपुरुषः
और्णविष्यथाः	और्णविष्येथाम्	और्णविष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
और्णविष्ये	और्णविष्यावहि	और्णविष्यामहि	उत्तमपुरुषः

इति श्रीराजनारायणशास्त्रिशुक्लरचितायाम् रूपप्रभायाम्
द्वितीयभागे अदादिप्रकरणम् ।

अथ जुहोत्यादिप्रकरणम्

परस्मैपदे ५ धातवः । ✓

(१) हु दानाऽदनयोः (देना, खाना) सकर्मकः

जुहोषि	जुहुथः	जुहुथ	मध्यमपुरुषः
जुहोमि	जुहुवः	जुहुमः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जुहवाञ्चकार	जुहवाञ्चक्रतुः	जुहवाञ्चक्रुः	प्रथमपुरुषः
जुहवाञ्चकर्त्तुं	जुहवाञ्चक्रथुः	जुहवाञ्चक्र	मध्यमपुरुषः
जुहवाञ्चकार	जुहवाञ्चक्रव	जुहवाञ्चक्रम	उत्तमपुरुषः
जुहवाञ्चकर			

पक्षे—

जुहाव	जुहुवतुः	जुहुवुः	प्रथमपुरुषः
जुहविथ	जुहुवथुः	जुहुव	मध्यमपुरुषः
जुहोथ			
जुहाव-जुहव	जुहुविव	जुहुविम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

होता	होतारौ	होतारः	प्रथमपुरुषः
होतासि	होतास्थः	होतास्थः	मध्यमपुरुषः
होतास्मि	होतास्वः	होतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

होष्यति	होष्यतः	होष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
होष्यसि	होष्यथः	होष्यथ	मध्यमपुरुषः
होष्यामि	होष्यावः	होष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

जुहोतु जुहुतात्	}	जुहुताम्	जुहुतु	प्रथमपुरुषः
जुहुधि--जुहुतात्		जुहुतम्	जुहुत	मध्यमपुरुषः
जुह्वानि		जुह्वाव	जुह्वाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अजुहोतु	अजुहुताम्	अजुहुतुः	प्रथमपुरुषः
अजुहोः	अजुहुतम्	अजुहुत	मध्यमपुरुषः
अजुह्वम्	अजुहुव	अजुहुम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

जुहुयात्	जुहुयाताम्	जुहुयुः	प्रथमपुरुषः
जुहुयाः	जुहुयातम्	जुहुयात	मध्यमपुरुषः
जुहुयाम्	जुहुयाव	जुहुयाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

हूयात्	हूयास्ताम्	हूयासुः	प्रथमपुरुषः
हूयाः	हूयास्तम्	हूयास्त	मध्यमपुरुषः
हूयासम्	हूयास्व	हूयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अहौषीत्	अहौषाम्	अहौषुः	प्रथमपुरुषः
अहौषीः	अहौषम्	अहौष	मध्यमपुरुषः
अहौषम्	अहौष्व	अहौषम	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अहोष्यत्	अहोष्यताम्	अहोष्यन्	प्रथमपुरुषः
अहोष्यः	अहोष्यतम्	अहोष्यत	मध्यमपुरुषः
अहोष्यम्	अहोष्याव	अहोष्याम	उत्तमपुरुषः

(२) विभी भये (डरना) अकर्मकः

लट्—

विभेति	विभितः } विभीतः }	विभ्यति	प्रथमपुरुषः
विभेषि	विभिथः } विभीथः }	विभिथ } विभीथ }	मध्यमपुरुषः
विभेमि	विभिवः } विभीवः }	विभिमः } विभीमः }	उत्तमपुरुषः

लिटि—

विभयाञ्चकार	विभयाञ्चक्रतुः	विभयाञ्चक्रुः	प्रथमपुरुषः
विभयाञ्चकर्थ	विभयाञ्चक्रथुः	विभयाञ्चक्र	मध्यमपुरुषः
विभयाञ्चकार } विभयाञ्चकर }	विभयाञ्चक्रव	विभयाञ्चक्रम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

विभाय	विभ्यतुः	विभ्युः	प्रथमपुरुषः
विभयिथ-विभैथ	विभ्यथुः	विभ्य	मध्यमपुरुषः
विभाय-विभय	विभ्यिव	विभ्यिम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

लुट्—

मेता	मेतारौ	मेतारः	प्रथमपुरुषः
मेतासि	मेतास्थः	मेतास्थ	मध्यमपुरुषः
मेतास्मि	मेतास्वः	मेतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

मेष्यति	मेष्यतः	मेष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
मेष्यसि	मेष्ययः	मेष्यथ	मध्यमपुरुषः
मेष्यामि	मेष्यावः	मेष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

त्रिमेतुं }	त्रिभिताम् }	त्रिभ्यतु	प्रथमपुरुषः
त्रिभितात् }	त्रिभीताम् }		
त्रिभीतात् }			
त्रिभिहि }	त्रिभितम् }	त्रिभित }	मध्यमपुरुषः
त्रिभितात् }	त्रिभीतम् }	त्रिभीत }	
त्रिभीतात् }			
त्रिभयानि	त्रिभयाव	त्रिभयाम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अत्रिमेत्	अत्रिभिताम् }	अत्रिभ्युः	प्रथमपुरुषः
	अत्रिभीताम् }		
अत्रिभेः	अत्रिभितम् }	अत्रिभित }	मध्यमपुरुषः
	अत्रिभीतम् }	अत्रिभीत }	
अत्रिभयम्	अत्रिभिव }	अत्रिभिम }	उत्तमपुरुषः
	अत्रिभीव }	अत्रिभीम }	

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

विधिलिङ्—

बिभीयात्	बिभीयाताम्	बिभीयुः	प्रथमपुरुषः
बिभीयाः	बिभीयातम्	बिभीयात	मध्यमपुरुषः
बिभीयाम्	बिभीयाव	बिभीयाम	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
बिभियात्	बिभियाताम्	बिभियुः	प्रथमपुरुषः
बिभियाः	बिभियातम्	बिभियात	मध्यमपुरुषः
बिभियाम्	बिभियाव	बिभियाम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

भीयात्	भीयास्ताम्	भीयासुः	प्रथमपुरुषः
भीयाः	भीयास्तम्	भीयास्त	मध्यमपुरुषः
भीयासम्	भीयास्व	भीयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अभैषीत्	अभैषाम्	अभैषुः	प्रथमपुरुष
अभैषीः	अभैषम्	अभैष्ट	मध्यमपुरुषः
अभैषम्	अभैष्व	अभैष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अभैष्यत्	अभैष्यताम्	अभैष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभैष्यः	अभैष्यतम्	अभैष्यत	मध्यमपुरुषः
अभैष्यम्	अभैष्याव	अभैष्याम	उत्तमपुरुषः

(३) द्वी लज्जियाम् (लज्जा करमा) अकर्मकः

लट्—

जिहेति	जिहीतः	जिहियति	प्रथमपुरुषः
जिहेषि	जिहीथः	जिहीथ	मध्यमपुरुषः
जिहेमि	जिहीवः	जिहीमः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जिहयाञ्चकार	जिहयाञ्चक्रतुः	जिहयाञ्चक्रुः	प्रथमपुरुषः
जिहयाञ्चकथं	जिहयाञ्चक्रथुः	जिहयाञ्चक्र	मध्यमपुरुषः
जिहयाञ्चकार }	जिहयाञ्चक्रव	जिहयाञ्चक्रम	उत्तमपुरुषः
जिहयाञ्चकर }			

पक्षे—

जिहाय	जिहियतुः	जिहियुः	प्रथमपुरुषः
जिहयिथ-जिहेथ	जिहियथुः	जिहिय	मध्यमपुरुषः
जिहाय-जिहय	जिहियिव	जिहियिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

हेता	हेतारौ	हेतारः	प्रथमपुरुषः
हेतासि	हेतास्थः	हेतास्थ	मध्यमपुरुषः
हेतास्मि	हेतास्वः	हेतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

हेष्यति	हेष्यतः	हेष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
हेष्यसि	हेष्यथः	हेष्यथ	मध्यमपुरुषः

होष्यामि

होष्यावः

होष्यामः

उत्तमपुरुषः

लोट्—

जिहोतु }
जिह्रीतात् }

जिह्रीताम्

जिह्रियतु

प्रथमपुरुषः

जिह्रीहि }
जिह्रीतात् }

जिह्रीतम्

जिह्रीत

मध्यमपुरुषः

जिह्रयाणि

जिह्रयाव

जिह्रयाम

उत्तमपुरुषः

लङ्—

अजिहेत्

अजिहिताम्

अजिहयुः

प्रथमपुरुषः

अजिहेः

अजिह्रीतम्

अजिह्रीत

मध्यमपुरुषः

अजिह्रयम्

अजिह्रीव

अजिह्रीम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

जिह्रीयात्

जिह्रीयाताम्

जिह्रीयुः

प्रथमपुरुषः

जिह्रीयाः

जिह्रीयातम्

जिह्रीयात

मध्यमपुरुषः

जिह्रीयाम्

जिह्रीयाव

जिह्रीयाम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

हीयात्

हीयास्ताम्

हीयासुः

प्रथमपुरुषः

हीयाः

हीयास्तम्

हीयास्त

मध्यमपुरुषः

हीयासम्

हीयास्व

हीयास्म

उत्तमपुरुषः

अहैषीत्

अहैष्टाम्

अहैषुः

प्रथमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अहैषीः	अहैष्टम्	अहैष्ट	मध्यमपुरुषः
अहैषम्	अहैष्व	अहैषम	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अहेष्यत्	अहेष्यताम्	अहेष्यन्	प्रथमपुरुषः
अहेष्यः	अहेष्यतम्	अहेष्यत	मध्यमपुरुषः
अहेष्यम्	अहेष्याव	अहेष्याम	उत्तमपुरुषः

(४) पृ पालनपूरणयोः (पालना, पूरा करना) सकर्मकः

पिपति	पिपूतः	पिपुरति	प्रथमपुरुषः
पिपिषि	पिपूथः	पिपूथ	मध्यमपुरुषः
पिपिषि	पिपूर्वः	पिपूर्मः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

पपार	पप्रतुः-पपरतुः	पप्रुः-पपरुः	प्रथमपुरुषः
पपरिथ	पप्रथुः-पपरथुः	पप्र-पपर	मध्यमपुरुषः
पपार-पपर	पप्रिव } पपरिव }	पप्रिम } पपरिम }	उत्तमपुरुषः

लुट्—

परिता	परितारौ	परितारः	प्रथमपुरुषः
परितासि	परितास्थः	परितास्थ	मध्यमपुरुषः
परितास्मि	परितास्वः	परितास्मः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

परीता	परीतारौ	परीतारः	प्रथमपुरुषः
-------	---------	---------	-------------

परीतासि	परीतास्थः	परीतास्थ	मध्यमपुरुषः
परीतास्मि	परीतास्वः	परीतास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

परिष्यति	परिष्यतः	परिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
परिष्यसि	परिष्यथः	परिष्यथ	मध्यमपुरुषः
परिष्यामि	परिष्यावः	परिष्यामः	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
परीष्यति	परीष्यतः	परीष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
परीष्यसि	परीष्यथः	परीष्यथ	मध्यमपुरुषः
परीष्यामि	परीष्यावः	परीष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

पिपर्तु } पिपूर्तात् }	पिपूर्ताम्	पिपुरतु	प्रथमपुरुषः
पिपूर्हि } पिपूर्तात् }	पिपूर्तम्	पिपूर्त	प्रथमपुरुषः
पिपराणि	पिपराव	पिपराम	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अपिपः	अपिपूर्तात्	अपिपरुः	प्रथमपुरुषः
अपिपः	अपिपूर्तम्	अपिपूर्त	मध्यमपुरुषः
अपिपरम्	अपिपूर्व	अपिपूर्म	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

पिपूर्यात्	पिपूर्याताम्	पिपूर्युः	प्रथमपुरुषः
पिपूर्याः	पिपूर्यातम्	पिपूर्यात	मध्यमपुरुषः
पिपूर्याम्	पिपूर्याव	पिपूर्याम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

पूर्यात्	पूर्यास्ताम्	पूर्यासुः	प्रथमपुरुषः
पूर्याः	पूर्यास्तम्	पूर्यास्त	मध्यमपुरुषः
पूर्यासम्	पूर्यास्व	पूर्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अपारीत्	अपारिष्टाम्	अपारिषुः	प्रथमपुरुषः
अपारीः	अपारिष्टम्	अपारिष्ट	मध्यमपुरुषः
अपारिषम्	अपारिष्ट्व	अपारिष्टम्	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अपरिष्यत्	अपरिष्यताम्	अपरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपरिष्यः	अपरिष्यतम्	अपरिष्यत	मध्यमपुरुषः
अपरिष्यम्	अपरिष्याव	अपरिष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अपरीष्यत्	अपरीष्यताम्	अपरीष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपरीष्यः	अपरीष्यतम्	अपरीष्यत	मध्यमपुरुषः
अपरीष्यम्	अपरीष्याव	अपरीष्याम	उत्तमपुरुषः

Digitized by eGangotri Gyaan Kosha
(४) ओषाक्स्थाने (छिन्ना) सकर्मकः

लट्—

जहाति	जहितः, जहीतः	जहति	प्रथमपुरुषः
जहासि	जहितः, जहीतः	जहितः, जहीतः	मध्यमपुरुषः
जहामि	जहितः, जहीतः	जहितः, जहीतः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जहौ	जहतुः	जहुः	प्रथमपुरुषः
जहितः, जहाथ	जहतुः	जह	मध्यमपुरुषः
जहौ	जहितः	जहितः	उत्तमपुरुषः

लुट्—

हाता	हातारौ	हातारः	प्रथमपुरुषः
हातासि	हातास्थः	हातास्थ	मध्यमपुरुषः
हातास्मि	हातास्वः	हातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

हास्यति	हास्यतः	हास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
हास्यसि	हास्यथः	हास्यथ	मध्यमपुरुषः
हास्यामि	हास्यावः	हास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

जहातु	जहाताम्	जहतु	प्रथमपुरुषः
जहितात्	जहिताम्		
जहीतात्	जहीताम्		

जहाहि	}	जहितम्	}	जहित	}	मध्यमपुरुषः
जहिहि		जहीतम्		जहीत		
जहीहि						
जहितात्						
जहीतात्						
जहानि		जहाव		जहाम		उत्तमपुरुषः

लङ्—

अजहतात्	अजहिताम्	}	अजहुः	प्रथमपुरुषः
	अजहीताम्			
अजहाः	अजहितम्	}	अजहित	मध्यमपुरुषः
	अजहीतम्		अजहीत	
अजहाम्	अजहिव	}	अजहिम	उत्तमपुरुषः
	अजहीव		अजहीम	

विधिलिङ्—

जह्यात्	जह्याताम्	जह्युः	प्रथमपुरुषः
जह्याः	जह्यातम्	जह्यात	मध्यमपुरुषः
जह्याम्	जह्याव	जह्याम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

हेयात्	हेयास्ताम्	हेयासुः	प्रथमपुरुषः
हेयाः	हेयास्तम्	हेयास्त	मध्यमपुरुषः
हेयासम्	हेयास्व	हेयास्म	उत्तमपुरुषः

अहासीत्	अहासिष्टाम्	अहासिषुः
---------	-------------	----------

अहासीः	अहासिष्टम्	अहासिष्ट	मध्यमपुरुषः
अहासिषम्	अहासिष्व	अहासिष्म	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अहास्यत्	अहास्यताम्	अहास्यन्	प्रथमपुरुषः
अहास्यः	अहास्यतम्	अहास्यत	मध्यमपुरुषः
अहास्यम्	अहास्याव	अहास्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदिनौ—

(१) माङ् माने शब्दे च (नापना, में में करना)

लट्—

मिमीते	मिमाते	मिमते	प्रथमपुरुषः
मिमीषे	मिमाथे	मिमीध्वे	मध्यमपुरुषः
मिमै	मिमीवहे	मिमीमहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

ममे	ममाते	ममिरे	प्रथमपुरुषः
ममिषे	ममाथे	ममिध्वे	मध्यमपुरुषः
ममे	ममिवहे	ममिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

माता	मातारौ	मातारः	प्रथमपुरुषः
मातासे	मातासाथे	माताध्वे	मध्यमपुरुषः
माताहे	मातास्वहे	मातास्महे	उत्तमपुरुषः

लट्—

मास्यते	मास्येते	मास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मास्यसे	मास्येथे	मास्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मास्ये	मास्यावहे	मास्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

मिमीताम्	मिमाताम्	मिमताम्	प्रथमपुरुषः
मिमीष्व	मिमाथाम्	मिमीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मिमै	मिमावहै	मिमामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अमिमीत	अमिमाताम्	अमिमत्	प्रथमपुरुषः
अमिमीथाः	अमिमाथाम्	अमिमोध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमिमि	अमिमीवहि	अमिमीमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

मिमीत	मिमीयाताम्	मिमीरन्	प्रथमपुरुषः
मिमीथाः	मिमीयाथाम्	मिमीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मिमीय	मिमीवहि	मिमीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

मासीष्ट	मासीयास्ताम्	मासीरन्	प्रथमपुरुषः
मासीष्ठाः	मासीयास्थाम्	मासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मासीय	मासीवहि	मासीमहि	उत्तमपुरुषः

लृट्—

अमास्त	अमासाताम्	अमासत्	प्रथमपुरुषः
--------	-----------	--------	-------------

अमास्थाः	अमासाथाम्	अमाध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमासि	अमास्वहि	अमास्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अमास्यत	अमास्येताम्	अमास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमास्यथाः	अमास्येथाम्	अमास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमास्ये	अमास्यावहि	अमास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) ओहाङ् गतौ (जाना) सकर्मकः

लट्—

जिहीते	जिहाते	जिहते	प्रथमपुरुषः
जिहीषे	जिहाथे	जिहीध्वे	मध्यमपुरुषः
जिहे	जिहीवहे	जिहीमहे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

जहे	जहाते	जहिरे	प्रथमपुरुषः
जहिषे	जहाथे	जहिध्वे ढ्वे	मध्यमपुरुषः
जहे	जहिवहे	जहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

हाता	हातारौ	हातारः	प्रथमपुरुषः
हातासे	हातासाथे	हाताध्वे	मध्यमपुरुषः
हाताहे	हातास्वहे	हातास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

हास्यते	हास्येते	हास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
---------	----------	-----------	-------------

हास्यसे	हास्येथे	हास्यध्वे	मध्यमपुरुषः
हास्ये	हास्यावहे	हास्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

जिहीताम्	जिहाताम्	जिहताम्	प्रथमपुरुषः
जिहीष्व	जिहाथाम्	जिहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
जिहे	जिहावहे	जिहामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अजिहीत	अजिहाताम्	अजिहत	प्रथमपुरुषः
अजिहीथाः	अजिहाथाम्	अजिहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
अजिहि	अजिहीवहि	अजिहीमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

जिहीत	जिहीयाताम्	जिहीरन्	प्रथमपुरुषः
जिहीथाः	जिहीयाथाम्	जिहीध्वम्	मध्यमपुरुषः
जिहीय	जिहीवहि	जिहीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

हासीष्ट	हासीयास्ताम्	हासीरन्	प्रथमपुरुषः
हासीष्ठाः	हासीयास्थाम्	हासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
हासीय	हासीवहि	हासीमहि	मध्यमपुरुषः

लुङ्—

अहास्त	अहासाताम्	अहासत	प्रथमपुरुषः
अहास्थाः	अहासाथाम्	अहाध्वम्	मध्यमपुरुषः

अहासि   अहास्वहि   अहास्महि   उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अहास्यत	अहास्येताम्	अहास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अहास्यथाः	अहास्येथाम्	अहास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अहास्ये	अहास्यावहि	अहास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(उभयपदिनः ४ धातवः)

(१) डुभृन् धारणपोषणयोः (धारण करना, पालन करना)

सकर्मकः

लट्—

बिभर्ति	बिभृतः	बिभ्रति	प्रथमपुरुषः
बिभर्षि	बिभृथः	बिभृथ	मध्यमपुरुषः
बिभर्मि	बिभृवः	बिभृमः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

बिभृते	बिभ्राते	बिभ्रते	प्रथमपुरुषः
बिभृषे	बिभ्राथे	बिभृध्वे	मध्यमपुरुषः
बिभ्रे	बिभृवहे	बिभृमहे	उत्तमपुरुषः

लिटि (परस्मैपदे)

बिभराञ्चकार	बिभराञ्चक्रतुः	बिभराञ्चक्रुः	प्रथमपुरुषः
बिभराञ्चकर्थ	बिभराञ्चक्रथुः	बिभराञ्चक्र	मध्यमपुरुषः
बिभराञ्चकार	बिभराञ्चक्रुः	बिभराञ्चक्रुः	उत्तमपुरुषः
बिभराञ्चकर			

एवं—विभरामास इत्याद्यपि ज्ञेयम् ।

पक्षे—

बभार	बभ्रतुः	बभ्रुः	प्रथमपुरुषः
बभर्थ	बभ्रथुः	बभ्र	मध्यमपुरुषः
बभार, बभर	बभृव	बभृम	उत्तमपुरुषः

लिटि आत्मनेपदे—

विभराञ्चक्रे	विभराञ्चक्राते	विभराञ्चक्रिरे	प्रथमपुरुषः
विभराञ्चकृषे	विभराञ्चक्राथे	विभराञ्चकृद्वे	मध्यमपुरुषः
विभराञ्चक्रे	विभराञ्चकृवहे	विभराञ्चकृमहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

बभ्रे	बभ्राते	बभ्रिरे	प्रथमपुरुषः
बभृषे	बभ्राथे	बभृध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
बभ्रे	बभृवहे	बभृमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

भर्ता	भर्तारौ	भर्तारिः	प्रथमपुरुषः
भर्तासि	भर्तास्थः	भर्तास्थ	मध्यमपुरुषः
भर्तास्मि	भर्तास्वः	भर्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भर्ता	भर्तारौ	भर्तारिः	प्रथमपुरुषः
भर्तासे	भर्तास्थे	भर्तास्थे	मध्यमपुरुषः
भर्ताहे	भर्तास्वहे	भर्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

भरिष्यति	भरिष्यतः	भरिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भरिष्यसि	भरिष्यथः	भरिष्यथ	मध्यमपुरुषः
भरिष्यामि	भरिष्यावः	भरिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भरिष्यते	भरिष्येते	भरिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
भरिष्यसे	भरिष्येथे	भरिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
भरिष्ये	भरिष्यावहे	भरिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

बिभर्तु	बिभृतात्-बिभृताम्	बिभ्रतु	प्रथमपुरुषः
बिभृहि	बिभृतात्-बिभृतम्	बिभृत	मध्यमपुरुषः
बिभराणि	बिभराव	बिभराम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

बिभृताम्	बिभ्राताम्	बिभ्रताम्	प्रथमपुरुषः
बिभृष्व	बिभ्राथाम्	बिभृध्वम्	मध्यमपुरुषः
बिभरै	बिभरावहै	बिभरामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अबिभः	अबिभृताम्	अबिभरुः	प्रथमपुरुषः
अबिभः	अबिभृतम्	अबिभृत	मध्यमपुरुषः
अबिभरम्	अबिभृव	अबिभृम	उत्तमपुरुषः

अबिभृत	अबिभ्राताम्	अबिभ्रत	प्रथमपुरुषः
--------	-------------	---------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अविभृथाः	अविभ्राथाम्	अविभृध्वम्	मध्यमपुरुषः
अविभि	अविभृवहि	अविभृमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

विभृयात्	विभृयाताम्	विभृयुः	प्रथमपुरुषः
विभृयाः	विभृयातम्	विभृयात	मध्यमपुरुषः
विभृयाम्	विभृयाव	विभृयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

विभ्रीत	विभ्रीयाताम्	विभ्रीरन्	प्रथमपुरुषः
विभ्रीथाः	विभ्रीयाथाम्	विभ्रीध्वम्	मध्यमपुरुषः
विभ्रीय	विभ्रीवहि	विभ्रीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

भ्रियात्	भ्रियास्ताम्	भ्रियासुः	प्रथमपुरुषः
भ्रियाः	भ्रियास्तम्	भ्रियास्त	मध्यमपुरुषः
भ्रियासम्	भ्रियास्व	भ्रियास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भृषीष्ट	भृषीयास्ताम्	भृषीरन्	प्रथमपुरुषः
भृषीष्ठाः	भृषीयास्थाम्	भृषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
भृषीय	भृषीवहि	भृषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अभार्षीत्	अभार्षीताम्	अभार्षीरन्	प्रथमपुरुषः
अभार्षीः	अभार्षीतम्	अभार्षी	मध्यमपुरुषः

अभार्षम्	अभार्ष	अभार्षम्	उत्तमपुरुषः
----------	--------	----------	-------------

आत्मनेपदे—

अभृत	अभृषाताम्	अभृषत	प्रथमपुरुषः
अभृथाः	अभृषाथाम्	अभृद्वम्	मध्यमपुरुषः
अभृषि	अभृष्वहि	अभृष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अभरिष्यत्	अभरिष्यताम्	अभरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभरिष्यः	अभरिष्यतम्	अभरिष्यत	मध्यमपुरुषः
अभरिष्यम्	अभरिष्याव	अभरिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभरिष्यत	अभरिष्येताम्	अभरिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभरिष्यथाः	अभरिष्येथाम्	अभरिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभरिष्ये	अभरिष्यावहि	अभरिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) जुदाब् दाने (देना) सकर्मकः

लट्—

ददाति	दत्तः	ददति	प्रथमपुरुषः
ददासि	दत्थः	दत्थ	मध्यमपुरुषः
ददामि	दद्वः	दद्वः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दत्ते	ददाते	ददते	प्रथमपुरुषः
दत्से	ददाथे	ददथे	मध्यमपुरुषः

ददे	दद्वहे	दद्वहे	उत्तमपुरुषः
-----	--------	--------	-------------

लिट्—

ददौ	ददतुः	ददुः	प्रथमपुरुषः
ददित-ददाथ	ददथुः	दद	मध्यमपुरुषः
ददौ	ददिव	ददिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ददे	ददाते	ददिरे	प्रथमपुरुषः
ददिषे	ददाथे	ददिध्वे	मध्यमपुरुषः
ददे	ददिवहे	ददिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

दाता	दातारौ	दातारः	प्रथमपुरुषः
दातासि	दातास्थः	दातास्थ	मध्यमपुरुषः
दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः	प्रथमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दाता	दातारौ	दातारः	प्रथमपुरुषः
दातासे	दातासाथे	दाताध्वे	मध्यमपुरुषः
दाताहे	दातास्वहे	दातास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

दास्यति	दास्यतः	दास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
दास्यसि	दास्यथः	दास्यथ	मध्यमपुरुषः
दास्यामि	दास्यावः	दास्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दास्यते	दास्येते	दास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
दास्यसे	दास्येथे	दास्यध्वे	मध्यमपुरुषः
दास्ये	दास्यावहे	दास्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

ददातु-दत्तात्	दत्ताम्	ददतु	प्रथमपुरुषः
देहि-दत्तात्	दत्तम्	दत्त	मध्यमपुरुषः
ददानि	ददाव	ददाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

दत्ताम्	ददाताम्	ददताम्	प्रथमपुरुषः
दत्स्व	ददाथाम्	ददध्वम्	मध्यमपुरुषः
ददै	ददावहै	ददामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अददात्	अदत्ताम्	अददुः	प्रथमपुरुषः
अददाः	अदत्तम्	अदत्त	मध्यमपुरुषः
अददाम्	अदद्व	अदद्व	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदत्त	अददाताम्	अददत	प्रथमपुरुषः
अदत्थाः	अददाथाम्	अददध्वम्	मध्यमपुरुषः
अददि	अदद्वहि	अदद्वहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

दद्यात्	दद्याताम्	दद्युः	प्रथमपुरुषः
---------	-----------	--------	-------------

दद्याः	दद्यातम्	दद्यात	मध्यमपुरुषः
दद्याम्	दद्याव	दद्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ददीत	ददीयाताम्	ददीरन्	प्रथमपुरुषः
ददीथाः	ददीयाथाम्	ददीध्वम्	मध्यमपुरुषः
ददीय	ददीवहि	ददीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

देयात्	देयास्ताम्	देयासुः	प्रथमपुरुषः
देयाः	देयास्तम्	देयास्त	मध्यमपुरुषः
देयासम्	देयास्व	देयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दासीष्ट	दासीयास्ताम्	दासीरन्	प्रथमपुरुषः
दासीष्ठाः	दासीयास्थाम्	दासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
दासीय	दासीवहि	दासीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अदात्	अदाताम्	अदुः	प्रथमपुरुषः
अदाः	अदातम्	अदात	मध्यमपुरुषः
अदाम्	अदाव	अदाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अदित	अदिषाताम्	अदिषन्	प्रथमपुरुषः
अदिथाः	अदिषाथाम्	अदिद्वम्	मध्यमपुरुषः

अदिषि	अदिष्वहि	अदिष्महि	उत्तमपुरुषः
लृङ् परस्मैपदे —			

अदास्यत्	अदास्यताम्	अदास्यन्	प्रथमपुरुषः
अदास्यः	अदास्यतम्	अदास्यत	मध्यमपुरुषः
अदास्यम्	अदास्याव	अदास्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

अदास्यते	अदास्येताम्	अदास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अदास्यथाः	अदास्येथाम्	अदास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदास्ये	अदास्यावहि	अदास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(३) जुधाञ् धारणपोषणयोः (धारण करना व पोषण करना)

सकर्मकः

लट् —

दधाति	दत्तः	दधति	प्रथमपुरुषः
दधासि	दत्थः	दत्थ	मध्यमपुरुषः
दधामि	दध्वः	दध्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

दधते	दधाते	दधते	प्रथमपुरुषः
दध्से	दधाथे	दध्वे	मध्यमपुरुषः
दधे	दध्वहे	दध्महे	उत्तमपुरुषः

लिट् —

दधौ	दधतुः	दधतु	प्रथमपुरुषः
-----	-------	------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

दधिय-दघाथ	दधथुः	दघ	मध्यमपुरुषः
दधौ	दधिव	दधिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दधे	दघाते	दधिरे	प्रथमपुरुषः
दधिषे	दधाथे	दधिध्वे	मध्यमपुरुषः
दधे	दधिवहे	दधिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

घाता	घातारौ	घातारः	प्रथमपुरुषः
घातासि	घातास्थः	घातास्थ	मध्यमपुरुषः
घातास्मि	घातास्वः	घातास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घाता	घातारौ	घातारः	प्रथमपुरुषः
घातासे	घातासाथे	घाताध्वे	मध्यमपुरुषः
घाताहे	घातास्वहे	घातास्महे	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे-- लृट्

घास्यति	घास्यतः	घास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
घास्यसि	घास्यथः	घास्यथ	मध्यमपुरुषः
घास्यामि	घास्यावः	घास्यामः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

घास्यते	घास्येते	घास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
घास्यसे	घास्येथे	घास्यध्वे	मध्यमपुरुषः

धास्ये   धास्यावहे   धास्यामहे   उत्तमपुरुषः

लोट्—

दधातु-धत्तात्	धत्ताम्	दधतु	प्रथमपुरुषः
धेहि-धत्तात्	धत्तम्	धत्त	मध्यमपुरुषः
दधानि	दधाव	दधाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धत्ताम्	दधाताम्	दधताम्	प्रथमपुरुषः
धत्स्व	दधाथाम्	धदध्वम्	मध्यमपुरुषः
दधै	दधावहे	दधामहे	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अदधात्	अधत्ताम्	अदधुः	प्रथमपुरुषः
अदधाः	अधत्तम्	अधत्त	मध्यमपुरुषः
अदध.म्	अदध्व	अदध्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधत्त	अदधाताम्	अदधत	प्रथमपुरुषः
अधत्थाः	अदधाथाम्	अधदध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदधि	अदध्वहि	अदध्महि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

दध्यात्	दध्याताम्	दध्युः	प्रथमपुरुषः
दध्याः	दध्यातम्	दध्यात	मध्यमपुरुषः
दध्याम्	दध्याव	दध्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दधीत	दधीयाताम्	दधीरन्	प्रथमपुरुषः
दधीथाः	दधीयाथाम्	दधीध्वम्	मध्यमपुरुषः
दधीय	दधीवहि	दधीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

धेयात्	धेयास्ताम्	धेयासुः	प्रथमपुरुषः
धेयाः	धेयास्तम्	धेयास्त	मध्यमपुरुषः
धेयासम्	धेयास्व	धेयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धासीष्ट	धासीयास्ताम्	धासीरन्	प्रथमपुरुषः
धासीष्ठाः	धासीयास्थाम्	धासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
धासीय	धासीवहि	धासीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अधात्	अधाताम्	अधुः	प्रथमपुरुषः
अधाः	अधातम्	अधात	मध्यमपुरुषः
अधाम्	अधाव	अधाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधित	अधिषाताम्	अधिषत	प्रथमपुरुषः
अधिथाः	अधिषाथाम्	अधिषध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधिषि	अधिष्वहि	अधिषमहि	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अधास्यत्	अधास्यताम्	अधास्यन्	प्रथमपुरुषः
अधास्यः	अधास्यतम्	अधास्यत	मध्यमपुरुषः
अधास्यम्	अधास्याव	अधास्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधास्यत	अधास्येताम्	अधास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अधास्यथाः	अधास्येथाम्	अधास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधास्ये	अधास्यावहि	अधास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) णिजिर्-शौचपोषणयोः (साफ करना, पालना)

लट्—

नेनेक्ति	नेनेक्तः	नेनेजति	प्रथमपुरुषः
नेनेक्षि	नेनेक्थः	नेनेक्थ	मध्यमपुरुषः
नेनेज्मि	नेनेज्वः	नेनेज्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेनेक्ते	नेनेजाते	नेनेजते	प्रथमपुरुषः
नेनेक्षे	नेनेजाथे	नेनेग्ध्वे	मध्यमपुरुषः
नेनेजे	नेनेज्वहे	नेनेज्महे	उत्तमपुरुषः

लिट्—

निनेज	निनिजतुः	निनिजुः	प्रथमपुरुषः
निनेजिथ	निनिजथुः	निनिज	मध्यमपुरुषः
निनेज	निनिज्व	निनिज्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

निनिजे	निनिजाते	निनिजिरे	प्रथमपुरुषः
निनिजिषे	निनिजाथे	निनिजिध्वे	मध्यमपुरुषः
निनिजे	निनिजिवहे	निनिजिमहे	उत्तमपुरुषः

लुट्—

नेक्ता	नेक्तारौ	नेक्तारः	प्रथमपुरुषः
नेक्तासि	नेक्तास्थः	नेक्तास्थ	मध्यमपुरुषः
नेक्तास्मि	नेक्तास्वः	नेक्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेक्ता	नेक्तारौ	नेक्तारः	प्रथमपुरुषः
नेक्तासे	नेक्तासाथे	नेक्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
नेक्ताहे	नेक्तास्वहे	नेक्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृट्—

नेक्ष्यति	नेक्ष्यतः	नेक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नेक्ष्यसि	नेक्ष्यथः	नेक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
नेक्ष्यामि	नेक्ष्यावः	नेक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेक्ष्यते	नेक्ष्येते	नेक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
नेक्ष्यसे	नेक्ष्येथे	नेक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
नेक्ष्ये	नेक्ष्यावहे	नेक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोट्—

नेनेक्तु नेनिकात् }	नेनिकात्	नेनिजतु	प्रथमपुरुषः
नेनिग्धि नेनिकात् }	नेनिक्तम्	नेनिक्त	मध्यमपुरुषः
नेनिजानि	नेनिजाव	नेनिजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेनिकात्	नेनिजाताम्	नेनिजताम्	प्रथमपुरुषः
नेनिक्व	नेनिजाथाम्	नेनिग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
नेनिजै	नेनिजावहै	नेनिजामहै	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अनेनेक् अनेनेग् }	अनेनिकात्	अनेनिजुः	प्रथमपुरुषः
अनेनेक्-ग्	अनेनिक्तम्	अनेनिक्त	मध्यमपुरुषः
अनेनिजम्	अनेनिज्व	अनेनिज्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनेनिक्त	अनेनिजाताम्	अनेनिजत	प्रथमपुरुषः
अनेनिकथाः	अनेनिजाथाम्	अनेनिग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनेनिजि	अनेनिज्वहि	अनेनिज्महि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

नेनिज्यात्	नेनिज्याताम्	नेनिज्युः	प्रथमपुरुषः
------------	--------------	-----------	-------------

नेनिज्याः	नेनिज्याताम्	नेनिज्यान्	मध्यमपुरुषः
नेनिज्याम्	नेनिज्याव	नेनिज्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नेनिजीत	नेनिजीयाताम्	नेनिजीरन्	प्रथमपुरुषः
नेनिजीथाः	नेनिजीयाथाम्	नेनिजीध्वम्	मध्यमपुरुषः
नेनिजीय	नेनिजीवहि	नेनिजीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

निज्यात्	निज्यास्ताम्	निज्यासुः	प्रथमपुरुषः
निज्याः	निज्यास्तम्	निज्यास्त	मध्यमपुरुषः
निज्यासम्	निज्यास्व	निज्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

निक्षीष्ट	निक्षीयास्ताम्	निक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
निक्षीष्टाः	निक्षीयास्थाम्	निक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
निक्षीय	निक्षीवहि	निक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अनिजत्	अनिजताम्	अनिजन्	प्रथमपुरुषः
अनिजः	अनिजतम्	अनिजत	मध्यमपुरुषः
अनिजम्	अनिजाव	अनिजाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अनैक्षीत्	अनैक्षताम्	अनैक्षुः	प्रथमपुरुषः
अनैक्षीः	अनैक्षम्	अनैक्ष	मध्यमपुरुषः

अनैक्षम्	अनैक्ष्व	अनैक्ष्म	उत्तमपुरुषः
----------	----------	----------	-------------

आत्मनेपदे—

अनिक्त	अनिक्षाताम्	अनिक्षत	प्रथमपुरुषः
अनिक्थाः	अनिक्षाथाम्	अनिग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनिक्षि	अनिक्ष्वहि	अनिक्ष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङ् —

अनेक्ष्यत्	अनेक्ष्यताम्	अनेक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनेक्ष्यः	अनेक्ष्यतम्	अनेक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अनेक्ष्यम्	अनेक्ष्याव	अनेक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनेक्ष्यत	अनेक्ष्येताम्	अनेक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अनेक्ष्यथाः	अनेक्ष्येथाम्	अनेक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनेक्ष्ये	अनेक्ष्यावहि	अनेक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

इति श्रीराजनारायणशास्त्रिशुक्लविरचितायां रूपप्रभायां
द्वितीयभागे जुहोत्यादिप्रकरणम् ।

अथ दिवादिप्रकरणम् ।

(परस्मैपदिनः १२ धातवः)

(१) दिवु क्रीडादिषु (खेलना आदि)

CC-0, Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

दीव्यति	दीव्यतः	दीव्यन्ति	प्रथमपुरुषः
---------	---------	-----------	-------------

दीव्यसि	दीव्यथः	दीव्यथः	मध्यमपुरुषः
दीव्यामि	दीव्यावः	दीव्यामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

दिदेव	दिदिवतुः	दिदिवुः	प्रथमपुरुषः
दिदेविथ	दिदिवथुः	दिदिव	मध्यमपुरुषः
दिदेव	दिदिविव	दिदिविम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

देविता	देवितारौ	देवितारः	प्रथमपुरुषः
देवितासि	देवितास्थः	देवितास्थ	मध्यमपुरुषः
देवितास्मि	देवितास्वः	देवितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृट्—

देविष्यति	देविष्यतः	देविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
देविष्यसि	देविष्यथः	देविष्यथ	मध्यमपुरुषः
देविष्यामि	देविष्यावः	देविष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोट्—

दीव्यतु-दीव्यतात्	दीव्यताम्	दीव्यन्तु	प्रथमपुरुषः
दीव्य-दीव्यतात्	दीव्यतम्	दीव्यत	मध्यमपुरुषः
दीव्यानि	दीव्याव	दीव्याम	उत्तमपुरुषः

लङ्—

अदीव्यत्	अदीव्यताम्	अदीव्यन्तु	प्रथमपुरुषः
अदीव्यः	अदीव्यतम्	अदीव्यत	मध्यमपुरुषः

अदीव्यम्

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अदीव्यवि

अदीव्याम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

दीव्येत्

दीव्येताम्

दीव्येयुः

प्रथमपुरुषः

दीव्येः

दीव्येतम्

दीव्येत

मध्यमपुरुषः

दीव्येयम्

दीव्येव

दीव्येम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दीव्यात्

दीव्यास्ताम्

दीव्यासुः

प्रथमपुरुषः

दीव्याः

दीव्यास्तम्

दीव्यास्त

मध्यमपुरुषः

दीव्यासम्

दीव्यास्व

दीव्यास्म

उत्तमपुरुषः

लुङ्—

अदेवीत्

अदेविष्टाम्

अदेविषुः

प्रथमपुरुषः

अदेवीः

अदेविष्टम्

अदेविष्ट

मध्यमपुरुषः

अदेविषम्

अदेविष्व

अदेविष्म

उत्तमपुरुषः

लृङ्—

अदेविष्यत्

अदेविष्यताम्

अदेविष्यन्

प्रथमपुरुषः

अदेविष्यः

अदेविष्यतम्

अदेविष्यत

मध्यमपुरुषः

अदेविष्यम्

अदेविष्याव

अदेविष्याम

उत्तमपुरुषः

(२) षिवु तन्तुसन्ताने (सीना) सकर्मकः

लट्—

सीव्यति

सीव्यतः

सीव्यन्ति

प्रथमपुरुषः

सीव्यसि

सीव्यथः

सीव्यथ

मध्यमपुरुषः

सीव्यामि

सीव्याविः

सीव्यामः

उत्तमपुरुषः

लिट्—

सिषेव

सिषिवतुः

सिषिवुः

प्रथमपुरुषः

सिषेविथ

सिषिवथुः

सिषिव

मध्यमपुरुषः

सिषेव

सिषिविव

सिषिविम

उत्तमपुरुषः

लुट्—

सेविता

सेवितारौ

सेवितारः

प्रथमपुरुषः

सेवितासि

सेवितास्थः

सेवितास्थ

मध्यमपुरुषः

सेवितास्मि

सेवितास्वः

सेवितास्मः

उत्तमपुरुषः

लृट्—

सेविष्यति

सेविष्यतः

सेविष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

सेविष्यसि

सेविष्यथः

सेविष्यथ

मध्यमपुरुषः

सेविष्यामि

सेविष्यावः

सेविष्यामः

उत्तमपुरुषः

लोट्—

सीव्यतुः सीव्यतात्

सीव्यताम्

सीव्यन्तु

प्रथमपुरुषः

सीव्यः सीव्यतात्

सीव्यतम्

सीव्यत

मध्यमपुरुषः

सीव्यानि

सीव्याव

सीव्याम

उत्तमपुरुषः

लङ्—

असीव्यत्

असीव्यताम्

असीव्यन्

प्रथमपुरुषः

असीव्यः

असीव्यतम्

असीव्यत

मध्यमपुरुषः

असीव्यम्

असीव्याव

असीव्याम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

सीव्येत्	सीव्येताम्	सीव्येयुः	प्रथमपुरुषः
सीव्येः	सीव्येतम्	सीव्येत	मध्यमपुरुषः
सीव्येयम्	सीव्येव	सीव्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

सीव्यात्	सीव्यास्ताम्	सीव्यासुः	प्रथमपुरुषः
सीव्याः	सीव्यास्तम्	सीव्यास्त	मध्यमपुरुषः
सीव्यासम्	सीव्यास्व	सीव्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङ्—

असेवीत्	असेविष्टाम्	असेविषुः	प्रथमपुरुषः
असेवीः	असेविष्टम्	असेविष्ट	मध्यमपुरुषः
असेविषम्	असेविष्व	असेविष्म	उत्तमपुरुषः

लृङ्—

असेविष्यत्	असेविष्यताम्	असेविष्यन्	प्रथमपुरुषः
असेविष्यः	असेविष्यतम्	असेविष्यत	मध्यमपुरुषः
असेविष्यम्	असेविष्याव	असेविष्याम	उत्तमपुरुषः

(३) नृती गात्रविक्षेपे (नाचना)

लट्—

नृत्यति	नृत्यतः	नृत्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नृत्यसि	नृत्यथः	नृत्यथ	मध्यमपुरुषः
नृत्यामि	नृत्यावः	नृत्यामः	उत्तमपुरुषः

लिट्—

ननर्त्त	ननृततुः	ननृतुः	प्रथमपुरुषः
ननर्त्तिथ	ननृतथुः	ननृत	मध्यमपुरुषः
ननर्त्त	ननृतिव	ननृतिम	उत्तमपुरुषः

लुट्—

नर्त्तिता	नर्त्तितारौ	नर्त्तितारः	प्रथमपुरुषः
नर्त्तितासि	नर्त्तितास्थः	नर्त्तितास्थ	मध्यमपुरुषः
नर्त्तितास्मि	नर्त्तितास्वः	नर्त्तितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

नर्त्तिष्यति	नर्त्तिष्यतः	नर्त्तिष्वन्ति	प्रथमपुरुषः
नर्त्तिष्यसि	नर्त्तिष्यथः	नर्त्तिष्यथ	मध्यमपुरुषः
नर्त्तिष्यामि	नर्त्तिष्यावः	नर्त्तिष्यामः	उत्तमपुरुषः

पदे—

नत्स्यति	नत्स्यतः	नत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नत्स्यसि	नत्स्यथः	नत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
नत्स्यामि	नत्स्यावः	नत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

नृत्यतु-नृत्यतात्	नृत्यताम्	नृत्यन्तु	प्रथमपुरुषः
नृत्य-नृत्यतात्	नृत्यतम्	नृत्यत	मध्यमपुरुषः
नृत्यानि	नृत्याव	नृत्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अनृत्यत्	अनृत्यताम्	अनृत्यन्	प्रथमपुरुषः
अनृत्यः	अनृत्यतम्	अनृत्यत	मध्यमपुरुषः
अनृत्यम्	अनृत्याव	अनृत्याम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

नृत्येत्	नृत्येताम्	नृत्येयुः	प्रथमपुरुषः
नृत्येः	नृत्येतम्	नृत्येत	मध्यमपुरुषः
नृत्येयम्	नृत्येव	नृत्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

नृत्यात्	नृत्यास्ताम्	नृत्यासुः	प्रथमपुरुषः
नृत्याः	नृत्यास्तम्	नृत्यास्त	मध्यमपुरुषः
नृत्यासम्	नृत्यास्व	नृत्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अनर्तीत्	अनर्तिष्टाम्	अनर्तिषुः	प्रथमपुरुषः
अनर्तीः	अनर्तिष्टम्	अनर्तिष्ट	मध्यमपुरुषः
अनर्तिषम्	अनर्तिष्व	अनर्तिष्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अनर्तिष्यत्	अनर्तिष्यताम्	अनर्तिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनर्तिष्यः	अनर्तिष्यतम्	अनर्तिष्यत	मध्यमपुरुषः
अनर्तिष्यम्	अनर्तिष्याव	अनर्तिष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अनत्स्यत्	अनत्स्यताम्	अनत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अनत्स्यः	अनत्स्यतम्	अनत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अनत्स्यम्	अनत्स्याव	अनत्स्याम	उत्तमपुरुषः

(४) त्रसी उद्वेगे (घबड़ाना, डरना) अकर्मकः

लटि—

त्रस्यति	त्रस्यतः	त्रस्यन्ति	प्रथमपुरुषः
त्रस्यसि	त्रस्यथः	त्रस्यथ	मध्यमपुरुषः
त्रस्यामि	त्रस्यावः	त्रस्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

त्रसति	त्रसतः	त्रसन्ति	प्रथमपुरुषः
त्रससि	त्रसथः	त्रसथ	मध्यमपुरुषः
त्रसामि	त्रसावः	त्रसामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

तत्रास	{ त्रेसतुः }	त्रेसुः-तत्रसुः	प्रथमपुरुषः
त्रेसिथ }	त्रेसथुः }	त्रेस-तत्रस	मध्यमपुरुषः
तत्रसिथ }	तत्रसथुः }		
तत्रास }	त्रेसिव }	त्रेसिम }	उत्तमपुरुषः
तत्रस }	तत्रसिव }	तत्रसिम }	

त्रसितास्मि	त्रसितास्वः	त्रसितास्मः	मध्यमपुरुषः
त्रसितास्मि	त्रसितास्वः	त्रसितास्मः	उत्तमपुरुषः

लुटि—

त्रसिष्यति	त्रसिष्यतः	त्रसिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
त्रसिष्यसि	त्रसिष्यथः	त्रसिष्यथ	मध्यमपुरुषः
त्रसिष्यामि	त्रसिष्यावः	त्रसिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

त्रस्यतु-त्रस्यतात्	त्रस्यताम्	त्रस्यन्तु	प्रथमपुरुषः
त्रस्य त्रस्यतात्	त्रस्यतम्	त्रस्यत	मध्यमपुरुषः
त्रस्यानि	त्रस्याव	त्रस्याम	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			

त्रसतु-त्रसतात्	त्रसताम्	त्रसन्तु	प्रथमपुरुषः
त्रस-त्रसतात्	त्रसतम्	त्रसत	मध्यमपुरुषः
त्रसानि	त्रसाव	त्रसाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अत्रस्यत्	अत्रस्यताम्	अत्रस्यन्	प्रथमपुरुषः
अत्रस्यः	अत्रस्यतम्	अत्रस्यत	मध्यमपुरुषः
अत्रस्यम्	अत्रस्याव	अत्रस्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अत्रसत्	अत्रसताम्	अत्रसन्	प्रथमपुरुषः
अत्रसः	अत्रसतम्	अत्रसत	मध्यमपुरुषः

अत्रसम्

अत्रसीव

अत्रसीम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

त्रस्येत्

त्रस्येताम्

त्रस्येयुः

प्रथमपुरुषः

त्रस्येः

त्रस्येतम्

त्रस्येत

मध्यमपुरुषः

त्रस्येयम्

त्रस्येव

त्रस्येम

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

त्रसेत्

त्रसेताम्

त्रसेयुः

प्रथमपुरुषः

त्रसेः

त्रसेतम्

त्रसेत

मध्यमपुरुषः

त्रसेयम्

त्रसेव

त्रसेम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

त्रस्यात्

त्रस्यास्ताम्

त्रस्यासुः

प्रथमपुरुषः

त्रस्याः

त्रस्यास्तम्

त्रस्यास्त

मध्यमपुरुषः

त्रस्यासम्

त्रस्यास्व

त्रस्यास्म

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अत्रसीत्

अत्रसिष्टाम्

अत्रसिषुः

प्रथमपुरुषः

अत्रसीः

अत्रसिष्टम्

अत्रसिष्ट

मध्यमपुरुषः

अत्रसिषम्

अत्रसिष्व

अत्रसिष्म

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अत्रसिष्यत्

अत्रसिष्यताम्

अत्रसिष्यन्

प्रथमपुरुषः

अत्रसिष्यः

अत्रसिष्यतम्

अत्रसिष्यत

मध्यमपुरुषः

अत्रसिष्यम्

अत्रसिष्याव

अत्रसिष्याम

उत्तमपुरुषः

अशास्यः अशास्यम् अशास्यत मध्यमपुरुषः
अशास्यम् अशास्याव अशास्याम उत्तमपुरुषः

(६) छो छेदने (काटना-छाटना-छेदना) सकमकः ।

लटि—

छयति	छयतः	छयन्ति	प्रथमपुरुषः
छयसि	छयथः	छयथ	मध्यमपुरुषः
छयामि	छयावः	छयामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

चच्छौ	चच्छतुः	चच्छुः	प्रथमपुरुषः
चच्छिथ-चच्छाथ	चच्छथुः	चच्छ	मध्यमपुरुषः
चच्छौ	चच्छिव	चच्छिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

छाता	छातारौ	छातारः	प्रथमपुरुषः
छातासि	छातास्थः	छातास्थ	मध्यमपुरुषः
छातास्मि	छातास्वः	छातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

छास्यति	छास्यतः	छास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
छास्यसि	छास्यथः	छास्यथ	मध्यमपुरुषः
छास्यामि	छास्यावः	छास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

छयतु-छयतात्	छयताम्	छयन्तु	प्रथमपुरुषः
-------------	--------	--------	-------------

छय-छयतात्	छयतम्	छयत	मध्यमपुरुषः
छयानि	छयाव	छयाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अच्छयत्	अच्छयताम्	अच्छयन्	प्रथमपुरुषः
अच्छयः	अच्छयतम्	अच्छयत	मध्यमपुरुषः
अच्छयम्	अच्छयाव	अच्छयाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ् —

छयेत्	छयेताम्	छयेयुः	प्रथमपुरुषः
छयेः	छयेतम्	छयेत	मध्यमपुरुषः
छयेयम्	छयेव	छयेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ् —

छायात्	छायास्ताम्	छायासुः	प्रथमपुरुषः
छायाः	छायास्तम्	छायास्त	मध्यमपुरुषः
छायासम्	छायास्व	छायास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अच्छात्	अच्छाताम्	अच्छुः	प्रथमपुरुषः
अच्छाः	अच्छातम्	अच्छात	मध्यमपुरुषः
अच्छाम्	अच्छाव	अच्छाम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अच्छासीत्	अच्छासिधाम्	अच्छासिधुः	प्रथमपुरुषः
अच्छासीः	अच्छासिष्टम्	अच्छासिष्ट	मध्यमपुरुषः

अच्छासिषम् अच्छासिष्व अच्छासिष्म उत्तमपुरुषः

लटि—

अच्छास्यत्	अच्छास्यताम्	अच्छास्यन्	प्रथमपुरुषः
अच्छास्यः	अच्छास्यतम्	अच्छास्यत	मध्यमपुरुषः
अच्छास्यम्	अच्छास्याव	अच्छास्याम	उत्तमपुरुषः

(७) षोऽन्तकर्मणि (मारना, अवसान करना) सकर्मकः ।

लटि—

स्यति	स्यतः	स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
स्यसि	स्यथः	स्यथ	मध्यमपुरुषः
स्यामि	स्यावः	स्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ससौ	ससतुः	ससुः	प्रथमपुरुषः
ससिथ-ससाथ	ससथुः	सस	मध्यमपुरुषः
ससौ	ससिष	ससिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

साता	सातारौ	सातारः	प्रथमपुरुषः
सातासि	सातास्यः	सातास्य	मध्यमपुरुषः
सातास्मि	सातास्वः	सातास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

सास्यति	सास्यतः	सास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
सास्यसि	सास्यथः	सास्यथ	मध्यमपुरुषः

सास्यामि	सास्यावः	सास्यामः	उत्तमपुरुषः
----------	----------	----------	-------------

लोटि—

स्यतु-स्यतात्	स्यताम्	स्यन्तु	प्रथमपुरुषः
स्य स्यतात्	स्यतम्	स्यत	मध्यमपुरुषः
स्यानि	स्याव	स्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अस्यत्	अस्यताम्	अस्यन्	प्रथमपुरुषः
अस्यः	अस्यतम्	अस्यत	मध्यमपुरुषः
अस्यम्	अस्याव	अस्याम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

स्येत्	स्येताम्	स्येयुः	प्रथमपुरुषः
स्येः	स्येतम्	स्येत	मध्यमपुरुषः
स्येयम्	स्येव	स्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

सेयात्	सेयास्ताम्	सेयासुः	प्रथमपुरुषः
सेयाः	सेयान्तम्	सेयास्त	मध्यमपुरुषः
सेयासम्	सेयास्व	सेयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

असात्	असाताम्	असुः	प्रथमपुरुषः
असाः	असातम्	असात	मध्यमपुरुषः

असाम्   असायि   असीम   उत्तमपुरुषः

पक्षे--

असासीत्	असासिष्टाम्	असासिषुः	प्रथमपुरुषः
असासीः	असासिष्टम्	असासिष्ट	मध्यमपुरुषः
असासिषम्	असासिष्व	असासिष्म	उत्तमपुरुषः

लङि--

असास्यत्	असास्यताम्	असास्यन्	प्रथमपुरुषः
असास्यः	असास्यतम्	असास्यत	मध्यमपुरुषः
असास्यम्	असास्याव	असास्याम	उत्तमपुरुषः

(८) दोऽवखण्डने (टुकड़ा करना, काटना) सकर्मकः ।

लटि--

द्यति	द्यतः	द्यन्ति	प्रथमपुरुषः
द्यसि	द्यथः	द्यथ	मध्यमपुरुषः
द्यामि	द्यावः	द्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि--

ददौ	ददतुः	ददुः	प्रथमपुरुषः
ददित्थ-ददाथ	ददथुः	दद	मध्यमपुरुषः
ददौ	ददिव	ददिम	उत्तमपुरुषः

लुटि--

दाता	दातारौ	दातारः	प्रथमपुरुषः
दातासि	दातास्थः	दातास्थ	मध्यमपुरुषः

दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः	उत्तमपुरुषः
----------	----------	----------	-------------

लटि—

दास्यति	दास्यतः	दास्यन्ति	प्रथमपुरुषः
दास्यसि	दास्यथः	दास्यथ	मध्यमपुरुषः
दास्यामि	दास्यावः	दास्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

द्यतु-द्यतात्	द्यताम्	द्यन्तु	प्रथमपुरुषः
द्य-द्यतात्	द्यतम्	द्यत	मध्यमपुरुषः
द्यानि	द्याव	द्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अद्यत्	अद्यताम्	अद्यन्	प्रथमपुरुषः
अद्यः	अद्यतम्	अद्यत	मध्यमपुरुषः
अद्यम्	अद्याव	अद्याम	उत्तमपुरुषः

विधि लिङि—

द्येत्	द्येताम्	द्येयुः	प्रथमपुरुषः
द्येः	द्येतम्	द्येत	मध्यमपुरुषः
द्येयम्	द्येव	द्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

देयात्	देयास्ताम्	देयासुः	प्रथमपुरुषः
देयाः	देयास्तम्	देयास्त	मध्यमपुरुषः
देयासम्	देयास्व	देयास्म	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लुङि—

अदात्	अदाताम्	अदुः	प्रथमपुरुषः
अदाः	अदातम्	अदात	मध्यमपुरुषः
अदाम्	अदाव	अदाम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अदास्यत्	अदास्यताम्	अदास्यन्	प्रथमपुरुषः
अदास्यः	अदास्यतम्	अदास्यत	मध्यमपुरुषः
अदास्यम्	अदास्याव	अदास्याम	उत्तमपुरुषः

(९) व्यध ताडने (बन्धना, मारना) सकर्मकः

लटि—

विध्यति	विध्यतः	विध्यन्ति	प्रथमपुरुषः
विध्यसि	विध्यथः	विध्यथ	मध्यमपुरुषः
विध्यामि	विध्यावः	विध्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

विव्याध	विविधतुः	विविधुः	प्रथमपुरुषः
विव्यधिय } विव्यद्ध	विविधथुः	विविध	मध्यमपुरुषः
विव्याध-विव्यध	विविधिव	विविधिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

व्यद्धा	व्यद्धारौ	व्यद्धारः	प्रथमपुरुषः
व्यद्धासि	व्यद्धास्थः	व्यद्धास्थ	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

व्यद्धास्मि व्यद्धास्वि व्यद्धास्मः उत्तमपुरुषः

लटि—

व्यत्स्यति	व्यत्स्यतः	व्यत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
व्यत्स्यसि	व्यत्स्यथः	व्यत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
व्यत्स्यामि	व्यत्स्यावः	व्यत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

विध्यतु-विध्यतात्	विध्यताम्	विध्यन्तु	प्रथमपुरुषः
विध्य-विध्यतात्	विध्यतम्	विध्यत	मध्यमपुरुषः
विध्यानि	विध्याव	विध्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अविध्यत्	अविध्यताम्	अविध्यन्	प्रथमपुरुषः
अविध्यः	अविध्यतम्	अविध्यत	मध्यमपुरुषः
अविध्यम्	अविध्याव	अविध्याम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

विध्येत्	विध्येताम्	विध्येयुः	प्रथमपुरुषः
विध्येः	विध्येतम्	विध्येत	प्रथमपुरुषः
विध्येयम्	विध्येव	विध्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

विध्यात्	विध्यास्ताम्	विध्यासुः	प्रथमपुरुषः
विध्याः	विध्यास्तम्	विध्यास्त	मध्यमपुरुषः
विध्यासम्	विध्यास्व	विध्यास्म	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लुङि—

अव्यात्सीत्	अव्याद्धाम्	अव्यात्सुः	प्रथमपुरुषः
अव्यात्सीः	अव्याद्धम्	अव्याद्ध	मध्यमपुरुषः
अव्यात्सम्	अव्यात्स्व	अव्यात्स्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अव्यत्स्यत्	अव्यत्स्यताम्	अव्यत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अव्यत्स्यः	अव्यत्स्यतम्	अव्यत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अव्यत्स्यम्	अव्यत्स्याव	अव्यत्स्याम	उत्तमपुरुषः

(१०) पुष पुष्टौ (पुष्ट होना, मोटा होना)

लटि—

पुष्यति	पुष्यतः	पुष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
पुष्यसि	पुष्यथः	पुष्यथः	मध्यमपुरुषः
पुष्यामि	पुष्यावः	पुष्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

पुपोष	पुपुषतुः	पुपुषुः	प्रथमपुरुषः
पुपोषिथ	पुपुषथुः	पुपुष	मध्यमपुरुषः
पुपोष	पुपुषिव	पुपुषिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

पोष्टा	पोष्टारौ	पोष्टारः	प्रथमपुरुषः
पोष्टासि	पोष्टास्थः	पोष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
पोष्टास्मि	पोष्टास्वः	पोष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लोटि—

पोक्ष्यति	पोक्ष्यतः	पोक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
पोक्ष्यसि	पोक्ष्यथः	पोक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
पोक्ष्यामि	पोक्ष्यावः	पोक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

पुष्यतु	पुष्यतात्	पुष्यताम्	पुष्यन्तु	प्रथमपुरुषः
पुष्य-	पुष्यतात्	पुष्यतम्	पुष्यत	मध्यमपुरुषः
पुष्याणि		पुष्याव	पुष्याम्	उत्तमपुरुषः

लङि—

अपुष्यत्	अपुष्यताम्	अपुष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपुष्यः	अपुष्यतम्	अपुष्यत	मध्यमपुरुषः
अपुष्यम्	अपुष्याव	अपुष्याम्	उत्तमपुरुषः

विधिलिङ्—

पुष्येत्	पुष्येताम्	पुष्येयुः	प्रथमपुरुषः
पुष्येः	पुष्येतम्	पुष्येत	मध्यमपुरुषः
पुष्येयम्	पुष्येव	पुष्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङ्—

पुष्यात्	पुष्यास्ताम्	पुष्यासुः	प्रथमपुरुषः
पुष्याः	पुष्यास्तम्	पुष्यास्त	मध्यमपुरुषः
पुष्यासम्	पुष्यास्व	पुष्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अपुषत्	अपुषताम्	अपुषन्	प्रथमपुरुषः
अपुषः	अपुषतम्	अपुषत	मध्यमपुरुषः
अपुषम्	अपुषाव	अपुषाम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अपोक्ष्यत्	अपोक्ष्यताम्	अपोक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपोक्ष्यः	अपोक्ष्यतम्	अपोक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अपोक्ष्यम्	अपोक्ष्याव	अपोक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

(११) शुष् शोषणे (सूखना) अकर्मकः ।

लङि—

शुष्यति	शुष्यतः	शुष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
शुष्यसि	शुष्यथः	शुष्यथः	मध्यमपुरुषः
शुष्यामि	शुष्यावः	शुष्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

शुशोष	शुशुषतुः	शुशुषुः	प्रथमपुरुषः
शुशोषिथ	शुशुषथुः	शुशुष	मध्यमपुरुषः
शुशोष	शुशुषिव	शुशुषिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

शोष्टा	शोष्टारौ	शोष्टारः	प्रथमपुरुषः
शोष्टासि	शोष्टास्थः	शोष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
शोष्टास्मि	शोष्टास्वः	शोष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लटि—

शोक्ष्यति	शोक्ष्यतः	शोक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
शोक्ष्यसि	शोक्ष्यथः	शोक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
शोक्ष्यामि	शोक्ष्यावः	शोक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

शुष्यतु-शुष्यतात्	शुष्यताम्	शुष्यन्तु	प्रथमपुरुषः
शुष्य-शुष्यतात्	शुष्यतम्	शुष्यत	मध्यमपुरुषः
शुष्याणि	शुष्याव	शुष्याम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अशुष्यत्	अशुष्यताम्	अशुष्यन्	प्रथमपुरुषः
अशुष्यः	अशुष्यतम्	अशुष्यत	मध्यमपुरुषः
अशुष्यम्	अशुष्याव	अशुष्याम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

शुष्येत	शुष्येताम्	शुष्येयुः	प्रथमपुरुषः
शुष्येः	शुष्येतम्	शुष्येत	मध्यमपुरुषः
शुष्येयम्	शुष्येव	शुष्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

शुष्यात्	शुष्यास्ताम्	शुष्यासुः	प्रथमपुरुषः
शुष्याः	शुष्यास्तम्	शुष्यास्त	मध्यमपुरुषः
शुष्यासम्	शुष्यासवः	शुष्यासमः	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अशुषत्	अशुषताम्	अशुषन्	प्रथमपुरुषः
अशुषः	अशुषतम्	अशुषत	मध्यमपुरुषः
अशुषम्	अशुषाव	अशुषाम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अशोक्षत्	अशोक्षताम्	अशोक्षन्	प्रथमपुरुषः
अशोक्षः	अशोक्षतम्	अशोक्षत	मध्यमपुरुषः
अशोक्षम्	अशोक्ष्याव	अशोक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

(१२) णश् अदर्शने (नष्ट होना) अकर्मकः ।

लटि—

नश्यति	नश्यतः	नश्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नश्यसि	नश्यथः	नश्यथ	मध्यमपुरुषः
नश्यामि	नश्यावः	नश्यामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ननाश	नेशतुः	नेशुः	प्रथमपुरुषः
नेशित्थ } ननष्ट	नेशथुः	नेश	मध्यमपुरुषः
ननाश-ननश	नेशिव-नेश्व	नेशिम-नेश्म	उत्तमपुरुषः

लुटि

नशिता	नशितारौ	नशितारः	प्रथमपुरुषः
नशितासि	नशितास्थः	नशितास्थ	मध्यमपुरुषः

नशितास्मि

नशितास्वः

नशितास्मः

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

नंष्टा

नंष्टारौ

नंष्टारः

प्रथमपुरुषः

नंष्टासि

नंष्टास्थः

नंष्टास्थ

मध्यमपुरुषः

नंष्टास्मि

नंष्टास्वः

नंष्टास्मः

उत्तमपुरुषः

लटि—

नशिष्यति

नशिष्यतः

नशिष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

नशिष्यसि

नशिष्यथः

नशिष्यथ

मध्यमपुरुषः

नशिष्यामि

नशिष्यावः

नशिष्यामः

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

नंक्ष्यति

नंक्ष्यतः

नंक्ष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

नंक्ष्यसि

नंक्ष्यथः

नंक्ष्यथ

मध्यमपुरुषः

नंक्ष्यामि

नंक्ष्यावः

नंक्ष्यामः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

नश्यतु नश्यतात्

नश्यताम्

नश्यन्तु

प्रथमपुरुषः

नश्य नश्यतात्

नश्यतम्

नश्यत

मध्यमपुरुषः

नश्यानि

नश्याव

नश्याम

उत्तमपुरुषः

लङि—

अनश्यत्

अनश्यताम्

अनश्यन्

प्रथमपुरुषः

अनश्यः

अनश्यतम्

अनश्यत

मध्यमपुरुषः

अनश्यम्

अनश्याव

अनश्याम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

नश्येत्	नश्येताम्	नश्येयुः	प्रथमपुरुषः
नश्येः	नश्येतम्	नश्येत	मध्यमपुरुषः
नश्येयम्	नश्येव	नश्येम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

नश्यात्	नश्यास्ताम्	नश्यासुः	प्रथमपुरुषः
नश्याः	नश्यास्तम्	नश्यास्त	मध्यमपुरुषः
नश्यासम्	नश्यास्व	नश्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अनशत्	अनशताम्	अनशन्	प्रथमपुरुषः
अनशः	अनशतम्	अनशत	मध्यमपुरुषः
अनशम्	अनशाव	अनशाम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अनशिष्यत्	अनशिष्यताम्	अनशिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनशिष्यः	अनशिष्यतम्	अनशिष्यत	मध्यमपुरुषः
अनशिष्यम्	अनशिष्याव	अनशिष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अनङ्क्ष्यत्	अनङ्क्ष्यताम्	अनङ्क्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अनङ्क्ष्यः	अनङ्क्ष्यतम्	अनङ्क्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अनङ्क्ष्यम्	अनङ्क्ष्याव	अनङ्क्ष्याम	उत्तमपुरुषः

(अस्मिन्नेवदिनः) १२ धातवः ।

(१) पूङ् प्राणिप्रसवे (प्रसव करना, जन्म देना) सकर्मकः ।

लटि—

सूयते	सूयेते	सूयन्ते	प्रथमपुरुषः
सूयसे	सूयेथे	सूयध्वे	मध्यमपुरुषः
सूये	सूयावहे	सूयामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

सुषुवे	सुषुवाते	सुषुविरे	प्रथमपुरुषः
सुषुविषे	सुषुवाथे	सुषुविध्वे-द्ध्वे	मध्यमपुरुषः
सुषुवे	सुषुविवहे	सुषुविमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

सोता	सोतारौ	सोतारः	प्रथमपुरुषः
सोतासे	सोतासाथे	सोताध्वे	मध्यमपुरुषः
सोताहे	सोतास्वहे	सोतास्महे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

सविता	सवितारौ	सवितारः	प्रथमपुरुषः
सवितासे	सवितासाथे	सविताध्वे	मध्यमपुरुषः
सविताहे	सवितास्वहे	सवितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

सोष्यते	सोष्येते	सोष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सोष्यसे	सोष्येथे	सोष्यध्वे	मध्यमपुरुषः

सोष्ये	सोष्यावहे	सोष्यामहे	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
सविष्यते	सविष्येते	सविष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सविष्यसे	सविष्येथे	सविष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
सविष्ये	सविष्यावहे	सविष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

सूयताम्	सूयेताम्	सूयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
सूयस्व	सूयेथाम्	सूयध्वम्	मध्यमपुरुषः
सूयै	सूयावहे	सूयामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

असूयत	असूयेताम्	असूयन्त	प्रथमपुरुषः
असूयथाः	असूयेथाम्	असूयध्वम्	मध्यमपुरुषः
असूये	असूयावहि	असूयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

सूयेत	सूयेयाताम्	सूयेरन्	प्रथमपुरुषः
सूयेथाः	सूयेयाथाम्	सूयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
सूयेय	सूयेवहि	सूयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

सविषीष्ट	सविषीयास्ताम्	सविषीरन्	प्रथमपुरुषः
सविषीष्ठाः	सविषीयास्थाम्	सविषीद्वन् ध्वम्	मध्यमपुरुषः
सविषीय	सविषीवहि	सविषीमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

सोषोष्ट	सोषीयास्ताम्	सोषीरन्	प्रथमपुरुषः
सोषीष्ठाः	सोषीयास्थाम्	सोषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
सोषीय	सोषीवहि	सोषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

असोष्ट	असोषाताम्	असोषत	प्रथमपुरुषः
असोष्ठाः	असोषाथाम्	असोद्वम्	मध्यमपुरुषः
असोषि	असोष्वहि	असोष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

असविष्ट	असविषाताम्	असविषत	प्रथमपुरुषः
असविष्ठाः	असविषाथाम्	असविध्वं-असविद्वं	मध्यमपुरुषः
असविषि	असविष्वहि	असविष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

असोष्यत	असोष्येताम्	असोष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असोष्यथाः	असोष्येथाम्	असोष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असोष्ये	असोष्यावहि	असोष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

असविष्यत	असविष्येताम्	असविष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असविष्यथाः	असविष्येथाम्	असविष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असविष्ये	असविष्यावहि	असविष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) दुहू परितापे (दुःख करना, संताप करना)

दूयते

दूयते

दूयन्ते

प्रथमपुरुषः

दूयसे	दूयेथे	दूयध्वे	मध्यमपुरुषः
दूये	दूयावहे	दूयामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

दुदुवे	दुदुवाते	दुदुविरे	प्रथमपुरुषः
दुदुविषे	दुदुवाथे	दुदुविध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
दुदुवे	दुदुविबहे	दुदुविमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

दविता	दवितारौ	दवितारः	प्रथमपुरुषः
दवितासे	दवितासाथे	दविताध्वे	मध्यमपुरुषः
दविताहे	दवितास्वहे	दवितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

दविष्यते	दविष्येते	दविष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
दविष्यसे	दविष्येथे	दविष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
दविष्ये	दविष्यावहे	दविष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

दूयताम्	दूयेताम्	दूयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
दूयस्व	दूयेथाम्	दूयध्वम्	मध्यमपुरुषः
दूयै	दूयावहै	दूयामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अदूयत	अदूयेताम्	अदूयन्तम्	प्रथमपुरुषः
अदूयथाः	अदूयेथाम्	अदूयध्वम्	मध्यमपुरुषः

दीये	दीयावहे	दीयामहे	उत्तमपुरुषः
------	---------	---------	-------------

लिटि—

दिदीये	दिदीयाते	दिदीयिरे	प्रथमपुरुषः
दिदीयिषे	दिदीयाथे	दिदीयिध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
दिदीये	दिदीयिवहे	दिदीयिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

दाता	दातारौ	दातारः	प्रथमपुरुषः
दातासे	दातासाथे	दाताध्वे	मध्यमपुरुषः
दाताहे	दातास्वहे	दातास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

दास्यते	दास्येते	दास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
दास्यसे	दास्येथे	दास्यध्वे	मध्यमपुरुषः
दास्ये	दास्यावहे	दास्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

दीयताम्	दीयेताम्	दीयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
दीयस्व	दीयेथाम्	दीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
दीयै	दीयावहै	दीयामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अदीयत	अदीयेताम्	अदीयन्त	प्रथमपुरुषः
अदीयथाः	अदीयेथाम्	अदीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदीये	अदीयावहि	अदीयामहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Srujanika Library, Angotri Gyaan Kosha

विभक्तिः—

दीयेत	दीयेयाताम्	दीयेरन्	प्रथमपुरुषः
दीयेथाः	दीयेयाथाम्	दीयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
दीयेय	दीयेवहि	दीयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दासीष्ट	दासीयास्ताम्	दासीरन्	प्रथमपुरुषः
दासीष्ठाः	दासीयास्थाम्	दासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
दासीय	दासीवहि	दासीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अदास्त	अदासाताम्	अदासत	प्रथमपुरुषः
अदास्थाः	अदासाथाम्	अदाध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदास	अदास्वहि	अदास्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अदास्यत	अदास्येताम्	अदास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अदास्यथाः	अदास्येथाम्	अदास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदास्ये	अदास्यावहि	अदास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) डीङ् विहायसा गतौ (आकाशमें उड़ना) अकर्मकः ।

लटि—

डीयते	डीयेते	डीयन्ते	प्रथमपुरुषः
डीयसे	डीयेथे	डीयध्वे	मध्यमपुरुषः
डीये	डीयावहे	डीयामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

डिङ्ये	डिङ्याते	डिङ्यरे	प्रथमपुरुषः
डिङ्यिषे	डिङ्याये	डिङ्यध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
डिङ्ये	डिङ्यिवहे	डिङ्यिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

डयिता	डयितारौ	डयितारः	प्रथमपुरुषः
डयितासे	डयितासाथे	डयिताध्वे	मध्यमपुरुषः
डयिताहे	डयितास्वहे	डयितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

डयिष्यते	डयिष्येते	डयिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
डयिष्यसे	डयिष्येथे	डयिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
डयिष्ये	डयिष्यावहे	डयिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

डीयताम्	डीयेताम्	डीयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
डीयस्व	डीयेथाम्	डीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
डीयै	डीयावहै	डीयामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अडीयत	अडीयेताम्	अडीयन्त	प्रथमपुरुषः
अडीयथाः	अडीयेथाम्	अडीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अडीये	अडीयावहि	अडीयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

डीयेत	डीयेयाताम्	डीयेरन्	प्रथमपुरुषः
-------	------------	---------	-------------

डायेथाः	डीयेथाम्	डीयेध्वम्	मध्यमपुरुषः
डीयेय	डीयेवहि	डीयेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

डयिषीष्ट	डयिषीयास्ताम्	डयिषीरन्	प्रथमपुरुषः
डयिषीष्ठाः	डयिषीयास्थाम्	डयिषीध्वं-द्वम्	मध्यमपुरुषः
डयिषीय	डयिषीवहि	डयिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अडयिष्ट	अडयिषाताम्	अडयिषत	प्रथमपुरुषः
अडयिष्ठाः	अडयिषाथाम्	अडयिध्वं-द्वम्	मध्यमपुरुषः
अडयिषि	अडयिष्वहि	अडयिष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अडयिष्यत	अडयिष्येताम्	अडयिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अडयिष्यथाः	अडयिष्येथाम्	अडयिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अडयिष्ये	अडयिष्यावहि	अडयिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(५) पीङ् पाने (पीना) सकर्मकः ।

लटि—

पीयते	पीयेते	पीयन्ते	प्रथमपुरुषः
पीयसे	पीयेथे	पीयध्वे	मध्यमपुरुषः
पीये	पीयावहे	पीयामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

पिप्ये	पिप्याते	पिप्यिरे	प्रथमपुरुषः
--------	----------	----------	-------------

पिप्पिषे	पिप्प्याये	पिप्पिध्वे द्वे	मध्यमपुरुषः
पिप्प्ये	पिप्पिवहे	पिप्पिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

पेता	पेतारौ	पेतारः	प्रथमपुरुषः
पेतासे	पेतासाये	पेताध्वे	मध्यमपुरुषः
पेताहे	पेतास्वहे	पेतास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

पेह्यते	पेह्येते	पेह्यन्ते	प्रथमपुरुषः
पेह्यसे	पेह्येये	पेह्येध्वे	मध्यमपुरुषः
पेह्ये	पेह्यावहे	पेह्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

पीयताम्	पीयेताम्	पीयन्ताम्	प्रथमपुरुषः
पीयस्व	पीयेथाम्	पीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
पीयै	पीयावहै	पीयामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अपीयत	अपीयेताम्	अपीयन्त	प्रथमपुरुषः
अपीयथाः	अपीयेथाम्	अपीयध्वम्	मध्यमपुरुषः
अपीये	अपीयावहि	अपीयामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

पीयेत	पीयेयाताम्	पीयेरन्	प्रथमपुरुषः
पीयेथाः	पीयेयाथाम्	पीयेध्वम्	मध्यमपुरुषः

पीयेय

पीयेवहि

पीयेमहि

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

पेष्ठीष्ट

पेष्ठीयास्ताम्

पेष्ठीरन्

प्रथमपुरुषः

पेष्ठीष्ठाः

पेष्ठीयास्थाम्

पेष्ठीद्वम्

मध्यमपुरुषः

पेष्ठीय

पेष्ठीवहि

पेष्ठीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अपेष्ट

अपेष्ठाताम्

अपेष्ठत

प्रथमपुरुषः

अपेष्ठाः

अपेष्ठाथाम्

अपेष्ट्वम्

मध्यमपुरुषः

अपेष्ठी

अपेष्ठीवहि

अपेष्ठीमहि

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अपेष्ट्यत

अपेष्ट्येताम्

अपेष्ट्यन्त

प्रथमपुरुषः

अपेष्ट्यथाः

अपेष्ट्येथाम्

अपेष्ट्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अपेष्ट्ये

अपेष्ट्यावहि

अपेष्ट्यामहि

उत्तमपुरुषः

(६) माङ् माने (नापना) सकर्मकः ।

लटि—

मायते

मायेते

मायन्ते

प्रथमपुरुषः

मायसे

मायेथे

मायध्वे

मध्यमपुरुषः

माये

मायावहे

मायामहे

उत्तमपुरुषः

लिटि—

ममे

ममाते

ममिरे

प्रथमपुरुषः

मिमिषे

ममाथे

ममिध्वे

मध्यमपुरुषः

ममे ममिवहे ममिमहे उत्तमपुरुषः

लुटि—

माता	मातारौ	मातारः	प्रथमपुरुषः
मातासे	मातासाथे	माताध्वे	मध्यमपुरुषः
माताहे	मातास्वहे	मातास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

मास्यते	मास्येते	मास्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मास्यसे	मास्येथे	मास्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मास्ये	मास्यावहे	मास्यावहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

मायताम्	मायेताम्	मायन्ताम्	प्रथमपुरुषः
मायस्व	मायेथाम्	मायध्वम्	मध्यमपुरुषः
मायै	मायावहै	मायामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अमायत	अमायेताम्	अमायन्त	प्रथमपुरुषः
अमायथाः	अमायेथाम्	अमायध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमाये	अमायावहि	अमायामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

मायेत	मायेयाताम्	मायेरन्	प्रथमपुरुषः
मायेथाः	मायेयाथाम्	मायेध्वम्	मध्यमपुरुषः
मायेय	मायेवहि	मायेमहि	उत्तमपुरुषः

जाशिषि लिङि—

मासीष्ट	मासीयास्ताम्	मासीरन्	प्रथमपुरुषः
मासीष्ठाः	मासीयास्थाम्	मासीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मासीय	मासीवहि	मासीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अमास्त	अमासाताम्	अमासत	प्रथमपुरुषः
अमास्थाः	अमासाथाम्	अमाध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमासि	अमास्वहि	अमास्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अमास्यत	अमास्येताम्	अमास्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमास्यथाः	अमास्येथाम्	अमास्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमास्ये	अमास्यावहि	अमास्यामहि	उत्तमपुरुषः

(७) जनी प्रादुर्भावे (उत्पन्न होना)

लटि—

जायते	जायेते	जायन्ते	प्रथमपुरुषः
जायसे	जायेथे	जायध्वे	मध्यमपुरुषः
जाये	जायावहे	जायामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

जज्ञे	जज्ञाते	जज्ञिरे	प्रथमपुरुषः
जज्ञिषे	जज्ञाथे	जज्ञिध्वे	मध्यमपुरुषः
जज्ञे	जज्ञिवहे	जज्ञिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

जनिता	जनितारौ	जनितारः	प्रथमपुरुषः
जनितासे	जनितासाथे	जनिताध्वे	मध्यमपुरुषः
जनिताहे	जनितास्वहे	जनितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

जनिष्यते	जनिष्येते	जनिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
जनिष्यसे	जनिष्येथे	जनिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
जनिष्ये	जनिष्यावहे	जनिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

जायताम्	जायेताम्	जायन्ताम्	प्रथमपुरुषः
जायस्व	जायेथाम्	जायध्वम्	मध्यमपुरुषः
जायै	जायावहै	जायामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अजायत	अजायेताम्	अजायन्त	प्रथमपुरुषः
अजायथाः	अजायेथाम्	अजायध्वम्	मध्यमपुरुषः
अजाये	अजायावहि	अजायामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

जायेत	जायेयाताम्	जायेरन्	प्रथमपुरुषः
जायेथाः	जायेयाथाम्	जायेध्वम्	मध्यमपुरुषः
जायेय	जायेवहि	जायेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

जनिषीष्ट	जनिषीयास्ताम्	जनिषीरन्	प्रथमपुरुषः
----------	---------------	----------	-------------

जनिषोष्ठाः Digitized by eGangotri Gyaan Kosha जनिषोषास्थाम् जनिषोष्वम् मध्यमपुरुषः

जनिषीय जनिषीवहि जनिषीमहि उत्तमपुरुषः

अजनि अजनिषाताम् अजनिषत प्रथमपुरुषः
 अजनिष्ठ }

अजनिष्ठाः अजनिषाथाम् अजनिद्वम् मध्यमपुरुषः
 अजनिषि अनिष्वहि अजनिष्महि उत्तमपुरुषः

अजनिष्यत अजनिष्येताम् अजनिष्यन्त प्रथमपुरुषः
 अजनिष्यथाः अजनिष्येथाम् अजनिष्यध्वम् मध्यमपुरुषः
 अजनिष्ये अजनिष्यावहि अजनिष्यामहि उत्तमपुरुषः

(८) दीपी दीप्तौ (दीप्त होना)

लटि—

दीप्यते दीप्येते दीप्यन्ते प्रथमपुरुषः
 दीप्यसे दीप्येथे दीप्यध्वे मध्यमपुरुषः
 दीप्ये दीप्यावहे दीप्यामहे उत्तमपुरुषः

लिटि—

दिदीपे दिदीपाते दिदीपिरे प्रथमपुरुषः
 दिदीपिषे दिदीपाथे दिदीपिध्वे मध्यमपुरुषः
 दिदीपे दिदीपिवहे दिदीपिमहे उत्तमपुरुषः

लुटि—

दीपिता दीपितारौ दीपितारः प्रथमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosh

दीपितासे	दीपितासि	दीपिताध्वे	प्रथमपुरुषः
दीपिताहे	दीपितास्वहे	दीपितास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

दीपिष्यते	दीपिष्येते	दीपिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
दीपिष्यसे	दीपिष्येथे	दीपिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
दीपिष्ये	दीपिष्यावहे	दीपिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

दीप्यताम्	दीप्येताम्	दीप्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
दीप्यस्व	दीप्येथाम्	दीप्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
दीप्यै	दीप्यावहै	दीप्यामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अदीप्यत	अदीप्येताम्	अदीप्यन्त	प्रथमपुरुषः
अदीप्यथाः	अदीप्येथाम्	अदीप्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अदीप्ये	अदीप्यावहि	अदीप्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

दीप्येत	दीप्येयाताम्	दीप्येरन्	प्रथमपुरुषः
दीप्येथाः	दीप्येयाथाम्	दीप्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
दीप्येय	दीप्येवहि	दीप्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

दीपिषीष्ट	दीपिषीयास्ताम्	दीपिषीरन्	प्रथमपुरुषः
दीपिषीष्ठाः	दीपिषीयास्थाम्	दीपिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः

दीपिषीय

दीपिषीवहि

दीपिषीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अदीपि
अदीपिष्ट }

अदीपिषाताम्

अदीपिषत

प्रथमपुरुषः

अदीपिष्ठाः

अदीपिषाथाम्

अदीपिद्वम्

मध्यमपुरुषः

अदीपिषि

अदीपिष्वहि

अदीपिष्महि

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अदीपिष्यत

अदीपिष्येताम्

अदीपिष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अदीपिष्यथाः

अदीपिष्येथाम्

अदीपिष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अदीपिष्ये

अदीपिष्यावहि

अदीपिष्यामहि

उत्तमपुरुषः

(९) पद गतौ (चलना)

लटि—

पद्यते

पद्येते

पद्यन्ते

प्रथमपुरुषः

पद्यसे

पद्येथे

पद्यध्वे

मध्यमपुरुषः

पद्ये

पद्यावहे

पद्यामहे

उत्तमपुरुषः

लिटि—

पेदे

पेदाते

पेदिरे

प्रथमपुरुषः

पेदिषे

पेदाथे

पेदिध्वे

मध्यमपुरुषः

पेदे

पेदिवहे

पेदिमहे

उत्तमपुरुषः

लुटि—

पत्ता

पत्तारी

पत्तारः

प्रथमपुरुषः

पत्तासे	पत्तासाथे	पत्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
पत्ताहे	पत्तास्वहे	पत्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

पत्स्यते	पत्स्येते	पत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
पत्स्यसे	पत्स्येथे	पत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
पत्स्ये	पत्स्यावहे	पत्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

पद्यताम्	पद्येताम्	पद्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
पद्यस्व	पद्येथाम्	पद्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
पद्यै	पद्यावहे	पद्यामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

अपद्यत	अपद्येताम्	अपद्यन्त	प्रथमपुरुषः
अपद्यथाः	अपद्येथाम्	अपद्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अपद्ये	अपद्यावहि	अपद्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

पद्येत	पद्येयाताम्	पद्येरन्	प्रथमपुरुषः
पद्येथाः	पद्येयाथाम्	पद्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
पद्येय	पद्येवहि	पद्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

पत्सीष्ट	पत्सीयास्ताम्	पत्सीरन्	प्रथमपुरुषः
पत्सीष्ठाः	पत्सीयास्थाम्	पत्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः

वेत्ताहे

वेत्तास्वहे

वेत्तास्महे

उत्तमपुरुषः

लटि—

वेत्स्यते

वेत्स्येते

वेत्स्यन्ते

प्रथमपुरुषः

वेत्स्यसे

वेत्स्येथे

वेत्स्यध्वे

मध्यमपुरुषः

वेत्स्ये

वेत्स्यावहे

वेत्स्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

विद्यताम्

विद्येताम्

विद्यन्ताम्

प्रथमपुरुषः

विद्यस्व

विद्येथाम्

विद्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

विद्यै

विद्यावहै

विद्यामहै

उत्तमपुरुषः

लङि—

अविद्यत

अविद्येताम्

अविद्यन्त

प्रथमपुरुषः

अविद्यथाः

अविद्येथाम्

अविद्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अविद्ये

अविद्यावहि

अविद्यामहि

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

विद्येत

विद्येयाताम्

विद्येरन्

प्रथमपुरुषः

विद्येथाः

विद्येयाथाम्

विद्येध्वम्

मध्यमपुरुषः

विद्येय

विद्येवहि

विद्येमहि

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

वित्सीष्ट

वित्सीयास्ताम्

वित्सीरन्

प्रथमपुरुषः

वित्सीष्ठाः

वित्सीयास्थाम्

वित्सीध्वम्

मध्यमपुरुषः

वित्सीय

वित्सीवहि

वित्सीमहि

उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

लुङि—

अवित्त	अवित्साताम्	अवित्सत	प्रथमपुरुषः
अवित्थाः	अवित्साथाम्	अविद्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवित्सि	अवित्स्वहि	अवित्समहि	उत्तमपुरुषः

लटि—

अवित्स्यत	अवित्स्येताम्	अवित्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अवित्स्यथाः	अवित्स्येथाम्	अवित्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवित्स्ये	अवित्स्यावहि	अवित्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(११) बुध अवगमने (जानना) सकर्मकः ।

लटि—

बुध्यते	बुध्येते	बुध्यन्ते	प्रथमपुरुषः
बुध्यसे	बुध्येथे	बुध्यध्वे	मध्यमपुरुषः
बुध्ये	बुध्यावहे	बुध्यामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

बुबुधे	बुबुधाते	बुबुधिरे	प्रथमपुरुषः
बुबुधिषे	बुबुधाथे	बुबुधिध्वे	मध्यमपुरुषः
बुबुधे	बुबुधिवहे	बुबुधिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

बोद्धा	बोद्धारौ	बोद्धारः	प्रथमपुरुषः
बोद्धासे	बोद्धासाथे	बोद्धाध्वे	मध्यमपुरुषः
बोद्धाहे	बोद्धास्वहे	बोद्धास्महे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

भोत्स्यते	भोत्स्येते	भोत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
भोत्स्यसे	भोत्स्येथे	भोत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
भोत्स्ये	भोत्स्यावहे	भोत्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

बुध्यताम्	बुध्येताम्	बुध्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
बुध्यस्व	बुध्येथाम्	बुध्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
बुध्यै	बुध्यावहे	बुध्यामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

अबुध्यत	अबुध्येताम्	अबुध्यन्त	प्रथमपुरुषः
अबुध्यथाः	अबुध्येथाम्	अबुध्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अबुध्ये	अबुध्यावहि	अबुध्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

बुध्येत	बुध्येयाताम्	बुध्येरन्	प्रथमपुरुषः
बुध्येथाः	बुध्येयाथाम्	बुध्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
बुध्येय	बुध्येवहि	बुध्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

भुत्सीष्ट	भुत्सीयास्ताम्	भुत्सीरन्	प्रथमपुरुषः
भुत्सीष्ठाः	भुत्सीयास्थाम्	भुत्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
भुत्सीय	भुत्सीवहि	भुत्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अबोधि-अबुद्ध	अभुत्साताम्	अभुत्सत	प्रथमपुरुषः
अबुद्धाः	अभुत्साथाम्	अभुद्ध्यम्	मध्यमपुरुषः
अभुत्सि	अभुत्सवहि	अभुत्समहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अभोत्स्यत	अभोत्स्येताम्	अभोत्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभोत्स्यथाः	अभोत्स्येथाम्	अभोत्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभोत्स्ये	अभोत्स्यावहि	अभोत्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१२) युध संप्रहारे (लडाई करना)

लटि—

युध्यते	युध्येते	युध्यन्ते	प्रथमपुरुषः
युध्यसे	युध्येथे	युध्यध्वे	मध्यमपुरुषः
युध्ये	युध्यावहे	युध्यामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

युयुधे	युयुधाते	युयुधिरे	प्रथमपुरुषः
युयुधिषे	युयुधाथे	युयुधिध्वे	मध्यमपुरुषः
युयुधे	युयुधिवहे	युयुधिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

योद्धा	योद्धारौ	योद्धारः	प्रथमपुरुषः
योद्धासे	योद्धासाथे	योद्धाध्वे	मध्यमपुरुषः
योद्धाहे	योद्धास्वहे	योद्धास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

योत्स्यते	योत्स्येते	योत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
योत्स्यसे	योत्स्येथे	योत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
योत्स्ये	योत्स्यावहे	योत्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

युध्यताम्	युध्येताम्	युध्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
युध्यस्व	युध्येथाम्	युध्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
युध्यै	युध्यावहे	युध्यामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

अयुध्यत	अयुध्येताम्	अयुध्यन्त	प्रथमपुरुषः
अयुध्यथाः	अयुध्येथाम्	अयुध्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयुध्ये	अयुध्यावहि	अयुध्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

युध्येत	युध्येयाताम्	युध्येरन्	प्रथमपुरुषः
युध्येथाः	युध्येयाथाम्	युध्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
युध्येय	युध्येवहि	युध्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

युत्सीष्ट	युत्सीयास्ताम्	युत्सीरन्	प्रथमपुरुषः
युत्सीष्टाः	युत्सीयास्थाम्	युत्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
युत्सीय	युत्सीवहि	युत्सीमहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अयुद्ध	अयुत्साताम्	अयुत्सत	प्रथमपुरुषः
अयुद्धाः	अयुत्सायाम्	अयुद्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयुत्सि	अयुत्सवहि	अयुत्समहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अयोत्स्यत	अयोत्स्येताम्	अयोत्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अयोत्स्यथाः	अयोत्स्येथाम्	अयोत्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अयोत्स्ये	अयोत्स्यावहि	अयोत्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१३) सृज विसर्गे (छोड़ना) सकर्मकः ।

लटि—

सृज्यते	सृज्येते	सृज्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सृज्यसे	सृज्येथे	सृज्यध्वे	मध्यमपुरुषः
सृज्ये	सृज्यावहे	सृज्यामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ससृजे	ससृजाते	ससृजिरे	प्रथमपुरुषः
ससृजिषे	ससृजाथे	ससृजिध्वे	मध्यमपुरुषः
ससृजे	ससृजिवहे	ससृजिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

स्रष्टा	स्रष्टारौ	स्रष्टारः	प्रथमपुरुषः
स्रष्टासे	स्रष्टासाथे	स्रष्टाध्वे	मध्यमपुरुषः
स्रष्टाहे	स्रष्टास्वहे	स्रष्टास्महे	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddha Gangotri Gyaan Kosha

लृटि—

सक्ष्यते	सक्ष्येते	सक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सक्ष्यसे	सक्ष्येथे	सक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
सक्ष्ये	सक्ष्यावहे	सक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

सृज्यताम्	सृज्येताम्	सृज्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
सृज्यस्व	सृज्येथाम्	सृज्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
सृज्यै	सृज्यावहै	सृज्यामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

असृज्यत	असृज्येताम्	असृज्यन्त	प्रथमपुरुषः
असृज्यथाः	असृज्येथाम्	असृज्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असृज्ये	असृज्यावहि	असृज्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

सृज्येत	सृज्येयाताम्	सृज्येरन्	प्रथमपुरुषः
सृज्येथाः	सृज्येयाथाम्	सृज्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
सृज्येय	सृज्येवहि	सृज्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

सृक्षीष्ट	सृक्षीयास्ताम्	सृक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
सृक्षीष्टाः	सृक्षीयास्थाम्	सृक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
सृक्षीय	सृक्षीवहि	सृक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लुङि—

असृष्ट	असृक्षाताम्	असृक्षत	प्रथमपुरुषः
असृष्टाः	असृक्षाथाम्	असृद्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
असृक्षि	असृक्ष्वहि	असृद्धमाहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

असृक्ष्यत	असृक्ष्येताम्	असृक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असृक्ष्यथाः	असृक्ष्येथाम्	असृक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असृक्ष्ये	असृक्ष्यावहि	असृक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(उभयपदिनौ २)

(१) मृष तितिक्षायाम् (सहन करना) सकर्मकः ।

लटि—

मृष्यति	मृष्यतः	मृष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
मृष्यसि	मृष्यथः	मृष्यथ	मध्यमपुरुषः
मृष्यामि	मृष्यावः	मृष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मृष्यते	मृष्येते	मृष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मृष्यसे	मृष्येथे	मृष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मृष्ये	मृष्यावहे	मृष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ममर्ष	ममृषतुः	ममृषुः	प्रथमपुरुषः
ममर्षिथ	ममृषथुः	ममृष	मध्यमपुरुषः

ममर्षं   ममृषिव   ममृषिम   उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

ममृषे	ममृषाते	ममृषिरे	प्रथमपुरुषः
ममृषिषे	ममृषाथे	ममृषिध्वे	मध्यमपुरुषः
ममृषे	ममृषिवहे	ममृषिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

मर्षिता	मर्षितारौ	मर्षितारः	प्रथमपुरुषः
मर्षितासि	मर्षितास्थः	मर्षितास्थ	मध्यमपुरुषः
मर्षितास्मि	मर्षितारवः	मर्षितास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मर्षिता	मर्षितारौ	मर्षितारः	प्रथमपुरुषः
मर्षितासे	मर्षितासाथे	मर्षिताध्वे	मध्यमपुरुषः
मर्षिताहे	मर्षितारवहे	मर्षितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

मर्षिष्यति	मर्षिष्यतः	मर्षिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
मर्षिष्यसि	मर्षिष्यथः	मर्षिष्यथ	मध्यमपुरुषः
मर्षिष्यामि	मर्षिष्यावः	मर्षिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मर्षिष्यते	मर्षिष्येते	मर्षिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मर्षिष्यसे	मर्षिष्येथे	मर्षिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मर्षिष्ये	मर्षिष्यावहे	मर्षिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

मृष्यतु	}	मृष्यताम्	मृष्यन्तु	प्रथमपुरुषः
मृष्यतात्				
मृष्य	}	मृष्यतम्	मृष्यत	मध्यमपुरुषः
मृष्यतात्				
मृष्याणि		मृष्याव	मृष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मृष्यताम्	मृष्येताम्	मृष्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
मृष्यस्व	मृष्येथाम्	मृष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
मृष्यै	मृष्यावहै	मृष्यामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अमृष्यत्	अमृष्यताम्	अमृष्यन्	प्रथमपुरुषः
अमृष्यः	अमृष्यतम्	अमृष्यत	मध्यमपुरुषः
अमृष्यम्	अमृष्याव	अमृष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमृष्यत	अमृष्येताम्	अमृष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमृष्यथाः	अमृष्येथाम्	अमृष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमृष्ये	अमृष्यावहि	अमृष्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

मृष्यात्	मृष्याताम्	मृष्युः	प्रथमपुरुषः
मृष्याः	मृष्यातम्	मृष्यात	मध्यमपुरुषः

मृष्याम् Digitized By मृष्याम् anta eGang मृष्याम् aan Kosha उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मृष्येत	मृष्येयाताम्	मृष्येरन्	प्रथमपुरुषः
मृष्येथाः	मृष्येयाथाम्	मृष्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
मृष्येय	मृष्येवहि	मृष्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

मृष्यात्	मृष्यास्ताम्	मृष्यासुः	प्रथमपुरुषः
मृष्याः	मृष्यास्तम्	मृष्यास्त	मध्यमपुरुषः
मृष्यासम्	मृष्यास्व	मृष्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मर्षिषीष्ट	मर्षिषीयास्तम्	मर्षिषीरन्	प्रथमपुरुषः
मर्षिषीष्ठाः	मर्षिषीयास्थाम्	मर्षिषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
मर्षिषीय	मर्षिषीवहि	मर्षिषीवहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अमर्षीत्	अमर्षिष्टाम्	अमर्षिषुः	प्रथमपुरुषः
अमर्षीः	अमर्षिष्टम्	अमर्षिष्ट	मध्यमपुरुषः
अमर्षिषम्	अमर्षिष्व	अमर्षिष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमर्षिष्ट	अमर्षिषाताम्	अमर्षिषत	प्रथमपुरुषः
अमर्षिष्ठाः	अमर्षिषाथाम्	अमर्षिद्वम्	मध्यमपुरुषः
अमर्षिषि	अमर्षिष्वहि	अमर्षिष्वहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लटि—

अमर्षिष्यत्	अमर्षिष्यताम्	अमर्षिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अमर्षिष्यः	अमर्षिष्यतम्	अमर्षिष्यत	मध्यमपुरुषः
अमर्षिष्यम्	अमर्षिष्याव	अमर्षिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमर्षिष्यत	अमर्षिष्येताम्	अमर्षिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमर्षिष्यथाः	अमर्षिष्येथाम्	अमर्षिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमर्षिष्ये	अमर्षिष्यावहि	अमर्षिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) एह बन्धने (बाँधना) सकर्मकः ।

लटि—

नह्यति	नह्यतः	नह्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नह्यसि	नह्यथः	नह्यथ	मध्यमपुरुषः
नह्यामि	नह्यावः	नह्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नह्यते	नह्येते	नह्यन्ते	प्रथमपुरुषः
नह्यसे	नह्येथे	नह्यध्वे	मध्यमपुरुषः
नह्ये	नह्यावहे	नह्यामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

ननाह	नेहतुः	नेहुः	प्रथमपुरुषः
नेहित-ननद्ध	नेहथुः	नेह	मध्यमपुरुषः
ननाह-ननह	नेहिम	नेहिम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gyaan Kosha

नेहे	नेहाते	नेहिरे	प्रथमपुरुषः
नेहिषे	नेहाथे	नेहिध्वे-द्ध्वे	मध्यमपुरुषः
नेहे	नेहिवहे	नेहिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

नद्धा	नद्धारौ	नद्धारः	प्रथमपुरुषः
नद्धासि	नद्धास्थः	नद्धास्थ	मध्यमपुरुषः
नद्धास्मि	नद्धास्वः	नद्धास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नद्धा	नद्धारौ	नद्धारः	प्रथमपुरुषः
नद्धासे	नद्धासाथे	नद्धाध्वे	मध्यमपुरुषः
नद्धाहे	नद्धास्वहे	नद्धास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

नत्स्यति	नत्स्यतः	नत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
नत्स्यसि	नत्स्यथः	नत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
नत्स्यामि	नत्स्यावः	नत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नत्स्यते	नत्स्येते	नत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
नत्स्यसे	नत्स्येथे	नत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
नत्स्ये	नत्स्यावहे	नत्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

छोटि—

नह्यतु	}	नह्यताम्	नह्यन्तु	प्रथमपुरुषः
नह्यतात्				
नह्य	}	नह्यतम्	नह्यत	मध्यमपुरुषः
नह्यतात्				
नह्यानि		नह्याव	नह्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नह्यताम्	नह्येताम्	नह्यन्ताम्	प्रथमपुरुषः
मह्यस्व	नह्येथाम्	नह्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
नह्यै	नह्यावहै	नह्यामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अनह्यत्	अनह्यताम्	अनह्यन्	प्रथमपुरुषः
अनह्यः	अनह्यतम्	अनह्यत	मध्यमपुरुषः
अनह्यम्	अनह्याव	अनह्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनह्यत	अनह्येताम्	अनह्यन्त	प्रथमपुरुषः
अनह्यथाः	अनह्येथाम्	अनह्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनह्ये	अनह्यावहि	अनह्यामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

नह्येत्	नह्येताम्	नह्येयुः	प्रथमपुरुषः
नह्येः	नह्येतम्	नह्येत्त	मध्यमपुरुषः

नह्येयम् नह्येव नह्येभ्य उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नह्येत	नह्येयाताम्	नह्येरन्	प्रथमपुरुषः
नह्येथाः	नह्येयाथाम्	नह्येध्वम्	मध्यमपुरुषः
नह्येय	नह्येवहि	नह्येमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

नह्यात्	नह्यास्ताम्	नह्यासुः	प्रथमपुरुषः
नह्याः	नह्यास्तम्	नह्यास्त	मध्यमपुरुषः
नह्यासम्	नह्यास्व	नह्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

नत्सीष्ट	नत्सीयास्ताम्	नत्सीरन्	प्रथमपुरुषः
नत्सीष्ठाः	नत्सीयास्थाम्	नत्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
नत्सीय	नत्सीवहि	नत्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अनात्सीत्	अनाद्धाम्	अनात्सुः	प्रथमपुरुषः
अनात्सीः	अनाद्धम्	अनाद्ध	मध्यमपुरुषः
अनात्सम्	अनात्स्व	अनात्स्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनद्ध	अनत्साताम्	अनत्सत	प्रथमपुरुषः
अनद्धाः	अनत्साथाम्	अनद्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनत्सि	अनत्सवहि	अनत्समहि	उत्तमपुरुषः

लटि—

अनत्स्यत्	अनत्स्यताम्	अनत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अनत्स्यः	अनत्स्यतम्	अनत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अनत्स्यम्	अनत्स्याव	अनत्स्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अनत्स्यत	अनत्स्येताम्	अनत्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अनत्स्यथाः	अनत्स्येथाम्	अनत्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अनत्स्ये	अनत्स्यावहि	अनत्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

इति श्रीराजनारायणशास्त्रिशुक्तरचिताया रूपप्रभायाः
द्वितीयभागे दिवादिप्रकरणम् ।

अथ स्वादिप्रकरणम् ।

(उभयपदिनः) ४ धातवः ।

(१)-षुब् अभिषवे (नहलाना, चुआना, रस निकालना)

लटि—

सुनोति	सुनुतः	सुन्वन्ति	प्रथमपुरुषः
सुनोषि	सुनुथः	सुनुथ	मध्यमपुरुषः
सुनोमि	सुनुवः-सुन्वः	सुनुमः-सुन्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सुनुते	सुन्वाते	सुन्वते	प्रथमपुरुषः
--------	----------	---------	-------------

सुनुषे	सुनुवधे	सुनुष्वे	मध्यमपुरुषः
सुन्वे	सुनुवहे-सुन्वहे	सुनुमहे-सुन्महे	उत्तमपुरुषः

लिटि —

सुषाव	सुषुवतुः	सुषुतुः	प्रथमपुरुषः
सुषविथ, सुषोथ	सुषुवथुः	सुषुव	मध्यमपुरुषः
सुषाव-सुषव	सुषुविव	सुषुविम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सुषुवे	सुषुवाते	सुषुविरे	प्रथमपुरुषः
सुषुविषे	सुषुवाथे	सुषुविध्वे-द्वे	मध्यमपुरुषः
सुषुवे	सुषुविवहे	सुषुविमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

सोता	सोतारौ	सोतारः	प्रथमपुरुषः
सोतासि	सोतास्थः	सोतास्थ	मध्यमपुरुषः
सोतास्मि	सोतास्वः	सोतास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सोता	सोतारौ	सोतारः	प्रथमपुरुषः
सोतासे	सोतासाथे	सोताध्वे	मध्यमपुरुषः
सोताहे	सोतास्वहे	सोतास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

सोष्यति	सोष्यतः	सोष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
सोष्यसि	सोष्यथः	सोष्यथ	मध्यमपुरुषः

सोष्यामि सोष्यावः सोष्यामः उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सोष्यते	सोष्येते	सोष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सोष्यसे	सोष्येथे	सोष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
सोष्ये	सोष्यावंहे	सोष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

सुनोतु-सुनुतात्	सुनुताम्	सुन्वन्तु	प्रथमपुरुषः
सुनु-सुनुतात्	सुनुतम्	सुनुत	मध्यमपुरुषः
सुनवानि	सुनवाव	सुनवाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सुनुताम्	सुन्वाताम्	सुन्वताम्	प्रथमपुरुषः
सुनुष्व	सुन्वाथाम्	सुनुध्वम्	मध्यमपुरुषः
सुनवै	सुनवावहै	सुनवामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

असुनोत्	असुनुताम्	असुन्वन्	प्रथमपुरुषः
असुनोः	असुनुतम्	असुनुत	मध्यमपुरुषः
असुनवम्	असुनुव } असुन्व }	असुनुम } असुन्म }	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

असुनुत	असुन्वाताम्	असुन्वन्त	प्रथमपुरुषः
असुनुथाः	असुन्वाथाम्	असुनुध्वम्	मध्यमपुरुषः

असुन्वि	असुनुवाहि	असुनुमहि	उत्तमपुरुषः
	असुन्वहि	असुन्महि	

विधिलिङि—

सुनुयात्	सुनुयाताम्	सुनुयुः	प्रथमपुरुषः
सुनुयाः	सुनुयातम्	सुनुयात	मध्यमपुरुषः
सुनुयाम्	सुनुयाव	सुनुयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सुन्वीत	सुन्वीयाताम्	सुन्वीरन्	प्रथमपुरुषः
सुन्वीथाः	सुन्वीयाथाम्	सुन्वीध्वम्	मध्यमपुरुषः
सुन्वीय	सुन्वीवाहि	सुन्वीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

सूयात्	सूयास्ताम्	सूयासुः	प्रथमपुरुषः
सूयाः	सूयास्तम्	सूयास्त	मध्यमपुरुषः
सूयासम्	सूयास्व	सूयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सोषीष्ट	सोषीयास्ताम्	सोषीरन्	प्रथमपुरुषः
सोषीष्ठाः	सोषीयास्थाम्	सोषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
सोषीय	सोषीवाहि	सोषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

असावीत्	असाविष्टाम्	असाविषुः	प्रथमपुरुषः
असावीः	असाविष्टम्	असाविष्ट	मध्यमपुरुषः

असाविषम् असोषिष्य असोषिष्य उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

असोष्ट	असोषाताम्	असोषत	प्रथमपुरुषः
असोष्टाः	असोषाथाम्	असोद्वम्	मध्यमपुरुषः
असोषि	असोष्वहि	असोषमहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

असोष्यत्	असोष्यताम्	असोष्यन्	प्रथमपुरुषः
असोष्यः	असोष्यतम्	असोष्यत	मध्यमपुरुषः
असोष्यम्	असोष्याव	असोष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

असोष्यत	असोष्येताम्	असोष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असोष्यथाः	असोष्येथाम्	असोष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असोष्ये	असोष्यावहि	असोष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) चिन् चयने (चुनना) सकर्मकः ।

लटि—

चिनोति	चिनुतः	चिन्वन्ति	प्रथमपुरुषः
चिनोषि	चिनुथः	चिनुथ	मध्यमपुरुषः
चिनोमि	चिन्वः-चिनुवः	चिन्मः-चिनुमः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

चिनुते	चिन्वाते	चिन्वते	प्रथमपुरुषः
चिनुषे	चिन्वाथे	चिनुध्वे	मध्यमपुरुषः

चेतास्मि

Digitized by eGangotri Dhanta eGangotri Gyaan Kosha

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

चेता

चेतारी

चेतारः

प्रथमपुरुषः

चेतासे

चेतासाथे

चेताध्वे

मध्यमपुरुषः

चेताहे

चेतास्वहे

चेतास्महे

उत्तमपुरुषः

लटि—

चेष्ट्यति

चेष्ट्यतः

चेष्ट्यन्ति

प्रथमपुरुषः

चेष्ट्यसि

चेष्ट्यथः

चेष्ट्यथ

मध्यमपुरुषः

चेष्ट्यामि

चेष्ट्यावः

चेष्ट्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

चेष्ट्यते

चेष्ट्येते

चेष्ट्यन्ते

प्रथमपुरुषः

चेष्ट्यसे

चेष्ट्येथे

चेष्ट्यध्वे

मध्यमपुरुषः

चेष्ट्ये

चेष्ट्यावहे

चेष्ट्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

चिनुतु

चिनुताम्

चिन्वन्तु

प्रथमपुरुषः

चिनुतात्

}

चिनुतम्

चिनुत

मध्यमपुरुषः

चिनु-चिनुतात्

चिनवाव

चिनवाम

उत्तमपुरुषः

चिनवानि

आत्मनेपदे—

चिनुताम्

चिन्वाताम्

चिन्वताम्

प्रथमपुरुषः

चिनुष्व

चिन्वाथाम्

चिनुध्वम्

मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

चीयाः	चीयास्तेम्	चीयास्ते	मध्यमपुरुषः
चीयासम्	चीयास्व	चीयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

चेषीष्ट	चेषीयारताम्	चेषीरन्	प्रथमपुरुषः
चेषीष्ठाः	चेषीयास्थाम्	चेषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
चेषीय	चेषीवहि	चेषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अचैषीत्	अचैष्टाम्	अचैषुः	प्रथमपुरुषः
अचैषीः	अचैष्टम्	अचैष्ट	मध्यमपुरुषः
अचैषम्	अचैष्ट्व	अचैष्टम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अचेष्ट	अचेष्टाताम्	अचेष्टत	प्रथमपुरुषः
अचेष्टाः	अचेष्टाथाम्	अचेष्टद्वम्	मध्यमपुरुषः
अचेष्टि	अचेष्ट्वहि	अचेष्टमहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अचेष्ट्यत्	अचेष्ट्यताम्	अचेष्ट्यन्	प्रथमपुरुषः
अचेष्ट्यः	अचेष्ट्यतम्	अचेष्ट्यत	मध्यमपुरुषः
अचेष्ट्यम्	अचेष्ट्याव	अचेष्ट्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अचेष्ट्यत	अचेष्ट्येताम्	अचेष्ट्यन्त	प्रथमपुरुषः
अचेष्ट्यथाः	अचेष्ट्येथाम्	अचेष्ट्यध्वम्	मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अचेष्ट्ये अचेष्ट्यावहि अचेष्ट्यामहि उत्तमपुरुषः

(३) स्तृब् आच्छादने (ढकना) सकर्मकः ।

लटि—

स्तृणोति	स्तृणुतः	स्तृणवन्ति	प्रथमपुरुषः
स्तृणोषि	स्तृणुथः	स्तृणुथ	मध्यमपुरुषः
स्तृणोमि	स्तृणुवः {	स्तृणुमः {	उत्तमपुरुषः
	स्तृणवः {	स्तृणमः {	

आत्मनेपदे—

स्तृणुते	स्तृणवाते	स्तृणवते	प्रथमपुरुषः
स्तृणुषे	स्तृणवाथे	स्तृणुष्वे	मध्यमपुरुषः
स्तृणवे	स्तृणुवहे-एवहे	स्तृणुमहे-एमहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

तस्तार	तस्तरतुः	तस्तरुः	प्रथमपुरुषः
तस्तर्य	तस्तरथुः	तस्तर	मध्यमपुरुषः
तस्तार {	तस्तरिव	तस्तरिम	उत्तमपुरुषः
तस्तर			

आत्मनेपदे—

तस्तरे	तस्तराते	तस्तरिरे	प्रथमपुरुषः
तस्तरिषे	तस्तराथे	तस्तरिध्वे-ढ्वे	मध्यमपुरुषः
तस्तरे	तस्तरिवहे	तस्तरिमहे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

स्तर्ता	स्तर्तारौ	स्तर्तारः	प्रथमपुरुषः
---------	-----------	-----------	-------------

Digitized by eGangotri Gyaan Kosha

स्तर्तासि

स्तर्तास्मि

स्तर्तासि

स्तर्तास्वः

स्तर्तासि

स्तर्तास्मः

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

आत्मनेपदे—

स्तर्ता

स्तर्तासि

स्तर्ताहे

स्तर्तारौ

स्तर्तासाथे

स्तर्तास्वहे

स्तर्तारः

स्तर्ताध्वे

स्तर्तास्महे

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लृटि—

स्तरिष्यति

स्तरिष्यसि

स्तरिष्यामि

स्तरिष्यतः

स्तरिष्यथः

स्तरिष्यावः

स्तरिष्यन्ति

स्तरिष्यथ

स्तरिष्यामः

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

स्तरिष्यते

स्तरिष्यसे

स्तरिष्ये

स्तरिष्येते

स्तरिष्येथे

स्तरिष्यावहे

स्तरिष्यन्ते

स्तरिष्यध्वे

स्तरिष्यामहे

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

स्तृणोतु

स्तृणुतात्

स्तृणुताम्

स्तृण्वन्तु

प्रथमपुरुषः

स्तृणु-स्तृणुतात्

स्तृणवानि

स्तृणुतम्

स्तृणवाव

स्तृणुत

स्तृणवाम

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

स्तृणुताम्

स्तृण्वताम्

स्तृण्वताम्

प्रथमपुरुषः

स्तृणुष्व	स्तृणवाथाम्	स्तृणुध्वम्	मध्यमपुरुषः
स्तृणवै	स्तृणवावहै	स्तृणवामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अस्तृणोत्	अस्तृणुताम्	अस्तृणवन्	प्रथमपुरुषः
अस्तृणोः	अस्तृणुतम्	अस्तृणुत	मध्यमपुरुषः
अस्तृणुवम्	अस्तृणुव	अस्तृणुम	उत्तमपुरुषः
	अस्तृणव	अस्तृणम	

आत्मनेपदे—

अस्तृणुत	अस्तृणवाताम्	अस्तृणवत	प्रथमपुरुषः
अस्तृणुथाः	अस्तृणवाथाम्	अस्तृणुध्वम्	मध्यमपुरुषः
अस्तृणिव	अस्तृणवहि-णुवहि	अस्तृणमहि णुमहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

स्तृणुयात्	स्तृणुयाताम्	स्तृणुयुः	प्रथमपुरुषः
स्तृणुयाः	स्तृणुयातम्	स्तृणुयात	मध्यमपुरुषः
स्तृणुयाम्	स्तृणुयाव	स्तृणुयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

स्तृणवीत	स्तृणवीयाताम्	स्तृणवीरन्	प्रथमपुरुषः
स्तृणवीथाः	स्तृणवीयाथाम्	स्तृणवीध्वम्	मध्यमपुरुषः
स्तृणवीय	स्तृणवीवहि	स्तृणवीमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

स्तर्थात्	स्तर्थास्ताम्	स्तर्थासुः	प्रथमपुरुषः
-----------	---------------	------------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

स्तर्थाः	स्तर्थास्तम्	स्तर्थास्त	मध्यमपुरुषः
स्तर्थासम्	स्तर्थास्व	स्तर्थास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

स्तरिषीष्ट	स्तरिषीयास्ताम्	स्तरिषीरन्	प्रथमपुरुषः
स्तरिषीष्ठाः	स्तरिषीयास्थाम्	स्तरिषीध्वं-द्वं	मध्यमपुरुषः
स्तरिषीय	स्तरिषीवहि	स्तरिषीमहि	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			

स्तृषीष्ट	स्तृषीयास्ताम्	स्तृषीरन्	प्रथमपुरुषः
स्तृषीष्ठाः	स्तृषीयास्थाम्	स्तृषीध्वम्	मध्यमपुरुषः
स्तृषीय	स्तृषीवहि	स्तृषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अस्तार्षीत्	अस्तार्षाम्	अस्तार्षुः	प्रथमपुरुषः
अस्तार्षीः	अस्तार्षम्	अस्तार्ष्ट	मध्यमपुरुषः
अस्तार्षम्	अस्तार्ष्व	अस्तार्ष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अस्तरिष्ट	अस्तरिषाताम्	अस्तरिषत	प्रथमपुरुषः
अस्तरिष्ठाः	अस्तरिषाथाम्	अस्तरिद्वं-ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अस्तरिषि	अस्तरिष्वहि	अस्तरिषमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अस्तृत	अस्तृषाताम्	अस्तृषत	प्रथमपुरुषः
अस्तृथाः	अस्तृषाथाम्	अस्तृद्वम्	मध्यमपुरुषः

अस्तृषि अस्तृष्वाहि अस्तृष्माहि उत्तमपुरुषः

लृङि—

अस्तरिष्यत्	अस्तरिष्यताम्	अस्तरिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अस्तरिष्यः	अस्तरिष्यतम्	अस्तरिष्यत	मध्यमपुरुषः
अस्तरिष्यम्	अस्तरिष्याव	अस्तरिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अस्तरिष्यत	अस्तरिष्येताम्	अस्तरिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अस्तरिष्यथाः	अस्तरिष्येथाम्	अस्तरिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अस्तरिष्ये	अस्तरिष्यावहि	अस्तरिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) धूब् कम्पने (कँपाना) सकर्मकः ।

लटि—

धूनोति	धूनुतः	धून्वन्ति	प्रथमपुरुषः
धूनोषि	धूनुथः	धूनुथ	मध्यमपुरुषः
धूनोमि	धूनुवः-धून्वः	धूनुमः-धून्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धूनुते	धून्वाते	धून्वते	प्रथमपुरुषः
धूनुषे	धून्वाथे	धूनुध्वे	मध्यमपुरुषः
धून्वे	धूनुवहे } धून्वहे }	धूनुमहे } धून्महे }	उत्तमपुरुषः

लिटि—

दुधाव	दुधुवतुः	दुधुवुः	प्रथमपुरुषः
-------	----------	---------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

दुधविथ-दुधोध दुधुविथुः दुधुव मध्यमपुरुषः

दुधाव-दुधुव दुधुविव दुधुविम उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

दुधुवे दुधुवाते दुधुविरे प्रथमपुरुषः

दुधुविषे दुधुवाथे दुधुविध्वे-दूवे मध्यमपुरुषः

दुधुवे दुधुविवहे दुधुविमहे उत्तमपुरुषः

लुटि—

घोता घोतारौ घोतारः प्रथमपुरुषः

घोतासि घोतास्थः घोतास्थ मध्यमपुरुषः

घोतास्मि घोतास्वः घोतास्मः उत्तमपुरुषः

पक्षे—

घविता घवितारौ घवितारः प्रथमपुरुषः

घवितासि घवितास्थः घवितास्थ मध्यमपुरुषः

घवितास्मि घवितास्वः घवितास्मः उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

घोता घोतारौ घोतारः प्रथमपुरुषः

घोतासे घोतासाथे घोताध्वे मध्यमपुरुषः

घोताहे घोतास्वहे घोतास्महे उत्तमपुरुषः

पक्षे—

घविता घवितारौ घवितारः प्रथमपुरुषः

घवितासे घवितासाथे घविताध्वे मध्यमपुरुषः

धविताहे	धवितास्वहे	धवितास्महे	उत्तमपुरुषः
---------	------------	------------	-------------

लुटि—

धविष्यति	धविष्यतः	धविष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
धविष्यसि	धविष्यथः	धविष्यथ	मध्यमपुरुषः
धविष्यामि	धविष्यावः	धविष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

धोष्यति	धोष्यतः	धोष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
धोष्यसि	धोष्यथः	धोष्यथ	मध्यमपुरुषः
धोष्यामि	धोष्यावः	धोष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धविष्यते	धविष्येते	धविष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
धविष्यसे	धविष्येथे	धविष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
धविष्ये	धविष्यावहे	धविष्यामहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

धोष्यते	धोष्येते	धोष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
धोष्यसे	धोष्येथे	धोष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
धोष्ये	धोष्यावहे	धोष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

धूनोतु-धूनुतात्	धूनुताम्	धून्वन्तु	प्रथमपुरुषः
धूनु-धूनुतात्	धूनुतम्	धूनुत	मध्यमपुरुषः
धूनवानि	धूनवाव	धूनवाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धूनुताम्	धून्वाताम्	धून्वताम्	प्रथमपुरुषः
धूनुष्व	धून्वाथाम्	धूनुध्वम्	मध्यमपुरुषः
धूनवै	धूनवावहै	धूनवामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अधूनोत्	अधूनुताम्	अधून्वन्	प्रथमपुरुषः
अधूनोः	अधूनुतम्	अधूनुत	मध्यमपुरुषः
अधूनवम्	अधूनुव } अधून्व }	अधूनुम् } अधून्म }	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधूनुत	अधून्वाताम्	अधून्वत	प्रथमपुरुषः
अधूनुयाः	अधून्वाथाम्	अधूनुध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधून्वि	अधूनुवहि } अधून्वहि }	अधूनुमहि } अधून्महि }	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

धूनुयात्	धूनुयाताम्	धूनुयुः	प्रथमपुरुषः
धनुयाः	धूनुयातम्	धूनुयात	मध्यमपुरुषः
धूनुयाम्	धूनुयाव	धूनुयाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धून्वीत	धून्वीयाताम्	धून्वीयन्	प्रथमपुरुषः
धून्वीयाः	धून्वीयाथाम्	धून्वीध्वम्	मध्यमपुरुषः

धून्वीय	धून्वीवहि	धून्वीमहि	उत्तमपुरुषः
---------	-----------	-----------	-------------

आशिषि लिङि—

धूयात्	धूयास्ताम्	धूयासुः	प्रथमपुरुषः
धूयाः	धूयास्तम्	धूयास्त	मध्यमपुरुषः
धूयासम्	धूयास्व	धूयास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

धविषीष्ट	धविषीयास्ताम्	धविषीरन्	प्रथमपुरुषः
धविषीष्ठाः	धविषीयास्थाम्	धविषीध्वं-द्वम्	मध्यमपुरुषः
धविषीय	धविषीवहि	धविषीमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

धोषीष्ट	धोषीयास्ताम्	धोषीरन्	प्रथमपुरुषः
धोषीष्ठाः	धोषीयास्थाम्	धोषीद्वम्	मध्यमपुरुषः
धोषीय	धोषीवहि	धोषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अधावीत्	अधाविष्टाम्	अधाविषुः	प्रथमपुरुषः
अधावीः	अधाविष्टम्	अधाविष्ट	मध्यमपुरुषः
अधाविषम्	अधाविष्व	अधाविष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधविष्ट	अधविषाताम्	अधविषत	प्रथमपुरुषः
अधविष्ठाः	अधविषाताम्	अधविद्वं-ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधविषि	अधविष्वहि	अधविष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अधोष्ठ	अधोष्ठाताम्	अधोष्ठत	प्रथमपुरुषः
अधोष्ठाः	अधोष्ठाथाम्	अधोष्ठ्वम्	मध्यमपुरुषः
अधोष्ठी	अधोष्ठ्वहि	अधोष्ठ्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अधविष्यत्	अधविष्यताम्	अविष्यन्	प्रथमपुरुषः
अधविष्यः	अधविष्यतम्	अधविष्यत	मध्यमपुरुषः
अधविष्यम्	अधविष्याव	अधविष्याम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अधोष्यत्	अधोष्यताम्	अधोष्यन्	प्रथमपुरुषः
अधोष्यः	अधोष्यतम्	अधोष्यत	मध्यमपुरुषः
अधोष्यम्	अधोष्याव	अधोष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अधविष्यत	अधविष्येताम्	अधविष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अधविष्यथाः	अधविष्येथाम्	अधविष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधविष्ये	अधविष्यावहि	अधविष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अधोष्यत	अधोष्येताम्	अधोष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अधोष्यथाः	अधोष्येथाम्	अधोष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अधोष्ये	अधोष्यावहि	अधोष्यामहि	उत्तमपुरुषः

इति शुद्धिरीक्षणमात्रायणशालिसङ्कलिताया रूपप्रभायाः
द्वितीयभागे स्वादिप्रकरणम् ।

अथ तुदादिप्रकरणम् ।

(उभयपदिनः १० धातवः)

(१) तुद व्यथने (कष्ट देना)

लटि—

तुदति	तुदतः	तुदन्ति	प्रथमपुरुषः
तुदसि	तुदथः	तुदथ	मध्यमपुरुषः
तुदामि	तुदावः	तुदामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तुदते	तुदेते	तुदन्ते	प्रथमपुरुषः
तुदसे	तुदथे	तुदध्वे	मध्यमपुरुषः
तुदे	तुदावहे	तुदामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

तुतोद	तुतुदतुः	तुतुदुः	प्रथमपुरुषः
तुतोदिथ	तुतुदथुः	तुतुद	मध्यमपुरुषः
तुतोद	तुतुदिव	तुतुदिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तुतुदे	तुतुदाते	तुतुदिरे	प्रथमपुरुषः
तुतुदिषे	तुतुदाथे	तुतुदिध्वे	मध्यमपुरुषः
तुतुदे	तुतुदिवाहे	तुतुदिमहे	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लुटि—

तोत्ता	तोत्तारौ	तोत्तारः	प्रथमपुरुषः
तोत्तासि	तोत्तास्थः	तोत्तास्थ	मध्यमपुरुषः
तोत्तास्मि	तोत्तास्वः	तोत्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तोत्ता	तोत्तारौ	तोत्तारः	प्रथमपुरुषः
तोत्तासे	तोत्तासाथे	तोत्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
तोत्ताहे	तोत्तास्वहे	तोत्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

तोत्स्यति	तोत्स्यतः	तोत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
तोत्स्यसि	तोत्स्यथः	तोत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
तोत्स्यामि	तोत्स्यावः	तोत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तोत्स्यते	तोत्स्येते	तोत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
तोत्स्यसे	तोत्स्येथे	तोत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
तोत्स्ये	तोत्स्यावहे	तोत्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

वुदतु-वुदतात्	वुदताम्	वुदन्तु	प्रथमपुरुषः
वुद-वुदतात्	वुदतम्	वुदत	मध्यमपुरुषः
वुदानि	वुदाव	वुदाम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

तुदताम्	तुदेताम्	तुदन्ताम्	प्रथमपुरुषः
तुदस्व	तुदेथाम्	तुदध्वम्	मध्यमपुरुषः
तुदै	तुदावहै	तुदामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अतुदत्	अतुदताम्	अतुदन्	प्रथमपुरुषः
अतुदः	अतुदतम्	अतुदत	मध्यमपुरुषः
अतुदम्	अतुदाव	अतुदाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अतुदत	अतुदेताम्	अतुदन्त	प्रथमपुरुषः
अतुदथाः	अतुदेथाम्	अतुदध्वम्	मध्यमपुरुषः
अतुदे	अतुदावहि	अतुदामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

तुदेत्	तुदेताम्	तुदेयुः	प्रथमपुरुषः
तुदेः	तुदेतम्	तुदेत	मध्यमपुरुषः
तुदेयम्	तुदेव	तुदेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तुदेत	तुदेयाताम्	तुदेरन्	प्रथमपुरुषः
तुदेथाः	तुदेयाथाम्	तुदेध्वम्	मध्यमपुरुषः
तुदेय	तुदेवहि	तुदेमहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Srujanika@gmail.com Sri Gyaan Kosha

आशिर्वाद्य लिङि—

तुद्यात्	तुद्यास्ताम्	तुद्यासुः	प्रथमपुरुषः
तुद्याः	तुद्यास्तम्	तुद्यास्त	मध्यमपुरुषः
तुद्यासम्	तुद्यास्व	तुद्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

तुत्सीष्ट	तुत्सीयास्ताम्	तुत्सीरन्	प्रथमपुरुषः
तुत्सीष्ठाः	तुत्सीयास्थाम्	तुत्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
तुत्सीय	तुत्सीवहि	तुत्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अतौत्सीत्	अतौत्ताम्	अतौत्सुः	प्रथमपुरुषः
अतौत्सीः	अतौत्तम्	अतौत्त	मध्यमपुरुषः
अतौत्सम्	अतौत्स्व	अतौत्स्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अतुत्त	अतुत्ताताम्	अतुत्सत	प्रथमपुरुषः
अतुत्थाः	अतुत्ताथाम्	अतुद्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अतुत्सि	अतुत्स्वहि	अतुत्स्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अतोत्स्यत्	अतोत्स्यताम्	अतोत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अतोत्स्यः	अतोत्स्यतम्	अतोत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अतोत्स्यम्	अतोत्स्याव	अतोत्स्याम	उत्तमपुरुषः

अतोत्स्यत	अतोत्स्येताम्	अतोत्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अतोत्स्यथाः	अतोत्स्येथाम्	अतोत्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अतोत्स्ये	अतोत्स्यावहि	अतोत्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(२) एवं नुदति । नुदते । नुनोद । नुनोदिय । नुनुदे ।
नोत्ता । नोत्तासि । नोत्तासे । नोत्स्यति । नोत्स्यते । नुदतु । नुदताम् ।
अनुदत् । अनुदत । नुद्यात् । नुत्सीष्ट । अनौत्सीत् । अनुत्त ।
अनोत्स्यत् । अनोत्स्यत । इत्यादि नुदघातोऽपि रूपाणि बोध्यानि ।

(३) भ्रज पाके (भूजना)

लिटि—

भृजति	भृजतः	भृजन्ति	प्रथमपुरुषः
भृजसि	भृजथः	भृजथ	मध्यमपुरुषः
भृजामि	भृजावः	भृजामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भृजते	भृज्जेते	भृजन्ते	प्रथमपुरुषः
भृजसे	भृज्जेथे	भृजध्वे	मध्यमपुरुषः
भृज्जे	भृजावहे	भृजामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

वभर्ज	वभर्जतुः	वभर्जुः	प्रथमपुरुषः
वभर्जिथ-वभर्ष्ट	वभर्जथुः	वभर्ज	मध्यमपुरुषः
वभर्ज	वभर्जिन्	वभर्जिन्	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

बभ्रज	बभ्रजतुः	बभ्रज्जुः	प्रथमपुरुषः
बभ्रज्जिय-बभ्रष्ठ	बभ्रजथुः	बभ्रज	मध्यमपुरुषः
बभ्रज	बभ्रजिव	बभ्रजिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

बभर्जे	बभर्जाते	बभर्जिरे	प्रथमपुरुषः
बभर्जिषे	बभर्जाथे	बभर्जिध्वे	मध्यमपुरुषः
बभर्जे	बभर्जिवहे	बभर्जिमहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

बभ्रज्जे	बभ्रजाते	बभ्रजिरे	प्रथमपुरुषः
बभ्रजिषे	बभ्रजाथे	बभ्रजिध्वे	मध्यमपुरुषः
बभ्रजे	बभ्रजिवहे	बभ्रजिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

भर्षा	भर्षारौ	भर्षारः	प्रथमपुरुषः
भर्षासि	भर्षास्थः	भर्षास्थ	मध्यमपुरुषः
भर्षास्मि	भर्षास्वः	भर्षास्मः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

भ्रष्टा	भ्रष्टारौ	भ्रष्टारः	प्रथमपुरुषः
भ्रष्टासि	भ्रष्टास्थः	भ्रष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
भ्रष्टास्मि	भ्रष्टास्वः	भ्रष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मर्ष्टा	मर्ष्टारौ	मर्ष्टारः	प्रथमपुरुषः
मर्ष्टासे	मर्ष्टासाथे	मर्ष्टाध्वे	मध्यमपुरुषः
मर्ष्टाहे	मर्ष्टास्वहे	मर्ष्टास्महे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

भ्रष्टा	भ्रष्टारौ	भ्रष्टारः	प्रथमपुरुषः
भ्रष्टासे	भ्रष्टासाथे	भ्रष्टाध्वे	मध्यमपुरुषः
भ्रष्टाहे	भ्रष्टास्वहे	भ्रष्टास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

भक्ष्यति	भक्ष्यतः	भक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भक्ष्यसि	भक्ष्यथः	भक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
भक्ष्यामि	भक्ष्यावः	भक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

भ्रक्ष्यति	भ्रक्ष्यतः	भ्रक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
भ्रक्ष्यसि	भ्रक्ष्यथः	भ्रक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
भ्रक्ष्यामि	भ्रक्ष्यावः	भ्रक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भक्ष्यते	भक्ष्येते	भक्ष्यन्ते	मध्यमपुरुषः
भक्ष्यसे	भक्ष्येथे	भक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
भक्ष्ये	भक्ष्यामहे	भक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अक्षयते	अक्षयेते	अक्षयन्ते	प्रथमपुरुषः
अक्षयसे	अक्षयेथे	अक्षयध्वे	मध्यमपुरुषः
अक्षये	अक्षयावहे	अक्षयामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

भृजतु	}	भृजताम्	भृजन्तु	प्रथमपुरुषः
भृजतात्				
भृज-भृजतात्		भृजतम्	भृजत	मध्यमपुरुषः
भृजानि		भृजाव	भृजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भृजताम्	भृज्जेताम्	भृजन्ताम्	प्रथमपुरुषः
भृजस्व	भृज्जेथाम्	भृजध्वम्	मध्यमपुरुषः
भृज्जै	भृजावहे	भृज्जामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

अभृजत्	अभृजताम्	अभृजन्	प्रथमपुरुषः
अभृजः	अभृजतम्	अभृजत	मध्यमपुरुषः
अभृजम्	अभृजाव	अभृजाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभृजत	अभृजेताम्	अभृजन्त	प्रथमपुरुषः
अभृजथाः	अभृजेथाम्	अभृजध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभृजे	अभृजावहि	अभृजामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

भृज्जेत्	भृजेताम्	भृजेयुः	प्रथमपुरुषः
भृजेः	भृजेतम्	भृज्जेत	मध्यमपुरुषः
भृजेयम्	भृजेव	भृजेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भृज्जेत	भृज्जेयाताम्	भृज्जेरन्	प्रथमपुरुषः
भृज्जेथाः	भृज्जेयाथाम्	भृज्जेध्वम्	मध्यमपुरुषः
भृजेय	भृजेवहि	भृजेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

भृज्ज्यात्	भृज्ज्याताम्	भृज्ज्यासुः	प्रथमपुरुषः
भृज्ज्याः	भृज्ज्यास्तम्	भृज्ज्यास्त	मध्यमपुरुषः
भृज्ज्यासम्	भृज्ज्यास्व	भृज्ज्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

भर्क्षीष्ट	भर्क्षीयास्ताम्	भर्क्षीरन्	प्रथमपुरुषः
भर्क्षीष्ठाः	भर्क्षीयास्थाम्	भर्क्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
भर्क्षीय	भर्क्षीवहि	भर्क्षीमहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

भ्रक्षीष्ट	भ्रक्षीयास्ताम्	भ्रक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
भ्रक्षीष्ठाः	भ्रक्षीयास्थाम्	भ्रक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
भ्रक्षीय	भ्रक्षीवहि	भ्रक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अभाक्षीत्	अभाष्टाम्	अभाक्षुः	प्रथमपुरुषः
अभाक्षीः	अभाष्टम्	अभाष्ट	मध्यमपुरुषः
अभाक्षम्	अभाक्ष्व	अभाक्ष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे

अभ्राक्षीत्	अभ्राष्टाम्	अभ्राक्षुः	प्रथमपुरुषः
अभ्राक्षीः	अभ्राष्टम्	अभ्राष्ट	मध्यमपुरुषः
अभ्राक्षम्	अभ्राक्ष्व	अभ्राक्ष्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभष्ट	अभक्षताम्	अभक्षत	प्रथमपुरुषः
अभष्टाः	अभक्षथाम्	अभक्ष्वम्	मध्यमपुरुषः
अभक्षि	अभक्ष्वहि	अभक्ष्महि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अभ्रष्ट	अभ्रक्षताम्	अभ्रक्षत	प्रथमपुरुषः
अभ्रष्टाः	अभ्रक्षथाम्	अभ्रक्ष्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रक्षि	अभ्रक्ष्वहि	अभ्रक्ष्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अभक्ष्यत्	अभक्ष्यताम्	अभक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभक्ष्यः	अभक्ष्यथाम्	अभक्ष्यन्	मध्यमपुरुषः
अभक्ष्यम्	अभक्ष्यव	अभक्ष्यम	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अभ्रक्ष्यत्	अभ्रक्ष्यतम्	अभ्रक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
अभ्रक्ष्यः	अभ्रक्ष्यतम्	अभ्रक्ष्यत	मध्यमपुरुषः
अभ्रक्ष्यम्	अभ्रक्ष्याव	अभ्रक्ष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अभ्रक्ष्यंत	अभ्रक्ष्येताम्	अभ्रक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभ्रक्ष्यथाः	अभ्रक्ष्येथाम्	अभ्रक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रक्ष्ये	अभ्रक्ष्यावहि	अभ्रक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अभ्रक्ष्यत	अभ्रक्ष्येताम्	अभ्रक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अभ्रक्ष्यथाः	अभ्रक्ष्येथाम्	अभ्रक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अभ्रक्ष्ये	अभ्रक्ष्यावहि	अभ्रक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(४) कृष विलेखने (खेती करना)

लटि—

कृषति	कृषतः	कृषन्ति	प्रथमपुरुषः
कृषसि	कृषथः	कृषथ	मध्यमपुरुषः
कृषामि	कृषावः	कृषामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

कृषते	कृषेते	कृषन्ते	प्रथमपुरुषः
कृषसे	कृषेथे	कृषध्वे	मध्यमपुरुषः
कृषे	कृषावहे	कृषामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

चकर्ष	चकृषतुः	चकृषुः	प्रथमपुरुषः
चकर्षिथ	चकृषथुः	चकृष	मध्यमपुरुषः
चकर्ष	चकृषिव	चकृषिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

चकृषे	चकृषाते	चकृषिरे	प्रथमपुरुषः
चकृषिषे	चकृषाथे	चकृषिध्वे	मध्यमपुरुषः
चकृषे	चकृषिवहे	चकृषिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

कष्टा	कष्टारौ	कष्टारः	प्रथमपुरुषः
कष्टासि	कष्टास्थः	कष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
कष्टास्मि	कष्टास्वः	कष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कर्ष्टा	कर्ष्टारौ	कर्ष्टारः	प्रथमपुरुषः
कर्ष्टासि	कर्ष्टास्थः	कर्ष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
कर्ष्टास्मि	कर्ष्टास्वः	कर्ष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

कष्टा	कष्टारौ	कष्टारः	प्रथमपुरुषः
कष्टासे	कष्टास्थे	कष्टाध्वे	मध्यमपुरुषः
कष्टाहे	कष्टास्वहे	कष्टास्महे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कर्षा	कर्षारौ	कर्षारः	प्रथमपुरुषः
कर्षासे	कर्षासाथे	कर्षाध्वे	मध्यमपुरुषः
कर्षाहे	कर्षास्वहे	कर्षास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

क्रक्ष्यति	क्रक्ष्यतः	क्रक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
क्रक्ष्यसि	क्रक्ष्यथः	क्रक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
क्रक्ष्यामि	क्रक्ष्यावः	क्रक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

क्रक्ष्यति	क्रक्ष्यतः	क्रक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
क्रक्ष्यसि	क्रक्ष्यथः	क्रक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
क्रक्ष्यामि	क्रक्ष्यावः	क्रक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

क्रक्ष्यते	क्रक्ष्येते	क्रक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
क्रक्ष्यसे	क्रक्ष्येथे	क्रक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
क्रक्ष्ये	क्रक्ष्यावहे	क्रक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

क्रक्ष्यते	क्रक्ष्येते	क्रक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
क्रक्ष्यसे	क्रक्ष्येथे	क्रक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
क्रक्ष्ये	क्रक्ष्यावहे	क्रक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लोटि—

कृषतु-कृषतात्	कृषताम्	कृषन्तु	प्रथमपुरुषः
कृष कृषतात्	कृषतम्	कृषत	मध्यमपुरुषः
कृषाणि	कृषाव	कृषाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

कृषताम्	कृषेताम्	कृषन्ताम्	प्रथमपुरुषः
कृषत्व	कृषेथाम्	कृषध्वम्	मध्यमपुरुषः
कृषै	कृषावहै	कृषामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अकृषत्	अकृषताम्	अकृषन्	प्रथमपुरुषः
अकृषः	अकृषतम्	अकृषत	मध्यमपुरुषः
अकृषम्	अकृषाव	अकृषाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अकृषत	अकृषेताम्	अकृषन्त	प्रथमपुरुषः
अकृषथाः	अकृषेथाम्	अकृषध्वम्	मध्यमपुरुषः
अकृषे	अकृषावहि	अकृषामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

कृषेत्	कृषेताम्	कृषेयुः	प्रथमपुरुषः
कृषेः	कृषेतम्	कृषेत	मध्यमपुरुषः
कृषेयम्	कृषेव	कृषेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

कृषेत	कृषेयाताम्	कृषेरन्	प्रथमपुरुषः
-------	------------	---------	-------------

कृषेथाः	कृषेयाथाम्	कृषेध्वम्	मध्यमपुरुषः
कृषेय	कृषेवहि	कृषेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

कृष्यात्	कृष्यास्ताम्	कृष्यासुः	प्रथमपुरुषः
कृष्याः	कृष्यास्तम्	कृष्यास्त	मध्यमपुरुषः
कृष्यासम्	कृष्यास्व	कृष्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

कृक्षीष्ट	कृक्षीयस्ताम्	कृक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
कृक्षीष्ठाः	कृक्षीयास्थाम्	कृक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
कृक्षीय	कृक्षीवहि	कृक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अक्राक्षीत्	अक्राष्टाम्	अक्राक्षुः	प्रथमपुरुषः
अक्राक्षीः	अक्राष्टम्	अक्राष्ट	मध्यमपुरुषः
अक्राक्षम्	अक्राक्ष्व	अक्राक्ष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अक्राक्षीत्	अक्राष्टाम्	अक्राक्षुः	प्रथमपुरुषः
अक्राक्षीः	अक्राष्टम्	अक्राष्ट	मध्यमपुरुषः
अक्राक्षम्	अक्राक्ष्व	अक्राक्ष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे

अकृक्षत्	अकृक्षताम्	अकृक्षन्	प्रथमपुरुषः
अकृक्षः	अकृक्षतम्	अकृक्षत	मध्यमपुरुषः

Digitized by eGangotri Gyaan Kosha

अकृक्षम्

अकृक्षानि

अकृक्षाम्

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अकृष्ट

अकृष्टाताम्

अकृष्टत

प्रथमपुरुषः

अकृष्टाः

अकृष्टाथाम्

अकृष्ट्वम्

मध्यमपुरुषः

अकृक्षि

अकृक्षवहि

अकृक्षमहि

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अकृक्षत

अकृक्षाताम्

अकृक्षन्त

प्रथमपुरुषः

अकृक्षथाः

अकृक्षथाम्

अकृक्षध्वम्

मध्यमपुरुषः

अकृक्षि

अकृक्षावहि

अकृक्षामहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अकक्ष्यत्

अकक्ष्यताम्

अकक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अकक्ष्यः

अकक्ष्यतम्

अकक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अकक्ष्यम्

अकक्ष्याव

अकक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अकक्ष्यत्

अकक्ष्यताम्

अकक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अकक्ष्यः

अकक्ष्यतम्

अकक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अकक्ष्यम्

अकक्ष्याव

अकक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अकक्ष्यत

अकक्ष्यताम्

अकक्ष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अकक्ष्यथाः

अकक्ष्यथाम्

अकक्ष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अकक्ष्ये

अकक्ष्यावहि

अकक्ष्यामहि

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अकक्ष्यत	अकक्ष्येताम्	अकक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अकक्ष्यथाः	अकक्ष्येथाम्	अकक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अकक्ष्ये	अकक्ष्यावहि	अकक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(५) मिल सङ्गमे (मिलना)

लटि—

मिलति	मिलतः	मिलन्ति	प्रथमपुरुषः
मिलथि	मिलथः	मिलथ	मध्यमपुरुषः
मिलामि	मिलावः	मिलामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मिलते	मिलेते	मिलन्ते	प्रथमपुरुषः
मिलसे	मिलेथे	मिलध्वे	मध्यमपुरुषः
मिले	मिलावहे	मिलामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

मिमेल	मिमिलतुः	मिमिलुः	प्रथमपुरुषः
मिमेलिथ	मिमिलथुः	मिमिल	मध्यमपुरुषः
मिमेल	मिमिलिव	मिमिलिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

मिमिले	मिमिलाते	मिमिलिरे	प्रथमपुरुषः
मिमिलिषे	मिमिलाथे	मिमिलिध्वे	मध्यमपुरुषः
मिमिले	मिमिलिवहे	मिमिलिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

मेलिता	मेलितारौ	मेलितारः	प्रथमपुरुषः
मेलितासि	मेलितास्थः	मेलितास्थ	मध्यमपुरुषः
मेलितास्मि	मेलितास्वः	मेलितास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मेलिता	मेलितारौ	मेलितारः	प्रथमपुरुषः
मेलितासे	मेलितासाथे	मेलिताध्वे	मध्यमपुरुषः
मेलिताहे	मेलितास्वहे	मेलितास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

मेलिष्यति	मेलिष्यतः	मेलिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
मेलिष्यसि	मेलिष्यथः	मेलिष्यथ	मध्यमपुरुषः
मेलिष्यामि	मेलिष्यावः	मेलिष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मेलिष्यते	मेलिष्येते	मेलिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मेलिष्यसे	मेलिष्येथे	मेलिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मेलिष्ये	मेलिष्यावहे	मेलिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

मिलतु-मिलतात्	मिलताम्	मिलन्तु	प्रथमपुरुषः
मिल-मिलतात्	मिलतम्	मिलत	मध्यमपुरुषः
मिलानि	मिलाव	मिलाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मिलताम्	मिलेताम्	मिलन्ताम्	प्रथमपुरुषः
---------	----------	-----------	-------------

मिलस्व	मिलेथाम्	मिलध्वम्	मध्यमपुरुषः
मिलै	मिलावहै	मिलामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अमिलत्	अमिलताम्	अमिलन्	प्रथमपुरुषः
अमिलः	अमिलतम्	अमिलत	मध्यमपुरुषः
अमिलम्	अमिलाव	अमिलाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमिलत	अमिलेताम्	अमिलन्त	प्रथमपुरुषः
अमिलथाः	अमिलेथाम्	अमिलध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमिले	अमिलावहि	अमिलामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

मिलेत्	मिलेताम्	मिलेयुः	प्रथमपुरुषः
मिलेः	मिलेतम्	मिलेत	मध्यमपुरुषः
मिलेयम्	मिलेव	मिलेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मिलेत	मिलेयाताम्	मिलेरन्	प्रथमपुरुषः
मिलेथाः	मिलेयाथाम्	मिलेध्वम्	मध्यमपुरुषः
मिलेय	मिलेवहि	मिलेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

मिल्यात्	मिल्यास्ताम्	मिल्यासुः	प्रथमपुरुषः
मिल्याः	मिल्यास्तम्	मिल्यास्त	मध्यमपुरुषः

मिल्यासम् Digitized by eGangotri Gyaan Kosha मिल्यासम् मिल्यासम् उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मेलिषीष्ट	मेलिषीयास्ताम्	मेलिषीरन्	प्रथमपुरुषः
मेलिषीष्टाः	मेलिषीयास्थाम्	मेलिषीद्वं-ध्वम्	मध्यमपुरुषः
मेलिषीय	मेलिषीवहि	मेलिषीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अमेलीत्	अमेलिष्टाम्	अमेलिषुः	प्रथमपुरुषः
अमेलीः	अमेलिष्टम्	अमेलिष्ट	मध्यमपुरुषः
अमेलिषम्	अमेलिष्व	अमेलिष्व	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमेलिष्ट	अमेलिषाताम्	अमेलिषत	प्रथमपुरुषः
अमेलिष्टाः	अमेलिषाथाम्	अमेलिद्वं-ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमेलिषि	अमेलिष्वहि	अमेलिष्वमहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अमेलिष्यत्	अमेलिष्यताम्	अमेलिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अमेलिष्यः	अमेलिष्यतम्	अमेलिष्यत	मध्यमपुरुषः
अमेलिष्यम्	अमेलिष्याव	अमेलिष्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमेलिष्यत	अमेलिष्येताम्	अमेलिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अमेलिष्यथाः	अमेलिष्येथाम्	अमेलिष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमेलिष्ये	अमेलिष्यावहि	अमेलिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(६) मुच्छ मोक्षणे (छोड़ना) सकर्मकः ।

लटि—

मुञ्चति	मुञ्चतः	मुञ्चन्ति	प्रथमपुरुषः
मुञ्चसि	मुञ्चथः	मुञ्चथ	मध्यमपुरुषः
मुञ्चामि	मुञ्चावः	मुञ्चामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मुञ्चते	मुञ्चेते	मुञ्चन्ते	प्रथमपुरुषः
मुञ्चसे	मुञ्चथे	मुञ्चध्वे	मध्यमपुरुषः
मुञ्चे	मुञ्चावहे	मुञ्चामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

मुमोच	मुमुचतुः	मुमुचुः	प्रथमपुरुषः
मुमोचिथ	मुमुचथुः	मुमुच	मध्यमपुरुषः
मुमोच	मुमुचिव	मुमुचिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मुमुचे	मुमुचाते	मुमुचिरे	प्रथमपुरुषः
मुमुचिषे	मुमुचाथे	मुमुचिध्वे	मध्यमपुरुषः
मुमुचे	मुमुचिवहे	मुमुचिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

मोक्ता	मोक्तारौ	मोक्तारः	प्रथमपुरुषः
मोक्तासि	मोक्तास्थः	मोक्तास्थ	मध्यमपुरुषः
मोक्तास्मि	मोक्तास्वः	मोक्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मोक्ता	मोक्तारौ	मोक्तारः	प्रथमपुरुषः
मोक्तासे	मोक्तासाथे	मोक्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
मोक्ताहे	मोक्तास्वहे	मोक्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लटि—

मोक्षयति	मोक्षयतः	मोक्षयन्ति	प्रथमपुरुषः
मोक्षयसि	मोक्षयथः	मोक्षयथ	मध्यमपुरुषः
मोक्षयामि	मोक्षयावः	मोक्षयामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मोक्ष्यते	मोक्ष्येते	मोक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
मोक्ष्यसे	मोक्ष्येथे	मोक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
मोक्ष्ये	मोक्ष्यावहे	मोक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

मुञ्चतु-मुञ्चतात्	मुञ्चताम्	मुञ्चन्तु	प्रथमपुरुषः
मुञ्च-मुञ्चतात्	मुञ्चतम्	मुञ्चत	मध्यमपुरुषः
मुञ्चानि	मुञ्चाव	मुञ्चाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मुञ्चताम्	मुञ्चेताम्	मुञ्चन्ताम्	प्रथमपुरुषः
मुञ्चस्व	मुञ्चेथाम्	मुञ्चध्वम्	मध्यमपुरुषः
मुञ्चै	मुञ्चावहै	मुञ्चामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अमुञ्चत्	अमुञ्चताम्	अमुञ्चन्	प्रथमपुरुषः
----------	------------	----------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अमुञ्चः	अमुञ्चतम्	अमुञ्चत	मध्यमपुरुषः
अमुञ्चम्	अमुञ्चाव	अमुञ्चाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमुञ्चत	अमुञ्चेताम्	अमुञ्चन्त	प्रथमपुरुषः
अमुञ्चथाः	अमुञ्चेथाम्	अमुञ्चध्वम्	मध्यमपुरुषः
अमुञ्चे	अमुञ्चावहि	अमुञ्चामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

मुञ्चेत्	मुञ्चेताम्	मुञ्चेयुः	प्रथमपुरुषः
मुञ्चेः	मुञ्चेतम्	मुञ्चेत	मध्यमपुरुषः
मुञ्चेयम्	मुञ्चेव	मुञ्चेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मुञ्चेत	मुञ्चेयाताम्	मुञ्चेरन्	प्रथमपुरुषः
मुञ्चेथाः	मुञ्चेयाथाम्	मुञ्चेध्वम्	मध्यमपुरुषः
मुञ्चेथ	मुञ्चेवहि	मुञ्चेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

मुञ्च्यात्	मुञ्च्यास्ताम्	मुञ्च्यासुः	प्रथमपुरुषः
मुञ्च्याः	मुञ्च्यास्तम्	मुञ्च्यास्त	मध्यमपुरुषः
मुञ्च्यासम्	मुञ्च्यास्व	मुञ्च्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

मुक्षीष्ट	मुक्षीयास्ताम्	मुक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
मुक्षीष्ठाः	मुक्षीयास्थाम्	मुक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः

मुक्षीय

Digitized By eGangotri Gyaan Kosha

मुक्षीमहि

मुक्षीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अमुचत्

अमुचताम्

अमुचन्

प्रथमपुरुषः

अमुचः

अमुचतम्

अमुचत

मध्यमपुरुषः

अमुचम्

अमुचाव

अमुचाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमुक्त

अमुक्षाताम्

अमुक्षत

प्रथमपुरुषः

अमुक्ताः

अमुक्षाथाम्

अमुग्ध्वम्

मध्यमपुरुषः

अमुक्षि

अमुक्ष्वहि

अमुक्षमहि

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अमोक्ष्यत्

अमोक्ष्यताम्

अमोक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अमोक्ष्यः

अमोक्ष्यतम्

अमोक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अमोक्ष्यम्

अमोक्ष्याव

अमोक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अमोक्ष्यत

अमोक्ष्येताम्

अमोक्ष्यन्त

प्रथमपुरुषः

अमोक्ष्यथाः

अमोक्ष्येथाम्

अमोक्ष्यध्वम्

मध्यमपुरुषः

अमोक्ष्ये

अमोक्ष्यावहि

अमोक्ष्यामहि

उत्तमपुरुषः

(७) लुल्ल छेदने (काटना, नष्ट करना) सकर्मकः ।

लटि—

लुम्पति

लुम्पतः

लुम्पन्ति

प्रथमपुरुषः

लुम्पसि

लुम्पथः

लुम्पथ

मध्यमपुरुषः

लुप्तामि

लुप्तावः

लुप्तामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लुम्पते

लुम्पेते

लुम्पन्ते

प्रथमपुरुषः

लुम्पसे

लुम्पेथे

लुम्पध्वे

मध्यमपुरुषः

लुम्पे

लुम्पावहे

लुम्पामहे

उत्तमपुरुषः

लिटि—

लुलोप

लुलुपतुः

लुलुपुः

प्रथमपुरुषः

लुलोपिथ

लुलुपथुः

लुलुप

मध्यमपुरुषः

लुलोप

लुलुपिव

लुलुपिम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लुलुपे

लुलुपाते

लुलुपिरे

प्रथमपुरुषः

लुलुपिषे

लुलुपाथे

लुलुपिध्वे

मध्यमपुरुषः

लुलुपे

लुलुपिवहे

लुलुपिमहे

उत्तमपुरुषः

लुटि—

लोत्ता

लोत्तारौ

लोत्तारः

प्रथमपुरुषः

लोत्तासि

लोत्तास्थः

लोत्तास्थ

मध्यमपुरुषः

लोत्तास्मि

लोत्तास्वः

लोत्तास्मः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लोत्ता

लोत्तारौ

लोत्तारः

प्रथमपुरुषः

लोत्तासे

लोत्तासाथे

लोत्ताध्वे

मध्यमपुरुषः

लोत्ताहे

लोत्तास्वहे

लोत्तास्महे

उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लोटि—

लोप्स्यति	लोप्स्यतः	लोप्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
लोप्स्यसि	लोप्स्यथः	लोप्स्यथ	मध्यमपुरुषः
लोप्स्यामि	लोप्स्यावः	लोप्स्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लोप्स्यते	लोप्स्येते	लोप्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
लोप्स्यसे	लोप्स्येथे	लोप्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः
लोप्स्ये	लोप्स्यावहे	लोप्स्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

लुम्पतु	}	लुम्पताम्	लुम्पन्तु	प्रथमपुरुषः
लुम्पतात्				
लुम्प-लुम्पतात्		लुम्पतम्	लुम्पत	मध्यमपुरुषः
लुम्पानि		लुम्पाव	लुम्पाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लुम्पताम्	लुम्पेताम्	लुम्पन्ताम्	प्रथमपुरुषः
लुम्पस्व	लुम्पेथाम्	लुम्पध्वम्	मध्यमपुरुषः
लुम्पै	लुम्पावहे	लुम्पामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

अलुम्पत्	अलुम्पताम्	अलुम्पन्	प्रथमपुरुषः
अलुम्पः	अलुम्पतम्	अलुम्पत	मध्यमपुरुषः
अलुम्पम्	अलुम्पाव	अलुम्पाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलुम्पत	अलुम्पेताम्	अलुम्पन्त	प्रथमपुरुषः
अलुम्पथाः	अलुम्पेथाम्	अलुम्पध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलुम्पे	अलुम्पावहि	अलुम्पामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

लुम्पेत्	लुम्पेताम्	लुम्पेयुः	प्रथमपुरुषः
लुम्पेः	लुम्पेतम्	लुम्पेत	मध्यमपुरुषः
लुम्पेयम्	लुम्पेव	लुम्पेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लुम्पेत	लुम्पेयाताम्	लुम्पेरन्	प्रथमपुरुषः
लुम्पेथाः	लुम्पेयाथाम्	लुम्पेध्वम्	मध्यमपुरुषः
लुम्पेय	लुम्पेवहि	लुम्पेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

लुप्यात्	लुप्यास्ताम्	लुप्यासुः	प्रथमपुरुषः
लुप्याः	लुप्यास्तम्	लुप्यास्त	मध्यमपुरुषः
लुप्यासम्	लुप्यास्व	लुप्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लुप्सीष्ट	लुप्सीयास्ताम्	लुप्सीरन्	प्रथमपुरुषः
लुप्सीष्ठाः	लुप्सीयास्थाम्	लुप्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
लुप्सीय	लुप्सीवहि	लुप्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अलुपत्	अलुपताम्	अलुपन्	प्रथमपुरुषः
अलुपः	अलुपतम्	अलुपत	मध्यमपुरुषः
अलुपम्	अलुपाव	अलुपाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलुप्त	अलुप्ताताम्	अलुप्सत	प्रथमपुरुषः
अलुप्थाः	अलुप्साथाम्	अलुन्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलुप्ति	अलुप्सवहि	अलुप्समहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अलोप्स्यत्	अलोप्स्यताम्	अलोप्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अलोप्स्यः	अलोप्स्यतम्	अलोप्स्यत	मध्यमपुरुषः
अलोप्स्यम्	अलोप्स्याव	अलोप्स्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलोप्स्यत	अलोप्स्येताम्	अलोप्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अलोप्स्यथाः	अलोप्स्येथाम्	अलोप्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलोप्स्ये	अलोप्स्यावहि	अलोप्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(८) विद्ल लभे (प्राप्त करना) सकर्मकः ।

लटि—

विन्दति	विन्दतः	विन्दन्ति	प्रथमपुरुषः
विन्दसि	विन्दथः	विन्दथ	मध्यमपुरुषः
विन्दामि	विन्दावः	विन्दामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

विन्दते
विन्दसे
विन्दे

विन्देते
विन्देथे
विन्दावहे
विन्दन्ते
विन्दध्वे
विन्दामहे

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लिटि—

विवेद
विवेदिथ
विवेद

विविदतुः
विविदथुः
विविदिव
विविदुः
विविद
विविदिम

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

विविदे
विविदिषे
विविदे

विविदाते
विविदाथे
विविदिवहे
विविदिरे
विविदिध्वे
विविदिमहे

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

लुटि परस्मै—

वेदिता
वेदितासि
वेदितास्मि

वेदितारौ
वेदितास्थः
वेदितास्वः
वेदितारः
वेदितास्थ
वेदितास्मः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

वेत्ता
वेत्तासि
वेत्तास्मि

वेत्तारौ
वेत्तास्थः
वेत्तास्वः
वेत्तारः
वेत्तास्थ
वेत्तास्मः

प्रथमपुरुषः
मध्यमपुरुषः
उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वेदिता

वेदितारौ
वेदितारः

प्रथमपुरुषः

वेदितासे	वेदितासाथे	वेदिताध्वे	मध्यमपुरुषः
वेदिताहे	वेदितास्वहे	वेदितास्महे	उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

वेत्ता	वेत्तारौ	वेत्तारः	प्रथमपुरुषः
वेत्तासे	वेत्तासाथे	वेत्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
वेत्ताहे	वेत्तास्वहे	वेत्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि परस्मैपदे—

वेदिष्यति	वेदिष्यतः	वेदिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वेदिष्यसि	वेदिष्यथः	वेदिष्यथ	मध्यमपुरुषः
वेदिष्यामि	वेदिष्यावः	वेदिष्यामः	उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

वेत्स्यति	वेत्स्यतः	वेत्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
वेत्स्यसि	वेत्स्यथः	वेत्स्यथ	मध्यमपुरुषः
वेत्स्यामि	वेत्स्यावः	वेत्स्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वेदिष्यते	वेदिष्येते	वेदिष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
वेदिष्यसे	वेदिष्येथे	वेदिष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
वेदिष्ये	वेदिष्यावहे	वेदिष्यामहे	उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

वेत्स्यते	वेत्स्येते	वेत्स्यन्ते	प्रथमपुरुषः
वेत्स्यसे	वेत्स्येथे	वेत्स्यध्वे	मध्यमपुरुषः

वेत्स्ये

वेत्स्यावहे

वेत्स्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

विन्दतु

विन्दतात्

}

विन्दताम्

विन्दन्तु

प्रथमपुरुषः

विन्द

विन्दतात्

}

विन्दतम्

विन्दत

मध्यमपुरुषः

विन्दानि

विन्दाव

विन्दाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

विन्दताम्

विन्दस्व

विन्दै

विन्देताम्

विन्देथाम्

विन्दावहे

विन्दन्ताम्

विन्दध्वम्

विन्दाभहे

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

लङि—

अविन्दत्

अविन्दः

अविन्दम्

अविन्दताम्

अविन्दतम्

अविन्दाव

अविन्दन्

अविन्दत

अविन्दाम

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अविन्दत

अविन्दथाः

अविन्दे

अविन्देताम्

अविन्देथाम्

अविन्दावहि

अविन्दन्त

अविन्दध्वम्

अविन्दाभहि

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

विन्देत्

विन्देः

विन्देताम्

विन्देतम्

विन्देयुः

विन्देत

प्रथमपुरुषः

मध्यमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

विन्देयम्

विन्देव

विन्देम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

विन्देत

विन्देयाताम्

विन्देरन्

प्रथमपुरुषः

विन्देथाः

विन्देयाथाम्

विन्देध्वम्

मध्यमपुरुषः

विन्देय

विन्देवहि

विन्देमहि

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

विद्यात्

विद्यास्ताम्

विद्यामुः

प्रथमपुरुषः

विद्याः

विद्यास्तम्

विद्यास्त

मध्यमपुरुषः

विद्यासम्

विद्यास्व

विद्यास्म

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

वेदिषीष्ट

वेदिषीयास्ताम्

वेदिषीरन्

प्रथमपुरुषः

वेदिषीष्ठाः

वेदिषीयास्थाम्

वेदिषीध्वम्

मध्यमपुरुषः

वेदिषीय

वेदिषीवहि

वेदिषीमहि

उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

वित्सीष्ट

वित्सीयास्ताम्

वित्सीरन्

प्रथमपुरुषः

वित्सीष्ठाः

वित्सीयास्थाम्

वित्सीध्वम्

मध्यमपुरुषः

वित्सीय

वित्सीवहि

वित्सीमहि

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अविदत्

अविदताम्

अविदन्

प्रथमपुरुषः

अविदः

अविदतम्

अविदत

मध्यमपुरुषः

अविदम्

अविदाव

अविदाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवेदिष्ट	अवेदिषाताम्	अवेदिषत	प्रथमपुरुषः
अवेदिष्टाः	अवेदिषाथाम्	अवेदिद्वम्	मध्यमपुरुषः
अवेदिषि	अवेदिष्वहि	अवेदिष्महि	उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

अवित्त	अवित्साताम्	अवित्सत	प्रथमपुरुषः
अवित्थाः	अवित्साथाम्	अविद्वम्	मध्यमपुरुषः
अवित्सि	अवित्स्वहि	अवित्स्महि	उत्तमपुरुषः

लुङि परस्मै०—

अवेदिष्यत्	अवेदिष्यताम्	अवेदिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अवेदिष्यः	अवेदिष्यतम्	अवेदिष्यत	मध्यमपुरुषः
अवेदिष्यम्	अवेदिष्याव	अवेदिष्याम	उत्तमपुरुषः

भारद्वाजमते—

अवेत्स्यत्	अवेत्स्यताम्	अवेत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अवेत्स्यः	अवेत्स्यतम्	अवेत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अवेत्स्यम्	अवेत्स्याव	अवेत्स्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अवेदिष्यत	अवेदिष्येताम्	अवेदिष्यन्त	प्रथमपुरुषः
अवेदिष्यथाः	अवेदिष्येथाम्	अवेदिष्यन्वम्	मध्यमपुरुषः
अवेदिष्ये	अवेदिष्यावहि	अवेदिष्यामहि	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

भरिद्वाजमते—

अवेत्स्यत	अवेत्स्येताम्	अवेत्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अवेत्स्यथाः	अवेत्स्येथाम्	अवेत्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अवेत्स्ये	अवेत्स्यावहि	अवेत्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

(९) षिचक्षरणे (भरना, सींचना) सकर्मकः ।

लटि—

सिञ्चति	सिञ्चतः	सिञ्चन्ति	प्रथमपुरुषः
सिञ्चसि	सिञ्चथः	सिञ्चथ	मध्यमपुरुषः
सिञ्चामि	सिञ्चावः	सिञ्चामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सिञ्चते	सिञ्चते	सिञ्चन्ते	प्रथमपुरुषः
सिञ्चसे	सिञ्च्ये	सिञ्चध्वे	मध्यमपुरुषः
सिञ्चे	सिञ्चावहे	सिञ्चामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

सिषेच	सिषिचतुः	सिषिचुः	प्रथमपुरुषः
सिषेचिथ	सिषिचथुः	सिषिच	मध्यमपुरुषः
सिषेच	सिषिचिव	सिषिचिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सिषिचे	सिषिचाते	सिषिचिरे	प्रथमपुरुषः
सिषिचिषे	सिषिचाथे	सिषिचिध्वे	मध्यमपुरुषः
सिषिचे	सिषिचिवहे	सिषिचिमहे	उत्तमपुरुषः

लुटि—

सेक्ता	सेक्तारौ	सेक्तारः	प्रथमपुरुषः
सेक्तासि	सेक्तास्थः	सेक्तास्थ	मध्यमपुरुषः
सेक्तास्मि	सेक्तास्वः	सेक्तास्मः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सेक्ता	सेक्तारौ	सेक्तारः	प्रथमपुरुषः
सेक्तासे	सेक्तासाथे	सेक्ताध्वे	मध्यमपुरुषः
सेक्ताहे	सेक्तास्वहे	सेक्तास्महे	उत्तमपुरुषः

लृटि—

सेक्ष्यति	सेक्ष्यतः	सेक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
सेक्ष्यसि	सेक्ष्यथः	सेक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
सेक्ष्यामि	सेक्ष्यावः	सेक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सेक्ष्यते	सेक्ष्येते	सेक्ष्यन्ते	प्रथमपुरुषः
सेक्ष्यसे	सेक्ष्येथे	सेक्ष्यध्वे	मध्यमपुरुषः
सेक्ष्ये	सेक्ष्यावहे	सेक्ष्यामहे	उत्तमपुरुषः

लोटि—

सिञ्चतु-सिञ्चतात्	सिञ्चताम्	सिञ्चन्तु	प्रथमपुरुषः
सिञ्च-सिञ्चतात्	सिञ्चतम्	सिञ्चत	मध्यमपुरुषः
सिञ्चानि	सिञ्चाव	सिञ्चाम	उत्तमपुरुषः

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

आत्मनेपदे—

सिञ्चताम्	सिञ्चेताम्	सिञ्चन्ताम्	प्रथमपुरुषः
सिञ्चस्व	सिञ्चेयाम्	सिञ्चध्वम्	मध्यमपुरुषः
सिञ्चै	सिञ्चावहे	सिञ्चामहे	उत्तमपुरुषः

लङि—

असिञ्चत्	असिञ्चताम्	असिञ्चन्	प्रथमपुरुषः
असिञ्चः	असिञ्चतम्	असिञ्चत	मध्यमपुरुषः
असिञ्चम्	असिञ्चाव	असिञ्चाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

असिञ्चत	असिञ्चेताम्	असिञ्चन्त	प्रथमपुरुषः
असिञ्चथाः	असिञ्चेयाम्	असिञ्चध्वम्	मध्यमपुरुषः
असिञ्चे	असिञ्चावहि	असिञ्चामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

सिञ्चेत्	सिञ्चेताम्	सिञ्चेयुः	प्रथमपुरुषः
सिञ्चेः	सिञ्चेतम्	सिञ्चेत	मध्यमपुरुषः
सिञ्चेयम्	सिञ्चेव	सिञ्चेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

सिञ्चेत	सिञ्चेयाताम्	सिञ्चेरन्	प्रथमपुरुषः
सिञ्चेथाः	सिञ्चेयाथाम्	सिञ्चेध्वम्	मध्यमपुरुषः
सिञ्चेय	सिञ्चेवहि	सिञ्चेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

सिञ्च्यात्	सिञ्च्यास्ताम्	सिञ्च्यासुः	प्रथमपुरुषः
------------	----------------	-------------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

सिच्याः	सिच्यास्तम्	सिच्यास्म	प्रथमपुरुषः
सिच्यासम्	सिच्यास्व	सिच्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

सिक्षीष्ट	सिक्षीयास्ताम्	सिक्षीरन्	प्रथमपुरुषः
सिक्षीष्ठाः	सिक्षीयास्थाम्	सिक्षीध्वम्	मध्यमपुरुषः
सिक्षीय	सिक्षीवहि	सिक्षीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि —

असिचत्	असिचताम्	असिचन्	प्रथमपुरुषः
असिचः	असिचतम्	असिचत	मध्यमपुरुषः
असिचम्	असिचाव	असिचाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे —

असिचत	असिचेताम्	असिचन्त	प्रथमपुरुषः
असिचथाः	असिचेथाम्	असिचध्वम्	मध्यमपुरुषः
असिचे	असिचावहि	असिचामहि	उत्तमपुरुषः

पक्षे —

असिक्त	असिक्षाताम्	असिक्षत	प्रथमपुरुषः
असिक्थाः	असिक्षाथाम्	असिग्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
असिक्शि	असिक्श्वहि	असिक्श्महि	उत्तमपुरुषः

लृङि —

असेक्ष्यत्	असेक्ष्यताम्	असेक्ष्यन्	प्रथमपुरुषः
असेक्ष्यः	असेक्ष्यतम्	असेक्ष्यत	मध्यमपुरुषः

असेक्ष्यम्	असेक्ष्याव	असेक्ष्याम	उत्तमपुरुषः
------------	------------	------------	-------------

आत्मनेपदे—

असेक्ष्यत	असेक्ष्येताम्	असेक्ष्यन्त	प्रथमपुरुषः
असेक्ष्यथाः	असेक्ष्येथाम्	असेक्ष्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
असेक्ष्ये	असेक्ष्यावहि	असेक्ष्यामहि	उत्तमपुरुषः

(१०) लिप उपदेहे (लेप करना) सकर्मकः ।

लिटि—

लिम्पति	लिम्पतः	लिम्पन्ति	प्रथमपुरुषः
लिम्पसि	लिम्पथः	लिम्पथ	मध्यमपुरुषः
लिम्पामि	लिम्पावः	लिम्पामः	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिम्पते	लिम्पेते	लिम्पन्ते	प्रथमपुरुषः
लिम्पसे	लिम्पेथे	लिम्पध्वे	मध्यमपुरुषः
लिम्पे	लिम्पावहे	लिम्पामहे	उत्तमपुरुषः

लिटि—

लिलेप	लिलिपतुः	लिलिपुः	प्रथमपुरुषः
लिलेपिथ	लिलिपथुः	लिलिप	मध्यमपुरुषः
लिलेप	लिलिपिव	लिलिपिम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिलिपे	लिलिपाते	लिलिपिरे	प्रथमपुरुषः
लिलिपिषे	लिलिपाथि	लिलिपिध्वे	मध्यमपुरुषः

लिलिपे

लिलिपिवहे

लिलिपिमहे

उत्तमपुरुषः

लुङि—

लेसा

लेसारौ

लेसारः

प्रथमपुरुषः

लेसासि

लेसास्थः

लेसास्थ

मध्यमपुरुषः

लेसास्मि

लेसास्वः

लेसास्मः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लेसा

लेसारौ

लेसारौ

प्रथमपुरुषः

लेसासे

लेसासाथे

लेसाध्वे

मध्यमपुरुषः

लेसाहे

लेसास्वहे

लेसात्महे

उत्तमपुरुषः

लृटि—

लेप्स्यति

लेप्स्यतः

लेप्स्यन्ति

प्रथमपुरुषः

लेप्स्यसि

लेप्स्यथः

लेप्स्यथ

मध्यमपुरुषः

लेप्स्यामि

लेप्स्यावः

लेप्स्यामः

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लेप्स्यते

लेप्स्येते

लेप्स्यन्ते

प्रथमपुरुषः

लेप्स्यसे

लेप्स्येथे

लेप्स्यध्वे

मध्यमपुरुषः

लेप्स्ये

लेप्स्यावहे

लेप्स्यामहे

उत्तमपुरुषः

लोटि—

लिम्पतु-लिम्पतात्

लिम्पताम्

लिम्पन्तु

प्रथमपुरुषः

लिम्प-लिम्पतात्

लिम्पतम्

लिम्पत

मध्यमपुरुषः

लिम्पानि

लिम्पाव

लिम्पाम

उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिम्पताम्	लिम्पेताम्	लिम्पन्ताम्	प्रथमपुरुषः
लिम्पस्व	लिम्पेथाम्	लिम्पध्वम्	मध्यमपुरुषः
लिम्पै	लिम्पावहै	लिम्पामहै	उत्तमपुरुषः

लङि—

अलिम्पत्	अलिम्पताम्	अलिम्पन्	प्रथमपुरुषः
अलिम्पः	अलिम्पतम्	अलिम्पत	मध्यमपुरुषः
अलिम्पम्	अलिम्पाव	अलिम्पाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलिम्पत	अलिम्पेताम्	अलिम्पन्त	प्रथमपुरुषः
अलिम्पथाः	अलिम्पेथाम्	अलिम्पध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलिम्पे	अलिम्पावहि	अलिम्पामहि	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

लिम्पेत्	लिम्पेताम्	लिम्पेयुः	प्रथमपुरुषः
लिम्पेः	लिम्पेतम्	लिम्पेत	मध्यमपुरुषः
लिम्पेयम्	लिम्पेव	लिम्पेम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिम्पेत	लिम्पेयाताम्	लिम्पेरन्	प्रथमपुरुषः
लिम्पेथाः	लिम्पेयाथाम्	लिम्पेध्वम्	मध्यमपुरुषः
लिम्पेय	लिम्पेवहि	लिम्पेमहि	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

लिप्यात्	लिप्यास्ताम्	लिप्यासुः	प्रथमपुरुषः
लिप्याः	लिप्यास्तम्	लिप्यास्त	मध्यमपुरुषः
लिप्यासम्	लिप्यास्व	लिप्यास्म	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

लिप्सीष्ट	लिप्सीयास्ताम्	लिप्सीरन्	प्रथमपुरुषः
लिप्सीष्ठाः	लिप्सीयास्थाम्	लिप्सीध्वम्	मध्यमपुरुषः
लिप्सीय	लिप्सीवहि	लिप्सीमहि	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अलिपत्	अलिपताम्	अलिपन्	प्रथमपुरुषः
अलिपः	अलिपतम्	अलिपत	मध्यमपुरुषः
अलिपम्	अलिपाव	अलिपाम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलिपत	अलिपेताम्	अलिपन्त	प्रथमपुरुषः
अलिपथाः	अलिपेथाम्	अलिपध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलिपे	अलिपावहि	अलिपामहि	उत्तमपुरुषः

पठे—

अलिप्त	अलिप्ताताम्	अलिप्सत	प्रथमपुरुषः
अलिप्थाः	अलिप्ताथाम्	अलिप्ध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलिप्ति	अलिप्सवहि	अलिप्समहि	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अलेप्स्यत्	अलेप्स्यताम्	अलेप्स्यन्	प्रथमपुरुषः
------------	--------------	------------	-------------

अलेप्स्यः	अलेप्स्यतम्	अलेप्स्यत	मध्यमपुरुषः
अलेप्स्यम्	अलेप्स्याव	अलेप्स्याम	उत्तमपुरुषः

आत्मनेपदे—

अलेप्स्यत	अलेप्स्येताम्	अलेप्स्यन्त	प्रथमपुरुषः
अलेप्स्यथाः	अलेप्स्येथाम्	अलेप्स्यध्वम्	मध्यमपुरुषः
अलेप्स्ये	अलेप्स्यावहि	अलेप्स्यामहि	उत्तमपुरुषः

अथ परस्मैपदिनः ।

३१ धातवः ।

(१) कृत्तो छेदने (काटना) सकर्मकः ।

लटि—

कृन्तति	कृन्ततः	कृन्तन्ति	प्रथमपुरुषः
कृन्तसि	कृन्तथः	कृन्तथ	मध्यमपुरुषः
कृन्तामि	कृन्तावः	कृन्तामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

चकर्त	चकृतवुः	चकृतुः	प्रथमपुरुषः
चकर्तिथ	चकृतथुः	चकृत	मध्यमपुरुषः
चकर्त	चकृतिव	चकृतिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

कर्तिता	कर्तितारो	कर्तितारः	प्रथमपुरुषः
---------	-----------	-----------	-------------

कर्तितासि	कर्तितास्थः	कर्तितास्थ	मध्यमपुरुषः
कर्तितास्मि	कर्तितास्वः	कर्तितास्मः	उत्तमपुरुषः

लटि—

कर्तिष्यति	कर्तिष्यतः	कर्तिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
कर्तिष्यसि	कर्तिष्यथः	कर्तिष्यथ	मध्यमपुरुषः
कर्तिष्यामि	कर्तिष्यावः	कर्तिष्यामः	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

कर्त्स्यति	कर्त्स्यतः	कर्त्स्यन्ति	प्रथमपुरुषः
कर्त्स्यसि	कर्त्स्यथः	कर्त्स्यथ	मध्यमपुरुषः
कर्त्स्यामि	कर्त्स्यावः	कर्त्स्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

कृन्तु-कृन्तात्	कृन्तताम्	कृन्तन्तु	प्रथमपुरुषः
कृन्त-कृन्तात्	कृन्ततम्	कृन्तत	मध्यमपुरुषः
कृन्तानि	कृन्ताव	कृन्ताम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अकृन्तत्	अकृन्तताम्	अकृन्तन्	प्रथमपुरुषः
अकृन्तः	अकृन्ततम्	अकृन्तत	मध्यमपुरुषः
अकृन्तम्	अकृन्ताव	अकृन्ताम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

कृन्तेत्	कृन्तेताम्	कृन्तेयुः	प्रथमपुरुषः
कृन्तेः	कृन्तेतम्	कृन्तेत	मध्यमपुरुषः

कृन्तेयम्

कृन्तेव

कृन्तेम

उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

कृत्यात्

कृत्यास्ताम्

कृत्यासुः

प्रथमपुरुषः

कृत्याः

कृत्यास्तम्

कृत्यास्त

मध्यमपुरुषः

कृत्यासम्

कृत्यास्व

कृत्यास्म

उत्तमपुरुषः

लुङि—

अकर्तोत्

अकर्तिष्ठाम्

अकर्तिषुः

प्रथमपुरुषः

अकर्ताः

अकर्तिष्ठम्

अकर्तिष्ठ

मध्यमपुरुषः

अकर्तिषम्

अकर्तिष्व

अकर्तिष्म

उत्तमपुरुषः

लृङि—

अकर्तिष्यत्

अकर्तिष्यताम्

अकर्तिष्यन्

प्रथमपुरुषः

अकर्तिष्यः

अकर्तिष्यतम्

अकर्तिष्यत

मध्यमपुरुषः

अकर्तिष्यम्

अकर्तिष्याव

अकर्तिष्याम

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अकर्त्स्यत्

अकर्त्स्यताम्

अकर्त्स्यन्

प्रथमपुरुषः

अकर्त्स्यः

अकर्त्स्यतम्

अकर्त्स्यत

मध्यमपुरुषः

अकर्त्स्यम्

अकर्त्स्याव

अकर्त्स्याम

उत्तमपुरुषः

(२) खिद परिघाते (दुःखी व खिन्न होना)

लटि—

खिन्दति

खिन्दतः

खिन्दन्ति

प्रथमपुरुषः

खिन्दसि

खिन्दथः

खिन्दथ

मध्यमपुरुषः

खिन्दामि

खिन्दावः

खिन्दामः

उत्तमपुरुषः

लिटि—

चिखेद

चिखिदतुः

चिखिदुः

प्रथमपुरुषः

चिखेदिथ

चिखिदथुः

चिखिद

मध्यमपुरुषः

चिखेद

चिखिदिव

चिखिदिम

उत्तमपुरुषः

लुटि—

खेत्ता

खेत्तारौ

खेत्तारः

प्रथमपुरुषः

खेत्तासि

खेत्तास्थः

खेत्तास्थ

मध्यमपुरुषः

खेत्तास्मि

खेत्तास्वः

खेत्तास्मः

उत्तमपुरुषः

लृटि—

खेत्स्यति

खेत्स्यतः

खेत्स्यन्ति

प्रथमपुरुषः

खेत्स्यसि

खेत्स्यथः

खेत्स्यथ

मध्यमपुरुषः

खेत्स्यामि

खेत्स्यावः

खेत्स्यामः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

खिन्दतु खिन्दतात्

खिन्दताम्

खिन्दन्तु

प्रथमपुरुषः

खिन्द-खिन्दतात्

खिन्दतम्

खिन्दत

मध्यमपुरुषः

खिन्दानि

खिन्दाव

खिन्दाम

उत्तमपुरुषः

लङि—

अखिन्दत्

अखिन्दताम्

अखिन्दन्

प्रथमपुरुषः

अखिन्दः

अखिन्दतम्

अखिन्दत

मध्यमपुरुषः

अखिन्दम्

अखिन्दाव

अखिन्दाम

उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

खिन्देत्	खिन्देताम्	खिन्देः	प्रथमपुरुषः
खिन्देः	खिन्देतम्	खिन्देत	मध्यमपुरुषः
खिन्देयम्	खिन्देव	खिन्देम्	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

खिद्यात्	खिद्यास्ताम्	खिद्यासुः	प्रथमपुरुषः
खिद्याः	खिद्यास्तम्	खिद्यास्त	मध्यमपुरुषः
खिद्यासम्	खिद्यास्व	खिद्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अखैत्सीत्	अखैत्ताम्	अखैत्सुः	प्रथमपुरुषः
अखैत्सीः	अखैत्तम्	अखैत्त	मध्यमपुरुषः
अखैत्सम्	अखैत्स्व	अखैत्स्म	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अखेत्स्यत्	अखेत्स्यताम्	अखेत्स्यन्	प्रथमपुरुषः
अखेत्स्यः	अखेत्स्यतम्	अखेत्स्यत	मध्यमपुरुषः
अखेत्स्यम्	अखेत्स्याव	अखेत्स्याम	उत्तमपुरुषः

(३) पिश अवयवे (' उना) सकर्मकः ।

लटि—

पिशति	पिशतः	पिशन्ति	प्रथमपुरुषः
पिशसि	पिशथः	पिशथ	मध्यमपुरुषः
पिशामि	पिशावः	पिशामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

पिपेश	पिपिशतुः	पिपिशुः	प्रथमपुरुषः
पिपेशिथ	पिपिशथुः	पिपिश	मध्यमपुरुषः
पिपेश	पिपिशिव	पिपिशिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

पेशिता	पेशितारौ	पेशितारः	प्रथमपुरुषः
पेशितासि	पेशितास्थः	पेशितास्थ	मध्यमपुरुषः
पेशितास्मि	पेशितास्वः	पेशितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

पेशिष्यति	पेशिष्यतः	पेशिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
पेशिष्यसि	पेशिष्यथः	पेशिष्यथ	मध्यमपुरुषः
पेशिष्यामि	पेशिष्यावः	पेशिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

पिंशतु-पिंशतात्	पिंशताम्	पिंशन्तु	प्रथमपुरुषः
पिंश-पिंशतात्	पिंशतम्	पिंशत	मध्यमपुरुषः
पिंशानि	पिंशाव	पिंशाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अपिंशत्	अपिंशताम्	अपिंशन्	प्रथमपुरुषः
अपिंशः	अपिंशतम्	अपिंशत	मध्यमपुरुषः
अपिंशम्	अपिंशाव	अपिंशाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

पिशेत्	पिशेताम्	पिशेयुः	प्रथमपुरुषः
पिशेः	पिशेतम्	पिशेत	मध्यमपुरुषः
पिशेयम्	पिशेव	पिशेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

पिश्यात्	पिश्यास्ताम्	पिश्यासुः	प्रथमपुरुषः
पिश्याः	पिश्यास्तम्	पिश्यास्त	मध्यमपुरुषः
पिश्यासम्	पिश्यास्व	पिश्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अपेशीत्	अपेशिष्टाम्	अपेशिषुः	प्रथमपुरुषः
अपेशीः	अपेशिष्टम्	अपेशिष्ट	मध्यमपुरुषः
अपेशिषम्	अपेशिष्व	अपेशिष्म	उत्तमपुरुषः

लटि—

अपेशिष्यत्	अपेशिष्यताम्	अपेशिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अपेशिष्यः	अपेशिष्यतम्	अपेशिष्यत	मध्यमपुरुषः
अपेशिष्यम्	अपेशिष्याव	अपेशिष्याम	उत्तमपुरुषः

(४) ओन्नश्चू छेदने (काटना) सकर्मकः ।

लटि—

वृश्चति	वृश्चतः	वृश्चन्ति	प्रथमपुरुषः
वृश्चसि	वृश्चथः	वृश्चथ	मध्यमपुरुषः
वृश्चामि	वृश्चावः	वृश्चामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

वव्रश्च	वव्रश्चतुः	वव्रश्चः	प्रथमपुरुषः
वव्रश्चित्-वव्रष्ट	वव्रश्चथुः	वव्रश्च	मध्यमपुरुषः
वव्रश्च	वव्रश्चिव	वव्रश्चिम	उत्तमपुरुषः

लुटि—

व्रश्चिता	व्रश्चितारौ	व्रश्चितारः	प्रथमपुरुषः
व्रश्चितासि	व्रश्चितास्थः	व्रश्चितास्थ	मध्यमपुरुषः
व्रश्चितास्मि	व्रश्चितास्वः	व्रश्चितास्मः	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
व्रष्टा	व्रष्टारौ	व्रष्टारः	प्रथमपुरुषः
व्रष्टासि	व्रष्टास्थः	व्रष्टास्थ	मध्यमपुरुषः
व्रष्टास्मि	व्रष्टास्वः	व्रष्टास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

व्रश्चिष्यति	व्रश्चिष्यतः	व्रश्चिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
व्रश्चिष्यसि	व्रश्चिष्यथः	व्रश्चिष्यथ	मध्यमपुरुषः
व्रश्चिष्यामि	व्रश्चिष्यावः	व्रश्चिष्यामः	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
व्रक्ष्यति	व्रक्ष्यतः	व्रक्ष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
व्रक्ष्यसि	व्रक्ष्यथः	व्रक्ष्यथ	मध्यमपुरुषः
व्रक्ष्यामि	व्रक्ष्यावः	व्रक्ष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

वृश्चतु-वृश्च तात्	वृश्चताम्	वृश्चन्तु	प्रथमपुरुषः
--------------------	-----------	-----------	-------------

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

वृश्च-वृश्चतात्	वृश्चतम्	वृश्चत	मध्यमपुरुषः
वृश्चानि	वृश्चाव	वृश्चाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अवृश्चत्	अवृश्चताम्	अवृश्चन्	प्रथमपुरुषः
अवृश्चः	अवृश्चतम्	अवृश्चत	मध्यमपुरुषः
अवृश्चम्	अवृश्चाव	अवृश्चाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

वृश्चेत्	वृश्चेताम्	वृश्चेयुः	प्रथमपुरुषः
वृश्चेः	वृश्चेतम्	वृश्चेत	मध्यमपुरुषः
वृश्चेयम्	वृश्चेव	वृश्चेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

वृश्च्यात्	वृश्च्याताम्	वृश्च्यासुः	प्रथमपुरुषः
वृश्च्याः	वृश्च्यास्तम्	वृश्च्यास्त	मध्यमपुरुषः
वृश्च्यासम्	वृश्च्यास्व	वृश्च्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अवृश्चात्	अवृश्चिष्टाम्	अवृश्चिषुः	प्रथमपुरुषः
अवृश्चीः	अवृश्चिष्टम्	अवृश्चिष्ट	मध्यमपुरुषः
अवृश्चिषम्	अवृश्चिष्व	अवृश्चिष्म	उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अवृश्चात्	अवृश्चाम्	अवृश्चुः	प्रथमपुरुषः
अवृश्चीः	अवृश्चम्	अवृश्च	मध्यमपुरुषः

अत्राक्षम्

अत्राक्ष

अत्राक्षम्

उत्तमपुरुषः

लटि—

अत्राक्षिष्यत्

अत्राक्षिष्यताम्

अत्राक्षिष्यन्

प्रथमपुरुषः

अत्राक्षिष्यः

अत्राक्षिष्यतम्

अत्राक्षिष्यत

मध्यमपुरुषः

अत्राक्षिष्यम्

अत्राक्षिष्याव

अत्राक्षिष्याम

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

अत्राक्ष्यत्

अत्राक्ष्यताम्

अत्राक्ष्यन्

प्रथमपुरुषः

अत्राक्ष्यः

अत्राक्ष्यतम्

अत्राक्ष्यत

मध्यमपुरुषः

अत्राक्ष्यम्

अत्राक्ष्याव

अत्राक्ष्याम

उत्तमपुरुषः

(५) व्यच व्याजीकरणे (लुल करना)

लटि—

विचति

विचतः

विचन्ति

प्रथमपुरुषः

विचसि

विचथः

विचथ

मध्यमपुरुषः

विचामि

विचावः

विचामः

उत्तमपुरुषः

लिटि—

विव्याच

विविचतुः

विविचुः

प्रथमपुरुषः

विव्यचिथ

विविचथुः

विविच

मध्यमपुरुषः

विव्याच-विव्यच

विविचिव

विविचिम

उत्तमपुरुषः

लुटि—

व्यचिता

व्यचितारौ

व्यचितारः

प्रथमपुरुषः

व्यचितासि

व्यचितास्थः

व्यचितास्थ

मध्यमपुरुषः

व्यचितास्मि	व्यचितास्वः	व्यचितास्मः	उत्तमपुरुषः
-------------	-------------	-------------	-------------

लृटि—

व्यचिष्यति	व्यचिष्यतः	व्यचिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
व्यचिष्यसि	व्यचिष्यथः	व्यचिष्यथ	मध्यमपुरुषः
व्यचिष्यामि	व्यचिष्यावः	व्यचिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

विचतु-विचतात्	विचताम्	विचन्तु	प्रथमपुरुषः
विच-विचतात्	विचतम्	विचत	मध्यमपुरुषः
विचानि	विचाव	विचाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अविचत्	अविचताम्	अविचन्	प्रथमपुरुषः
अविचः	अविचतम्	अविचत	मध्यमपुरुषः
अविचम्	अविचाव	अविचाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

विचेत्	विचेताम्	विचेयुः	प्रथमपुरुषः
विचेः	विचेतम्	विचेत	मध्यमपुरुषः
विचेयम्	विचेव	विचेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

विच्यात्	विच्यास्ताम्	विच्यासुः	प्रथमपुरुषः
विच्याः	विच्यास्तम्	विच्यास्त	मध्यमपुरुषः
विच्यासम्	विच्यास्व	विच्यास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

अव्याचीत्	अव्याचिष्टाम्	अव्याचिषुः	प्रथमपुरुषः
अव्याचीः	अव्याचिष्टम्	अव्याचिष्ट	मध्यमपुरुषः
अव्याचिषम्	अव्याचिष्टव	अव्याचिष्टम	उत्तमपुरुषः
पक्षे—			
अव्यचीत्	अव्यचिष्टाम्	अव्यचिषुः	प्रथमपुरुषः
अव्यचीः	अव्यचिष्टम्	अव्यचिष्ट	मध्यमपुरुषः
अव्यचिषम्	अव्यचिष्टव	अव्यचिष्टम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

अव्यचिष्यत्	अव्यचिष्यताम्	अव्यचिष्यन्	प्रथमपुरुषः
अव्यचिष्यः	अव्यचिष्यतम्	अव्यचिष्यत	मध्यमपुरुषः
अव्यचिष्यम्	अव्यचिष्याव	अव्यचिष्याम	उत्तमपुरुषः

(६) उल्लि उल्ले (दानादाना चुगना)

लटि—

उल्लति	उल्लतः	उल्लन्ति	प्रथमपुरुषः
उल्लसि	उल्लथः	उल्लथ	मध्यमपुरुषः
उल्लामि	उल्लावः	उल्लामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

उल्लाञ्चकार	उल्लाञ्चकतुः	उल्लाञ्चकुः	प्रथमपुरुषः
उल्लाञ्चकथं	उल्लाञ्चकथुः	उल्लाञ्चक	मध्यमपुरुषः
उल्लाञ्चकार	उल्लाञ्चकव	उल्लाञ्चकम	उत्तमपुरुषः
उल्लाञ्चकर			

लुटि—

उञ्छिता	उञ्छितारौ	उञ्छितारः	प्रथमपुरुषः
उञ्छितासि	उञ्छितास्थः	उञ्छितास्थ	मध्यमपुरुषः
उञ्छितास्मि	उञ्छितास्वः	उञ्छितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

उञ्छिष्यति	उञ्छिष्यतः	उञ्छिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
उञ्छिष्यसि	उञ्छिष्यथः	उञ्छिष्यथ	मध्यमपुरुषः
उञ्छिष्यामि	उञ्छिष्यावः	उञ्छिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

उञ्छतु-उञ्छतात्	उञ्छताम्	उञ्छन्तु	प्रथमपुरुषः
उञ्छ-उञ्छतात्	उञ्छतम्	उञ्छत	मध्यमपुरुषः
उञ्छानि	उञ्छाव	उञ्छाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

अञ्छत्	अञ्छताम्	अञ्छन्	प्रथमपुरुषः
अञ्छः	अञ्छतम्	अञ्छत	मध्यमपुरुषः
अञ्छम्	अञ्छाव	अञ्छाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

उञ्छेत्	उञ्छेताम्	उञ्छेयुः	प्रथमपुरुषः
उञ्छेः	उञ्छेतम्	उञ्छेत	मध्यमपुरुषः
उञ्छेयम्	उञ्छेव	उञ्छेम	उत्तमपुरुषः

आशिषि लिङि—

उञ्छयात्	उञ्छयास्ताम्	उञ्छयासुः	प्रथमपुरुषः
उञ्छयाः	उञ्छयास्तम्	उञ्छयास्त	मध्यमपुरुषः
उञ्छयासम्	उञ्छयास्व	उञ्छयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

औञ्छीत्	औञ्छिष्टाम्	औञ्छिषुः	प्रथमपुरुषः
औञ्छीः	औञ्छिष्टम्	औञ्छिष्ट	मध्यमपुरुषः
औञ्छिषम्	औञ्छिष्व	औञ्छिष्म	उत्तमपुरुषः

लटि—

औञ्छिष्यत्	औञ्छिष्यताम्	औञ्छिष्यन्	प्रथमपुरुषः
औञ्छिष्यः	औञ्छिष्यतम्	औञ्छिष्यत	मध्यमपुरुषः
औञ्छिष्यम्	औञ्छिष्याव	औञ्छिष्याम	उत्तमपुरुषः

(७) ऋच्छ गतीन्द्रियप्रलयमूर्तिभावेषु

(जाना, जडीभूत होना, जमना)

लटि—

ऋच्छति	ऋच्छतः	ऋच्छन्ति	प्रथमपुरुषः
ऋच्छसि	ऋच्छथः	ऋच्छथ	मध्यमपुरुषः
ऋच्छामि	ऋच्छावः	ऋच्छामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

आनर्च्छ	आनर्च्छतुः	आनर्च्छुः	प्रथमपुरुषः
आनर्च्छथ	आनर्च्छथुः	आनर्च्छ	मध्यमपुरुषः

आनच्छ, Digitized By Srujanika eGangotri Gyaan Kosha, आनच्छिन्ना, आनच्छिम, उत्तमपुरुषः

लुटि—

ऋच्छिता	ऋच्छितारौ	ऋच्छितारः	प्रथमपुरुषः
ऋच्छितासि	ऋच्छितास्थः	ऋच्छितास्थ	मध्यमपुरुषः
ऋच्छितास्मि	ऋच्छितास्वः	ऋच्छितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

ऋच्छिष्यति	ऋच्छिष्यतः	ऋच्छिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
ऋच्छिष्यसि	ऋच्छिष्यथः	ऋच्छिष्यथ	मध्यमपुरुषः
ऋच्छिष्यामि	ऋच्छिष्यावः	ऋच्छिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

ऋच्छतु	{	ऋच्छताम्	ऋच्छन्तु	प्रथमपुरुषः
ऋच्छतात्				
ऋच्छ, ऋच्छतात्		ऋच्छतम्	ऋच्छत	मध्यमपुरुषः
ऋच्छानि		ऋच्छाव	ऋच्छाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

आच्छत्	आच्छताम्	आच्छन्	प्रथमपुरुषः
आच्छः	आच्छतम्	आच्छत	मध्यमपुरुषः
आच्छम्	आच्छाव	आच्छाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

ऋच्छेत्	ऋच्छेताम्	ऋच्छेयुः	प्रथमपुरुषः
ऋच्छेः	ऋच्छेतम्	ऋच्छेत	मध्यमपुरुषः

ऋच्छेयम् ऋच्छेव ऋच्छेम उत्तमपुरुषः

आशिषिलिङि—

ऋच्छयात्	ऋच्छयास्ताम्	ऋच्छयासुः	प्रथमपुरुषः
ऋच्छयाः	ऋच्छयास्तम्	ऋच्छयास्त	मध्यमपुरुषः
ऋच्छयासम्	ऋच्छयास्व	ऋच्छयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

आर्च्छीत्	आर्च्छिष्टाम्	आर्च्छिषुः	प्रथमपुरुषः
आर्च्छीः	आर्च्छिष्टम्	आर्च्छिष्ट	मध्यमपुरुषः
आर्च्छिषम्	आर्च्छिष्व	आर्च्छिषम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

आर्च्छिष्यत्	आर्च्छिष्यताम्	आर्च्छिष्यन्	प्रथमपुरुषः
आर्च्छिष्यः	आर्च्छिष्यतम्	आर्च्छिष्यत	मध्यमपुरुषः
आर्च्छिष्यम्	आर्च्छिष्याव	आर्च्छिष्याम	उत्तमपुरुषः

(८) उङ्ग उत्सर्गे (छोड़ना) सकर्मकः ।

लटि—

उङ्गति	उङ्गतः	उङ्गन्ति	प्रथमपुरुषः
उङ्गति	उङ्गत्यः	उङ्गत्य	मध्यमपुरुषः
उङ्गामि	उङ्गावः	उङ्गामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

उङ्गाञ्चकार	उङ्गाञ्चकतुः	उङ्गाञ्चकुः	प्रथमपुरुषः
उङ्गाञ्चकथ	उङ्गाञ्चकथुः	उङ्गाञ्चक	मध्यमपुरुषः

उज्झाञ्चकर { उज्झाञ्चकृव उज्झाञ्चकृम उत्तमपुरुषः
उज्झाञ्चकर

लुटि—

उज्झिता	उज्झितारौ	उज्झितारः	प्रथमपुरुषः
उज्झितासि	उज्झितास्थः	उज्झितास्थ	मध्यमपुरुषः
उज्झितास्मि	उज्झितास्वः	उज्झितास्मः	उत्तमपुरुषः

लृटि—

उज्झिष्यति	उज्झिष्यतः	उज्झिष्यन्ति	प्रथमपुरुषः
उज्झिष्यसि	उज्झिष्यथः	उज्झिष्यथ	मध्यमपुरुषः
उज्झिष्यामि	उज्झिष्यावः	उज्झिष्यामः	उत्तमपुरुषः

लोटि—

उज्झतु-उज्झतात्	उज्झताम्	उज्झन्तु	प्रथमपुरुषः
उज्झ-उज्झतात्	उज्झतम्	उज्झत	मध्यमपुरुषः
उज्झानि	उज्झाव	उज्झाम	उत्तमपुरुषः

लङि—

औज्झत्	औज्झताम्	औज्झन्	प्रथमपुरुषः
औज्झः	औज्झतम्	औज्झत	मध्यमपुरुषः
औज्झम्	औज्झाव	औज्झाम	उत्तमपुरुषः

विधिलिङि—

उज्झेत्	उज्जेताम्	उज्जेयुः	प्रथमपुरुषः
उज्जेः	उज्जेतम्	उज्जेतम्	मध्यमपुरुषः

उज्झेयम् उज्झेयम् उज्झेयम् उत्तमपुरुषः

Digitized by eGangotri Gyaan Kosha

आशिषि लिङि—

उज्झयात्	उज्झयास्ताम्	उज्झयासुः	प्रथमपुरुषः
उज्झयाः	उज्झयास्तम्	उज्झयास्त	मध्यमपुरुषः
उज्झयासम्	उज्झयास्व	उज्झयास्म	उत्तमपुरुषः

लुङि—

औज्झीत्	औज्झिष्टाम्	औज्झिषुः	प्रथमपुरुषः
औज्झीः	औज्झिष्टम्	औज्झिष्ट	मध्यमपुरुषः
औज्झिषम्	औज्झिष्व	औज्झिष्वम	उत्तमपुरुषः

लृङि—

औज्झिष्यत्	औज्झिष्यताम्	औज्झिष्यन्	प्रथमपुरुषः
औज्झिष्यः	औज्झिष्यतम्	औज्झिष्यत	मध्यमपुरुषः
औज्झिष्यम्	औज्झिष्याव	औज्झिष्याम	उत्तमपुरुषः

(६) लुभ विमोहने । (लोभ करना, लुभाना)

लटि—

लुभति	लुभतः	लुभन्ति	प्रथमपुरुषः
लुभासि	लुभथः	लुभथ	मध्यमपुरुषः
लुभामि	लुभावः	लुभामः	उत्तमपुरुषः

लिटि—

लुलोभ	लुलुभतुः	लुलुभुः	प्रथमपुरुषः
लुलोभिथ	लुलुभथुः	लुलुभथ	मध्यमपुरुषः

लुलोभ

लुलुभिव

लुलुभिम्

उत्तमपुरुषः

लुटि—

लोभिता

लोभितारौ

लोभितारः

प्रथमपुरुषः

लोभितासि

लोभितास्थः

लोभितास्थ

मध्यमपुरुषः

लोभितास्मि

लोभितास्वः

लोभितास्मः

उत्तमपुरुषः

पक्षे—

लोब्धा

लोब्धारौ

लोब्धारः

प्रथमपुरुषः

लोब्धासि

लोब्धास्थः

लोब्धास्थ

मध्यमपुरुषः

लोब्धास्मि

लोब्धास्वः

लोब्धास्मः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

लोभिष्यति

लोभिष्यतः

लोभिष्यन्ति

प्रथमपुरुषः

लोभिष्यसि

लोभिष्यथः

लोभिष्यथ

मध्यमपुरुषः

लोभिष्यामि

लोभिष्यावः

लोभिष्यामः

उत्तमपुरुषः

लोटि—

लुभतु-लुभतात्

लुभताम्

लुभन्तु

प्रथमपुरुषः

लुभ-लुभतात्

लुभतम्

लुभत

मध्यमपुरुषः

लुभानि

लुभाव

लुभाम

उत्तमपुरुषः

लङि—

अलुभत्

अलुभताम्

अलुभन्

प्रथमपुरुषः

अलुभः

अलुभतम्

अलुभत

मध्यमपुरुषः

अलुभम्

अलुभाव

अलुभाम

उत्तमपुरुषः

(वि.लि.) लुभेत्	लुभेताम्	लुभेयुः	प्र०पु०
लुभेः	लुभेतम्	लुभेत	म०पु०
लुभेयम्	लुभेव	लुभेम	उ०पु०
(आ.लि.) लुभ्यात्	लुभ्यास्ताम्	लुभ्यासुः	प्र०पु०
लुभ्याः	लुभ्यास्तम्	लुभ्यास्त	म०पु०
लुभ्यासम्	लुभ्यास्व	लुभ्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अलोभीत्	अलोभिष्टाम्	अलोभिषुः	प्र०पु०
अलोभीः	अलोभिष्टम्	अलोभिष्ट	म०पु०
अलोभिषम्	अलोभिष्व	अलोभिष्म	उ०पु०
(लृङि) अलोभिष्यत्	अलोभिष्यताम्	अलोभिष्यन्	प्र०पु०
अलोभिष्यः	अलोभिष्यतम्	अलोभिष्यत	म०पु०
अलोभिष्यम्	अलोभिष्याव	अलोभिष्याम	उ०पु०

(१०) तृप तृप्तौ (तृप्त होना)

(लटि) तृपति	तृपतः	तृपन्ति	प्र०पु०
तृपसि	तृपथः	तृपथ	म०पु०
तृपामि	तृपावः	तृपामः	उ०पु०
(लिटि) ततर्प	ततृपतुः	ततृपुः	प्र०पु०
ततर्पिथ	ततृपथुः	ततृप	म०पु०
ततर्प	ततृपिव	ततृपिम	उ०पु०
(लृटि) तर्पिता	तर्पितारौ	तर्पितारः	प्र०पु०
तर्पितासि	तर्पितास्यः	तर्पितास्य	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	तर्पितास्मि	तर्पितास्वः	तर्पितास्मः	उ०पु०
(लृटि)	तर्पिष्यति	तर्पिष्यतः	तर्पिष्यन्ति	प्र०पु०
	तर्पिष्यसि	तर्पिष्यथः	तर्पिष्यथ	म०पु०
	तर्पिष्यामि	तर्पिष्यावः	तर्पिष्यामः	उ०पु०
(लोटि)	तृपतु-तृपतात्	तृपताम्	तृपन्तु	प्र०पु०
	तृप-तृपतात्	तृपतम्	तृपत	म०पु०
	तृपाणि	तृपाव	तृपाम	उ०पु०
(लङि)	अतृपत्	अतृपताम्	अतृपन्	प्र०पु०
	अतृपः	अतृपतम्	अतृपत	म०पु०
	अतृपम्	अतृपाव	अतृपाम	उ०पु०
(वि.लि.)	तृपेत्	तृपेताम्	तृपेयुः	प्र०पु०
	तृपेः	तृपेतम्	तृपेत	म०पु०
	तृपेयम्	तृपेव	तृपेम	उ०पु०
(आ.लि.)	तृप्यात्	तृप्यास्ताम्	तृप्यासुः	प्र०पु०
	तृप्याः	तृप्यास्तम्	तृप्यास्त	म०पु०
	तृप्यासम्	तृप्यास्व	तृप्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	अतर्पिात्	अतर्पिष्टाम्	अतर्पिषुः	प्र०पु०
	अतर्पिाः	अतर्पिष्टम्	अतर्पिष्ट	म०पु०
	अतर्पिषम्	अतर्पिष्व	अतर्पिष्म	उ०पु०
(लृङि)	अतर्पिष्यतु	अतर्पिष्यताम्	अतर्पिष्यन्तु	प्र०पु०
	अतर्पिष्यः	अतर्पिष्यतम्	अतर्पिष्यत	म०पु०

अतर्पिष्यम् अतर्पिष्याव अतर्पिष्याम उ०पु०

(११) तृष्फ तृप्तौ (तृप्त होना)

(लटि) तृष्फति तृष्फतः तृष्फन्ति प्र०पु०

तृष्फसि तृष्फथः तृष्फथ म०पु०

तृष्फामि तृष्फावः तृष्फामः उ०पु०

(लिटि) ततृष्फ ततृष्फतुः ततृष्फुः प्र०पु०

ततृष्फिथ ततृष्फथुः ततृष्फ म०पु०

ततृष्फ ततृष्फिव ततृष्फिम उ०पु०

(लुटि) तृष्फिता तृष्फितारौ तृष्फितारः प्र०पु०

तृष्फितासि तृष्फितास्थः तृष्फितास्थ म०पु०

तृष्फितास्मि तृष्फितास्वः तृष्फितास्मः उ०पु०

(लृटि) तृष्फिष्यति तृष्फिष्यतः तृष्फिष्यन्ति प्र०पु०

तृष्फिष्यसि तृष्फिष्यथः तृष्फिष्यथ म०पु०

तृष्फिष्यामि तृष्फिष्यावः तृष्फिष्यामः उ०पु०

(लोटि) तृष्फतु-तृष्फतात् तृष्फताम् तृष्फन्तु प्र०पु०

तृष्फ-तृष्फतात् तृष्फतम् तृष्फत म०पु०

तृष्फाणि तृष्फाव तृष्फाम उ०पु०

(लङि) अतृष्फत् अतृष्फताम् अतृष्फन् प्र०पु०

अतृष्फः अतृष्फतम् अतृष्फत म०पु०

अतृष्फाव अतृष्फाम अतृष्फाम उ०पु०

(वि.लि.) तृष्फेत् तृष्फेताम् तृष्फेयुः प्र०पु०

तृप्तेः	तृप्तेतम्	तृप्तेत	म०पु०
तृप्तेयम्	तृप्तेव	तृप्तेम	उ०पु०
(आ.लि.) तृप्यात्	तृप्यास्ताम्	तृप्यासुः	प्र०पु०
तृप्याः	तृप्यास्तम्	तृप्यास्त	म०पु०
तृप्यासम्	तृप्यास्व	तृप्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अतृप्तीत्	अतृप्तिष्ठाम्	अतृप्तिष्ठुः	प्र०पु०
अतृप्तीः	अतृप्तिष्ठम्	अतृप्तिष्ठ	म०पु०
अतृप्तिष्ठम्	अतृप्तिष्ठ्व	अतृप्तिष्ठम	उ०पु०
(लृङि) अतृप्तिष्ठ्यत्	अतृप्तिष्ठ्यताम्	अतृप्तिष्ठ्यन्	प्र०पु०
अतृप्तिष्ठ्यः	अतृप्तिष्ठ्यतम्	अतृप्तिष्ठ्यत	म०पु०
अतृप्तिष्ठ्यम्	अतृप्तिष्ठ्याव	अतृप्तिष्ठ्याम	उ०पु०

(१२) मृड सुखने (सुखी होना)

(लटि) मृडति	मृडतः	मृडन्ति	प्र०पु०
मृडसि	मृडथः	मृडथ	म०पु०
मृडामि	मृडावः	मृडामः	उ०पु०
(लिटि) ममडं	ममृडतुः	ममृडुः	प्र०पु०
ममडिथ	ममृडथुः	ममृड	म०पु०
ममडं	ममृडिव	ममृडिम	उ०पु०
(लुटि) मडिता	मडितारौ	मडितारः	प्र०पु०
मडितासि	मडितास्व	मडितास्म	म०पु०
मडितास्मि	मडितास्वः	मडितास्मः	उ०पु०

(लृटि) मडिष्यति	मडिष्यतः	मडिष्यन्ति	प्र०पु०
मडिष्यसि	मडिष्यथः	मडिष्यथ	म०पु०
मडिष्यामि	मडिष्यावः	मडिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) मृडन्तु-मृडतात्	मृडताम्	मृडन्तु	प्र०पु०
मृड-मृडतात्	मृडतम्	मृडत	म०पु०
मृडानि	मृडाव	मृडाम	उ०पु०
(लङि) अमृडत्	अमृडताम्	अमृडन्	प्र०पु०
अमृडः	अमृडतम्	अमृडत	म०पु०
अमृडम्	अमृडाव	अमृडाम	उ०पु०
(वि.लि.) मृडेत्	मृडेताम्	मृडेयुः	प्र०पु०
मृडेः	मृडेतम्	मृडेत	म०पु०
मृडेयम्	मृडेव	मृडेम	उ०पु०
(आ.लि) मृड्यात्	मृड्यास्ताम्	मृड्यासुः	प्र०पु०
मृड्याः	मृड्यास्तम्	मृड्यास्त	म०पु०
मृड्यासम्	मृड्यास्व	मृड्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अमर्डीत्	अमर्डीष्टाम्	अमर्डीषुः	प्र०पु०
अमर्डीः	अमर्डीष्टम्	अमर्डीष्ट	म०पु०
अमर्डीषम्	अमर्डीष्टव	अमर्डीष्टम	उ०पु०
(लृङि) अमर्डिष्यत्	अमर्डिष्यताम्	अमर्डिष्यन्	प्र०पु०
अमर्डिष्यः	अमर्डिष्यतम्	अमर्डिष्यत	म०पु०
अमर्डिष्यम्	अमर्डिष्याव	अमर्डिष्याम	उ०पु०

(१३) एवं पृडति । पपड् । पडिता । पडिष्यति । पृडतु ।
 अपृडत् । पृडेत् । पृड्यात् । अपडोत् । अपडिष्यत् । इति 'पृड'
 घातोरपि रूपाणि बोध्यानि ।

(१४) शुन गतौ (चलना)

(लटि) शुनति	शुनतः	शुनन्ति	प्र०पु०
शुनसि	शुनथः	शुनथ	म०पु०
शुनामि	शुनावः	शुनामः	उ०पु०
(लिटि) शुशोन	शुशुनतुः	शुशुनुः	प्र०पु०
शुशोनिथ	शुशुनथुः	शुशुन	म०पु०
शुशोन	शुशुनिव	शुशुनिम	उ०पु०
(लुटि) शोनिता	शोनितारौ	शोनितारः	प्र०पु०
शोनितासि	शोनितास्थः	शोनितास्थ	म०पु०
शोनितास्मि	शोनितास्वः	शोनितास्मः	उ०पु०
(लृटि) शोनिष्यति	शोनिष्यतः	शोनिष्यन्ति	प्र०पु०
शोनिष्यसि	शोनिष्यथः	शोनिष्यथ	म०पु०
शोनिष्यामि	शोनिष्यावः	शोनिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) शुनतु शुनतात्	शुनताम्	शुनन्तु	प्र०पु०
शुन-शुनतात्	शुनतम्	शुनत	म०पु०
शुनानि	शुनाव	शुनाम	उ०पु०
(लङि) अशुनतु	अशुनताम्	अशुनन्तु	प्र०पु०
अशुनः	अशुनतम्	अशुनत	म०पु०

अशुनम्	अशुनाव	अशुनाम	उ०पु०
(चि.लि.)शुनेत्	शुनेताम्	शुनेयुः	प्र०पु०
शुनेः	शुनेतम्	शुनेत	म०पु०
शुनेयम्	शुनेव	शुनेम	उ०पु०
(आ.लि.)शुन्यात्	शुन्यास्ताम्	शुन्यासुः	प्र०पु०
शुन्याः	शुन्यास्तम्	शुन्यास्त	म०पु०
शुन्यासम्	शुन्यास्व	शुन्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अशोनीत्	अशोनिष्टाम्	अशोनिषुः	प्र०पु०
अशोनीः	अशोनिष्टम्	अशोनिष्ट	म०पु०
अशोनिषम्	अशोनिष्व	अशोनिष्म	उ०पु०
(लृङि) अशोनिष्यत्	अशोनिष्यताम्	अशोनिष्यन्	प्र०पु०
अशोनिष्यः	अशोनिष्यतम्	अशोनिष्यत	म०पु०
अशोनिष्यम्	अशोनिष्याव	अशोनिष्याम	उ०पु०

(१५) इष इच्छायाम् (इच्छा करना) सकर्मकः ।

(लटि) इच्छति	इच्छतः	इच्छन्ति	प्र०पु०
इच्छसि	इच्छथः	इच्छथ	म०पु०
इच्छामि	इच्छावः	इच्छामः	उ०पु०
(लिटि) इयेष	ईषतुः	ईषुः	प्र०पु०
इयेषिथ	ईषथुः	ईष	म०पु०
इयेष	ईषिव	ईषिम	उ०पु०
(लुटि) एषिता	एषितारौ	एषितारः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	एषितासि	एषितास्थः	एषितास्थ	म०पु०
	एषितास्मि	एषितास्वः	एषितास्मः	उ०पु०
(पक्षे)	एष्टा	एष्टारौ	एष्टारः	प्र०पु०
	एष्टासि	एष्टास्थः	एष्टास्थ	म०पु०
	एष्टास्मि	एष्टास्वः	एष्टास्मः	उ०पु०
(लृटि)	एषिष्यति	एषिष्यतः	एषिष्यन्ति	प्र०पु०
	एषिष्यसि	एषिष्यथः	एषिष्यथ	म०पु०
	एषिष्यामि	एषिष्यावः	एषिष्यामः	उ०पु०
(लोटि)	इच्छतु-इच्छतात्	इच्छताम्	इच्छन्तु	प्र०पु०
	इच्छ-इच्छतात्	इच्छतम्	इच्छत	म०पु०
	इच्छानि	इच्छाव	इच्छाम	उ०पु०
(लङि)	ऐच्छत्	ऐच्छताम्	ऐच्छन्	प्र०पु०
	ऐच्छः	ऐच्छतम्	ऐच्छत	म०पु०
	ऐच्छम्	ऐच्छाव	ऐच्छाम	उ०पु०
(वि.लि.)	इच्छेत्	इच्छेताम्	इच्छेयुः	प्र०पु०
	इच्छेः	इच्छेतम्	इच्छेत	म०पु०
	इच्छेयम्	इच्छेव	इच्छेम	उ०पु०
(आ.लि.)	इष्यात्	इष्यास्ताम्	इष्यासुः	प्र०पु०
	इष्याः	इष्यास्तम्	इष्यास्त	म०पु०
	इष्यासम्	इष्यास्व	इष्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	ऐषीत्	ऐषीदाम्	ऐषीषुः	प्र०पु०

ऐषीः	ऐषिष्टम्	ऐषिष्ट	म०पु०
ऐषिषम्	ऐषिष्व	ऐषिषम्	उ०पु०
(लृङि) ऐषिष्यत्	ऐषिष्यताम्	ऐषिष्यन्	प्र०पु०
ऐषिष्यः	ऐषिष्यताम्	ऐषिष्यत	म०पु०
ऐषिष्यम्	ऐषिष्याव	ऐषिष्याम	उ०पु०
(१६) कुट कौटिल्ये (कुटिलता करना)			
(ळटि) कुटति	कुटतः	कुटन्ति	प्र०पु०
कुटसि	कुटथः	कुटथ	म०पु०
कुटामि	कुटावः	कुटामः	उ०पु०
(ळिटि) चुकोट	चुकुटुः	चुकुडः	प्र०पु०
चुकुटिथ	चुकुटथुः	चुकुट	म०पु०
चुकोट-चुकुट	चुकुटिव	चुकुटिम	उ०पु०
(लुटि) कुटिता	कुटितारौ	कुटितारः	प्र०पु०
कुटितासि	कुटितास्थः	कुटितास्थ	म०पु०
कुटितास्मि	कुटितास्वः	कुटितास्मः	उ०पु०
(लृटि) कुटिष्यति	कुटिष्यतः	कुटिष्यन्ति	प्र०पु०
कुटिष्यसि	कुटिष्यथः	कुटिष्यथ	म०पु०
कुटिष्यामि	कुटिष्यावः	कुटिष्यामः	उ०पु०
(ळोटि) कुटतु-कुटतात्	कुटताम्	कुटन्तु	प्र०पु०
कुट-कुटतात्	कुटतम्	कुटत	म०पु०
कुटानि	कुटाव	कुटाम	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लङि) अकुट्	अकुटताम्	अकुटन्	प्र०पु०
अकुटः	अकुटतम्	अकुटत	म०पु०
अकुटम्	अकुटाव	अकुटाम	उ०पु०
(वि.लि.)कुटेत्	कुटेताम्	कुटेयुः	प्र०पु०
कुटेः	कुटेतम्	कुटेत	म०पु०
कुटेयम्	कुटेव	कुटेम	उ०पु०
(आ.लि.)कुट्यात्	कुट्यास्ताम्	कुट्यासुः	प्र०पु०
कुट्याः	कुट्यास्तम्	कुट्यास्त	म०पु०
कुट्यासम्	कुट्यास्व	कुट्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अकुटीत्	अकुटिष्टाम्	अकुटिषुः	प्र०पु०
अकुटीः	अकुटिष्टम्	अकुटिष्ट	म०पु०
अकुटिषम्	अकुटिष्व	अकुटिष्म	उ०पु०
(लृङि) अकुटिष्यत्	अकुटिष्यताम्	अकुटिष्यन्	प्र०पु०
अकुटिष्यः	अकुटिष्यतम्	अकुटिष्यत	म०पु०
अकुटिष्यम्	अकुटिष्याव	अकुटिष्याम	उ०पु०

(१७) एवं 'पुट संश्लेषणे' इत्यस्य पुटति । पुपोट । पुपुटिथ । पुटिता । पुटिष्यति । पुटतु । अपुट् । पुटेत् । पुट्यात् । अपुटीत् । अपुटिष्यत् इत्यादीनि रूपाणि । एवमेव च

(१८) 'स्फुट विकसने' इत्यस्य स्फुटति । पुस्फोट । पुस्फुटिथ । स्फुटिता । स्फुटिष्यति । स्फुटतु । अस्फुट् । स्फुटेत् । स्फुट्यात् । अस्फुटीत् । अस्फुटिष्यत् । इत्यादीनि रूपाणि बोध्यानि ।

(१९) स्फुर सञ्चलने (फरकना)

(लटि) स्फुरति	स्फुरतः	स्फुरन्ति	प्र०पु०
स्फुरसि	स्फुरथः	स्फुरथ	म०पु०
स्फुरामि	स्फुरावः	स्फुरामः	उ०पु०
(लिटि) पुस्फोर	पुस्फुरतुः	पुस्फुरः	प्र०पु०
पुस्फुरिथ	पुस्फुरथुः	पुस्फुर	म०पु०
पुस्फोर	पुस्फुरिव	पुस्फुरिम	उ०पु०
(लुटि) स्फुरिता	स्फुरितारौ	स्फुरितारः	प्र०पु०
स्फुरितासि	स्फुरितास्थः	स्फुरितास्थ	म०पु०
स्फुरितास्मि	स्फुरितास्वः	स्फुरितास्मः	उ०पु०
(लृटि) स्फुरिष्यति	स्फुरिष्यतः	स्फुरिष्यन्ति	त०पु०
स्फुरिष्यसि	स्फुरिष्यथः	स्फुरिष्यथ	म०पु०
स्फुरिष्यामि	स्फुरिष्यावः	स्फुरिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) स्फुरतु-स्फुरतात्	स्फुरताम्	स्फुरन्तु	प्र०पु०
स्फुर-स्फुरतात्	स्फुरतम्	स्फुरत	म०पु०
स्फुराणि	स्फुराव	स्फुराम	उ०पु०
(लङि) अस्फुरत्	अस्फुरताम्	अस्फुरन्	प्र०पु०
अस्फुरः	अस्फुरतम्	अस्फुरत	म०पु०
अस्फुरम्	अस्फुराव	अस्फुराम	उ०पु०
(वि.लि.) स्फुरेत	स्फुरेताम्	स्फुरेयुः	प्र०पु०
स्फुरेः	स्फुरेतम्	स्फुरेत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

स्फुरेयम्	स्फुरेव	स्फुरेम	उ०पु०
(आ.लि.)स्फूर्यात्	स्फूर्यास्ताम्	स्फूर्यासुः	प्र०पु०
स्फूर्याः	स्फूर्यास्तम्	स्फूर्यास्त	म०पु०
स्फूर्यासम्	स्फूर्यास्व	स्फूर्यास्मि	उ०पु०
(लुङि) अस्फुरीत्	अस्फुरिष्टाम्	अस्फुरिषुः	प्र०पु०
अस्फुरीः	अस्फुरिष्टम्	अस्फुरिष्ट	म०पु०
अस्फुरिषम्	अस्फुरिष्व	अस्फुरिष्मि	उ०पु०
(लृङि) अस्फुरिष्यत्	अस्फुरिष्यताम्	अस्फुरिष्यन्	प्र०पु०
अस्फुरिष्यः	अस्फुरिष्यतम्	अस्फुरिष्यत	म०पु०
अस्फुरिष्यम्	अस्फुरिष्याव	अस्फुरिष्याम	उ०पु०

(२०) एवं 'स्फुल' धातोरपि रूपाणि ।

(२१) णू स्तवने (स्तुति करना)

(लटि) नुवति	नुवतः	नुवन्ति	प्र०पु०
नुवसि	नुवथः	नुवथ	म०पु०
नुवामि	नुवावः	नुवामः	उ०पु०
(लिटि) नुनाव	नुनुवतुः	नुनुवुः	प्र०पु०
नुनुविथ	नुनुवथुः	नुनुव	म०पु०
नुनाव-नुनव	नुनुविव	नुनुविम	उ०पु०
(लृटि) नुविता	नुवितारौ	नुवितारः	प्र०पु०
नुवितासि	नुवितास्थः	नुवितास्थ	म०पु०
नुवितास्मि	नुवितास्वः	नुवितास्मः	उ०पु०

(लृटि) नुविष्यति	नुविष्यतः	नुविष्यन्ति	प्र०पु०
नुविष्यसि	नुविष्यथः	नुविष्यथ	म०पु०
नुविष्यामि	नुविष्यावः	नुविष्यामः	उ०पु०
(लोटि) नुवतु नुवतात्	नुवताम्	नुवन्तु	प्र०पु०
नुव-नुवतात्	नुवतम्	नुवत	म०पु०
नुवानि	नुवाव	नुवाम	उ०पु०
(लङि) अनुवत्	अनुवताम्	अनुवन्	प्र०पु०
अनुवः	अनुवतम्	अनुवत	म०पु०
अनुवम्	अनुवाव	अनुवाम	उ०पु०
(वि.लिटि.) नुवेत्	नुवेताम्	नुवेयुः	प्र०पु०
नुवेः	नुवेतम्	नुवेत	म०पु०
नुवेयम्	नुवेव	नुवेम	उ०पु०
(आ.लिटि.) नूयात्	नूयास्ताम्	नूयासुः	प्र०पु०
नूयाः	नूयास्तम्	नूयास्त	म०पु०
नूयासम्	नूयास्व	नूयास्म	उ०पु०
(लुङि) अनुवीत्	अनुविष्टाम्	अनुविषुः	प्र०पु०
अनुवीः	अनुविष्टम्	अनुविष्ट	म०पु०
अनुविषम्	अनुविष्व	अनुविष्म	उ०पु०
(लृङि) अनुविष्यत्	अनुविष्यताम्	अनुविष्यन्	प्र०पु०
अनुविष्यः	अनुविष्यतम्	अनुविष्यत	म०पु०
अनुविष्यम्	अनुविष्याव	अनुविष्याम	उ०पु०

(२२) दुमस्जो शुद्धौ (नहाना, मांजना)

(लटि) मजति	मजतः	मजन्ति	प्र०पु०
मजसि	मजथः	मजथ	म०पु०
मजामि	मजावः	मजामः	उ०पु०
(लिटि) ममज	ममजतुः	ममज्जुः	प्र०पु०
ममजिथ-ममङ्कथ	ममज्जथुः	ममज	म०पु०
ममज	ममजिव	ममजिम	उ०पु०
(लुटि) मङ्क्ता	मङ्क्तरौ	मङ्क्तारः	प्र०पु०
मङ्क्तासि	मङ्क्तास्थः	मङ्क्तास्थ	म०पु०
मङ्क्तास्मि	मङ्क्तास्वः	मङ्क्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) मङ्क्षयति	मङ्क्षयतः	मङ्क्षयन्ति	प्र०पु०
मङ्क्षयसि	मङ्क्षयथः	मङ्क्षयथ	म०पु०
मङ्क्षयामि	मङ्क्षयावः	मङ्क्षयामः	उ०पु०
(लोटि) मजतु-मजतात्	मजताम्	मजन्तु	प्र०पु०
मज मजतात्	मजतम्	मजत	म०पु०
मजानि	मजाव	मजाम	उ०पु०
(लङ्) अमजत्	अमजताम्	अमजन्	प्र०पु०
अमजः	अमजतम्	अमजत	म०पु०
अमजम्	अमजाव	अमजाम	उ०पु०
(त्रि.लि.) मजेतु	मजेताम्	मजेयुः	प्र०पु०
मजेः	मजेतम्	मजेत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मज्जेयम्	मज्जेव	मज्जेम	उ०पु०
(आ.लि.) मज्ज्यात्	मज्ज्यास्ताम्	मज्ज्यासुः	प्र०पु०
मज्ज्याः	मज्ज्यास्तम्	मज्ज्यास्त	म०पु०
मज्ज्यासम्	मज्ज्यास्व	मज्ज्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अमाङ्क्षीत्	अमाङ्क्ताम्	अमाङ्क्षुः	प्र०पु०
अमाङ्क्षीः	अमाङ्क्तम्	अमाङ्क्त	म०पु०
अमाङ्क्षम्	अमाङ्क्ष्व	अमाङ्क्ष्म	उ०पु०
(लृङि) अमङ्क्ष्यत्	अमङ्क्ष्यताम्	अमङ्क्ष्यन्	प्र०पु०
अमङ्क्ष्यः	अमङ्क्ष्यतम्	अमङ्क्ष्यत	म०पु०
अमङ्क्ष्यम्	अमङ्क्ष्याव	अमङ्क्ष्याम	उ०पु०
(२३) रुजो भंगे (पीडित होना, रोगी होना)			
(लटि) रुजति	रुजतः	रुजन्ति	प्र०पु०
रुजसि	रुजथः	रुजथ	म०पु०
रुजामि	रुजावः	रुजामः	उ०पु०
(लिटि) रुरोज	रुरुजतुः	रुरुजुः	प्र०पु०
रुरोजिथ	रुरुजथुः	रुरुज	म०पु०
रुरोज	रुरुजिव	रुरुजिम	उ०पु०
(लुटि) रोक्ता	रोक्तारौ	रोक्तारः	प्र०पु०
रोक्तासि	रोक्तास्थः	रोक्तास्थ	म०पु०
रोक्तास्मि	रोक्तास्वः	रोक्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) रोक्ष्यति	रोक्ष्यतः	रोक्ष्यन्ति	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

रोक्ष्यसि	रोक्ष्यथः	रोक्ष्यथ	म०पु०
रोक्ष्यामि	रोक्ष्यावः	रोक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि) रुजतु-रुजतात्	रुजताम्	रुजन्तु	प्र०पु०
रुज-रुजतात्	रुजतम्	रुजत	म०पु०
रुजानि	रुजाव	रुजाम	उ०पु०
(लङि) अरुजत्	अरुजताम्	अरुजन्	प्र०पु०
अरुजः	अरुजतम्	अरुजत	म०पु०
अरुजम्	अरुजाव	अरुजाम	उ०पु०
(वि.लि.) रुजेत्	रुजेताम्	रुजेयुः	प्र०पु०
रुजेः	रुजेतम्	रुजेत	म०पु०
रुर्जेयम्	रुजेव	रुजेम	उ०पु०
(आ.लि.) रुज्यात्	रुज्यास्ताम्	रुज्यासुः	प्र०पु०
रुज्याः	रुज्यास्तम्	रुज्यास्त	म०पु०
रुज्यासम्	रुज्यास्व	रुज्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अरौक्षीत्	अरौक्ताम्	अरौक्षुः	प्र०पु०
अरौक्षीः	अरौक्तम्	अरौक्त	म०पु०
अरौक्षम्	अरौक्ष्व	अरौक्ष्म	उ०पु०
(लृङि) अरोक्ष्यत्	अरोक्ष्यताम्	अरोक्ष्यन्	प्र०पु०
अरोक्ष्यः	अरोक्ष्यतम्	अरोक्ष्यत	म०पु०
अरोक्ष्यम्	अरोक्ष्याव	अरोक्ष्याम	उ०पु०

(२४) एवं 'भुजो कौटिल्ये' इति घातोरपि रूपाणि बोध्यानि ।

(२५) विश प्रवेशने (घुसना)

(लटि) विशति	विशतः	विशन्ति	प्र०पु०
विशसि	विशथः	विशथ	म०पु०
विशामि	विशावः	विशामः	उ०पु०
(लिटि) विवेश	विविशतुः	विविशुः	प्र०पु०
विवेशिथ	विविशथुः	विविश	म०पु०
विवेश	विविशिव	विविशिम	उ०पु०
(लुटि) वेष्टा	वेष्टारौ	वेष्टारः	प्र०पु०
वेष्टासि	वेष्टास्थः	वेष्टास्थ	म०पु०
वेष्टास्मि	वेष्टास्वः	वेष्टास्मः	उ०पु०
(लृटि) वेक्ष्यति	वेक्ष्यतः	वेक्ष्यन्ति	प्र०पु०
वेक्ष्यसि	वेक्ष्यथः	वेक्ष्यथ	म०पु०
वेक्ष्यामि	वेक्ष्यावः	वेक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि) विशतु-विशतात्	विशताम्	विशन्तु	प्र०पु०
विश-विशतात्	विशतम्	विशत	म०पु०
विशानि	विशाव	विशाव	उ०पु०
(लङि) अविशत्	अविशताम्	अविशन्	प्र०पु०
अविशः	अविशतम्	अविशत	म०पु०
अविशम्	अविशाव	अविशाम	उ०पु०
(वि.लि.)विशेत्	विशेताम्	विशेयुः	प्र०पु०
विशेः	विशेतम्	विशेत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

विशयम्	विशेव	विशेम	उ०पु०
(आ.लि.) विश्यात्	विश्यास्ताम्	विश्यासुः	प्र०पु०
विश्याः	विश्यास्तम्	विश्यास्त	म०पु०
विश्यासम्	विश्यास्व	विश्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अविक्षत्	अविक्षताम्	अविक्षन्	प्र०पु०
अविक्षः	अविक्षतम्	अविक्षत	म०पु०
अविक्षम्	अविक्षाव	अविक्षाम	उ०पु०
(लङि) अवेक्ष्यत्	अवेक्ष्यताम्	अवेक्ष्यन्	प्र०पु०
अवेक्ष्यः	अवेक्ष्यतम्	अवेक्ष्यत	म०पु०
अवेक्ष्यम्	अवेक्ष्याव	अवेक्ष्याम	उ०पु०

(२६) मृश आमर्शने (लूना)

(लटि) मृशति	मृशतः	मृशन्ति	प्र०पु०
मृशसि	मृशथः	मृशथ	म०पु०
मृशामि	मृशावः	मृशामः	उ०पु०
(लिटि) ममर्श	ममृशतुः	ममृशुः	प्र०पु०
ममर्शिय	ममृशथुः	ममृश	म०पु०
ममर्श	ममृशिव	ममृशिम	उ०पु०
(लुटि) म्रष्टा	म्रष्टारौ	म्रष्टारः	प्र०पु०
म्रष्टासि	म्रष्टास्थः	म्रष्टास्थ	म०पु०
म्रष्टास्मि	म्रष्टास्वः	म्रष्टास्मः	उ०पु०
(पच्चे) मर्श	मर्शारौ	मर्शारः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

मष्टीति	मष्टीस्थिः	मष्टीस्थ	म०पु०
मष्टीस्मि	मष्टीस्वः	मष्टीस्मः	उ०पु०
(लटि) म्रक्ष्यति	म्रक्ष्यतः	म्रक्ष्यन्ति	प्र०पु०
म्रक्ष्यसि	म्रक्ष्यथः	म्रक्ष्यथ	म०पु०
म्रक्ष्यामि	म्रक्ष्यावः	म्रक्ष्यामः	उ०पु०
(पच्चे) मक्ष्यति	मक्ष्यतः	मक्ष्यन्ति	प्र०पु०
मक्ष्यसि	मक्ष्यथः	मक्ष्यथ	म०पु०
मक्ष्यामि	मक्ष्यावः	मक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि) मृशतु-मृशतात्	मृशताम्	मृशन्तु	प्र०पु०
मृश-मृशतात्	मृशतम्	मृशत	म०पु०
मृशानि	मृशाव	मृशाम	उ०पु०
(लङि) अमृशत्	अमृशताम्	अमृशन्	प्र०पु०
अमृशः	अमृशतम्	अमृशत	म०पु०
अमृशम्	अमृशाव	अमृशाम	उ०पु०
(वि.लि.) मृशेत्	मृशेताम्	मृशेयुः	प्र०पु०
मृशेः	मृशेतम्	मृशेत	म०पु०
मृशेयम्	मृशेव	मृशेम	उ०पु०
(आ.लि.) मृश्यात्	मृश्यास्ताम्	मृश्यासुः	प्र०पु०
मृश्याः	मृश्यास्तम्	मृश्यास्त	म०पु०
मृश्यासम्	मृश्यास्व	मृश्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अमृशतीत्	अमृशतीम्	अमृशतीः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अम्राक्षीः	अम्राष्टम्	अम्राष्ट	म०पु०
अम्राक्षम्	अम्राक्षव	अम्राक्षम	उ०पु०
(पक्षे) अमार्क्षीत्	अमार्ष्टाम्	अमार्क्षुः	प्र०पु०
अमार्क्षीः	अमार्ष्टम्	अमार्ष्ट	म०पु०
अमार्क्षम्	अमार्क्षव	अमार्क्षम	उ०पु०
(पक्षे) अमृक्षत्	अमृक्षताम्	अमृक्षन्	प्र०पु०
अमृक्षः	अमृक्षतम्	अमृक्षत	म०पु०
अमृक्षम्	अमृक्षाव	अमृक्षाम	उ०पु०
(लुङि) अम्रक्ष्यत्	अम्रक्ष्यताम्	अम्रक्ष्यन्	प्र०पु०
अम्रक्ष्यः	अम्रक्ष्यतम्	अम्रक्ष्यत	म०पु०
अम्रक्ष्यम्	अम्रक्ष्याव	अम्रक्ष्याम	उ०पु०
(पक्षे) अमर्क्ष्यत्	अमर्क्ष्यताम्	अमर्क्ष्यन्	प्र०पु०
अमर्क्ष्यः	अमर्क्ष्यतम्	अमर्क्ष्यत	म०पु०
अमर्क्ष्यम्	अमर्क्ष्याव	अमर्क्ष्याम	उ०पु०

(२७) षद्वल विशरणगत्यवसादनेषु ।

(विखरना, जाना, अवसन्न होना, थकना)

(लटि) सीदति	सीदतः	सीदन्ति	प्र०पु०
सीदसि	सीदथः	सीदथ	म०पु०
सीदामि	सीदावः	सीदामः	उ०पु०
(लिटि) ससाद	सेदतुः	सेदुः	प्र०पु०
सेदित-ससत्थ	सेदथुः	सेद	म०पु०

ससाद-ससद	सेदिव	सेदिम	उ०पु०
(लुटि) सत्ता	सत्तारौ	सत्तारः	प्र०पु०
सत्तात्रि	सत्तास्थः	सत्तास्थ	म०पु०
सत्तास्मि	सत्तास्वः	सत्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) सत्स्यति	सत्स्यतः	सत्स्यन्ति	प्र०पु०
सत्स्यसि	सत्स्यथः	सत्स्यथ	म०पु०
सत्स्यामि	सत्स्यावः	सत्स्यामः	उ०पु०
(लोटि) सीदतु-सीदतात्	सीदताम्	सीदन्तु	प्र०पु०
सीद-सीदतात्	सीदतम्	सीदत	म०पु०
सीदानि	सीदाव	सीदाम	उ०पु०
(लङि) असीदत्	असीदताम्	असीदन्	प्र०पु०
असीदः	असीदतम्	असीदत	म०पु०
असीदम्	असीदाव	असीदाम	उ०पु०
(वि.लि.)सीदेत्	सीदेताम्	सीदेयुः	प्र०पु०
सीदेः	सीदेतम्	सीदेत	म०पु०
सीदेयम्	सीदेव	सीदेम	उ०पु०
(आ.लि.)सद्यात्	सद्यास्ताम्	सद्यासुः	प्र०पु०
सद्याः	सद्यास्तम्	सद्यास्त	म०पु०
सद्यासम्	सद्यास्व	सद्यास्म	उ०पु०
(लुङि) असदत्	असदताम्	असदन्	प्र०पु०
असदः	असदतम्	असदत	म०पु०

असदम्	असदाव	असदाम	उ०पु०
(लङि) असत्स्यत्	असत्स्यताम्	असत्स्यन्	प्र०पु०
असत्स्यः	असत्स्यतम्	असत्स्यत	म०पु०
असत्स्यम्	असत्स्याव	असत्स्याम	उ०पु०
(२८) शदूल शातने (विखरना) अर्द्धात्मनेपदी ।			
(लटि) शीयते	शीयेते	शीयन्ते	प्र०पु०
शीयसे	शीयेथे	शीयध्वे	म०पु०
शीये	शीयावहे	शीयामहे	उ०पु०
(लिटि) शशाद	शेदतुः	शेदुः	प्र०पु०
शेदिय-शशत्थ	शेदथुः	शेद	म०पु०
शशाद-शशद	शेदिव	शेदिम	उ०पु०
(लुटि) शत्ता	शत्तारौ	शत्तारः	प्र०पु०
शत्तासि	शत्तास्थः	शत्तास्थ	म०पु०
शत्तास्मि	शत्तास्वः	शत्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) शत्स्यति	शत्स्यतः	शत्स्यन्ति	प्र०पु०
शत्स्यसि	शत्स्यथः	शत्स्यथ	म०पु०
शत्स्यामि	शत्स्यावः	शत्स्यामः	उ०पु०
(लोटि) शीयताम्	शीयेताम्	शीयन्ताम्	प्र०पु०
शीयस्व	शीयेथाम्	शीयध्वम्	म०पु०
शीयै	शीयावहे	शीयामहे	उ०पु०
(लङि) अशीयत	अशीयताम्	अशीयन्त	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अशीयथाः	अशीयथाम्	अशीयध्वम्	म०पु०
अशीये	अशीयावहि	अशीयामहि	उ०पु०
(वि.लि.)शीयेत	शीयेयाताम्	शीयेरन्	प्र०पु०
शीयेथाः	शीयेयाथाम्	शीयेध्वम्	म०पु०
शीयेय	शीयेवहि	शीयेमहि	उ०पु०
(आ.लि.)शद्यात्	शद्यास्ताम्	शद्यासुः	प्र०पु०
शद्याः	शद्यास्तम्	शद्यास्त	म०पु०
शद्यासम्	शद्यास्व	शद्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अशदत्	अशदताम्	अशदन्	प्र०पु०
अशदः	अशदतम्	अशदत	म०पु०
अशदम्	अशदाम	अशदाव	उ०पु०
(लृङि) अशत्स्यत्	अशत्स्यताम्	अशत्स्यन्	प्र०पु०
अशत्स्यः	अशत्स्यतम्	अशत्स्यत	म०पु०
अशत्स्यम्	अशत्स्याव	अशत्स्याम	उ०पु०
(२६) कृ विक्षेपे (फेकना, बखेरना)			
(लटि) किरति	किरतः	किरन्ति	प्र०पु०
किरसि	किरथः	किरथ	म०पु०
किरामि	किरावः	किरामः	उ०पु०
(लिटि) चकार	चकरतुः	चकरः	प्र०पु०
चकरिथ	चकरथुः	चकर	म०पु०
चकारिचकर	चकारिव	चकारिम	उ०पु०

(लुटि) करीता	करीतारौ	करीतारः	प्र०पु०
करीतासि	करीतास्थः	करीतास्थः	म०पु०
करीतास्मि	करीतास्वः	करीतास्मः	उ०पु०
(पक्षे) करिता	करितारौ	करितारः	प्र०पु०
करितासि	करितास्थः	करितास्थ	म०पु०
करितास्मि	करितास्वः	करितास्मः	उ०पु०
(लृटि) करीष्यति	करीष्यतः	करीष्यन्ति	प्र०पु०
करीष्यसि	करीष्यथः	करीष्यथः	म०पु०
करीष्यामि	करीष्यावः	करीष्यामः	उ०पु०
(पक्षे) करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति	प्र०पु०
करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ	म०पु०
करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) किरतु-किरतात्	किरताम्	किरन्तु	प्र०पु०
किर किरतात्	किरतम्	किरत	म०पु०
किराणि	किराव	किराम	उ०पु०
(लङि) अकिरत्	अकिरताम्	अकिरन्	प्र०पु०
अकिरः	अकिरतम्	अकिरत	म०पु०
अकिरम्	अकिराव	अकिराम	उ०पु०
वि.लि.) किरेत्	किरेताम्	किरेयुः	प्र०पु०
किरेः	किरेतम्	किरेत्	म०पु०
किरेयम्	किरेव	किरेम	उ०पु०

(आ.लि.) कीर्यात्	कीर्यास्ताम्	कीर्यासुः	प्र०पु०
कीर्याः	कीर्यास्तम्	कीर्यास्त	प्र०पु०
कीर्यासम्	कीर्यास्व	कीर्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अकरीत्	अकारिष्टाम्	अकारिषुः	प्र०पु०
अकरीः	अकारिष्टम्	अकारिष्ट	म०पु०
अकारिषम्	अकारिष्व	अकारिष्म	उ०पु०
(लृङि) अकरीष्यत्	अकरीष्यताम्	अकरीष्यन्	प्र०पु०
अकरीष्यः	अकरीष्यतम्	अकरीष्यत	म०पु०
अकरीष्यम्	अकरीष्याव	अकरीष्याम	उ०पु०
(पक्षे) अकरिष्यत्	अकरिष्यताम्	अकरिष्यन्	प्र०पु०
अकरिष्यः	अकरिष्यतम्	अकरिष्यत	म०पु०
अकरिष्यम्	अकरिष्याव	अकरिष्याम	उ०पु०

(३०) गृ निगरणे (निगलना)

(लटि) गिरति	गिरतः	गिरन्ति	प्र०पु०
गिरसि	गिरथः	गिरथ	म०पु०
गिरामि	गिरावः	गिरामः	उ०पु०
(पक्षे) गिलति	गिलतः	गिलन्ति	प्र०पु०
गिलसि	गिलथः	गिलथ	म०पु०
गिलामि	गिलावः	गिलामः	उ०पु०
(लिटि) जगार	जगरतुः	जगरुः	प्र०पु०
जगरिथ	जगरथुः	जगर	म०पु०

	जगार-जगर	जगरिव	जगरिम	उ०पु०
(पक्षे)	जगाल	जगलतुः	जगलुः	प्र०पु०
	जगलित्थ	जगल्लथुः	जगल	म०पु०
	जगाल-जगल	जगलिव	जगलिम	उ०पु०
(लुटि)	गरिता	गरितारौ	गरितारः	प्र०पु०
	गरितासि	गरितास्थः	गरितास्थ	म०पु०
	गरितास्मि	गरितास्वः	गरितास्मः	उ०पु०
(पक्षे)	गरीता	गरीतारौ	गरीतारः	प्र०पु०
	गरीतासि	गरीतास्थः	गरीतास्थ	म०पु०
	गरीतास्मि	गरीतास्वः	गरीतास्मः	उ०पु०
(लृत्वपक्षे)	गलिता	गलितारौ	गलितारः	प्र०पु०
	गलितासि	गलितास्थः	गलितास्थ	म०पु०
	गलितास्मि	गलितास्वः	गलितास्मः	उ०पु०
(पक्षे)	गलीता	गलीतारौ	गलीतारः	प्र०पु०
	गलीतासि	गलीतास्थः	गलीतास्थ	म०पु०
	गलीतास्मि	गलीतास्वः	गलीतास्मः	उ०पु०
(लृटि)	गरिष्यति	गरिष्यतः	गरिष्यन्ति	प्र०पु०
	गरिष्यसि	गरिष्यथः	गरिष्यथ	म०पु०
	गरिष्यामि	गरिष्यावः	गरिष्यामः	उ०पु०
(पक्षे)	गरीष्यति	गरीष्यतः	गरीष्यन्ति	प्र०पु०
	गरीष्यसि	गरीष्यथः	गरीष्यथ	म०पु०

गरीष्यामि	गरीष्यावः	गरीष्यामः	उ०पु०
(लत्वपक्षे) गलिष्यति	गलिष्यतः	गलिष्यन्ति	प्र०पु०
गलिष्यसि	गलिष्यथः	गलिष्यथ	म०पु०
गलिष्यामि	गलिष्यावः	गलिष्यामः	उ०पु०
(पक्षे) गलीष्यति	गलीष्यतः	गलीष्यन्ति	प्र०पु०
गलीष्यसि	गलीष्यथः	गलीष्यथ	म०पु०
गलीष्यामि	गलीष्यावः	गलीष्यामः	उ०पु०
(लोटि) गिरतु-गिरतात्	गिरताम्	गिरन्तु	प्र०पु०
गिर-गिरतात्	गिरतम्	गिरत	म०पु०
गिराणि	गिराव	गिराम	उ०पु०
(पक्षे) गिलतु-गिलतात्	गिलताम्	गिलन्तु	प्र०पु०
गिल-गिलतात्	गिलतम्	गिलत	म०पु०
गिलानि	गिलाव	गिलाम	उ०पु०
(लङ्) अगिरत्	अगिरताम्	अगिरन्	प्र०पु०
अगिरः	अगिरतम्	अगिरत	म०पु०
अगिरम्	अगिराव	अगिराम	उ०पु०
(पक्षे) अगिलत्	अगिलताम्	अगिलन्	प्र०पु०
अगिलः	अगिलतम्	अगिलत	म०पु०
अगिलम्	अगिलाव	अगिलाम	उ०पु०
(नि.लि.) गिरेत्	गिरेताम्	गिरेयुः	प्र०पु०
गिरेः	गिरितम्	गिरित	म०पु०

	गिरेयम्	गिरेव	गिरेम	उ०पु०
(पक्षे)	गिलेत्	गिलेताम्	गिलेयुः	प्र०पु०
	गिलेः	गिलेतम्	गिलेत	म०पु०
	गिलेयम्	गिलेव	गिलेम	उ०पु०
(आ.लि.)	गीर्यात्	गीर्यास्ताम्	गीर्यासुः	प्र०पु०
	गीर्याः	गीर्यास्तम्	गीर्यास्त	म०पु०
	गीर्यासम्	गीर्यास्व	गीर्यास्म	उ०पु०
(लुङ्)	अगारीत्	अगारिष्टाम्	अगारिषुः	प्र०पु०
	अगारीः	अगारिष्टम्	अगारिष्ट	म०पु०
	अगारिषम्	अगारिष्व	अगारिष्म	उ०पु०
(पक्षे)	अगालीत्	अगालिष्टाम्	अगालिषुः	प्र०पु०
	अगालीः	अगालिष्टम्	अगालिष्ट	म०पु०
	अगालिषम्	अगालिष्व	अगालिष्म	उ०पु०
(लृङ्)	अगरिष्यत्	अगरिष्यताम्	अगरिष्यन्	प्र०पु०
	अगरिष्यः	अगरिष्यम्	अगरिष्यत	म०पु०
	अगरिष्यम्	अगरिष्याव	अगरिष्याम	उ०पु०
(पक्षे)	अगरीष्यत्	अगरीष्यताम्	अगरीष्यन्	प्र०पु०
	अगरीष्यः	अगरीष्यतम्	अगरीष्यत	म०पु०
	अगरीष्यम्	अगरीष्याव	अगरीष्याम	उ०पु०
(ल.प.)	अगलिष्यत्	अगलिष्यताम्	अगलिष्यन्	प्र०पु०
	अगलिष्यः	अगलिष्यतम्	अगलिष्यत	म०पु०

	अगलिष्यम्	अगलिष्याव	अगलिष्याम	उ०पु०
(पच्चे)	अगलीष्यत्	अगलीष्यताम्	अगलीष्यन्	प्र०पु०
	अगलीष्यः	अगलीष्यतम्	अगलीष्यत	म०पु०
	अगलीष्यम्	अगलीष्याव	अगलीष्याम	उ०पु०

(३१) प्रच्छ ज्ञोप्सायाम् (पूछना)

(लटि)	पृच्छति	पृच्छतः	पृच्छन्ति	प्र०पु०
	पृच्छसि	पृच्छथः	पृच्छथ	म०पु०
	पृच्छामि	पृच्छावः	पृच्छामः	उ०पु०
(लिटि)	पप्रच्छ	पप्रच्छतुः	पप्रच्छुः	प्र०पु०
	पप्रच्छिथ पप्रष्ट	पप्रच्छथुः	पप्रच्छ	म०पु०
	पप्रच्छ	पप्रच्छिव	पप्रच्छिप	उ०पु०
(लुटि)	प्रष्टा	प्रष्टारौ	प्रष्टारः	प्र०पु०
	प्रष्टासि	प्रष्टास्थः	प्रष्टास्थ	म०पु०
	प्रष्टास्मि	प्रष्टास्वः	प्रष्टास्मः	उ०पु०
(लृटि)	प्रक्ष्यति	प्रक्ष्यतः	प्रक्ष्यन्ति	प्र०पु०
	प्रक्ष्यसि	प्रक्ष्यथः	प्रक्ष्यथ	म०पु०
	प्रक्ष्यामि	प्रक्ष्यावः	प्रक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि)	पृच्छतु-पृच्छतात्	पृच्छताम्	पृच्छन्तु	प्र०पु०
	पृच्छ-पृच्छतात्	पृच्छतम्	पृच्छत	म०पु०
	पृच्छानि	पृच्छाव	पृच्छाम	उ०पु०
(लङि)	अपृच्छत्	अपृच्छताम्	अपृच्छन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अपृच्छः	अपृच्छतम्	अपृच्छते	म०पु०
अपृच्छम्	अपृच्छाव	अपृच्छाम	उ०पु०
(वि.लि.)पृच्छेत्	पृच्छेताम्	पृच्छेयुः	प्र०पु०
पृच्छेः	पृच्छेतम्	पृच्छेत	म०पु०
पृच्छेयम्	पृच्छेव	पृच्छेम	उ०पु०
(आ.लि.)पृच्छयात्	पृच्छयास्ताम्	पृच्छयासुः	प्र०पु०
पृच्छयाः	पृच्छयास्तम्	पृच्छयास्त	म०पु०
पृच्छयासम्	पृच्छयास्व	पृच्छयास्म	उ०पु०
(लुङि) अप्राक्षीत्	अप्राष्टाम्	अप्राक्षुः	प्र०पु०
अप्राक्षीः	अप्राष्टम्	अप्राष्ट	म०पु०
अप्राक्षम्	अप्राक्ष्व	अप्राक्ष्म	उ०पु०
(लृङि) अप्रक्षयत्	अप्रक्षयताम्	अप्रक्षयन्	प्र०पु०
अप्रक्षयः	अप्रक्षयतम्	अप्रक्षयत	म०पु०
अप्रक्षयम्	अप्रक्षयाव	अप्रक्षयाम	उ०पु०

आत्मनेपदिनः ४ धातवः ।

(१) मृङ् प्राणत्यागे (मरना)

लट् लोट् लिङ् लुङ्वात्मनेपदी ।

(लटि) म्रियते	म्रियेते	म्रियन्ते	प्र०पु०
म्रियसे	म्रियेथे	म्रियध्वे	म०पु०
म्रिये	म्रियावहे	म्रियामहे	उ०पु०
(लिटि) म्रियते	म्रियेते	म्रियन्ते	प्र०पु०

Panini Kanyasulkya Vidyalaya Collection.

ममर्थ	मम्रथुः	मम्र	म०पु०
ममार-ममर	मम्रिव	मम्रिम	उ०पु०
(लुटि) मर्ता	मर्तारौ	मर्तारः	प्र०पु०
मर्तासि	मर्तास्थः	मर्तास्थ	म०पु०
मर्तास्मि	मर्तास्वः	मर्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) मरिष्यति	मरिष्यतः	मरिष्यन्ति	प्र०पु०
मरिष्यसि	मरिष्यथः	मरिष्यथ	म०पु०
मरिष्यामि	मरिष्यावः	मरिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) म्रियताम्	म्रियेताम्	म्रियन्ताम्	प्र०पु०
म्रियस्व	म्रियेथाम्	म्रियध्वम्	म०पु०
म्रियै	म्रियावहै	म्रियामहै	उ०पु०
(लङि) अम्रियम	अम्रियेताम्	अम्रियन्त	प्र०पु०
अम्रियथाः	अम्रियेथाम्	अम्रियध्वम्	म०पु०
अम्रिये	अम्रियावहि	अम्रियामहि	उ०पु०
(वि.लि.) म्रियेत	म्रियेयाताम्	म्रियेरन्	प्र०पु०
म्रियेथाः	म्रियेयाथाम्	म्रियेध्वम्	म०पु०
म्रियेय	म्रियेवहि	म्रियेमहि	उ०पु०
(भा.लि.) मृषीष्ट	मृषीयास्ताम्	मृषीरन्	प्र०पु०
मृषीष्ठाः	मृषीयास्थाम्	मृषीद्वम्	म०पु०
मृषीय	मृषीवहि	मृषीमहि	उ०पु०
(लङि) अमृत	अमृषाताम्	अमृषत	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अमृथाः	अमृथाथाम्	अमृद्वम्	म०पु०
अमृषि	अमृष्वहि	अमृष्महि	उ०पु०
(लटि) अमरिष्यत्	अमरिष्यताम्	अमरिष्यन्	प्र०पु०
अमरिष्यः	अमरिष्यतम्	अरिष्यत	म०पु०
अमरिष्यम्	अमरिष्याव	अमरिष्याम	उ०पु०

(२) पृङ् व्यायामे (व्यापार करना) व्याङ् पूर्वः ।

(लटि) व्याप्रियते	व्याप्रियेते	व्याप्रियन्ते	प्र०पु०
व्याप्रियसे	व्याप्रियेथे	व्याप्रियध्वे	म०पु०
व्याप्रिये	व्याप्रियावहे	व्याप्रियामहे	उ०पु०
(लिटि) व्यापप्रे	व्यापप्राते	व्यापप्रिरे	प्र०पु०
व्यापप्रिषे	व्यापप्राथे	व्यापप्रिद्वे-ध्वे	म०पु०
व्यापप्रे	व्यापप्रिवहे	व्यापप्रिमहे	उ०पु०
(लुटि) व्यापर्ता	व्यापर्तारौ	व्यापर्तारिः	प्र०पु०
व्यापर्तासे	व्यापर्तासाथे	व्यापर्ताध्वे	म०पु०
व्यापर्ताहे	व्यापर्तास्वहे	व्यापर्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) व्यापरिष्यते	व्यापरिष्येते	व्यापरिष्यन्ते	प्र०पु०
व्यापरिष्यसे	व्यापरिष्येथे	व्यापरिष्यध्वे	म०पु०
व्यापरिष्ये	व्यापरिष्यावहे	व्यापरिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) व्याप्रियताम्	व्याप्रियेताम्	व्याप्रियन्ताम्	प्र०पु०
व्याप्रियस्व	व्याप्रियेथाम्	व्याप्रियध्वम्	म०पु०
व्याप्रियै	व्याप्रियावहे	व्याप्रियामहे	उ०पु०

(लङि) व्याप्रियत	व्याप्रियेताम्	व्याप्रियन्त	प्र०पु०
व्याप्रियथाः	व्याप्रियेथाम्	व्याप्रियध्वम्	म०पु०
व्याप्रिये	व्याप्रियावहि	व्याप्रियामहि	उ०पु०
(वि.लि.) व्याप्रियेत	व्याप्रियेयाताम्	व्याप्रियेरन्	प्र०पु०
व्याप्रियेथाः	व्याप्रियेथाम्	व्याप्रियेध्वम्	म०पु०
व्याप्रियेय	व्याप्रियेवहि	व्याप्रियेमहि	उ०पु०
(आ.लि.) व्यापृषीष्ट	व्यापृषीयास्ताम्	व्यापृषीरन्	प्र०पु०
व्यापृषीष्ठाः	व्यापृषीयास्थाम्	व्यापृषीध्वम्	म०पु०
व्यापृषीय	व्यापृषीवहि	व्यापृषीमहि	उ०पु०
(लुङि) व्यापृत	व्यापृषाताम्	व्यापृषत	प्र०पु०
व्यापृथाः	व्यापृषाथाम्	व्यापृध्वम्	म०पु०
व्यापृषि	व्यापृष्वहि	व्यापृषमहि	उ०पु०
(लृङि) व्यापरिष्यत	व्यापरिष्येताम्	व्यापरिष्यन्त	प्र०पु०
व्यापरिष्यथाः	व्यापरिष्येथाम्	व्यापरिष्यध्वम्	म०पु०
व्यापरिष्ये	व्यापरिष्यावहि	व्यापरिष्यामहि	उ०पु०

(३) जुषी प्रीतिसेवनयोः । (प्रीति व सेवा करना) ।

(लटि) जुषते	जुषेते	जुषन्ते	प्र०पु०
जुषसे	जुषेये	जुषध्वे	म०पु०
जुषे	जुषावहे	जुषामहे	उ०पु०
(लिटि) जुजुषे	जुजुषाते	जुजुषिरे	प्र०पु०
जुजुषिषे	जुजुषाथे	जुजुषिध्वे	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

जुजुषे	जुजुषिवहे	जुजुषिमहे	उ०पु०
(लुटि) जोषिता	जोषितारौ	जोषितारः	प्र०पु०
जोषितासे	जोषितासाथे	जोषिताध्वे	म०पु०
जोषिताहे	जोषितास्वहे	जोषितास्महे	उ०पु०
(लृटि) जोषिष्यते	जोषिष्येते	जोषिष्यन्ते	प्र०पु०
जोषिष्यसे	जोषिष्येथे	जोषिष्यध्वे	म०पु०
जोषिष्ये	जोषिष्यावहे	जोषिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) जोषताम्	जोषेताम्	जोषन्ताम्	प्र०पु०
जोषस्व	जोषेथाम्	जोषध्वम्	म०पु०
जोषै	जोषावहे	जोषामहे	उ०पु०
(लङि) अजुषत	अजुषेताम्	अजुषन्त	प्र०पु०
अजुषथाः	अजुषेथाम्	अजुषध्वम्	म०पु०
अजुषे	अजुषावहि	अजुषामहि	उ०पु०
(वि.लि.) जुषेत	जुषेयाताम्	जुषेरन्	प्र०पु०
जुषेथाः	जुषेयाथाम्	जुषेध्वम्	म०पु०
जुषेय	जुषेवहि	जुषेमहि	उ०पु०
(आ.लि.) जोषिषीष्टः	जोषिषीयास्ताम्	जोषिषीरन्	प्र०पु०
जोषिषीष्ठाः	जोषिषीयास्थाम्	जोषिषीध्वम्	म०पु०
जोषिषीय	जोषिषीवहि	जोषिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अजोषिष्ट	अजोषिषाताम्	अजोषिषत	प्र०पु०
अजोषिष्ठाः	अजोषिषाथाम्	अजोषिषध्वम्	म०पु०

	अजोषिषि	अजोषिष्वहि	अजोषिष्महि	उ०पु०
(लृङ्)	अजोषिष्यत	अजोषिष्येताम्	अजोषिष्यन्त	प्र०पु०
	अजोषिष्यथाः	अजोषिष्येथाम्	अजोषिष्यध्वम्	म०पु०
	अजोषिष्ये	अजोषिष्यावहि	अजोषिष्यामहि	उ०पु०
(४) ओषिजी भयचलनयोः । (भीत व उद्दिग्ग होना) ।				
(लृटि)	उद्दिजते	उद्दिजेते	उद्दिजन्ते	प्र०पु०
	उद्दिजसे	उद्दिजेथे	उद्दिजध्वे	म०पु०
	उद्दिजे	उद्दिजावहे	उद्दिजामहे	उ०पु०
(लिटि)	उद्दिविजे	उद्दिविजाते	उद्दिविजिरे	प्र०पु०
	उद्दिविजिषे	उद्दिविजाथे	उद्दिविजिध्वे	म०पु०
	उद्दिविजे	उद्दिविजिवहे	उद्दिविजिमहे	उ०पु०
(लुटि)	उद्दिजिता	उद्दिजितारौ	उद्दिजितारः	प्र०पु०
	उद्दिजितासे	उद्दिजितासथे	उद्दिजिताध्वे	म०पु०
	उद्दिजिताहे	उद्दिजितास्वहे	उद्दिजितास्महे	उ०पु०
(लृटि)	उद्दिजिष्यते	उद्दिजिष्येते	उद्दिजिष्यन्ते	प्र०पु०
	उद्दिजिष्यसे	उद्दिजिष्येथे	उद्दिजिष्यध्वे	म०पु०
	उद्दिजिष्ये	उद्दिजिष्यावहे	उद्दिजिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि)	उद्दिजताम्	उद्दिजेताम्	उद्दिजन्ताम्	प्र०पु०
	उद्दिजस्व	उद्दिजेथाम्	उद्दिजध्वम्	म०पु०
	उद्दिजै	उद्दिजावहे	उद्दिजामहे	उ०पु०
(लङि)	उदविजत	उदविजेताम्	उदविजन्त	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

उदविजयाः	उदविजयाम्	उदविजध्वम्	म०पु०
उदविजे	उदविजावहि	उदविजामहि	उ०पु०
(वि.लि.)उद्विजेत	उद्विजेयाताम्	उद्विजेरन्	प्र०पु०
उद्विजेथाः	उद्विजेयाथाम्	उद्विजेध्वम्	म०पु०
उद्विजेय	उद्विजेवहि	उद्विजेमहि	उ०पु०
(भा.लि.)उद्विजिषीष्ट	उद्विजिषीयास्ताम्	उद्विजिषीरन्	प्र०पु०
उद्विजिषीष्टाः	उद्विजिषीयास्थाम्	उद्विजिषीध्वम्	म०पु०
उद्विजिषीय	उद्विजिषीवहि	उद्विजिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) उदविजिष्ट	उदविजिषाताम्	उदविजिषत	प्र०पु०
उदविजिष्टाः	उदविजिषाथाम्	उदविजिष्ट्वम्	म०पु०
उदविजिषि	उदविजिष्वहि	उदविजिष्महि	उ०पु०
(लृङि) उदविजिष्यत	उदविजिष्येताम्	उदविजिष्यन्त	प्र०पु०
उदविजिष्यथाः	उदविजिष्येथाम्	उदविजिष्यध्वम्	म०पु०
उदविजिष्ये	उदविजिष्यावहि	उदविजिष्यामहि	उ०पु०

इति तुदादिस्थ आत्मनेपदिनः ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः
द्वितीय भागे तुदादिप्रकरणम् ।

अथ रुधादिप्रकरणम् ।

उभयपदिनः ६ धातवः ।

(१) रुधिर् आवरणे (रोकना)

(लटि) रुधिति

रुन्धन्ति

प्र०पु०

रुणत्सि	रुन्द्धः	रुन्द्ध	म०पु०
रुणधिम	रुन्ध्वः	रुन्ध्मः	उ०पु०
(आ.प.)रुन्धे	रुन्धाते	रुन्धते	प्र०पु०
रुन्त्से	रुन्धाथे	रुन्द्ध्वे	म०पु०
रुन्धे	रुन्ध्वहे	रुन्ध्महे	उ०पु०
(लिटि) रुरोध	रुरुधतुः	रुरुधुः	प्र०पु०
रुरोधित्थ	रुरुधथुः	रुरुध	म०पु०
रुरोध	रुरुधिव	रुरुधिम	उ०पु०
(आ.पा.)रुरुधे	रुरुधाते	रुरुधिरे	प्र०पु०
रुरुधिषे	रुरुधाथे	रुरुधिध्वे	म०पु०
रुरुधे	रुरुधिवहे	रुरुधिमहे	उ०पु०
(लुटि) रोद्धा	रोद्धारौ	रोद्धारः	प्र०पु०
रोद्धासि	रोद्धास्थः	रोद्धास्थ	म०पु०
रोद्धास्मि	रोद्धास्वः	रोद्धास्मः	उ०पु०
(आ.प.)रोद्धा	रोद्धारौ	रोद्धारः	प्र०पु०
रोद्धासे	रोद्धासाथे	रोद्धाध्वे	म०पु०
रोद्धाहे	रोद्धास्वहे	रोद्धास्महे	उ०पु०
(लृटि) रोत्स्यति	रोत्स्यतः	रोत्स्यन्ति	प्र०पु०
रोत्स्यसि	रोत्स्यथः	रोत्स्यथ	म०पु०
रोत्स्यामि	रोत्स्यावः	रोत्स्यामः	उ०पु०
(आ.प.)रोत्स्यते	रोत्स्यते	रोत्स्यन्ते	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

रोत्स्यसे	रोत्स्यथे	रोत्स्यध्वे	म०पु०
रोत्स्ये	रोत्स्यावहे	रोत्स्यामहे	उ०पु०
(लोटि) रुणद्धु-रुन्द्धात्	रुन्द्धाम्	रुन्धन्तु	प्र०पु०
रुन्द्धि-रुन्द्धात्	रुन्द्धम्	रुन्द्ध	म०पु०
रुणधानि	रुणधाव	रुणधाम	उ०पु०
(आ.प.) रुन्धाम्	रुन्धाताम्	रुन्धताम्	प्र०पु०
रुन्त्स्व	रुन्धाथाम्	रुन्द्ध्वम्	म०पु०
रुणधै	रुणधावहे	रुणधामहे	उ०पु०
(लङ्) अरुणत्-द्	अरुन्द्धाम्	अरुन्धन्	प्र०पु०
अरुणः-अरुणत्	अरुन्द्धम्	अरुन्द्ध	म०पु०
अरुणधम्	अरुन्ध्व	अरुन्धम	उ०पु०
(आ.प.) अरुन्द्ध	अरुन्धाताम्	अरुन्धत	प्र०पु०
अरुन्द्धाः	अरुन्धाथाम्	अरुन्द्ध्वम्	म०पु०
अरुन्धि	अरुन्ध्वहि	अरुन्धमहि	उ०पु०
(वि.लि.) रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्युः	प्र०पु०
रुन्ध्याः	रुन्ध्यातम्	रुन्ध्यात	म०पु०
रुन्ध्याम्	रुन्ध्याव	रुन्ध्याम	उ०पु०
(आ.प.) रुन्धीत	रुन्धीयाताम्	रुन्धीरन्	प्र०पु०
रुन्धीथाः	रुन्धीयाथाम्	रुन्धीध्वम्	म०पु०
रुन्धीय	रुन्धीवहि	रुन्धीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्यातुः	प्र०पु०

रुध्याः	रुध्यास्तम्	रुध्यास्त	म०पु०
रुध्यासम्	रुध्यास्व	रुध्यास्म	उ०पु०
(आ.प.)रुत्सीष्ट	रुत्सीयास्ताम्	रुत्सीरन्	प्र०पु०
रुत्सीष्टाः	रुत्सीयास्थाम्	रुत्सीध्वम्	म०पु०
रुत्सीय	रुत्सीवहि	रुत्सीमहि	उ०पु०
(लुटि) अरुधत्	अरुधताम्	अरुधन्	प्र०पु०
अरुधः	अरुधतम्	अरुधत	म०पु०
अरुधम्	अरुधाव	अरुधाम	उ०पु०
(पक्षे) अरौत्सीत्	अरौद्धाम्	अरौत्सुः	प्र०पु०
अरौत्सीः	अरौद्धम्	अरौद्ध	म०पु०
अरौत्सम्	अरौत्स्व	अरौत्स्म	उ०पु०
(आ.प.) अरुद्ध	अरुत्साताम्	अरुत्सत	प्र०पु०
अरुद्धाः	अरुत्साथाम्	अरुद्धम्	म०पु०
अरुत्सि	अरुत्स्वहि	अरुत्समहि	उ०पु०
(लृङि) अरोत्स्यत्	अरोत्स्यताम्	अरोत्स्यन्	प्र०पु०
अरोत्स्यः	अरोत्स्यतम्	अरोत्स्यत	म०पु०
अरोत्स्यम्	अरोत्स्याव	अरोत्स्याम	उ०पु०
(आ.प.) अरोत्स्यत	अरोत्स्येताम्	अरोत्स्यन्त	प्र०पु०
अरोत्स्यथाः	अरोत्स्येथाम्	अरोत्स्यध्वम्	म०पु०
अरोत्स्ये	अरोत्स्यावहि	अरोत्स्यामहि	उ०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

(२) भिदिर् विदारणे (भेदन करना) सकर्मकः ।

(लटि) भिनत्ति	भिन्तः	भिन्दन्ति	प्र०पु०
भिनत्सि	भिन्त्यः	भिन्त्य	म०पु०
भिनन्ति	भिन्द्रः	भिन्द्मः	उ०पु०
(आ.प.) भिन्ते	भिन्दाते	भिन्दते	प्र०पु०
भिन्त्से	भिन्दाथे	भिन्द्ध्वे	म०पु०
भिन्दे	भिन्द्रहे	भिन्द्महे	उ०पु०
(लिटि) विभेद	विभिदतुः	विभिदुः	प्र०पु०
विभेदित्थ	विभिदथुः	विभिद	म०पु०
विभेद	विभिदिव	विभिदिम	उ०पु०
(आ.प.) विभिदे	विभिदाते	विभिदिरे	प्र०पु०
विभिदिषे	विभिदाथे	विभिदिध्वे	म०पु०
विभिदे	विभिदिवहे	विभिदिमहे	उ०पु०
(लुटि) भेत्ता	भेत्तारौ	भेत्तारः	प्र०पु०
भेत्तासि	भेत्तास्थः	भेत्तास्थ	म०पु०
भेत्तास्मि	भेत्तास्वः	भेत्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.) भेत्ता	भेत्तारौ	भेत्तारः	प्र०पु०
भेत्तासे	भेत्तासाथे	भेत्ताध्वे	म०पु०
भेत्ताहे	भेत्तास्वहे	भेत्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) भेत्स्यति	भेत्स्यतः	भेत्स्यन्ति	प्र०पु०
भेत्स्यसि	भेत्स्यथः	भेत्स्यथ	म०पु०

मेत्स्यामि	मेत्स्यावः	मेत्स्यामः	उ०पु०
(आ.प.)मेत्स्यते	मेत्स्येते	मेत्स्यन्ते	प्र०पु०
मेत्स्यसे	मेत्स्येथे	मेत्स्यध्वे	म०पु०
मेत्स्ये	मेत्स्यावहे	मेत्स्यामहे	उ०पु०
(लोटि) भिनत्तु-भिन्तात्	भिन्ताम्	भिन्दन्तु	प्र०पु०
भिन्द्धि-भिन्तात्	भिन्तम्	भिन्त	म०पु०
भिनदानि	भिनदाव	भिनदाम	उ०पु०
(आ.प.) भिन्ताम्	भिन्दाताम्	भिन्दताम्	प्र०पु०
भिन्त्स्व	भिन्दाथाम्	भिन्द्ध्वम्	म०पु०
भिनदै	भिनदावहै	भिनदामहै	उ०पु०
(लिटि) अभिनत् द्	अभिन्ताम्	अभिन्दन्	प्र०पु०
अभिनः	} अभिन्तम्	अभिन्त	म०पु०
अभिनत्-द्			
अभिनदम्	अभिन्द्र	अभिन्त्र	उ०पु०
(आ.प.) अभिन्त	अभिन्दाताम्	अभिन्दत	प्र०पु०
अभिन्थाः	अभिन्दाथाम्	अभिन्द्ध्वम्	म०पु०
अभिन्दि	अभिन्द्हि	अभिन्द्हि	उ०पु०
(वि.लि.) भिन्धात्	भिन्धाताम्	भिन्धुः	प्र०पु०
भिन्धाः	भिन्धातम्	भिन्धात	म०पु०
भिन्धाम्	भिन्धाव	भिन्धाम	उ०पु०
(आ.प.) भिन्दीत	भिन्दीयाताम्	भिन्दीरन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

भिन्दीयाः	भिन्दीयाथाम्	भिन्दीध्वम्	म०पु०
भिन्दीय	भिन्दीवहि	भिन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)भिद्यात्	भिद्यास्ताम्	भिद्यासुः	प्र०पु०
भिद्याः	भिद्यास्तम्	भिद्यास्त	म०पु०
भिद्यासम्	भिद्यास्व	भिद्यास्म	उ०पु०
(आप.) भित्सीष्ट	भित्सीयास्ताम्	भित्सीरन्	प्र०पु०
भित्सीष्ठाः	भित्सीयास्थाम्	भित्सीध्वम्	म०पु०
भित्सीय	भित्सीवहि	भित्सीमहि	उ०पु०
(लुङि) अभिदत्	अभिदताम्	अभिदन्	प्र०पु०
अभिदः	अभिदतम्	अभिदत	म०पु०
अभिदम्	अभिदाव	अभिदाम	उ०पु०
(पक्षे) अभैत्सीत्	अभैत्ताम्	अभैत्सुः	प्र०पु०
अभैत्सीः	अभैत्तम्	अभैत्त	म०पु०
अभैत्सम्	अभैत्स्व	अभैत्स्म	उ०पु०
(आ.प.) अभित्त	अभित्ताताम्	अभित्तत	प्र०पु०
अभित्थाः	अभित्ताथाम्	अभिद्ध्वम्	म०पु०
अभित्सि	अभित्स्वहि	अभित्स्महि	उ०पु०
(लृङि) अभेत्स्यत्	अभेत्स्यताम्	अभेत्स्यन्	प्र०पु०
अभेत्स्यः	अभेत्स्यतम्	अभेत्स्यत	म०पु०
अभेत्स्यम्	अभेत्स्यताम्	अभेत्स्याम	उ०पु०
(आ.प.) अभेत्स्यते	अभेत्स्यताम्	अभेत्स्यन्त	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अभेत्यथाः	अभेत्येयाम्	अभेत्यध्वम्	म०पु०
अभेत्ये	अभेत्यावहि	अभेत्यामहि	उ०पु०

(३) छिदिर् द्वैधीकरणे (काटना) सकर्मकः

(छटि) छिनत्ति	छिन्तः	छिन्दन्ति	प्र०पु०
छिनत्ति	छिन्तथः	छिन्तथ	म०पु०
छिनद्मि	छिन्द्रः	छिन्द्रः	उ०पु०
(आ.प.)छिन्ते	छिन्दाते	छिन्दते	प्र०पु०
छिन्ते	छिन्दाथे	छिन्ध्वे	म०पु०
छिन्दे	छिन्द्रहे	छिन्द्रहे	उ०पु०
(त्तिटि) चिच्छेद	चिच्छिदतुः	चिच्छिदुः	प्र०पु०
चिच्छेदथ	चिच्छिदथुः	चिच्छिद	म०पु०
चिच्छेद	चिच्छिदिव	चिच्छिदिम	उ०पु०
(आ.प.)चिच्छिदे	चिच्छिदाते	चिच्छिदिरे	प्र०पु०
चिच्छिदिषे	चिच्छिदाथे	चिच्छिदिध्वे	म०पु०
चिच्छिदे	चिच्छिदिवहे	चिच्छिदिमहे	उ०पु०
(लुटि) छेत्ता	छेत्तारौ	छेत्तारः	प्र०पु०
छेत्तासि	छेत्तास्थः	छेत्तास्थ	म०पु०
छेत्तास्मि	छेत्तास्वः	छेत्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.)छेत्ता	छेत्तारौ	छेत्तारः	प्र०पु०
छेत्तासे	छेत्तासाथे	छेत्ताध्वे	म०पु०
छेत्ताहि	छेत्तास्वहे	छेत्तास्महे	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लृटि) छेत्स्यति	छेत्स्यतः	छेत्स्यन्ति	प्र०पु०
छेत्स्यसि	छेत्स्यथः	छेत्स्यथः	म०पु०
छेत्स्यामि	छेत्स्यावः	छेत्स्यामः	उ०पु०
(आ.प.) छेत्स्यते	छेत्स्येते	छेत्स्यन्ते	प्र०पु०
छेत्स्यसे	छेत्स्येथे	छेत्स्यध्वे	म०पु०
छेत्स्ये	छेत्स्यावहे	छेत्स्यामहे	उ०पु०
(लोटि) छिनत्तु	छिन्ताम्	छिन्दन्तु	प्र०पु०
छिन्तात् }			
छिन्दि-छिन्तात्	छिन्तम्	छिन्त	म०पु०
छिनदानि	छिनदाव	छिनदाम	उ०पु०
(आ.प.) छिन्ताम्	छिन्दाताम्	छिन्दताम्	प्र०पु०
छिन्त्स्व	छिन्दाथाम्	छिन्द्स्वम्	म०पु०
छिनदै	छिनदावहै	छिनदामहै	उ०पु०
(लङि) अछिनत्-द्	अछिन्ताम्	अछिन्दन्	प्र०पु०
अछिनः	अछिन्तम्	अछिन्त	म०पु०
अछिनत्-द् }			
अछिनदम्	अछिन्द	अछिन्ध	उ०पु०
(आ.प.) अछिन्त	अछिन्दाताम्	अछिन्दत	प्र०पु०
अछिन्त्थाः	अछिन्दाथाम्	अछिन्द्स्वम्	म०पु०
अछिन्दि	अछिन्दहि	अछिन्धहि	उ०पु०
(वि.लि.) छिन्धात्	छिन्धाताम्	छिन्दुः	प्र०पु०

छिन्धाः	छिन्धातम्	छिन्धात	म०पु०
छिन्धाम्	छिन्धाव	छिन्धाम	उ०पु०
(आ.प.) छिन्दीत	छिन्दीयाताम्	छिन्दीरन्	प्र०पु०
छिन्दीथाः	छिन्दीयाथाम्	छिन्दीध्वम्	म०पु०
छिन्दीय	छिन्दीवहि	छिन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) छिद्यात्	छिद्यास्ताम्	छिद्यासुः	प्र०पु०
छिद्याः	छिद्यास्तम्	छिद्यास्त	म०पु०
छिद्यासम्	छिद्यास्व	छिद्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) छित्सीष्ट	छित्सीयास्ताम्	छित्सीरन्	प्र०पु०
छित्सीष्ठाः	छित्सीयास्थाम्	छित्सीध्वम्	म०पु०
छित्सीय	छित्सीवहि	छित्सीमहि	उ०पु०
(लुङि) अचिदत्	अचिदताम्	अचिदन्	प्र०पु०
अचिदः	अचिदतम्	अचिदत	म०पु०
अचिदम्	अचिदाव	अचिदाम	उ०पु०
(पक्षे) अचैत्सीत्	अचैत्ताम्	अचैत्सुः	प्र०पु०
अचैत्सीः	अचैत्तम्	अचैत्त	म०पु०
अचैत्सम्	अचैत्स्व	अचैत्स्म	उ०पु०
(आ.प.) अचिक्त	अचिक्ताताम्	अचिक्तत	प्र०पु०
अचिक्त्वाः	अचिक्त्वाथाम्	अचिक्त्वम्	म०पु०
अचिक्सि	अचिक्त्वहि	अचिक्त्वमहि	उ०पु०
(लङि) अचैत्स्यत्	अचैत्स्यताम्	अचैत्स्यन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अच्छेत्स्यः	अच्छेत्स्यतम्	अच्छेत्स्यत	म०पु०
अच्छेत्स्यम्	अच्छेत्स्याव	अच्छेत्स्याम	उ०पु०
(आ.प.) अच्छेत्स्यत	अच्छेत्स्येताम्	अच्छेत्स्यन्त	प्र०पु०
अच्छेत्स्यथाः	अच्छेत्स्येथाम्	अच्छेत्स्यध्वम्	म०पु०
अच्छेत्स्ये	अच्छेत्स्यावहि	अच्छेत्स्यामहि	उ०पु०

(४) युजिर् योगे (युक्त करना) सकर्मकः ।

(लटि) युनक्ति	युङ्क्तः	युञ्जन्ति	प्र०पु०
युनक्षि	युङ्क्थः	युङ्क्थ	म०पु०
युनज्मि	युञ्ज्वः	युञ्ज्मः	उ०पु०
(आ.प.) युङ्क्ते	युञ्जाते	युञ्जते	प्र०पु०
युङ्क्षे	युञ्जाथे	युङ्ध्वे	म०पु०
युञ्जे	युञ्ज्वहे	युञ्ज्महे	उ०पु०
(लिटि) युयोज	युयुजतुः	युयुजुः	प्र०पु०
युयोजिथ	युयुजथुः	युयुज	म०पु०
युयोज	युयुजिव	युयुजिम	उ०पु०
(आ.प.) युयुजे	युयुजाते	युयुजिरे	प्र०पु०
युयुजिषे	युयुजाथे	युयुजिध्वे	म०पु०
युयुजे	युयुजिवहे	युयुजिमहे	उ०पु०
(लुटि) योक्ता	योक्तारौ	योक्तारः	प्र०पु०
योक्तासि	योक्तास्थः	योक्तास्म	म०पु०
योक्तास्मि	योक्तामः	योक्तास्मः	उ०पु०

(आ.प.)	योक्ता	योक्तारौ	योक्ताः	प्र०पु०
	योक्तासे	योक्तासाथे	योक्ताध्वे	म०पु०
	योक्ताहे	योक्तास्वहे	योक्तास्महे	उ०पु०
(लटि)	योक्ष्यति	योक्ष्यतः	योक्ष्यन्ति	प्र०पु०
	योक्ष्यसि	योक्ष्यथः	योक्ष्यथ	म०पु०
	योक्ष्यामि	योक्ष्यावः	योक्ष्यामः	उ०पु०
(आ.प.)	योक्ष्यते	योक्ष्येते	योक्ष्यन्ते	प्र०पु०
	योक्ष्यसे	योक्ष्येथे	योक्ष्यध्वे	म०पु०
	योक्ष्ये	योक्ष्यावहे	योक्ष्यामहे	उ०पु०
(लोटि)	युनक्तु	युङ्क्ताम्	युञ्जन्तु	प्र०पु०
	युङ्क्तात्			
	युङ्ग्धि	युङ्क्तम्	युङ्क्त	म०पु०
	युङ्क्तात्			
	युनजानि	युनजाव	युनजाम	उ०पु०
(आ.प.)	युङ्क्ताम्	युञ्जाताम्	युञ्जताम्	प्र०पु०
	युङ्क्ष्व	युञ्जाथाम्	युङ्ग्ध्वम्	म०पु०
	युनजै	युनजावहे	युनजामहे	उ०पु०
(लङि)	अयुनक्-ग्	अयुङ्क्ताम्	अयुञ्जन्	प्र०पु०
	अयुनक् ग्	अयुङ्क्तम्	अयुङ्क्त	म०पु०
	अयुनजम्	अयुञ्ज्व	अयुञ्ज्म	उ०पु०
(आ.प.)	अयुङ्क्त	अयुञ्जाताम्	अयुञ्जन्त	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अयुङ्क्थाः	अयुञ्जाथाम्	अयुङ्ग्ध्वम्	म०पु०
अयुञ्ज	अयुञ्ज्वहि	अयुञ्जमहि	उ०यु०
(वि.लि.)युञ्ज्यात्	युञ्ज्याताम्	युञ्ज्युः	प्र०पु०
युञ्ज्याः	युञ्ज्यातम्	युञ्ज्यात	म०पु०
युञ्ज्याम्	युञ्ज्याव	युञ्ज्याम	उ०पु०
(आ.प.)युञ्जीत	युञ्जीयाताम्	युञ्जीरन्	प्र०पु०
युञ्जीथाः	युञ्जीयाथाम्	युञ्जीध्वम्	म०पु०
युञ्जीय	युञ्जीवहि	युञ्जीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)युज्यात्	युज्यास्ताम्	युज्यासुः	प्र०पु०
युज्याः	युज्यास्तम्	युज्यास्त	म०पु०
युज्यासम्	युज्यास्व	युज्यास्म	उ०पु०
(आ.प.)युक्षीष्ट	युक्षीयास्ताम्	युक्षीरन्	प्र०पु०
युक्षीष्ठाः	युक्षीयास्थाम्	युक्षीध्वम्	म०पु०
युक्षीय	युक्षीवहि	युक्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अयुजत्	अयुजताम्	अयुजन्	प्र०पु०
अयुजः	अयुजतम्	अयुजत	म०पु०
अयुजम्	अयुजाव	अयुजाम	उ०पु०
(पच्चे) अयौक्षीत्	अयौक्ताम्	अयौक्षुः	प्र०पु०
अयौक्षीः	अयौक्तम्	अयौक्त	म०पु०
अयौक्षम्	अयौक्षव	अयौक्षम्	उ०पु०
(आ.प.)अयुक्त	अयुक्ताताम्	अयुक्षत	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gangotri Kosha

अयुक्ष्याः	अयुक्ष्याथाम्	अयुक्ष्याम्	म०पु०
अयुक्षि	अयुक्ष्वहि	अयुक्षमहि	उ०पु०
(लटि) अयोक्ष्यत्	अयोक्ष्यताम्	अयोक्ष्यन्	प्र०पु०
अयोक्ष्यः	अयोक्ष्यतम्	अयोक्ष्यत	म०पु०
अयोक्ष्यम्	अयोक्ष्याव	अयोक्ष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अयोक्ष्यत	अयोक्ष्येताम्	अयोक्ष्यन्त	प्र०पु०
अयोक्ष्यथाः	अयोक्ष्येथाम्	अयोक्ष्यध्वम्	म०पु०
अयोक्ष्ये	अयोक्ष्यावहि	अयोक्ष्यामहि	उ०पु०

(५) रिचिर् विरेचने । (खाली करना)

(लटि) रिणक्ति	रिङ्क्तः	रिञ्चन्ति	प्र०पु०
रिणक्षि	रिङ्क्थः	रिङ्क्थ	म०पु०
रिणच्मि	रिञ्चवः	रिञ्चमः	उ०पु०
(आ.प.) रिङ्क्ते	रिञ्चाते	रिञ्चते	प्र०पु०
रिङ्क्षे	रिञ्चाथे	रिङ्ग्ध्वे	म०पु०
रिञ्चे	रिञ्च्वहे	रिञ्चमहे	उ०पु०
(लिटि) रिरेच	रिरिचतुः	रिरिचुः	प्र०पु०
रिरेचिथ	रिरिचथुः	रिरिच	म०पु०
रिरेच	रिरिचिव	रिरिचिम	उ०पु०
(आ.प.) रिरिचे	रिरिचाते	रिरिचिरे	प्र०पु०
रिरिचिषे	रिरिचाथे	रिरिचिध्वे	म०पु०
रिरिचे	रिरिचिवहे	रिरिचिमहे	उ०पु०

(लुटि) रेक्ता	रेक्तासौ	रेक्ताः	प्र०पु०
रेक्तासि	रेक्तास्थः	रेक्तास्थ	म०पु०
रेक्तास्मि	रेक्तास्वः	रेक्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.) रेक्ता	रेक्तारौ	रेक्ताः	प्र०पु०
रेक्तासे	रेक्तासाथे	रेक्ताध्वे	म०पु०
रेक्ताहे	रेक्तास्वहे	रेक्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) रेक्ष्यति	रेक्ष्यतः	रेक्ष्यन्ति	प्र०पु०
रेक्ष्यसि	रेक्ष्यथः	रेक्ष्यथ	म०पु०
रेक्ष्यामि	रेक्ष्यावः	रेक्ष्यामः	उ०पु०
(आ.प.) रेक्ष्यते	रेक्ष्येते	रेक्ष्यन्ते	प्र०पु०
रेक्ष्यसे	रेक्ष्येथे	रेक्ष्यध्वे	म०पु०
रेक्ष्ये	रेक्ष्यावहे	रेक्ष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) रिणक्तु	रिङ्क्ताम्	रिञ्चन्तु	प्र०पु०
रिङ्क्तात्			
रिङ्ग्धि	रिङ्क्तम्	रिङ्क्त	म०पु०
रिङ्क्तात्			
रिणचानि	रिणचाव	रिणचाम	उ०पु०
(आ.प.) रिङ्क्ताम्	रिञ्चाताम्	रिञ्चताम्	प्र०पु०
रिङ्क्ष्व	रिञ्चाथाम्	रिङ्गध्वम्	म०पु०
रिणचै	रिणचावहै	रिणचामहै	उ०पु०
(लङि) अरिणक्तु-ग	अरिङ्क्ताम्	अरिञ्चन्	प्र०पु०

अरिणम्	अरिणम्	अरिणम्	म०पु०
अरिणचम्	अरिञ्च	अरिञ्चम	उ०पु०
(आ.प.) अरिङ्क्त	अरिञ्चाताम्	अरिञ्चत	प्र०पु०
अरिङ्क्थाः	अरिञ्चाथाम्	अरिङ्क्ध्वम्	म०पु०
अरिञ्चि	अरिञ्चवहि	अरिञ्चमहि	उ०पु०
(वि.लि.) रिञ्चयात्	रिञ्चयाताम्	रिञ्चयुः	प्र०पु०
रिञ्चयाः	रिञ्चयातम्	रिञ्चयात	म०पु०
रिञ्चयाम्	रिञ्चयाव	रिञ्चयाम	उ०पु०
(आ.प.) रिञ्चीत	रिञ्चीयाताम्	रिञ्चीरन्	प्र०पु०
रिञ्चीथाः	रिञ्चीयाथाम्	रिञ्चीध्वम्	म०पु०
रिञ्चीय	रिञ्चीवहि	रिञ्चीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) रिच्यात्	रिच्यास्ताम्	रिच्यासुः	प्र०पु०
रिच्याः	रिच्यास्तम्	रिच्यास्त	म०पु०
रिच्यासम्	रिच्यास्व	रिच्याम	उ०पु०
(आ.प.) रिक्षीष्ट	रिक्षीयास्ताम्	रिक्षीरन्	प्र०पु०
रिक्षीष्ठाः	रिक्षीयास्थाम्	रिक्षीध्वम्	म०पु०
रिक्षीय	रिक्षीवहि	रिक्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अरिचत्	अरिचताम्	अरिचन्	प्र०पु०
अरिचः	अरिचितम्	अरिचित	म०पु०
अरिचम्	अरिचाव	अरिचाम	उ०पु०
(पन्ते) अरिक्तीत्	अरिक्तीम्	अरिक्तीः	प्र०पु०

By Siddhanta Gangotri Gyosha

म०पु०

अरैक्षम्	अरैक्षम्	अरैक्षम्	उ०पु०
(आ.प.) अरिक्त	अरिक्षाताम्	अरिक्षत	प्र०पु०
अरिक्ताः	अरिक्षाथाम्	अरिग्ध्वम्	म०पु०
अरिक्षि	अरिक्षवहि	अरिक्षमहि	उ०पु०
(लृङि) अरेक्ष्यत्	अरेक्ष्यताम्	अरेक्ष्यन्	प्र०पु०
अरेक्ष्यः	अरेक्ष्यतम्	अरेक्ष्यत	म०पु०
अरेक्ष्यम्	अरेक्ष्याव	अरेक्ष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अरेक्ष्यत	अरेक्ष्येताम्	अरेक्ष्यन्त	प्र०पु०
अरेक्ष्यथाः	अरेक्ष्येथाम्	अरेक्ष्यध्वम्	म०पु०
अरेक्ष्ये	अरेक्ष्यावहि	अरेक्ष्यावहि	उ०पु०

(६) विचिर् पृथग्भावे (अलग करना व अलग होना)

(लटि) विनक्ति	विङ्क्तः	विञ्चन्ति	प्र०पु०
विनक्ति	विङ्क्थः	विङ्क्थ	म०पु०
विनञ्मि	विञ्च्वः	विञ्चमः	उ०पु०
(आ.प.) विङ्क्ते	विञ्चाते	विञ्चते	प्र०पु०
विङ्क्षे	विञ्चाथे	विङ्ग्ध्वे	म०पु०
विञ्चे	विञ्च्वहे	विञ्चमहे	उ०पु०
(लिटि) विवेच	विविचतुः	विविचुः	प्र०पु०
विवेचिथ	विविचिथुः	विविच	म०पु०
विवेच	विविचिथ	विविचिथ	उ०पु०

(आ.प.)विविचे	विविचाते	विविचिरे	प्र०पु०
विविचिषे	विविचाथे	विविचिध्वे	म०पु०
विविचे	विविचिवहे	विविचिमहे	उ०पु०
(लुटि) वेक्ता	वेक्तारौ	वेक्तारः	प्र०पु०
वेक्तासि	वेक्तास्थः	वेक्तास्थ	म०पु०
वेक्तास्मि	वेक्तास्वः	वेक्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.)वेक्ता	वेक्तारौ	वेक्तारः	प्र०पु०
वेक्तासे	वेक्तासाथे	वेक्ताध्वे	म०पु०
वेक्ताहे	वेक्तास्वहे	वेक्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) वेक्ष्यति	वेक्ष्यतः	वेक्ष्यन्ति	प्र०पु०
वेक्ष्यसि	वेक्ष्यथः	वेक्ष्यथ	म०पु०
वेक्ष्यामि	वेक्ष्यावः	वेक्ष्यामः	उ०पु०
(आ.प.)वेक्ष्यते	वेक्ष्येते	वेक्ष्यन्ते	प्र०पु०
वेक्ष्यसे	वेक्ष्येथे	वेक्ष्यध्वे	म०पु०
वेक्ष्ये	वेक्ष्यावहे	वेक्ष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) विनक्तु }	विङ्क्ताम्	विञ्चन्तु	प्र०पु०
विङ्क्तात् }			
विङ्ग्धि }	विङ्क्तम्	विङ्क्त	म०पु०
विङ्क्तात् }			
विनञ्चानि	विनञ्चाव	विनञ्चाम	उ०पु०
(आ.प.) विङ्क्ताम्	विञ्चाताम्	विञ्चताम्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

विङ्क्ष्व	विञ्चाथाम्	विङ्ग्ध्वम्	म०पु०
विनचै	विनचावहै	विनचामहै	उ०पु०
(लङि) अविनक्-ग्	अविङ्क्ताम्	अविञ्चन्	प्र०पु०
अविनक्-ग्	अविङ्क्ताम्	अविङ्क्ता	म०पु०
अविनचम्	अविञ्चन्	अविञ्चन्	उ०पु०
(आ.प.) अविङ्क्ता	अविञ्चाताम्	अविञ्चत	प्र०पु०
अविङ्क्ताः	अविञ्चाथाम्	अविङ्ग्ध्वम्	म०पु०
अविञ्चि	अविञ्चवहि	अविञ्चमहि	उ०पु०
(वि.लि.) विञ्च्यात्	विञ्च्याताम्	विञ्च्युः	प्र०पु०
विञ्च्याः	विञ्च्यातम्	विञ्च्यात	म०पु०
विञ्च्याम्	विञ्च्याव	विञ्च्याम	उ०पु०
(आ.प.) विञ्चीत	विञ्चीयाताम्	विञ्चीरन्	प्र०पु०
विञ्चीथाः	विञ्चीयाथाम्	विञ्चीध्वम्	म०पु०
विञ्चीय	विञ्चीवहि	विञ्चीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) विच्यात्	विच्यास्ताम्	विच्यासुः	प्र०पु०
विच्याः	विच्यास्तम्	विच्यास्त	म०पु०
विच्यासम्	विच्यास्व	विच्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) विक्षीष्ट	विक्षीयास्ताम्	विक्षीरन्	प्र०पु०
विक्षीष्टाः	विक्षीयास्थाम्	विक्षीध्वम्	म०पु०
विक्षीय	विक्षीवहि	विक्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अविचत्	अविचताम्	अविचन्	प्र०पु०

	अविचः	अविचतम्	अविचत	म०पु०
	अविचम्	अविचाव	अविचाम	उ०पु०
(पक्षे)	अवैक्षीत्	अवैक्ताम्	अवैक्षुः	प्र०पु०
	अवैक्षीः	अवैक्तम्	अवैक्त	म०पु०
	अवैक्षम्	अवैक्ष्व	अवैक्षम	उ०पु०
(आ.प.)	अविक्त	अविक्ताताम्	अविक्तत	प्र०पु०
	अविक्थाः	अविक्ताथाम्	अविक्थ्वम्	म०पु०
	अविक्षि	अविक्ष्वहि	अविक्षमहि	उ०पु०
(लृङि)	अवेक्ष्यत्	अवेक्ष्यताम्	अवेक्ष्यन्	प्र०पु०
	अवेक्ष्यः	अवेक्ष्यतम्	अवेक्ष्यत	म०पु०
	अवेक्ष्यम्	अवेक्ष्याव	अवेक्ष्याम	उ०पु०
(आ.प.)	अवेक्ष्यत	अवेक्ष्येताम्	अवेक्ष्यन्त	प्र०पु०
	अवेक्ष्यथाः	अवेक्ष्येथाम्	अवेक्ष्यथ्वम्	म०पु०
	अवेक्ष्ये	अवेक्ष्यावहि	अवेक्ष्यामहि	उ०पु०

(७) क्षुदिर् संपेषणे (पीसना, कूटना) सकर्मकः ।

(लटि)	क्षुणत्ति	क्षुन्तः	क्षुन्दन्ति	प्र०पु०
	क्षुणत्सि	क्षुन्थः	क्षुन्थ	म०पु०
	क्षुणप्ति	क्षुन्द्रः	क्षुन्द्रः	उ०पु०
(आ.प.)	क्षुन्ते	क्षुन्दाते	क्षुन्दते	प्र०पु०
	क्षुन्दते	क्षुन्द्वे	क्षुन्द्वे	म०पु०
	क्षुन्दे	क्षुन्द्वहे	क्षुन्द्वहे	उ०पु०

(लिटि) चुक्षीद	चुक्षुदतुः	चुक्षुदुः	प्र०पु०
चुक्षोदिय	चुक्षुदथुः	चुक्षुद	म०पु०
चुक्षोद	चुक्षुदिव	चुक्षुदिम	उ०पु०
(भा.प.) चुक्षुदे	चुक्षुदाते	चुक्षुदिरे	प्र०पु०
चुक्षुदिषे	चुक्षुदाथे	चुक्षुदिध्वे	म०पु०
चुक्षुदे	चुक्षुदिवहे	चुक्षुदिमहे	उ०पु०
(लुटि) क्षोत्ता	क्षोत्तारौ	क्षोत्तारः	प्र०पु०
क्षोत्तासि	क्षोत्तास्थः	क्षोत्तास्थ	म०पु०
क्षोत्तास्मि	क्षोत्तास्वः	क्षोत्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.) क्षोत्ता	क्षोत्तारौ	क्षोत्तारः	प्र०पु०
क्षोत्तासे	क्षोत्तासाथे	क्षोत्ताध्वे	म०पु०
क्षोत्ताहे	क्षोत्तास्वहे	क्षोत्तास्महे	उ०पु०
(लटि) क्षोत्स्यति	क्षोत्स्यतः	क्षोत्स्यन्ति	प्र०पु०
क्षोत्स्यसि	क्षोत्स्यथः	क्षोत्स्यथ	म०पु०
क्षोत्स्यामि	क्षोत्स्यावः	क्षोत्स्यामः	उ०पु०
(आ.प.) क्षोत्स्यते	क्षोत्स्येते	क्षोत्स्यन्ते	प्र०पु०
क्षोत्स्यसे	क्षोत्स्येथे	क्षोत्स्यध्वे	म०पु०
क्षोत्स्ये	क्षोत्स्यावहे	क्षोत्स्यामहे	उ०पु०
(लोटि) क्षुणत्तु-क्षुन्तात्	क्षुन्ताम्	क्षुन्दन्तु	प्र०पु०
क्षुन्धि-क्षुन्तात्	क्षुन्तम्	क्षुन्त	म०पु०
क्षुणदानि	क्षुणदाव	क्षुणदाम	उ०पु०
(आ.प.) क्षुन्ताम्	क्षुन्दाताम्	क्षुन्दताम्	प्र०पु०

क्षुन्स्व	क्षुन्दाथाम्	क्षुन्ध्वम्	म०पु०
क्षुणदै	क्षुणदावहै	क्षुणदामहै	उ०पु०
(लङि) अक्षुणत्-द्	अक्षुन्ताम्	अक्षुन्दन्	प्र०पु०
अक्षुणः-अक्षुणत्-द्	अक्षुन्तम्	अक्षुन्त	म०पु०
अक्षुणदम्	अक्षुन्द्र	अक्षुन्ध	उ०पु०
(आ.प.) अक्षुन्त	अक्षुन्दाताम्	अक्षुन्दत	प्र०पु०
अक्षुन्थाः	अक्षुन्दाथाम्	अक्षुन्ध्वम्	म०पु०
अक्षुन्दि	अक्षुन्द्रहि	अक्षुन्धहि	उ०पु०
(वि.लि.) क्षुन्धात्	क्षुन्धाताम्	क्षुन्धुः	प्र०पु०
क्षुन्धाः	क्षुन्धातम्	क्षुन्धात	म०पु०
क्षुन्धाम्	क्षुन्धाव	क्षुन्धाम	उ०पु०
(आ.प.) क्षुन्दीत	क्षुन्दीयाताम्	क्षुन्दीरन्	प्र०पु०
क्षुन्दीथाः	क्षुन्दीयाथाम्	क्षुन्दीध्वम्	म०पु०
क्षुन्दीय	क्षुन्दीवहि	क्षुन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) क्षुद्यात्	क्षुद्यास्ताम्	क्षुद्यासुः	प्र०पु०
क्षुद्याः	क्षुद्यास्तम्	क्षुद्यास्त	म०पु०
क्षुद्यासम्	क्षुद्यास्व	क्षुद्याश्म	उ०पु०
(आ.प.) क्षुत्सीष्ट	क्षुत्सीयास्ताम्	क्षुत्सीरन्	प्र०पु०
क्षुत्सीष्टाः	क्षुत्सीयास्थाम्	क्षुत्सीध्वम्	म०पु०
क्षुत्सीय	क्षुत्सीवहि	क्षुत्सीमहि	उ०पु०
(लङि) अक्षुदत्	अक्षुदताम्	अक्षुदन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अक्षुदः	अक्षुदतम्	अक्षुदत	म०पु०
अक्षुदम्	अक्षुदाव	अक्षुदाम	उ०पु०
(पक्षे) अक्षौत्सीत्	अक्षौत्ताम्	अक्षौत्सुः	प्र०पु०
अक्षौत्सीः	अक्षौत्तम्	अक्षौत्त	म०पु०
अक्षौत्सम्	अक्षौत्स्व	अक्षौत्स्म	उ०पु०
(आ.प.) अक्षुत्त	अक्षुत्ताताम्	अक्षुत्सत	प्र०पु०
अक्षुत्थाः	अक्षुत्ताथाम्	अक्षुद्ध्वम्	म०पु०
अक्षुत्सि	अक्षुत्स्वहि	अक्षुत्स्महि	उ०पु०
(लङि) अक्षोत्स्यत्	अक्षोत्स्यताम्	अक्षोत्स्यन्	प्र०पु०
अक्षोत्स्यः	अक्षोत्स्यतम्	अक्षोत्स्यत	म०पु०
अक्षोत्स्यम्	अक्षोत्स्याव	अक्षोत्स्याम	उ०पु०
(आ.प.) अक्षोत्स्यत	अक्षोत्स्येताम्	अक्षोत्स्यन्त	प्र०पु०
अक्षोत्स्यथाः	अक्षोत्स्येथाम्	अक्षोत्स्यध्वम्	म०पु०
अक्षोत्स्ये	अक्षोत्स्यावहि	अक्षोत्स्यामहि	उ०पु०

(८) उच्छृदिर् दीप्तिदेवनयोः (दीप्त होना, खेलना)

(लटि) लृणत्ति	लृन्तः	लृन्दन्ति	प्र०पु०
लृणत्सि	लृन्थः	लृन्थ	म०पु०
लृणन्धि	लृन्दः	लृन्धः	उ०पु०
(आ.प.) लृन्ते	लृन्दाते	लृन्दते	प्र०पु०
लृन्त्से	लृन्दाथे	लृन्ध्वे	म०पु०
लृन्दे	लृन्द्वहे	लृन्ध्वहे	उ०पु०

(लिटि) चच्छर्द	चच्छर्दतुः	चच्छर्दुः	प्र०पु०
चच्छर्दिथ	चच्छर्दथुः	चच्छर्द	म०पु०
चच्छर्द	चच्छर्दिव	चच्छर्दिम	उ०पु०
(आ.प.) चच्छर्दे	चच्छर्दाते	चच्छर्दिरे	प्र०पु०
चच्छर्दिषे	चच्छर्दाथे	चच्छर्दिध्वे	म०पु०
चच्छर्त्से			
चच्छर्दे	चच्छर्दिवहे	चच्छर्दिमहे	उ०पु०
(लुटि) छर्दिता	छर्दितारौ	छर्दितारः	प्र०पु०
छर्दितासि	छर्दितास्थः	छर्दितास्थ	म०पु०
छर्दितास्मि	छर्दितास्वः	छर्दितास्मः	उ०पु०
(आ.प.) छर्दिता	छर्दितारौ	छर्दितारः	प्र०पु०
छर्दितासे	छर्दितासाथे	छर्दिताध्वे	म०पु०
छर्दिताहे	छर्दितास्वहे	छर्दितास्महे	उ०पु०
(लृटि) छर्दिष्यति	छर्दिष्यतः	छर्दिष्यन्ति	प्र०पु०
छर्दिष्यसि	छर्दिष्यथः	छर्दिष्यथ	म०पु०
छर्दिष्यामि	छर्दिष्यावः	छर्दिष्यामः	उ०पु०
(पञ्चे) छर्त्स्यति	छर्त्स्यतः	छर्त्स्यन्ति	प्र०पु०
छर्त्स्यसि	छर्त्स्यथः	छर्त्स्यथ	म०पु०
छर्त्स्यामि	छर्त्स्यावः	छर्त्स्यामः	उ०पु०
(आ.प.) छर्दिष्यते	छर्दिष्येते	छर्दिष्यन्ते	प्र०पु०
छर्दिष्यसे	छर्दिष्येथे	छर्दिष्यध्वे	म०पु०

	छर्दिष्ये	छर्दिष्यावहे	छर्दिष्यामहे	उ०पु०
(पक्षे)	छर्त्स्यते	छर्त्स्येते	छर्त्स्यन्ते	प्र०पु०
	छर्त्स्यसे	छर्त्स्येथे	छर्त्स्यद्भवे	म०पु०
	छर्त्स्ये	छर्त्स्यावहे	छर्त्स्यामहे	उ०पु०
(छोटि)	छृणत्तु छृन्तात् }	छृन्ताम्	छृन्दन्तु	प्र०पु०
	छृन्वि-छृन्तात्	छृन्तम्	छृन्त	म०पु०
	छृणदानी	छृणदाव	छृणदाम	उ०पु०
(आ.प.)	छृन्ताम्	छृन्दाताम्	छृन्दताम्	प्र०पु०
	छृन्स्व	छृन्दाथाम्	छृन्ध्वम्	म०पु०
	छृणदै	छृणदावहे	छृणदामहे	उ०पु०
(लुङि)	अच्छृणत्-द्	अच्छृन्ताम्	अच्छृन्दन्	प्र०पु०
	अच्छृणः अच्छृणत्-द् }	अच्छृन्तम्	अच्छृन्त	म०पु०
	अच्छृणदम्	अच्छृन्द	अच्छृन्ध्व	उ०पु०
(आ.प.)	अच्छृन्त	अच्छृन्दाताम्	अच्छृन्दत	प्र०पु०
	अच्छृन्त्याः	अच्छृन्दाथाम्	अच्छृन्ध्वम्	म०पु०
	अच्छृन्दि	अच्छृन्दहि	अच्छृन्ध्वहि	उ०पु०
(वि.लि.)	छृन्धात्	छृन्धाताम्	छृन्धुः	प्र०पु०
	छृन्धाः	छृन्धातम्	छृन्धात	म०पु०
	छृन्ध्याम्	छृन्ध्याव	छृन्ध्याम	उ०पु०

(आ.प.) छृन्दीत	छृन्दीयाताम्	छृन्दीरन्	प्र०पु०
छृन्दीथाः	छृन्दीयाथाम्	छृन्दीध्वम्	म०पु०
छृन्दीय	छृन्दीवहि	छृन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) छृद्यात्	छृद्यास्ताम्	छृद्यासुः	प्र०पु०
छृद्याः	छृद्यास्तम्	छृद्यास्त	म०पु०
छृद्यासम्	छृद्यास्व	छृद्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) छृत्सीष्ट	छृत्सीयास्ताम्	छृत्सीरन्	प्र०पु०
छृत्सीष्टाः	छृत्सीयास्थाम्	छृत्सीध्वम्	म०पु०
छृत्सीय	छृत्सीवहि	छृत्सीमहि	उ०पु०
(पक्षे) छृदिषीष्ट	छृदिषीयास्ताम्	छृदिषीरन्	प्र०पु०
छृदिषीष्टाः	छृदिषीयास्थाम्	छृदिषीध्वम्	म०पु०
छृदिषीय	छृदिषीवहि	छृदिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अछृदत्	अछृदताम्	अछृदन्	प्र०पु०
अछृदः	अछृदतम्	अछृदत	म०पु०
अछृदम्	अछृदाव	अछृदाम	उ०पु०
(पक्षे) अछृदीत्	अछृदिष्टाम्	अछृदिषुः	प्र०पु०
अछृदीः	अछृदिष्टम्	अछृदिष्ट	म०पु०
अछृदिषम्	अछृदिष्व	अछृदिषम	उ०पु०
(आ.प.) अछृदिष्ट	अछृदिषाताम्	अछृदिषत	प्र०पु०
अछृदिष्टाः	अछृदिषाथाम्	अछृदिद्वम्	म०पु०
अछृदिषि	अछृदिष्वहि	अछृदिषमहि	उ०पु०

(लुङि)	अच्छदिष्यत्	अच्छदिष्यताम्	अच्छदिष्यन्	प्र०पु०
	अच्छदिष्यः	अच्छदिष्यतम्	अच्छदिष्यत	म०पु०
	अच्छदिष्यम्	अच्छदिष्याव	अच्छदिष्याम	उ०पु०
(पक्षे)	अच्छत्स्यत्	अच्छत्स्यताम्	अच्छत्स्यन्	प्र०पु०
	अच्छत्स्यः	अच्छत्स्यतम्	अच्छत्स्यत	म०पु०
	अच्छत्स्यम्	अच्छत्स्याव	अच्छत्स्याम	उ०पु०
(आ.प.)	अच्छदिष्यत	अच्छदिष्येताम्	अच्छदिष्यन्त	प्र०पु०
	अच्छदिष्यथाः	अच्छदिष्येथाम्	अच्छदिष्यध्वम्	म०पु०
	अच्छदिष्ये	अच्छदिष्यावहि	अच्छदिष्यामहि	उ०पु०
(पक्षे)	अच्छत्स्यत	अच्छत्स्येताम्	अच्छत्स्यन्त	प्र०पु०
	अच्छत्स्यथाः	अच्छत्स्येथाम्	अच्छत्स्यध्वम्	म०पु०
	अच्छत्स्ये	अच्छत्स्यावहि	अच्छत्स्यामहि	उ०पु०

(९) उत्तृदिर् हिंसानादरयोः (मारना, अपमान करना)

सकर्मकः ।

(लटि)	तृणत्ति	तृन्तः	तृन्दन्ति	प्र०पु०
	तृणत्सि	तृन्थः	तृन्थ	म०पु०
	तृणन्धि	तृन्धः	तृन्धाः	उ०पु०
(आ.प.)	तृन्ते	तृन्दाते	तृन्दते	प्र०पु०
	तृन्त्से	तृन्दाथे	तृन्ध्वे	म०पु०
	तृन्दे	तृन्द्दे	तृन्द्दे	उ०पु०
(लिटि)	तृत्तृ	तृत्तृ	तृत्तृ	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gangotri Kosh

ततर्द	ततृदिव	ततृदिम	म०पु०
(आ.प.) ततृदे	ततृदाते	ततृदिरे	उ०पु०
ततृदिषे } ततृत्से }	ततृदाथे	ततृदिध्वे	प्र०पु०
ततृदे	ततृदिबहे	ततृदिमहे	म०पु०
(लृटि) तर्दिता	तर्दितारौ	तर्दितारः	उ०पु०
तर्दिताधि	तर्दितास्थः	तर्दितास्थ	प्र०पु०
तर्दितास्मि	तर्दितास्वः	तर्दितास्मः	म०पु०
(आ.प.) तर्दिता	तर्दितारौ	तर्दितारः	उ०पु०
तर्दितासे	तर्दितासाथे	तर्दिताध्वे	प्र०पु०
तर्दिताहे	तर्दितास्वहे	तर्दितास्महे	म०पु०
(लृटि) तर्दिष्यति	तर्दिष्यतः	तर्दिष्यन्ति	उ०पु०
तर्दिष्यसि	तर्दिष्यथः	तर्दिष्यथ	प्र०पु०
तर्दिष्यामि	तर्दिष्यावः	तर्दिष्यामः	म०पु०
(पञ्चे) तत्स्यति	तत्स्यतः	तत्स्यन्ति	उ०पु०
तत्स्यसि	तत्स्यथः	तत्स्यथ	प्र०पु०
तत्स्यामि	तत्स्यावः	तत्स्यामः	म०पु०
(आ.प.) तर्दिष्यते	तर्दिष्येते	तर्दिष्यन्ते	उ०पु०
तर्दिष्यसे	तर्दिष्येथे	तर्दिष्यध्वे	प्र०पु०
तर्दिष्ये	तर्दिष्यावहे	तर्दिष्यामहे	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

(पक्षे) तत्स्यते	तत्स्यते	तत्स्यन्ते	प्र०पु०
तत्स्यसे	तत्स्येथे	तत्स्यध्वे	म०पु०
तत्स्ये	तत्स्यैवहे	तत्स्यमहे	उ०पु०
(लोटि) तृणसु-तृन्चात्	तृन्ताम्	तृन्दन्तु	प्र०पु०
तृन्दि-तृन्तात्	तृन्तम्	तृन्त	म०पु०
तृणदानि	तृणदाव	तृणदाम	उ०पु०
(आ.प.) तृन्ताम्	तृन्दाताम्	तृन्दताम्	प्र०पु०
तृन्स्व	तृन्दाथाम्	तृन्ध्वम्	म०पु०
तृणदै	तृणदावहै	तृणदामहै	उ०पु०
(लङि) अतृणत-द्	अतृन्ताम्	अतृन्दन्	प्र०पु०
अतृणः अतृण-द् }	अतृन्तम्	अतृन्त	म०पु०
अतृणदम्	अतृन्द	अतृन्ध्व	उ०पु०
(आ.प.) अतृन्त	अतृन्दाताम्	अतृन्दत	प्र०पु०
अतृन्थाः	अतृन्दाथाम्	अतृन्ध्वम्	म०पु०
अतृन्दि	अतृन्दहि	अतृन्ध्वहि	उ०पु०
(वि.लि.) तृन्धात्	तृन्धाताम्	तृन्धुः	प्र०पु०
तृन्धाः	तृन्धातम्	तृन्धात	म०पु०
तृन्धाम्	तृन्धाव	तृन्धाम	उ०पु०
(आ.प.) तृन्दीत	तृन्दीयाताम्	तृन्दीरन्	प्र०पु०
तृन्दीया	तृन्दीयाथाम्	तृन्दीध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

तृन्दीय	तृन्दीवहि	तृन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) तृद्यात्	तृद्यास्ताम्	तृद्यासुः	प्र०पु०
तृद्याः	तृद्यास्तम्	तृद्यास्त	म०पु०
तृद्यासम्	तृद्यास्व	तृद्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) तर्दिषीष्ट	तर्दिषीयास्ताम्	तर्दिषीरन्	प्र०पु०
तर्दिषीष्टाः	तर्दिषीयास्थाम्	तर्दिषीध्वम्	म०पु०
तर्दिषीय	तर्दिषीवहि	तर्दिषीमहि	उ०पु०
(पक्षे) तृत्सीष्ट	तृत्सीयास्ताम्	तृत्सीरन्	प्र०पु०
तृत्सीष्टाः	तृत्सीयास्थाम्	तृत्सीध्वम्	म०पु०
तृत्सीय	तृत्सीवहि	तृत्सीमहि	उ०पु०
(लुङि) अतृदत्	अतृदताम्	अतृदन्	प्र०पु०
अतृदः	अतृदतम्	अतृदत	म०पु०
अतृदम्	अतृदाव	अतृदाम	उ०पु०
(पक्षे) अतर्दीत्	अतर्दिष्टाम्	अतर्दिषुः	प्र०पु०
अतर्दीः	अतर्दिष्टम्	अतर्दिष्ट	म०पु०
अतर्दिषम्	अतर्दिष्व	अतर्दिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अतर्दिष्ट	अतर्दिषाताम्	अतर्दिषत	प्र०पु०
अतर्दिष्टाः	अतर्दिषाथाम्	अतर्दिट्त्वम्	म०पु०
अतर्दिषि	अतर्दिष्वहि	अतर्दिष्महि	उ०पु०
(लुङि) अतर्दिष्यत्	अतर्दिष्यताम्	अतर्दिष्यन्	प्र०पु०
अतर्दिष्यः	अतर्दिष्यतम्	अतर्दिष्यत	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

	अतर्दिष्यम्	अतर्दिष्याव	अतर्दिष्याम	उ०पु०
(पक्षे)	अतर्त्स्यत्	अतर्त्स्यताम्	अतर्त्स्यन्	प्र०पु०
	अतर्त्स्यः	अतर्त्स्यतम्	अतर्त्स्यत	म०पु०
	अतर्त्स्यम्	अतर्त्स्याव	अतर्त्स्याम	उ०पु०
(आ.प.)	अतर्दिष्यत	अतर्दिष्येताम्	अतर्दिष्यन्त	प्र०पु०
	अतर्दिष्यथाः	अतर्दिष्येथाम्	अतर्दिष्यध्वम्	म०पु०
	अतर्दिष्ये	अतर्दिष्यावहि	अतर्दिष्यामहि	उ०पु०
(पक्षे)	अतर्त्स्यत	अतर्त्स्येताम्	अतर्त्स्यन्त	प्र०पु०
	अतर्त्स्यथाः	अतर्त्स्येथाम्	अतर्त्स्यध्वम्	म०पु०
	अतर्त्स्ये	अतर्त्स्यावहि	अतर्त्स्यामहि	उ०पु०

परस्मैपदिनः ११ धातवः ।

(१) कृती वेष्टने (कातना) सकर्मकः ।

(लटि)	कृणत्ति	कृन्तः	कृन्तन्ति	प्र०पु०
	कृणत्सि	कृन्थः	कृन्थ	म०पु०
	कृणत्मि	कृन्त्वः	कृन्तमः	उ०पु०
(लिटि)	चकर्त	चकृतवुः	चकृतुः	प्र०पु०
	चकर्तिथ	चकृतथुः	चकृत	म०पु०
	चकर्त	चकृतिव	चकृतिम	उ०पु०
(लुटि)	कर्तिता	कर्तितारौ	कर्तितारः	प्र०पु०
	कर्तितासि	कर्तितास्थः	कर्तितास्थ	म०पु०
	कर्तितास्मि	कर्तितास्वः	कर्तितास्मः	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लृटि)	कर्तिष्यति	कर्तिष्यतः	कर्तिष्यन्ति	प्र०पु०
	कर्तिष्यसि	कर्तिष्यथः	कर्तिष्यथ	म०पु०
	कर्तिष्यामि	कर्तिष्यावः	कर्तिष्यामः	उ०पु०
(पच्चे)	कर्त्स्यति	कर्त्स्यतः	कर्त्स्यन्ति	प्र०पु०
	कर्त्स्यसि	कर्त्स्यथः	कर्त्स्यथ	म०पु०
	कर्त्स्यामि	कर्त्स्यावः	कर्त्स्यामः	उ०पु०
(लोटि)	कृणुतु-कृन्तात्	कृन्ताम्	कृन्तन्तु	प्र०पु०
	कृन्वि-कृन्तात्	कृन्तम्	कृन्त	म०पु०
	कृणतानि	कृणताव	कृणताम	उ०पु०
(लङि)	अकृणत्-द्	अकृन्ताम्	अकृन्तन्	प्र०पु०
	अकृणः-अकृणत्-द्	अकृन्तम्	अकृन्त	म०पु०
	अकृणतम्	अकृन्त्व	अकृन्तम्	उ०पु०
(वि.लि.)	कृन्त्यात्	कृन्त्याताम्	कृन्त्युः	प्र०पु०
	कृन्त्याः	कृन्त्यातम्	कृन्त्यात	म०पु०
	कृन्त्याम्	कृन्त्याव	कृन्त्याम	उ०पु०
(आ.लि.)	कृत्यात्	कृत्यास्ताम्	कृत्यासुः	प्र०पु०
	कृत्याः	कृत्यास्तम्	कृत्यास्त	म०पु०
	कृत्यासम्	कृत्यास्व	कृत्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	अकर्त्तात्	अकर्तिष्ठाम्	अकर्तिषुः	प्र०पु०
	अकर्तः	अकर्तिष्ठम्	अकर्तिष्ठ	म०पु०
	अकर्तिषम्	अकर्तिष्व	अकर्तिष्म	उ०पु०

(लृङि) अकतिष्यत्	अकतिष्यताम्	अकतिष्यन्	प्र०पु०
अकतिष्यः	अकतिष्यतम्	अकतिष्यत	म०पु०
अकतिष्यम्	अकतिष्याव	अकतिष्याम	उ०पु०
(पक्षे) अकत्स्यत्	अकत्स्यताम्	अकत्स्यन्	प्र०पु०
अकत्स्यः	अकत्स्यतम्	अकत्स्यत	म०पु०
अकत्स्यम्	अकत्स्याव	अकत्स्याम	उ०पु०

(२) वृह हिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।

(लटि) वृणेदि	वृणदः	वृहन्ति	प्र०पु०
वृणेशि	वृणदः	वृणद	म०पु०
वृणेशि	वृढः	वृहः	उ०पु०
(लिटि) ततर्ह	ततृहवुः	ततृहुः	प्र०पु०
ततर्हिथ	ततृहथुः	ततृह	म०पु०
ततर्ह	ततृहिव	ततृहिम	उ०पु०
(लुटि) तर्हिता	तर्हितारौ	तर्हितारः	प्र०पु०
तर्हिताषि	तर्हितास्थः	तर्हितास्थ	म०पु०
तर्हितास्मि	तर्हितास्वः	तर्हितास्मः	उ०पु०
(लृटि) तर्हिष्यति	तर्हिष्यतः	तर्हिष्यन्ति	प्र०पु०
तर्हिष्यसि	तर्हिष्यथः	तर्हिष्यथ	म०पु०
तर्हिष्यामि	तर्हिष्यावः	तर्हिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) वृणुद-वृणुदात्	वृणुदाम्	वृहन्तु	प्र०पु०
वृणुद-वृणुदात्	वृणुदम्	वृणुद	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

तृणहानि	तृणहाव	तृणहाम	उ०पु०
(लङि) अतृणोऽङ्	अतृणढाम्	अतृणन्	प्र०पु०
अतृणोऽङ्	अतृणढम्	अतृणढ	म०पु०
अतृणहम्	अतृणह	अतृणह	उ०पु०
(वि.लि.) तृह्यात्	तृह्याताम्	तृह्युः	प्र०पु०
तृह्याः	तृह्यातम्	तृह्यात	म०पु०
तृह्याम्	तृह्याव	तृह्याम	उ०पु०
(आ.लि.) तृह्यात्	तृह्यास्ताम्	तृह्यासुः	प्र०पु०
तृह्याः	तृह्यास्तम्	तृह्यास्त	म०पु०
तृह्यासम्	तृह्यास्व	तृह्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अतर्हीत्	अतर्हिष्टाम्	अतर्हिषुः	प्र०पु०
अतर्हीः	अतर्हिष्टम्	अतर्हिष्ट	म०पु०
अतर्हिषम्	अतर्हिष्व	अतर्हिषम	उ०पु०
(लृङि) अतर्हिष्यत्	अतर्हिष्यताम्	अतर्हिष्यन्	प्र०पु०
अतर्हिष्यः	अतर्हिष्यतम्	अतर्हिष्यत	म०पु०
अतर्हिष्यम्	अतर्हिष्याव	अतर्हिष्याम	उ०पु०
(३) हिंसि हिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।			
(लटि) हिनस्ति	हिंस्तः	हिंसन्ति	प्र०पु०
हिनस्सि	हिंस्थः	हिंस्थ	म०पु०
हिनस्मि	हिंस्तुः	हिंस्तुः	उ०पु०
(लिटि) जिहिंस	जिहिंसतुः	जिहिंसुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyan Kosha

	जिहिष्यथ	जिहिष्युः	जिहिष	म०पु०
	जिहिष	जिहिंसिव	जिहिंसिम	उ०पु०
(लुटि)	हिंसिता	हिंसितागै	हिंसितारः	प्र०पु०
	हिंसितासि	हिंसितास्थः	हिंसितास्थ	म०पु०
	हिंसितास्मि	हिंसितास्वः	हिंसितास्मः	उ०पु०
(लृटि)	हिंसिष्यति	हिंसिष्यतः	हिंसिष्यन्ति	प्र०पु०
	हिंसिष्यसि	हिंसिष्यथः	हिंसिष्यथ	म०पु०
	हिंसिष्यामि	हिंसिष्यावः	हिंसिष्यामः	उ०पु०
(लोटि)	हिनस्तु-हिंस्तात्	हिंस्ताम्	हिनन्तु	प्र०पु०
	हिंधि-हिंस्तात्	हिंस्तम्	हिंस्त	म०पु०
	हिनसानि	हिनसाव	हिनसाम	उ०पु०
(लङि)	अहिनद्-अहिनत्	अहिंस्ताम्	अहिंसन्	प्र०पु०
	अहिनः-अहिनत्-द्	अहिंस्तम्	अहिंस्त	म०पु०
	अहिनसम्	अहिंस्व	अहिंस्म	उ०पु०
(वि.लि.)	हिंस्यात्	हिंस्याताम्	हिंस्युः	प्र०पु०
	हिंस्याः	हिंस्यातम्	हिंस्यात	म०पु०
	हिंस्याम्	हिंस्याव	हिंस्याम	उ०पु०
(आ.लि.)	हिंस्यात्	हिंस्यास्ताम्	हिंस्यासुः	प्र०पु०
	हिंस्याः	हिंस्यास्तम्	हिंस्यास्त	म०पु०
	हिंस्यासम्	हिंस्यास्व	हिंस्यास्म	उ०पु०
(लृङि)	अहिंसीत्	अहिंसिष्याम्	अहिंसिषुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अहिंसीः	अहिंसिष्टम्	अहिंसिष्ट	म०पु०
अहिंसिषम्	अहिंसिष्व	अहिंसिष्म	उ०पु०
(लृटि) अहिंसिष्यत्	अहिंसिष्यताम्	अहिंसिष्यन्	प्र०पु०
अहिंसिष्यः	अहिंसिष्यतम्	अहिंसिष्यत	म०पु०
अहिंसिष्यम्	अहिंसिष्याव	अहिंसिष्याम	उ०पु०

(४) उन्दी क्लेदने (गीला करना) सकर्मकः ।

(लटि) उनन्ति	उन्तः	उन्दन्ति	प्र०पु०
उनत्सि	उन्थः	उन्थ	म०पु०
उनन्धि	उन्धः	उन्धः	उ०पु०
(लिटि) उन्दाञ्चकार	उन्दाञ्चक्रतुः	उन्दाञ्चक्रुः	प्र०पु०
उन्दाञ्चकर्थ	उन्दाञ्चकथुः	उन्दाञ्चक	म०पु०
उन्दाञ्चकार-उन्दाञ्चकर	उन्दाञ्चकृव	उन्दाञ्चकृम	उ०पु०
(लुटि) उन्दिता	उन्दितारौ	उन्दितारः	प्र०पु०
उन्दितासि	उन्दितास्थः	उन्दितास्थ	म०पु०
उन्दितास्मि	उन्दितास्वः	उन्दितास्मः	उ०पु०
(लृटि) उन्दिष्यति	उन्दिष्यतः	उन्दिष्यन्ति	प्र०पु०
उन्दिष्यसि	उन्दिष्यथः	उन्दिष्यथ	म०पु०
उन्दिष्यामि	उन्दिष्यावः	उन्दिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) उनन्तु-उन्तात्	उन्ताम्	उन्दन्तु	प्र०पु०
उन्दि-उन्तात्	उन्ताम्	उन्ता	म०पु०
उनदानि	उनदाव	उनदाम	उ०पु०

(लङि) औनत्-द्	औन्ताम्	औन्दन्	प्र०पु०
औनः-औनत्-द्	औन्तम्	औन्त	म०पु०
औनदम्	औन्द्र	औन्द्र	उ०पु०
(वि.लि.) उन्धात्	उन्धाताम्	उन्धुः	प्र०पु०
उन्धाः	उन्धातम्	उन्धात	म०पु०
उन्धाम्	उन्धाव	उन्धाम	उ०पु०
(आ.लि.) उद्यात्	उद्यास्ताम्	उद्यासुः	प्र०पु०
उद्याः	उद्यास्तम्	उद्यास्त	म०पु०
उद्यासम्	उद्यास्व	उद्यास्म	उ०पु०
(लुङि) औन्दीत्	औन्दिष्टाम्	औन्दिषुः	प्र०पु०
औन्दीः	औन्दिष्टम्	औन्दिष्ट	म०पु०
औन्दिषम्	औन्दिष्व	औन्दिष्म	उ०पु०
(लृङि) औन्दिष्यत्	औन्दिष्यताम्	औन्दिष्यन्	प्र०पु०
औन्दिष्यः	औन्दिष्यतम्	औन्दिष्यत	म०पु०
औन्दिष्यम्	औन्दिष्याव	औन्दिष्याम	उ०पु०

(५) अञ्जू व्यक्तिभक्षणकान्तिगतिषु ।

(व्यक्त करना, चिकना करना, इच्छा करना, जाना)

(लटि) अनक्ति	अङ्क्तः	अञ्जन्ति	प्र०पु०
अनक्षि	अङ्क्थः	अङ्क्थ	म०पु०
अनञ्जि	अञ्ज्वः	अञ्जम्	उ०पु०
(लिटि) आनञ्जि	आनञ्जतुः	आनञ्जुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

आनञ्जिथ-आनङ्क्थ	आनञ्जथुः	आनञ्जि	म०पु०
आनञ्ज	आनञ्जिव	आनञ्जिम	उ०पु०
(लुटि) अञ्जिता	अञ्जितारौ	अञ्जितारः	प्र०पु०
अञ्जितासि	अञ्जितास्थः	अञ्जितास्थ	म०पु०
अञ्जितास्मि	अञ्जितास्वः	अञ्जितास्मः	उ०पु०
(पक्षे) अङ्क्ता	अङ्क्तारौ	अङ्क्तारः	प्र०पु०
अङ्क्तासि	अङ्क्तास्थः	अङ्क्तास्थ	म०पु०
अङ्क्तास्मि	अङ्क्तास्वः	अङ्क्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) अञ्जिष्यति	अञ्जिष्यतः	अञ्जिष्यन्ति	प्र०पु०
अञ्जिष्यसि	अञ्जिष्यथः	अञ्जिष्यथ	म०पु०
अञ्जिष्यामि	अञ्जिष्यावः	अञ्जिष्यामः	उ०पु०
(पक्षे) अङ्क्षयति	अङ्क्षयतः	अङ्क्षयन्ति	प्र०पु०
अङ्क्षयसि	अङ्क्षयथः	अङ्क्षयथ	म०पु०
अङ्क्षयामि	अङ्क्षयावः	अङ्क्षयामः	उ०पु०
(लोटि) अनक्तु-अङ्क्तात् अङ्क्ताम्		अञ्जन्तु	प्र०पु०
अङ्ग्धि-अङ्क्तात् अङ्क्ताम्		अङ्क्ता	म०पु०
अनजानि	अनजाव	अनजाम	उ०पु०
(लङि) आनक्-ग्	आङ्क्ताम्	आञ्जन्	प्र०पु०
आनक्-ग्	आङ्क्ताम्	आङ्क्ता	म०पु०
आनञ्जम्	आञ्जिव	आञ्जिम	उ०पु०
(वि.लि.) अञ्ज्यात्	अञ्ज्याताम्	अञ्ज्युः	प्र०पु०

अञ्ज्याः By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अञ्ज्याः	अञ्ज्यातम्	अञ्ज्यात	म०पु०
अञ्ज्याम्	अञ्ज्याव	अञ्ज्याम	उ०पु०
(भा.लि.) अञ्ज्यात्	अञ्ज्यास्ताम्	अञ्ज्यासुः	प्र०पु०
अञ्ज्याः	अञ्ज्यास्तम्	अञ्ज्यास्त	म०पु०
अञ्ज्यासम्	अञ्ज्यास्व	अञ्ज्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अञ्जीत्	अञ्जिष्टाम्	अञ्जिषुः	प्र०पु०
अञ्जीः	अञ्जिष्टम्	अञ्जिष्ट	म०पु०
अञ्जिषम्	अञ्जिष्व	अञ्जिष्व	उ०पु०
(लङि) अञ्जिष्यत्	अञ्जिष्यताम्	अञ्जिष्यन्	प्र०पु०
अञ्जिष्यः	अञ्जिष्यतम्	अञ्जिष्यत	म०पु०
अञ्जिष्यम्	अञ्जिष्याव	अञ्जिष्याम	उ०पु०
(पक्षे) अञ्ङ्यत्	अञ्ङ्यताम्	अञ्ङ्यन्	प्र०पु०
अञ्ङ्यः	अञ्ङ्यतम्	अञ्ङ्यत	म०पु०
अञ्ङ्यम्	अञ्ङ्याव	अञ्ङ्याम	उ०पु०

(६) एवं तञ्चू सङ्कोचने इत्यस्य धातोः—तनक्ति । ततश्च । तञ्चिता—तङ्क्ता । तञ्चिष्यति—तङ्क्ष्यति । तनक्तु । अतनक् । तञ्च्यात् । तच्यात् । अतञ्जीत् । अतञ्चिष्यत् । अतङ्क्ष्यत् । इत्यादीनि रूपाणि बोध्यानि ।

(७) ओविजी भयचलनयोः (डरना, चलना) ।

(लटि) विनक्ति	विङ्क्तः	विङ्कन्ति	प्र०पु०
विनक्षि	विङ्क्ष्यः	विङ्क्ष्य	म०पु०

विनञि	विञ्ज्वः	विञ्जमः	उ०पु०
(लिटि) विवेज	विविजतुः	विविजुः	प्र०पु०
विविजिथ	विविजथुः	विविज	म०पु०
विवेज	विविजिव	विविजिम	उ०पु०
(लुटि) विजिता	विजितारौ	विजितारः	प्र०पु०
विजितासि	विजितास्थः	विजितास्थ	म०पु०
विजितास्मि	विजितास्वः	विजितास्मः	उ०पु०
(लृटि) विजिष्यति	विजिष्यतः	विजिष्यन्ति	प्र०पु०
विजिष्यसि	विजिष्यथः	विजिष्यथ	म०पु०
विजिष्यामि	विजिष्यावः	विजिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) विनक्तु-विङ्क्तात्	विङ्क्ताम्	विञ्जन्तु	प्र०पु०
विङ्ग्धि-विङ्क्तात्	विङ्क्तम्	विङ्क्त	म०पु०
विनजानि	विनजाव	विनजाम	उ०पु०
(लङि) अविनक्-ग्	अविङ्क्ताम्	अविञ्जन्	प्र०पु०
अविनक्-ग्	अविङ्क्तम्	अविङ्क्त	म०पु०
अविनजम्	अविञ्ज्व	अविञ्जम	उ०पु०
(वि.लि.) विञ्ज्यात्	विञ्ज्याताम्	विञ्ज्युः	प्र०पु०
विञ्ज्याः	विञ्ज्यातम्	विञ्ज्यात	म०पु०
विञ्ज्याम्	विञ्ज्याव	विञ्ज्याम	उ०पु०
(आ.लि) विज्यात्	विज्यास्ताम्	विज्यासुः	प्र०पु०
विज्याः	विज्यास्तम्	विज्यास्त	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	विज्यासम्	विज्यास्व	विज्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	अविजीत्	अविजिष्टाम्	अविजिष्णुः	प्र०पु०
	अविजीः	अविजिष्टम्	अविजिष्ट	म०पु०
	अविजिषम्	अविजिष्व	अविजिष्टम	ङ०पु०
(लृङि)	अविजिष्यत्	अविजिष्यताम्	अविजिष्यन्	प्र०पु०
	अविजिष्यः	अविजिष्यतम्	अविजिष्यत	म०पु०
	अविजिष्यम्	अविजिष्याव	अविजिष्याम	उ०पु०
(८) शिष्टलृट् विशेषणे । (प्रशंसा करना, विशेषित करना)				
(लटि)	शिनष्टि	शिष्टः	शिषन्ति	प्र०पु०
	शिनक्षि	शिष्टः	शिष्ट	म०पु०
	शिनष्टिम	शिष्ट्वः	शिष्टमः	उ०पु०
(लोटि)	शिशेष	शिशिषतुः	शिशिषुः	प्र०पु०
	शिशेषिथ	शिशिषथुः	शिशिष	म०पु०
	शिशेष	शिशिषिव	शिशिषिम	उ०पु०
(लृटि)	शेष्टा	शेष्टारौ	शेष्टारः	प्र०पु०
	शेष्टासि	शेष्टास्थः	शेष्टास्थ	म०पु०
	शेष्टास्मि	शेष्टास्वः	शेष्टास्मः	उ०पु०
(लृटि)	शेक्ष्यति	शेक्ष्यतः	शेक्ष्यन्ति	प्र०पु०
	शेक्ष्यसि	शेक्ष्यथः	शेक्ष्यथ	म०पु०
	शेक्ष्यामि	शेक्ष्यावः	शेक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि)	शिनष्टु शिष्टात्	शिष्टाम्	शिषन्तु	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	शिरड्दि-शिरिड् शिरिष्टम् शिरिष्टम् शिरिष्टम्	म०पु०
	शिनषाणि शिनषाव शिनषाम	उ०पु०
(लङि)	अशिनट्-ड् अशिरिष्टम् अशिरिषन्	प्र०पु०
	अशिनट्-ड् अशिरिष्टम् अशिरिष्ट	म०पु०
	अशिनषम् अशिरिष्व अशिरिष्म	उ०पु०
(वि.लि.)	शिरिष्यात् शिरिष्याताम् शिरिष्युः	प्र०पु०
	शिरिष्याः शिरिष्यातम् शिरिष्यात	म०पु०
	शिरिष्याम् शिरिष्याव शिरिष्याम	उ०पु०
(आ.लि.)	शिरिष्यात् शिरिष्यास्ताम् शिरिष्यासुः	प्र०पु०
	शिरिष्याः शिरिष्यास्तम् शिरिष्यास्त	म०पु०
	शिरिष्यासम् शिरिष्यास्व शिरिष्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	अशिरिषत् अशिरिषताम् अशिरिषन्	प्र०पु०
	अशिरिषः अशिरिषतम् अशिरिषत	म०पु०
	अशिरिषम् अशिरिषाव अशिरिषाम	उ०पु०
(लृङि)	अशेरिष्यत् अशेरिष्यताम् अशेरिष्यन्	प्र०पु०
	अशेरिष्यः अशेरिष्यतम् अशेरिष्यत	म०पु०
	अशेरिष्यम् अशेरिष्याव अशेरिष्याम	उ०पु०

(९) एवं 'पिष्ट्लु सञ्चूर्णने' इत्यस्य पिनष्टि-इत्यादिरूपाणि ।

(१०) भञ्जो आमर्दने (तोडना) सकर्मकः ।

(लटि)	भनक्ति भङ्क्तेः भञ्जन्ति	प्र०पु०
	भनक्षि भङ्क्थः भङ्क्थ	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मनञिम्	मञ्ज्वः	मञ्ज्मः	उ०पु०
(लिटि) वभञ्ज	वभञ्जतुः	वभञ्जुः	प्र०पु०
वभञ्जिथ-वभङ्क्थ	वभञ्जथुः	वभञ्ज	म०पु०
वभञ्ज	वभञ्जिव	वभञ्जिम	उ०पु०
(लुटि) भङ्क्ता	भङ्क्तारौ	भङ्क्तारः	प्र०पु०
भङ्क्तासि	भङ्क्तास्थः	भङ्क्तास्थ	म०पु०
भङ्क्तास्मि	भङ्क्तास्वः	भङ्क्तास्मः	उ०पु०
(लटि) भङ्क्षयति	भङ्क्षयतः	भङ्क्षयन्ति	प्र०पु०
भङ्क्षयसि	भङ्क्षयथः	भङ्क्षयथ	म०पु०
भङ्क्षयामि	भङ्क्षयानः	भङ्क्षयामः	उ०पु०
(लोटि) भनक्तु-भङ्क्तात्	भङ्क्ताम्	भञ्जन्तु	प्र०पु०
भङ्ग्धि-भङ्क्तात्	भङ्क्तम्	भङ्क्त	म०पु०
भनजानि	भनजाव	भनजाम	उ०पु०
(लङि) अभनक्-ग्	अभङ्क्ताम्	अभञ्जन्	प्र०पु०
अभनक्-ग्	अभङ्क्तम्	अभङ्क्त	म०पु०
अभनजम्	अभञ्ज्व	अभञ्ज्म	उ०पु०
(वि.लि.) भञ्ज्यात्	भञ्ज्याताम्	भञ्ज्युः	प्र०पु०
भञ्ज्याः	भञ्ज्यातम्	भञ्ज्यात	म०पु०
भञ्ज्याम्	भञ्ज्याव	भञ्ज्याम	उ०पु०
(आ.लि.) भज्यात्	भज्यास्ताम्	भज्यास्तुः	प्र०पु०
भज्याः	भज्यास्तम्	भज्यास्त	म०पु०

भज्यासम्	भज्यास्व	भज्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अभाङ्हीत्	अभाङ्क्ताम्	अभाङ्क्तुः	प्र०पु०
अभाङ्हीः	अभाङ्क्तम्	अभाङ्क्त	म०पु०
अभाङ्हम्	अभाङ्क्ष्व	अभाङ्क्ष्म	उ०पु०
(लृङि) अभङ्क्ष्यत्	अभङ्क्ष्यताम्	अभङ्क्ष्यन्	प्र०पु०
अभङ्क्ष्यः	अभङ्क्ष्यतम्	अभङ्क्ष्यत	म०पु०
अभङ्क्ष्यम्	अभङ्क्ष्याव	अभङ्क्ष्याम	उ०पु०
(११) भुज पालनाभ्यवहारयोः । (रक्षा करना, भोजन करना)			
(लिटि) भुनक्ति	भुङ्क्तः	भुङ्कन्ति	प्र०पु०
भुनक्षि	भुङ्क्थः	भुङ्क्थ	म०पु०
भुनङ्मि	भुङ्क्वः	भुङ्क्वः	उ०पु०
(लिटि) बुभोज	बुभुजतुः	बुभुजुः	प्र०पु०
बुभोजिथ	बुभुजथुः	बुभुज	म०पु०
बुभोज	बुभुजिव	बुभुजिम	उ०पु०
(लुटि) भोक्ता	भोक्तारौः	भोक्ताः	प्र०पु०
भोक्तासि	भोक्तास्थः	भोक्तास्थ	म०पु०
भोक्तास्मि	भोक्तास्वः	भोक्तास्मः	उ०पु०
(लृटि) भोक्ष्यति	भोक्ष्यतः	भोक्ष्यन्ति	प्र०पु०
भोक्ष्यसि	भोक्ष्यथः	भोक्ष्यथ	म०पु०
भोक्ष्यामि	भोक्ष्यावः	भोक्ष्यामः	उ०पु०
(लोटि) भुनक्तु-भुङ्क्तात्	भुङ्क्ताम्	भुङ्कन्तु	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मुङ्ग्गधि-मुङ्क्तात् मुङ्क्ताम्	मुङ्क्ताम्	मुङ्क्ताम्	म०पु०
भुनजानि	भुनजाव	भुनजाम	उ०पु०
(लङि) अभुनक्-ग्	अभुङ्क्ताम्	अभुङ्क्ताम्	प्र०पु०
अभुनक्-ग्	अभुङ्क्ताम्	अभुङ्क्ताम्	म०पु०
अभुनजम्	अभुङ्क्ताम्	अभुङ्क्ताम्	उ०पु०
(वि.लि.)भुञ्ज्यात्	भुञ्ज्याताम्	भुञ्ज्युः	प्र०पु०
भुञ्ज्याः	भुञ्ज्याताम्	भुञ्ज्याताम्	म०पु०
भुञ्ज्याम्	भुञ्ज्याव	भुञ्ज्याम्	उ०पु०
(आ.लि.)भुञ्ज्यात्	भुञ्ज्याताम्	भुञ्ज्याताम्	प्र०पु०
भुञ्ज्याः	भुञ्ज्याताम्	भुञ्ज्याताम्	म०पु०
भुञ्ज्यासम्	भुञ्ज्यास्व	भुञ्ज्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अभौक्षीत्	अभौक्ताम्	अभौक्षुः	प्र०पु०
अभौक्षीः	अभौक्ताम्	अभौक्ताम्	म०पु०
अभौक्षम्	अभौक्षव	अभौक्षम्	उ०पु०
(लृङि) अभोक्ष्यत्	अभोक्ष्यताम्	अभोक्ष्यन्	प्र०पु०
अभोक्ष्य	अभोक्ष्यताम्	अभोक्ष्यताम्	म०पु०
अभोक्ष्यम्	अभोक्ष्याव	अभोक्ष्याम्	उ०पु०
भोजने उपभोगे चायमेवाऽत्मनेपदी ।			
(लटि) मुङ्क्ते	मुङ्क्ताते	मुङ्क्ताते	प्र०पु०
मुङ्क्ते	मुङ्क्ताये	मुङ्क्ताये	म०पु०
मुङ्क्ते	मुङ्क्ताहे	मुङ्क्ताहे	उ०पु०

(लिटि) बुभुजे	बुभुजाते	बुभुजिरे	प्र०पु०
बुभुजिषे	बुभुजाथे	बुभुजिध्वे	म०पु०
बुभुजे	बुभुजिवहे	बुभुजिमहे	उ०पु०
(लुटि) भोक्ता	भोक्तारौ	भोक्तारः	प्र०पु०
भोक्तासे	भोक्तासाथे	भोक्ताध्वे	म०पु०
भोक्ताहे	भोक्तास्वहे	भोक्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) भोक्ष्यते	भोक्ष्येते	भोक्ष्यन्ते	प्र०पु०
भोक्ष्यसे	भोक्ष्येथे	भोक्ष्यध्वे	म०पु०
भोक्ष्ये	भोक्ष्यावहे	भोक्ष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) भुङ्क्ताम्	भुञ्जाताम्	भुञ्जताम्	प्र०पु०
भुङ्क्स्व	भुञ्जाथाम्	भुङ्ग्ध्वम्	म०पु०
भुनजै	भुनजावहै	भुनजामहै	उ०पु०
(लङि) अभुङ्क्त	अभुञ्जाताम्	अभुञ्जत	प्र०पु०
अभुङ्क्थाः	अभुञ्जाथाम्	अभुङ्ग्ध्वम्	म०पु०
अभुञ्जि	अभुञ्ज्वहि	अभुञ्जमहि	उ०पु०
(वि.लि.) भुञ्जीत	भुञ्जीयाताम्	भुञ्जीरन्	प्र०पु०
भुञ्जीथाः	भुञ्जीयाथाम्	भुञ्जीध्वम्	म०पु०
भुञ्जीय	भुञ्जीवहि	भुञ्जीमहि	उ०पु०
(धा.लि.) भुक्षीष्ट	भुक्षीयास्थाम्	भुक्षीरन्	प्र०पु०
भुक्षीष्टाः	भुक्षीयास्थाम्	भुक्षीध्वम्	म०पु०
भुक्षीय	भुक्षीवहि	भुक्षीमहि	उ०पु०

(लुङि) अमुक्ता	अमुक्ताताम्	अमुक्षत	प्र०पु०
अमुक्याः	अमुक्षाथाम्	अमुग्ध्वम्	म०पु०
अमुक्षि	अमुक्ष्वहि	अमुक्षमहि	उ०पु०
(लङि) अभोक्ष्यत	अभोक्ष्येताम्	अभोक्ष्यन्त	प्र०पु०
अभोक्ष्यथाः	अभोक्ष्येथाम्	अभोक्ष्यध्वम्	म०पु०
अभोक्ष्ये	अभोक्ष्यावहि	अभोक्ष्यामहि	उ०पु०

(आत्मनेपदिनौ)

(१) जिहन्धी दीप्तौ (जलानां, प्रकाशित करना) ।

(लटि) इन्धे	इन्धाते	इन्धते	प्र०पु०
इन्धे	इन्धाथे	इन्ध्वे	म०पु०
इन्धे	इन्ध्वहे	इन्धमहे	उ०पु०
(लिटि) इन्धाञ्चके	इन्धाञ्चकाते	इन्धाञ्चकिरे	प्र०पु०
इन्धाञ्चकृषे	इन्धाञ्चक्राथे	इन्धाञ्चकृद्वे	म०पु०
इन्धाञ्चके	इन्धाञ्चकृवहे	इन्धाञ्चकृमहे	उ०पु०
(लुटि) इन्धिता	इन्धितारौ	इन्धितारः	प्र०पु०
इन्धितासे	इन्धितासाथे	इन्धिताध्वे	म०पु०
इन्धिताहे	इन्धितास्वहे	इन्धितास्महे	उ०पु०
(लुटि) इन्धिष्यते	इन्धिष्येते	इन्धिष्यन्ते	प्र०पु०
इन्धिष्यसे	इन्धिष्येथे	इन्धिष्यध्वे	म०पु०
इन्धिष्ये	इन्धिष्यावहे	इन्धिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) इन्धाम्	इन्धाताम्	इन्धताम्	प्र०पु०

इन्स्व	इन्धाथाम्	इन्ध्वम्	म०पु०
इनधै	इन्धावहै	इन्धामहै	उ०पु०
(लङि) ऐन्ध	ऐन्धाताम्	ऐन्धत	प्र०पु०
ऐन्धाः	ऐन्धाथाम्	ऐन्ध्वम्	म०पु०
ऐन्धि	ऐन्धवहि	ऐन्धमहि	उ०पु०
(वि.लि.) इन्धीत	इन्धीयाताम्	इन्धीरन्	प्र०पु०
इन्धीथाः	इन्धीयाथाम्	इन्धीध्वम्	म०पु०
इन्धीय	इन्धीवहि	इन्धीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) इन्धिषीष्ट	इन्धिषीयास्ताम्	इन्धिषीरन्	प्र०पु०
इन्धिषीष्ठाः	इन्धिषीयास्थाम्	इन्धिषीध्वम्	म०पु०
इन्धिषीय	इन्धिषीवहि	इन्धिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) ऐन्धिष्ट	ऐन्धिष्ठाताम्	ऐन्धिषत	प्र०पु०
ऐन्धिष्ठाः	ऐन्धिष्ठाथाम्	ऐन्धिद्वम्	म०पु०
ऐन्धिषि	ऐन्धिष्वहि	ऐन्धिष्महि	उ०पु०
(लृङि) ऐन्धिष्यत	ऐन्धिष्येताम्	ऐन्धिष्यन्त	प्र०पु०
ऐन्धिष्यथाः	ऐन्धिष्येथाम्	ऐन्धिष्यध्वम्	म०पु०
ऐन्धिष्ये	ऐन्धिष्यावहि	ऐन्धिष्यामहि	उ०पु०

(२) विद् विचारणे (विचारना)

(लटि) विन्ते	विन्दाते	विन्दते	प्र०पु०
विन्तसे	विन्दाथे	विन्द्वे	म०पु०
विन्दे	विन्द्वहि	विन्द्वहि	पु०उ०

(लिटि) विविदे	विविदाते	विविदिरे	प्र०पु०
विविदिषे	विविदाथे	विविदिध्वे	म०पु०
विविदे	विविदिवहे	विविदिमहे	उ०पु०
(लुटि) वेत्ता	वेत्तारौ	वेत्तारः	प्र०पु०
वेत्तासे	वेत्तासाथे	वेत्ताध्वे	म०पु०
वेत्ताहे	वेत्तास्वहे	वेत्तास्महे	उ०पु०
(लृटि) वेत्स्यते	वेत्स्येते	वेत्स्यन्ते	प्र०पु०
वेत्स्यसे	वेत्स्येथे	वेत्स्यध्वे	म०पु०
वेत्स्ये	वेत्स्यावहे	वेत्स्यामहे	उ०पु०
(लोटि) विन्ताम्	विन्दाताम्	विन्दताम्	प्र०पु०
विन्स्व	विन्दाथाम्	विन्द्स्वम्	म०पु०
विनदै	विनदावहै	विनदामहै	उ०पु०
(लङि) अविन्त	अविन्दाताम्	अविन्दत	प्र०पु०
अविन्थाः	अविन्दाथाम्	अविन्द्स्वम्	म०पु०
अविन्दि	अविन्द्वहि	अविन्द्वाहि	उ०पु०
(नि.लि.) विन्दीत	विन्दीयाताम्	विन्दीरन्	प्र०पु०
विन्दीथाः	विन्दीयाथाम्	विन्दीध्वम्	म०पु०
विन्दीय	विन्दीवहि	विन्दीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वित्सीष्ट	वित्सीयास्ताम्	वित्सीरन्	प्र०उ०
वित्सीष्टाः	वित्सीयास्थाम्	वित्सीध्वम्	म०पु०
वित्सीय	वित्सीवहि	वित्सीमहि	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लुङि) अविक्त	अविक्ताताम्	अविक्तत	प्र०पु०
अविक्ताः	अविक्ताथाम्	अविद्ध्वम्	म०पु०
अवित्सि	अवित्स्वहि	अवित्स्महि	उ०पु०
(लृङि) अवेत्स्यत	अवेत्स्येताम्	अवेत्स्यन्त	प्र०पु०
अवेत्स्यथाः	अवेत्स्येथाम्	अवेत्स्यध्वम्	म०पु०
अवेत्स्ये	अवेत्स्यावहि	अवेत्स्यामहि	उ०पु०

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीयभागे रुधादिप्रकरणम् ।

अथ तनादिप्रकरणम् ।

(उपयपदिनः) ६ धातवः ।

(१) तनु विस्तारे (तनना, फैलाना) सकर्मकः ।

(लटि) तनोति	तनुतः	तन्वन्ति	प्र०पु०
तनांषि	तनुथः	तनुथ	म०पु०
तनोमि	तनुवः-तन्वः	तनुमः-तन्मः	उ०पु०
(आ.प.)तनुते	तन्वाते	तन्वते	प्र०पु०
तनुषे	तन्वाथे	तनुध्वे	म०पु०
तन्वे	तनुवहे-तन्वहे	तनुमहे-तन्महे	उ०पु०
(लिटि.)ततान	तेनतुः	तेनुः	प्र०पु०
तेनिथ	तेनथुः	तेन	म०पु०
ततान ततान	तेनिथ	तेनिथ	उ०पु०

(आ.प.)तेने Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	तेनाथे	तेनिरे	प्र०पु०
	तेनाथे	तेनिध्वे	म०पु०
	तेनिवहे	तेनिमहे	उ०पु०
(लुटि) तनिता	तनितारौ	तनितारः	प्र०पु०
तनितासि	तनितास्थः	तनितास्थ	म०पु०
तनितास्मि	तनितास्वः	तनितास्मः	उ०पु०
(आ.प.)तनिता	तनितारौ	तनितारः	प्र०पु०
तनितासे	तनितामाथे	तनिताध्वे	म०पु०
तनिताहे	तनितास्वहे	तनितास्महे	उ०पु०
(लृटि) तनिष्यति	तनिष्यतः	तनिष्यन्ति	प्र०पु०
तनिष्यसि	तनिष्यथः	तनिष्यथ	म०पु०
तनिष्यामि	तनिष्यावः	तनिष्यामः	उ०पु०
(आ.प.)तनिष्यते	तनिष्येते	तनिष्यन्ते	प्र०पु०
तनिष्यसे	तनिष्येथे	तनिष्यध्वे	म०पु०
तनिष्ये	तनिष्यावहे	तनिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) तनोवु-तनुतात्	तनुताम्	तन्वन्तु	प्र०पु०
तनु-तनुतात्	तनुतम्	तनुत	म०पु०
तनवानि	तनवाव	तनवाम	उ०पु०
(आ.प.)तनुताम्	तन्वाताम्	तन्वताम्	प्र०पु०
तनुष्व	तन्वाथाम्	तन्वध्वम्	म०पु०
तनवै	तनवावहे	तनवामहे	उ०पु०

(लङि) अतनोत्	अतनुताम्	अतन्वन्	प्र०पु०
अतनोः	अतनुतम्	अतनुत	म०पु०
अतनवम्	अतनुव-अतन्व	अतनुम-अतन्म	उ०पु०
(आ.प.)अतनुत	अतन्वाताम्	अतन्वत	प्र०पु०
अतनुथाः	अतन्वाथाम्	अतनुध्वम्	म०पु०
अतन्वि	अतनुवहि-अतन्वहि	अतनुमहि-अतन्महि	उ०पु०
(वि.लि.)तनुयात्	तनुयाताम्	तनुयुः	प्र०पु०
तनुयाः	तनुयातम्	तनुयात	म०पु०
तनुयाम्	तनुयाव	तनुयाम	उ०पु०
(आ.प.)तन्वीत	तन्वीयाताम्	तन्वीरन्	प्र०पु०
तन्वीथाः	तन्वीयाथाम्	तन्वीध्वम्	म०पु०
तन्वीय	तन्वीवहि	तन्वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)तन्यात्	तन्यास्ताम्	तन्यासुः	प्र०पु०
तन्याः	तन्यास्तम्	तन्यास्त	म०पु०
तन्यासम्	तन्यास्व	तन्यास्म	उ०पु०
(आ.प.)तनिषीष्ट	तनिषीयास्ताम्	तनिषीरन्	प्र०पु०
तनिषीष्ठाः	तनिषीयास्थाम्	तनिषीध्वम्	म०पु०
तनिषीय	तनिषीवहि	तनिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अतानीत्	अतानिष्टाम्	अतानिषुः	प्र०पु०
अतानीः	अतानिष्टम्	अतानिष्ट	म०पु०
अतानिषम्	अतानिष्व	अतानिष्म	उ०पु०

(पक्षे) अतनीत् अतनिष्ठाम् अतनिष्ठः प्र०पु०

अतनीः अतनिष्ठम् अतनिष्ठ म०पु०

अतनिष्ठम् अतनिष्ठ्व अतनिष्ठम् उ०पु०

(आ.प.) अतत-अतनिष्ठ अतनिष्ठाताम् अतनिष्ठत प्र०पु०

अतथाः अतनिष्ठाः अतनिष्ठाथाम् अतनिष्ठ्वम् म०पु०

अतनिष्ठि अतनिष्ठ्वहि अतनिष्ठम्हि उ०पु०

(लुङि) अतनिष्ठ्यत् अतनिष्ठ्यताम् अतनिष्ठ्यन् प्र०पु०

अतनिष्ठ्यः अतनिष्ठ्यतम् अतनिष्ठ्यत म०पु०

अतनिष्ठ्यम् अतनिष्ठ्याव अतनिष्ठ्याम उ०पु०

(आ.प.) अतनिष्ठ्यत अतनिष्ठ्येताम् अतनिष्ठ्यन्त प्र०पु०

अतनिष्ठ्यथाः अतनिष्ठ्येथाम् अतनिष्ठ्यध्वम् म०पु०

अतनिष्ठ्ये अतनिष्ठ्यावहि अतनिष्ठ्यामहि उ०पु०

(२) षण्णु दाने (देना) सकर्मकः ।

(लटि) सनोति सनुतः सन्वन्ति प्र०पु०

सनोषि सनुथः सनुथ म०पु०

सनोमि सन्वः-सनुवः सन्मः-सनुमः उ०पु०

(आ.प.) सनुते सन्वाते सन्वते प्र०पु०

सनुषे सन्वाये सनुध्वे म०पु०

सन्वे सन्वहे-सनुवहे सन्महे-सनुमहे उ०पु०

(लिटि) ससान सेनतुः सेनुः प्र०पु०

सेनिय सेनधुः सेन म०पु०

ससान-ससन	सेनिव	सेनिम	उ०पु०
(आ.प.)सेने	सेनाते	सेनिरे	प्र०पु०
सेनिषे	सेनाथे	सेनिध्वे	म०पु०
सेने	सेनिवहे	सेनिमहे	उ०पु०
(लुटि) सनिता	सनितारौ	सनितारः	प्र०पु०
सनितासि	सनितास्थः	सनितास्थ	म०पु०
सनितास्मि	सनितास्वः	सनितास्मः	उ०पु०
(आ.प.)सनिता	सनितारौ	सनितारः	प्र०पु०
सनितासे	सनितासाथे	सनिताध्वे	म०पु०
सनिताहे	सनितास्वहे	सनितास्महे	उ०पु०
(लृटि) सनिष्यति	सनिष्यतः	सनिष्यन्ति	प्र०पु०
सनिष्यसि	सनिष्यथः	सनिष्यथ	म०पु०
सनिष्यामि	सनिष्यावः	सनिष्यामः	उ०पु०
(आ.प.)सनिष्यते	सनिष्येते	सनिष्यन्ते	प्र०पु०
सनिष्यसे	सनिष्येथे	सनिष्यध्वे	म०पु०
सनिष्ये	सनिष्यावहे	सनिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) सनोतु सनुतात्	सनुताम्	सन्वन्तु	प्र०पु०
सनु सनुतात्	सनुतम्	सनुत	प्र०पु०
सनवानि	सनवाव	सनवाम	उ०पु०
(आ.प.)सनुताम्	सन्वाताम्	सन्वताम्	प्र०पु०
सनुष्व	सन्वाथाम्	सनुध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

सनवै	सनवावहै	सनवामहै	उ०पु०
(लङि) असनोत्	असनुताम्	असन्वन्	प्र०पु०
असनोः	असनुतम्	असनुत	म०पु०
असनवम्	असनुव-असन्व	असनुम-असन्म	उ०पु०
(आ.प.) असनुत	असन्वाताम्	असन्वत	प्र०पु०
असनुथाः	असन्वाथाम्	असनुध्वम्	म०पु०
असन्वि	असनुवहि-असन्वहि	असनुमहि-असन्महि	उ०पु०
(वि.लि.) सनुयात्	सनुयाताम्	सनुयुः	प्र०पु०
सनुयाः	सनुयातम्	सनुयात	म०पु०
सनुयाम्	सनुयाव	सनुयाम	उ०पु०
(आ.प.) सन्वीत	सन्वीयाताम्	सन्वीरन्	प्र०पु०
सन्वीथाः	सन्वीयाथाम्	सन्वीध्वम्	म०पु०
सन्वीय	सन्वीवहि	सन्वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) सायात्	सायास्ताम्	सायासुः	प्र०पु०
सायाः	सायास्तम्	सायास्त	म०पु०
सायासम्	सायास्व	सायास्म	उ०पु०
(पक्षे) सन्यात्	सन्यास्ताम्	सन्यासुः	प्र०पु०
सन्याः	सन्यास्तम्	सन्यास्त	म०पु०
सन्यासम्	सन्यास्व	सन्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) सनिषीष्ट	सनिषीयास्ताम्	सनिषीरन्	प्र०पु०
सनिषीष्ठाः	सनिषीयाथाम्	सनिषीध्वम्	म०पु०

सनिषीय	सनिषीवहि	सनिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) असानीत्	असनिष्टाम्	असनिषुः	प्र०पु०
असानीः	असनिष्टम्	असनिष्ट	म०पु०
असनिषम्	असनिष्व	असनिष्म	उ०पु०
(पक्षे) असनीत्	असनिष्टाम्	असनिषुः	प्र०पु०
असनीः	असनिष्टम्	असनिष्ट	म०पु०
असनिषम्	असनिष्व	असनिष्म	उ०पु०
(आ.प.) असात असनिष्ट	असनिषाताम्	असनिषत	प्र०पु०
असाथाः-असनिष्ठाः	असनिषाथाम्	असनिट्वम्	म०पु०
असनिषि	असनिष्वहि	असनिष्महि	उ०पु०
(लृङि) असनिष्यत्	असनिष्यताम्	असनिष्यन्	प्र०पु०
असनिष्यः	असनिष्यतम्	असनिष्यत	म०पु०
असनिष्यम्	असनिष्याव	असनिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) असनिष्यत	असनिष्येताम्	असनिष्यन्त	प्र०पु०
असनिष्यथाः	असनिष्येथाम्	असनिष्यध्वम्	म०पु०
असनिष्ये	असनिष्यावहि	असनिष्यामहि	उ०पु०
(३) क्षणुहिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।			
(लटि) क्षणोति	क्षणुतः	क्षणवन्ति	प्र०पु०
क्षणोषि	क्षणुथः	क्षणुथ	म०पु०
क्षणोमि	क्षणुवः-क्षणवः	क्षणुमः-क्षणमः	उ०पु०
(आ.प.) क्षणुते	क्षणवाते	क्षणवते	प्र०पु०

क्षणुषे	क्षरवाधे	क्षणुध्वे	म०पु०
क्षरवे	क्षणुवहे-क्षरवहे	क्षणुमहे-क्षरमहे	उ०पु०
(लिटि) चक्षाय	चक्षयतुः	चक्षुः	प्र०पु०
चक्षयिथ	चक्षयथुः	चक्षण	म०पु०
चक्षाय चक्षण	चक्षयिव	चक्षयिम	उ०पु०
(आ.प.) चक्षणे	चक्षयते	चक्षयिरे	प्र०पु०
चक्षयिषे	चक्षयधे	चक्षयिध्वे	म०पु०
चक्षणे	चक्षयिवहे	चक्षयिमहे	उ०पु०
(लुटि) क्षयिता	क्षयितारौ	क्षयितारः	प्र०पु०
क्षयितामि	क्षयितास्थः	क्षयितास्थ	म०पु०
क्षयितास्मि	क्षयितास्वः	क्षयितास्मः	उ०पु०
(आ.प.) क्षयिता	क्षयितारौ	क्षयितारः	प्र०पु०
क्षयितासे	क्षयितासाधे	क्षयिताध्वे	म०पु०
क्षयिताहे	क्षयितास्वहे	क्षयितास्महे	उ०पु०
(लृटि) क्षयिष्यति	क्षयिष्यतः	क्षयिष्यन्ति	प्र०पु०
क्षयिष्यसि	क्षयिष्यथः	क्षयिष्यथ	म०पु०
क्षयिष्यामि	क्षयिष्यावः	क्षयिष्यामः	उ०पु०
(आ.प.) क्षयिष्यते	क्षयिष्येते	क्षयिष्यन्ते	प्र०पु०
क्षयिष्यसे	क्षयिष्येधे	क्षयिष्यध्वे	म०पु०
क्षयिष्ये	क्षयिष्यावहे	क्षयिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) क्षणोतु-क्षणुनात्	क्षणुताम्	क्षरवन्तु	प्र०पु०

क्षणु-क्षणुतात्	क्षणुतम्	क्षणुत	म०पु०
क्षणवानि	क्षणवाव	क्षणवाम	उ०पु०
(आ.प.)क्षणुताम्	क्षणवाताम्	क्षणवताम्	प्र०पु०
क्षणुव	क्षणवाथाम्	क्षणुध्वम्	म०पु०
क्षणवै	क्षणवावहै	क्षणवामहै	उ०पु०
(लङि) अक्षणोत्	अक्षणुताम्	अक्षणवन्	प्र०पु०
अक्षणोः	अक्षणुतम्	अक्षणुत	म०पु०
अक्षणवम्	अक्षणुव-अक्षणव	अक्षणुम-अक्षणम	उ०पु०
(आ.प.)अक्षणुत	अक्षणवाताम्	अक्षणवत	प्र०पु०
अक्षणुथाः	अक्षणवाथाम्	अक्षणुध्वम्	म०पु०
अक्षणिव	अक्षणुवहि-अक्षणवहि	अक्षणुमहि-अक्षणमहि	उ०पु०
(वि.लि.)क्षणुयात्	क्षणुयाताम्	क्षणुयुः	प्र०पु०
क्षणुयाः	क्षणुयातम्	क्षणुयात	म०पु०
क्षणुयाम्	क्षणुयाव	क्षणुयाम	उ०पु०
(आ.प.)क्षणवीत	क्षणवीयाताम्	क्षणवीरन्	प्र०पु०
क्षणवीथाः	क्षणवीयाथाम्	क्षणवीध्वम्	म०पु०
क्षणवीय	क्षणवीवहि	क्षणवीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)क्षणयात्	क्षणयास्ताम्	क्षणयासुः	प्र०पु०
क्षणयाः	क्षणयास्तम्	क्षणयास्त	म०पु०
क्षणयासम्	क्षणयास्व	क्षणयास्म	उ०पु०
(आ.प.)क्षणिषीष्ट	क्षणिषीयास्ताम्	क्षणिषीरन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

क्षणिषाः	क्षणिषास्थाम्	क्षणिषीध्वम्	म०पु०
क्षणिषीय	क्षणिषीवहि	क्षणिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अक्षणीत्	अक्षणिष्टाम्	अक्षणिषुः	प्र०पु०
अक्षणीः	अक्षणिष्टम्	अक्षणिष्ट	म०पु०
अक्षणिषम्	अक्षणिष्व	अक्षणिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अक्षत-अक्षणिष्ट	अक्षणिषाताम्	अक्षणिषत	प्र०पु०
अक्षथाः-अक्षणिष्ठाः	अक्षणिषाथाम्	अक्षणिष्ट्वम्	म०पु०
अक्षणिषि	अक्षणिष्वहि	अक्षणिष्महि	उ०पु०
(लृङि) अक्षणिष्यत्	अक्षणिष्यताम्	अक्षणिष्यन्	प्र०पु०
अक्षणिष्यः	अक्षणिष्यतम्	अक्षणिष्यत	म०पु०
अक्षणिष्यम्	अक्षणिष्याव	अक्षणिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अक्षणिष्यत	अक्षणिष्येताम्	अक्षणिष्यन्त	प्र०पु०
अक्षणिष्यथाः	अक्षणिष्येथाम्	अक्षणिष्यध्वम्	म०पु०
अक्षणिष्ये	अक्षणिष्यावहि	अक्षणिष्यामहि	उ०पु०

(४) क्षिणु हिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।

(लटि) क्षिणोति	क्षिणुतः	क्षिणवन्ति	प्र०पु०
(पक्षे) क्षेणोति	क्षेणुतः	क्षेणवन्ति	

अक्षेणोत्-अक्षित-अक्षेणिष्ट-इत्यादिरूपाणि 'तृणु' धातुवद्बोधानि ।

(५) तृणु अदने (खाना) सकर्मकः ।

(लटि) तृणोति	तृणुतः	तृणवन्ति	प्र०पु०
तृणोषि	तृणुथः	तृणुथ	म०पु०

Digitized By Slddhanta eGangotri Gyaan Kosha

तृणामि	तृणुवः-तृणवः	तृणुमः-तृणमः	उ०पु०
(गुणपक्षे) तर्णोति	तर्णुतः	तर्णुवन्ति	प्र०पु०
तर्णोषि	तर्णुथः	तर्णुथ	म०पु०
तर्णोमि	तर्णुवः	तर्णुमः	उ०पु०
(आ.प.) तृणुते	तृणवाते	तृणवते	प्र०पु०
तृणुषे	तृणवाथे	तृणुध्वे	म०पु०
तृणवे	तृणुवहे-तृणवहे	तृणुमहे-तृणमहे	उ०पु०
(पक्षे) तर्णुते	तर्णुवाते	तर्णुवते	प्र०पु०
तर्णुषे	तर्णुवाथे	तर्णुध्वे	म०पु०
तर्णुवे	तर्णुवहे	तर्णुमहे	उ०पु०
(लिटि) ततर्ण	ततृणुतुः	ततृणुः	प्र०पु०
ततर्णिथ	ततृणुथुः	ततृणु	म०पु०
ततर्ण	ततृणुव	ततृणुम	उ०पु०
(आ.प.) ततृणो	ततृणुवाते	ततृणुवरे	प्र०पु०
ततृणुषे	ततृणुवाथे	ततृणुध्वे	०पु०म
ततृणो	ततृणुवहे	ततृणुमहे	उ०पु०
(लुटि) तर्णिता	तर्णितारौ	तर्णितारः	प्र०पु०
तर्णिताषि	तर्णितास्थः	तर्णितास्थ	म०पु०
तर्णितास्मि	तर्णितास्वः	तर्णितास्मः	उ०पु०
(आ.प.) तर्णिता	तर्णितारौ	तर्णितारः	प्र०पु०
तर्णितासे	तर्णितासाथे	तर्णिताध्वे	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

तर्णिताह	तर्णितास्वह	तर्णितास्मह	उ०पु०
----------	-------------	-------------	-------

(लटि) तर्णिष्यति	तर्णिष्यतः	तर्णिष्यन्ति	प्र०पु०
------------------	------------	--------------	---------

तर्णिष्यसि	तर्णिष्यथः	तर्णिष्यथ	म०पु०
------------	------------	-----------	-------

तर्णिष्यामि	तर्णिष्यावः	तर्णिष्यामः	उ०पु०
-------------	-------------	-------------	-------

(आ.प.) तर्णिष्यते	तर्णिष्येते	तर्णिष्यन्ते	प्र०पु०
-------------------	-------------	--------------	---------

तर्णिष्यसे	तर्णिष्येथे	तर्णिष्यध्वे	म०पु०
------------	-------------	--------------	-------

तर्णिष्ये	तर्णिष्यावहे	तर्णिष्यामहे	उ०पु०
-----------	--------------	--------------	-------

(लोटि) तृणोव-तृणुतात्	तृणुताम्	तृणवन्तु	प्र०पु०
-----------------------	----------	----------	---------

तृण-तृणुतात्	तृणुतम्	तृणुत	म०पु०
--------------	---------	-------	-------

तृणवानि	तृणवाव	तृणवाम	उ०पु०
---------	--------	--------	-------

(पक्षे) तर्णोव-तर्णुतात्	तर्णुताम्	तर्णवन्तु	प्र०पु०
--------------------------	-----------	-----------	---------

तर्णुहि-तर्णुतात्	तर्णुतम्	तर्णुत	म०पु०
-------------------	----------	--------	-------

तर्णवानि	तर्णवाव	तर्णवाम	उ०पु०
----------	---------	---------	-------

(आ.प.) तृणुताम्	तृणवाताम्	तृणवताम्	प्र०पु०
-----------------	-----------	----------	---------

तृणुष्व	तृणवाथाम्	तृणुष्वम्	म०पु०
---------	-----------	-----------	-------

तृणवै	तृणवावहै	तृणवामहै	उ०पु०
-------	----------	----------	-------

(पक्षे) तर्णुताम्	तर्णुवाताम्	तर्णुवताम्	प्र०पु०
-------------------	-------------	------------	---------

तर्णुष्व	तर्णुवाथाम्	तर्णुष्वम्	म०पु०
----------	-------------	------------	-------

तर्णवै	तर्णवावहै	तर्णवामहै	उ०पु०
--------	-----------	-----------	-------

(लङि) अतृणोत्	अतृणुताम्	अतृणवन्	प्र०पु०
---------------	-----------	---------	---------

अतृणोः	अतृणुतम्	अतृणुत	म०पु०
--------	----------	--------	-------

	अतृणवम्	अतृणुव-अतृणव	अतृणुम-अतृणम	उ०पु०
(पक्षे)	अतर्णोत्	अतर्णुताम्	अतर्णुवन्	प्र०पु०
	अतर्णोः	अतर्णुतम्	अतर्णुत	म०पु०
	अतर्णवम्	अतर्णुव	अतर्णुम	उ०पु०
(आ.प.)	अतृणुत	अतृणवाताम्	अतृणवत	प्र०पु०
	अतृणुथाः	अतृणवाथाम्	अतृणुध्वम्	म०पु०
	अतृणिव	अतृणुवहि-अतृणवहि	अतृणुमहि-अतृणमहि	उ०पु०
(पक्षे)	अतर्णुत	अतर्णुवाताम्	अतर्णुवत	प्र०पु०
	अतर्णुथाः	अतर्णुवाथाम्	अतर्णुध्वम्	म०पु०
	अतर्णुवि	अतर्णुवहि	अतर्णुमहि	उ०पु०
(वि.लि.)	तृणुयात्	तृणुयाताम्	तृणुयुः	प्र०पु०
	तृणुयाः	तृणुयातम्	तृणुयात	म०पु०
	तृणुयाम्	तृणुयाव	तृणुयाम	उ०पु०
(पक्षे)	तर्णुयात्	तर्णुयाताम्	तर्णुयुः	प्र०पु०
	तर्णुयाः	तर्णुयातम्	तर्णुयात	म०पु०
	तर्णुयाम्	तर्णुयाव	तर्णुयाम	उ०पु०
(आ.प.)	तृणवीत	तृणवीयाताम्	तृणवीरन्	प्र०पु०
	तृणवीथाः	तृणवीयाथाम्	तृणवीध्वम्	म०पु०
	तृणवीय	तृणवीवहि	तृणवीमहि	उ०पु०
(पक्षे)	तर्णुवीत	तर्णुवीयाताम्	तर्णुवीरन्	प्र०पु०
	तर्णुवीथाः	तर्णुवीयाथाम्	तर्णुवीध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

तणु वीय	तणु वीवहि	तणु वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) तृयात्	तृयास्ताम्	तृयासुः	प्र०पु०
तृयाः	तृयास्तम्	तृयास्त	म०पु०
तृयासम्	तृयास्व	तृयास्म	उ०पु०
(आ.प.) तर्षिषीष्ट	तर्षिषीयास्ताम्	तर्षिषीरन्	प्र०पु०
तर्षिषीष्ठाः	तर्षिषीयास्थाम्	तर्षिषीध्वम्	म०पु०
तर्षिषीय	तर्षिषीवहि	तर्षिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अतर्षीत्	अतर्षिष्टाम्	अतर्षिषुः	प्र०पु०
अतर्षीः	अतर्षिष्टम्	अतर्षिष्ट	म०पु०
अतर्षिषम्	अतर्षिष्व	अतर्षिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अतृत्-अतर्षिष्ट	अतर्षिषाताम्	अतर्षिषत	प्र०पु०
अतृथाः अतर्षिष्ठाः अतर्षिषाथाम्		अतर्षिद्वम्	म०पु०
अतर्षिषि	अतर्षिष्वहि	अतर्षिष्महि	उ०पु०
(लृङि) अतर्षिष्यत्	अतर्षिष्यताम्	अतर्षिष्यन्	प्र०पु०
अतर्षिष्यः	अतर्षिष्यतम्	अयर्षिष्यत	म०पु०
अतर्षिष्यम्	अतर्षिष्याव	अतर्षिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अतर्षिष्यत	अतर्षिष्येताम्	अतर्षिष्यन्त	प्र०पु०
अतर्षिष्यथाः	अतर्षिष्येथाम्	अतर्षिष्यध्वम्	म०पु०
अतर्षिष्ये	अतर्षिष्यावहि	अतर्षिष्यामहि	उ०पु०

(४) डुकृन् करणे (करन्) सकर्मकः ।

(लटि) करोति

कुरुतः

कुर्वन्ति

प्र०पु०

करोषि	कुरुथः	कुरुथ	म०पु०
करोमि	कुर्वः	कुर्मः	उ०पु०
(आ.प.) कुरुते	कुर्वाति	कुर्वते	प्र०पु०
कुरुषे	कुर्वाथे	कुरुध्वे	म०पु०
कुर्वे	कुर्वहे	कुर्महे	उ०पु०
(लिटि) चकार	चक्रतुः	चक्रुः	प्र०पु०
चकर्थ	चक्रथुः	चक्र	म०पु०
चकार चकर	चक्रव	चक्रम	उ०पु०
(आ.प.) चक्रं	चक्राते	चकिरे	प्र०पु०
चक्रषे	चक्राथे	चक्रद्वे	म०पु०
चक्रे	चक्रवहे	चक्रमहे	उ०पु०
(लिटि) कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्र०पु०
कर्तासि	कर्तास्थः	कर्तास्थ	म०पु०
कर्तास्मि	कर्तास्वः	कर्तास्मः	उ०पु०
(आ.प.) कर्ता	कर्तारौ	कर्तारः	प्र०पु०
कर्तासे	कर्तासाथे	कर्ताध्वे	म०पु०
कर्ताहे	कर्तास्वहे	कर्तास्महे	उ०पु०
(लटि) करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति	प्र०पु०
करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथः	म०पु०
करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः	उ०पु०
(आ.प.) करिष्यते	करिष्येते	करिष्यन्ते	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

करिष्यसे	करिष्येथे	करिष्यध्वे	म०पु०
करिष्ये	करिष्यावहे	करिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) करोतु-कुरुतात्	कुरुताम्	कुर्वन्तु	प्र०पु०
कुरु-कुरुतात्	कुरुतम्	कुरुत	म०पु०
करवाणि	करवात्र	करवाम	उ०पु०
(आ.प.) कुरुताम्	कुर्वाताम्	कुर्वताम्	प्र०पु०
कुरुष्व	कुर्वाथाम्	कुरुष्वम्	म०पु०
करवै	करवावहे	करवामहे	उ०पु०
(लङि) अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्	प्र०पु०
अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत	म०पु०
अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म	उ०पु०
(आ.प.) अकुरुत	अकुर्वाताम्	अकुर्वत	प्र०पु०
अकुरुथाः	अकुर्वाथाम्	अकुरुष्वम्	म०पु०
अकुर्वि	अकुर्वहि	अकुर्महि	उ०पु०
(वि.लि.) कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः	प्र०पु०
कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात	म०पु०
कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम	उ०पु०
(आ.प.) कुर्वीत	कुर्वीयाताम्	कुर्वीरन्	प्र०पु०
कुर्वीथाः	कुर्वीयाथाम्	कुर्वीध्वम्	म०पु०
कुर्वीय	कुर्वीवहि	कुर्वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) क्रियात्	क्रियास्ताम्	क्रियासुः	प्र०पु०

क्रियाः	क्रियास्तम्	क्रियास्त	म०पु०
क्रियासम्	क्रियास्व	क्रियास्म	उ०पु०
(आ.प.) कृषीष्ट	कृषीयास्ताम्	कृषीरन्	प्र०पु०
कृषीष्टाः	कृषीयास्थाम्	कृषीद्वम्	म०पु०
कृषीय	कृषीवहि	कृषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अकार्षीत्	अकार्षाम्	अकार्षुः	प्र०पु०
अकार्षीः	अकार्षम्	अकार्ष	म०पु०
अकार्षम्	अकार्ष्व	अकार्ष्म	उ०पु०
(आ.प.) अकृत	अकृषाताम्	अकृषत	प्र०पु०
अकृथाः	अकृषाथाम्	अकृद्वम्	प्र०पु०
अकृषि	अकृष्वहि	अकृष्महि	उ०पु०
(लृङि) अकरिष्यत्	अकरिष्यताम्	अकरिष्यन्	प्र०पु०
अकरिष्यः	अकरिष्यतम्	अकरिष्यत	म०पु०
अकरिष्यम्	अकरिष्याव	अकरिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अकरिष्यत	अकरिष्येताम्	अकरिष्यन्त	प्र०पु०
अकरिष्यथाः	अकरिष्येथाम्	अकरिष्यध्वम्	म०पु०
अकरिष्ये	अकरिष्यावहि	अकरिष्यामहि	उ०पु०
आत्मनेपदिनौ (१) वनुयाचने (मांगना)			
(लटि) वनुते	वन्वाते	वन्वते	प्र०पु०
वनुषे	वन्वाथे	वनुध्वे	म०पु०
वन्ने	वनुवहे-वन्वहे	वनुमहे-वन्महे	उ०पु०

(लिटि) ववने	ववनाते	ववनिरे	प्र०पु०
ववनिषे	ववनाथे	ववनिध्वे	म०पु०
ववने	ववनिवहे	ववनिमहे	उ०पु०
(लुटि) वनिता	वनितारौ	वनितारः	प्र०पु०
वनितासे	वनितासाथे	वनिताध्वे	म०पु०
वनिताहे	वनितास्वहे	वनितास्महे	उ०पु०
(लृटि) वनिष्यते	वनिष्येते	वनिष्यन्ते	प्र०पु०
वनिष्यसे	वनिष्येथे	वनिष्यध्वे	म०पु०
वनिष्ये	वनिष्यावहे	वनिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) वनुताम्	वन्वाताम्	वन्वताम्	प्र०पु०
वनुष्व	वन्वाथाम्	वनुध्वम्	म०पु०
वनवै	वनवावहै	वनवामहै	उ०पु०
(लङि) अवनुत	अवन्वाताम्	अवन्वत	प्र०पु०
अवनुथाः	अवन्वाथाम्	अवनुध्वम्	म०पु०
अवन्वि	अवनुवहि-अवन्वहि	अवनुमहि-अवन्महि	उ०पु०
(वि.लि.) वन्वीत	वन्वीयाताम्	वन्वीरन्	प्र०पु०
वन्वीथाः	वन्वीयाथाम्	वन्वीध्वम्	म०पु०
वन्वीय	वन्वीवहि	वन्वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वनिषीष्ट	वनिषीयास्ताम्	वनिषीरन्	प्र०पु०
वनिषीष्ठाः	वनिषीयास्थाम्	वनिषीध्वम्	म०पु०
वनिषीथ	वनिषीवहि	वनिषीमहि	उ०पु०

(लुटि)	अवत-अवनिष्ट	अवनिषाताम्	अवनिषत	प्र०पु०
	अवथाः-अवनिष्ठाः	अवनिषाथाम्	अवनिद्वम्	म०पु०
	अवनिषि	अवनिष्वहि	अवनिष्महि	उ०पु०
(लृटि)	अवनिष्यत	अवनिष्येताम्	अवनिष्यन्त	प्र०पु०
	अवनिष्यथाः	अवनिष्येथाम्	अवनिष्यध्वम्	म०पु०
	अवनिष्ये	अवनिष्यावहि	अवनिष्यामहि	उ०पु०

(२) मनु अवबोधने (मारना) सकर्मकः ।

(लटि)	मनुते	मन्वाते	मन्वते	प्र०पु०
	मनुषे	मन्वाथे	मनुध्वे	म०पु०
	मन्वे	मनुवहे-मन्वहे	मनुमहे-मन्महे	उ०पु०
(लिटि)	मेने	मेनाते	मेनिरे	प्र०पु०
	मेनिषे	मेनाथे	मेनिध्वे	म०पु०
	मेने	मेनिवहे	मेनिमहे	उ०पु०
(लुटि)	मनिता	मनितारौ	मनितारः	प्र०पु०
	मनितासे	मनितासाथे	मनिताध्वे	म०पु०
	मनिताहे	मनितास्वहे	मनितास्महे	उ०पु०
(लृटि)	मनिष्यते	मनिष्येते	मनिष्यन्ते	प्र०पु०
	मनिष्यसे	मनिष्येथे	मनिष्यध्वे	म०पु०
	मनिष्ये	मनिष्यावहे	मनिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि)	मनुताम्	मन्वाताम्	मन्वताम्	प्र०पु०
	मनुष्व	मन्वाथाम्	मनुध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मनवै	मनवावहे	मनवामहे	उ०पु०
(लङि) अमनुत	अमन्वाताम्	अमन्वत	प्र०पु०
अमनुथाः	अमन्वाथाम्	अमनुध्वम्	म०पु०
अमन्वि	अमनुवहि-अमन्वहि	अमनुमहि-अमन्महि	उ०पु०
(वि.लि.)मन्वीत	मन्वीयाताम्	मन्वीरन्	प्र०पु०
मन्वीथाः	मन्वीयाथाम्	मन्वीध्वम्	म०पु०
मन्वीय	मन्वीवहि	मन्वीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)मनिषीष्ट	मनिषीयास्ताम्	मनिषीरन्	प्र०पु०
मनिषीष्टाः	मनिषीयास्थाम्	मनिषीध्वम्	म०पु०
मनिषीय	मनिषीवहि	मनिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अमत-अमनिष्ट	अमनिषाताम्	अमनिषत	प्र०पु०
अमथाः-अमनिष्टाः	अमनिषाथाम्	अमनिष्ट्वम्	म०पु०
अमनिषि	अमनिष्वहि	अमनिष्महि	उ०पु०
(लृङि) अमनिष्यत	अमनिष्येताम्	अमनिष्यन्त	प्र०पु०
अमनिष्यथाः	अमनिष्येथाम्	अमनिष्यध्वम्	म०पु०
अमनिष्ये	अमनिष्यावहि	अमनिष्यामहि	उ०पु०

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलिताया रूपप्रभायाः
द्वितीयभागे तनादिप्रकरणम् ।

अथ क्रयादिप्रकरणम् ।

उभयपदिनः १६ धातवः ।

(१) डुकोञ् द्रव्यविनिमये (खरीदना) सकर्मकः ।
(लटि) कीणाति-कीणति-कीणन्ति

प्र०पु०

क्रीणासि	क्रीणीथः	क्रीणीथ	म०पु०
क्रीणामि	क्रीणीवः	क्रीणीमः	उ०पु०
(आ.प.)क्रीणीते	क्रीणाते	क्रीणते	प्र०पु०
क्रीणीषे	क्रीणाथे	क्रीणीध्वे	म०पु०
क्रीणे	क्रीणीवहे	क्रीणीमहे	उ०पु०
(लिटि) चिक्राय	चिक्रियतुः	चिक्रियुः	प्र०पु०
चिक्रविथ-चिक्रेथ	चिक्रियथुः	चिक्रिय	म०पु०
चिक्राय-चिक्रय	चिक्रियिव	चिक्रियिम	उ०पु०
(आ.प.)चिक्रिये	चिक्रियाते	चिक्रियिरे	प्र०पु०
चिक्रियिषे	चिक्रियाथे	चिक्रियिध्वे-दूवे	म०पु०
चिक्रिये	चिक्रियिवहे	चिक्रियिमहे	उ०पु०
(लुटि) क्रेता	क्रेतारौ	क्रेतारः	प्र०पु०
क्रेतासि	क्रेतास्थः	क्रेतास्थः	म०पु०
क्रेतास्मि	क्रेतास्वः	क्रेतास्मः	उ०पु०
(आ.प.)क्रेता	क्रेतारौ	क्रेतारः	प्र०पु०
क्रेतासे	क्रेतासाथे	क्रेताध्वे	म०पु०
क्रेताहे	क्रेतास्वहे	क्रेतास्महे	उ०पु०
(लृटि) क्रेष्यति	क्रेष्यतः	क्रेष्यन्ति	प्र०पु०
क्रेष्यसि	क्रेष्यथः	क्रेष्यथ	म०पु०
क्रेष्यामि	क्रेष्यावः	क्रेष्यामः	उ०पु०
(आ.प.)क्रेष्यते	क्रेष्यते	क्रेष्यन्ते	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

क्रेष्यसे	क्रेष्येथे	क्रेष्यध्वे	म०पु०
क्रेष्ये	क्रेष्यावहे	क्रेष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) क्रीणातु-क्रीणीतात् क्रीणीताम्	क्रीणन्तु	प्र०पु०	
क्रीणीहि-क्रीणीतात् क्रीणीतम्	क्रीणीत	म०पु०	
क्रीणानि	क्रीणाव	क्रीणाम	उ०पु०
(आ.प.) क्रीणीताम्	क्रीणाताम्	क्रीणताम्	प्र०पु०
क्रीणीष्व	क्रीणीथाम्	क्रीणीध्वम्	म०पु०
क्रीणै	क्रीणावहै	क्रीणामहै	उ०पु०
(लङि) अक्रीणात्	अक्रीणीताम्	अक्रीणन्	प्र०पु०
अक्रीणाः	अक्रीणीतम्	अक्रीणीत	म०पु०
अक्रीणाम्	अक्रीणीव	अक्रीणीम	उ०पु०
(आ.प.) अक्रीणीत	अक्रीणाताम्	अक्रीणत	प्र०पु०
अक्रीणीथाः	अक्रीणाथाम्	अक्रीणीध्वम्	म०पु०
अक्रीणि	अक्रीणीवहि	अक्रीणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) क्रीणीयात्	क्रीणीयाताम्	क्रीणीयुः	प्र०पु०
क्रीणीयाः	क्रीणीयातम्	क्रीणीयात	म०पु०
क्रीणीयाम्	क्रीणीयाव	क्रीणीयाम	उ०पु०
(आ.प.) क्रीणीत	क्रीणीयाताम्	क्रीणीरन्	प्र०पु०
क्रीणीथाः	क्रीणीयाथाम्	क्रीणीध्वम्	म०पु०
क्रीणीय	क्रीणीवहि	क्रीणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) क्रीयात्	क्रीयास्ताम्	क्रीयासुः	प्र०पु०

क्रीयाः	क्रीयास्तम्	क्रीयास्त	म०पु०
क्रीयासम्	क्रीयास्व	क्रीयास्म	उ०पु०
(आ.प.) क्रेषीष्ट	क्रेषीयास्ताम्	क्रेषीरन्	प्र०पु०
क्रेषीष्ठाः	क्रेषीयास्थाम्	क्रेषीद्वम्	म०पु०
क्रेषीय	क्रेषीवहि	क्रेषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अक्रेषीत्	अक्रेषाम्	अक्रेषुः	प्र०पु०
अक्रेषीः	अक्रेषम्	अक्रेष्ट	म०पु०
अक्रेषम्	अक्रेष्व	अक्रेषम	उ०पु०
(आ.प.) अक्रेष्ट	अक्रेषाताम्	अक्रेषत	प्र०पु०
अक्रेष्ठाः	अक्रेषाथाम्	अक्रेद्वम्	म०पु०
अक्रेषि	अक्रेष्वहि	अक्रेषमहि	उ०पु०
(लङि) अक्रेष्यत्	अक्रेष्यताम्	अक्रेष्यन्	प्र०पु०
अक्रेष्यः	अक्रेष्यतम्	अक्रेष्यत	म०पु०
अक्रेष्यम्	अक्रेष्याव	अक्रेष्याम	उ०पु०
(२) प्रीञ् तर्पणे कान्तौ च (प्रसन्न करना, इच्छा करना) सकर्मकः			
(लटि) प्रीणाति	प्रीणीतः	प्रीणन्ति	प्र०पु०
प्रीणासि	प्रीणीयः	प्रीणीथ	म०पु०
प्रीणामि	प्रीणीवः	प्रीणीमः	उ०पु०
(आप.) प्रीणीते	प्रीणाते	प्रीणते	प्र०पु०
प्रीणीषे	प्रीणाथे	प्रीणीध्वे	म०पु०
प्रीणे	प्रीणीवहे	प्रीणीमहे	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लिटि) पिप्राय	पिप्रियतुः	पिप्रियुः	प्र०पु०
पिप्रयिथ-पिप्रेथ	पिप्रियथुः	पिप्रिय	म०पु०
पिप्राय-पिप्रय	पिप्रियिव	पिप्रियिम	उ०पु०
(आ.प.) पिप्रिये	पिप्रियाते	पिप्रियिरे	प्र०पु०
पिप्रियिषे	पिप्रियाथे	पिप्रियिद्वे-ध्वे	म०पु०
पिप्रिये	पिप्रियिवहे	पिप्रियिमहे	उ०पु०
(लुटि) प्रेता	प्रेतारौ	प्रेतारः इत्यादि ।	
(लृटि) प्रेष्यति	प्रेष्यतः	प्रेष्यन्ति इत्यादि ।	
(लोटि) प्रीणातु-प्रीणीतात्	प्रीणीताम्	प्रीणन्तु	प्र०पु०
प्रीणीहि-प्रीणीतात्	प्रीणीतम्	प्रीणीत	म०पु०
प्रीणानि	प्रीणाव	प्रीणाम	उ०पु०
(आ.प.) प्रीणीताम्	प्रीणाताम्	प्रीणताम्	प्र०पु०
प्रीणीष्व	प्रीणाथाम्	प्रीणीध्वम्	म०पु०
प्रीणै	प्रीणावहै	प्रीणामहै	उ०पु०
(लङि) अप्रीणात्	अप्रीणीताम्	अप्रीणन्	प्र०पु०
अप्रीणाः	अप्रीणीतम्	अप्रीणीत	म०पु०
अप्रीणाम्	अप्रीणीव	अप्रीणीम	उ०पु०
(आ.प.) अप्रीणीत	अप्रीणाताम्	अप्रीणत	प्र०पु०
अप्रीणीथाः	अप्रीणाथाम्	अप्रीणीध्वम्	म०पु०
अप्रीणि	अप्रीणीवहि	अप्रीणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) प्रीणीयात्	प्रीणीयाताम्	प्रीणीयुः	प्र०पु०

प्रीणीयाः	प्रीणीयातम्	प्रीणीयात	म०पु०
प्रीणीयाम्	प्रीणीयाव	प्रीणीयाम	उ०पु०
(आ.प.)प्रीणीत	प्रीणीयाताम्	प्रीणीरन्	प्र०पु०
प्रीणीथाः	प्रीणीयाथाम्	प्रीणीध्वम्	म०पु०
प्रीणीय	प्रीणीवहि	प्रीणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)प्रीयात्	प्रीयास्ताम्	प्रीयासुः	प्र०पु०
प्रीयाः	प्रीयास्तम्	प्रीयास्त	म०पु०
प्रीयासम्	प्रीयास्व	प्रीयास्म	उ०पु०
(आ.प.)प्रेषीष्ट	प्रेषीयास्ताम्	प्रेषीरन्	प्र०पु०
प्रेषीष्टाः	प्रेषीयास्थाम्	प्रेषीद्वम्	म००पु०
प्रेषीय	प्रेषीवहि	प्रेषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अप्रैषीत्	अप्रैष्टाम्	अप्रैषुः	प्र०पु०
अप्रैषीः	अप्रैष्टम्	अप्रैष्ट	म०पु०
अप्रैषम्	अप्रैष्व	अप्रैष्म	उ०पु०
(आ.प.)अप्रेष्ट	अप्रेषाताम्	अप्रेषत	प्र०पु०
अप्रेष्टाः	अप्रेषाथाम्	अप्रेद्वम्	म०पु०
अप्रेषि	अप्रेष्वहि	अप्रेष्महि	उ०पु०
(लुङि) अप्रेष्यत्	अप्रेष्यताम्	अप्रेष्यन् इत्यादि ।	
(३) श्रीब् पाके (पकाना, रांधना, सिम्नाना) सकर्मकः ।			
(लटि) श्रीणाति	श्रीणीतः	श्रीणन्ति	प्र०पु०
श्रीणासि	श्रीणीथः	श्रीणीय	म०पु०

श्रीणामि	श्रीणीवः	श्रीणीमः	प्र०पु०
(आ.प.)श्रीणीते	श्रीणीते	श्रीणीते	उ०पु०
श्रीणीषे	श्रीणीथे	श्रीणीध्वे	म०पु०
श्रीणे	श्रीणीवहे	श्रीणीमहे	उ०पु०
(लिटि)शिश्राय	शिश्रियतुः	शिश्रियुः	प्र०पु०
शिश्रियिथ-शिश्रेथ, शिश्रियथुः	शिश्रिय	शिश्रिय	म०पु०
शिश्राय-शिश्रय शिश्रियिव	शिश्रियिम	शिश्रियिम	उ०पु०
(आ.प.)शिश्रिये	शिश्रियाते	शिश्रियिरे	प्र०पु०
शिश्रियिषे	शिश्रियाथे	शिश्रियिध्वे-द्वे	म०पु०
शिश्रिये	शिश्रियिवहे	शिश्रियिमहे	उ०पु०
(लुटि) श्रेता	श्रेतारौ	श्रेतारः इत्यादि ।	
(लृटि) श्रेष्यति	श्रेष्यतः	श्रेष्यन्ति इत्यादि	
(आ.प.)श्रेष्यते	श्रेष्येते	श्रेष्यन्ते इत्यादि ।	
(लोटि) श्रीणातु-श्रीणीतात् श्रीणीताम्	श्रीणन्तु	श्रीणन्तु	प्र०पु०
श्रीणीहि-श्रीणीतात् श्रीणीतम्	श्रीणीत	श्रीणीत	म०पु०
श्रीणानि	श्रीणाव	श्रीणाम	उ०पु०
(आ.प.)श्रीणीताम्	श्रीणाताम्	श्रीणताम्	प्र०पु०
श्रीणीष्व	श्रीणाथाम्	श्रीणीध्वम्	म०पु०
श्रीणे	श्रीणावहे	श्रीणामहे	उ०पु०
(लङि) अश्रीणात्	अश्रीणीताम्	अश्रीणन्	प्र०पु०
अश्रीणाः	अश्रीणीतम्	अश्रीणीत	म०पु०

अश्रीणाम्	अश्रीणीव	अश्रीणीम	उ०पु०
(आ.प.)अश्रीणीत	अश्रीणीताम्	अश्रीणीत	प्र०पु०
अश्रीणीथाः	अश्रीणीथाम्	अश्रीणीध्वम्	म०पु०
अश्रीणि	अश्रीणीवहि	अश्रीणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)श्रीणीयात्	श्रीणीयाताम्	श्रीणीयुः	प्र०पु०
श्रीणीयाः	श्रीणीयातम्	श्रीणीयात	म०पु०
श्रीणीयाम्	श्रीणीयाव	श्रीणीयाम	उ०पु०
(आ.प.)श्रीणीत	श्रीणीयाताम्	श्रीणीरन्	प्र०पु०
श्रीणीथाः	श्रीणीयाथाम्	श्रीणीध्वम्	म०पु०
श्रीणीय	श्रीणीवहि	श्रीणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)श्रीयात्	श्रीयास्ताम्	श्रीयासुः	प्र०पु०
श्रीयाः	श्रीयास्तम्	श्रीयास्त	म०पु०
श्रीयासम्	श्रीयास्व	श्रीयास्म	उ०पु०
(आ.प.)श्रेषीष्ट	श्रेषीयास्ताम्	श्रेषीरन्	प्र०पु०
श्रेषीष्टाः	श्रेषीयास्थाम्	श्रेषीद्वम्	म०पु०
श्रेषीय	श्रेषीवहि	श्रेषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अश्रेषीत्	अश्रेषीष्टाम्	अश्रेषुः	प्र०उ०
अश्रेषीः	अश्रेषीष्टम्	अश्रेषीष्ट	म०पु०
अश्रेषीम्	अश्रेषीव	अश्रेषीम्	उ०पु०
(आ.प.)अश्रेषी	अश्रेषीताम्	अश्रेषीत	प्र०पु०
अश्रेषीः	अश्रेषीथाम्	अश्रेषीध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अश्रेषि	अश्रेष्वहि	अश्रेष्वहि	उ०पु०
(लटि) अश्रेष्यत्	अश्रेष्यताम्	अश्रेष्यन्	इत्यादि ।
(आ.प.)अश्रेष्यत	अश्रेष्येताम्	अश्रेष्यन्त	इत्यादि ।

(४) मीन् हिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।

(लटि) मीनाति	मीनीतः	मीनन्ति	प्र०पु०
मीनासि	मीनीथः	मीनीथ	म०पु०
मीनामि	मीनीवः	मीनीमः	उ०पु०
(आ.प.)मीनीते	मीनाते	मीनते	प्र०पु०
मीनीषे	मीनाथे	मीनीध्वे	म०पु०
मीने	मीनीवहे	मीनीमहे	उ०पु०
(लिटि) ममौ	मिम्यतुः	मिम्युः	प्र०पु०
ममिथ-ममाथ	मिम्यथुः	मिम्य	म०पु०
ममौ	मिम्यिव	मिम्यिम	उ०पु०
(आ.प.)मिम्ये	मिम्याते	मिम्यिरे	प्र०पु०
मिम्यिषे	मिम्याथे	मिम्यिध्वे-द्ध्वे	म०पु०
मिम्ये	मिम्यिवहे	मिम्यिमहे	उ०पु०
(लुटि) माता	मातारौ	मातारः	इत्यादि प्र०पु०
(लटि) मास्यति	मास्यतः	मास्यन्ति	इत्यादि ।
(आ.प.)मास्यते	मास्येते	मास्यन्ते	इत्यादि ।
(लोटि) मीनातु-मीनीतात् मीनीताम्	मीनीतु-मीनीतात् मीनीताम्	मीनन्तु	प्र०पु०
मीनीहि-मीनीतात् मीनीतम्	मीनीहि-मीनीतात् मीनीतम्	मीनीत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

मीनीनि	मीनीव	मीनीम	उ०पु०
(आ.प.)मीनीताम्	मीनीताम्	मीनीताम्	प्र०पु०
मीनीध्व	मीनीध्वम्	मीनीध्वम्	म०पु०
मीनै	मीनीवहै	मीनीमहै	उ०पु०
(लङि) अमीनीतात्	अमीनीताम्	अमीनीन्	प्र०पु०
अमीनीनाः	अमीनीतम्	अमीनीत	म०पु०
अमीनीनाम्	अमीनीव	अमीनीम	उ०पु०
(आ.प.)अमीनीत	अमीनीताम्	अमीनीत	प्र०पु०
अमीनीथाः	अमीनीध्वम्	अमीनीध्वम्	म०पु०
अमीनीनि	अमीनीवहि	अमीनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)मीनीयात्	मीनीयाताम्	मीनीयुः	प्र०पु०
मीनीयाः	मीनीयातम्	मीनीयात	म०पु०
मीनीयाम्	मीनीयाव	मीनीयाम	उ०पु०
(आ.प.)मीनीत	मीनीयाताम्	मीनीरन्	प्र०पु०
मीनीथाः	मीनीयाध्वम्	मीनीध्वम्	म०पु०
मीनीय	मीनीवहि	मीनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)मीयात्	मीयास्ताम्	मीयासुः	प्र०पु०
मीयाः	मीयास्तम्	मीयास्त	म०पु०
मीयासम्	मीयास्व	मीयास्म	उ०पु०
(आ.प.)मासीष्ट	मासीयास्ताम्	मासीरन्	प्र०पु०
मासीष्टाः	मासीयाध्वम्	मासीध्वम्	म०पु०

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

मासीय	मासीवहि	मासीमहि	उ०पु०
(लुङि) अमासीत्	अमासिष्टाम्	अमासिषुः	प्र०पु०
अमासीः	अमासिष्टम्	अमासिष्ट	म०पु०
अमासिषम्	अमासिष्व	अमासिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अमास्त	अमासाताम्	अमासत	प्र०पु०
अमास्थाः	अमासाथाम्	अमाध्वम्	म०पु०
अमासि	अमास्वहि	अमास्महि	उ०पु०
(लृ ङ) अमास्यत्	अमास्यताम्	अमास्यन्	इत्यादि ।
(आ.प.) प्रमास्यत	अमास्येताम्	अमास्यन्त	इत्यादि ।

(५) षिन् बन्धने (बांधना) सकर्मकः ।

(लटि) सिनाति	सिनीतः	सिनन्ति	प्र०पु०
सिनासि	सिनीथः	सिनीथ	म०पु०
सिनामि	सिनीवः	सिनीमः	उ०पु०
(आ.प.) सिनीते	सिनाते	सिनते	प्र०पु०
सिनीषे	सिनाथे	सिनीध्वे	म०पु०
सिने	सिनीवहे	सिनीमहे	उ०पु०
(लिटि) सिषाय	सिष्यतुः	सिष्युः	प्र०पु०
सिषयिथ-सिषेथ	सिष्यथुः	सिष्य	म०पु०
सिषाय-सिषय	सिष्यिव	सिष्यिम	उ०पु०
(आ.प.) सिष्ये	सिष्याते	सिष्यिरे	प्र०पु०
सिष्यिषे	सिष्याथे	सिष्यिष्वे-द्वे	म०पु०

सिध्यै	सिध्यवहै	सिध्यमहै	उ०पु०
(लुटि) सेता	सेतारौ	सेतारः	इत्यादि ।
(लृटि) सेष्यति	सेष्यतः	सेष्यन्ति	इत्यादि ।
(आ.प.)सेष्यते	सेष्येते	सेष्यन्ते	इत्यादि ।
(लोटि) सिनातु-सिनीतात्	सिनीताम्	सिनन्तु	प्र०पु०
सिनीहि-सिनीतात्	सिनीतम्	सिनीत	म०पु०
सिनानि	सिनाव	सिनाम	उ०पु०
(आ.प.)सिनीताम्	सिनाताम्	सिन्ताम्	प्र०पु०
सिनीष्व	सिनाथाम्	सिनीध्वम्	म०पु०
सिनै	सिनावहै	सिनामहै	उ०पु०
(लङि) असिनात्	असिनीताम्	असिनन्	प्र०पु०
असिनाः	असिनीतम्	असिनीत	म०पु०
असिनाम्	असिनीव	असिनीम	उ०पु०
(आ.प.)असिनीत	असिनाताम्	असिनत	प्र०पु०
असिनीथाः	असिनाथाम्	असिनीध्वम्	म०पु०
असिनि	असिनीवहि	असिनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)सिनीयात्	सिनीयाताम्	सिनीयुः	प्र०पु०
सिनीयाः	सिनीयातम्	सिनीयात	म०पु०
सिनीयाम्	सिनीयाव	सिनीयाम	उ०पु०
(आ.प.)सिनीत	सिनीयाताम्	सिनीरन्	प्र०पु०
सिनीथाः	सिनीयाथाम्	सिनीध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyan Kosha

सिनीय	सिनीयहि	सिनीमाहि	उ०पु०
(आ.लि.)सीयात्	सीयास्ताम्	सीयासुः	प्र०पु०
सीयाः	सीयास्तम्	सीयास्त	म०पु०
सीयासम्	सीयास्व	सीयास्म	उ०पु०
(आ.प.)सेषीष्ट	सेषीयास्ताम्	सेषीरन्	प्र०पु०
सेषीष्टाः	सेषीयास्थाम्	सेषीद्वम्	प्र०पु०
सेषीय	सेषीवहि	सेषीमहि	उ०पु०
(लुङि) असैषीत्	असैष्टाम्	असैषुः	प्र०पु०
असैषीः	असैष्टम्	असैष्ट	म०पु०
असैषम्	असैष्ट्व	असैष्टम	उ०पु०
(आ.प.)असेष्ट	असेषाताम्	असेषत	प्र०पु०
असेष्टाः	असेषायाम्	असेद्वम्	म०पु०
असेषि	असेष्ट्वहि	असेष्टमहि	उ०पु०
(लृङि) असेष्यत्	असेष्यताम्	असेष्यन्	इत्यादि ।
(आ.प.)असेष्यत	असेष्येताम्	असेष्यन्त	इत्यादि ।
(६) स्कुब् आप्लवने (कूदना) अकर्मकः ।			
(लटि) स्कुनोति	स्कुनुतः	स्कुन्वन्ति	प्र०पु०
स्कुनोषि	स्कुनुथः	स्कुनुथ	म०पु०
स्कुनोमि	स्कुन्वः, स्कुनुवः,	स्कुन्मः, स्कुनुमः	उ०पु०
(पक्षे) स्कुनाति	स्कुनीतः	स्कुनन्ति	प्र०पु०
स्कुनाति	स्कुनीथः	स्कुनीध	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

स्कुनामि	स्कुनीवः	स्कुनीमः	उ०पु०
(आ.प.)स्कुनुते	स्कुन्वाते	स्कुन्वते	प्र०पु०
स्कुनुषे	स्कुन्वाथे	स्कुनुध्वे	म०पु०
स्कुन्वे	स्कुनुवहे-स्कुन्वहे	स्कुनुमहे स्कुन्महे	उ०पु०
(पक्षे) स्कुनीते	स्कुनाते	स्कुनते	प्र०पु०
स्कुनीषे	स्कुनाथे	स्कुनीध्वे	म०पु०
स्कुने	स्कुनीवहे	स्कुनीमहे	उ०पु०
(लिटि) चुस्काव	चुस्कुवतुः	चुस्कुवुः	प्र०पु०
चुस्कविथ-कुस्कोय	चुस्कुवथुः	चुस्कुव	म०पु०
चुस्काव-चुस्कव	चुस्कुविव	चुस्कुविम	उ०पु०
(आ.प.)चुस्कुवे	चुस्कुवाते	चुस्कुविरे	प्र०पु०
चुस्कुविषे	चुस्कुवाथे	चुस्कुविद्वे-ध्वे	म०पु०
चुस्कुवे	चुस्कुविवहे	चुस्कुविमहे	उ०पु०
(लुटि) स्कोता	स्कोतारौ	स्कोतारः	इत्यादि ।
(लृटि) स्कोष्यति	स्कोष्यतः	स्कोष्यन्ति	इत्यादि ।
(आत्म.)स्कोष्यते	स्कोष्येते	स्कोष्यन्ते	इत्यादि ।
(लोटि) स्कुनोतु-स्कुनुतात्	स्कुनुताम्	स्कुन्वन्तु	प्र०पु०
स्कुनु, स्कुनुतात्	स्कुनुतम्	स्कुनुत	म०पु०
स्कुनवानि	स्कुनवाव	स्कुनवाम	उ०पु०
(पक्षे) स्कुनातु-स्कुनीतात्	स्कुनीताम्	स्कुनन्तु	प्र०पु०
स्कुनीह-स्कुनीतात्	स्कुनीताम्	स्कुनीत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

स्कृनानि	स्कृनाव	स्कृनाम	उ०पु०
(आ.प.)स्कृनुताम्	स्कृन्वाताम्	स्कृन्वताम्	प्र०पु०
स्कृनुष्व	स्कृन्वाथाम्	स्कृनुध्वम्	म०पु०
स्कृन्वै	स्कृनवावहे	स्कृनवामहे	उ०पु०
(पक्षे) स्कृनीताम्	स्कृनाताम्	स्कृनताम्	प्र०पु०
स्कृनीष्व	स्कृनाथाम्	स्कृनीध्वम्	म०पु०
स्कृनै	स्कृनावहे	स्कृनामहे	उ०पु०
(लङि) अस्कृनोत्	अस्कृनुताम्	अस्कृन्वन्	प्र०पु०
अस्कृनोः	अस्कृनुतम्	अस्कृनुत	म०पु०
अस्कृनवम्	अस्कृनुव-अस्कृन्व	अस्कृनुम-अस्कृन्म	उ०पु०
(पक्षे) अस्कृनात्	अस्कृनीताम्	अस्कृनन्	प्र०पु०
अस्कृनाः	अस्कृनीतम्	अस्कृनीत	म०पु०
अस्कृनाम्	अस्कृनीव	अस्कृनीम	उ०पु०
(आ.प.)अस्कृनुत	अस्कृन्वाताम्	अस्कृन्वत	प्र०पु०
अस्कृनुथाः	अस्कृन्वाथाम्	अस्कृनुध्वम्	म०पु०
अस्कृन्वि	अस्कृनुवहि-अस्कृ०	अस्कृनुमहि-अस्कृ०	उ०पु०
(पक्षे) अस्कृनीत	अस्कृनाताम्	अस्कृनत	प्र०पु०
अस्कृनीथाः	अस्कृनाथाम्	अस्कृनीध्वम्	म०पु०
अस्कृनि	अस्कृनीवहि	अस्कृनीमहि	उ०पु०
(वि.लिटि.)स्कृनुयात्	स्कृनुयाताम्	स्कृनुयुः	प्र०पु०
स्कृनुयाः	स्कृनुयातम्	स्कृनुयात	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

	स्कुनुयाम्	स्कुनुयाव	स्कुनुयाम	उ०पु०
(पक्षे)	स्कुनीयात्	स्कुनीयाताम्	स्कुनीयुः	प्र०पु०
	स्कुनीयाः	स्कुनीयातम्	स्कुनीयात	म०पु०
	स्कुनीयाम्	स्कुनीयाव	स्कुनीयाम	उ०पु०
(आ.प.)	स्कुन्वीत	स्कुन्वीयाताम्	स्कुन्वीरन्	प्र०पु०
	स्कुन्वीथाः	स्कुन्वीयाथाम्	स्कुन्वीध्वम्	म०पु०
	स्कुन्वीय	स्कुन्वीवहि	स्कुन्वीमहि	उ०पु०
(पक्षे)	स्कुनीत	स्कुनीयाताम्	स्कुनीरन्	प्र०पु०
	स्कुनीथाः	स्कुनीयाथाम्	स्कुनीध्वम्	म०पु०
	स्कुनीय	स्कुनीवहि	स्कुनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)	स्कूयात्	स्कूयास्ताम्	स्कूयासुः	प्र०पु०
	स्कूयाः	स्कूयास्तम्	स्कूयास्त	म०पु०
	स्कूयासम्	स्कूयास्व	स्कूयात्म	उ०पु०
(आ.प.)	स्कौषीष्ट	स्कौषीयास्ताम्	स्कौषीरन्	प्र०पु०
	स्कौषीष्टाः	स्कौषीयास्थाम्	स्कौषीद्वम्	म०पु०
	स्कौषीय	स्कौषीवहि	स्कौषीमहि	उ०पु०
(लुङि)	अस्कौषीत्	अस्कौष्टाम्	अस्कौषुः	प्र०पु०
	अस्कौषीः	अस्कौष्टम्	अस्कौष्ट	म०पु०
	अस्कौषम्	अस्कौष्व	अस्कौषम्	उ०पु०
(आ.प.)	अस्कौष्ट	अस्कौषाताम्	अस्कौषत	प्र०पु०
	अस्कौष्टाः	अस्कौषाथाम्	अस्कौष्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अस्कोषि अस्कोष्वहि अस्कोष्महि उ०पु०

(लृटि) अस्कोष्यत् अस्कोष्यताम् अस्कोष्यन् इत्यादि ।

(आ.प.) अस्कोष्यत अस्कोष्येताम् अस्कोष्यन्त इत्यादि ।

(७) युच् बन्धने (बांधना) सकर्मकः ।

(लृटि) युनाति युनीतः युनन्ति प्र०पु०

युनासि युनीथः युनीथ म०पु०

युनामि युनीवः युनीमः उ०पु०

(आ.प.) युनीते युनाते युनते प्र०पु०

युनीषे युनाथे युनीध्वे म०पु०

युने युनीवहे युनीमहे उ०पु०

(लृटि) युयाव युयुवतुः युयुवुः प्र०पु०

युयविथ-युयोथ युयुवथुः युयुव म०पु०

युयाव-युयव युयुविष युयुविम उ०पु०

(आ.प.) युयुवे युयुवाते युयुविरे प्र०पु०

युयुविषे युयुवाथे युयुविध्वे-द्वे म०पु०

युयुवे युयुविवहे युयुविमहे उ०पु०

(लृटि) योता योतारौ योतारः इत्यादि

(लृटि) योष्यति योष्यतः योष्यन्ति इत्यादि

(लृटि) युनातु-युनीतात् युनीताम् युनन्तु प्र०पु०

युनीहि-युनीतात् युनीतम् युनीत म०पु०

युनानि युनाय युनाम उ०पु०

(आ.प.)युनीताम्	युनीताम्	युनीताम्	प्र०पु०
युनीष्व	युनाथाम्	युनीध्वम्	म०पु०
युनै	युनावहै	युनामहै	उ०पु०
(ल.लि.)अयुनात्	अयुनीताम्	अयुनन्	प्र०पु०
अयुनाः	अयुनीतम्	अयुनीत	म०पु०
अयुनाम्	अयुनीव	अयुनीम	उ०पु०
(आ.प.)अयुनीत	अयुनाताम्	अयुनत	प्र०पु०
अयुनीथाः	अयुनाथाम्	अयुनीध्वम्	म०पु०
अयुनि	अयुनीवहि	अयुनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)युनीयात्	युनीयाताम्	युनीयुः	प्र०पु०
युनीयाः	युनीयातम्	युनीयात	म०पु०
युनीयाम्	युनीयाव	युनीयाम	उ०पु०
(आ.प.)युनीत	युनीयाताम्	युनीरन्	प्र०पु०
युनीथाः	युनीयाथाम्	युनीध्वम्	म०पु०
युनीय	युनीवहि	युनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)यूयात्	यूयास्ताम्	यूयासुः	प्र०पु०
यूयाः	यूयास्तम्	यूयास्त	म०पु०
यूयासम्	यूयास्व	यूयास्म	उ०पु०
(आ.प.)योषीष्ट	योषीयास्ताम्	योषीरन्	प्र०पु०
योषीष्टाः	योषीयास्थाम्	योषीद्वम्	म०पु०
योषीय	योषीवहि	योषीमहि	उ०पु०

(लुङि) अयौषी	अयौषाम्	अयौषुः	प्र०पु०
अयौषीः	अयौष्टम्	अयौष्ट	म०पु०
अयौषम्	अयौष्व	अयौष्टम्	उ०पु०
(आ.प.) अयोष्ट	अयोषाताम्	अयोषत	प्र०पु०
अयोष्टाः	अयोषाथाम्	अयोद्वम्	म०पु०
अयोषि	अयोष्वहि	अयोष्टमहि	उ०पु०
(लुङि) अयोष्यत्	अयोष्यताम्	अयोष्यन्	इत्यादि ।

(८) कनूब् शब्दे (चित्ताना)

(लटि) कनूनाति	कनूनीतः	कनूनन्ति	प्र०पु०
कनूनासि	कनूनीथः	कनूनीथ	म०पु०
कनूनामि	कनूनीवः	कनूनीमः	उ०पु०
(आ.प.) कनूनीते	कनूनाते	कनूनते	प्र०पु०
कनूनीषे	कनूनाथे	कनूनीध्वे	म०पु०
कनूने	कनूनीवहे	कनूनीमहे	उ०पु०
(लिटि) चुक्ताव	चुक्नुवतुः	चुक्नुवुः	प्र०पु०
चुक्नुविथ	चुक्नुवथुः	चुक्नुव	म०पु०
चुक्ताव-चुक्ताव	चुक्नु वेव	चुक्नुविम	उ०पु०
(आ.प.) चुक्नुवे	चुक्नुवाते	चुक्नुवते	प्र०पु०
चुक्नुविषे	चुक्नुवाथे	चुक्नुविध्वे ढ्वे	म०पु०
चुक्नुवे	चुक्नुविवहे	चुक्नुविमहे	उ०पु०
(लुटि) कविता	कवितारौ	कवितारः	इत्यादि

(लुटि) कविष्यति	कविष्यते	कविष्यन्ति	इत्यादि
(आ.प.) कविष्यते	कविष्येते	कविष्यन्ते	इत्यादि
(लोटि) कनूनात्	कनूनीतात्	कनूनीताम्	प्र० पु०
	कनूनीहि	कनूनीतात्	म० पु०
	कनूनीतम्	कनूनीत	उ० पु०
	कनूमानि	कनूनाष	प्र० पु०
(आ.प.) कनूनीताम्	कनूनाताम्	कनूनताम्	म० पु०
	कनूनीष्व	कनूनाथाम्	उ० पु०
	कनूनै	कनूनावहै	प्र० पु०
(लङि) अकनूनात्	अकनूनीताम्	अकनूनन्	म० पु०
	अकनूनाः	अकनूनीतम्	उ० पु०
	अकनूनाम्	अकनूनीष	प्र० पु०
(आ.प.) अकनूनीत	अकनूनाताम्	अकनूनत	म० पु०
	अकनूनीथाः	अकनूनाथाम्	उ० पु०
	अकनूनि	अकनूनीवहि	प्र० पु०
(वि. लि.) कनूनीयात्	कनूनीयाताम्	कनूनीयुः	म० पु०
	कनूनीयाः	कनूनीयात	उ० पु०
	कनूनीयाम्	कनूनीयाम	प्र० पु०
(आ.प.) कनूनीत	कनूनीयाताम्	कनूनीरन्	म० पु०
	कनूनीथाः	कनूनीध्वम्	उ० पु०
	कनूनीय	कनूनीवहि	प्र० पु०
(आ. लि.) कनूयात्	कनूयाताम्	कनूयातुः	प्र० पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

कनूयाः	कनूयास्तम्	कनूयास्त	म०पु०
कनूयासम्	कनूयास्व	कनूयास्म	उ०पु०
(आ.प.) कविषीष्ट	कविषीयास्ताम्	कविषीरन्	प्र०पु०
कविषीष्ठाः	कविषीयास्थाम्	कविषीढ्वं ध्वम्	म०पु०
कविषीय	कविषीवहि	कविषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अकवीत्	अकविष्टाम्	अकविषुः	प्र०पु०
अकवीः	अकविष्टम्	अकविष्ट	म०पु०
अकविषम्	अकविष्व	अकविष्म	उ०पु०
(आ.प.) अकविष्ट	अकविषाताम्	अकविषत	प्र०पु०
अकविष्ठाः	अकविषाथाम्	अकविढ्वं ध्वम्	म०पु०
अकविषि	अकविष्वहि	अकविष्महि	उ०पु०
(लङि) अकविष्यत्	अकविष्यताम्	अकविष्यन्	इत्यादि
(आ.प.) अकविष्यत	अकविष्येताम्	अकविष्यन्त	इत्यादि
(६) द्रूञ् हिंसायाम् (मारना) सकर्मकः ।			
(लटि) द्रूणाति	द्रूणीतः	द्रूणन्ति	प्र०पु०
द्रूणासि	द्रूणीथः	द्रूणीथ	म०पु०
द्रूणामि	द्रूणीवः	द्रूणीमः	उ०पु०
(आ.प.) द्रूणीते	द्रूणाते	द्रूणते	प्र०पु०
द्रूणीषे	द्रूणाथे	द्रूणीध्वे	म०पु०
द्रूणे	द्रूणीवहे	द्रूणीमहे	उ०पु०
(लिटि) द्रुदाव	द्रुदुवतुः	द्रुदुवः	प्र०पु०

दुद्रावथ	दुद्रुवथुः	दुद्रुव	म०पु०
दुद्राव-दुद्रव	दुद्रुविव	दुद्रुविम	उ०पु०
(आ.प.) दुद्रुवे	दुद्रुवाते	दुद्रुविरे	प्र०पु०
दुद्रुविषे	दुद्रुवाथे	दुद्रुविध्वे-द्वे	म०पु०
दुद्रुवे	दुद्रुविवहे	दुद्रुविमहे	उ०पु०
(लुटि) द्रविता	द्रवितारौ	द्रवितारः	इत्यादि
(लृटि) द्रविष्यति	द्रविष्यतः	द्रविष्यन्ति	इत्यादि
(आ.प.) द्रविष्यते	द्रविष्येते	द्रविष्यन्ते	इत्यादि
(लोटि) द्रूणाव-द्रूणीतात् द्रूणीताम्		द्रूणन्तु	प्र०पु०
द्रूणीहि-द्रूणीतात् द्रूणीतम्		द्रूणीत	म०पु०
द्रूणानि	द्रूणाव	द्रूणाम	उ०पु०
(आ.प.) द्रूणीताम्	द्रूणाताम्	द्रूणताम्	प्र०पु०
द्रूणीष्व	द्रूणाथाम्	द्रूणीध्वम्	म०पु०
द्रूणै	द्रूणावहै	द्रूणामहै	उ०पु०
(लङि) अद्रूणात्	अद्रूणीताम्	अद्रूणन्	प्र०पु०
अद्रूणाः	अद्रूणीतम्	अद्रूणीत	म०पु०
अद्रूणाम्	अद्रूणीव	अद्रूणीम	उ०पु०
(आ.प.) अद्रूणीत	अद्रूणाताम्	अद्रूणत	प्र०पु०
अद्रूणीथाः	अद्रूणाथाम्	अद्रूणीध्वम्	म०पु०
अद्रूणि	अद्रूणीवहि	अद्रूणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) द्रूणीयात्	द्रूणीयाताम्	द्रूणीयुः	प्र०पु०

द्रूणीयाः	द्रूणीयातम्	द्रूणीयात	म०पु०
द्रूणीयाम्	द्रूणीयाव	द्रूणीयाम	उ०पु०
(आ.प.)द्रूणीत	द्रूणीयाताम्	द्रूणीरन्	प्र०पु०
द्रूणीथाः	द्रूणीयाथाम्	द्रूणीध्वम्	म०पु०
द्रूणीय	द्रूणीवहि	द्रूणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)द्रूयात्	द्रूयास्ताम्	द्रूयासुः	इत्यादि
(आ.प.)द्रविषीष्ट	द्रविषीयास्ताम्	द्रविषीरन्	इत्यादि
(लुङि) अद्रावीत्	अद्राविष्टाम्	अद्राविषुः	प्र०पु०
अद्रावीः	अद्राविष्टम्	अद्राविष्ट	म०पु०
अद्राविषम्	अद्राविष्व	अद्राविष्म	उ०पु०
(आ.प.) अद्रविष्ट	अद्रविषाताम्	अद्रविषत	प्र०पु०
अद्रविष्टाः	अद्रविषाथाम्	अद्रविद्भ्वं ध्वं	म०पु०
अद्राविषि	अद्रविष्ववहि	अद्रविष्महि	उ०पु०
(लृङि) अद्रविष्यत्	अद्रविष्यताम्	अद्रविष्यन्	इत्यादि
(आ.प.) अद्रविष्यत	अद्रविष्येताम्	अद्रविष्यन्त	इत्यादि

(१०) पूञ् पवने (पवित्र करना) सकर्मकः ।

(लटि) पुनाति	पुनीतः	पुनन्ति	प्र०पु०
पुनासि	पुनीथः	पुनीथ	म०पु०
पुनामि	पुनीवः	पुनीमः	उ०पु०
(आ.प.)पुनीते	पुनाते	पुनते	प्र०पु०
पुनीषे	पुनाथे	पुनीध्वे	म०पु०

पुने	पुनीवहे	पुनीमहे	ढ०पु०
(लिटि) पुपाव	पुपुवतुः	पुपुवुः	प्र०पु०
पुपविथ	पुपुवथुः	पुपुव	म०पु०
पुपाव-पुपुव	पुपुविव	पुपुविम	उ०पु०
(आ.प.)पुपुवे	पुपुवाते	पुपुविरे	प्र०पु०
पुपुविषे	पुपुवाथे	पुपुविध्वे-द्वे	म०पु०
पुपुवे	पुपुविवहे	पुपुविमहे	उ०पु०
(लुटि) पविता	पवितारौ	पवितारः	इत्यादि
(लृटि) पविष्यति	पविष्यतः	पविष्यन्ति	इत्यादि
(आ.प.)पविष्यते	पविष्येते	पविष्यन्ते	इत्यादि
(लोटि)पुनातु-पुनीतात्	पुनीताम्	पुनन्तु	प्र०पु०
पुनीहि-पुनीतात्	पुनीतम्	पुनीत	म०पु०
पुनानि	पुनाव	पुनाम	उ०पु०
(आ.प.)पुनीताम्	पुनाताम्	पुनताम्	प्र०पु०
पुनीष्व	पुनाथाम्	पुनीष्वम्	म०पु०
पुनै	पुनावहै	पुनामहै	उ०पु०
(लङि) अपुनात्	अपुनीताम्	अपुनन्	प्र०पु०
अपुनाः	अपुनीतम्	अपुनीत	म०पु०
अपुनाम्	अपुनीव	अपुनीम	उ०पु०
(आ.प.)अपुनीत	अपुनीताम्	अपुनन्	प्र०पु०
अपुनीथाः	अपुनाथाम्	अपुनीष्वम्	म०पु०

अपुनि	अपुनीवहि	अपुनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)पुनीयात्	पुनीयाताम्	पुनीयुः	प्र०पु०
पुनीयाः	पुनीयातम्	पुनीयात	म०पु०
पुनीयाम्	पुनीयाव	पुनीयाम	उ०पु०
(आ.प.)पुनीत	पुनीयाताम्	पुनीरन्	प्र०पु०
पुनीथाः	पुनीयाथाम्	पुनीध्वम्	म०पु०
पुनीय	पुनीवहि	पुनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)पूयात्	पूयास्ताम्	पूयासुः	प्र०पु०
पूयाः	पूयास्तम्	पूयास्त	म०पु०
पूयासम्	पूयास्व	पूयास्म	उ०पु०
(आ.प.)पविषीष्ट	पविषीयास्ताम्	पविषीरन्	प्र०पु०
पविषीष्टाः	पविषीयास्थाम्	पविषीद्वं-ध्वं	म०पु०
पविषीय	पविषीवहि	पविषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अपावीत	अपाविष्टाम्	अपाविषुः	प्र०पु०
अपावीः	अपाविष्टम्	अपाविष्ट	म०पु०
अपाविषम्	अपाविष्व	अपाविषम	उ०पु०
(आ.प.)अपविष्ट	अपविषाताम्	अपविषत	प्र०पु०
अपविष्टाः	अपविषाथाम्	अपविद्वं-ध्वं	म०पु०
अपविषि	अपविषमहि	अपविषमहि	उ०पु०
(लुङि) अपविष्यत्	अपविष्यताम्	अपविष्यन्	इत्यादि
(आ.प.)अपविष्यत	अपविष्येताम्	अपविष्यन्त	इत्यादि

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(११) लृष् छेदने (काटना) सकर्मकः ।

(लृटि) लुनाति	लुनीतः	लुनन्ति	प्र०पु०
लुनासि	लुनीथः	लुनीथ	म०पु०
लुनामि	लुनीवः	लुनीमः	उ०पु०
(आ.प.)लुनीते	लुनाते	लुनते	प्र०पु०
लुनीषे	लुनाथे	लुनीध्वे	म०पु०
लुने	लुनीवहे	लुनीमहे	उ०पु०
(लृटि) लुलाव	लुलुवतुः	लुलुवुः	प्र०पु०
लुलविथ	लुलुवथुः	लुलुवु	म०पु०
लुलाव, लुलव	लुलुविव	लुलुविम	उ०पु०
(आ.प.)लुलवे	लुलुवाते	लुलुविरे	प्र०पु०
लुलुविषे	लुलुवाथे	लुलुविध्वेद्भ्वे	म०पु०
लुलुवे	लुलुविवहे	लुलुविमहे	उ०पु०
(लृटि) लविता	लवितारौ	लवितारः	इत्यादि
(लृटि) लविष्यति	लविष्यतः	लविष्यन्ति	इत्यादि
(आ.प.)लविष्यते	लविष्येते	लविष्यन्ते	इत्यादि
(लृटि) लुनातु, लुनीतात्	लुनीताम्	लुनन्तु	प्र०पु०
लुनीहि-लुनीतात्	लुनीताम्	लुनीत	म०पु०
लुनानि	लुनाव	लुनाम	उ०पु०
(आ.प.)लुनीताम्	लुनाताम्	लुनताम्	प्र०पु०
लुनीष्व	लुनाथाम्	लुनीध्विम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

लुने	लुनीविह	लुनीमहि	उ०पु०
(लङि) अलुनात्	अलुनीताम्	अलुनन्	प्र०पु०
अलुनाः	अलुनीतम्	अलुनीत	म०पु०
अलुनाम्	अलुनीव	अलुनीम	उ०पु०
(आ.प.) अलुनीत	अलुनीताम्	अलुनत	प्र०पु०
अलुनीथाः	अलुनीथाम्	अलुनीध्वम्	म०पु०
अलुनि	अलुनीवहि	अलुनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) लुनीयात्	लुनीयाताम्	लुनीयुः	प्र०पु०
लुनीयाः	लुनीयातम्	लुनीयात	म०पु०
लुनीयाम्	लुनीयाव	लुनीयाम	उ०पु०
(आ.प.) लुनीत	लुनीयाताम्	लुनीरन्	प्र०पु०
लुनीथाः	लुनीयाथाम्	लुनीध्वम्	म०पु०
लुनीय	लुनीवहि	लुनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) लूयात्	लूयास्ताम्	लूयासुः	प्र०पु०
लूयाः	लूयास्तम्	लूयास्त	म०पु०
लूयासम्	लूयास्व	लूयास्म	उ०पु०
(आ.प.) लविषीष्ट	लविषीयास्ताम्	लविषीरम्	प्र०पु०
लविषीष्ठाः	लविषीयास्थाम्	लविषीद्वन्-ध्वम्	म०पु०
लविषीय	लविषीवहि	लविषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अलावीत्	अलाविष्टाम्	अलाविषुः	प्र०पु०
अलावीः	अलाविष्टम्	अलाविष्ट	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अलाविषम्	अलाविष्व	अलाविष्म	उ०पु०
(आ.प.)अलविष्ट	अलविषाताम्	अलविषत	प्र०पु०
अलविष्टाः	अलविषाथाम्	अलविद्वं-ध्वम्	म०पु०
अलविषि	अलविष्वहि	अलविष्महि	उ०पु०
(लुटि) अलविष्यत्	अलविष्यताम्	अलविष्यन्	इत्यादि ।
(आ.प.)अलविष्यत	अलविष्येताम्	अलविष्यन्त	इत्यादि ।

(१२) स्तृञ् आच्छादने (ढकना) सकर्मकः ।

(लटि) स्तृणाति	स्तृणीतः	स्तृणन्ति	प्र०पु०
स्तृणासि	स्तृणीथः	स्तृणीथ	म०पु०
स्तृणामि	स्तृणीवः	स्तृणीमः	उ०पु०
(आ.प.)स्तृणीते	स्तृणाते	स्तृणते	प्र०पु०
स्तृणीषे	स्तृणाथे	स्तृणीध्वे	म०पु०
स्तृणे	स्तृणीवहे	स्तृणीमहे	उ०पु०
(लिटि) तस्तार	तस्तरतुः	तस्तरुः	प्र०पु०
तस्तरिथ	तस्तरथुः	तस्तर	म०पु०
तस्तार-तस्तर	तस्तरिव	तस्तरिम	उ०पु०
(आ.प.)तस्तरे	तस्तराते	तस्तरिरे	प्र०पु०
तस्तरिषे	तस्तराथे	तस्तरिद्वे-ध्वे	म०पु०
तस्तरे	तस्तरिवहे	तस्तरिमहे	उ०पु०
(लुटि) स्तरिता-स्तरीता	स्तरितारौ-स्तरीतारौ	स्तरितारः-स्तरीतारः	इ०
(लुटि) स्तरिष्यति-स्तरीष्यति	स्तरिष्यतः-स्तरीष्यतः	स्तरि०न्ति-स्तरी०	न्ति-स्तरी०

(लोठि) स्तृणात्	स्तृणीतात्	स्तृणीताम्	स्तृणन्तु	प्र०पु०
स्तृणीहि-स्तृणीतात्	स्तृणीतम्	स्तृणीत	म०पु०	
स्तृणानि	स्तृणाव	स्तृणाम	उ०पु०	
(आ.प.) स्तृणीताम्	स्तृणाताम्	स्तृणताम्	प्र०पु०	
स्तृणीध्व	स्तृणाथाम्	स्तृणीध्वम्	म०पु०	
स्तृणै	स्तृणावहै	स्तृणामहै	उ०पु०	
(लडि) अस्तृणात्	अस्तृणीताम्	अस्तृणन्	प्र०पु०	
अस्तृणाः	अस्तृणीतम्	अस्तृणीत	म०पु०	
अस्तृणाम्	अस्तृणीव	अस्तृणीम	उ०पु०	
(आ.प.) अस्तृणीत	अस्तृणाताम्	अस्तृणत	प्र०पु०	
अस्तृणीथाः	अस्तृणाथाम्	अस्तृणीध्वम्	म०पु०	
अस्तृणि	अस्तृणीवहि	अस्तृणीमहि	उ०पु०	
(वि.लि.) स्तृणीयात्	स्तृणीयाताम्	स्तृणीयुः	प्र०पु०	
स्तृणीयाः	स्तृणीयातम्	स्तृणीयात	म०पु०	
स्तृणीयाम्	स्तृणीयाव	स्तृणीयाम	उ०पु०	
(आ.प.) स्तृणीत	स्तृणीयाताम्	स्तृणीरन्	प्र०पु०	
स्तृणीथाः	स्तृणीयाथाम्	स्तृणीध्वम्	म०पु०	
स्तृणीय	स्तृणीवहि	स्तृणीमहि	उ०पु०	
(आ.लि.) स्तीर्यात्	स्तीर्याताम्	स्तीर्यासुः	प्र०पु०	
स्तीर्याः	स्तीर्यास्तम्	स्तीर्यास्त	म०पु०	
स्तीर्यासम्	स्तीर्यास्व	स्तीर्यास्मि	उ०पु०	

(आ.प.) स्तरिषीष्ट	स्तरिषीयास्ताम्	स्तरिषीरन्	प्र०पु०
स्तरिषीष्टाः	स्तरिषीयास्थाम्	स्तरिषीद्वं-ध्वम्	म०पु०
स्तरिषीय	स्तरिषीवहि	स्तरिषीमहि	उ०पु०
(पक्षे) स्तीर्षीष्ट	स्तीर्षीयास्ताम्	स्तीर्षीरन्	प्र०पु०
स्तीर्षीष्टाः	स्तीर्षीयास्थाम्	स्तीर्षीद्वम्	म०पु०
स्तीर्षीय	स्तीर्षीवहि	स्तीर्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अस्तारीत्	अस्तारिष्टाम्	अस्तारिषुः	प्र०पु०
अस्तारीः	अस्तारिष्टम्	अस्तारिष्ट	म०पु०
अस्तारिषम्	अस्तारिष्व	अस्तारिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अस्तरिष्ट	अस्तरिषाताम्	अस्तरिषत	प्र०पु०
अस्तरिष्टाः	अस्तरिषाथाम्	अस्तरिद्वं-ध्वम्	म०पु०
अस्तरिषि	अस्तरिष्वहि	अस्तरिष्महि	उ०पु०
(पक्षे) अस्तरीष्ट	अस्तरीषाताम्	अस्तरीषत	प्र०पु०
अस्तरीष्टाः	अस्तरीषाथाम्	अस्तरीद्वं-ध्वम्	म०पु०
अस्तरीषि	अस्तरीष्वहि	अस्तरीष्महि	उ०पु०
(पक्षे) अस्तीर्ष्ट	अस्तीर्षाताम्	अस्तीर्षत	प्र०पु०
अस्तीर्षाः	अस्तीर्षाथाम्	अस्तीर्द्वम्	म०पु०
अस्तीर्षि	अस्तीर्ष्वहि	अस्तीर्ष्महि	उ०पु०
(लृङि) अस्तरिष्यत्	अस्तरिष्यताम्	अस्तरिष्यन्	} इत्यादि
अस्तरीष्यत्	अस्तरीष्यताम्	अस्तरीष्यन्	
(१३) कृणाति	कृणीतः	कृणन्ति	प्र०पु०

(१३) कृणाति कृणीतः कृणन्ति ।

कृणासि	कृणीथः	कृणीथ	म०पु०
कृणामि	कृणीवः	कृणीमः	उ०पु०
(आ.प.)कृणीते	कृणाते	कृणते	प्र०पु०
कृणीषे	कृणाथे	कृणीध्वे	म०पु०
कृणे	कृणीवहे	कृणीमहे	उ०पु०
(लिटि)चकार	चकरतुः	चकरुः	प्र०पु०
चकरिथ	चकरथुः	चकर	म०पु०
चकार-चकर	चकारिव	चकरिम	उ०पु०
(आ.प.)चकरे	चकराते	चकरिरे	प्र०पु०
चकरिषे	चकराथे	चकरिद्वे-ध्वे	म०पु०
चकरे	चकरिवहे	चकरिमहे	उ०पु०
(लुटि) करिता-करीता	करितारौ-करीतारौ	करितारः-करीतारः	इ०
(लृटि) करिष्यति-करीष्यति	करिष्यतः-करीष्यतः	करिष्यन्ति-करीष्यन्ति	
आत्मनेपदे—		करिष्यते-करीष्यते	इत्यादि
(लोटि) कृणातु-कृणीतात्	कृणीताम्	कृणन्तु	प्र०पु०
कृणीहि-कृणीतात्	कृणीतम्	कृणीत	म०पु०
कृणानि	कृणाव	कृणाम	उ०पु०
(आ.प.)कृणीताम्	कृणाताम्	कृणताम्	प्र०पु०
कृणीष्व	कृणाथाम्	कृणीध्वम्	म०पु०
कृणै	कृणावहै	कृणामहै	उ०पु०
(लङि) अकृणात्	अकृणीताम्	अकृणन्	प्र०पु०

अकृणाः	अकृणीतम्	अकृणीत	म०पु०
अकृणाम्	अकृणीव	अकृणीम	उ०पु०
(आ.प.)अकृणीत	अकृणाताम्	अकृणत	प्र०पु०
अकृणीथाः	अकृणाथाम्	अकृणीध्वम्	म०पु०
अकृणि	अकृणीवहि	अकृणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)कृणीयात्	कृणीयाताम्	कृणीयुः	प्र०पु०
कृणीयाः	कृणीयातम्	कृणीयात	म०पु०
कृणीयाम्	कृणीयाव	कृणीयाम्	उ०पु०
(आ.प.)कृणीत	कृणीयाताम्	कृणीरन्	प्र०पु०
कृणीथाः	कृणीयाथाम्	कृणीध्वम्	म०पु०
कृणीय	कृणीवहि	कृणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.)कीर्यात्	कीर्यास्ताम्	कीर्यासुः	प्र०पु०
कीर्याः	कीर्यास्तम्	कीर्यास्त	म०पु०
कीर्यासम्	कीर्यास्व	कीर्यास्म	उ०पु०
(आ.प.)करिषीष्ट	करिषीयास्ताम्	करिषीरन्	प्र०पु०
करिषीष्ठाः	करिषीयास्थाम्	करिषीद्वन्-ध्वम्	म०पु०
करिषीय	करिषीवहि	करिषीमहि	उ०पु०
(पक्षे) कीर्षीष्ट	कीर्षीयास्ताम्	कीर्षीरन्	प्र०पु०
कीर्षीष्ठाः	कीर्षीयास्थाम्	कीर्षीद्वम्	म०पु०
कीर्षीय	कीर्षीवहि	कीर्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अकारीत्	अकारिष्टाम्	अकारिषुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अकरीः	अकारिष्टम्	अकारिष्ट	म०पु०
अकारिषम्	अकारिष्व	अकारिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अकरिष्ट	अकरिषाताम्	अकरिषत	प्र०पु०
अकरिष्ठाः	अकरिषाथाम्	अकरिद्वं-ध्वम्	म०पु०
अकरिषि	अकरिष्वहि	अकरिष्महि	उ०पु०
(पत्ते) अकरीष्ट	अकरीषाताम्	अकरीषत	प्र०पु०
अकरीष्ठाः	अकरीषाथाम्	अकरीद्वं-ध्वं	म०पु०
अकरीषि	अकरीष्वहि	अकरीष्महि	उ०पु०
(पत्ते) अकीर्ष्ट	अकीर्षाताम्	अकीर्षत	प्र०पु०
अकीर्ष्ठाः	अकीर्षाथाम्	अकीर्द्वं-ध्वम्	म०पु०
अकीर्षि	अकीर्ष्वहि	अकीर्ष्महि	उ०पु०
(लुङि) अकरिष्यत्	अकरिष्यताम्	अकरिष्यन्	इत्यादि ।
अकरीष्यत्	अकरीष्यताम्	अकरीष्यन्	इत्यादि ।
आत्मनेपदे-अकरिष्यत-अकरीष्यत			इत्यादि
(१४) वृन् वरणे (स्वीकार करना) सकर्मकः ।			
(लटि) वृणाति	वृणीतः	वृणन्ति	प्र०पु०
वृणासि	वृणीथः	वृणीथ	म०पु०
वृणामि	वृणीवः	वृणीमः	उ०पु०
(आ.प.) वृणीते	वृणाते	वृणते	प्र०पु०
वृणीषे	वृणाथे	वृणीष्वे	म०पु०
वृणो	वृणीष्वहे	वृणीमहे	उ०पु०

(लिटि) ववार	ववरतुः	ववरः	प्र०पु०
ववरिथ	ववरधुः	ववर	म०पु०
ववार-ववर	ववरिव	ववरिम	उ०पु०
(आ.प.)ववरे	ववराते	ववरिरे	प्र०पु०
ववरिषे	ववराथे	ववरिध्वे-द्वे	म०पु०
ववरे	ववरिवहे	ववरिमहे	उ०पु०
(लुटि) वरिता-वरीता	वरितारौ-वरीतारौ	वरितारः-वरीतारः	इत्यादि
(लृटि) वरिष्यति-वरीष्यति	वरिष्यतः-वरीष्यतः	वरिष्यन्ति-वरीष्यन्ति	इ०
(लोटि) वृणातु-वृणीतात्	वृणीताम्	वृणन्तु	प्र०पु०
वृणीहि-वृणीतात्	वृणीतम्	वृणीत	म०पु०
वृणानि	वृणाव	वृणाम	उ०पु०
(आ.प.)वृणीताम्	वृणाताम्	वृणताम्	प्र०पु०
वृणीष्व	वृणाथाम्	वृणीध्वम्	म०पु०
वृणै	वृणावहे	वृणामहे	उ०पु०
(लङि) अवृणात्	अवृणीताम्	अवृणन्	प्र०पु०
अवृणाः	अवृणीतम्	अवृणीत	म०पु०
अवृणाम्	अवृणीव	अवृणीम	उ०पु०
(आ.प.)अवृणीत	अवृणाताम्	अवृणत	प्र०पु०
अवृणीथाः	अवृणाथाम्	अवृणीध्वम्	म०पु०
अवृणि	अवृणीवहि	अवृणीमहि	उ०पु०
(वि.लि.)वृणीयात्	वृणीयाताम्	वृणीयुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

वृणीयाः	वृणीयातम्	वृणीयात	म०पु०
वृणीयाम्	वृणीयाव	वृणीयाम	उ०पु०
(आ.प.) वृणीत	वृणीयाताम्	वृणीरन्	प्र०पु०
वृणीथाः	वृणीयाथाम्	वृणीध्वम्	म०पु०
वृणीय	वृणीवहि	वृणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वूर्यात्	वूर्यास्ताम्	वूर्यासुः	प्र०पु०
वूर्याः	वूर्यास्तम्	वूर्यास्त	म०पु०
वूर्यासम्	वूर्यास्व	वूर्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) वरिषीष्ट	वरिषीयास्ताम्	वरिषीरन्	प्र०पु०
वरिषीष्ठाः	वरिषीयास्थाम्	वरिषीद्वं-ध्वम्	म०पु०
वरिषीय	वरिषीवहि	वरिषीमहि	उ०पु०
(पक्षे) वूर्षीष्ट	वूर्षीयास्ताम्	वूर्षीरन्	प्र०पु०
वूर्षीष्ठाः	वूर्षीयास्थाम्	वूर्षीद्वम्	म०पु०
वूर्षीय	वूर्षीवहि	वूर्षीमहि	उ०पु०
(लुङि) अवारीत्	अवारिष्टाम्	अवारिषुः	प्र०पु०
अवारीः	अवारिष्टम्	अवारिष्ट	म०पु०
अवारिषम्	अवारिष्ट्व	अवारिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अवरिष्ट	अवरिषाताम्	अवरिषत	प्र०पु०
अवरिष्ठाः	अवरिषाथाम्	अवरिद्वं-ध्वं	म०पु०
अवरिषि	अवरिष्ट्वहि	अवरिष्टमहि	उ०पु०
(पक्षे) अवरीष्ट	अवरीषाताम्	अवरीषत	प्र०पु०

अवरीष्ठाः	अवरीषाथाम्	अवरीद्वम्	म०पु०
अवरीषि	अवरीष्वहि	अवरीष्महि	उ०पु०
(पक्षे) अवूर्ध्	अवूर्षाताम्	अवूर्षत	प्र०पु०
अवूर्ष्ठाः	अवूर्षाथाम्	अवूर्ध्वम्	म०पु०
अवूर्षि	अवूर्ष्वहि	अवूर्ष्महि	उ०पु०
(लटि) अवरिष्यत्	अवरिष्यताम्	अवरिष्यन्	इत्यादि
अवरीष्यत्	अवरीष्यताम्	अवरीष्यन्	इत्यादि
आत्मनेपदे—	अवरिष्यत-अवरीष्यत		इत्यादि
(१५) धूअ कम्पने (कँपाना) सकर्मकः ।			
(लटि) धुनाति	धुनीतः	धुनन्ति	प्र०पु०
धुनासि	धुनीथः	धुनीथ	म०पु०
धुनामि	धुनीवः	धुनीमः	उ०पु०
(आ.प.) धुनीते	धुनाते	धुनते	प्र०पु०
धुनीषे	धुनाथे	धुनीध्वे	म०पु०
धुने	धुनीवहे	धुनीमहे	उ०पु०
(लिटि) दुधाव	दुधुवत्तः	दुधुवुः	प्र०पु०
दुधविथ-दुधोथ	दुधुवथुः	दुधुव	म०पु०
दुधाव-दुधव	दुधुविव	दुधुविम	उ०पु०
(आ.प.) दुधुवे	दुधुवाते	दुधुविरे	प्र०पु०
दुधुविषे	दुधुवाथे	दुधुविध्वे-दुधुवे	म०पु०
दुधुवे	दुधुविवहे	दुधुविमहे	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लुटि) धीता-धविता	धोतारौ-धवितारौ	धोतारः-धवितारः	इत्यादि
(लृटि) धोष्यति-धविष्यति	धोष्यतः-धविष्यतः	धोष्यन्ति-धविष्यन्ति	इ०
(लोटि) धुनाद्-धुनीतात्	धुनीताम्	धुनन्तु	प्र०पु०
धुनीहि-धुनीतात्	धुनीतम्	धुनीत	म०पु०
धुनानि	धुनाव	धुनाम	उ०पु०
(आ.प.) धुनीताम्	धुनाताम्	धुनताम्	प्र०पु०
धुनीष्व	धुनाथाम्	धुनीध्वम्	म०पु०
धुनै	धुनावहै	धुनामहै	उ०पु०
(लङि) अधुनात्	अधुनीताम्	अधुनन्	प्र०पु०
अधुनाः	अधुनीतम्	अधुनीत	म०पु०
अधुनाम्	अधुनीव	अधुनीम	उ०पु०
(आ.प.) अधुनीत	अधुनाताम्	अधुनत	प्र०पु०
अधुनीथाः	अधुनाथाम्	अधुनीध्वम्	म०पु०
अधुनि	अधुनीवहि	अधुनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) धुनीयात्	धुनीयाताम्	धुनीयुः	प्र०पु०
धुनीयाः	धुनीयातम्	धुनीयात	म०पु०
धुनीयाम्	धुनीयाव	धुनीयाम	उ०पु०
(आ.प.) धुनीत	धुनीयाताम्	धुनीरन्	प्र०पु०
धुनीथाः	धुनीयाथाम्	धुनीध्वम्	म०पु०
धुनीय	धुनीवहि	धुनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) धूयात्	धूयास्ताम्	धूयासुः	प्र०पु०

धूयाः	धूयास्तम्	धूयास्त	म०पु०
धूयासम्	धूयास्व	धूयास्म	उ०पु०
(आ.प.) धविषीष्ट	धविषीयास्ताम्	धविषीरन्	प्र०पु०
धविषीष्टाः	धविषीयास्थाम्	धविषीध्वं-द्वं	म०पु०
धविषीय	धविषीवहि	धविषीमहि	उ०पु०
(पक्षे) धोषीष्ट	धोषीयास्ताम्	धोषीरन्	प्र०पु०
धोषीष्टाः	धोषीयास्थाम्	धोषीद्वम्	म०पु०
धोषीय	धोषीवहि	धोषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अघावीत्	अघाविष्टाम्	अघाविषुः	प्र०पु०
अघावीः	अघाविष्टम्	अघाविष्ट	म०पु०
अघाविषम्	अघाविष्व	अघाविष्म	उ०पु०
(आ.प.) अघविष्ट	अघविषाताम्	अघविषत	प्र०पु०
अघविष्टाः	अघविषाथाम्	अघविद्वं-ध्वं	म०पु०
अघविषि	अघविष्वहि	अघविष्महि	उ०पु०
(पक्षे) अघोष्ट	अघोषाताम्	अघोषत	प्र०पु०
अघोष्टाः	अघोषाथाम्	अघोद्वम्	म०पु०
अघोषि	अघोष्वहि	अघोष्महि	उ०पु०
(लृङि) अघविष्यत्	अघविष्यताम्	अघविष्यन्	} इत्यादि ।
अघोष्यत्	अघोष्यताम्	अघोष्यन्	
आत्मनेपदे—	अघविष्यत,	अघोष्यत	इत्यादि ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(१६) ग्रह उपादान (लेना) सकर्मकः ।

(लटि) गृह्णाति	गृह्णीतः	गृह्णन्ति	प्र०पु०
गृह्णासि	गृह्णीथः	गृह्णीथ	म०पु०
गृह्णामि	गृह्णीवः	गृह्णीमः	उ०पु०
(आ.प.) गृह्णीते	गृह्णाते	गृह्णते	प्र०पु०
गृह्णीषे	गृह्णाथे	गृह्णीध्वे	म०पु०
गृह्णे	गृह्णीवहे	गृह्णीमहे	उ०पु०
(लिटि) जग्राह	जगृहतुः	जगृहुः	प्र०पु०
जग्रहिथ	जगृहथुः	जगृह	म०पु०
जग्राह-जग्रह	जगृहिव	जगृहिम	उ०पु०
(आ.प.) जगृहे	जगृहाते	जगृहिरे	प्र०पु०
जगृहिषे	जगृहाथे	जगृहिध्वे-द्ध्वे	म०पु०
जगृहे	जगृहिवहे	जगृहिमहे	उ०पु०
(लुटि) ग्रहीता	ग्रहीतारौ	ग्रहीतारः	इत्यादि
(लटि) ग्रहीष्यति	ग्रहीष्यतः	ग्रहीष्यन्ति	इत्यादि
(आत्म.) ग्रहीष्यते	ग्रहीष्येते	ग्रहीष्यन्ते	इत्यादि
(लोटि) गृह्णातु-गृह्णीतात्	गृह्णीताम्	गृह्णन्तु	प्र०पु०
गृहाण-गृह्णीतात्	गृह्णीताम्	गृह्णीत	म०पु०
गृह्णानि	गृह्णाव	गृह्णाम	उ०पु०
(आ.प.) गृह्णीताम्	गृह्णाताम्	गृह्णताम्	प्र०पु०
गृह्णीष्व	गृह्णीथाम्	गृह्णीध्वम्	म०पु०

गृह्णै	गृह्णावहे	गृह्णामहे	उ०पु०
(लङि) अगृह्णात्	अगृह्णीताम्	अगृह्णन्	प्र०पु०
अगृह्णाः	अगृह्णीतम्	अगृह्णीत	म०पु०
अगृह्णाम्	अगृह्णीव	अगृह्णीम	उ०पु०
(भा.प.) अगृह्णीत	अगृह्णीताम्	अगृह्णत	प्र०पु०
अगृह्णीथाः	अगृह्णीथाम्	अगृह्णीध्वम्	म०पु०
अगृह्णि	अगृह्णीवहि	अगृह्णीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) गृह्णीयात्	गृह्णीयाताम्	गृह्णीयुः	प्र०पु०
गृह्णीयाः	गृह्णीयातम्	गृह्णीयात	म०पु०
गृह्णीयाम्	गृह्णीयाव	गृह्णीयाम	उ०पु०
(आ.प.) गृह्णीत	गृह्णीयाताम्	गृह्णीरन्	प्र०पु०
गृह्णीथाः	गृह्णीयाथाम्	गृह्णीध्वम्	म०पु०
गृह्णीय	गृह्णीवहि	गृह्णीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) गृह्णात्	गृह्णास्ताम्	गृह्णासुः	प्र०पु०
गृह्णाः	गृह्णास्तम्	गृह्णास्त	म०पु०
गृह्णासम्	गृह्णास्व	गृह्णास्म	उ०पु०
(आ.प.) ग्रहीषीष्ट	ग्रहीषीयास्ताम्	ग्रहीषीरन्	प्र०पु०
ग्रहीषीष्टाः	ग्रहीषीयास्थाम्	ग्रहीषीद्वं ध्वं	म०पु०
ग्रहीषीय	ग्रहीषीवहि	ग्रहीषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अग्रहीत्	अग्रहीष्टाम्	अग्रहीषुः	प्र०पु०
अग्रहीः	अग्रहीष्टम्	अग्रहीष्ट	म०पु०

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

अग्रहीषम्	अग्रहीष्व	अग्रहीष्मि	उ०पु०
(आ.प.) अग्रहीष्ट	अग्रहीषाताम्	अग्रहीषत	प्र०पु०
अग्रहीष्ठाः	अग्रहीषाथाम्	अग्रहीध्वं-द्वम्	म०पु०
अग्रहीषि	अग्रहीष्वहि	अग्रहीष्महि	उ०पु०
(लङि) अग्रहीष्यत्	अग्रहीष्यताम्	अग्रहीष्यन्	इत्यादि ।
(आ.प.) अग्रहीष्यत	अग्रहीष्येताम्	अग्रहीष्यन्त	इत्यादि ।

परस्मैपदिनः ८ धातवः ।

(१) स्तन्भु रोधने (रोकना, स्तब्ध करना) सकर्मकः ।

(लटि) स्तभ्राति	स्तभ्रीतः	स्तभ्रन्ति	प्र०पु०
स्तभ्रासि	स्तभ्रीथः	स्तभ्रीथ	म०पु०
स्तभ्रामि	स्तभ्रीवः	स्तभ्रीमः	उ०पु०
(लिटि) तस्तम्भ	तस्तम्भतुः	तस्तम्भुः	प्र०पु०
तस्तम्भिथ	तस्तम्भथुः	तस्तम्भ	म०पु०
तस्तम्भ	तस्तम्भिव	तस्तम्भिम	उ०पु०
(लुटि) स्तम्भिता	स्तम्भितारौ	स्तम्भितारः	इत्यादि
(लृटि) स्तम्भिष्यति	स्तम्भिष्यतः	स्तम्भिष्यन्ति	इत्यादि
(लोटि) स्तभ्रातु-स्तभ्रीतात्	स्तभ्रीताम्	स्तभ्रन्तु	प्र०पु०
स्तभ्रान-स्तभ्रीतात्	स्तभ्रीतम्	स्तभ्रीत	म०पु०
स्तभ्रानि	स्तभ्राव	स्तभ्राम	उ०पु०
(लङि) अस्तभ्रात्	अस्तभ्रीताम्	अस्तभ्रन्	प्र०पु०
अस्तभ्राः	अस्तभ्रीतम्	अस्तभ्रीत	म०पु०
अस्तभ्रा	अस्तभ्रीव	अस्तभ्रीम	उ०पु०

(चि.लि.)	स्तम्नीयात्	स्तम्नीयाताम्	स्तम्नीयुः	प्र०पु०
	स्तम्नीयाः	स्तम्नीयातम्	स्तम्नीयात	म०पु०
	स्तम्नीयाम्	स्तम्नीयाव	स्तम्नीयाम	उ०पु०
(आ.लि.)	स्तम्भ्यात्	स्तम्भ्यास्ताम्	स्तम्भ्यासुः	प्र०पु०
	स्तम्भ्याः	स्तम्भ्यास्तम्	स्तम्भ्यास्त	म०पु०
	स्तम्भ्यासम्	स्तम्भ्यास्व	स्तम्भ्यास्म	उ०पु०
(लुङि)	व्यष्टभत्	व्यष्टभताम्	व्यष्टभन्	प्र०पु०
	व्यष्टभः	व्यष्टभतम्	व्यष्टभत	म०पु०
	व्यष्टभम्	व्यष्टभाव	व्यष्टभाम	उ०पु०
एवम्-	अस्तभत्	अस्तभताम्	अस्तभन्	इत्यादि ।
(पक्षे)	अस्तम्भीत्	अस्तम्भिष्टाम्	अस्तम्भिषुः	प्र०पु०
	अस्तम्भीः	अस्तम्भिष्टम्	अस्तम्भिष्ट	म०पु०
	अस्तम्भिषम्	अस्तम्भिष्व	अस्तम्भिष्म	उ०पु०
(लृङि)	अस्तम्भिष्यत्	अस्तम्भिष्यताम्	अस्तम्भिष्यन्	प्र०पु०
	अस्तम्भिष्यः	अस्तम्भिष्यतम्	इत्यादि ।	म०पु०

एवं २-स्तुम्भु ३-स्कम्भु ४-स्कुम्भु-प्रभृतीनां रूपाणि ।

(५) कुष निष्कर्षे (निकालना) सकर्मकः ।

(लटि)	कुष्णाति	कुष्णीतः	कुष्णन्ति	प्र०पु०
	कुष्णासि	कुष्णीथः	कुष्णीथ	म०पु०
	कुष्णामि	कुष्णीविः	कुष्णामिः	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लिटि) चुकोष	चुकुषतुः	चुकुषुः	प्र०पु०
चुकोषिथ	चुकुषथुः	चुकुष	म०पु०
चुकोष	चुकुषिव	चुकुषिम	उ०पु०
(लुटि) कोषिता	कोषितारौ	कोषितारः	इत्यादि ।
(लृटि) कोषिष्यति	कोषिष्यतः	कोषिष्यन्ति	इत्यादि ।
(लोटि) कुष्णातु-कुष्णीतात् कुष्णीताम्	कुष्णन्तु	कुष्णन्तु	प्र०पु०
कुषाण-कुष्णीतात् कुष्णीतम्	कुष्णीत	कुष्णीत	म०पु०
कुष्णानि	कुष्णाव	कुष्णाम	उ०पु०
(लङि) अकुष्णात्	अकुष्णीताम्	अकुष्णन्	प्र०पु०
अकुष्णाः	अकुष्णीतम्	अकुष्णीत	म०पु०
अकुष्णाम्	अकुष्णीव	अकुष्णीम	उ०पु०
(वि.लि.) कुष्णीयात्	कुष्णीयाताम्	कुष्णीयुः	प्र०पु०
कुष्णीयाः	कुष्णीयातम्	कुष्णीयात	म०पु०
कुष्णीयाम्	कुष्णीयाव	कुष्णीयाम	उ०पु०
(आ.लि.) कुष्यात्	कुष्यास्ताम्	कुष्यासुः	प्र०पु०
कुष्याः	कुष्यास्तम्	कुष्यास्त	म०पु०
कुष्यासम्	कुष्यास्व	कुष्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अकोषीत्	अकोषिष्टाम्	अकोषिषुः	प्र०पु०
अकोषीः	अकोषिष्टम्	अकोषिष्ट	म०पु०
अकोषिषम्	अकोषिष्व	अकोषिष्म	उ०पु०
(लृङि) अकोषिष्यत्	अकोषिष्यताम्	अकोषिष्यन्	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अकोषिष्यः अकोषिष्यतम् अकोषिष्यत म०पु०

अकोषिष्यम् अकोषिष्याव अकोषिष्याम उ०पु०

(६) अश भोजने (खाना) सकर्मकः ।

(लटि) अशनाति अशनीतः अशनन्ति प्र०पु०

अशनासि अशनीथः अशनीथ म०पु०

अशनामि अशनीवः अशनीमः उ०पु०

(लिटि) आश आशतुः आशुः प्र०पु०

आशित्य आशथुः आश म०पु०

आश आशिव आशिम उ०पु०

(लुटि) अशिता अशितारौ अशितारः इत्यादि

(लृटि) अशिष्यति अशिष्यतः अशिष्यन्ति इत्यादि

(लोटि) अशनातु-अशनीतात् अशनीताम् अशनन्तु प्र०पु०

अशान-अशनीतात् अशनीतम् अशनीत म०पु०

अशनानि अशनाव अशनाम उ०पु०

(लङि) आशनात् आशनीताम् आशनन् प्र०पु०

आशनाः आशनीतम् आशनीत म०पु०

आशनाम् आशनीव आशनीम उ०पु०

(वि.लि.) अशनीयात् अशनीयाताम् अशनीयुः प्र०पु०

अशनीयाः अशनीयातम् अशनीयात म०पु०

अशनीयाम् अशनीयाव अशनीयाम उ०पु०

(आ.लि.) अश्यात् अश्यास्ताम् अश्यासुः प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अश्याः	अश्यास्तम्	अश्यास्त	म०पु०
--------	------------	----------	-------

अश्यासम्	अश्यास्व	अश्यास्म	उ०पु०
----------	----------	----------	-------

(लुङि) आशीत्	आशिष्टाम्	आशिषुः	प्र०पु०
--------------	-----------	--------	---------

आशीः	आशिष्टम्	आशिष्ट	म०पु०
------	----------	--------	-------

आशिषम्	आशिष्व	आशिष्म	उ०पु०
--------	--------	--------	-------

(लृङि) आशिष्यत्	आशिष्यताम्	आशिष्यन्	इत्यादि
-----------------	------------	----------	---------

(७) मुष स्तेये (चोरी करना) सकर्मकः ।

(लटि) मुष्णाति	मुष्णीतः	मुष्णन्ति	प्र०पु०
----------------	----------	-----------	---------

मुष्णासि	मुष्णीथः	मुष्णीथ	म०पु०
----------	----------	---------	-------

मुष्णामि	मुष्णीवः	मुष्णीमः	उ०पु०
----------	----------	----------	-------

(लिटि) मुमोष	मुमुषतुः	मुमुषुः	प्र०पु०
--------------	----------	---------	---------

मुमोषिथ	मुमुषथुः	मुमुष	म०पु०
---------	----------	-------	-------

मुमोष	मुमुषिव	मुमुषिम	उ०पु०
-------	---------	---------	-------

(लुटि) मोषिता	मोषितारौ	मोषितारः	इ०
---------------	----------	----------	----

(लृटि) मोषिष्यति	मोषिष्यतः	मोषिष्यन्ति	इत्यादि
------------------	-----------	-------------	---------

(लोटि) मुष्णातु-मुष्णीतात्	मुष्णीताम्	मुष्णन्तु	प्र०पु०
----------------------------	------------	-----------	---------

मुष्णाण-मुष्णीतात्	मुष्णीतम्	मुष्णीत	म०पु०
--------------------	-----------	---------	-------

मुष्णानि	मुष्णाव	मुष्णाम	उ०पु०
----------	---------	---------	-------

(लङि) अमुष्णात्	अमुष्णीताम्	अमुष्णन्	प्र०पु०
-----------------	-------------	----------	---------

अमुष्णाः	अमुष्णीतम्	अमुष्णीत	म०पु०
----------	------------	----------	-------

अमुष्णीम्	अमुष्णीव	अमुष्णीम	उ०पु०
-----------	----------	----------	-------

(वि.लि.)मुष्णीयात्	मुष्णीयाताम्	मुष्णीयुः	प्र०पु०
मुष्णीयाः	मुष्णीयातम्	मुष्णीयात	म०पु०
मुष्णीयाम्	मुष्णीयाव	मुष्णीयाम	उ०पु०
(आ.लि.)मुष्यात्	मुष्यास्ताम्	मुष्यासुः	प्र०पु०
मुष्याः	मुष्यास्तम्	मुष्यास्त	म०पु०
मुष्यासम्	मुष्यास्व	मुष्यास्म	उ०पु०
(लुङि) अमोषीत्	अमोषिष्टाम्	अमोषिषुः	प्र०पु०
अमोषीः	अमोषिष्टम्	अमोषिष्ट	म०पु०
अमोषिषम्	अमोषिष्व	अमोषिषम	उ०पु०
(लृङि) अमोषिष्यत्	अमोषिष्यताम्	अमोषिष्यन्	इत्यादि
(ङ) ज्ञा अवबोधने (जानना) सकर्मकः ।			
(लटि) जानाति	जानीतः	जानन्ति	प्र०पु०
जानासि	जानीथः	जानीथ	म०पु०
जानामि	जानीवः	जानीमः	उ०पु०
(लिटि) जज्ञौ	जज्ञतुः	जज्ञुः	प्र०पु०
जज्ञिथ-जज्ञाथ	जज्ञथुः	जज्ञ	म०पु०
जज्ञौ	जज्ञिव	जज्ञिम	उ०पु०
(लुटि) ज्ञाता	ज्ञातारौ	ज्ञातारः	इत्यादि
(लृटि) ज्ञास्यति	ज्ञास्यतः	ज्ञास्यन्ति	इत्यादि
(लोटि) ज्ञातात्-जानीतात् जानीताम्	जानन्तु	जानन्तु	प्र०पु०
जानीहि-जानीतात् जानीतम्	जानीत	जानीत	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

जानानि	जानाव	जानाम	उ०पु०
(लङ्) अजानात्	अजानीताम्	अजानन्	प्र०पु०
अजानाः	अजानीतम्	अजानीत	म०पु०
अजानाम्	अजानीव	अजानीम	उ०पु०
(वि.लि.)जानीयात्	जानीयाताम्	जानीयुः	प्र०पु०
जानीयाः	जानीयातम्	जानीयात	म०पु०
जानीयाम्	जानीयाव	जानीयाम	उ०पु०
(आ.लि.)ज्ञायात्	ज्ञायास्ताम्	ज्ञायासुः	प्र०पु०
ज्ञायाः	ज्ञायास्तम्	ज्ञायास्त	म०पु०
ज्ञायासम्	ज्ञायास्व	ज्ञायाश्म	उ०पु०
(पच्चे) ज्ञेयात्	ज्ञेयास्ताम्	ज्ञेयासुः	इत्यादि
(लङ्) अज्ञासीत्	अज्ञासिष्टाम्	अज्ञासिषुः	प्र०पु०
अज्ञासीः	अज्ञासिष्टम्	अज्ञासिष्ट	म०पु०
अज्ञासिषम्	अज्ञासिष्व	अज्ञासिष्म	उ०पु०
(लङ्) अज्ञास्यत्	अज्ञास्यताम्	अज्ञास्यन्	इत्यादि

(आत्मनेपदी)

वृङ् सम्भक्तौ (स्वीकार करना) सकर्मकः ।

(लटि) वृणीते	वृणाते	वृणाते	प्र०पु०
वृणीषे	वृणाथे	वृणीध्वे	म०पु०
वृणे	वृणीवहे	वृणीमहे	उ०पु०
(लिटि) वव्रे	वव्राते	वव्रिरे	प्र०पु०

ववृषे	वव्राथे	ववृद्धे	म०पु०
वव्रे	ववृवहे	ववृमहे	उ०पु०
(लुटि) वरिता वरीता	वरितारौ-वरीतारौ	वरितारः-वरीतारः	इ०
(लृटि) वरिष्यते-वरीष्यते	वरिष्येते-वरीष्येते	वरिष्यन्ते-वरीष्यन्ते	इ०
(लोटि) वृणीताम्	वृणाताम्	वृणताम्	प्र०पु०
वृणीष्व	वृणाथाम्	वृणीध्वम्	म०पु०
वृणै	वृणावहै	वृणामहै	उ०पु०
(लङि) अवृणीत	अवृणाताम्	अवृणत	प्र०पु०
अवृणीथाः	अवृणाथाम्	अवृणीध्वम्	म०पु०
अवृणि	अवृणीवहि	अवृणीमहि	उ०पु०
(नि.लि.) वृणीत	वृणीयाताम्	वृणीरन्	प्र०पु०
वृणीथाः	वृणीयाथाम्	वृणीध्वम्	म०पु०
वृणीय	वृणीवहि	वृणीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वरिषीष्ट	वरिषीयास्ताम्	वरिषीरन्	प्र०पु०
वरिषीष्ठाः	वरिषीयास्थाम्	वरिषीध्वम्	म०पु०
वरिषीय	वरिषीवहि	वरिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अवरिष्ट	अवरिषाथाम्	अवरिषत	प्र०पु०
अवरिष्ठाः	अवरिषाथाम्	अवरिद्ध्व-ध्वम्	म०पु०
अवरिषि	अवरिष्वहि	अवरिषमहि	उ०पु०
(पङ्क्ते) अवरीष्ट	अवरीषाताम्	अवरीषत	प्र०पु०
अवरीष्ठाः	अवरीषाथाम्	अवरीद्ध्व-ध्वम्	म०पु०

	अवरीषि	अवरीष्वहि	अवरीष्महि	उ०पु०
(पत्ते)	अवृत	अवृषाताम्	अवृषत	प्र०पु०
	अवृथाः	अवृषाथाम्	अवृढ्वम्	म०पु०
	अवृषि	अवृष्वहि	अवृष्महि	उ०पु०
(लुङि)	अवरिष्यत	अवरिष्येताम्	अवरिष्यन्त	} इत्यादि
	अवरीष्यत	अवरीष्येताम्	अवरीष्यन्त	

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः
द्वितीयभागे क्रयादिप्रकरणम् ।

अथ चुरादिप्रकरणम् ।

समयपदिनः ३ धातवः ।

(१) चुर स्तेये (चोरी करना) सकर्मकः ।

(लटि)	चोरयति	चोरयतः	चोरयन्ति	प्र०पु०
	चोरयसि	चोरयथः	चोरयथ	म०पु०
	चोरयामि	चोरयावः	चोरयामः	उ०पु०
(आ.प.)	चोरयते	चोरयेते	चोरयन्ते	प्र०पु०
	चोरयसे	चोरयेथे	चोरयध्वे	म०पु०
	चोरये	चोरयावहे	चोरयामहे	उ०पु०
(लिटि)	चोरयामास	चोरयामासतुः	चोरयामासुः	प्र०पु०
	चोरयामासिथ	चोरयामासथुः	चोरयामास	म०पु०
	चोरयामासि	चोरयामासिब	चोरयामासिम	उ०पु०

(आ.प.) चोरयाञ्चक्रे	चोरयाञ्चक्राते	चोरयाञ्चक्ररे	प्र०पु०
चोरयाञ्चकृषे	चोरयाञ्चक्राथे	चोरयाञ्चकृद्वे	म०पु०
चोरयाञ्चक्रे	चोरयाञ्चकृवहे	चोरयाञ्चकृमहे	उ०पु०
(लुटि) चोरयिता	चोरयितारौ	चोरयितारः	प्र०पु०
चोरयितासि	चोरयितास्थः	चोरयितास्थ	म०पु०
चोरयितास्मि	चोरयितास्वः	चोरयितास्मः	उ०पु०
(आ.प.) चोरयिता	चोरयितारौ	चोरयितारः	प्र०पु०
चोरयितासे	चोरयितासाथे	चोरयिताध्वे	म०पु०
चोरयिताहे	चोरयितास्वहे	चोरयितास्महे	उ०पु०
(लृटि) चोरयिष्यति	चोरयिष्यतः	चोरयिष्यन्ति	प्र०पु०
चोरयिष्यसि	चोरयिष्यथः	चोरयिष्यथ	म०पु०
चोरयिष्यामि	चोरयिष्यावः	चोरयिष्यामः	उ०पु०
(आ.प.) चोरयिष्यते	चोरयिष्येते	चोरयिष्यन्ते	प्र०पु०
चोरयिष्यसे	चोरयिष्येथे	चोरयिष्यध्वे	म०पु०
चोरयिष्ये	चोरयिष्यावहे	चोरयिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) चोरयतु-चोरयतात्	चोरयताम्	चोरयन्तु	प्र०पु०
चोरय-चोरयतात्	चोरयताम्	चोरयत	म०पु०
चोरयाणि	चोरयाव	चोरयाम	उ०पु०
(आ.प.) चोरयताम्	चोरयेताम्	चोरयन्ताम्	प्र०पु०
चोरयस्व	चोरयेथाम्	चोरयध्वम्	म०पु०
चोरये	चोरयावहे	चोरयामहे	उ०पु०

(लङि) अचोरयत्	अचोरयताम्	अचोरयन्	प्र०पु०
अचोरयः	अचोरयतम्	अचोरयत	म०पु०
अचोरयम्	अचोरयाव	अचोरयाम	उ०पु०
(आ.प.)अचोरयत	अचोरयेताम्	अचोरयन्त	प्र०पु०
अचोरयथाः	अचोरयेथाम्	अचोरयध्वम्	म०पु०
अचोरये	अचोरयावहि	अचोरयामहि	उ०पु०
(वि.लि.)चोरयेत्	चोरयेताम्	चोरयेयुः	प्र०पु०
चोरयेः	चोरयेतम्	चोरयेत	म०पु०
चोरयेयम्	चोरयेव	चोरयेम	उ०पु०
(आ.प.)चोरयेत	चोरयेयाताम्	चोरयेरन्	प्र०पु०
चोरयेथाः	चोरयेयाथाम्	चोरयेध्वम्	म०पु०
चोरयेय	चोरयेवहि	चोरयेमहि	उ०पु०
(आ.लि.)चोर्यात्	चोर्यास्ताम्	चोर्यासुः	प्र०पु०
चोर्याः	चोर्यास्तम्	चोर्यास्त	म०पु०
चोर्यासम्	चोर्यास्व	चोर्यास्मि	उ०पु०
(आ.प.)चोरयिषीष्ट	चोरयिषीयास्ताम्	चोरयिषीरन्	प्र०पु०
चोरयिषीष्ठाः	चोरयिषीयास्थाम्	चोरयिषीध्वं-द्वम्	म०पु०
चोरयिषीय	चोरयिषीवहि	चोरयिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अचूचुरत्	अचूचुरताम्	अचूचुरन्	प्र०पु०
अचूचुरः	अचूचुरतम्	अचूचुरत	म०पु०
अचूचुरम्	अचूचुराव	अचूचुराम	उ०पु०

(आ.प.) अचूचुरत	अचूचुरेताम्	अचूचुरन्त	प्र०पु०
अचूचुरथाः	अचूचुरेथाम्	अचूचुरध्वम्	म०पु०
अचूचुरे	अचूचुरावहि	अचूचुरामहि	उ०पु०

(लृटि) अचोरयिष्यत्	अचोरयिष्यताम्	अचोरयिष्यन्	प्र०पु०
अचोरयिष्यः	अचोरयिष्यतम्	अचोरयिष्यत	म०पु०
अचोरयिष्यम्	अचोरयिष्याव	अचोरयिष्याम	उ०पु०

(आ.प.) अचोरयिष्यत	अचोरयिष्येताम्	अचोरयिष्यन्त	प्र०पु०
अचोरयिष्यथाः	अचोरयिष्येथाम्	अचोरयिष्यध्वम्	म०पु०
अचोरयिष्ये	अचोरयिष्यावहि	अचोरयिष्यामहि	उ०पु०

(२) कथ वाक्यप्रबन्धे (कहना) सकर्मकः ।

(लटि) कथयति	कथयतः	कथयन्ति	प्र०पु०
कथयसि	कथयथः	कथयथ	म०पु०
कथयामि	कथयावः	कथयामः	उ०पु०

(लिटि) कथयामास	कथयामासतुः	कथयामासुः	प्र०पु०
कथयामासिथ	कथयामासथुः	कथयामास	म०पु०
कथयामास	कथयामासिव	कथयामासिम	उ०पु०

(लुटि) कथयिता	कथयितारौ	कथयितारः	प्र०पु०
कथयितासि	कथयितास्थः	कथयितास्थ	म०पु०
कथयितास्मि	कथयितास्वः	कथयितास्मः	उ०पु०

(लृटि) कथयिष्यति	कथयिष्यतः	कथयिष्यन्ति	प्र०पु०
कथयिष्यसि	कथयिष्यथः	कथयिष्यथ	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

कथयिष्यामि

कथयिष्यावः

कथयिष्यामः

उ०पु०

(लोटि) कथयतु-कथयतात् कथयताम्

कथयन्तु

प्र०पु०

कथय-कथयतात् कथयतम्

कथयत

म०पु०

कथयानि

कथयाव

कथयाम

उ०पु०

(लङि) अकथयत्

अकथयताम्

अकथयन्

प्र०पु०

अकथयः

अकथयतम्

अकथयत

म०पु०

अकथयम्

अकथयाव

अकथयाम

उ०पु०

(वि.लि.) कथयेत्

कथयेताम्

कथयेयुः

प्र०पु०

कथयेः

कथयेतम्

कथयेत

म०पु०

कथयेयम्

कथयेव

कथयेम

उ०पु०

(आ.लि.) कथ्यात्

कथ्यास्ताम्

कथ्यासुः

प्र०पु०

कथ्याः

कथ्यास्तम्

कथ्यास्त

म०पु०

कथ्यासम्

कथ्यास्व

कथ्यास्म

उ०पु०

(लुङि) अचकथत्

अचकथताम्

अचकथन्

प्र०पु०

अचकथः

अचकथतम्

अचकथत

म०पु०

अचकथम्

अचकथाव

अचकथाम

उ०पु०

(लृङि) अकथयिष्यत्

अकथयिष्यताम्

अकथयिष्यन्

प्र०पु०

अकथयिष्यः

अकथयिष्यतम्

अकथयिष्यत

म०पु०

अकथयिष्यम्

अकथयिष्याव

अकथयिष्याम

उ०पु०

(३) गण सङ्ख्याने (गिनना) सकर्मकः ।

(लटि) गणयति

C-0, Panini Kanva Maha Vidyalaya Collection.

गणयतः

गणयन्ति

प्र०पु०

गणयसि	गणयथः	गणयथ	म०पु०
गणयामि	गणयावः	गणयामः	उ०पु०
(लिटि) गणयामास	गणयामासतुः	गणयामासुः	प्र०पु०
गणयामासिथ	गणयामासथुः	गणयामास	म०पु०
गणयामास	गणयामासिव	गणयामासिम	उ०पु०
(लुटि) गणयिता	गणयितारौ	गणयितारः	प्र०पु०
गणयितासि	गणयितास्थः	गणयितास्थ	म०पु०
गणयितास्मि	गणयितास्वः	गणयितास्मः	उ०पु०
(लृटि) गणयिष्यति	गणयिष्यतः	गणयिष्यन्ति	प्र०पु०
गणयिष्यसि	गणयिष्यथः	गणयिष्यथ	म०पु०
गणयिष्यामि	गणयिष्यावः	गणयिष्यामः	उ०पु०
(लोटि) गणयतु-गणयात्	गणयताम्	गणयन्तु	प्र०पु०
गणय-गणयतात्	गणयतम्	गणयत	म०पु०
गणयानि	गणयाव	गणयाम	उ०पु०
(लङि) अगणयत्	अगणयताम्	अगणयन्	प्र०पु०
अगणयः	अगणयतम्	अगणयत	म०पु०
अगणयम्	अगणयाव	अगणयाम	उ०पु०
(वि.लि.) गणयेत्	गणयेताम्	गणयेयुः	प्र०पु०
गणयेः	गणयेतम्	गणयेत	म०पु०
गणयेयम्	गणयेव	गणयेम	उ०पु०
(आ.लि.) गणयात्	गणयास्ताम्	गणयासुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

गण्याः	गण्यास्तम्	गण्यास्त	म०पु०
गण्यासम्	गण्यास्व	गण्यास्म	उ०पु०
(लुङि)अजीगणत्	अजीगणताम्	अजीगणन्	प्र०पु०
अजीगणः	अजीगणतम्	अजीगणत	म०पु०
अजीगणम्	अजीगणाव	अजीगणाम	उ०पु०
(पच्चे) अजगणत्	अजगणताम्	अजगणन्	प्र०पु०
अजगणः	अजगणतम्	अजगणत	म०पु०
अजगणम्	अजगणाव	अजगणाम	उ०पु०
(लङि)अगणयिष्यत्	अगणयिष्यताम्	अगणयिष्यन्	प्र०पु०
अगणयिष्यः	अगणयिष्यतम्	अगणयिष्यत	म०पु०
अगणयिष्यम्	अगणयिष्याव	अगणयिष्याम	उ०पु०

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीये भागे चुरादिप्रकरणम् ।

समाप्ता दशगणी ।

अथ एयन्तप्रकरणम् ।

प्रेरणा—(आश देना, लगाना, कराना) आदि अर्थोंमें धातुओंसे णिच्प्रत्यय होता है ।

विशेषता—१—अकर्मक धातुसे भी णिच्प्रत्यय करनेपर वह सकर्मक हो जाता है । अतः इस प्रकरणमें (णिच्प्रत्यय करनेके बाद) कोई भी धातु सकर्मक ही रहता है ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

भावयिष्ये	भावयिष्यावहे	भावयिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) भावयतु, भावयतात् भावयताम्	भावयन्तु	भावयन्तु	प्र०पु०
भावय, भावयतात् भावयतम्	भावयत	भावयत	म०पु०
भावयानि	भावयाव	भावयाम	उ०पु०
(आ.प.) भावयताम्	भावयेताम्	भावयन्ताम्	प्र०पु०
भावयस्व	भावयेथाम्	भावयध्वम्	म०पु०
भावयै	भावयावहे	भावयामहे	उ०पु०
(लङि) अभावयत्	अभावयताम्	अभावयन्	प्र०पु०
अभावयः	अभावयतम्	अभावयत	म०पु०
अभावयम्	अभावयाव	अभावयाम	उ०पु०
(आ.प.) अभावयत	अभावयेताम्	अभावयन्त	प्र०पु०
अभावयथाः	अभावयेथाम्	अभावयध्वम्	म०पु०
अभावये	अभावयावहि	अभावयामहि	उ०पु०
(वि.लि.) भावयेत्	भावयेताम्	भावयेयुः	प्र०पु०
भावयेः	भावयेतम्	भावयेत	म०पु०
भावयेयम्	भावयेव	भावयेम	उ०पु०
(आ.प.) भावयेत	भावयेयाताम्	भावयेरन्	प्र०पु०
भावयेथाः	भावयेयाथाम्	भावयेध्वम्	म०पु०
भावयेय	भावयेवहि	भावयेमहि	उ०पु०
(आ.लि.) भाव्यात्	भाव्यास्ताम्	भाव्यासुः	प्र०पु०
भाव्याः	भाव्यास्तम्	भाव्यास्त	म०पु०

CC-0, Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

भाव्यासम्	भाव्यास्व	भाव्यास्म	उ०पु०
(आ.प.) भावयिषीष्ट	भावयिषीयास्ताम्	भावयिषीरन्	प्र०पु०
भावयिषीष्टाः	भावयिषीयास्याम्	भावयिषीध्वम्	म०पु०
भावायषाय	भावयिषीवहि	भावयिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अवीभवत्	अवीभवताम्	अवीभवन्	प्र०पु०
अवीभवः	अवीभवतम्	अवीभवत	म०पु०
अवीभवम्	अवीभवाव	अवीभवाम	उ०पु०
(आ.प.) अवीभवत	अवीभवेताम्	अवीभवन्त	प्र०पु०
अवीभवथाः	अवीभवेथाम्	अवीभवध्वम्	म०पु०
अवीभवे	अवीभवावहि	अवीभवामहि	उ०पु०
(लृङि) अभावयिष्यत्	अभावयिष्यताम्	अभावयिष्यन्	प्र०पु०
अभावयिष्यः	अभावयिष्यतम्	अभावयिष्यत	म०पु०
अभावयिष्यम्	अभावयिष्याव	अभावयिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अभावयिष्यत	अभावयिष्येताम्	अभावयिष्यन्त	प्र०पु०
अभावयिष्यथाः	अभावयिष्येथाम्	अभावयिष्यध्वम्	म०पु०
अभावयिष्ये	अभावयिष्यावहि	अभावयिष्यामहि	उ०पु०

(२) ष्टा गतिनिवृत्तौ स्थापि (रोकना-वैठाना-ठहराना)

(लटि) स्थापयति	स्थापयतः	स्थापयन्ति	प्र०पु०
स्थापयति	स्थापयथः	स्थापयथ	म०पु०
स्थापयामि	स्थापयावः	स्थापयामः	उ०पु०
(आ.प.) स्थापयते	स्थापयेते	स्थापयन्ते	प्र०पु०

स्थापयसे स्थापयेथे स्थापयध्वे म०पु०

स्थापये स्थापयावहे स्थापयामहे उ०पु०

(लिटि) स्थापयामास स्थापयामासतुः स्थापयामासुः प्र०पु०

स्थापयामासिथ स्थापयामासथुः स्थापयामास म०पु०

स्थापयामास स्थापयामासिव स्थापयामासिम उ०पु०

स्थापयाञ्चकार स्थापयाञ्चक्रतुः स्थापयाञ्चक्रुः इत्यादि

स्थापयाम्बभूव स्थापयाम्बभूवतुः स्थापयाम्बभूवुः इत्यादि

एवमेव (लुटि) स्थापयिता । लुटि (प.प.) स्थापयिष्यति (आ.प.)

स्थापयिष्यते । लोटि (प.प.) स्थापयतु (आ.प.) स्थापयताम् । लङि

(प.प.) अस्थापयत् (आ.प.) अस्थापयत । वि.लि. (प.प.)

स्थापयेत् (आ.प.) स्थापयेत । आ.लि. (प.प.) स्थाप्यात् (आ.प.)

स्थापयिषीष्ट । लुङि (प.प.) अतिष्ठिपत् (आ.प.) अतिष्ठिपत ।

लृङि (प.प.) अस्थापयिष्यत् (आ.प.) अस्थापयिष्यत ।

(३) घट चेष्टायाम् (प्रयत्न)

(लटि) घटयति घटयतः घटयन्ति प्र०पु०

घटयसि घटयथः घटयथ म०पु०

घटयामि घटयावः घटयामः उ०पु०

(आ.प.) घटयते घटयेते घटयन्ते प्र०पु०

घटयसे घटयेथे घटयध्वे म०पु०

घटये घटयावहे घटयामहे उ०पु०

(एवमेव) लिटि (प.प.) घटयामास, घटयाम्बभूव, घटयाञ्चकार

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

(आ.प.) घट्याञ्चक्रे । लुटि (उ.प.) घटयिष्यति । लृटि (प.प.) घटयिष्यति (आ.प.) घटयिष्यते । लोटि (प.प.) घटयतु, घटयतात् (आ.प.) घटयताम्, घटयेताम् । लङि (प.प.) अघटयत्, अघटयताम् (आ.प.) अघटयत, अघटयेताम् । वि.लिङि (प.प.) घटयेत्, घटयेताम् (आ.प.) घटयेत, घटयेयाताम् । आ.लिङि (प.प.) घट्यात्, घट्यास्ताम् (आ.प.) घटयिषीष्ट, घटयिषीयास्ताम् । लुङि (प.प.) अजीघटत्, अजीघटताम् (आ.प.) अजीघटत, अजीघटेताम् । लृङि (प.प.) अघटयिष्यत्, अघटयिष्यताम् (आ.प.) अघटयिष्यत, अघटयिष्येताम् ।

(४) ज्ञपज्ञाने ज्ञापने च (जानना, जनाना)

(लटि) ज्ञपयति	ज्ञपयतः	ज्ञपयन्ति	इत्यादि
(आ.प.) ज्ञपयते	ज्ञपयेते	ज्ञपयन्ते	इत्यादि

(लिटि) ज्ञपयामास, ज्ञपयाम्भूव, ज्ञपयाञ्चकार, ज्ञपयाञ्चके इत्यादि (लुटि) ज्ञपयिता (लृटि प.प.) ज्ञपयिष्यति (आ.प.) ज्ञपयिष्यते (लोटि प.प.) ज्ञपयतु, ज्ञपयतात् (आ.प.) ज्ञपयताम् (लङि प.प.) अज्ञपयत् (आ.प.) अज्ञपयत (वि.लि. प.प.) ज्ञपयेत् (आ.प.) ज्ञपयेत (आ.लि. प.प.) ज्ञप्यात् (आ.प.) ज्ञपयिषीष्ट । (लुङि प.प.) अजिज्ञपत् (आ.प.) अजिज्ञपत (लृङि प.प.) अज्ञपयिष्यत् (आ.प.) अज्ञपयिष्यत ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीयभागे पर्यन्तं करण ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अथ सन्नन्तप्रकरणम् ।

इच्छा अर्थमें धातुसे सन् प्रत्यय होता है । (१) पठ व्यक्तायां चाचि (स्य बोलना) भ्वादिः । पठितुमिच्छति-पिठिष् (पढ़ने की इच्छा करना) ।

(लटि) पिपठिषति	पिपठिषतः	पिपठिषन्ति	प्र०पु०
पिपठिषसि	पिपठिषथः	पिपठिषथ	म०पु०
पिपठिषामि	पिपठिषावः	पिपठिषामः	उ०पु०

(लिटि) पिपठिषाञ्चकार, पिपठिषामास, पिपठिषाम्भूव ।
 (लुटि) पिपठिषिता (लृटि) पिपठिष्यति इत्यादि (लोटि) पिपठितु इत्यादीनि (लङि) अपिपठिषत् इत्यादि (विधिलिङि) पिपठिषेत् इत्यादि (आ.लि.) पिपठिष्यात् (लुङि) अपिपठिषीत् इत्यादि (लृङि) अपिपठिषिष्यत् इत्यादि ।

(२) अद् भञ्जणे (खाना) अत्तुमिच्छति जिघत्स (खानेकी इच्छा)

(लटि) जिघत्सति	जिघत्सतः	जिघत्सन्ति	प्र०पु०
जिघत्ससि	जिघत्सथः	जिघत्सथ	म०पु०
जिघत्सामि	जिघत्सावः	जिघत्सामः	उ०पु०

एवम् (लिटि) जिघत्साञ्चकार (लुटि) जिघत्सिता (लृटि) जिघत्स्यति (लोटि) जिघत्सतु (लङि) अजिघत्सत् (वि.लि.) जिघत्सेत् (आ.लि.) जिघत्स्यात् (लुङि) अजिघत्सीत् (लृङि) अजिघत्सिष्यत् इत्यादि ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(३) कृ (करना) चिकीर्ष (करने की इच्छा)

(लटि) चिकीर्षति	चिकीर्षतः	चिकीर्षन्ति	प्र०पु०
चिकीर्षसि	चिकीर्षथः	चिकीर्षथ	म०पु०
चिकीर्षामि	चिकीर्षावः	चिकीर्षामः	उ०पु०

एवम्-(लिटि)चिकीर्षाञ्चकार, चिकीर्षामास, चिकीर्षाम्बभूव इत्यादि (लुटि) चिकीर्षिता (लृटि) चिकीर्षिष्यति (लोटि) चिकीर्षतु, चिकीर्षतात्-चिकीर्षताम् चिकीर्षन्तु (लङि) अचिकीर्षत्, अचिकीर्षताम्, अचिकीर्षन् (वि.लि.) चिकीर्षेत्, चिकीर्षेताम्, चिकीर्षेभुः (आ.लि.) चिकीर्ष्यात्, चिकीर्ष्यास्ताम्, चिकीर्ष्यासुः (लुङि) अचिकीर्षीत्, अचिकीर्षिष्टाम्, अचिकीर्षिषुः (लृङि) अचिकीर्षिष्यत्, अचिकीर्षिष्यताम्, अचिकीर्षिष्यन् इत्यादि ।

(४) भू सत्तायाम् (होना) बुभूष (होने की इच्छा)

(लटि) बुभूषति	बुभूषतः	बुभूषन्ति	प्र०पु०
बुभूषसि	बुभूषथः	बुभूषथ	म०पु०
बुभूषामि	बुभूषावः	बुभूषामः	उ०पु०

एवम्-(लिटि)बुभूषाञ्चकार, बुभूषामास, बुभूषाम्बभूव इत्यादि ।

(लुटि) बुभूषिता (लृटि) बुभूषिष्यति (लोटि) बुभूषतु (लङि) अबुभूषत् (वि.लि.) बुभूषेत् (आ.लि.) बुभूष्यात् (लुङि) अबुभूषीत् (लृङि) अबुभूषिष्यत् इत्यादि ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

अथ यङन्तप्रकरणम् ।

(१) भूसत्तायाम् (होना) बोभूय
(फिर-फिर अथवा अतिशय होना)

(लटि) बोभूयते	बोभूयेते	बोभूयन्ते	प्र०पु०
बोभूयसे	बोभूयेथे	बोभूयध्वे	म०पु०
बोभूये	बोभूयावहे	बोभूयामहे	उ०पु०
(लिटि) बोभूयामास	बोभूयाम्बभूव	इत्यादि ।	
बोभूयाञ्चक्रे	बोभूयाञ्चक्राते	बोभूयाञ्चक्रिरे	प्र०पु०
बोभूयाञ्चकृषे	बोभूयाञ्चक्राथे	बोभूयाञ्चकृद्वे	म०पु०
बोभूयाञ्चक्रे	बोभूयाञ्चकृवहे	बोभूयाञ्चकृमहे	उ०पु०
(लृटि) बोभूयिता	बोभूयितारौ	बोभूयितारः	प्र०पु०
बोभूयितासे	बोभूयितासाथे	बोभूयिताध्वे	म०पु०
बोभूयिताहे	बोभूयितास्वहे	बोभूयितास्महे	उ०पु०
(लृटि) बोभूयिष्यते	बोभूयिष्येते	बोभूयिष्यन्ते	प्र०पु०
बोभूयिष्यसे	बोभूयिष्येथे	बोभूयिष्यध्वे	म०पु०
बोभूयिष्ये	बोभूयिष्यावहे	बोभूयिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) बोभूयताम्	बोभूयेताम्	बोभूयन्ताम्	प्र०पु०
बोभूयस्व	बोभूयेथाम्	बोभूयध्वम्	म०पु०
बोभूये	बोभूयावहे	बोभूयामहे	उ०पु०
(लङि) अबोभूयत	अबोभूयेताम्	अबोभूयन्त	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

अबोभूयथाः	अबोभूयथाम्	अबोभूयध्वम्	म०पु०
अबोभूये	अबोभूयावहि	अबोभूयामहि	उ०पु०
(वि.लि.)बोभूयेत	बोभूयेयाताम्	बोभूयेरन्	प्र०पु०
बोभूयेयाः	बोभूयेयाथाम्	बोभूयेध्वम्	म०पु०
बोभूयेय	बोभूयेवहि	बोभूयेमहि	उ०पु०
(आ.लि.)बोभूयिषीष्ट	बोभूयिषीयास्ताम्	बोभूयिषीरन्	प्र०पु०
बोभूयिषीष्ठाः	बोभूयिषीयास्थाम्	बोभूयिषीध्वम्	म०पु०
बोभूयिषीय	बोभूयिषीवहि	बोभूयिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अबोभूयिष्ट	अबोभूयिष्ठाताम्	अबोभूयिष्ठत	प्र०पु०
अबोभूयिष्ठाः	अबोभूयिष्ठाथाम्	अबोभूयिष्ठ्वम्	म०पु०
अबोभूयिषि	अबोभूयिष्वहि	अबोभूयिष्महि	उ०पु०
(लृङि) अबोभूयिष्यत	अबोभूयिष्येताम्	अबोभूयिष्यन्त	प्र०पु०
अबोभूयिष्यथाः	अबोभूयिष्येथाम्	अबोभूयिष्यध्वम्	म०पु०
अबोभूयिष्ये	अबोभूयिष्यावहि	अबोभूयिष्यामहि	उ०पु०

(२) व्रज गतौ (जाना) वाव्रज्य (टेढ़ी चाल)

(लिटि) वाव्रज्यते	वाव्रज्येते	वाव्रज्यन्ते	प्र०पु०
वाव्रज्यसे	वाव्रज्येथे	वाव्रज्यध्वे	म०पु०
वाव्रज्ये	वाव्रज्यावहे	वाव्रज्यामहे	उ०पु०
(लिटि) वाव्रजामाम	वाव्रजाम्बभूव	.....	इत्यादि ।
वाव्रजाञ्चक्रे	वाव्रजाञ्चक्रेते	वाव्रजाञ्चक्रे	प्र०पु०
वाव्रजाञ्चकृषे	वाव्रजाञ्चकृषे	वाव्रजाञ्चकृध्वे	म०पु०

वाव्रजाञ्चके	वाव्रजाञ्चकवहे	वाव्रजाञ्चकमह	उ०पु०
(लुटि) वाव्रजिता	वाव्रजितारौ	वाव्रजितारः	प्र०पु०
वाव्रजितासे	वाव्रजितासाथे	वाव्रजिताध्वे	म०पु०
वाव्रजिताहे	वाव्रजितास्वहे	वाव्रजितास्महे	उ०पु०
(लृटि) वाव्रजिष्यते	वाव्रजिष्येते	वाव्रजिष्यन्ते	प्र०पु०
वाव्रजिष्यसे	वाव्रजिष्येथे	वाव्रजिष्यध्वे	म०पु०
वाव्रजिष्ये	वाव्रजिष्यावहे	वाव्रजिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) वाव्रज्यताम्	वाव्रज्येताम्	वाव्रज्यन्ताम्	प्र०पु०
वाव्रज्यस्व	वाव्रज्येथाम्	वाव्रज्यध्वम्	म०पु०
वाव्रज्यै	वाव्रज्यावहै	वाव्रज्यामहै	उ०पु०
(लङि) अवाव्रज्यत	अवाव्रज्येताम्	अवाव्रज्यन्त	प्र०पु०
अवाव्रज्यथाः	अवाव्रज्येथाम्	अवाव्रज्यध्वम्	म०पु०
अवाव्रज्ये	अवाव्रज्यावहि	अवाव्रज्यामहि	उ०पु०
(वि.लि.) वाव्रज्येत	वाव्रज्येयाताम्	वाव्रज्येरन्	प्र०पु०
वाव्रज्येथाः	वाव्रज्येयाथाम्	वाव्रज्येध्वम्	म०पु०
वाव्रज्येय	वाव्रज्येवहि	वाव्रज्येमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वाव्रजिषीष्ट	वाव्रजिषीयास्ताम्	वाव्रजिषीरन्	प्र०पु०
वाव्रजिषीष्ठाः	वाव्रजिषीयास्थाम्	वाव्रजिषीध्वम्	म०पु०
वाव्रजिषीय	वाव्रजिषीवहि	वाव्रजिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अवाव्रजिष्ठ	अवाव्रजिषीताम्	अवाव्रजिषीन्	प्र०पु०
अवाव्रजिष्ठाः	अवाव्रजिषीथाम्	अवाव्रजिषीध्वम्	म०पु०

अवात्रजिषि	अवात्रजिष्वहि	अवात्रजिष्महि	उ०पु०
(लटि) अवात्रजिष्यत	अवात्रजिष्येताम्	अवात्रजिष्यन्त	प्र०पु०
अवात्रजिष्यथाः	अवात्रजिष्येथाम्	अवात्रजिष्यध्वम्	म०पु०
अवात्रजिष्ये	अवात्रजिष्यावहि	अवात्रजिष्यामहि	उ०पु०
(३) वृत्तु वर्तने (वरतना)	वरीवृत्य	(व्यादे अथवा फिर २ वरतना)	
(लटि) वरीवृत्यते	वरीवृत्येते	वरीवृत्यन्ते	प्र०पु०
वरीवृत्यसे	वरीवृत्येथे	वरीवृत्यध्वे	म०पु०
वरीवृत्ये	वरीवृत्यावहे	वरीवृत्यामहे	उ०पु०
(लिटि) वरीवृतामास	वरीवृताम्बभूव.....	इत्यादि ।	
वरीवृताञ्चक्रे	वरीवृताञ्चकाते	वरीवृताञ्चकिरे	प्र०पु०
वरीवृताञ्चकूपे	वरीवृताञ्चकाथे	वरीवृताञ्चकुद्वे	म०पु०
वरीवृताञ्चक्रे	वरीवृताञ्चकुवहे	वरीवृताञ्चकुमहे	उ०पु०
(लुटि) वरीवर्त्तिता	वरीवर्त्तितारौ	वरीवर्त्तितारः	प्र०पु०
वरीवर्त्तितासे	वरीवर्त्तितासाथे	वरीवर्त्तिताध्वे	म०पु०
वरीवर्त्तिताहे	वरीवर्त्तितास्वहे	वरीवर्त्तितास्महे	उ०पु०
(लृटि) वरीवर्तिष्यते	वरीवर्तिष्येते	वरीवर्तिष्यन्ते	प्र०पु०
वरीवर्तिष्यसे	वरीवर्तिष्येथे	वरीवर्तिष्यध्वे	म०पु०
वरीवर्तिष्ये	वरीवर्तिष्यावहे	वरीवर्तिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) वरीवृत्यताम्	वरीवृत्येताम्	वरीवृत्यन्ताम्	प्र०पु०
वरीवृत्यस्व	वरीवृत्येथाम्	वरीवृत्यध्वम्	म०पु०
वरीवृत्यै	वरीवृत्यावहै	वरीवृत्यामहै	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लङि) अवरीवृत्यत	अवरीवृत्यताम्	अवरीवृत्यन्ते	प्र०पु०
अवरीवृत्यथाः	अवरीवृत्येयाम्	अवरीवृत्यध्वम्	म०पु०
अवरीवृत्ये	अवरीवृत्यावहि	अवरीवृत्यामहि	उ०पु०
(वि.लि.) वरीवृत्येत	वरीवृत्येयाताम्	वरीवृत्येरन्	प्र०पु०
वरीवृत्येथाः	वरीवृत्येयाथाम्	वरीवृत्येध्वम्	म०पु०
वरीवृत्येय	वरीवृत्येवहि	वरीवृत्येमहि	उ०पु०
(आ.लि.) वरीवृतिषीष्ट	वरीवृतिषीयास्ताम्	वरीवृतिषीरन्	प्र०पु०
वरीवृतिषीष्ठाः	वरीवृतिषीयास्थाम्	वरीवृतिषीध्वम्	म०पु०
वरीवृतिषीय	वरीवृतिषीवहि	वरीवृतिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अवरीवृतिष्ठ	अवरीवृतिष्ठाताम्	अवरीवृतिष्ठत	प्र०पु०
अवरीवृतिष्ठाः	अवरीवृतिष्ठाथाम्	अवरीवृतिष्ठ्वम्	म०पु०
अवरीवृतिषि	अवरीवृतिष्ठ्वहि	अवरीवृतिष्ठ्महि	उ०पु०
(लृङि) अवरीवृतिष्यत	अवरीवृतिष्येताम्	अवरीवृतिष्यन्ते	प्र०पु०
अवरीवृतिष्यथाः	अवरीवृतिष्येयाम्	अवरीवृतिष्यध्वम्	म०पु०
अवरीवृतिष्ये	अवरीवृतिष्यावहि	अवरीवृतिष्यामहि	उ०पु०

(४) नृती गात्रविक्षेपे (नाचना)

नरीनृत्य (ज्यादा अथवा बार बार नाचना)

(लटि) नरीनृत्यते	नरीनृत्येते	नरीनृत्यन्ते	प्र०पु०
नरीनृत्यसे	नरीनृत्येथे	नरीनृत्यध्वे	म०पु०
नरीनृत्ये	नरीनृत्यावहे	नरीनृत्यामहे	उ०पु०

(लिटि) नरीनृतामास, नरीनृताम्बभूव ..... इत्यादि ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

नरीनृताञ्चके	नरीनृताञ्चकाते	नरीनृताञ्चकिरे	प्र०पु०
नरीनृताञ्चकुषे	नरीनृताञ्चकाथे	नरीनृताञ्चकृद्वे	म०पु०
नरीनृताञ्चके	नरीनृताञ्चकुवहे	नरीनृताञ्चकुमहे	उ०पु०
(लुटि) नरीनर्तिता	नरीनर्तितारौ	नरीनर्तितारः	प्र०पु०
नरीनर्तितासे	नरीनर्तितासाथे	नरीनर्तिताध्वे	म०पु०
नरीनर्तिताहे	नरीनर्तितास्वहे	नरीनर्तितास्महे	उ०पु०
(लृटि) नरीनर्तिष्यते	नरीनर्तिष्येते	नरीनर्तिष्यन्ते	प्र०पु०
नरीनर्तिष्यसे	नरीनर्तिष्येथे	नरीनर्तिष्यध्वे	म०पु०
नरीनर्तिष्ये	नरीनर्तिष्यावहे	नरीनर्तिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) नरीनृत्यताम्	नरीनृत्येताम्	नरीनृत्यन्ताम्	प्र०पु०
नरीनृत्यस्व	नरीनृत्येथाम्	नरीनृत्यध्वम्	म०पु०
नरीनृत्यै	नरीनृत्यावहै	नरीनृत्यामहै	उ०पु०
(लङि) अनरीनृत्यत	अनरीनृत्येताम्	अनरीनृत्यन्त	प्र०पु०
अनरीनृत्यथाः	अनरीनृत्येथाम्	अनरीनृत्यध्वम्	म०पु०
अनरीनृत्ये	अनरीनृत्यावहि	अनरीनृत्यामहि	उ०पु०
(त्रि. लि.) नरीनृत्येत	नरीनृत्येयाताम्	नरीनृत्येरन्	प्र०पु०
नरीनृत्येथाः	नरीनृत्येयाथाम्	नरीनृत्यैध्वम्	म०पु०
नरीनृत्येय	नरीनृत्येवहि	नरीनृत्येमहि	उ०पु०
(आ. लि.) नरीनृतिषीष्ट	नरीनृतिषीयास्ताम्	नरीनृतिषीरन्	प्र०पु०
नरीनृतिषीष्टाः	नरीनृतिषीयाथाम्	नरीनृतिषीध्वम्	म०पु०
नरीनृतिषीय	नरीनृतिषीवहि	नरीनृतिषीमहि	उ०पु०

(लुङि) अनरीनृतिष्ठ अनरीनृतिषाथाम् अनरीनृतिष्वन्त प्र०पु०

अनरीनृतिष्ठाः अनरीनृतिषाथाम् अनरीनृतिष्वम् म०पु०

अनरीनृतिषि अनरीनृतिष्वहि अनरीनृतिष्महि उ०पु०

(लृङि) अनरीनृतिष्यत अनरीनृतिष्येताम् अनरीनृतिष्यन्त प्र०पु०

अनरीनृतिष्यथाः अनरीनृतिष्येथाम् अनरीनृतिष्यध्वम् म०पु०

अनरीनृतिष्ये अनरीनृतिष्यावहि अनरीनृतिष्यामहि उ०पु०

(५) ग्रह उपादाने (ग्रहण करना)

जरीगृह्य (ज्यादा, बार बार ग्रहण करना)

(लटि) जरीगृह्यते जरीगृह्येते जरीगृह्यन्ते प्र०पु०

जरीगृह्यसे जरीगृह्येथे जरीगृह्यध्वे म०पु०

जरीगृह्ये जरीगृह्यावहे जर गृह्यामहे उ०पु०

(लिटि) जरीगृह्यामास जरीगृह्याम्भूव ..... इत्यादि ।

जरीगृहाञ्चक्रे जरीगृहाञ्चक्राते जरीगृहाञ्चक्रिरे प्र०पु०

जरीगृहाञ्चकृषे जरीगृहाञ्चक्राथे जरीगृहाञ्चकृद्वे म०पु०

जरीगृहाञ्चक्रे जरीगृहाञ्चकृवहे जरीगृहाञ्चक्रमहे उ०पु०

(लुटि) जरीगृहिता जरीगृहितारौ जरीगृहितारः प्र०पु०

जरीगृहितासे जरीगृहितासाथे जरीगृहिताध्वे म०पु०

जरीगृहिताहे जरीगृहितास्वहे जरीगृहितास्महे उ०पु०

(लृटि) जरीगृहिष्यते जरीगृहिष्येते जरीगृहिष्यन्ते प्र०पु०

जरीगृहिष्यसे जरीगृहिष्येथे जरीगृहिष्यध्वे म०पु०

जरीगृहिष्ये जरीगृहिष्यावहे जरीगृहिष्यामहे उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(लोठि) जरीगृह्यताम्	जरीगृह्येताम्	जरीगृह्यन्ताम्	प्र०पु०
जरीगृह्यस्व	जरीगृह्येथाम्	जरीगृह्यध्वम्	म०पु०
जरीगृह्यै	जरीगृह्यावहे	जरीगृह्यामहे	उ०पु०
(लङ्कि) अजरीगृह्यत	अजरीगृह्येताम्	अजरीगृह्यन्त	प्र०पु०
अजरीगृह्यथाः	अजरीगृह्येथाम्	अजरीगृह्यध्वम्	म०पु०
अजरीगृह्ये	अजरीगृह्यावहि	अजरीगृह्यामहि	उ०पु०
(वि.लि.) जरीगृह्येत	जरीगृह्येयाताम्	जरीगृह्येरन्	प्र०पु०
जरीगृह्येथाः	जरीगृह्येयाथाम्	जरीगृह्येध्वम्	म०पु०
जरीगृह्येय	जरीगृह्येवहि	जरीगृह्येमहि	उ०पु०
(आ.लि.) जरीगृहिषीष्ट	जरीगृहिषीयास्ताम्	जरीगृहिषीरन्	प्र०पु०
जरीगृहिषीष्ठाः	जरीगृहिषीयास्थाम्	जरीगृहिषीध्वम्	म०पु०
जरीगृहिषीय	जरीगृहिषीवहि	जरीगृहिषीमहि	उ०पु०
(लुङ्कि) अजरीगृहिष्ट	अजरीगृहिषाताम्	अजरीगृहिषत	प्र०पु०
अजरीगृहिष्ठाः	अजरीगृहिषाथाम्	अजरीगृहिषध्वम्	म०पु०
अजरीगृहिषि	अजरीगृहिष्वहि	अजरीगृहिषमहि	उ०पु०
(लृङ्कि) अजरीगृहिष्यत	अजरीगृहिष्येताम्	अजरीगृहिष्यन्त	प्र०पु०
अजरीगृहिष्यथाः	अजरीगृहिष्येथाम्	अजरीगृहिष्यध्वम्	म०पु०
अजरीगृहिष्ये	अजरीगृहिष्यावहि	अजरीगृहिष्यामहि	उ०पु०

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

यङ्लुगन्तप्रकरणम् ।

(१) भूसत्तायाम् (होना) बोभू (अधिक या बार बार होना)			
(लटि) बोभवीति, बोभोति	बोभूतः	बोभुवति	प्र०पु०
बोभवीषि, बोभोषि	बोभूथः	बोभूथ	म०पु०
बोभवीमि, बोभोमि	बोभूवः	बोभूमः	उ०पु०
(लिटि) बोभवाञ्चकार	बोभवाञ्चक्रतुः	बोभवाञ्चक्रुः	प्र०पु०
बोभवाञ्चकथं	बोभवाञ्चकथुः	बोभवाञ्चक्र	म०पु०
बोभवाञ्चकार, बोभवाञ्चकर	बोभवाञ्चकृव	बोभवाञ्चकृमा	उ०पु०
बोभवामास	बोभवामासतुः	बोभवामासुः	प्र०पु०
बोभवामासिथ	बोभवामासथुः	बोभवामास	म०पु०
बोभवामास	बोभवामासिव	बोभवामासिम	उ०पु०
बोभवाम्बभूव	बोभवाम्बभूवतुः	बोभवाम्बभूवुः	इत्यादि ।
(लुटि) बोभविता	बोभवितारौ	बोभवितारः	प्र०पु०
बोभवितासि	बोभवितास्थः	बोभवितास्थ	म०पु०
बोभवितास्मि	बोभवितास्वः	बोभवितास्मः	उ०पु०
(लृटि) बोभविष्यति	बोभविष्यतः	बोभविष्यन्ति	प्र०पु०
बोभविष्यसि	बोभविष्यथः	बोभविष्यथ	म०पु०
बोभविष्यामि	बोभविष्यावः	बोभविष्यामः	उ०पु०
(लोटि) बोभवीतु, बोभोतु	बोभूतात्	बोभूताम्	बोभुवतु
बोभोहि, बोभूतात्,	बोभूतम्	बोभूतम्	म०पु०
बोभवानि	बोभवाव	बोभवाम	उ०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

Digitized By Siddhanta eSangotri Gyaan Kosha

(लङि) अत्रोभवीत्, अत्रोभोत् अत्रोभूताम्	अत्रोभवुः	प्र०पु०	
अत्रोभवीः, अत्रोभोः, अत्रोभूतम्	अत्रोभूत	म०पु०	
अत्रोभवम्	अत्रोभूव	अत्रोभूम्	उ०पु०
(वि.लि.) बोभूयात्	बोभूयाताम्	बोभूयुः	प्र०पु०
बोभूयाः	बोभूयातम्	बोभूयात	म०पु०
बोभूयाम्	बोभूयाव	बोभूयाम	उ०पु०
(आ.लि.) बोभूयात्	बोभूयास्ताम्	बोभूयासुः	प्र०पु०
बोभूयाः	बोभूयास्तम्	बोभूयास्त	म०पु०
बोभूयासम्	बोभूयास्व	बोभूयास्म	उ०पु०
(लुङि) अत्रोभूवीत्, अत्रोभोत् अत्रोभूताम्	अत्रोभूतः	प्र०पु०	
अत्रोभूवीः, अत्रोभोः, अत्रोभूतम्	अत्रोभूत	म०पु०	
अत्रोभूवम्	अत्रोभूव	अत्रोभूम्	उ०पु०
(लृङि) अत्रोभविष्यत्	अत्रोभविष्यताम्	अत्रोभविष्यन्	प्र०पु०
अत्रोभविष्यः	अत्रोभविष्यतम्	अत्रोभविष्यत	म०पु०
अत्रोभविष्यम्	अत्रोभविष्याव	अत्रोभविष्याम्	उ०पु०

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीयभागे यङ्लुगन्तप्रकरणम् ।

—०—

अथ नामधातुप्रकरणम् ।

विशेषतः—इस प्रकरण में नाम धातुओं का (प्रातिपदिक)

को ही धातु बनाकर प्रयोग का ढंग बतलाया गया है ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(१) पुत्र (शब्द) पुत्रीयधातुः (अपने पुत्र की इच्छा करता है)

(लटि) पुत्रीयति	पुत्रीयतः	पुत्रीयन्ति	प्र०पु०
पुत्रीयसि	पुत्रीयथः	पुत्रीयथ	म०पु०
पुत्रीयामि	पुत्रीयावः	पुत्रीयामः	उ०पु०
(लिटि) पुत्रीयाञ्चकार	पुत्रीयामास	पुत्रीयाग्वभूव	इत्यादि

(लुटि) पुत्रीयिता (लृटि) पुत्रीयिष्यति (लोटि) पुत्रीयतु

(लङि) अपुत्रीयत् (वि.लि.) पुत्रीयेत् (आ.लि.) पुत्रीय्यात्

(लृङि) अपुत्रीयीत् (लृङि) अपुत्रीयिष्यत् इत्यादि ।

(२) राजन् शब्दः राजीयधातुः (राजा होने की इच्छा करना)

(लटि) राजीयति	राजीयतः	राजीयन्ति	प्र०पु०
राजीयसि	राजीयथः	राजीयथ	म०पु०
राजीयामि	राजीयावः	राजीयामः	उ०पु०

(लिटि) राजीयाञ्चकार, राजीयामास, राजीयाग्वभूव... इत्यादि

(लुटि) राजीयिता (लृटि) राजीयिष्यति (लोटि) राजीयतु

(लङि) अराजीयत् (वि.लि.) राजीयेत् (आ.लि.) राजीय्यात् ।

(लृङि) अराजीयीत् (लृङि) अराजीयिष्यत् इत्यादि ।

(३) वाचम् इच्छति वाच् शब्दः, वाच्यधातुः (वाणीकी इच्छा करना)

(लटि) वाच्यति	वाच्यतः	वाच्यन्ति	प्र०पु०
वाच्यसि	वाच्यथः	वाच्यथ	म०पु०
वाच्यामि	वाच्यावः	वाच्यामः	उ०पु०

(लिटि) वाच्याञ्चकार, वाच्यामास, वाच्याग्वभूव... इत्यादि

(लुटि) वाचिता (लृटि) वाचिष्यति (लोटि) वाच्यतु (लङि)
 अवाच्यत् (वि.लिङि) वाच्येत् (आ.लिङि) वाच्यात् (लुङि)
 अवाचीत् (लृङि) अवाचिष्यत् ।

(४) गिरम् इच्छति गिर् शब्दः । गीर्यधातुः

(वाणी की इच्छा करना)

(लटि) गीर्यति (लिटि) गीर्याञ्चकार, गीर्यामास (लुटि)
 गोरिता (लृटि) गोरिष्यति (लोटि) गीर्यतु (लङि) अगीर्यत्
 (वि.लिङि) गीर्येत् (आ.लिङि) गीर्यात् (लुङि) अगीरीत्
 (लृङि) अगीरिष्यत् ।

(५) पुरम् 'इच्छति' पुर् शब्दः । पूर्यधातुः

(पुर की इच्छा करना)

(लटि) पूर्यति (लिटि) पूर्याञ्चकार, पूर्यामास (लुटि) पूरिता
 (लृटि) पूरिष्यति (लोटि) पूर्यतु (लङि) अपूर्यत् (वि.लिङि)
 पूर्येत् (आ.लिङि) पूर्यात् (लुङि) अपूरीत् (लृङि) अपूरिष्यत् ।

(६) दिवम् इच्छति दिव् शब्दः । दिव्य धातुः

(स्वर्ग की इच्छा करना) ।

(लटि) दिव्यति (लिटि) दिव्याञ्चकार, दिव्यामास, दिव्याम्ब-
 भूव (लृटि) दिविता, दिव्यिता (लृटि) दिविष्यति, दिव्यिष्यति ।
 (लोटि) दिव्यतु (लङि) अदिव्यत् (वि.लिङि) दिव्येत् (आ.लिङि)
 दिव्यात् (लुङि) अदिवीत्, अदिवीत् (लृङि) अदिविष्यत्,
 अदिव्यिष्यत्

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha
(७) समिधम् इच्छति, समिध् शब्दः ।

समिध्यधातुः (हवन के योग्य लकड़ी की इच्छा करना)

(लटि) समिध्यति (लिटि) समिध्याञ्चकार, समिध्यामास,
समिध्याम्वभूव (लुटि) समिधिता, समिध्यिता (लृटि) समिध्यि-
ष्यति, समिधिष्यति (लोटि) समिध्यतु (लङि) असमिध्यत्
(वि.लङि) समिध्येत् (आ.लङि) समिध्यात् (लृङि) असमि-
ध्यीत्, असमिधीत् (लृङि) असमिधिष्यत्, असमिधिष्यत् ।]

(८) पुत्रन् आत्मनः इच्छति पुत्रशब्दः, पुत्रकाम्यधातुः

(पुत्रकी इच्छा करना)

(लटि) पुत्रकाम्यति (लिटि) पुत्रकाम्याञ्चकार, पुत्रकाम्यामास,
पुत्रकाम्याम्वभूव (लुटि) पुत्रकाम्यिता (लृटि) पुत्रकाम्यिष्यति (लोटि)
पुत्रकाम्यतु (लङि) अपुत्रकाम्यत् (वि.लङि) पुत्रकाम्येत्
(आ.लङि) पुत्रकाम्यात् (लृङि) अपुत्रकाम्यीत् (लृङि) अपुत्र-
काम्यिष्यत् ।

(९) पुत्रमित्राचरति पुत्रशब्दः । पुत्रीयधातुः

(पुत्र की तरह मानना)

(लटि) पुत्रीयति (लिटि) पुत्रीयाञ्चकार, पुत्रीयामास, पुत्री-
याम्वभूव (लुटि) पुत्रीयिता (लृटि) पुत्रीयिष्यति (लोटि) पुत्री-
यतु (लङि) अपुत्रीयत् (वि.लङि) पुत्रीयेत् (आ.लङि) पुत्री-
य्यात् (लृङि) अपुत्रीयीत् (लृङि) अपुत्रीयिष्यत् ।

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

(१०) विष्णुमिवाचरति विष्णुशब्दः । विष्णूयधातुः

(विष्णु की तरह ब्राह्मण को मानना)

(लटि) विष्णूयति (लिटि) विष्णूयाञ्चकार, विष्णूयामास,
 विष्णूयाम्बभूव (लुटि) विष्णूयिता (लृटि) विष्णूयिष्यति (लोटि)
 विष्णूयतु (लङि) अविष्णूयत् (वि. लि.) विष्णूयेत् (आ. लि.)
 विष्णूयात् (लुङि) अविष्णूयीत् (लृङि) अविष्णूयिष्यत् ।

(११) कृष्ण इवाचरति कृष्णशब्दः । कृष्णधातुः

(कृष्ण की तरह आचरण करना) ।

(लटि) कृष्णति (लिटि) कृष्णाञ्चकार, कृष्णामास, कृष्णा-
 म्बभूव (लुटि) कृष्णिता (लृटि) कृष्णिष्यति (लोटि) कृष्णतु
 (लङि) अकृष्णत् (वि. लि.) कृष्णेत् (आ. लि.) कृष्ण्यात् (लुङि)
 अकृष्णीत् (लृङि) अकृष्णिष्यत् ।

(१२) रव इवाचरति रवशब्दः । रवधातुः

(अपनी तरह आचरण करना)

(लटि) रवति (लिटि) सस्वौ (लुटि) र्विता (लृटि)
 र्विष्यति (लोटि) र्वतु (लङि) अरवत् (वि. लि.) र्वेत् (आ. लि.)
 र्व्यात् (लुङि) अरवीत् (लृङि) अरविष्यत् ।

(१३) इदम् इवाचरति इदम् शब्दः । इदम् धातुः

(इसकी तरह आचरण करना)

(लटि) इदामति (लिटि) इदमाञ्चकार, इदामामास, इदामा-
 म्बभूव (लुटि) इदामिता (लृटि) इदामिष्यति (लोटि) इदामतु

(लङि) ऐदामत् (वि.लि.) इदामेत् (आ.लि.) इदाम्यात् (लुङि)
ऐदामीत् (लुङि) ऐदामिष्यत् ।

(१४) राजा इवाचरति-राजन् शब्दः । राजन् धातुः

(राजा की तरह आचरण करना) ।

(लटि) राजानति (लिटि) राजानाञ्चकार, राजानामास,
राजानाम्भूय (लुटि) राजानिता (लृटि) राजानिष्यति (लोटि)
राजानतु (लङि) अराजानत् (वि.लि.) राजानेत् (आ.लि.)
राजान्यात् (लुङि) अराजानीत् (लृङि) अराजानिष्यत् ।

(१५) कष्टाय क्रमते कष्टशब्दः । कष्टायधातुः

(पाप करनेके लिये उद्यत होना)

(लटि)कष्टायते (लिटि) कष्टायाञ्चके (लुटि) कष्टायिता (लृटि)
कष्टायिष्यते (लोटि) कष्टायताम् (लङि) अकष्टायत (वि.लि.)
कष्टायेत (आ.लि.) कष्टायिषीष्ट (लुङि) अकष्टायिष्ट (लृङि)
अकष्टायिष्यत ।

(१६) शब्दं करोति शब्द-शब्दः । शब्दायधातुः

(शब्द करना)

(लटि) शब्दायते (लिटि) शब्दायाञ्चके (लुटि) शब्दायिता
(लृटि) शब्दायिष्यते (लोटि) शब्दायताम् (लङि) अशब्दायत
(वि.लि.) शब्दायेत (आ.लि.) शब्दायिषीष्ट (लुङि) अशब्दायिष्ट
(लृङि) अशब्दायिष्यत ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(१७) घट करोति, आचष्टे वा घटशब्दः । घटिधातुः ।

(घड़े को बना रहा है अथवा कह रहा है)

(लटि) घटयति (लिटि) घटयाञ्चकार, घटयामास, घटयाग्वभूव
 (लुटि) घटयिता (लृटि) घटयिष्यति (लोटि) घटयतु (लङि)
 अघटयत् (वि.लि.) घटयेत् (आ.लि.) घट्यात् (लुङि) अजघटत्
 (लुङि) अघटयिष्यत् ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीये भागे नामधातुप्रकरणम् ।

अथ कण्ड्वादिप्रकरणम् ।

कण्डून् गात्रविघर्षणे (शरीर खुजलाना)

उभयपदी ।

(लटि) कण्डूयति	कण्डूयतः	कण्डूयन्ति	प्र०पु०
कण्डूयसि	कण्डूयथः	कण्डूयथ	म०पु०
कण्डूयामि	कण्डूयावः	कण्डूयामः	उ०पु०
(आ.प.)कण्डूयते	कण्डूयेते	कण्डूयन्ते	प्र०पु०
कण्डूयसे	कण्डूयेथे	कण्डूयध्वे	म०पु०
कण्डूये	कण्डूयावहे	कण्डूयामहे	उ०पु०
(लिटि) कण्डूयामास	कण्डूयामासतुः	कण्डूयामासः	प्र०पु०
कण्डूयामासिथ	कण्डूयामासथुः	कण्डूयामास	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

कण्ड्यामास	कण्ड्यामासि	कण्ड्यामासिम	उ० पु०
एवम्—कण्ड्याञ्चकार	कण्ड्याञ्चक्रतुः	कण्ड्याञ्चक्रुः	प्र० पु०
कण्ड्याञ्चकथं	कण्ड्याञ्चक्रथुः	कण्ड्याञ्चक्र	म० पु०
कण्ड्याञ्चकार }	कण्ड्याञ्चक्रव	कण्ड्याञ्चक्रम	उ० पु०
कण्ड्याञ्चकर }			

एवम्—कण्ड्याम्बभूव	कण्ड्याम्बभूवतुः	कण्ड्याम्बभूवुः	प्र० पु०
कण्ड्याम्बभूविथ	कण्ड्याम्बभूवथुः	कण्ड्याम्बभूव	म० पु०
कण्ड्याम्बभूव	कण्ड्याम्बभूविव	कण्ड्याम्बभूविम	उ० पु०
(आ.प.)कण्ड्याञ्चक्रे	कण्ड्याञ्चक्राते	कण्ड्याञ्चक्रिरे	प्र० पु०
कण्ड्याञ्चकृषे	कण्ड्याञ्चक्राथे	कण्ड्याञ्चक्रद्वे	म० पु०
कण्ड्याञ्चक्रे	कण्ड्याञ्चक्रनहे	कण्ड्याञ्चक्रमहे	उ० पु०

(लुटि) कण्ड्यिता	कण्ड्यितारौ	कण्ड्यितारः	प्र० पु०
कण्ड्यितासि	कण्ड्यितास्थः	कण्ड्यितास्थ	म० पु०
कण्ड्यितास्मि	कण्ड्यितास्वः	कण्ड्यितास्मः	उ० पु०

(आ.प.)कण्ड्यिता	कण्ड्यितारौ	कण्ड्यितारः	प्र० पु०
कण्ड्यितासे	कण्ड्यितासाथे	कण्ड्यिताध्वे	म० पु०
कण्ड्यिताहे	कण्ड्यितास्वहे	कण्ड्यितास्महे	उ० पु०

(लुटि) कण्ड्यिष्यति	कण्ड्यिष्यतः	कण्ड्यिष्यन्ति	प्र० पु०
कण्ड्यिष्यसि	कण्ड्यिष्यथः	कण्ड्यिष्यथ	म० पु०
कण्ड्यिष्यामि	कण्ड्यिष्यावः	कण्ड्यिष्यामः	उ० पु०

आ.प.)कण्ड्यिष्यते	कण्ड्यिष्येते	कण्ड्यिष्यन्ते	प्र० पु०
-------------------	---------------	----------------	----------

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

कण्डूयिष्यते	कण्डूयिष्ये	कण्डूयिष्यध्वं	म०पु०
कण्डूयिष्ये	कण्डूयिष्यावहे	कण्डूयिष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) कण्डूयतु-कण्डूयतात् कण्डूयताम्		कण्डूयन्तु	प्र०पु०
कण्डूय-कण्डूयतात् कण्डूयतम्		कण्डूयत	म०पु०
कण्डूयानि	कण्डूयाव	कण्डूयाम	उ०पु०
(आ.प.) कण्डूयताम्	कण्डूयेताम्	कण्डूयन्ताम्	प्र०पु०
कण्डूयस्व	कण्डूयेथाम्	कण्डूयध्वम्	म०पु०
कण्डूयै	कण्डूयावहे	कण्डूयामहे	उ०पु०
(लङि) अकण्डूयत्	अकण्डूयताम्	अकण्डूयन्	प्र०पु०
अकण्डूयः	अकण्डूयतम्	अकण्डूयत	म०पु०
अकण्डूयम्	अकण्डूयाव	अकण्डूयाम	उ०पु०
(आ.प.) प्रकण्डूयत	प्रकण्डूयेताम्	प्रकण्डूयन्त	प्र०पु०
अकण्डूयथाः	अकण्डूयेथाम्	अकण्डूयध्वम्	म०पु०
अकण्डूये	अकण्डूयावहि	अकण्डूयामहि	उ०पु०
(वि.ठि.) कण्डूयेत्	कण्डूयेताम्	कण्डूयेयुः	प्र०पु०
कण्डूयेः	कण्डूयेतम्	कण्डूयेत	म०पु०
कण्डूयेय	कण्डूयेव	कण्डूयेम	उ०पु०
(आ.प.) कण्डूयेत	कण्डूयेयाताम्	कण्डूयेरन्	प्र०पु०
कण्डूयेयाः	कण्डूयेयाथाम्	कण्डूयेध्वम्	म०पु०
कण्डूयेय	कण्डूयेवहि	कण्डूयेमहि	उ०पु०
(आ.लि.) कण्डूयात्	कण्डूयास्ताम्	कण्डूयासुः	प्र०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

कण्डूयाः	कण्डूयास्तम्	कण्डूयास्त	म०पु०
कण्डूयासम्	कण्डूयास्व	कण्डूयास्म	उ०पु०
(आ.प.) कण्डूयिषीष्ट	कण्डूयिषीयास्ताम्	कण्डूयिषीरन्	प्र०पु०
कण्डूयिषीष्टाः	कण्डूयिषीयास्थाम्	कण्डूयिषीध्वम्	म०पु०
कण्डूयिषीय	कण्डूयिषीवहि	कण्डूयिषीमहि	उ०पु०
(लुङि) अकण्डूयीत्	अकण्डूयिष्टाम्	अकण्डूयिषुः	प्र०पु०
अकण्डूयीः	अकण्डूयिष्टम्	अकण्डूयिष्ट	म०पु०
अकण्डूयिषम्	अकण्डूयिष्व	अकण्डूयिष्म	उ०पु०
(आ.प.) अकण्डूयिष्ट	अकण्डूयिषाताम्	अकण्डूयिषत	प्र०पु०
अकण्डूयिष्टाः	अकण्डूयिषाथाम्	अकण्डूयिष्वम्	म०पु०
अकण्डूयिषि	अकण्डूयिष्वहि	अकण्डूयिष्महि	उ०पु०
(लृङि) अकण्डूयिष्यत्	अकण्डूयिष्यताम्	अकण्डूयिष्यन्	प्र०पु०
अकण्डूयिष्यः	अकण्डूयिष्यतम्	अकण्डूयिष्यत	म०पु०
अकण्डूयिष्यम्	अकण्डूयिष्याव	अकण्डूयिष्याम	उ०पु०
(आ.प.) अकण्डूयिष्यत	अकण्डूयिष्येताम्	अकण्डूयिष्यन्त	प्र०पु०
अकण्डूयिष्यथाः	अकण्डूयिष्येथाम्	अकण्डूयिष्यष्वम्	म०पु०
अकण्डूयिष्ये	अकण्डूयिष्यावहि	अकण्डूयिष्यामहि	उ०पु०

इति शुक्रश्रीराजनारायणशस्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः

द्वितीये भागे कण्ड्वादिप्रकरणम् ।

अथ आत्मनेपदप्रकरणम् ।

(१) लृब् छेदने (काटना) व्यतिलू (अन्य के योग्य कार्य
काटने इत्यादि को करना)

(लटि) व्यतिलुनीते	व्यतिलुनाते	व्यतिलुनते	प्र०पु०
व्यतिलुनीषे	न्यतिलुनाथे	व्यतिलुनीध्वे	म०पु०
व्यतिलुने	व्यतिलुनीवहे	व्यतिलुनीमहे	उ०पु०
(लिटि) व्यतिलुलुवे	व्यतिलुलुवाते	व्यतिलुलुबिरे	प्र०पु०
व्यतिलुलुविषे	व्यतिलुलुवाथे	व्यतिलुलुविश्वे-द्वे	म०पु०
व्यतिलुलुवे	व्यतिलुलुविवहे	व्यतिलुलुविमहे	उ०पु०
(लुटि) व्यतिलविता	व्यतिलवितारौ	व्यतिलवितारः	प्र०पु०
व्यतिलवितासे	व्यतिलवितासाथे	व्यतिलविताध्वे	म०पु०
व्यतिलविताहे	व्यतिलवितास्वहे	व्यतिलवितास्महे	उ०पु०
(लृटि) व्यतिलविष्यते	व्यतिलविष्येते	व्यतिलविष्यन्ते	प्र०पु०
व्यतिलविष्यसे	व्यतिलविष्येथे	व्यतिलविष्यध्वे	म०पु०
व्यतिलविष्ये	व्यतिलविष्यावहे	व्यतिलविष्यामहे	उ०पु०
(लोटि) व्यतिलुनीताम्	व्यतीलुनाताम्	व्यतिलुनताम्	प्र०पु०
व्यतिलुनीष्व	व्यतिलुनाथाम्	व्यतिलुनीध्वम्	म०पु०
व्यतिलुनै	व्यतिलुनावहे	व्यतिलुनामहे	उ०पु०
(लङि) व्यत्यलुनीत	व्यत्यलुनीताम्	व्यत्यलुनीत	प्र०पु०
व्यत्यलुनीथाः	व्यत्यलुनीथाम्	व्यत्यलुनीध्वम्	म०पु०

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

व्यत्यलुनि	व्यत्यलुनीवहि	व्यत्यलुनीमहि	उ०पु०
(वि.लि.) व्यतिलुनीत	व्यतिलुनीयाताम्	व्यतिलुनीरन्	प्र०पु०
व्यतिलुनीथाः	व्यतिलुनीयाथाम्	व्यतिलुनीध्वम्	म०पु०
व्यतिलुनीय	व्यतिलुनीवहि	व्यतिलुनीमहि	उ०पु०
(आ.लि.) व्यतिलविषीष्ट	व्यतिलविषीयास्ताम्	व्यतिलविषीरन्	प्र०पु०
व्यतिलविषीष्टाः	व्यतिलविषीयास्थाम्	व्यतिलविषीध्वम्	म०पु०
व्यतिलविषीय	व्यतिलविषीवहि	व्यतिलविषीमहि	उ०पु०
(लुङि) व्यत्यलविष्ट	व्यत्यलविषाताम्	व्यत्यलविषत	प्र०पु०
व्यत्यलविष्टाः	व्यत्यलविषाथाम्	व्यत्यलविष्वम्, द्वम्	म०पु०
व्यत्यलविषि	व्यत्यलविष्वहि	व्यत्यलविष्वमहि	उ०पु०
(लृङि) व्यत्यलविष्यत	व्यत्यलविष्येताम्	व्यत्यलविष्यन्त	प्र०पु०
व्यत्यलविष्यथाः	व्यत्यलविष्येथाम्	व्यत्यलविष्यध्वम्	म०पु०
व्यत्यलविष्ये	व्यत्यलविष्यावहि	व्यत्यलविष्यामहि	उ०पु०

(२) गच्छ गतौ (जाना) व्यतिगम् (दूसरे के योग्य गमन को स्वयं करना) ।

(लटि) व्यतिगच्छति, व्यतिगच्छतः, व्यतिगच्छन्ति... इत्यादि ।

(लिटि) व्यतिजगाम, व्यतिजग्मतुः इत्यादि । (लुटि) व्यतिगन्ता व्यतिगन्तारौ इत्यादि (लृटि) व्यतिगमिष्यति, व्यतिगमिष्यतः इत्यादि

(लोटि) व्यतिगच्छतु, व्यतिगच्छतात्, व्यतिगच्छताम्, व्यतिगच्छन्तु

(लङि) व्यत्यगच्छत, व्यत्यगच्छताम्, व्यत्यगच्छन्, (वि.लि.) व्यतिगच्छेत्, व्यतिगच्छेताम्, व्यतिगच्छेयुः (आ.लि.) व्यतिगम्यात्,

Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

व्यतिगम्यास्ताम्, व्यतिगम्यालुः (लुङि) व्यत्यगमत्, व्यत्यगमताम्,
 व्यत्यगमन् (लृङि) व्यत्यगमिष्यत्, व्यत्यगमिष्यताम्,
 व्यत्यगमिष्यन् इत्यादि ।

(३) विश प्रवेशने (प्रवेश करना) निविश् (निवेश)

(लटि) निविशते	निविशेते	निविशन्ते	प्र०पु०
निविशसे	निविशेथे	निविशध्वे	म०पु०
निविशे	निविशावहे	निविशामहे	उ०पु०

(लिटि) निविविशे (लुटि) निवेशा (लृटि) निवेक्ष्यते (लोटि)
 निविशताम् (लङि) न्यविशत (वि.लि.) निविशेत (आ.लि.)
 निविशीष्ट (लुङि) न्यविशत (लृङि) न्यवेक्ष्यत, न्यवेक्ष्येताम्,
 न्यवेक्ष्यन्त ।

(४) डुक्रीब् द्रव्यविनिमये (वस्तु खरीदना) परिक्रीधानुः ।
 (ठीक खरीदना)

(लटि) परिक्रीणीते (लिटि) परिचिक्रिये (लुटि) परिक्रेता
 (लृटि) परिक्रेष्यते (लोटि) परिक्रीणीताम् (लङि) पर्यक्रीणीत
 (वि.लि.) परिक्रीणीत, परिक्रीणीयाताम्, परिक्रीणीरन् (आ.लि.)
 परिक्रेषीष्ट, परिक्रेषीयास्ताम्, परिक्रेषीरन् (लुङि) पर्यक्रेष्ट, पर्यक्रेषाताम्,
 पर्यक्रेषत (लृङि) पर्यक्रेष्यत, पर्यक्रेष्येताम्, पर्यक्रेष्यन्त... इत्यादि ।

(५) विक्रीधानुः (वेचना) सकर्मकः ।

(लटि) विक्रीणीते (लिटि) विचिक्रिये (लृटि) विक्रेता
 (लृटि) विक्रेष्यते (लोटि) विक्रीणीताम् (लङि) व्यक्रीणीत

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(वि.लि.) विक्रीणीत (आ.लि.) विक्रीषीष्ट (लुङि) व्यक्रेष्ट (लृङि) व्यक्रेष्यत ।

(६) अवक्री (खरीदना) सकर्मकः ।

(लटि) अवक्रीणीते (लिटि) अवचिक्रिये (लुटि) अवक्रेता (लृटि) अवक्रेष्यते (लोटि) अवक्रीणीताम् (लङि) अवक्रीणीत (वि.लि.) अवक्रीणीत (आ.लि.) अवक्रीषीष्ट (लुङि) अवक्रेष्ट (लृङि) अवक्रेष्यत ।

(७) जि जये (जीतना) विजिधातुः (विजय)

(लटि) विजयते (लिटि) विजिग्ये (लुटि) विजेता (लृटि) विजेष्यते (लोटि) विजयताम् (लङि) व्यजयत (वि.लि.) विजयेत (आ.लि.) विजेषीष्ट (लुङि) व्यजेष्ट (लृङि) व्यजेष्यत ।

(८) पराजि धातुः (हरना)

(लटि) पराजयते (लिटि) पराजिग्ये (लुटि) पराजेता (लृटि) पराजेष्यते (लोटि) पराजयताम् (लङि) पराजयत (वि.लि.) पराजयेत (आ.लि.) पराजेषीष्ट (लुङि) पराजेष्ट (लृङि) पराजेष्यत ।

(९) घ्रा गतिनिवृत्तौ (रुकजाना, न चलना आदि)

सम्स्था धातुः (अच्छी तरह रुकना)

(लटि) सन्तिष्ठते (लिटि) सन्तिष्ठे (लुटि) संस्थाता (लृटि) संस्थास्यते (लोटि) सन्तिष्ठताम् (लङि) समतिष्ठत (वि.लि.) सन्तिष्ठेत् (आ.लि.) संस्थाषीष्ट (लुङि) समरिथत (लृङि) समस्थास्यत ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha
(१०) अवस्था धातुः (वर्तमान, अवस्था, मौजूदगी)

(लटि) अवतिष्ठते (लिटि) अवतस्थे (लुटि) अवस्थाता
(लृटि) अवस्थास्यते (लोटि) अवतिष्ठताम् (लङि) अवातिष्ठत
(वि.लि.) अवतिष्ठेत (आ.लि.) अवस्थासीष्ट (लुङि) अवास्थित
(लृङि) अवास्थास्यत ।

(११) प्रस्था धातुः (प्रस्थान करना, चलदेना, प्रतिष्ठाप्राप्ति इ०)

(लटि) प्रतिष्ठते (लिटि) प्रतस्थे (लुटि) प्रस्थाता (लृटि)
प्रस्थास्यते (लोटि) प्रतिष्ठताम् (लङि) प्रातिष्ठत (वि.लि.)
प्रतिष्ठेत (आ.लि.) प्रस्थासीष्ट (लुङि) प्रास्थित (लृङि) प्रास्थास्यत ।

(१२) वि-स्थाधातुः (विचलित होना)

(लटि) वितिष्ठते (लिटि) वितस्थे (लुटि) विष्ठाता (लृटि)
विष्ठास्यते (लोटि) वितिष्ठताम् (लङि) व्यतिष्ठत (वि.लि.)
वितिष्ठेत (आ.लि.) विष्ठासीष्ट (लुङि) व्यस्थित (लृङि)
व्यस्थास्यत ।

(१३) अपज्ञा धातुः (झूठबोलना, छिपाना, बहाना)

(लटि) अपजानीते (लिटि) अपजज्ञे (लुटि) अपज्ञाता
(लृटि) अपज्ञास्यते (लोटि) अपजानीताम् (लङि) अपाजानीत
(वि.लि.) अपजानीत (आ.लि.) अपज्ञासीष्ट (लुङि) अपाज्ञासिष्ट
(लृङि) अपाज्ञास्यत ।

(१४) उत्-चरधातुः (बोलना) सकर्मकः ।

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.
(लटि) उच्चरते (लिटि) उच्चरे (लुटि) उच्चारिता (लृटि)

उच्चरिष्यते (लोटि) उच्चरताम् (लङि) उदचरेत (वि.लि.)
उच्चरेत । (आ.लि.) उच्चरिषीष्ट (लुङि) उदचरिष्ट (लङि) उद-
चरिष्यत ।

(१५) सम्-चर धातुः (चलना)

(लटि)सञ्चरते (लिटि) सञ्चरे (लुटि) सञ्चरिता (लटि)
सञ्चरिष्यते (लोटि) सञ्चरताम् (लङि) समचरत (वि.लि.)
सञ्चरेत (आ.लि.) सञ्चरिषीष्ट (लुङि) समचरिष्ट (लङि) सम-
चरिष्यत ।

(१६) सम्-दाण् धातुः (प्रदान करना)

(लटि) संयच्छते (लिटि) सन्ददे (लुटि) सन्दाता (लटि)
सन्दास्यते (लोटि) संयच्छताम् (लङि) समयच्छत (विधिलिङि)
वयच्छेत (आ.लि.) सन्दासीष्ट (लुङि) समदित (लङि) समदास्यत ।

(१७) एधिष् धातुः (बढ़ने की इच्छा करना)

(लटि) एदिधिषते (लिटि) एदिधिषाञ्चके (लुटि) एदिधि-
षिता (लटि) एदिधिषिष्यते (लोटि) एदिधिषताम् (लङि) ऐदि-
धिषत (वि.लि.) एदिधिषेत (आ.लि.) एदिधिषीष्ट (लुङि)
ऐदिधिषिष्ट (लङि) ऐदिधिषिष्यत ।

(१८) निविविक्ष धातुः (निवेश की इच्छा करना)

(लटि) निविविक्षते (लिटि) निविविक्षाञ्चके (लुटि) निवि-
विक्षिता (लटि) निविविक्षिष्यते (लोटि) निविविक्षताम् (लङि)

न्यविविधित (वि.लि.) विविधित (वि.लि.) न्यविविधित (लुङि)
 न्यविविधित (लुङि) न्यविविधित्यत ।

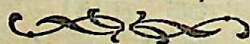
(१६) उत्कृ धातुः (दूसरे के दोषका प्रकट करना, डरवाना सेवा, सहसा प्रवृत्ति, गुण ग्रहण करना, कहना, धर्मार्थ व्यय करना आदि) ।

(लटि) उत्कुरुते (लिटि) उचक्रे (लुटि) उत्कर्ता (लुटि)
 उत्करिष्यते (लोटि) उत्कुरुताम् (लङि) उत्कुरुत (वि.लि.)
 उत्कुर्वीत (आ.लि.) उत्कर्षीष्ट (लुङि) उदकृत (लुङि) उदकरिष्यत

(२०) भुज पालनाभ्यवहारयोः (भोजन अर्थ में ही
 आत्मनेपद होता है ।)

(लटि) भुङ्क्ते (लिटि) बुभुजे (लुटि) भोक्ता (लुटि)
 भोक्ष्यते (लोटि) भुङ्क्ताम् (लङि) अभुङ्क्त (वि.लि.) भुञ्जीत
 (आ.लि.) भुञ्जीष्ट (लुङि) अभुक्त (लुङि) अभोक्ष्यत ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितयाः रूपप्रभायाः
 द्वितीयभागे आत्मनेपदव्यवस्थाप्रकरणम् ।

अथ परस्मैपद-व्यवस्थाप्रकरणम् ।

(१) अनुकृ (नकल करना, किसी की बात पर नकल करना)
 (लटि) अनुकरोति अनुकुरुतः अनुकुर्वन्ति । इत्यादि (लिटि)
 अनुचक्रे (लुटि) अनुकृता (लटि) अनुकरिष्यति (लोटि) अनुकरोत

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha.

अन्वकरोत् (वि.लि) अनुकुर्यात्-अनुकुर्याताम्, अनुकुर्युः (आ. लि.) अनुकुर्यात्, अनुकुर्याताम् (लुङि) अन्वकार्षात् (लृङि) अन्वकरिष्यत् ।

(२) पराकृ (उपेक्षा)

(लटि) पराकरोति (लिटि) पराचकार (लुटि) पराकर्ता (लृटि) पराकरिष्यति (लोटि) पराकरोतु (लङि) पराकरोत् (वि.लि.) पराकुर्यात् (आ.लि.) पराकुर्यात् (लुङि) पराकार्षात् (लृङि) पराकरिष्यत् ।

(३) अभिक्षिप (चारों तरफ से प्रेरणा करना)

(लटि) अभिक्षिपति (लिटि) अभिचिक्षेप (लुटि) अभिक्षे-
प्ता (लृटि) अभिक्षेप्स्यति (लोटि) अभिक्षिपतु (लङि) अभ्य-
क्षिपत् (वि.लि.) अभिक्षिपेत् (आ.लि.) अभिक्षिप्यात् (लुङि)
अभ्यक्षेप्सीत् (लृङि) अभ्यक्षेप्स्यत् ।

(४) प्रवह (प्रवाह जल इत्यादि का)

(लटि) प्रवहति (लिटि) प्रोवाह (लुटि) प्रवोढा (लृटि)
प्रवक्ष्यति (लोटि) प्रवहतु (लङि) प्रावहत् (वि.लि.) प्रवहेत्
(आ.लि.) प्रोह्यात् (लुङि) प्रावाक्षीत् (लृङि) प्रावक्ष्यत् ।

(५) परिमृष (सहना)

(लटि) परिमृष्यति (लिटि) परिममर्ष (लुटि) परिमर्षिता
(लृटि) परिमर्षिष्यति (लोटि) परिमृषतु (लङि) पर्यमृष्यत्

(वि.लि.) परिमृष्येत् (आ.लि.) परिमृष्यात् (लुङि) पर्यमर्षीत्
(लङि) पर्यमर्षिष्यत् ।

(६) विरम् (विराम करना, सुस्ताना, रुकजाना आदि)

(लटि) विरमति (लिटि) विरराम (लुटि) विरन्ता (लृटि)
विरंस्यति (लोटि) विरमतु (लङि) व्यरमत् (वि.लि.) विरमेत्
(आ.लि.) विरम्यात् (लुङि) व्यरंसीत् (लृङि) व्यरंस्यत् ।

(७) उपरम (निवृत्ति, वन्द होना आदि)

(लटि) उपरमति (लिटि) उपरराम (लुटि) उपरन्ता (लृटि)
उपरंस्यति (लोटि) उपरमतु (लङि) उपारमत् (वि.लि.) उपरमेत्
(आ.लि.) उपरम्यात् (लुङि) उपारंसीत् (लृङि) उपारंस्यत् ।

इति शुक्लश्रीराजनारायणशास्त्रिसङ्कलितायाः रूपप्रभायाः
द्वितीयभागे परस्मैपदव्यवस्थाप्रकरणम् ।

अथ भावकर्मप्रकरणम् ।

(१) भू सत्तायाम् (होना)

(लटि) भूयते (लिटि) बभूवे (लुटि) भाविता, भविता (लृटि)
भाविष्यते, भविष्यते (लोटि) भूयताम् (लङि) अभूयत (वि.लि.)
भूयेत (आ.लि.) भविषीष्ट, भाविषीष्ट (लुङि) अभावि (लृङि)
अभाविष्यत-अभविष्यत ।

(२) अनुभू (अनुभव करना)

(लटि) अनुभूयते-अनुभूयते-अनुभूयन्ते (लिटि) अनुबभूवे

(लुटि) अनुभविता-अनुभाविता (लटि) अनुभाविष्यते-अनुभविष्यते
(लोटि) अनुभूयताम् (लङि) अन्वभूयत (वि.लि.) अनुभूयेत
(आ.लि.) अनुभाविषीष्ट-अनुभविषीष्ट (लुङि) अन्वभावि (लङि)
अन्वभाविष्यत-अन्वभविष्यत ।

(३) ण्यन्तः भाविधातुः (होवाना)

(लटि) भाव्यते (लिटि) भावयाञ्चके-भावयाम्भूव-भावयामास
(लुटि) भाविता-भावयिता (लटि) भाविष्यते-भावयिष्यते (लोटि)
भाव्यताम् (लङि) अभाव्यत (वि.लि.) भाव्येत (आ.लि.) भावि-
षीष्ट-भावयिषीष्ट (लुङि) अभावि-अभाविषाताम्, अभावयिषाताम्
(लङि) अभाविष्यत-अभावयिष्यत ।

(४) बुभूष (होने की इच्छा करना)

(लटि) बुभूष्यते (लिटि) बुभूषाञ्चके (लुटि) बुभूषिता (लटि)
बुभूषिष्यते (लोटि) बुभूष्यताम् (लङि) अबुभूष्यत (वि.लि.)
बुभूष्येत (आ.लि.) बुभूषीष्ट (लुङि) अबुभूषि (लङि) अबुभू-
षिष्यत ।

(५) बोभूय (अतिशय अथवा बारबार होना)

(लटि) बोभूयते (लिटि) बोभवाञ्चके (लुटि) बोभाविता-
बोभविता (लटि) बोभाविष्यते-बोभविष्यते (लोटि) बोभूयताम्
(लङि) अबोभूयत (वि.लि.) बोभूयेत (आ.लि.) बोभाविषीष्ट-
बोभविषीष्ट (लुङि) अबोभावि (लङि) अबोभविष्यत-अबोभाविष्यत ।

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

(६) स्तु (स्तुति करना, वन्दना)

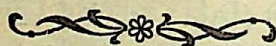
(लटि) स्तूयते (लिटि) तुष्टुवे (लुटि) स्ताविता-स्तोता (लृटि)
 स्ताविष्यते-स्तोष्यते (लोटि) स्तूयताम् (लङि) अस्तूयत (वि.लि.)
 स्तूयेत (आ.लि.) स्ताविषीष्ट-स्तविषीष्ट (लुङि) अस्तावि-अस्ता-
 विषाताम्-अस्तोषाताम् (लङि) अस्ताविष्यत-अस्तोष्यत ।

(७) स्मृ (स्मरण करना)

(लटि) स्मर्यते (लिटि) स्मरे (लुटि) स्मारिता-स्मर्ता (लृटि)
 स्मारिष्यते-स्मरिष्यते (लोटि) स्मर्यताम् (लङि) अस्मर्यत (वि.लि.)
 स्मर्येत (आ.लि.) स्मारिषीष्ट (लुङि) अस्मारि (लङि) अस्मारिष्य-
 त-अस्मरिष्यत ।

एवमन्येऽपि घातव ऊहनीयाः ।

इति रूपप्रभाया द्वितीये भागे भावकर्मप्रकरणम् ।

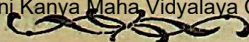

समाप्तश्चायम् आचार्यश्रीराजनारायणशास्त्रिशुक्ल-
 सङ्कलितायाः रूपप्रभायाः द्वितीयो भागः ।

समाप्ता चेयं लघुसिद्धान्तकौमुदीस्थयावद्भातु-

शब्दरूपप्रदर्शिका रूपप्रभा ।

अनुवादे आवश्यकानि ।

वातुः द्विधा-सकर्मकाकर्मकभेदात् । तत्र सकर्मकधातुभ्यः कर्त्तरि कर्मणि च प्रत्ययाः भवन्ति । अकर्मकेभ्यः कर्त्तरि भावे च प्रत्ययाः । यञ् च अर्थे प्रत्ययः स उक्तः (अभिहितः) यत्र च न प्रत्ययः सः अनुक्तः (अनभिहितः) । कर्त्तरि प्रत्यये कर्तुः प्रथमा विभक्तिर्भवति । कर्त्तरि प्रत्ययाभावे (अनुक्ततादशायाम्) कर्तुः तृतीया विभक्तिः । कर्मणि प्रत्ययाभावे (कर्मणः अनुक्ततादशायाम्) ततः द्वितीया विभक्तिः । अकर्मकाद् भावे प्रत्यये कर्तुः (अनुक्तत्वेन) सप्तस्मृतीया विभक्तिर्भवति ।

अतएव संग्रहः—प्रथमा कर्त्तरि यदा द्वितीया कर्मणि स्मृता ।

उक्तः कर्तृप्रयोगोऽयं यथा धातुस्तथा पदम् ॥

तृतीया कर्त्तरि यदा कर्मणि प्रथमा तदा ।

उक्तः कर्मप्रयोगोऽयं न परस्मैपदं तदा ॥

तथाच प्रयोगः त्रिधा—१ कर्त्तरि प्रयोगः २ कर्मणि प्रयोगः ३ भावे प्रयोग इति भेदात् । कर्त्तरि प्रयोगोऽपि द्विविधः (१) सकर्मकर्त्तरि प्रयोगः (२) अकर्मकर्त्तरि प्रयोगश्च इति ।

(१) सकर्मकर्त्तरि प्रयोगस्य उदाहरणम्-कृष्णो भक्तान् हन्ति । (२) अकर्मकर्त्तरि प्रयोगो यथा-कृष्णस्तिष्ठति ।

२—कर्मणि प्रयोगस्य उदाहरणम्-विष्णुना प्रपञ्चः क्रियते ।

३—भावे प्रयोगस्य उदाहरणम्-कृष्णेन स्वीयते ।

समास-विचारः ।

मुख्याः समासाः चत्वारः १ अव्ययीभावः २ तत्पुरुषः ३ बहु-
लीहिः ४ द्वन्द्वश्चेति ।

१ पूर्वपदार्थप्रधानोऽव्ययीभावः । स त्रिविधः १ अव्ययपूर्व-
पदः २ अव्ययोत्तरपदः ३ अनव्ययोभयपदश्चेति । तत्र अव्ययपूर्वपदस्य
उदाहरणम्- उपकृष्णम्, यथाशक्ति इत्यादि । अव्ययोत्तरपदस्योदाह-
रणम्- सूपस्य लेशः सूपप्रति । अनव्ययोभयपदस्य उदाहरणम्- द्वौ मुनी
वश्यौ द्विमुनि ।

२ उत्तरपदार्थप्रधानस्तत्पुरुषः । स चाष्टविधः १ प्रथमातत्पु-
रुषः, २ द्वितीयातत्पुरुषः, ३ तृतीयातत्पुरुषः, ४ चतुर्थीतत्पुरुषः,
५ पञ्चमीतत्पुरुषः, ६ षष्ठीतत्पुरुषः, ७ सप्तमीतत्पुरुषः ८ नञ्-तत्पु-
रुषश्चेति । क्रमेण उदाहरणसमूहः । १ अर्द्धपिप्पली २ कृष्णशितः
३ शङ्कुलाखण्डः ४ यूपदारु ५ वृकभीतिः ६ राजपुरुषः ७ अक्ष-
शौण्डः ८ न ब्राह्मणः अब्राह्मणः ।

तत्पुरुषभेदः कर्मधारयः प्रायोऽष्टविधः १ विशेषणपूर्वपदः २
विशेष्यपूर्वपदः ३ विशेषणोभयपदः ४ उपमानपूर्वपदः ५ उपमा-
नात्तरपदः ६ संभावनापूर्वपदः ७ अवधारणापूर्वपदः ८ मध्यम-
पदलोपी कर्मधारयश्चेति ।

तत्र विशेषणपूर्वपदकर्मधारयोः यथा कृष्णसर्पः, नीलोत्पले इत्या-
दयः । विशेष्यपूर्वपदकर्मधारयः यथा-वैयाकरणखसूचिः, मीमांसक-
शुद्धरुट इत्यादि । विशेषणोभयपदो यथा उत्त्वात्प्रतिरोपिताः, सुतो-

स्थितः इत्यादि । उपमानपूर्वपदकर्मधारयः यथा मेघश्यामः, चन्द्र-
मुखम् इत्यादि । उपमानोत्तरपदकर्मधारयो यथा पुरुषव्याघ्रः, नृसिंह
इत्यादि । अवधारणापूर्वपदकर्मधारयो यथा गुणपदम्, विद्या-
धनम् इत्यादि ।

सम्भावनापूर्वपदकर्मधारयः यथा गुण इति बुद्धिः गुणबुद्धिः ।

मध्यमपदलोपी कर्मधारयः यथा शाकपार्थिवः । कर्मधारयभेदः-
द्विगुः । स चतुर्विधः-तद्धितार्थविषयः, सोत्तरपदः, एकवद्भावी,
अनेकवद्भावी च ।

तद्धितार्थविषयिद्विगुसमासस्य उदाहरणम्, पञ्चकपालः पुरोडाश
इति । सोत्तरपदः यथा पञ्चगवधनः । एकवद्भावी यथा त्रिलोकी,
अनेकवद्भावी यथा चतस्रः दिशः चतुर्दिशः ।

३—अन्यपदार्थप्रधानः बहुव्रीहिः । सप्तविधः—१ द्विपदः
२ बहुपदः ३ सहपूर्वपदः ४ संख्योत्तरपदः ५ संख्योभयपदः, ६
व्यतिहारलक्षणः ७ दिगन्तराललक्षणश्चेति ।

द्विपदः षड्विधः १ द्वितीया २ तृतीया ३ चतुर्थी ४ पञ्चमी
६ सप्तमीबहुव्रीहिभेदात् । उदाहरणानि क्रमेण-प्राप्तमुदकं यं
स प्राप्तोदकः ग्रामः, जितः कामो येन स जितकामः, उपहृतः
पशुः यस्मै स उपहृतपशुः, निष्क्रान्तो जनः यस्मात् निष्क्रान्तजनः
ग्रामः ५ पीतम् अम्बरं यस्य सः पीताम्बरः, वीराः पुरुषाः
यस्मिन् स वीरपुरुषको ग्रामः इति ।

२—बहुपदः यथा नीलं पीतं रूपं यस्य स नीलपीतरूपः ।

१-सहपूर्वपदः यथा पुत्रेण सहवर्त्तते इति सपुत्रः ।

४-संख्योत्तरपदः यथा उपगता दश येषां ते उपदशाः ।

५-संख्योभयपदो यथा द्वौ वा त्रयो वा द्वित्राः ।

६-व्यतिहारलक्षणः यथा दण्डैश्च दण्डैश्च प्रहृत्येदं युद्धं प्रवृत्तं दण्डादण्डि ।

७-दिगन्तराललक्षणः यथा दक्षिणस्याः पूर्वस्याश्च दिशोर्यदन्तरालं सा दक्षिणपूर्वा दिक् ।

४-उभयपदार्थप्रधानो द्वन्द्वः । द्विविधः १-इतरेतरयोगः २-समाहारद्वन्द्वश्चेति । उदाहरणे १-रामश्च कृष्णश्चेति रामकृष्णौ । २-वाक् च त्विट् च वाक्त्विषम् ।

उपपदसमासः—कुम्भं करोतीति कुम्भकारः ।

६-लुक्समासः—कृष्णं श्रितः कृष्णश्रितः इत्यादि ।

७-अलुक्समासः—स्तम्बे रमः, कर्णेजपः इत्यादि ।

अन्वयलक्षणम्—

आदौ कर्तृपदं वाच्यं द्वितीयादिपदं ततः ।

क्त्वा तुमुल्यप् च मध्ये तु कुर्यादन्ते क्रियापदम् ॥

विशेषणं पुरस्कृत्य विशेष्यं तदनन्तरम् ।

कर्तृकर्मक्रियायुक्तमेतदन्वयलक्षणम् ॥

❀ इति समासान्वयानिप्रकाराः संक्षेपतोऽवगमन्तव्याः ❀

अनुवाद के लिए संस्कृत पद तथा उनके अर्थ ।

शब्दाः	अर्थाः	शब्दाः	अर्थाः
यदा=जब-जिस समय		इत्थम् एवम्=इस तरह, ऐसे	
तदा=तब-उस समय		कथञ्चित्=किसी तरह	
कदा=कब-किस समय		तथैव=वैसे ही-उसी तरह	
एकदा=एक समय		यदैव=जभी-जिसी समय	
एकधा=एकबार		तदैव=उसी समय	
बहुधा=बहुतबार-अक्सर		एव=ही । बहिः=बाहर	
द्वेधा=दो तरह से		अपि=भी । अन्तः=भीतर	
त्रेधा=तीन तरह से		आशु-शीघ्रम्-द्रुतम् सत्वरम्=	
चतुर्धा=चार तरह से		जल्दी, जल्दी से	
पञ्चधा=पांच तरह से इत्यादि		द्रुततरम्=बहुत जल्दी से	
सकृत्=एक बार		साधु-सम्यक्=अच्छा	
असकृत्=बार बार		अधुना=इस समय-आजकल	
कदाचित्=किसी दिन, किसी समय		अद्य=आज	
इदानीम्=इस समय		अद्यत्वे=आज कल	
तदानीम्=उस समय		अद्यावधि=आज तक	
सम्प्रति-साम्प्रतम्=अभी-इस समय		श्वः=आने वाला कल	
यथा=जैसे जिस तरह		परश्वः=परसों	
तथा=वैसे-उस तरह		ह्यः=बीता हुआ कल	
कथा-कथम्=कैसे-किस तरह-किस		अन्येद्युः अपरेद्युः=दूसरे दिन	
कारणसे-क्यों			

शब्दाः

अर्थाः

रात्रिन्दिवम्=रात दिन
 अहर्दिवम्=दिन दिन
 अहर्निशम्=दिन रात
 दिवा=दिन, दोषा=रात
 अद्यावधि=आज तक
 अद्यावत्=आज तक
 अद्यप्रभृति=आज से लेकर
 तदाप्रभृति=उस समय से लेकर
 इतः=इधर ।
 शनैःशनैः=धीरे धीरे
 उतः=उधर
 मन्दमन्दम्=धीरे धीरे
 ततः=वहां से, उसके बाद
 कुतः=कहां से, क्यों
 यतः=जहांसे, जबसे-क्योंकि
 अन्यथा=दूसरी तरह
 सर्वथा=हर तरह
 सर्वदा-सदा=हमेशा
 अनन्तरम्=बाद में
 जातु=कभी भी

अर्थाः

तदनन्तरम्=उसके बाद
 विना=उसे छोड़ कर
 ऋते=छोड़ कर
 मुधा=व्यर्थ
 मिथ्या, मृषा=झूठ
 आजीवनम्=जीवन भर
 आमरणम्=मरने तक
 चिरम्=बहुत दिन
 सद्यः=तत्क्षण
 आप्राणम्=जान रहते
 अधिकम्=ज्यादा
 नूनम्-खलु=निश्चय ही
 यथाकथञ्चित्=जैसे तैसे भी
 पाट्-प्याट्-अङ्ग, शोः,
 अरे-अये-अयि=सम्बोधन अर्थ में
 हन्त-अहो=आश्चर्य में, खेद में
 यत्=कि
 अपरंच, अन्यच्च, किंच, अपिच,
 च=और
 यतो हि=क्यों कि

शब्दाः Digitized By Siddhanta Gangotri Gyaan Kosha

तथा हि=उदाहरण देने में
तथापि=तौ भी

तु=तौ

विमर्थम्=किस लिए, क्यों

वश्चित्=कोई (पुरुष)

काचित्=कोई (स्त्री)

किञ्चित्=कुछ (नपुंसक)

यश्चन=किसी तरह

।चन=कभी-किसी समय

=जहां-जिस जगह जिस समय

=वहां-उस जगह उस समय

।-यहां-इस जगह इस समय

तत्र=जहां तहां

=कहां-कब

कहां-कब

चित् कचित्=कहीं-कहींपर

भूत्=कहीं से-किसी जगह से-

किसी कारण से

उत्तम्

उ=खराब

शब्दाः

अर्थाः

ओम्-आम्=स्वीकार करने में

सत्यम्=आधा मान लेने में

यर्हि=जब । यदि=अगर

तर्हि=तब । चेत्=यदि

कर्हि=कब । एतर्हि=अब

अन्तरा-अन्तरेण=बिना

अन्तराले=बीच में

समया=समीप, मध्य

पाश्वे=पास में

दूरम्=दूर । उच्चैः उच्चैस्तराम्=ऊंचे

अन्तिके=पास,

नीचैः नीचैस्तराम्=नीचे

सुतराम्=अच्छी तरह

साकम्-सार्द्धम्-समम्-सह=साथ

प्रत्युत=बल्कि

अग्रतः पुरतः पुरस्तात्=आगे

पश्चात्=पीछे

अधस्तात्-अधः=नीचे

उपरि-उपरिष्ठात् ऊर्ध्वम्=ऊपर

कृत्वा=करके । पठित्वा=पढ़कर

शब्दाः

अर्थाः

शब्दाः

अर्थाः

गत्वा=जाकर

भुक्त्वा=खाकर

श्रुत्वा=सुनकर

नत्वा=नमस्कार करके

दत्त्वा=देकर

स्पृष्ट्वा=छूकर

हत्वा=मारकर

स्थित्वा=ठहर कर

विदित्वा=जानकर

भूत्वा=होकर

चलित्वा=चलकर

हत्वा=मरकर

हृत्वा=हरकर

स्मृत्वा=स्मरण करके

रक्षित्वा=रक्षा करके

नाशित्वा=नाश करके

छित्वा=काटकर

पक्त्वा=छोड़कर

आगत्य=आकर

प्रणम्य=प्रणाम करके

उपविश्य=वैठकर

आदृत्य, सम्मान्य=आदर करके

प्रसाद्य=प्रसन्न करके

स्तुत्वा-संस्तूय=स्तुति करके

विनाश्य=नाश करके

विविच्य=विवेक करके

विचार्य=विचार करके

विहाय-हित्वा=छोड़कर

विधाय=करके

अभिधाय=कहकर

गदित्वा-जल्पित्वा-कथयित्वा=जब

प्रोच्य-उदित्वा-भषित्वा=कहकर

अधीत्य=पढ़कर

नीत्वा=ले जाकर

आनीय=लाकर

एत्य-अभ्येत्य-समेत्य-प्राप्य=पा

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosh

CC-0, Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

CC-0, Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

Digitized By Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha

पुस्तकालय (पुस्तक) मंत्र

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

पक्षा में पुरानी परिपाटी अनुसार
भावित प्रश्न न पूछकर
पुस्तक से प्रश्न पूछे जायेंगे
पुरानी प्रचलित पुस्तकें, मॉडल पेपर्स
वर्ग सिद्ध हो रहे हैं

ब आवश्यकता है -

छात्रों शुरू से ही

वर्त कठिन मेहनत करके

पुस्तक का अध्ययन करें

डेटा की -

तबसे अधिक प्रचलित उपयोगी पुस्तकें -

भाषा भास्कर भाग-३

डिलाइट्स जनरल इंगलिश भाग

संस्कृत पथ-प्रदर्शक भाग-३